

T.C.

ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI

Dış İlişkiler ve Yurt Dışı İşçi Hizmetleri

Genel Müdürlüğü

DİYİH

2012 Yılı Raporu

YURT DIŞINDAKİ VATANDAŞLARIMIZA
İLİŞKİN GELİŞMELER VE SAYISAL BİLGİLER

Bu kitabın yayın hakkı

T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Dış İlişkiler ve Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne aittir.

Kitaptan yapılacak alıntılar kaynak göstermek suretiyle yapılabilir.

ISBN : 978-975-455-130-3

ISSN : 1301-1367

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASASI

“Devlet, yabancı ülkelerde çalışan Türk vatandaşlarının aile birliğinin, çocuklarının eğitiminin, kültürel ihtiyaçlarının ve sosyal güvenliklerinin sağlanması, anavatanla bağlarının korunması ve yurda dönüşlerinde yardımcı olunması için gereken tedbirleri alır.”

(Madde 62)

İçindekiler

ÖNSÖZ	11
GENEL MÜDÜRLÜĞÜMÜZ VE YURT DIŞI TEŞKİLATIMIZIN TARİHÇESİ	13
DİYİH GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TEŞKİLAT ŞEMASI.....	14
YURT DIŞINDAKİ TÜRK İŞGÜCÜ.....	15
1. BÖLÜM: BAKANLIĞIMIZ GÖREV ALANLARINI VE VATANDAŞLARIMIZI İLGİLENDİREN GELİŞMELER.....	18
1.1. FEDERAL ALMANYA.....	19
1.1.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	19
1.1.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	22
1.1.3. SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIMLAR	36
1.1.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	43
1.1.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM	44
1.1.6. İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR/İKİLİ İLİŞKİLER	50
1.2. HOLLANDA.....	51
1.2.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	51
1.2.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	53
1.2.3. SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIMLAR	56
1.2.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	67
1.2.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM	68
1.2.6. İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR / İKİLİ SÖZLEŞMELER.....	70
1.3. BELÇİKA.....	72
1.3.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	72
1.3.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	74
1.3.3. SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIMLAR	80
1.3.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	86
1.3.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM	89

1.3.6. İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR / İKİLİ İLİŞKİLER	92
1.4. FRANSA	93
1.4.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	93
1.4.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	96
1.4.3. SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIMLAR	107
1.4.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	117
1.4.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM	118
1.4.6. İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR / İKİLİ İLİŞKİLER	122
1.5. DANİMARKA.....	125
1.5.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	125
1.5.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	127
1.5.3. SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIMLAR	136
1.5.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	142
1.5.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM	144
1.5.6. İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR/İKİLİ İLİŞKİLER	151
1.6. AVUSTURYA	152
1.6.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	152
1.6.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	154
1.6.3. SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIMLAR	162
1.6.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	169
1.6.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM	174
1.6.6. İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR/İKİLİ İLİŞKİLER	180
1.6.7. DİĞER ÖNEMLİ GELİŞMELER	186
1.7. İSVİÇRE	191
1.7.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	191
1.7.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	193
1.7.3. SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIMLAR	198
1.7.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	201
1.7.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM	202

1.7.6.	İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR/İKİLİ İLİŞKİLER	203
1.7.7.	LİEHTENSTEİN PRENSLİĞİ	204
1.7.7.1.	Demografik Bilgiler.....	204
1.7.7.2.	Sayısal Veriler	204
1.8.	İSVEÇ.....	205
1.8.1.	DEMOGRAFİK BİLGİLER	205
1.8.2.	ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	207
1.8.3.	SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIMLAR	211
1.8.4.	GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	214
1.8.5.	İŞ GÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM	218
1.8.6.	İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR VE İKİLİ İLİŞKİLER	219
1.8.7.	DİĞER ÖNEMLİ BİLGİLER.....	220
1.9.	İNGİLTERE	221
1.9.1.	DEMOGRAFİK BİLGİLER	221
1.9.2.	ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	223
1.9.3.	SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIMLAR	231
1.9.4.	GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	244
1.9.5.	İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM	245
1.9.6.	İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR / İKİLİ İLİŞKİLER.....	256
1.9.7.	DİĞER ÖNEMLİ GELİŞMELER	257
1.10.	AVUSTRALYA	258
1.10.1.	DEMOGRAFİK BİLGİLER	258
1.10.2.	ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	261
1.10.3.	SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIMLAR	267
1.10.4.	GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	272
1.10.5.	İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM	274
1.10.6.	İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR / İKİLİ İLİŞKİLER.....	279
1.11.	SUUDİ ARABİSTAN.....	281
1.11.1.	DEMOGRAFİK BİLGİLER	281

1.11.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	283
1.11.3. SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIMLAR	292
1.11.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	303
1.11.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM	304
1.11.6. İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR/İKİLİ İLİŞKİLER	305
1.12. KUVEYT	306
1.12.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	306
1.12.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	308
1.12.3. SOSYAL GÜVENLİK BİLGİLERİ	313
1.12.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	317
1.12.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM	318
1.12.6. İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR/İKİLİ İLİŞKİLER	319
1.13. LİBYA	320
1.13.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	320
1.13.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	321
1.13.3. SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIMLAR	322
1.13.4. İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR/İKİLİ İLİŞKİLER	325
1.14. KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ	326
1.14.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	326
1.14.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	328
1.14.3. SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIMLAR	332
1.14.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	340
1.14.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM	342
1.14.6. İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR/İKİLİ İLİŞKİLER	344
1.15. AZERBAYCAN	345
1.15.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	345
1.15.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	346
1.15.3. SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIMLAR	350
1.15.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	355

1.15.5. İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR/İKİLİ İLİŞKİLER	356
1.15.6. DİĞER ÖNEMLİ GELİŞMELER	358
1.16. TÜRKMENİSTAN	361
1.16.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	361
1.16.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	362
1.16.3. SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIMLAR	364
1.16.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	366
1.16.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM	367
1.16.6. İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR/İKİLİ İLİŞKİLER	367
1.17. KAZAKİSTAN	368
1.17.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	368
1.17.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM	369
1.17.3. SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIMLAR	371
1.17.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM	373
1.17.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM	374
1.17.6. İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR/İKİLİ İLİŞKİLER	374
2. BÖLÜM: ULUSLARARASI KURULUŞLAR VE YABANCI ÜLKELERLE YAPILAN SÖZLEŞME VE ANLAŞMALAR – İLİŞKİLER İLE BUNLARIN UYGULANMASINA İLİŞKİN YARGI KARARLARI	375
2.1. ULUSLARARASI İLİŞKİLER	376
2.1.1. ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ (ILO)	376
2.1.2. AVRUPA KONSEYİ (AK)	387
2.1.3. İKTİSADİ İŞBİRLİĞİ VE GELİŞME TEŞKİLATI (OECD)	392
2.2. AVRUPA BİRLİĞİ İLE İLGİLİ GELİŞMELER	395
2.3. AVRUPA BİRLİĞİ ADALET DİVANI KARARLARI	405
2.4. 2012 GUADALAJARA DEKLARASYONU	414
MERKEZ VE YURT DIŞI BİRİMLERİ ADRES REHBERİ	423

Faruk ÇELİK
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

ÖNSÖZ

Büyük çoğunluğu Batı Avrupa ülkelerinde olmak üzere yurt dışında yaklaşık dört milyon vatandaşımız yaşamaktadır. Bu rakam diğer ülke vatandaşlığına geçmiş olanlarla birlikte beş milyonu aşmaktadır. Yurt dışında bir süre çalıştıktan sonra Türkiye'ye kesin dönüş yapmış, ancak geçmiş çalışmalarından dolayı bu ülkeler ile hem hukuki hem ailevi bağlantıları süren iki milyondan fazla vatandaşımız da halen Türkiye'de yaşamaktadır.

Göç ve göçmenler konusu tarih boyunca var olmuştur. Ancak, günümüzde ülkeler arasındaki gelişmişlik düzeyi yanında, teknoloji, ulaşım ve haberleşmede ulaşılan üst seviye ile üretimin küreselleşmesi ülkeler arasında gelir dağılımında ciddi farklılıklara neden olmuş ve işgücü göçü dahil göç olgusu yeni boyutlar kazanmıştır. Sadece ülkeler arasındaki ikili ilişkilerde değil, uluslararası platformlarda da konunun önemi her geçen gün artmaktadır.

Özellikle Batı Avrupa ülkelerinde göçmenlere yönelik olumsuz politikaların ve uygulamaların giderek katılaşması, bu ülkelerde ikamet eden vatandaşlarımızın karşılaştıkları sorunları ağırlaştırmakta, sözkonusu yaklaşım, anılan ülkelerde görev yapan personelimizin sorumluluklarını daha da artırmaktadır.

Bakanlığımız, yurt dışında çalışan vatandaşlarımızın ve aile fertlerinin, yaşadıkları ülkedeki iş hukuku, sosyal güvenlik, vatandaşlık ve yabancılar mevzuatı dahil olmak üzere, o ülkelerle yapılan işgücü ve sosyal güvenlik anlaşmaları, diğer ikili ve uluslararası sözleşmeler ve Avrupa Birliği hukukundan doğan hak ve menfaatlerinin korunması konusunda azami gayret göstermekte, sözkonusu haklar konusunda vatandaşlarımızı bilgilendirmekte, gerektiğinde idari ve yargı yolu dahil onların haklarının takibi konusunda meşru ve hukuki her imkanı seferber etmektedir.

Bu çerçevede, bugüne kadar 29 ülke ile Sosyal Güvenlik Anlaşması imzalanmış olup, bunların 25'i yürürlüktedir. Kalan 4 Anlaşmanın iç onay süreci tamamlanmak üzeredir. Ayrıca, 8 ülke ile daha Sosyal Güvenlik Anlaşması müzakereleri devam etmektedir.

Ayrıca Bakanlığımız, vatandaşlarımızın içinde yaşadıkları toplumların sosyal, ekonomik, kültürel ve siyasi ortamlarına uyum sağlamalarına yardımcı olmakta, aynı zamanda onların ülkemizle olan bağlarını canlı tutmaları ve kendi milli ve manevi değerlerini korumaları konusunda her türlü çabayı da sarf etmektedir.

Yayımlanmasına başlandığı ilk yıllardan bu yana alanında tek kaynak olma özelliğini sürdüren bu geleneksel Raporun, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız, üniversiteler, araştırmacılar, kamu kurum ve kuruluşları, basın-yayın organları ile diğer tüm kullanıcılara faydalı olmasını diler, hazırlanmasında emeği geçen yurt dışı teşkilatımız ile Dış İlişkiler ve Yurt dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü personeline teşekkür ederim.

GENEL MÜDÜRLÜĞÜMÜZ VE YURT DIŞI TEŞKİLATIMIZIN TARİHÇESİ

Bakanlığımız yurt dışı teşkilatı ilk defa, 4841 sayılı Çalışma Bakanlığı Kuruluş Kanununun 6'ncı maddesine, 08.05.1967 tarih ve 864 sayılı kanunla eklenen bir maddeyle kurulmuştur. Daha sonra yine aynı Kanuna, 06.04.1972 tarih ve 1579 sayılı kanunla eklenen maddelerle, "Yurt Dışı İşçi Sorunları Genel Müdürlüğü" Bakanlık Merkez birimleri içinde yer almıştır. Bu kanunlara dayanılarak hazırlanan yurt dışı yönetmeliği, 11.06.1973 tarih ve 14561 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konmuştur. Bu yönetmelik, 06.05.1988 tarihine kadar muhtelif değişiklikler yapılarak uygulanmıştır.

Çalışma Bakanlığı ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının birleştirilmesiyle 13.12.1983 tarih ve 184 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle Kurulan "Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı"nın ana hizmet birimleri içinde Genel Müdürlüğümüz, "Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü" adı altında yer almıştır. Daha sonra 09.01.1985 tarih ve 3146 sayılı Bakanlığımız Teşkilat Kanununda, Genel Müdürlüğümüzün görev, yetki ve sorumlulukları yeniden belirlenmiştir. Söz konusu Kanun 18 Ocak 1985 tarih ve 18639 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yurt Dışı Teşkilatı Hakkında 189 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile düzenlenen yurtdışında görevlendirilecek memurların seçimi, atanmaları ve yurt dışı kadro sayıları, Başbakanlık ve Bakanlığımızca çıkarılan çeşitli yönetmeliklerle yeniden belirlenmiştir.

16.07.2003 tarihinde TBMM'de kabul edilen ve 24.7.2003 tarih ve 25178 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 4947 sayılı Kanunla 3146 sayılı Bakanlığımız Teşkilat Kanununda yapılan değişiklik sonucunda Genel Müdürlüğümüzün adı "Dış İlişkiler ve Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğü" olarak belirlenmiş ve görevleri yeniden tanımlanmıştır. "Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Uzman Yardımcılığı ve Uzmanlığı, Atama, Görev ve Çalışma Yönetmeliği" 8 Şubat 2004 tarih ve 25367 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Dış İlişkiler ve Yurt Dışı İşçi Hizmetleri Genel Müdürlüğümüzün koordinasyonunda, 17'si Müşavirlik ve 23'ü Ataşelik olmak üzere 40 birimde görevli personel aracılığıyla, büyük çoğunluğu Avrupa Birliğine üye ülkelerde olmak üzere toplam 17 ülkede yaşayan insanımıza hizmet sunulmaktadır.

DIYİH GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TEŞKİLAT ŞEMASI

ALMANYA Berlin Müş. Berlin Ataş. Frankfurt Ataş. Mainz Ataş. Hannover Ataş. Hamburg Ataş. Düsseldorf Ataş. Karlsruhe Ataş. Essen Ataş. Nürnberg Ataş. Münster Ataş. Stuttgart Ataş. Münih Ataş. Köln Ataş.	FRANSA Paris Müş. Strazburg Ataş. Lyon Ataş. HOLLANDA Lahey Müş. Deventer Ataş. Rotterdam Ataş. AVUSTURYA Viyana Müş. Salzburg Ataş. Bregenz Ataş. DANİMARKA Kopenhag Müş. İNGİLTERE Londra Ataş.	İSVEÇ Stokholm Müş. BELÇİKA Brüksel Müş. AB Nez.Türkiye Daimi Tem.Çal.ve Sos.Göv.Müş. İSVİÇRE Bern Müş. BM Cenevre Ofisi Nez.Türkiye Daimi Tem.Çal.ve Sos.Göv.Müş. Zürich Ataş. S.ARABİSTAN Riyad Müş. Cidde Ataş.	AVUSTRALYA Melburn Ataş. KUVEYT Kuveyt Müş. LİBYA Trablus Müş. TÜRKMENİSTAN Aşgabat Müş. AZERBAYCAN Bakü Müş. KAZAKİSTAN Almatı Müş. K.K.T.C. Lefkoşe Müş.
---	---	--	--

YURT DIŞINDAKİ TÜRK İŞGÜCÜ

Ülke dışındaki vatandaşlarımızın sayısı 2012 verilerine göre 3.951.484'dür. Söz konusu vatandaşlarımızın 3.217.049 Avrupa Ülkeleri'nde, 78.734'ü Türk Cumhuriyetleri ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde, 198.493'ü Ortadoğu ve Afrika Ülkeleri'nde, 74.430'u Avustralya'da, 292.512'si Amerika'da, yaklaşık 90.266'sı ise diğer Asya ülkelerinde bulunmaktadır.

2012 verilerine göre yurtdışında çalışan vatandaşlarımızın sayısı 1.443.998 olup, bunların 1.038.834'ü Avrupa Ülkeleri'nde, 20.548'i Türk Cumhuriyetleri'nde, 142,801'i Ortadoğu ve Afrika ülkelerinde, 36.931'i Avustralya'da çalışmaktadır.

Yabancı ülke vatandaşlığına geçmiş bulunan vatandaşlarımızın toplam sayısı 2012 yılı sonu itibarıyla 1.807. 650'dir. Bu sayıya doğumla yabancı ülke vatandaşlığını alanlar dahil değildir.

Türk Vatandaşlığından İzinle Yabancı Ülke Uyuğuuna Geçen Türklerin Bazı Ükelere Göre Sayıları

Ülkeler	Tarih	Sayı
F. Almanya	1972 - 2012	884.022
Hollanda	-2012	308.093
Belçika	-2012	130.374
Avusturya	-2012	96.376
Fransa	2002 - 2012	162.994
İsveç	2012	42.082
Danimarka	1979 - 2012	26.442
İngiltere	2009 - 2011	66.862
İsviçre	2012	50.959
Avustralya	2011 – 2012	347
Toplam		1.453.163

Kaynak: DİYİH Genel Müdürlüğü

2012 Yılında Yurtdışına Gönderilen İşçilerin Ülkeler İtibarıyla Dağılımı

Ülkeler	2012 Yılı
ABD	2
Afganistan	1.577
Almanya	1.240
Arnavutluk	3
Avustralya	1
Avusturya	3
Azerbaycan	2.197
B. Arap Emirlikleri	85
Bangladeş	4
Belarus	440
Belçika	2
Cezayir	1.219
Cibuti	42
Danimarka	1
Fas	813
Fransa	20
Gabon	3
Gine	125
Güney Afrika	5
Gürcistan	626
Hindistan	1
Hollanda	22
Irak	15.051
İran	143
İsrail	887
İsveç	1
İsviçre	3
Kamerun	32
Katar	505
Kazakistan	985
Kıbrıs	1
Kırgızistan	17

Kosova	16
Kuveyt	19
Libya	690
Lübnan	24
Mısır	27
Moğolistan	17
Moritanya	606
Nijerya	156
Özbekistan	47
Pakistan	132
Polonya	4
Romanya	83
Rusya	13.763
Suudi Arabistan	8.324
Sırbistan	235
Sudan	23
Tunus	810
Türkmenistan	4.810
Ukrayna	153
Umman	124
Ürdün	332
Venezuela	28
Yeni Zelanda	72
Yemen	89
Diğer Ülkeler	1.542
Toplam	58.181

Kaynak: Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü

---

1. BÖLÜM: BAKANLIĞIMIZ GÖREV ALANLARINI VE VATANDAŞLARIMIZI İLGİLENDİREN GELİŞMELER

1.1. FEDERAL ALMANYA

1.1.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2012 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk
Erkek	39.166.300	3.353.951	819.096
Kadın	41.066.800	3.274.127	756.621
Toplam	80.233.100	6.628.078	1.575.717

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2011 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	0 – 15	16 – 35	36 – 65	65 ve yukarı
Erkek	69.444	299.471	359.969	110.101
Kadın	65.904	269.758	348.683	83.831
Toplam	135.348	569.229	708.652	193.932

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

31.12.2011 tarihi itibarıyla

Eyalet/Bölge/İdari Yapılanma (Bölge Adı)	Toplam
Bavyera	210.576
Berlin	114.243
Bremen	26.113
Hamburg	51.237
Hessen	169.622
Mecklemburg Vorpommer	1.312
Aşağı Saksonya	97.814
Kuzey Ren Vestfalya	540.976
Palatina	63.900
Saarland	11.830
Saksonya	3.829
Saksonya Anhalt	2.194
Schleswig Holstein	30.770
Thrüringen	1.928
Genel Toplam	1.607.461

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

Vatandaşlarımızın Diğer Yabancılarla Sayısal Mukayesesi

31.12.2011 tarihi itibarıyla

Uyruğu*	Erkek	Kadın	Toplam
Türk	838.985	768.176	1.607.161
İtalyan	306.564	213.595	520.159
Polonya	235.348	233.133	468.481
Yunan	154.525	129.159	283.684
Hırvatistan	108.549	114.465	223.014
Sırbistan	99.941	98.043	197.984
Rusya Federasyonu	73.786	121.524	195.310
Avusturya	92.540	83.386	175.926
Bosna Hersek	79.276	74.194	153.470
Hollanda	76.085	61.579	137.664
Ukrayna	46.334	76.966	123.300
Portekiz	63.364	52.166	115.530
Fransız	52.368	58.570	110.938
İspanyol	55.095	55.098	110.193
A.B.D	57.169	44.474	101.643
İngiltere	60.068	38.338	98.406
Eski Sırbistan ve Montenegro	28.613	25.944	54.557
Diğerleri	1.118.809	1.134.667	2.253.476
Genel Toplam	3.547.419	3.383.477	6.930.896

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

Doğan, Ölen, Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

2012 yılı itibarıyla

Başkonsolosluk Görev bölgesi	Doğan	Ölen	Evlenen	
			Türk - Türk*	Türk* - Yabancı
Berlin	1.528	370	234	972
Düsseldorf	1.715	528	240	721
Essen	1.792	465	105	905
Frankfurt	2.098	496	242	918
Hamburg	786	335	39	583
Hannover	2.073	533	93	812
Karlsruhe	1.720	291	276	502
Köln	2.062	455	222	726
Mainz	1.946	358	110	698
Münih	1.941	355	174	217
Münster	1.559	360	155	595
Nürnberg	985	223	97	369
Stuttgart	2.703	517	406	692
Toplam	22.908	5.286	2.393	7.710

Kaynak: F.Almanya'da bulunan T.C. Başkonsoloslukları

1.1.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

1.1.2.1. Önemli Olaylar ve Gelişmeler

2012 yılında Avrupa Birliği ülkelerinde ortaya çıkan Avro krizi yılın ikinci yarısında istihdam piyasasını etkisi altına almıştır. Federal İstatistik Dairesi'nin verilerine göre, krize rağmen tüm çalışanların sayısı yıllık ortalama 422.000 (%1,0) artarak 41,59 milyona yükselmiştir. Sigortaya tabi olarak çalışanların sayıları da 2012 yılında 539.000 artarak 28,92 milyon olarak kayıtlara geçmiştir. Bu rakam bir yıl önceye göre %1,9 daha fazladır.

2012 yılında bağımsız çalışanların ve ücreti düşük işlerde çalışanların sayıları da artış göstermiştir. Bağımsız çalışanların sayısı 2012 yılında bir yıl öncesine göre 6.000 (%0,1) artarak 4,55 milyon

düzeyine gelmiştir. Böylece 2012 yılında çalışanların %10,9'unu bağımsız çalışanlar oluşturmuştur. 2011 yılında bu oran %11,0, 2000 yılında %10,1, 1992 yılında ise %9,5 olarak gerçekleşmiştir.

Düşük ücretli işlerde çalışanların sayılarında, özellikle de bunların sigortaya tabi olarak çalışan bölümünde az da olsa düşüş devam etmiştir. Düşük ücretli işlerde çalışanların sayısı, 2012 yılında 60.000 (%1,2) azalarak 4,83 milyon olarak kayıtlara geçmiştir. Bunların tüm sigortalı çalışanlar arasındaki oranı ise %11,6'dır. Sigortaya tabi çalışırken ayrıca ek bir işte çalışanların sayısı da bir yıl öncesine göre 80.000 (%3,2) artarak 2,57 milyona çıkmıştır.

Sigortaya tabi çalışanların sayısı, Haziran 2012 itibarıyla bir yıl öncesine göre Batı Almanya'da % 2,0 artarak 23,46 milyona, Doğu Almanya'da ise %1,3 artarak 5,46 milyona, ülke genelinde 28,92 milyona çıkmıştır.

İş piyasasının durumu eyaletler olarak değerlendirildiğinde, sigortaya tabi olarak çalışanların sayısında artış kaydedilmiştir. En büyük artış, sırasıyla %3,4 oranıyla Berlin, %2,7 oranıyla Aşağı Saksonya ve %2,6 oranıyla Bavyera'da gerçekleşmiştir. Sadece Saksonya Anhalt Eyaletinde %0,2 oranında azalma olmuştur.

Sektörlere göre sigortaya tabi çalışanların sayısı neredeyse tüm işkollarında artış göstermiştir. Hizmet sektöründe 136.000 (%4,5), imalat sektöründe 113.000 (%1,7), sağlık ve sosyal hizmet alanlarında 92.000 (%2,6) artış kaydedilmiştir. Buna karşılık işçi kiralama sektöründe 28.000 (%3,5) ve kamu idaresinde 4.000 (%0,2) azalma kaydedilmiştir.

2012 yılında sigortaya tabi çalışanların %69'u hizmet sektöründe istihdam edilmiştir (2011 yılında %69, 2010 yılında %68,8, 2009 %68,2,2008 %67,7). Sanayide ise sigortaya tabi çalışanların %30,2'si (2011 yılında %30,2, 2010 yılında %30,4'ü, 2009 %31,0, 2008 %31,5) istihdam edilmiştir.

2012 yılında işsizlerin sayısında azalma devam etmiştir. 2012 yılında ortalama 2.897.000 işsiz kayıtlara geçmiştir. (2011 yılında 2.976.000, 2010 yılında 3.239.000). İşsizlerin sayısı bir yıl öncesine göre, 79.000 (%3) daha azdır.

Bölgesel olarak bakıldığında işsizlerin sayısı Doğu Almanya'da daha belirgin azalmıştır. 2012 yılında Doğu Almanya'da 53.000 (% 6) azalma gerçekleşmiş ve sayı 897.000 olarak kaydedilmiştir. Batı Almanya'da ise bu sayı 26.000 (%1) azalarak 2.000.000'a düşmüştür.

Eyaletlerin çoğunluğunda işsiz sayısı düşmüştür. En büyük düşüş Saksonya'da %8, Berlin'de %6, Aşağı Saksonya'da %4, Schlesvik Holstein'de %4 oranlarıyla gerçekleşirken, Kuzey Ren Vestfalya'da %1 ve Palatina eyaletinde %0,02 artış kaydedilmiştir.

İşsiz kalınan süre olarak 2012 yılında bir yıl öncesine göre azalma kaydedilmiştir. Bu yılda işsizler ortalama 36,6 haftada yeni bir iş bulabilmişlerdir. Bu süre 2011 yılında 36,9 hafta, 2010 yılında ise 37,6 hafta olmuştur. Uzun süreli işsizlerin (12 aydan fazla işsiz kalanlar) sayısında da azalma görülmüştür. 2012 yılında ortalama 1.031.000 kişi uzun süreli işsiz olarak kayıtlarda yer almışlardır. Bu sayı bir yıl öncesine göre, 24.000 (%2) daha azdır. Uzun süreli işsizlerin tüm işsizler içindeki oranı %35,6 ile bir yıl öncesine göre değişmemiştir.

2012 yılı işsizlik oranı ortalama %6,8 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran bir yıl öncesine göre %0,3 daha azdır.

Bölgesel olarak 2012 yılı ortalama işsizlik oranı Batı Almanya'da %5,9, Doğu Almanya'da ise %10,7 olarak kayıtlara geçmiştir. Bir yıl öncesiyle kıyaslandığında ortalama işsizlik oranı Batı'da %0,1, Doğu'da ise %0,6 azalmıştır.

1.1.2.2. Mevzuat Değişiklikleri

Aracılık Kuponu ile İşe Yerleştirilmelerde Deneme Süresi

İşsizlerin aracılık kuponu ile özel istihdam büroları sayesinde işe yerleştirildiklerinde deneme süreleri 4 haftadan 6 haftaya çıkarılmıştır. İş bulması zor olan uzun süreli işsizlerde ve gençlerde bu süre 12 haftaya kadar uzatılabilecektir. İşsizlerin 6 haftalık işsizlikten sonra sigortalı bir iş bulabilmeleri amacıyla özel istihdam bürolarına başvurabilmeleri için İş Ajansları tarafından tanzim edilen aracılık kuponu talep hakları bulunmaktadır.

50 Yaşın Üzerindeki Çalışanların İşe Yerleştirilmeleri

50 yaşını doldurmuş çalışanları işe alan işverenler için öngörülen 3 yıllık teşvik süresi korunarak 2014 yılının sonuna kadar uzatılmıştır. Engelli çalışanlar için de bu süre aynı şekilde 3 yıl uzatılmıştır.

Engelliler İstihdamında Para Cezaları

En az 20 işçi çalıştıran tüm özel ve tüzel kişiliği haiz işverenler tüm çalışanlarının asgari % 5'i oranında engelli istihdam etmekle yükümlüdürler. Bu oranda engelli istihdam etmeyen işverenler istihdam edilmeyen her çalışan için ceza parası ödemek zorundadır. 1 Ocak 2012 tarihinden itibaren cezalar artırılmıştır. Buna göre;

- % 0,0 - %2 arası istihdam edilmeyen işçi için ödenen 260 Avro ceza parası 290 Avro'ya
- % 2 - %3 arası istihdam edilmeyen işçi için ödenen 180 Avro tutarındaki ceza 200 Avro'ya,
- % 3 - %5'arası istihdam edilmeyen işçi için ödenen 105 Avro tutarındaki ceza 115 Avro'ya, çıkarılmıştır.

Meslekte İlerleme Önlemlerinde Yeni Düzenleme

Küçük ve orta ölçekli işletmelerde yaşlı işsizlerin meslekte ilerleme önlemlerinde teşvik edilmesi amacıyla İş Ajansı tarafından meslekte ilerleme önlemlerinin masraflarının belli oranda karşılanması için yeni düzenleme getirilmiştir. 3 yıllı sınırlı bu önlemlerde 45 yaşının altındaki çalışanların da masrafları İş Ajansları tarafından karşılanabilecektir. İşverenler ise masrafların asgari %50'sini karşılayacaklardır.

Asgari Ücret Uygulamasında Yeni Miktarlar

• Ödünç İşçi Veren Sektörde Asgari Ücret

1 Ocak 2012 tarihinde yürürlüğe giren Kanun Hükmünde Kararname ile ödünç işçi veren sektörde ilk defa asgari ücret uygulaması başlatılmıştır. Anılan sektörde bölgelere göre farklı asgari ücret belirlenmiştir. Buna göre, asgari ücret Doğu Almanya ve Berlin için saat başına 7,01 Avro, diğer eyaletler için 7,89 Avro olarak belirlenmiştir. 1 Kasım 2012 tarihinden itibaren asgari saat ücreti Doğu Almanya'da 7,50 Avro'ya, Batı Almanya'da ise 8,19 Avro'ya yükseltilecektir.

• Çatı İşlerinde Asgari Ücret

Çatı işleri işlerinde 1 Ocak 2012 tarihi itibarıyla 6'ncı Asgari Ücret Kararnamesi yürürlüğe girmiştir. Sözkonusu işlerde tüm Almanya genelinde geçerli olan asgari ücret, 1 Ocak'tan itibaren

11,00 Avro, 1 Ocak 2013'ten itibaren ise 11,20 Avro olarak belirlenmiştir. Anılan Kararname 31 Aralık 2013 tarihi ile sınırlanmıştır.

- **Bina Temizlik Sektöründe Asgari Ücret**

Bina temizlik sektöründe yürürlüğe giren 3'üncü Asgari Ücret Kararnamesi ile temizlik sektöründe bina içi temizliğinde asgari ücret 1 Ocak 2012'den itibaren Batı Almanya'da 8,82 Avro, 1 Ocak 2013'den itibaren 9,00 Avro olarak belirlenmiştir. Bu sektördeki asgari ücret Doğu Almanya'da 1 Ocak 2012'den itibaren 7,33 Avro, 2013'de ise 7,56 Avro'ya çıkarılmıştır.

Bina dış cephe ve cam temizlik işlerinde asgari ücret Batı Almanya'da 1 Ocak 2012'den itibaren 11,33 Avro, Doğu Almanya'da ise 8,88 Avro olarak bir yıl öncesindeki gibi kalmıştır. 2013 yılında asgari ücret Batı Almanya'da artırılmazken, Doğu Almanya'da 9 Avro'ya yükseltmiştir. Anılan Kararname 31 Ekim 2013 tarihine kadar sürelidir.

Kaçak Yabancı İşçiler İçin Ücret Garantisi

İkamet Hukukuna İlişkin Avrupa Birliği Direktifi doğrultusunda kaçak yabancı işçilerin sosyal haklarının korunması amacıyla, yabancı kaçak işçilerin işverenlerinden alacakları ücretleri güvence altına alınmıştır. Buna göre aksi ispat edilemediği sürece yabancı kaçak işçinin işveren nezdinde en az 3 aydan beri çalıştığı varsayılarak, işvereninden bu sektörde ödenen genel ücreti talep hakkı bulunmaktadır.

1.1.2.3. Önemli Yargı Kararları

Federal İş Mahkemesi'nin, engelli başvuru sahibinin tahmini ayrımcılığa uğraması gerekçesiyle işverenin tazminat ödemesine hükmetmesine dair 16.02.2012 tarih ve 8 AZR 697/120 sayılı kararı

Sosyal Kanun'un 9'uncu Kitabının 82'inci maddesine göre kamuda çalışmak üzere başvuran bir engelli işçi adayının, bu adayın çok açık bir şekilde işe uygun olmadığı belli olduğu durumlar hariç işe yerleştirme amaçlı bir mülakata çağrılma zorunluluğu bulunmaktadır. Başvuru sahibinin gerekçe belirtilmeden mülakata çağrılmadığı hallerde, bu durum, başvuru sahibinin engellilik

durumundan dolayı ayrımcılığa uğradığına ilişkin bir tahmin yapılmasında bir delil/gösterge sayılmaktadır.

Ağır engelli başvuru sahibi, Frankfurt Emniyeti tarafından aranan bir güvenlik personeli ilanına başvurmuştur. Davacı başvuru dilekçesinde ağır engellilik durumunu bildirmiştir. Anılan Emniyet Müdürlüğünün “engellilerin işyerine entegrasyonuna ilişkin çerçeve mutabakatı”na göre, Merkez İdaresinin, Engelliler Temsilcisinin ve Ayrımcılık Sorumlusunun kabul etmesi halinde, başvuru sahibinin işyerine bariz bir şekilde uygun olmadığı durumlarda, başvuru sahiplerinin başvuru mülakatına çağrılmalarından imtina edilebilmektedir. Emniyet Müdürlüğü anılan mercilerin de oluruyla başvuru sahibini mülakata çağırılmamıştır. Başvuru sahibi bu durumun engelliliğinden dolayı bir ayrımcılık olduğunu ileri sürerek Emniyet Müdürlüğünden 5.723,28 Avro tutarında tazminat talep etmiştir.

Eyalet İş Mahkemesi, Emniyet Müdürlüğünü 2.700,- Avro tazminat ödemeye mahkum etmiştir. Federal İş Mahkemesi de başvuru sahibini haklı görmüştür. Federal İş Mahkemesi Emniyet Müdürlüğünün başvuru sahibini başvuru mülakatına çağırarak zorunda olduğuna, zira entegrasyon mutabakatına göre engellilerin başvuru mülakatına katılma haklarının kısıtlanamayacağına hükmetmiştir. Bu bağlamda F. İdare Mahkemesi, başvuru sahibinin ağır engellilik durumundan dolayı başvuru mülakatına çağırılmadığına ilişkin tahminin mevcut olduğuna karar vermiştir. Davalı Müdürlük bu tahmini, başvuru sahibinin çağırılmamasının kendisinin ağır engellilik durumundan kaynaklanmadığını somut olgularla çürütememiştir. Federal İdare Mahkemesi bundan dolayı davacıyı haklı bularak tazminatın yeniden belirlenebilmesi için davayı Eyalet İş Mahkemesi’ne geri göndermiştir.

Federal İş Mahkemesi’nin, yerleşmiş uygulama ilkesinden dolayı çalışanın işyeri ek yaşlılık güvencesi talep hakkı bulunduğuna dair 15 Mayıs 2012 tarih ve 2AZR 258/11 sayılı Kararı

Bir işverenin kıdemli çalışanlarına belli koşulların yerine getirilmiş olması kaydıyla yaşlılık güvencesi hakkı sağlıyor olması halinde, bu işveren işletmede yerleşmiş uygulama ilkesi nedeniyle bu şartları yerine getiren diğer çalışanlarının da bu ek yaşlılık aylığından yararlanmalarını sağlamakla yükümlüdür.

Davalı banka 1972 yılında birleşme sonucunda ortaya çıkmıştır. Birleşme sözleşmesinde yeralan mutabakata göre, en az 20 yıl ve bunun en az 10 yılı birleşen kurumlardan birinin kredi bölümünde

çalışmış olan personel, yaşlılık ek güvencesi talep hakkını kazanmaktadır. Davalı firma 1972 yılından beri tüm çalışanlarının yukarıda sayılan şartları yerine getirmeleri halinde yaşlılık ek güvencesinden yararlanmalarını sağlamıştır. 2009 yılının başında davalı firma yaşlılık ek güvencesi mutabakatını lavetmeyi kararlaştırmıştır. 1 Ocak 2010 tarihinde aylığa hak kazanma koşullarını yerine getirecek davacı çalışanın başvurusu bu nedenle reddedilmiştir.

Federal İş Mahkemesi davacıyı haklı bulmuştur. Davacı 1990 yılında anılan firmada çalışmaya başladığında, ek yaşlılık güvencesi uygulanmaktadır. Bu durumda işletmede yerleşmiş uygulama ilkesine göre, davacının da şartları yerine getireceği tarihte, davalı firma ona da böyle bir yaşlılık güvencesi sözleşmesi teklifi yapmakla yükümlüdür.

Federal İş Mahkemesi'nin, işverenin yanlış beyanının ayrımcılık sayılabileceğine ilişkin 21 Haziran 2012 tarih ve 8 AZR 364/11 sayılı Kararı

Bir işveren bir çalışanına karşı aldığı önlemin gerekçesini açıklarken, çalışanını doğru bilgilendirmekle yükümlüdür. Beyanın yanlış olduğunun ispatlanması ya da işverenin davranışı ile çelişkili olması halinde, bu durum ayrımcılık sayılabilmektedir.

Türk kökenli davacı kadın kaza sigortası kurumunda 1 Şubat - 31 Aralık 2008 tarihleri arası süreli iş sözleşmesi ile istihdam edilmiştir. 2008 Ekim ayında yapılan bir görüşmede, işveren davacının yaptığı hatalara dikkat çekmiştir. Ancak 2008 Kasım ayında yapılan görüşmede ise kadının iş sözleşmesi 1 Ocak 2009'dan 31 Aralık 2009 tarihine kadar uzatılmıştır. 2009 Eylül ayında davalı iş sözleşmesinin 2010 yılı için uzatılmayacağını, ya da süresiz sözleşmeye çevrilmeyeceğini davalı kadına bildirmiştir. Davacı kadın, işyerinde yabancı kökenlilerin sayısının az olmasından yola çıkarak etnik kimliğinden dolayı ayrımcılığa uğradığını iddia etmiştir. Davalı işveren başka bir gerekçe göstermeyi reddederek, bunun böyle olmadığını belirtmiştir.

31 Ocak 2010 tarihinde davalı işveren kadının talebi üzerine bir bonservis düzenlemiş ve bonserviste kadının işini kendilerini tam memnun edici şekilde yaptığını belirtmiştir. Davacının etnik kimliğinden dolayı ayrımcılığa uğradığı iddiasıyla açtığı davada ise davalı işveren, davacının sözleşmesini süresiz olarak uzatmalarına neden olarak davalının işinde yetersiz olduğunu göstermiştir.

İş Mahkemesi'nden farklı olarak Eyalet İş Mahkemesi davalıyı 2.500 Avro tazminat ödemeye mahkum etmiştir. Federal İş Mahkemesi ise, Eyalet İş Mahkemesi'nin davacı hakkında yazılan bonservisdeki değerlendirmenin doğru veya yanlış olup olmadığını incelenmesi için davayı anılan

mahkemeye geri göndermiştir. Burada yapılan değerlendirmenin sözleşmenin uzatılmamasında delil niteliğine sahip olup olmadığına, davacının davranışı ile bu değerlendirmenin çelişip çelişmediğinin tespitinin yapılmasını istenmiştir.

Federal İş Mahkemesi'nin, ayrımcılıktan dolayı tazminat talep etme süresinin 2 ay olduğuna dair 21 Haziran 2012 tarih ve 8 AZR 188/11 sayılı Kararı

Genel Eşit Muamele Kanunu'nda yasaklanan davranışlardan dolayı mağdur olduğunu iddia eden bir çalışan, tazminat talep edebilmesi için 2 aylık süreye uymak zorundadır. Bir iş başvurusunun reddedilmesi halinde, tazminat talep süresi başvuranın reddedildiğini öğrendiği andan itibaren başlamaktadır.

Davalı firma 2007 Kasım ayında 18-35 yaşlar arası genç bir ekip aradıkları şeklinde bir iş ilanı vermiştir. O tarihte 41 yaşında olan davacı kadın özgeçmişini belirterek başvuruda bulunmuştur. 19 Kasım 2007 tarihinde telefonla başvurusunun reddedildiği kendisine bildirilmiştir. Davacı 29 Ocak 2008 tarihinde İş Mahkemesi'nde ayrımcılığa uğradığından dolayı tazminat talebiyle dava açmıştır.

Tüm yargı yollarında başvuru reddedilmiştir. Eyalet İş Mahkemesi Genel Eşit Muamele Yasası'nın 15'inci maddesinin 4'üncü fıkrasında öngörülen 2 aylık sürenin AB hukukuyla uyumlu olup olmadığına belirlenmesi için ABAD'a başvurmuştur. ABAD, 2 aylık sürenin AB hukukuyla uyumlu olduğu hükmünü vermiştir. Davacı 19 Kasım 2007 tarihinde başvurusunun reddedildiğini öğrendikten sonra, 29 Ocak 2008 tarihinde yaptığı dava başvurusuyla bu süreye uymadığından, davacının olası tazminat talebi zaman aşımına uğramıştır.

Federal İş Mahkemesi'nin, işyerine eleman alınmamasına rağmen iş ilanındaki ifade gerekçe gösterilerek yaştan dolayı ayrımcılık yapılamayacağına dair 23.08.2012 tarih ve 8 AZR 285/11 sayılı Kararı

İşverenin işyerine kimseyi almamasına rağmen "belli yaşta bir çalışan aranıyor" şeklinde verilen bir iş ilanından dolayı işe yerleştirilmeyen daha yaşlı bir başvuru sahibinin Genel Eşit Muamele Kanunu'na göre tazminat hakkı bulunabilir.

Davalı işveren 2009 yılında 25-35 yaşlar arasında iki çalışan aranıyor şeklinde bir iş ilanı vermiştir. 56 yaşındaki davacı bu işyerine başvurmuştur. Ancak kendisi mülakata bile çağırılmamıştır. Başka adaylar başvuru görüşmesine çağırılmalarına rağmen işveren kimseyi işe almamıştır. Davacı işverenin

kendisini yaşından dolayı haksız yere mağdur ettiği iddiasıyla işverenden tanzimat talep etmiştir. İş ve Eyalet İş Mahkemeleri dava başvurusunu reddetmişlerdir.

Federal İş Mahkemesi, davacıyı haklı bulmuştur. Federal İş Mahkemesi, Eyalet İş Mahkemesi'nin işyerine kimsenin alınmamasından dolayı yaşlı başvuru sahibinin mağduriyete uğramadığı gerekçesinin yanlış olduğunu ve bu yüzden davanın reddedilmemesi gerektiğini tespit etmiş ve davayı Eyalet İş Mahkemesine geri göndermiştir. Eyalet İş Mahkemesi talep edilen tazminatın haklı veya haksız olduğunu ancak davacının objektif olarak iş yerine uygun olup olmadığını tespit ederek ve bu bağlamda işyerine uygun olmasına rağmen işe yaşından dolayı alınmadığı halinde belirleyecektir.

1.1.2.4. Sayısal Veriler

Aktif Nüfus/İşgücü Sayıları ve Oranları

31.12.2012 tarihi itibarıyla

	Çalışan Sayısı	16 – 65 Yaş Arası
Ülke Geneli	41.959.189	49.600.000
Yabancı	2.788.028	
Türk*	684.405	

Kaynak: Federal İş Ajansı

Çalışan Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

30.06.2012 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
15-20	9.798	7.661	17.459
20-25	35.996	25.604	61.600
25-30	36.684	17.910	54.594
30-35	55.099	19.592	74.691
35-40	62.480	23.993	86.473
40-45	56.735	24.578	81.313
45-50	54.464	19.074	73.538

50-55	23.288	9.682	32.970
55-60	13.990	6.346	20.336
60-65	5.171	3.184	8.355
Toplam	353.705	157.624	511.329

Kaynak: Federal İş Ajansı

Çalışan Vatandaşlarımızın Çalışma Dairelerine/ Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

30.06.2012 tarihi itibarıyla

Kuzey (Schleswig-Holstein-Hamburg ve Mecklenburg-Vorpommern)	24.520
Aşağı Saksonya-Bremen	33.994
Kuzey Ren-Vestfalya	155.376
Hessen	57.743
Palatina-Saarland	23.104
Baden-Württemberg	106.081
Bavyera	83.817
Berlin-Brandenburg	23.896
Saksonya-Anhalt/Thüringen	1.666
Saksonya	1.132
Toplam	511.329

Kaynak: Federal İş Ajansı

Çalışan Vatandaşlarımızın İşkollarına Göre Dağılımı

30.06.2012 tarihi itibarıyla

İşkolları	Toplam
Tarım, Orman, Balıkçılık	1.147
Maden ve Taş Toprak	2.991
İmalat Sanayi	166.238
Enerji	954
Su işleri, kanalizasyon, çöp sektörü	3.705
İnşaat sektörü	29.317

Ticaret,Otomobil ve Motorlu Araçlar Tamirciliği	71.990
Ulaştırma ve Depolama	40.908
Otelcilik, Lokantacılık	27.589
Bilişim ve İletişim	4.625
Kredi ve Sigortacılık	3.932
Emlak ve konut sektörü	1.394
Serbest ve bilimsel hizmetler Sektörü	10.300
Diğer İktisadi Hizmetler Sektörü	86.868
Kamu İdaresi , Sosyal Sigortalar	7.570
Eğitim ve Öğretim	7.654
Sağlık ve Sosyal Hizmetler	27.584
Sanat, eğlence, Dinlence	2.605
Diğer Hizmet Sektörleri	13.133
Özel Ev Hizmetleri	263
Extrateritorial Organizasyonlar	214
Başka İş koluna Girmeyen Hizmetler	448
Toplam	511.329

Kaynak: Federal İş Ajansı

Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler*

2011 yılı itibarıyla, Almanya'da 70.000'ün üzerinde Türk kökenli işverenin bulunduğu tahmin edilmektedir.

Türk işletmelerinin faaliyet gösterdikleri alanlar sektörler itibarıyla tahmini olarak aşağıda belirtilmiştir.

1.820'si	(% 2,6)	imalat sanayiinde
1.120'si	(% 1,6)	inşaat işkolunda
6.370'i	(% 9,1)	el sanatları dalında

3.220'si	(% 4,6)	toptan ticaret alanında
23.170'i	(% 33,1)	perakende ticaret alanında
16.450'si	(% 23,5)	gastronomi dalında
17.850'si	(% 25,5)	hizmet sektöründe (serbest meslekler)

Türk işletmelerinde tahminen 400.000'e yakın kişi istihdam edilmektedir. Toplam yatırımın 8 milyar Avro, yıllık cironun ise 40 milyar Avro olduğu tahmin edilmektedir. Söz konusu işletmelerin büyük bölümünü küçük aile işletmeleri teşkil etmektedir.

*Kaynak: Almanya'da bulunan Türkiye Araştırmalar Merkezi Vakfı

Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

F.Almanya'da (1.1.2.2.5. bölümünde belirtilenler dışında) asgari ücret uygulaması bulunmamaktadır. Asgari ücret konusu F.Almanya'da yıllardan beri siyasi tartışma konusudur.

31.12.2012 tarihi itibarıyla

İşkolları	Ortalama Brüt Aylık Ücretler €
Tarım Orman Balıçılık	2.359
Maden ve Taş Toprak	3.178
Enerji	2.955
Su İşleri, Kanalizasyon, Çöp Sektörü	4.133
İnşaat Sektörü	2.741
Ticaret ve Otomobil ve Motorlu Araçlar Tamirciliği	2.266
Ulaştırma ve Depolama	2.017
Otelcilik, Lokantacılık	2.110
Bilişim ve İletişim	1.175
Kredi ve Sigortacılık	2.820
Emlak ve Konut Sektörü	3.178
Serbest ve Bilimsel Hizmetler Sektörü	3.362
Diğer İktisadi Hizmetler Sektörü	2.484
Kamu İdaresi ve Sosyal Sigortalar	1.496
Eğitim ve Öğretim	2.805

Sağlık ve Sosyal Hizmetler	2.255
Sanat, Eğlence	2.018
Diğer Hizmet Sektörleri	1.586
Özel Ev Hizmetleri	1.571
Sınırötesi Organizasyonlar	1.208
Başka İşkoluna Girmeyen Hizmetler	2.840

Kaynak: Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı

Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri

Almanya’da 2012 yılında 502 toplu iş sözleşmesi yapılmış olup, bunlardan 28’i genel geçerli toplu sözleşme olarak ilan edilmiştir. Çalışanların %52’si toplu iş sözleşmeleri kapsamındadır.

Kaynak: Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı

İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

2012 yılı ortalaması

	Kadın		Erkek		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Ülke Geneli	1.306.292	6,5	1.533.529	6,8	2.839.821	6,7
Yabancı	228.756		246.756		475.560	14,2
Türk*	63.136		77.401		140.537	21,0

Kaynak: Federal İş Ajansı

İşsiz Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2012 yılı ortalaması

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
15-20	1.534	1.160	2.694
20-25	6.146	4.499	10.645
25-30	8.780	6.164	14.944
30-35	12.664	9.615	22.279

35-40	13.437	12.095	25.532
40-45	11.756	11.073	22.829
45-50	11.130	8.365	19.495
50-55	6.123	4.894	11.017
55-60	4.450	4.150	8.600
60-65	1.375	1.127	2.500
Toplam	77.395	63.144	140.537

Kaynak: Federal İş Ajansı

İşsiz Vatandaşlarımızın Çalışma Dairelerine/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

31.12.2012 tarihi itibarıyla

Bölgelere Göre	Toplam
Kuzey (Schleswig Holstein, Hamburg, Mecklenburg - Vorpommern)	7.912
Aşağı Saksonya/Bremen	10.267
Kuzey Ren-Verstfalya	57.333
Hessen	13.525
Palatina/Saarland	5.926
Baden-Württemberg	16.698
Bavyera	10.608
Berlin/Brandenburg	15.716
Saksonya-Anhalt, Thüringen	456
Saksonya	535
Toplam	142.149

Kaynak: Federal İş Ajansı

1.1.3. SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIMLAR

1.1.3.1. Önemli Olaylar ve Gelişmeler

2012 yılında 2.839 milyon işsizden yıllık ortalama 884.000'i (%31) birinci basamak işsizlik parası; 1.955.000'i (%69) ikinci basamak işsizlik parası almıştır. Bir yıl öncesine göre, birinci basamak işsizlik parası alanların sayısı, 10.000 (%1) artarken, ikinci basamak işsizlik parası alanların sayısı ise 89.000 (%4) azalmıştır.

Diğer taraftan, Aralık 2012'de 142.149 işsiz vatandaşımızın 25.531'i (%17,97) birinci basamak işsizlik parası alırken, 116.618'i (%82,03) ikinci basamak işsizlik parası almıştır.

1.1.3.2. Mevzuat Değişiklikleri ve Önemli Yargı Kararları

Birinci Basamak İşsizlik Parası ve İkinci Basamak İşsizlik Parası

Alman mevzuatına göre, işsiz kalanlara, son 52 hafta içindeki ortalama haftalık net kazancın, en az bir çocuk sahibi işsizler için % 67'si, diğerleri için % 60 tutarında "birinci basamak işsizlik parası" ödenmektedir.

2012 yılında yetişkinlere 374 Avro tutarında ikinci basamak işsizlik parası, evli olup aynı hanede yaşayan eşlerden her biri için 337 Avro, ailesiyle birlikte yaşayan yetişkin her kişiye 299 Avro, 14-18 yaşları arasında ve ailede yaşayan her çocuk için 287 Avro, 6-14 yaşları arasındaki her çocuk için 251 Avro, 0-6 yaşları arasındaki her çocuk için ise 219 Avro ödenmiştir.

İş piyasası dışına çıkmış ve muhtaç durumda bulunan kişiler için de 2012 yılında aynı yardım miktarları sosyal yardım olarak ödenmiştir.

Emeklilik Yaşının Kademeli Olarak 67'ye Yükseltilmesi

Emeklilik yaşının kademeli olarak 67 yaşına yükseltilmesi ile ilgili düzenleme 1 Ocak 2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Buna göre bu tarihte sigortalı olarak ilk defa işe başlayanlar kural olarak en erken 67 yaşında emekli olabileceklerdir. Diğer taraftan, 1947 yılı ve sonrası doğumlular için emeklilik yaşı kademeli olarak yılda bir ay yükseltilecektir. Buna göre 1947 doğumlular en erken 65 yıl 1 ayda emekli olabileceklerdir. Daha ileri tarihte doğanların emeklilik yaşı yıl başına 2

ay kademeli olarak artırılabilecektir. Bu yeni düzenleme ile 1964 ve daha sonraki tarihte doğanlar 67 yaşında emekli olabileceklerdir.

Yeni düzenlemenin uzun süreli sigortalılara da etkisi olacaktır. Buna göre 35 yıl sigortalılık süresine sahip olan sigortalıların erken emeklilik yaşı en erken 63 olarak kalmıştır. Düzenlemeye göre bunların kesintisiz emeklilik aylığı yaş sınırı kademeli olarak yükseltilmiştir. Ancak, erken alınan emeklilik aylığında yapılan kesinti ay başına % 0,3 oranında artırılabilecektir. Uygulama 1949 yılında doğan sigortalıları kapsamaktadır. 1949 Ocak ayında doğan sigortalılar için yaşlılık sınırı 1 ay, 1949 Şubat doğumlular için 2 ay, 1949 Mart doğumlular için 3 ay yükseltilmiştir. 1949 Mart ayından sonra doğanlar için ise yükseltme mutad yaş yükseltme düzenlemesi doğrultusunda yapılacaktır.

Engelli sigortalılar için de yaşlılık sınırı erken ve normal emekliler için artırılmıştır. Uygulama 1952 doğumlu sigortalıları kapsamaktadır. Yaşlılık sınırı 2012 Ocak ayından Haziran 2012 ayına kadar toplam 6 ay artırılabilecektir. 1952 doğumlular için yükseltme mutad yaş yükseltme düzenlemesi doğrultusunda yapılacaktır.

Diğer taraftan, asgari 45 yıl sigortalılık süresine sahip sigortalılar 65 yaşında emekli aylıklarında kesinti olmaksızın emekli olabileceklerdir.

Kaçak Yabancı İşçilerin Sosyal Güvenliğine Güvence Getirilmesi

Kaçak yabancı işçilerin yasal güvence altına alınan ücretlerinin yanında, çalıştıkları süre zarfında sosyal güvenlikleri de güvence altına alınmıştır. Bu süre zarfında bu kişiler tam sigortalı sayılacaklardır.

Bakım Sigortası Ödemeleri

a) Ayakta bakım ödeneği (aylık)

1. basamak bakım durumu:	450 Avro.
2. basamak bakım durumu:	1.100 Avro.
3. basamak bakım durumu:	1.550 Avro.

b) Bakım parası (aylık)

1. basamak bakım durumu:	235 Avro.
2. basamak bakım durumu:	440 Avro.
3. basamak bakım durumu:	700 Avro.

c) Yılda 4 haftaya kadar aile bireylerine ödenen geçici bakım parası	
1. basamak bakım durumu:	235 Avro.
2. basamak bakım durumu:	440 Avro.
3. basamak bakım durumu:	700 Avro.
Aile dışından bir kişiye ödenen geçici bakım parası:	1.550 Avro.
d) Asgari bir yıllık kısa süreli bakım ödeneği:	1.550 Avro.
e) Kısmi yatılı günlük ve gecelik bakım ödeneği (aylık)	
1. basamak bakım durumu:	450 Avro.
2. basamak bakım durumu:	1.100 Avro.
3. basamak bakım durumu:	1.550 Avro.
3 + bakım durumu:	1.918 Avro
f) Tam yatılı bakım ödeneği (aylık)	
1. basamak bakım durumu:	1.023 Avro.
2. basamak bakım durumu:	1.279 Avro.
3. basamak bakım durumu:	1.550 Avro.
3 + bakım durumu:	1.918 Avro

Çocuk Vergi Muafiyet Miktarı

Gelir vergisinde dikkate alınan çocuk muafiyet miktarında bir değişiklik olmamış ve her bir çocuk için 7008 Avro olarak kalmıştır.

Çocuk Nafaka Miktarları

Eşlerinden ayrı çocuklarını yetiştiren ebeveynlerin çocukları için talep edecekleri nafaka miktarları:

6 yaşını doldurmamış çocuklar için:	317 Avro,
12 yaşını doldurmamış çocuklar için:	364 Avro,
18 yaşını doldurmamış çocuklar için:	426 Avro.
18 yaşını doldurmuş çocuklar için:	588 Avro

Ebeveyn Parası

2012 yılı için ebeveyn parasında herhangi bir değişiklik olmamıştır. Tek başına çocuk yetiştiren anne babalar yıllık gelirlerinin 250.000 Avrodan veya beraber çocuk yetiştiren ebeveynler yıllık gelirlerinin 500.000 Avrodan fazla olması halinde ebeveyn parası alamayacaklardır.

1.200 Avrodan fazla geliri olan ebeveynler gelirlerinin %65'i oranında (bugüne kadar %67), bu miktardan az geliri olanlar ise %67'si oranında ebeveyn parası alabileceklerdir.

En az 300 Avro ve en çok 1.800 Avro ebeveyn parası ödenmeye devam edilecektir. İkinci basamak işsizlik parası alan ebeveynlerin ebeveyn parası ikinci basamak işsizlik parasının hesabında nazari dikkate alınacaktır.

1.1.3.3. Sayısal Veriler

Aktif/Pasif Sigortalı Sayısı

31.12.2011 tarihi itibarıyla

Yıllar	Aktif Sigortalı		Pasif Sigortalı	
	Genel	Türk*	Genel	Türk*
1985	22.391.000	460.200	13.612.000	452.987
1990	24.128.000	562.826	16.825.000	464.303
1992	30.270.000	685.577	17.612.000	479.731
1995	31.430.000	678.429	18.002.000	488.654
2000	33.830.000	786.050	17.277.000	501.298
2005	34.722.000	849.960	17.007.000	552.278
2011	35.546.000	909.390	16.877.000	596.447

Kaynak: Alman Emeklilik Sigortası Kurumu

Sigorta Kolları İtibarıyla Ödenek Alanların Sayısı

31.12.2012 tarihi itibarıyla

Sigorta kolları ve rejimleri	Yararlananların sayısı	
	Genel	Türk*
Yaşlılık	16.003.273	208.099
Maluliyet	1.517.248	57.937
Ölüm (Dul, Yetim)	5.150.163	88.400
Toplam	22.670.684	354.436

Kaynak: Alman Emeklilik Sigortası Kurumu

31.12.2012 tarihi itibarıyla Alman sosyal güvenlik kuruluşlarından malullük, yaşlılık, dul ve yetim aylığı almakta olan toplam 354.436 vatandaşımızdan 94.703'ü Türkiye'de ikamet etmektedir. Almanya'da ikamet eden her hak sahibine ayda ortalama 687,39 Avro, Türkiye'de ikamet eden her hak sahibine ise ayda ortalama 590,26 Avro tutarında yaşlılık aylığı ödenmektedir.

Sosyal Güvenlik Prim Oranları

31.12.2011 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı	İşveren Payı	Devlet Katkısı	Toplam
Yaşlılık-malullük-ölüm	% 9,95	% 9,95	-	% 19,9
Madenciler Yaşlılık Sigortası	% 13,2	% 13,2	-	% 26,4
İşsizlik Sigortası	% 1,5	% 1,5	-	% 3
Hastalık	% 7,75	% 7,75	-	% 15,5
Bakım Sigortası				
- Çocuklu Sigortalılar	% 0,975	% 0,975	-	% 1,95*
-Çocuksuz Sigortalılar	% 1,1	% 1,1	-	% 2,2

Kaynak: Alman Emeklilik Sigortası Kurumu

*Not: 2012 yılında prim oranlarında çocuklu sigortalılarda işçi ve işverene %0,05 oranında ek yapılarak toplamda sigorta prim miktarı %2,05'e yükseltilmiştir.

İşsizlik Ödeneği

Sosyal Kanun'un 3'üncü Kitabının 137'nci maddesine göre işsiz olan gerekli sigorta süresini dolduran ve İş Ajansına işsizlik beyanında bulunan sigortalı çalışanlara birinci basamak işsizlik parası ödenmektedir. Gerekli sigorta süresi son 2 yılda 12 aydır. Buna göre son 2 yılda 12 ay işsizlik sigortasına prim ödeyen sigortalılar birinci basamak işsizlik parasına hak kazanmaktadırlar. Evli ve en az 1 çocuklu sigortalılar ücretlerinin % 67'si, diğer sigortalılar %60'ı oranında işsizlik parası almaktadırlar.

İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Veriler

2011 yılı itibarıyla

Uyruğu	İş Kazası	Yol Kazası	Meslek Hastalığı
Alman	791.755	155.823	13.464
Yabancı	25.594	3.374	802
Türk	11.245	1.554	308
Toplam	833.965	161.017	14.266

Kaynak: Alman Emeklilik Sigortası Kurumu

Çocuk Parası Miktarları

2012 yılı itibarıyla

	Almanya'da yaşayan çocuklar için	Türkiye'de kalan çocuklar için
1. Çocuk için	184 Avro	5,11 Avro
2. Çocuk için	184 Avro	12,78 Avro
3. Çocuk için	190 Avro	30,68 Avro
4. Çocuk için	215 Avro	30,68 Avro
5. ve sonraki her çocuk için		35,79 Avro

Kaynak: Federal İş Ajansı

Çocuk Parasından Yararlanan Çocuk ve Aile Sayısı ile Ödenen Miktarlar

2012 yılı itibarıyla

	Almanya'da yaşayan çocuklar için	Türkiye'de kalan çocuklar için
Çocuk Parası Alan Çocuk Sayısı	680.903	1.293*
Çocuk Parası Alan Aile Sayısı	330.779	21
Ödenen Toplam Çocuk Parası	1.638.891.811,83 Avro	

Kaynak: Federal İş Ajansı

*Açıklama: Ebeveynleri Almanya'da bulunan, kendileri Türkiye'de öğrenimde ya da akrabalarının yanında olan çocukları da kapsamaktadır.

Türkiye'de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

31.12.2012 tarihi itibarıyla Alman sosyal güvenlik kuruluşlarından malullük, yaşlılık, dul ve yetim aylığı almakta olan toplam 354.436 vatandaşımızdan 94.703'ü Türkiye'de ikamet etmektedir. Almanya'da ikamet eden her hak sahibine ayda ortalama 687,39 Avro, Türkiye'de ikamet eden her hak sahibine ise ayda ortalama 590,26 Avro tutarında yaşlılık aylığı ödenmektedir.

Sigorta Kolları İtibariyle Sosyal Sigorta Ödeneği Alanların Sayısı

2012 yılı itibarıyla

Sigorta kolları ve rejimleri	Yararlananların sayısı
Yaşlılık	208.099
Maluliyet	57.937
Dul	76.294
Yetim	12.106
Toplam	354.436

Kaynak: Alman Emeklilik Sigortası Kurumu

Not: 31.12.2012 tarihi itibarıyla Alman sosyal güvenlik kuruluşlarından malullük, yaşlılık, dul ve yetim aylığı almakta olan toplam 354.436 vatandaşımızdan 94.703'ü Türkiye'de ikamet etmektedir. Türkiye'de ikamet eden her hak sahibine ise ayda ortalama 590,26 Avro tutarında yaşlılık aylığı ödenmektedir.

1.1.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

1.1.4.1. Önemli Olaylar ve Gelişmeler

Meslek Eğitimi

Almanya’da Ekim 2011’den Eylül 2012’ye kadar öğrenim yılı boyunca 517.100 açık mesleki eğitim yeri kayıtlara geçmiştir. Bu sayı bir yıl öncesine göre 2.500 (% 0,5) daha azdır.

Eylül 2012 sonu itibarıyla 551.300 mesleki eğitim sözleşmesi yapılmıştır. Bu sayı bir yıl öncesine göre 18.100 (%3,2) daha fazladır. Batı Almanya’da geçen yıla göre 12.500 (%2,6) artışla 472.400 gençle mesleki eğitim sözleşmesi yapılmıştır. Doğu Almanya’da ise geçen yıla kıyasla 5.600 (%6,6) azalma ile 78.900 mesleki eğitim sözleşmesi yapılmıştır.

2011 yılı sonunda 15.700 genç bir mesleki eğitim yerine yerleştirememiştir. Bir yıl öncesine göre bu sayı 4.300 (%38,2) daha fazladır. Bu sayılara göre; Almanya genelinde başvuru sahibi gençlerin % 2,8’i mesleki eğitim yeri bulamamışlardır.

1.1.4.2. Sayısal Veriler

Okula Devam Eden Türk Çocuklarının Sayısı ve Devam Ettikleri Okullara Göre Dağılımı

2011/2012 öğretim yılı itibarıyla

	Çocuk Sayıları		(Bir Önceki Öğretim Yılı)
	Yabancı	Türk	Türk
Genel eğitim veren okullar (Allgemeinbildende Schulen)	665.960	228.165	270.516
Meslek okulları (Berufsschulen)	206.468	86.888	88.085
Sağlık alanında okullar (Schulen des Gesundheitswesens)	9.022	1.981	1.883
Toplam	881.450	360.484	317.034

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

Türk Dili ve Kültürü Derslerine Devam Eden Çocukların Sayısı

2011 / 2012 öğretim yılı itibarıyla derslere devam eden çocuk sayısı 115.000'dir.

(Kaynak: Almanya'daki Eğitim Ataşelikleri)

Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

<u>Ders Yılı</u>	<u>Yabancı Öğrenci</u>	<u>Türk</u>
2011/2012	255.705	28.501

Mesleki Eğitim Görenlerin Sayısı

Meslek Lisesine devam edenler ile İşletmelerde Mesleki Eğitim görenler

<u>Ders Yılı</u>	<u>Yabancı Öğrenci</u>	<u>Türk Öğrenci</u>
2011/2012	52.537	16.715

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

1.1.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM

1.1.5.1. Mevzuat Değişikliği ve Önemli Yargı Kararları

Üçüncü Ülke Vatandaşı Yüksek Kalifiye Elemanların Almanya'ya Girişini ve İkametlerini Düzenleyen Kanun (Mavi Kart Uygulaması)

AB Yüksek Kalifikasyon Direktifinin Uyarlanması Hakkında Kanun (Gesetz zur Umsetzung der Hochqualifizierten-Richtlinie der Europäischen Union), 01.08.2012 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

Böylelikle üçüncü ülkelerden gelecek yüksek kalifiye (üniversite veya yüksek okul mezunu) elemanların AB ülkelerinde istihdamını kolaylaştırmayı ve bununla kalifiye eleman açığını kapatmayı amaçlayan Avrupa Birliği Komisyonu'nun 25.05.2009 tarih ve 2009/50/EG sayılı Yüksek Kalifiye Elemanı Üçüncü Ülke Vatandaşlarının Ülkeye Giriş ve İkametlerini Düzenleyen Direktifi Alman mevzuatına uyarlanmıştır. Kanun ile birlikte özellikle İkamet Kanunu'nda olmak üzere diğer ilgili Kanunlarda da değişiklikler yapılmıştır.

Öncelik Hakkı Kalkıyor

Yeni uygulama ile birlikte diğer ülkelerden gelecek üniversite veya eşdeğer yüksek okul mezunlarına Almanya'da iş bulmaları halinde Alman vatandaşı ve AB ülke vatandaşlarının önceliği aranmadan ve ayrıca işverenlerin AB ülkelerinden uygun aday bulup bulamadıklarına bakılmaksızın çalışma imkanı tanınmaktadır. Çalışma için aşağıda belirtilen koşulların yerine getirilmesi halinde Almanya'daki bir işveren ile iş akdinin imzalanmış olması yeterli görülmektedir. Burada bekleme süresi kalktığından işlemler kolaylaştırılmakta ve hızlandırılmaktadır.

Temininde Güçlük Yaşanılan Branşlar

“Mavi Kart” olarak da adlandırılan bu düzenleme ile temininde sorunlar yaşanan yüksek kalifiye elemanlarının iş piyasasına girişlerinde Almanya'daki bürokratik engellerin kaldırılması amaçlanmıştır. Bu meyanda genelde bir yabancıнын çalışmasında Federal İş Ajansı'nın onayı gerekir iken, temininde sorunlar yaşanan deklare edilmiş meslekler için bu onay gerekmemektedir. Burada asıl olan belirli somut bir işte çalışmak isteyen söz konusu şartları haiz elemanların Almanya'daki bir işveren tarafından işe kabul edilmesi, bir iş akdinin bağitlanmasıdır. Ayrıca, bu iş akdinin nerede ve nasıl bir araya gelinerek bağitlanacağı mevzuu bir önem arz etmemektedir.

Mavi Kart uygulaması çerçevesinde temininde güçlük yaşanan branşlar veya bölümlerin Federal İş Ajansı'na belirlenmesi öngörülmektedir. Astronomi, fizik, kimya, biyoloji, jeoloji ve çevre bilimleri bölümleri, matematik, mimarlık, şehir ve ulaşım planlamacılığı, tasarımcı, inşaat mühendisliği, makina mühendisliği, elektronik mühendisliği, doktor (diş doktoru hariç), informatik ve bilgisayar alanları eleman temininde güçlük çekilen branşlar olarak tespit edilmiş olup iş piyasasındaki gelişmelere bağli olarak söz konusu alanlarda değışiklikler yapılabilecektir.

Asgari Kazanç Sınırı

“Mavi Kart AB” (Blaue Karte EU) olarak da adlandırılan yeni düzenlemede, eleman bulmada güçlük yaşanan mesleklerdeki uzmanlara şart koşulan gelir alt sınırı yıllık brut 34.944 Avro'dur.

Listede yer almayan meslek gruplarında çalışmak isteyenlerden ise yıllık asgari 44.800 Avro kazanma şartını yerine getirmeleri istenmektedir.

Oturma İzninin Süresi

Mavi Kart şartlarını yerine getirenlere en fazla dört yıl süreyle oturma izni verilmesi öngörülmektedir. İş akdinin süresi 4 yıldan az olanlara ise, iş akdi süresine ilave olarak 3 ay daha fazla geçerli oturma izni verilecektir. Oturma izninin ilk iki yılını takiben çalışmaya devam edilmesi ve Almanca bilinmesi halinde oturma izni süresize çevrilmekte, 3 yıllık çalışmadan sonra ise yerleşme izni alma hakkı verilmektedir. Diğer taraftan, ilk üç yıl içinde Hartz IV ya da benzeri türden sosyal yardım alanların oturma izni geçerliliğini kaybedecektir.

AB İçerisinde Dolaşım

Yeni düzenlemede Mavi Kart sahiplerine AB ülkeleri içerisinde serbest dolaşım imkanı getirilmiştir. Mavi Kart sahipleri, Almanya'da 18 ay çalıştıktan sonra başka bir AB üyesi ülkede de çalışabileceklerdir. Bu durumda başka bir AB ülkesine gidildiğinde Almanya'da geçen süreler de gidilen ülkede ikamet izni verilmesinde ayrıca dikkate alınmaktadır.

Aile Bireylerinin Durumu

Mavi Kart sahiplerinin aile birleştirilmesinde herhangi bir kısıtlama söz konusu olmadığı gibi bunların çalışmalarında da bir kısıtlama öngörülmemektedir.

İyileştirilen Diğer Hususlar

Almanya'dan mezun olan yabancı üniversite mezunlarının mezuniyetten sonra çalışmaları için öngörülen iş arama süresi 12 aydan 18 aya çıkarılmıştır.

Yurtdışında bir üniversiteden mezun yabancıların yanlarında geçimlerine yetecek kadar paraları olması halinde bunlar 6 ay süreyle Almanya'da iş aramak amacıyla kalabilecekler. Yine Almanya'da üniversitede öğrenim gören yabancı öğrencilerin yıllık çalışma saatlerinde de artırıma gidilerek, tam gün çalışmada 90 gün 120 güne, yarım gün çalışmada ise 180 gün 240 güne çıkarılmıştır.

Aile birleşimi yoluyla Almanya'ya gelecek yabancı eşlerin dil bilme zorunluluğunun kısıtlı olarak geçerli olabileceğine dair Federal İdare Mahkemesi'nin 04.09.2012 tarih ve 10 C 12.12 sayılı Kararı

Federal İdare Mahkemesi, Alman vatandaşlarının yabancı eşlerinin Almanca bilme zorunluluğuna ilişkin yasal düzenlemenin yalnızca kısıtlı olarak geçerli olduğuna hükmetmiştir. Almanya'da yaşayan yabancıların Almanya'ya gelecek eşlerinin Almanca bildiklerini kanıtlamak zorunluluğundan farklı olarak, Alman vatandaşlarının eşlerine, Almanca öğrenmelerinin münferit durumda mümkün olmadığı veya bir yıl içinde Almanca'yı öğrenememeleri hallerinde aile birleşim vizesi verilmelidir.

Davacı Afganistan vatandaşı kadın, 1999 yılında Almanya'ya yerleşmiş ve daha sonra Alman vatandaşlığına geçmiş aynı zamanda Afgan vatandaşlığına sahip bir erkekle evlenmiştir. Davacı kadın 2008 Mayıs ayında aile birleşimi amaçlı vize başvurusunda bulunmuştur. Alman Büyükelçiliği kadının okuma yazma bilmediği ve yeterli Almanca bilgisine sahip olmadığı için vize başvurusunu reddetmiştir. İdare Mahkemesi de kadının davasını reddetmiştir. İdare Mahkemesi, Alman vatandaşı olan erkeğin, kadının Almanca'yı öğrenene kadar geçici olarak evlilik birliğini sürdürmek amacıyla Afganistan'da yaşayabileceğine hükmetmiştir.

Federal İdare Mahkemesi, İdare Mahkemesi'nin kararını iptal etmiştir. İkamet Kanununun 28'inci maddesinin 1'inci fıkrasının 5'inci cümlesi ve 30'uncu maddenin 1'inci fıkrasının 1'inci cümlesinin 2 no'lu hükmüne göre, aile birleşiminde bir yabancıyan yanına gelecek eşe uygulanan düzenleme, Alman vatandaşlarına da aynen uygulanır hükmünü içermektedir. Ancak, bir yabancıyan Alman eşinin yanına aile birleşimi ile gelme talep hakkı, ancak yabancıyan Almanya'ya gelmeden önce yeterli dil bilgisine sahip olduğu hallerde mevcuttur. Bu düzenleme, yabancıyan uyumuna yönelik bir düzenleme olup, bununla zorla evliliklerin de engellenmesi amaçlanmıştır ve Anayasaya uygundur. Diğer taraftan, Anayasa tarafından güvence altına alınmış ailenin ve evlilik birliğinin korunması ilkesi, aile birleşimine ilişkin düzenleme ile korunan kamu menfaatiyle, başvuru sahiplerinin Almanya'da evlilik birliklerini sürdürme arzularına ilişkin özel menfaatleri arasında bir öncelik kıyaslaması yapılmasını gerekli kılmaktadır.

Böyle bir menfaat önceliği kıyaslamasında bir Alman vatandaşının evlilik birliğini yurtdışında sürdürmesinin beklenemeyeceği gerçeği ağırlığını ortaya koymaktadır. Bir yabancıdan farklı olarak Anayasa'nın 11'inci maddesi, Alman vatandaşlarına serbest dolaşma özgürlüğünü tanımaktadır. Bu nedenle dil bilme zorunluluğuna ilişkin düzenlemenin Almanların yabancı eşleri açısından Anayasa doğrultusunda yorumlanması gerekmektedir. İkamet Kanunu'nun 28'inci maddesinin 1'inci fıkrasının

5'inci cümlesi aile birleşimi yoluyla Almanya'ya gelecek eşden bir yılı aşmayacak bir süre içinde üstesinden gelebileceği bir gayret göstermesinin istenebileceğini öngörmektedir. Bu tür bir gayretin gösterilmesinin yabancı ülkede mümkün olmaması halinde veya bir yıl içinde başarı getirmemesi durumunda, yabancı eşe vize verilmesi gerekecektir. Bu durumda Alman eşin Alman vatandaşlığı yanında başka bir ülkenin de vatandaşlığına sahip olması ve kendisinin bu ülkede eşiyle geçici olarak kalabileceği gerçeği önemli görülmektedir. Ayrıca kendisinden böyle bir istekte bulunulması da hukuka uygun değildir.

1.1.5.2. Sayısal Veriler

Bulunulan Ülke Uyruğuna Geçen Vatandaşlarımızın Yıllar İtibariyle Sayısı

Yıl	Sayı
1972-1979	2.219
1980-1989	10.361
1990	2.034
1991	3.529
1992	7.377
1993	12.915
1994	19.590
1995	31.578
1996	46.294
1997	42.240
1998	59.664
1999	103.900
2000	82.861
2001	76.861
2002	64.631
2003	56.244
2004	44.465
2005	32.661
2006	33.388
2007	28.861
2008	24.449
2009	24.647
2010	26.192
2011	28.103
Toplam	858.500

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

Bulunulan Ülke Uyruğuna Geçen Vatandaşlarımız ile Diğer Yabancıların Sayısal Mukayesesi

Uyruğu	2008	2009	2010	2011
Türk	24.449	24.467	26.192	28.103
Bosna Hersek	1.878	1.733	1.945	1.703
Hırvat	1.032	542	689	665
Eski Yugoslav, Sırp Montenegro	6.343	4.187	3.298	2.881
Polonya	4.245	3.841	3.789	4.281
Romen	2.137	2.357	2.523	2.399
Rusya Federasyonu	2.439	2.477	2.753	2.965
Ukrayna	1.953	2.345	3.118	4.264
Fas	3.130	3.042	2.806	3.011
Tunus	734	832	792	816
Afganistan	2.512	3.549	3.520	2.711
Sri Lanka	1.492	1.407	1.207	1.032
Vietnam	1.048	1.513	1.738	2.428
Irak	4.229	5.136	5.228	4.790
İran	2.734	3.184	3.046	2.728
İsrail	1.971	1.681	1.649	1.971
Kazakistan	1.602	1.439	1.601	1.923
Lübnan	1.675	1.759	1.697	1.433
Pakistan	1.208	1.305	1.178	1.151
Çin	1.172	1.194	1.300	1.332
Toplam	94.470	96.121	101.570	106.987

1.1.5.3. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

2012 yılı itibarıyla

Dernek Türü	Sayı
Diyanet İşleri Türk İslam Birliği (DİTİB)	860
Dini Siyasi Sosyal Kültürel	2.640
Sportif	450
Diğer (İşveren, okul aile birlikleri vs.)	1.350
Toplam	5.300

Kaynak: Almanyadaki Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşelikleri

Vatandaşlarımızın Genel ve Yerel Yönetimlere Katılımlarıyla İlgili Sayısal Bilgiler

2012 yılı itibarıyla

Avrupa Parlamentosu	1
Federal Parlamento	5 (11 - 2012 yılı itib.-)
Eyalet Parlamentoları	27
Yerel Yönetimler	85
Yabancılar Meclisleri	1.500
Toplam	1.618

Kaynak: Almanyadaki Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşelikleri

1.1.6. İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR/İKİLİ İLİŞKİLER

Türkiye-Almanya İstisna Akdi Anlaşması Uygulaması

İstisna Akdi İşgücü Anlaşması çerçevesinde iş üstlenecek Türk firmalarına 01.10.2012 tarihinden sonraki 1 yıllık dönemde 6.170 kişilik kontenjan ayrılmıştır. Ancak Aralık 2012 ayı itibarıyla 156'sı inşaat sektöründe, 214'ü inşaat yan sanayiinde olmak üzere toplam 371 vatandaşımız istihdam edilmiştir. Anılan Anlaşma çerçevesinde 2011 yılında ayda ortalama 515 vatandaşımız Almanya'da çalışmıştır.

1.2. HOLLANDA

1.2.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2012 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk (sadece T.C. uyruklu)
Erkek	8.307.088	1.739.599	203.956 (42.880)
Kadın	8.472.631	1.802.165	191.004 (41.950)
Toplam	16.779.719	3.541.764	394.960 (84.830)

Kaynak: Hollanda İstatistik Bürosu (CBS).

Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2012 tarihi itibarıyla

Yaş grubu	Toplam	Erkek	Kadın
0 – 10	5.893	3.067	2.826
10 – 20	10.391	5.426	4.965
20 – 30	13.759	6.850	6.909
30 – 40	22.072	11.618	10.454
40 – 50	15.216	8.273	6.943
50 – 60	6.887	3.226	3.661
60 – 70	6.237	2.423	3.814
70 – 80	3.841	1.840	2.001
80 – 90	509	154	355
90 +	25	3	22
Toplam	84.830	42.880	41.950

Kaynak: Hollanda İstatistik Bürosu (CBS).

Türk Asıllı Hollanda Uyrukluların Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2012 tarihi itibarıyla

Yaş grubu	Toplam	Erkek	Kadın
0 – 10	56.029	28.679	27.350
10 – 20	69.670	35.930	33.740

20 – 30	69.472	35.516	33.956
30 – 40	73.131	37.079	36.052
40 – 50	66.498	35.442	31.056
50 – 60	31.380	16.884	14.496
60 – 70	17.042	7.866	9.176
70 – 80	10.480	6.070	4.410
80 – 90	1.211	483	728
90 +	47	7	40
Toplam	394.960	203.956	191.004

Kaynak: Hollanda İstatistik Bürosu (CBS).

Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

31.12.2012 tarihi itibarıyla

Eyalet/Bölge/İdari Yapılanma	Erkek	Kadın	Toplam
Z-Holland	68.007	64.142	132.149
N-Holland	41.507	38.580	80.087
N-Brabant	26.343	24.611	50.954
Gelderland	20.376	19.152	39.528
Overijssel	18.103	17.172	35.275
Utrecht	13.779	13.026	26.805
Limburg	6.415	5.834	12.249
Flevoland	3.200	2.953	6.153
Groningen	2.454	2.349	4.803
Zeeland	1.654	1.581	3.235
Drenthe	1.222	793	2.015
Friesland	896	811	1.707
Toplam	203.956	191.004	394.960

Kaynak: Hollanda İstatistik Bürosu (CBS). *T.C. ve Türk asıllı Hollanda uyruklular dahil.

Vatandaşlarımızın Diğer Yabancılarla Sayısal Mukayesesi

31.12.2012 tarihi itibarıyla

Uyruğu	Erkek	Kadın	Toplam
Türk	203.956	191.004	394.960
Alman	174.327	202.279	376.606
Faslı	186.815	176.139	362.954
Surinamlı	164.875	181.922	346.797
Diğer	1.009.626	1.050.821	2.061.407
Toplam	1.739.599	1.802.165	3.542.724

Kaynak: Hollanda İstatistik Bürosu (CBS).

Doğan, Ölen, Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

31.12.2011 tarihi itibarıyla

	Doğan	Ölen	Evlenen Türk-Türk/ Türk-Yabancı
Rotterdam Başkonsolosluğu	3.185	445	522
Deventer Başkonsolosluğu	963	151	130
Toplam	4.148	596	652

Kaynak: Lahey Büyükelçiliği

*Uyarı: 5901 Sayılı Kanun kapsamında izin ile Türk vatandaşlığından ayrılan "Mavi Kart" hamili Türk uyruklular ile çifte vatandaşlık hakkı olup, bulunduğu ülke kimlik kartı ile işlemlerini yaptırarak vatandaşlarımız bu sınıfa dahil değildir.

1.2.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

1.2.2.1. Önemli Olaylar ve Gelişmeler

Avrupa Mavi Kart Sistemi: "Avrupa Mavi Kart" sistemi 19 Haziran 2011 tarihinden itibaren uygulanmaya başlanmıştır. Mavi Karta ilişkin AB Konseyi Direktifi uyarınca başlatılan yeni uygulama AB, Avrupa Ekonomik Alanı veya İsviçre vatandaşı olmayan yüksek vasıflı işgücünü kapsamaktadır. Anılan sistemden yararlanarak çalışma izni almak isteyenlerin üst düzey vasıf

gerektiren bir iş için en az bir yıllık iş sözleşmelerinin olması, en az 60.000 Avro brüt yıllık gelirin olması ve en az üç yıllık bir yüksek okul mezunu olması gerekmektedir. AB Mavi Kartı ile bir AB ülkesinde 18 ay çalışan kişiler Hollanda’da çalışmak istemeleri halinde geçici ikamet izni şartından (MVV) muaf olmaktadır. Hollanda’da iki yıl bu şekilde çalışanların aile fertleri devamlı ikamet izni için başvuru yapabilmektedirler. AB ülkelerinde devamlı olarak toplam beş yıl ikamet etmiş olan ve iki yıl Hollanda’da mavi kartlı olarak çalışanlar “AB dışı bir ülke vatandaşı olarak uzun süreli mukim kişi” statüsü için başvurabilmektedirler.

1.2.2.2. Sayısal Veriler

Çalışan Vatandaşlarımızın Sayısı ve Cinsiyete Göre Dağılımı

31.12.2012 tarihi itibarıyla

	Çalışanlar	İşsizler
Erkek	89.000	12.000
Kadın	54.000	12.000
Toplam	143.000	24.000

Kaynak: Hollanda İstatistik Bürosu (CBS). 24000. * 15-65 yaş arası.

Çalışan Vatandaşlarımızın Diğer Yabancı İşçilerle Sayısal Mukayesesi

2012 yılı ortalaması

Hollandalı	6.683.000
Türk	160.000
Faslı	118.000
Surinamlı	169.000
Genel	8.254.000

Vatandaşlarımız ve Yabancılar Arasında İşsizlik Durumu ve İşgücüne Katılım Oranları Açısından Mukayesesi

31.12.2012 tarihi itibarıyla

Grup	15-64 yaş nüfus (x1000)	Çalışan sayısı (x1000)	İşsiz sayısı (x1000)	İşgücüne katılma-yanlar	İşgücüne katılım (%)	Net işgücüne katılım (%)	İşsizlik oranı
Hollandalı	8.595	6.683	315	2.367	73.2	69.6	5.0
Yabancılar	2.384	1.561	191	811	66.7	58.7	12.00
Batılı yabancılar	1.065	772	62	317	69.8	64.9	7.1
Batılı olmayan yabancılar	1.319	789	129	494	61.6	53.5	13.1
Türkler	272	161	24	103	61.3	52.4	14.5
- Erkek	140	98	12	37	72.6	63.8	12.1
- Kadın	132	63	12	66	49.3	52.6	18.9
Faslılar	224	118	25	93	59.6	45.8	19.6
Surinamlılar	254	169	26	79	71.5	61.3	14.2
Toplam	10.979	8.244	506	3.178	71.8	67.2	6.4

Kaynak: Hollanda İstatistik Bürosu (CBS).

*Uyarı: 5901 Sayılı Kanun kapsamında izin ile Türk vatandaşlığından ayrılan "Mavi Kart" hamili Türk uyruklular ile çifte vatandaşlık hakkı olup, bulunduğu ülke kimlik kartı ile işlemlerini yaptıran vatandaşlarımız bu sınıfa dahil değildir.

Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

01.07.2012 tarihi itibarıyla

Yaş	Aylık (avro)	Haftalık (avro)	Günlük (avro)
23 ve üzeri	1.446,60	333,85	66,77
22	1.229,60	283,75	56,75
21	1.048,80	242,05	48,41
20	889,65	205,30	41,06
19	759,45	175,25	35,05
18	658,20	151,90	30,38
17	571,40	131,85	26,37
16	499,10	115,20	23,04
15	434,00	100,15	20,03

Kaynak: Hollanda İstatistik Bürosu (CBS).

Brüt ücretin asgari %8'i oranında tatil parası verilmekte olup, bu ödeme yılda bir kez toptan veya taksitler halinde yapılabilmektedir.

1.2.3. SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIMLAR

1.2.3.1. Mevzuat Değişiklikleri ve Önemli Yargı Kararları

Hollanda Dışına Transfer Edilen Sosyal Güvenlik Ödeneklerinde İkamet Edilen Ülke Prensibinin Uygulanmasına Dair Yasa

Hollanda Krallığı Birinci Meclisinden 27 Mart 2012 tarihinde geçen Kanuna göre; Avrupa Birliği, Avrupa Ekonomik Alanı ve İsviçre dışında yaşayan Hollanda sigortalılarına ödenecek

- 1) Geride kalanlar ödeneği – dul yetim aylığı (Anw),
- 2) Kısmi işgöremezlik ödeneği – %35-80 işgöremezlik oranı (WGA),
- 3) Çocuk paraları (AKW) ve Çocuk yardımı (WKB),

ikamet edilen ülke prensibi esas alınarak belirlenecektir.

Kanunun yürürlük tarihi AKW, Anw ve WGA bakımından 1 Temmuz 2012, bu yardımı halen almakta olanlar bakımından ise 1 Ocak 2013 olarak belirlenmiştir. Bu ikinci grup için 1 Temmuz

2012 ila 1 Ocak 2013 tarihleri arasında bir geçiş dzenlemesi öngörülmekte olup, WKB bakımından ise Kanunun yürürlük tarihi 1 Ocak 2013 olarak planlanmaktadır.

Hollanda Sosyal Sigortalar Kurumu (Sociale Verzekeringsbank/SVB) Türkiye’de ikamet etmekte olan Anw ve AKW deneği almakta olan sigortalılarına Temmuz 2012 ayında gönderdiği bildirimlerle Anw ve AKW kesintilerinin 1 Ocak 2013 tarihinde başlayacağını ve halen ödenmekte olan tutarların bu tarihten sonra % 60’ının ödeneceğini bildirmiştir. Buna ilave olarak AKW deneğinin 1 Temmuz 2013 tarihinden itibaren tamamen durdurulacağı açıklanmıştır.

Kanunun genel gerekçesinde ikamet edilen ülke prensibinin, OECD ve Dünya Bankası verilerine göre, Hollanda’nın ve ikamet edilen ülkenin satın alma gücü pariteleri dikkate alınarak uygulanacağı belirtilmektedir. Bu durumda AB dışına yapılan sigorta ödemelerinin, alım gücü Hollanda’daki alım gücünden fazla olduğunda, kanun AB, AEA ve İsviçre dışına ihraç edilmekte olan sosyal güvenlik ödemelerinin önemli oranlarda azaltılmasını öngörmektedir. Bu Kanun ile birlikte ocuk paraları 1 Temmuz 2013 tarihinden itibaren tamamen kesilecek, maluliyet ve dul aylıklarının hem aslı hem de ek ödemeleri önemli oranda indirim tabi tutulacaktır.

1.2.3.2. Sayısal Veriler

İşçi ve İşveren Katkıları Bakımında Sigorta Prim Oranları

31.12.2012 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Katkısı (%)	İşveren Katkısı (%)
Yaşlılık (AOW)	17,90	-
Geride Kalanlar (ANW)	1,10	-
İstisnai Sağlık Giderleri (AWBZ)	12,15	-
İşgöremezlik (WAO/WIA) Temel Katkısı	-	5,05
WGA Katkısı	-	0,55
İşsizlik (WW)	-	4,55
WW Ortalama Sektör Katkısı	-	2,27
ocuk Bakımı Zorunlu Katkısı (KO)	-	0,50
Hastalık (ZVW)	-	7,10
Toplam	31,15	20,02

Kaynak: Hollanda İstatistik Bürosu (CBS).

Sigorta Kolları İtibariyle Sosyal Güvenlik Ödeneği Alanların Sayısı

31.12.2012 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	Ödenek Alanların Sayısı
Yaşlılık (AOW)	3.076.200
Geride Kalanlar (ANW)	81.200
Aile yardımları (AKW)	1.934.700
İşsizlik	359.200
İşgöremezlik (Toplam)	819.600
- WAO (Malullük yardımı)	423.900
- WAJONG (Özürli gençler malullük yardımı)	221.400
- WAZ (Bağımsız çalışanlar malullük yardımı)	24.100
- IVA (WIA uyarınca tam malullük)	39.600
- WGA (WIA uyarınca kısmi malullük)	110.600

Kaynak: Hollanda İstatistik Bürosu (CBS).

Türkiye'de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Güvenlik Ödemeleri

31.12.2011 tarihi itibarıyla

Sigorta	Ödenek Alan Kişi Sayısı	Yıllık Ödeme Toplamı (Avro)
Genel Yaşlılık Yasası(AOW)	21.308	21.947.000
İş Göremezlik Yasası (WAO)	1.081	-
Dul ve Yetim Maaşları Yasası (ANW)	762	2.741.000
Çocuk Parası Yasası(AKW)	1.929	514.000
Geri dönüşü teşvik mevzuatı (55+ ve 45+ grubu toplamı)	3.099	-

Kaynak: Hollanda İstatistik Bürosu (CBS).

Çocuk Parası Miktarları

01.07.2012 tarihinden itibaren geçerli çocuk parası miktarları aşağıdaki gibidir (Belirtilen ödeme miktarları üçer aylıktır):

a) 1 Ocak 1995 tarihinde ya da daha sonra doğmuş olan her bir çocuk için

Yaş	Ödenen Miktar (Avro)
0 – 5 yaş	191.65
6 – 11 yaş	232.71
12 – 17 yaş	273.78

b) 1 Ocak 1995 tarihinden önce doğan çocuklar için

Çocuk sayısı	14-17 Yaş İçin Ödenen Miktar (Avro)
1. çocuk için	273,78
2. "	314,44
3. "	327,99
4. "	354,81
5. "	370,89
6. "	381,62
7. "	389,28
8. "	403,05
9. "	413,77
10. "	422,34

Yaşlılık Aylığı Miktarları (AOW)

1 Temmuz 2012 tarihinden itibaren

Yalnız yaşayanlara, yalnız yaşayan anne/babalara, evlilere ve birlikte yaşayan eşlere verilen AOW yaşlılık aylığı miktarları farklıdır. Miktarlar genelde her altı ayda bir Sosyal İşler Bakanlığı tarafından yeniden belirlenir. Aşağıdaki miktarlar 1 Ocak 2012 tarihi itibarıyla geçerlidir.

- Yalnız yaşayanlar için aylık miktarı (ay/avro)

	Vergi İndirimi Dahil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt *	1.085,63	1.085,63
Ücret tevkifatı	0,00	164,83
Sağlık sigortası primi	77,07	77,07
Net	1.008,56	843,73

* Brüt tutara 33,65 Avro tutarındaki KOB yardımı (Yaşlı Vergi Mükelleflerine Alım Gücü Yardımı) dahildir. Hollanda dışında ikamet edenler ancak toplam gelirlerinin %90 ya da fazlası Hollanda'da vergiye tabiiyse KOB yardımından yararlanabilir. Tatil parası ayda brüt 60,87 Avro'dur ve Mayıs ayında ödenir.

Evliler için kişi başına aylık miktarı (ay/avro)

- Her ikisi eş de 65 yaşını doldurmuş ise:

	Vergi İndirimi Dahil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt *	756,39	756,39
Ücret tevkifatı	0,00	114,83
Sağlık sigortası primi	53,70	53,70
Net	702,69	587,86

* Brüt tutara 33,65 Avro tutarındaki KOB yardımı (Yaşlı Vergi Mükelleflerine Alım Gücü Yardımı) dahildir. Hollanda dışında ikamet edenler ancak toplam gelirlerinin %90 ya da fazlası Hollanda'da vergiye tabiiyse KOB yardımından yararlanabilir. Öte yandan, tatil parası ayda brüt 43,47 Avro'dur ve Mayıs ayında ödenir.

- Eş henüz 65 yaşını doldurmamış ve ek ödenek almıyor ise:

	Vergi İndirimi Dahil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt *	756,39	756,39
Ücret tevkifatı	0,00	114,83
Sağlık sigortası primi	53,70	53,70
Net	702,69	587,86

* Brüt tutara 33,65 Avro tutarındaki KOB yardımı (Yaşlı Vergi Mükelleflerine Alım Gücü Yardımı) dahildir. Hollanda dışında ikamet edenler ancak toplam gelirlerinin %90 ya da fazlası Hollanda'da vergiye tabi ise KOB yardımından yararlanabilir. Diğer taraftan, tatil parası ayda brüt 43,47 Avro'dur ve Mayıs ayında ödenir.

- Eşi henüz 65 yaşını doldurmamış, fakat tam ek ödenek miktarı alıyor ise:

	Vergi İndirimi Dahil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt (çift başına)*	1.479,13	1.479,13
Ücret tevkifatı	83,00	224,33
Sağlık sigortası primi	105,01	105,01
Net	1.291,12	1.149,79

* Brüt tutara 33,65 Avro tutarındaki KOB yardımı (Yaşlı Vergi Mükelleflerine Alım Gücü Yardımı) dahildir. Hollanda dışında ikamet edenler ancak toplam gelirlerinin %90 ya da fazlası Hollanda'da vergiye tabi ise KOB yardımından yararlanabilir. Tatil parası ayda brüt 86,94 Avro'dur ve Mayıs ayında ödenir.

- Eş henüz 65 yaşını doldurmamış ve ek ödenek 10% oranında azaltılmış ise**

	Vergi İndirimi Dahil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt *	1.406,86	1.406,86
Ücret tevkifatı	72,00	213,33
Sağlık sigortası primi	99,88	99,88
Net	1.234,98	1.093,65

* Brüt tutara 33,65 Avro tutarındaki KOB yardımı (Yaşlı Vergi Mükelleflerine Alım Gücü Yardımı) dahildir. Hollanda dışında ikamet edenler ancak toplam gelirlerinin %90 ya da fazlası Hollanda'da vergiye tabi ise KOB yardımından yararlanabilir. Tatil parası ayda brüt 86,94 Avro'dur ve Mayıs ayında ödenir.

** 1 Ağustos 2011 tarihinden itibaren ek ödenek azami %10 oranıyla azaltılacaktır. Bu azaltma ortak gelirleri ayda 2.530,98 Avro'dan fazla olanlar için uygulanacaktır.

- Reşit olmayan çocuğuyla (çocuklarıyla) yalnız yaşayanlar:

	Vergi İndirimi Dahil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt *	1.368,48	1.368,48
Ücret tevkifatı	30,83	207,91
Sağlık sigortası primi	97,16	97,16
Net	1.240,49	1.063,41

* Brüt tutara 33,65 Avro tutarındaki KOB yardımı (Yaşlı Vergi Mükelleflerine Alım Gücü Yardımı) dahildir. Hollanda dışında ikamet edenler ancak toplam gelirlerinin %90 ya da fazlası Hollanda'da vergiye tabi ise KOB yardımından yararlanabilir. Diğer taraftan, tatil parası ayda brüt 78,25 Avro'dur ve Mayıs ayında ödenir.

Miktarlar Hakkında Açıklama

Brüt: Brüt meblağa 33,09 Avro'luk AOW yardımı dahil, aylık tatil parası hariçtir. Tatil parası, Mayıs ayında ödenir.

Ücret tevkifatı: Miktarlar, vergi indirimi dahil ve hariç olarak belirtilmiştir. Vergi indiriminin hariç tutulduğu miktarlar, bu indirimin bir başka gelire uygulanması durumunda geçerlidir.

Sağlık sigortası primi (Zvw katkı payı): Brüt AOW yaşlılık aylığının % 7.1'i oranındadır.

Net: Hak sahiplerine havale edilen tutardır.

Kaynak: Hollanda Sosyal Güvenlik Kurumu (SVB)

Geride Kalanlar Ödeneği (ANW)

1 Temmuz 2012 itibarıyla geride kalanlar ödeneği (aylık/Avro)

	Vergi İndirimi Dahil	Vergi İndirim Hariç
Brüt	1.120,97	1.120,97
Zvw katkı payı karşılığı	80,29	80,29
Toplam brüt	1.211,26	1.211,26
Ücret tevkifatı	231,25	400,66
Zvw katkı payı	80,29	80,29
Net	899,72	730,31

* Brüt miktara 15,88 Avro tutarındaki Anw yardımı dahildir. Aylık brüt tatil parası 71,21 Avro tutarındadır ve Mayıs ayında ödenir.

Tek velili yetimler ödeneği**

	Vergi İndirimi Dahil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt	270,12	270,12
Zvw katkı payı karşılığı	19,17	19,17
Toplam brüt	289,29	289,29
Ücret tevkifatı	0,00	95,25
Zvw katkı payı	19,17	19,17
Net	270,12	174,87

* Brüt miktara 15,88 Avro tutarındaki Anw yardımı dahildir. Aylık brüt tatil parası 20,33 Avro tutarındadır ve Mayıs ayında ödenir.

** (18 yaşından küçük ve sadece bir velisi hayatta olan bekar çocuk, tek velili yetimdir.)

18 yaşından küçük bir çocuğun bakımını üstlenen geride kalan için, geride kalanlar ödeneği

	Vergi İndirimi Dahil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt	1.385,21	1.385,21
Zvw katkı payı karşılığı	98,34	98,34
Toplam brüt	1.483,55	1.483,55
Ücret tevkifatı	320,58	490,00
Zvw katkı payı	98,34	98,34
Net	1.064,63	895,21

* Brüt miktara 15,88 Avro tutarındaki Anw yardımı dahildir. Aylık brüt tatil parası 91,154 Avro tutarındadır ve Mayıs ayında ödenir.

1 Temmuz 1996 tarihinden önce AWW dul aylığı alan geride kalanlar için, geride kalanlar ödeneği

	Vergi İndirimi Dahil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt	452,74	452,74
Zvw katkı payı karşılığı	32,14	32,14
Toplam brüt	484,88	484,88
Ücret tevkifatı	0,00	159,33
Zvw katkı payı	32,14	32,14
Net	452,74	293,41

* Brüt miktara 15,88 Avro tutarındaki Anw yardımı dahildir. Aylık brüt tatil parası 34,95 Avro tutarındadır ve Mayıs ayında ödenir.

Bakım İlişkisi Durumunda Geride Kalanlar Ödeneği

Aşağıdaki durumlarda bakım ilişkisi geçerlidir:

- Yoğun olarak bakıma ihtiyacı olan birisine bakıldığı ve o kişiyle beraber yaşanıldığı veya
- Yoğun olarak bakıma ihtiyacı olanın kendisine bakan kişiyle beraber yaşanılması halinde.

	Vergi İndirimi Dahil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt	736,73	736,73
Zvw katkı payı karşılığı	52,30	52,30
Toplam brüt	789,03	789,03
Ücret tevkifatı	91,16	260,58
Zvw katkı payı	52,30	52,30
Net	645,57	476,15

* Brüt miktara 15,88 Avro tutarındaki Anw yardımı dahildir. Aylık brüt tatil parası 50,87 Avro tutarındadır ve Mayıs ayında ödenir.

Yetim ödeneği

9 yaş ve daha küçük yetimler için

	Vergi İndirimi Dahil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt	372,71	372,71
Zvw katkı payı karşılığı	26,46	26,46
Toplam brüt	399,17	399,17
Ücret tevkifatı	0,00	131,00
Zvw katkı payı	26,46	26,46
Net	372,71	241,71

* Brüt miktara 15,88 Avro tutarındaki Anw yardımı dahildir. Aylık brüt tatil parası 22,79 Avro tutarındadır ve Mayıs ayında ödenir.

10 ile 15 yaşları arasında yetim ödeneği

	Vergi İndirimi Dahil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt	551,12	551,12
Zvw katkı payı karşılığı	39,12	39,12
Toplam brüt	590,24	590,24
Ücret tevkifatı	25,66	195,08
Zvw katkı payı	39,12	39,12
Net	525,46	356,04

* Brüt miktara 15,88 Avro tutarındaki Anw yardımı dahildir. Aylık brüt tatil parası 34,18 Avro tutarındadır ve Mayıs ayında ödenir.

16 ile 20 yaş arasındaki yetimler

	Vergi İndirimi Dahil	Vergi İndirimi Hariç
Brüt	729,54	729,54
Zvw katkı payı karşılığı	51,79	51,79
Toplam brüt	781,33	781,33
Ücret tevkifatı	88,25	257,66
Zvw katkı payı	51,79	51,79
Net	641,29	471,88

* Brüt miktara 15,88 Avro tutarındaki Anw yardımı dahildir. Aylık brüt tatil parası 45,57 Avro tutarındadır ve Mayıs ayında ödenir.

Açıklamalar:*

Brüt: Brüt meblağa 15,88 Avro'luk yardım dahil, aylık tatil parası hariçtir. Tatil parası Mayıs ayında ödenir.

Ücret tevkifatı: Miktarlar, vergi indirimi dahil ve hariç olarak belirtilmiştir. Vergi indiriminin hariç tutulduğu miktarlar, bu indirimin bir başka gelire uygulatılması durumunda geçerlidir.

Zvw katkı payı: Sağlık Sigortası Yasası (Zorgverzekeringswet-Zvw-) katkı payı, brüt Anw yaşlılık aylığının %7,1'i oranındadır.

Net : Net miktar, her ay havale edilen miktardır.

*Kaynak: Hollanda Sosyal Güvenlik Kurumu (SVB)

Sosyal Yardım/Geçim Yardımı (WWB)

Sosyal yardım, kişinin gelirinin temel yaşam ihtiyaçlarını karşılayabilmek için ihtiyaç duyduğu en az gelir düzeyinden az olması halinde yapılan bir yardımdır. Sosyal yardıma hak kazanabilmek için sadece gelirin asgari gelir düzeyinden düşük olması yetmemekte, aynı zamanda mal varlığının da belli bir düzeyden fazla olmaması gerekmektedir.

- *Geçim yardımını (WWB) hak edebilmek için azami sermaye değeri sınırları (2012)*

	En Fazla Sermaye Varlığı Sınırı
Aile için	11.370 Avro
Yalnız yaşayan kişi için	5.685 Avro

- *Geçim (Sosyal) Yardımı Miktarları*

Kişinin Statüsü	Yardım Miktarı
21-65 yaş arasında evli veya birlikte yaşayan	Asgari ücretin % 100'üne kadar
21-65 yaş arasında çocuklu tek ebeveyn	Asgari ücretin % 70'ine kadar
21-65 yaş arasında tek başına yaşayan	Asgari ücretin % 50'sine kadar

Belediyelerin tek başına yaşayanlara ve çocuklu tek ebeveynlere asgari ücretin % 20'si kadar ilave yardım yapması mümkündür. Ayrıca, belediyelerin uzun süredir sosyal yardım alanlara veya çeşitli nedenlerle ilave masraf yapmak zorunda kalan sosyal yardımla geçinenlere ek yardımda bulunması imkânı vardır.

• **65 Yaşın üzerindeki için Geçim Yardımı (AIO- aylık/Avro)**

Tek başına yaşayanlar	1.026,66
Evli ya da birlikte yaşayanlar	1.413,13

AIO, yaşlılık aylığı (AOW) ile birlikte Sosyal Güvenlik Kurumu (SVB) tarafından ödenir.

Sosyal yardım ödeneğinden vergi ve sigorta primleri kesilir. Yaşlılık aylığı alanların vergi indiriminden faydalanma hakları vardır. Bu indirim sayesinde daha az vergi ve prim ödenir veya hiç ödenmez. Vergi indiriminden ne ölçüde faydalanılabileceği kişisel duruma bağlıdır.

1.2.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

1.2.4.1. Sayısal Veriler

Okula Devam Eden Türk Çocuklarının Sayısı ve Devam Ettikleri Okullara Göre Dağılımı

Türk Öğrenci Sayıları (2010 - 2011 Öğretim Yılı)

	Ortaöğretim	Meslek Lisesi	Üniversite	Y. Okul
Kadın	15.745	11.448	2.131	5.808
Erkek	16.245	11.799	1.729	5.235
Toplam	31.990	23.247	3.860	11.043

Kaynak: Lahey Eğitim Müşavirliği

* Okul Öncesi ve İlköğretim birlikte Yabancı olanların toplam sayısı 1.629.400'dür.

1.2.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM

1.2.5.1. Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

Hollanda'daki yabancılar örgütlenme özgürlüğüne sahiptir. Nitekim vatandaşlarımızın sosyal, kültürel, dini, ekonomik ve politik ihtiyaçları doğrultusunda, Hollanda mevzuatına uygun olarak kurdukları derneklerin sayısı her geçen yıl artmakta ve bu dernekler üst kuruluşlar halinde de organize olmaktadır. Halen büyük çoğunluğu dini ve kültürel amaçlı olmak üzere 200'ü aşkın dernek ile bunların oluşturduğu federasyonlar bulunmaktadır. Bu dernekler Konsolosluklarımıza tescil ettirilmediği için kesin sayıları bilinmemektedir.

Hollanda'da bulunan yabancılarla ilgili politikalar oluşturulurken bu grupların görüşlerinin sağlıklı olarak alınabilmesi için azınlık gruplarına ait "Danışma Kurulları" faaliyete geçirilmiştir. 1985 yılında kurulan ve Hollanda düzeyinde örgütlenmiş 10 Türk federasyonu adına hareket eden "Hollanda'da Türkler için Danışma Kurulu "nun (IOT) diğer azınlık Danışma Kurullarıyla dayanışma içerisinde Hollanda Hükümetine resen veya talep üzerine görüş bildirdiği ve yabancılara ilişkin politika ve kararları kısmen de olsa etkilediği gözlenmektedir. IOT'e üye 10 federasyon 200 civarında yerel derneği temsil etmektedir.

Bu kurula üye olan Federasyonlar aşağıda gösterilmiştir:

- ✓ Türk İslam Kültür Federasyonu (TIKF)
- ✓ Hollanda Türkiyeli İşçiler Birliği (HTİB)
- ✓ Hollanda Türkiye Kadınlar Birliği (HTKB)
- ✓ Hollanda İslam Federasyonu (NIF)
- ✓ Hollanda Türk-İslam Kuruluşları Birliği (HTİKB)
- ✓ Demokratik Sosyal Dernekler Federasyonu (DSDF)
- ✓ Hollanda İslam Merkezi Vakfı (SICN)
- ✓ Hollanda Spor Kulüpleri Federasyonu (HTSKF)
- ✓ Hollanda Alevi Birlikleri Federasyonu (HAK-DER)
- ✓ Hollanda Türk Yaşlılar Federasyonu (TOF)

Yukarıdaki çatı kuruluşların dışında Hollanda'daki Türk işadamlarının sosyal ve ekonomik güçlerini bir çatı altında birleştirerek güçlü bir birliktelik oluşturmayı hedefleyen Hollanda-Türk İşadamları Derneği (HOTIAD) ile Hollanda Genç İşadamları Federasyonu (HOGIAF) da faaliyet göstermektedir.

1.2.5.2. Vatandaşlarımızın Genel ve Yerel Yönetimlere Katılımlarıyla İlgili Sayısal Bilgiler

Avrupa Parlamentosunda bulunan Türk kökenli temsilci

Emine Bozkurt Pvda (İşçi Partisi)

Parlamento'daki Türk kökenli milletvekilleri

12.09.2012 tarihinde yapılan genel seçimde Türk kökenli 5 milletvekili Hollanda Temsilciler Meclisi'ne girmeye hak kazanmıştır.

Saadet Karabulut	SP (Sosyalist Partisi)
Tunahan Kuzu	Pvda (İşçi Partisi)
Keklik Yücel	Pvda (İşçi Partisi)
Selçuk Öztürk	Pvda (İşçi Partisi)
Sultan Günal-Gezer	Pvda (İşçi Partisi)

Eyalet Meclisleri

02 Mart 2011 tarihinde yapılan Eyalet Meclisleri seçim sonuçlarına göre Kuzey Hollanda eyaletinde Adnan Tekin, Mehmet Uygun, Zafer Yurdakul, Gelderland eyaletinde Yasemin Çegerek, Ünal Sözen, Kuzey Brabant eyaletinde Nurettin Altundal, Zeeland eyaletinde Bayram Erbişim, Friesland eyaletinde Ömer Kaya, Güney Hollanda eyaletinde Bahattin Erbaş, Utrecht eyaletinde Dursun Kılıç, Limburg eyaletinde Selçuk Öztürk ve Overijssel eyaletinde ise Zafer Aydoğdu eyalet meclisine seçilmişlerdir.

Belediye Meclisi Üyeleri

3 Mart 2010 tarihinde Hollanda'da 431 Belediye'nin meclis üyelikleri için yapılan seçimlerde 190 Türk kökenli aday 4 yıl süre ile görev yapmak üzere meclis üyeliğine seçilmiştir.

1.2.6. İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR / İKİLİ SÖZLEŞMELER

Sosyal hayatın hemen hemen tüm alanlarını kapsayan Türkiye AB Ortaklık Hukukunun temelinde eşit muamele ve ayrımcılık yapmama ilkeleri yer almaktadır. AB’de çalışma ve sosyal güvenlik hayatında vatandaşlarımızın eşit haklara sahip olduğu varsayılmaktadır.

Sosyal hakları düzenleyen hukukun uygulanmasında Avrupa Birliği Adalet Divanı’nın (ABAD) kararları çok önemli bir yere sahiptir. Türk vatandaşlarının AB’deki ulusal mahkemelerde Ortaklık Hukukuna dayandırdığı hak talepleri, çoğu zaman bu mahkemelerce ABAD’a yansıtılmıştır. 1987 yılında Meryem Demirel kararıyla başlayan bu süreç günümüzde çok etkin bir hak arama yolu olarak kullanılmaktadır. Özellikle Hollanda’da çalışması bulunan Türk vatandaşları son yıllarda çok çeşitli alanlarda ABAD’dan yeni kararlar alınmasını sağlamıştır.

Türkler İçin Danışma Kurulu’nun (IOT) 2009 yılında, aile birleşimi ile ilgili C-465/01 ve C-92/07 sayılı Kararları dayanak göstererek, Türk vatandaşlarının aile birleşimi hakkını kullanabilmeleri için Avrupa Parlamentosuna ve Komisyona yaptığı başvuruya, Komisyonun yanıtı olumlu olmuştur. Komisyon’un 16 Aralık 2011 tarihli Revize Bildiriminde, kendisinden Akdaş kararı ile ilgili herhangi bir talep olmadığı halde, bu karar hakkında değerlendirme yapmıştır. Komisyon, Kararın çok açık olduğunu, primsiz nitelikteki özel nakdi yardımların (special non-contributory cash benefits) Türkiye’ye transferinin zorunlu olduğunu, üye Devletlerin makamlarının bu karara aykırı mevzuatı uygulamaları gerektiğini belirtmektedir.

Komisyon 16 Aralık 2011 tarihli Bildiriminin aksine COM(2012) 153 sayılı Bildirim, 2.4. numaralı “Ortaklık anlaşmalarının daha ileri ortak bir AB yaklaşımı geliştirilmesinde kullanılması” başlıklı bölümünde, Komisyon’un 3/80 sayılı OKK’nın değiştirilmesi ve güncellenmesine inandığını belirtilerek, bunun özellikle de ABAD’ın son kararlarından olan Akdaş kararının ışığında, çok daha önemli olduğu belirtilmektedir. Komisyon’un yeni teklifinde 883/2004 sayılı AB Tüzüğü’nün özellikle de “primsiz nitelikteki özel nakdi yardımların transfer edilmemesi” prensibini dikkate alacağı vurgulanmaktadır.

Komisyon 153 sayılı Bildiriminde bahsettiği yeni teklifini, aynı tarihli bir önceki Bildiriminde (30.03.2012 tarihli ve COM(2012) 152) AB Parlamentosuna iletmiştir. 152 sayılı Bildirim, 3/80 sayılı OKK’nın yerine teklif edilmesi beklenen Ortaklık Konseyi Kararı Taslağıdır.

Gerek 152 sayılı, gerekse 153 sayılı Bildirimlerde, 3/80 sayılı OKK'nın yerine yeni bir Ortaklık Konseyi Kararına neden ihtiyaç duyulduğunun gerekçesi açık bir şekilde anlatılmadığı gibi, Akdas Kararının gerekçeleri de dayanaksız bırakılmaya çalışılmaktadır. Komisyon hem 152 hem de 153 sayılı bildirimlerde ABAD'ın özellikle vurguladığı Türk işçilerinin serbest dolaşımı hususuna hiç yer vermemiş, Türk vatandaşlarına AB vatandaşlarından daha ileri haklar sağlandığı tezini ön plana çıkarmıştır.

1.3. BELÇİKA

1.3.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

01.01.2012 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk
Erkek	5.413.801	593.814	-
Kadın	5.622.147	575.250	-
Toplam	11.035.948	1.169.064	39.828(*)

Kaynak: Milli İstatistik Enstitüsü (INS)

Not: Sayısal veriler sadece Türk vatandaşlığına sahip olan vatandaşlarımıza ilişkindir. Belçika vatandaşlığı almış vatandaşlarımız ülkedeki genel rakamlar içerisinde yer almaktadır.

Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

01.01.2007 tarihi itibarıyla

	0 – 20	21 – 64	65 ve yukarı	Toplam
Erkek	3.447	14.208	1.868	19.523
Kadın	3.548	14.068	2.280	19.896
Toplam	6.995	28.276	4.148	39.419

Kaynak: Milli İstatistik Enstitüsü (INS) 2007 Yılı Verileri.

Vatandaşlarımızın İdari Bölgelere Göre Dağılımı

01.01.2007 tarihi itibarıyla

Eyalet/Bölge/İdari Yapılanma (Bölge Adı)	Erkek	Kadın	Toplam
Brüksel Başşehir	5.495	5.263	10.758
Flaman Bölgesi	9.205	9.640	18.845
Valon Bölgesi	4.823	4.993	9.816
Toplam	19.523	19.896	39.419

Kaynak: Milli İstatistik Enstitüsü (INS) 2007 Yılı Verileri.

Vatandaşlarımızın Diğer Yabancılarla Sayısal Mukayesesi

01.01.2008 tarihi itibarıyla

Uyruğu	Toplam
Türk vatandaşı	42.014*
AB Genel Toplam	694.225**
İtalyan vatandaşı	170.807
Hollanda vatandaşı	124.993
Fransız vatandaşı	132.421
Alman vatandaşı	39.289
İspanyol vatandaşı	43.366
Portekiz vatandaşı	30.216
Polonya vatandaşı	30.611
Rusya Federasyonu	12.167
Fas vatandaşı	80.588
Cezayir vatandaşı	9.157
Kongo Cumhuriyeti vatandaşı	20.980
ABD Vatandaşı	12.298
Toplam Yabancı Nüfus (diğer yabancı ülke vatandaşları dahil)	905.330

Kaynak: * Yabancılar Ofisi Verileri 01.01.2008

(**) INS 01/01/2007 verileri. Elde edilebilen en güncel veri 01.01.2007 tarihlidir.

Doğan, Ölen, Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

31 Aralık 2012 itibari ile Brüksel Başkonsolosluğu ve Anvers Başkonsolosluğu görev bölgelerindeki vatandaşlarımıza ilişkin sayısal veriler aşağıda belirtilmektedir.

(31 Aralık 2012 itibari ile)			
	Doğum kaydı yapılan çocuk	Ölüm Bildirimleri	Evlilik Bildirimleri*
Brüksel Başkonsolosluğu	1.451	149	166
Anvers Başkonsolosluğu	1.667	166	185
Toplam	3118	315	351

Kaynak: Brüksel Başkonsolosluğu

* Türk/Türk ve Türk/Yabancı bir arada olmak üzere bildirimde bulunulan toplam sayılar.

1.3.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

1.3.2.1. Önemli Olaylar ve Gelişmeler

İş Gücü Anketlerine (Labour Force Surveys-LFS) göre, 20-64 yaş aralığındaki Belçika nüfusunun %67,2'si bir iş sahibi gözükmektedir. Yıl içerisinde bu oran oldukça değişmiştir ve bu sebeple hala Avrupa geneli istihdam ortalaması olan %68,5'in altındadır.

AB 2020 stratejisi kapsamında, Belçika'nın hedefi olan %73,2 istihdam oranı hedefi ile aradaki fark hiçbir şekilde kapatılmış değildir. 2020 stratejisi kapsamında, bazı alt hedeflerin olduğu belirli nüfus gruplarına bakıldığında; özellikle kadın istihdam oranı başlangıçtaki hızlı bir yükselişin ardından 2012'de düşüş göstermiştir. Bu nüfus grubundaki istihdam oranı hedefi olan %69,1'i yakalamak için önümüzdeki 8 yıl boyunca yıllık yüzde bir puanlık artış sağlanmalıdır. Buna karşın, 55-64 yaş aralığı nüfus grubuna bakıldığında, 2012 yılı ilk 3 çeyreklik dönemde ortalama %39,6 oranı gözlemlenmiştir. Başka bir ifadeyle, bu oran 2011 yılına göre yüzde bir puan daha fazladır. Bu nüfus grubunda istihdama katılım oranı, son 10 yılda sürekli bir artış göstermiştir. Bu grup için 2020 stratejisi hedefi olan %50 istihdam hedefi için bu dinamizmin sürdürülmesi gerekmektedir.

Bir diğer nüfus grubu olan AB üyesi dışında bir ülkenin vatandaşı olan nüfusun istihdam oranına bakıldığında genel oranının da altında bir değer karşımıza çıkmaktadır. AB genelindeki en düşük orandır. Belçika vatandaşları ile aradaki oransal fark, nerdeyse %30 seviyesindedir ve bu rakam AB 27 ve İsviçre'nin de dahil olduğu tüm ülkelerdeki en kötü seviyededir. Belçika makamları, 2020 stratejisi kapsamında bu farkı %16,5 puanlık farka indirmeyi taahhüt etmiştir. Bölgesel açıdan incelendiğinde, Brüksel bölgesinde istihdam oranı %58,9, Wallon bölgesinde %62,2 ve Flaman bölgesinde %71,6 şeklindedir. Aşağıda istihdama ilişkin veriler yer almaktadır.

Yıllık ortalama da yaşanan gelişmeler (x1000)

	A						B
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2012
Çalışma çağındaki nüfus (1)	70	62	50	55	45	29	7.254
Çalışan nüfus	20	53	43	45	40	21	5.188
Toplam istihdam	73	79	-8	31	59	6	4.628
Sınır çalışanları	2	1	1	1	-2	0	77
Ülke içi istihdam	71	79	-9	31	62	7	4.552

İşsizlik (2)	-53	-26	51	14	-20	14	559
--------------	-----	-----	----	----	-----	----	-----

A: Yıllar itibarıyla istihdam piyasası hareketleri

B: Genel (Durum)

Kaynak: *Evolution économique et financière, Banque National (Rapport 2012)*

- (1) 15-64 yaş arası nüfus
- (2) Yaşlı işsizler hariç olmak üzere tam oranlı işsizlik ödeneği alanlar ile zorunlu veya isteğe bağlı olarak işsizlik sigortasına kayıtlı olan işsizleri kapsamaktadır.

İşsizlikten en çok 25 yaş altı çalışma çağındaki kişiler etkilenmiştir. Bir yıl içinde genç işsiz sayısı 10.000 kişi artmıştır.

2012 yılında çalışma çağına katılan nüfus sayısı 2007 yılından günümüze kadar en az düzeyde gerçekleşmiş ve 21.000 düzeyinde kalmıştır. 2012 yılında toplam 6500 kişiye istihdam sağlanmış, buna karşın 14.000 kişi daha işsiz rakamlarına dahil olmuştur. Ulusal İş Bulma Kurumu kayıtlarına göre, 2012 yılında ortalama işsiz sayısı 512.000'dir.

1.3.2.2. Ekonomik ve Sosyal Gelişmelerin İstihdam Piyasasına Etkisi

Ekonomide 2010 ve 2011 yılında gözlenen iki yıllık bir canlanmanın ardından, 2012 yılında gözlenen yapısal krizin iç istihdam piyasasına yansımaları daha hızlı olmuştur. Yaratılan net istihdam sayısının yıllık ortalama 6.500 olarak tahmin edilmesine karşılık, 2011 ve 2012 yıllarının dördüncü çeyrekleri karşılaştırıldığında 2012 yılında en az 16.600 iş kaybı yaşanmıştır.

Yoğun bir işgücünün istihdam edildiği sanayi, inşaat ve hizmet faaliyet kollarında 2011 sonu ile kıyaslandığında 2012 yılının ilk üç çeyreğinde gerçekleşen iş gücü kaybı 18.000 kişidir. Bu durum, KOBİ'lerde istihdam edilen ilk üç işçi için uygulanan sosyal güvenlik prim katkı paylarında uygulanan indirim, bazı işsiz gruplarının istihdama kazandırılması amaçlı kriz tedbirlerinin sona ermesinden kaynaklanmaktadır.

Aynı dönemde kamu sektöründe emekliliğe ayrılanların yerlerinin kısmi şekilde doldurulması kamu sektöründe istihdamın gerilemesine yol açmıştır. Ayrıca sağlık sektöründe ve hizmet çeki aracılığı ile hizmet veren firmalarda istihdam edilenlerin sayısı da son yıllarda yavaşlamıştır.

Ekonomik faaliyetlerdeki durgunluk hemen her piyasada etkisini göstermiştir. Özellikle ekonomik katma değerın %16'lık payını oluşturan sanayi sektörü 2011 yılı son baharında başlayan bu ekonomik yavaşlamanın etkisinden hissedilir derecede etkilenmiştir. Sanayi kolunda genel olarak katma değer artışı 2012 yılının ilk yarısında negatif seviyede gerçekleşmiştir.

Söz konusu gerileme sanayinin değişik kollarında değişik oranda gerçekleşmiştir. Sanayi üretimi istatistiklerine göre üretimi bir önceki altı aylık döneme göre %19 oranında azalma kaydeden ilaç sanayi en büyük düşük oranın kaydedildiği sektör olma özelliğine sahiptir.

Bilişim, elektronik ve optik ürünler imalatı sektöründe de 2011 yılı başında başlayan eğilim ile orantılı bir şekilde kayda değer bir düşüş gözlemlenmiştir. Kimya, metal ve motor araçları sanayi çıktılarındaki değerler de aynı şekilde azalmıştır. Buna karşın yiyecek içecek imalatı gibi temel ihtiyaç şeklindeki sektörler diğer imalat kollarına göre genel kötü gidişe karşı daha fazla direnç göstermiştir. Genel olarak üretimde yaşanan bu azalışlar doğrudan istihdama yansımış ve senenin ilk üç çeyreğinde sanayi sektöründe toplamda yaklaşık 7.000 iş kaybı gözlenmiştir. Sanayi sektöründe istihdam edilenlerin genel istihdamdaki oranı 2012 için için ancak %15 düzeyindedir.

Toplam istihdamın % 42'sinin çalıştığı hizmet sektörü faaliyet kolunda 1.583 000 kişi istihdam edilmektedir. Hizmet sektöründe 2011 yılı sonu itibari ile 9.000 kişi işinden ayrılmıştır.

2012 yılının üçüncü çeyreğinde ülkede 3.810.000 kişi ücretli olarak çalışırken, 741.000 kişi de kendi adına bağımsız olarak çalışmaktadır. 2011 yılı sonu ile karşılaştırıldığında 2012 yılında kendi adına bağımsız çalışanların sayısında 3.200 artış kaydedilmiştir. Kriz ortamında kendi adına çalışanlar sayısındaki kayda değer bu artış, yeni AB üyesi ülkelerden son dönemde gelen göçmenlerin bağımsız faaliyet çerçevesinde iş piyasasına giriş yapmalarından kaynaklanmaktadır.

Kaynak: Belçika Merkez Bankası 2012 Yıllık Raporu, Genel Ekonomi ve İstihdam.

1.3.2.3. Sayısal Veriler

Aktif Nüfus/İşgücü Sayıları ve Oranları

01.01.2007 tarihi itibarıyla

	Kadın		Erkek		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Ülke Geneli	-				4.385.863	
Yabancı	-				458.909	
Türk*	5.023		12.025		17.048	
Genel Toplam	5.023		12.025		4.863.662	

Kaynak: Belçika'da Göç , Sayılar, Hareketler ve İstihdam Piyasası - Federal Çalışma, İstihdam ve Sosyal Danışma Kamu Servisi - İstihdam ve İstihdam Piyasası Genel Müdürlüğü: Rapor:2009. Elde edilebilen en güncel veri 01/01/2007 tarihlidir.

*2007 yılı verileridir.

Çalışan Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

01.01.2007 tarihi itibarıyla

	0 – 20 Yaş	21 – 64 Yaş	65 Yaş ve Üstü
Ülke Toplam	6.995	28.276	4.148

Kaynak: Ulusal İstatistik Enstitüsü (INS) 2007 Yılı Verileri

Belçika Ulusal İstatistik Enstitüsü'nün Türk vatandaşlarının yaş gruplarına ilişkin olarak vermiş olduğu rakamlar dikkat alındığında, 21-64 yaş arası çalışma çağındaki nüfus (aktif nüfus) 28276 olup, bu sayı 39.419 olan toplam sayının %72'sidir.

INS'in verileri göz önünde bulundurularak çalışma çağındaki vatandaşlarımıza ilişkin olarak elde edilen %72 oranı, Başkonsolosluklarımızda kayıtlı vatandaşlarımızın sayısına uyarlandığında Belçika'daki vatandaşlarımızın 162.989'unun çalışma çağında olduğu sonucu elde edilmektedir.

Sonuç olarak eğitime devam edenler, işsizler (ülke ortalamasının üzerindedir %30 ve +), 55 yaşında erken emekli olan veya erken yaşta çalışma hayatından çekilenler ve ev hanımları düşüldüğünde hâlihazırda çalışan vatandaşlarımızın sayısının 85.000 dolayında olabileceği tahmin edilmektedir.

Çalışan Vatandaşlarımızın Çalışma Dairelerine/ Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

31 Aralık 2007 tarihi itibari ile çalışan Türk vatandaşı sayısı 17.048 olup, bu rakamın 1.817'sini kendi adına bağımsız çalışan Türk vatandaşları oluşturmaktadır. Veriler ülke geneline ilişkin olup, bölgelere göre dağılım belirtilmemiştir.

Çalışan Vatandaşlarımızın İşkollarına Göre Dağılımı

Türk vatandaşlarının özellikle hizmet sektörü (yiyecek, seyahat acenteliği, temizlik sektörü, giyim, mobilya, küçük ve orta ölçekli market işletmeciliği), taşımacılık, küçük ve orta ölçekli inşaat sektörü ile bunlara bağlı meslek kategorilerinde çalışmaktadırlar.

Başka bir ifade ile vatandaşlarımız daha çok el emeği/ hizmet ağırlıklı sektörlerde (birincil ve ikincil sektörler) çalışmaktadır. Özellikle kamu idarelerinin, sağlık ve eğitim hizmetlerinin sunulduğu sektörlerde (üçüncül ve dördüncül sektörler) vatandaşlarımız Belçika vatandaşlığını kazanmış olsalar dahi düşük oranda yer almaktadır. Bu durum büyük ölçüde vatandaşlarımızın eğitim ve mesleki bilgilerine bağlı olarak şekillenmektedir.

Günümüzde vatandaşlarımız arasındaki işsizlik rakamlarında artış görülmesi vatandaşlarımızı kendi adına işyeri kurmaya yönlendirmektedir. Bu alanda, birçok kredi imkânının sağlanması bu eğilimi artırmaktadır.

Bununla birlikte, vatandaşlarımızın işyeri kurmak istedikleri alanda yeterince araştırma yapmamaları, idari ve muhasebe gibi konularda yetersiz kalmaları, uzun vadeli bir açılım sağlayamamaları, kurulan birçok işletmenin bir veya birkaç yıl içinde iflası veya kapanması ile sonuçlanmaktadır.

Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

Belçika genelinde, serbest çalışma belgesi bulunan yalnızca Türk uyruklu vatandaşlarımızın sayısı 31 Aralık 2012 tarihi itibari ile 2627'dir. Söz konusu vatandaşlarımızın önemli bölümünü bakkaliye, lokantacılık, seyahat acenteliği alanlarında işletmelere sahip küçük esnaf oluşturmaktadır.

Kaynak: Serbest Çalışanlar Milli Sosyal Güvenlik Enstitüsü (INASTI), 2012 Rapport, www.inasti.fgov.be

Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Belçika'da asgari ücret, birçok ülkedeki uygulamanın tersine kanunla değil, sosyal tarafların müzakereleri neticesinde toplu sözleşmelerle belirlenmektedir. Toplu sözleşmeler, asgari ücreti tespit etmekte, bunun yanında işletme toplu sözleşmesi veya iş sözleşmesi ile daha yüksek bir ücret öngörülebilmektedir.

13 Temmuz 1993 tarihinde imzalanan ve üzerinde birçok değişiklik yapılan 43 sayılı Ulusal Çalışma Konseyi Sözleşmesi halen yürürlüktedir. Ülkedeki tüketici fiyatlarında gerçekleşen değişikliklere bağlı olarak asgari ücret miktarında düzenleme yapılmaktadır. Sözleşme uyarınca, 02/02/2012 tarihinden itibaren geçerli olan brüt asgari ücret (tam gün çalışma halinde) aşağıdaki gibidir:

21 yaş ve üstü olanlar (tam gün çalışma halinde)	1.472,40 Avro
21,5 yaşında ve en az 6 ay hizmeti olanlar	1.511,48 Avro
22 yaşında ve en az 12 ay hizmeti olanlar	1.528,84 Avro

Bu ücretler esas alınarak ayrıca sektörler düzeyinde asgari ücretler tespit edilmektedir. Diğer yandan, bu ücretlerden evli veya bekar olunmasına göre %20 ile %40 arasında (sosyal sigorta ve vergi) kesintisi yapılarak net asgari ücretler hesaplanmaktadır. Net ücretlere ayrıca, brüt ücretler içinde görülmeyen sosyal yardımlar/ödenekler eklenmektedir.

İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

Ekim 2012 tarihi itibarıyla

	Kadın		Erkek		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Ülke Geneli	274.560	11,9	296.917	11,0	571.477	11,4
Yabancı**	22.573		34.171		56.744	
Türk*	1.609		3.068		4.677	
AB vatandaşları	23.671		26.350		50.021	

* Belçika vatandaşlığını almış olanlar dahil, ** AB dışı yabancılar

Kaynak: Tablo 'da yer alan işsizlik rakamları, İşsizlik Sigortası Kurumundan (ONEM) tam oranlı işsizlik ödeneği (Demandeurs d'emploi inoccupés, DEI) alanlara ilişkindir.

1.3.3. SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIMLAR

1.3.3.1. Önemli Olaylar ve Gelişmeler

a) Ek Zorunlu Sağlık Sigortası Uygulaması: Hastalık Kasalarının (Mutuelle) çalışma usul ve yöntemlerinde düzenleme yapan 26 Nisan 2010 tarihli Kanun 28 Mayıs 2010 tarih ve 2010024147 sayılı Resmi Gazetede (Moniteur Belge) yayımlanmış ve 1 Ocak 2012 tarihi itibari ile bütün “sigortalılar” açısından yürürlüğe girmiştir.

Anılan kanun, Hastalık Kasalarının çalışma usullerinde bir çok değişiklik yapmış olup, sigortalılar açısından en önemli değişiklik ise günümüze kadar isteğe bağlı olan “Ek Sigorta uygulamasının” yürürlük tarihinden itibaren bütün sigortalılar açısından zorunlu hale dönüştürülmesidir.

Bir önceki uygulamada sigortalıların hastalık sigortası kurumu tarafından verilen bazı ek hizmetlerden yararlanabilmeleri ancak ayrıca talepte bulunmaları ve ilave katkı payı ödemeleri durumunda mümkündü. Söz konusu değişiklik ile tercih seçeneği kaldırılmış ve bütün sigortalılar zorunlu ek sigorta uygulaması kapsamına alınmıştır. Daha önce ek sağlık hizmetlerinin talep edilmesi durumunda ödenmesi gereken ilave katkı payı artık bütün sigortalılar açısından zorunlu hale dönüştürülmüştür.

Hastalık Kasaları tarafından verilen ek sağlık hizmetleri masaj, kineterapi, sağlık amaçlı turizme katkı, doğum primi, homeopathi bakımı, alternatif terapi, yaz tatiline katkı, v.b. hizmetlerden oluşmaktadır. Söz konusu hizmetler, hastalık sigortasının kapsama aldığı hizmetlerin yapısı ve çeşidi açısından farklılık göstermektedir.

Uygulama uyarınca, Hastalık Kasalarınca bütün sigortalılara (Türkiye’de ikamet edenler de dahil olmak üzere) bilgilendirme yazısı gönderilmiş ve her ay için 6 ile 15 avro tutarında değişen, yıllık toplamda ise 78 Avro’dan başlayan ek ödeme yapmaları talep edilmiştir.

Hastalık Kasalarınca söz konusu ödemenin yapılmaması durumunda, genel sağlık sigortası kaydının durdurulacağı yönünde görüş savunulmaktadır. Hastalık Kasaları Denetim Kurulunun (l’Office de contrôle des mutualités) konuya ilişkin raporlarında ise ek katkı payının ödenmemesinin sigortalının sadece ek sağlık hizmetlerinin kapsamından çıkarılmasına yol açabileceği, ancak temel zorunlu sağlık hizmetinin kapsamından çıkarılmayacağı yönünde görüşler yer almaktadır. Hastalık Kasaları Denetim Kurulunun anılan görüşü henüz tüm taraflarca kabul edilmemiştir.

Uygulama özellikle Türkiye’de ikamet eden ve Belçika hesabına SGK Başkanlığı sağlık hizmetlerinden yararlanan vatandaşlarımız açısından soruna yol açmaktadır. Söz konusu ek sağlık hizmetlerinin genelde ülkemizde karşılığının bulunmaması veya SGK Başkanlığımızca verilen genel sağlık uygulaması çerçevesinde kabul edilmesi Türkiye’de ikamet eden sigortalıların alamayacakları veya temel sağlık hizmetleri içinde aldıkları hizmetler için ilave katkı payı ödemelerini zorunlu hale getirmektedir.

Türkiye’de ikamet eden ve Belçika hesabına SGK sağlık hizmetlerinden yararlanan sigortalıların zorunlu ek katkı ödemesinden muaf tutulabilmek için üyesi buldukları hastalık sigortası kuruluşundan ayrılarak Hastalık-Malul Sigortası Yardımcı Kasasına (Caisse auxiliaire d’assurance maladie-invalidité, CAAMI) üye olmaları gerekmektedir. Sigortalıların hastalık kasaları arasında geçiş işlemleri, başvurunun alındığı tarihi takip eden bir sonraki üçer aylık dönemin ilk gününden itibaren yapılmaktadır.

b) İşsizlik Sigortasının Hayat Boyu Ödenmesi: Belçika’daki sistemin diğer Avrupa Birliği ülkeleri sistemlerinden ayrılan en önemli özelliklerinden birisi ise işsizlik sigortası ödeneğinin günümüze kadar sigortalıya hayat boyu ödenmesidir.

Geçmiş dönemlerde işsizlik sigortasının bir tür hayat boyu gelir güvencesi olarak görülmesi, işsizleri çalışmaktansa işsizlik sigortasına bağlı kalmaya teşvik etmiştir. Son yıllarda uygulamaya konulan sosyal politika uygulamaları ile uzun süreli işsizlerin tekrar istihdam piyasasına dahil edilmesi hedeflenmektedir. Bu çerçevede uzun süredir işsiz olanların gelirlerinin azaltılması veya kesilmesi yöntemiyle meslek kurslarına veya çalışma hayatına yönlendirilmeleri hedeflenmektedir. Söz konusu gelişmelerden uzun süredir işsiz olan vatandaşlarımızın doğrudan etkilenmeleri muhtemeldir.

Bu çerçevede, vatandaşlarımızın önümüzdeki dönemde işsizlik sigortasının artık eskisi gibi ödenmeyebileceği ve bu nedenle iş piyasasına herhangi bir şekilde dahil olmalarının sürekli olarak hatırlatılması önem arz etmektedir.

1.3.3.2. Sayısal Veriler

Sosyal Güvenlik Prim Oranları

Sosyal Güvenlik Ulusal Enstitüsü (ONSS) iş kazası sigortası hariç olmak üzere, sosyal güvenlik katkı paylarının toplanması, sosyal güvenliğin değişik branşlarının idaresi ile mali kaynakların görevli kurumlara dağıtımından sorumlu bir kamu kuruluşudur.

2012 yılı itibari ile ONSS'e ödenmesi gereken sosyal güvenlik katkı paylarının oranları ise aşağıdaki gibidir:

	Ücretli Çalışan	İşveren
Genel Katkı Payları (1)	13,07	24,77
Yaşlılık sigortası	7,50	8,86
Hastalık sigortası	3,55	3,80
Analık ve maluliyet sigortası	1,15	2,35
İşsizlik	0,87	1,46
Aile yardımları	-	7,00
İş kazası sigortası (FAT) (2)	-	0,30
Sosyal güvenliğin finansmanı		
Ücret ayarlaması	-	7,48
İşsizlik (3)	-	1,69
Belirli süreli işsizler, yaşlı işsizler (4)	-	0,10
Sosyal güvenliğe haricen yapılan katkılar		
Ücretliler için yıllık izin ücreti (5)	-	16,27
Ücretli eğitim ödeneği primi	-	0,04
İşsizler için dayanışma	-	0,05
Çocukların bakımı primi	-	0,05
İşletme kapatma fonu katkı primi	-	0,24; 0,25 veya 0,01 (6)
İşletme kapatma fonu için özel katkı primi	-	0,22
Amyant maddesi fonu primi	-	0,01

1) Ücretli çalışanlar açısından sosyal güvenlik katkı payları

2) İş Kazası Sigortası kolu için yapılan kesintiyi ifade eder. Kanunla öngörülen özel katkı payını kapsamaz.

- 3) Veya 1,60 + ücret ayarlaması: 10 kişiden daha az kişinin çalıştığı işletmeler.
- 4) Belirli süreli işsizler, yaşlı işsizler için yapılan ilave ödeneklerin karşılanmasına yönelik prim kesintileri: Risk grubuna giren gruplarına yönelik programa dahil olan veya destek programı kapsamındaki işverenler için geçerli değildir.
- 5) Üç aylık dönemler halinde ödenen primler ile birlikte %6 oranında ödenmektedir; yılda bir defa yapılan prim katkısı ise %10,27'dir.
- 6) Aşamalı olarak: Sanayi veya ticari işletmeler için; 20 kişiden az kişinin çalıştığı işletmeler, 20 kişiden fazla kişinin çalıştığı işletmeler.

İşsizlik Ödeneği

a) Belirli bir çalışma süresi sonunda işsiz kalanlara ödenen işsizlik ödeneği

01.02.2012 tarihi itibarıyla

	Günlük (€)		Aylık(€)	
	en az	en çok	en az	en çok
Bakımında kişi bulunan işsiz aile reisi	43,97	52,23	1.143,22	1.357,98
Tek başına yaşayanlar				
50 ile 54 yaşları arası	36,79	44,31	956,54	1.152,06
55 ile 64 yaşları arası	40,43	47,65	1.051,18	1.238,90
Birlikte yaşayanlar				
50 ile 54 yaşları arası	29,88	35,74	776,88	929,24
55 ile 57 yaşları arası	33,30	39,71	865,80	1.032,46
58 ile 64 yaşları arası	36,60	43,68	951,60	1.135,68

b) Çalışma süresi göz önünde bulundurulmadan ilgililere ödenen işsizlik ödeneği miktarı

01.02.2012 tarihi itibarıyla

	Günlük (€)		Aylık(€)	
	en az	en çok	en az	en çok
Bakımında kişi bulunan işsiz aile reisi ilk 6 ay	41,95	54,71	1090,70	1422,46
7.aydan 12 aya kadar	41,95	50,99	1090,70	1299,74
13.aydan itibaren	41,95	47,65	1.051,18	1238,90
Tek başına yaşayanlar ilk 6 ay	35,24	54,71	916,24	1422,46
7.aydan 12 aya kadar	35,24	50,99	916,24	1325,74
13.aydan itibaren	35,24	42,73	916,24	1110,98
Birlikte yaşayanlar ilk 6 ay	26,42	54,71	686,92	1422,46
7.aydan 12 aya kadar	26,42	50,99	686,92	1325,74
13.aydan itibaren	26,42	31,77	686,92	826,02

Çocuk Parası Miktarları

Belçika'da ve Türkiye'de ikamet eden çocuklar için ödenen aile yardımlarının miktarı

01.02.2012 tarihi itibarıyla

Çocuk Sayısı ve Sırası	Belçika'daki Çocuklar için asgari aile yardımı	Türkiye'deki Çocuklar için aile yardımı
1.Çocuk	88,51 Avro	25,14 Avro
2.Çocuk	163,77 Avro	26,71 Avro
3.Çocuk	244,52 Avro	28,28 Avro
4.Çocuk ve sonraki her çocuk için	244,52 Avro	29,85 Avro 4. çocuktan sonra ödeme yapılmamaktadır.

Yukarıdaki tabloda yer alan aile yardımı ödenekleri asgari miktar olup, Belçika'da ikamet eden çocuklar için çocuğun yaşına, eğitim ve sağlık durumuna bağlı olarak tamamlayıcı diğer aile yardımları da bulunmaktadır.

Türkiye’de ikamet eden çocuklar için ödenen aile yardımları miktarı, Belçika’daki fiyat artışlarında %2 oranından daha fazla bir değişiklik gerçekleşmesi durumunda yeniden ayarlanmaktadır.

Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

a) Ulusal Emeklilik Kasasınınca (ONP) Belçika’da ikamet eden Türk vatandaşlarına yapılan sosyal güvenlik ödemeleri

2012 yılı itibarıyla

	Kişi Sayısı	Aylık miktar (Ocak 2012) Avro
Yaşlılık aylığı alan ücretliler	3.226	3.908.771,83
Yaşlılık aylığı alan bağımsız çalışanlar	114	16.761,51
Bütün rejimler toplamı	3.251	3.925.533,34
Toplam içindeki yaşlılık aylığı	2.364	2.782.953,80
Toplam içindeki dulluk aylığı	1.218	1.142.579,54

b) Ulusal Emeklilik Kasasınınca (ONP) Türkiye’de ikamet eden kişilere yapılan sosyal güvenlik ödemeleri (Vatandaşlık durumu dikkate alınmadan toplam sayı)

	Kişi Sayısı	Aylık miktar (Ocak 2012) Avro
Yaşlılık aylığı alan ücretliler	7.941	3.707.534,04
Yaşlılık aylığı alan bağımsız çalışanlar	55	12.180,47
Bütün rejimler toplamı	(*) 7.949	3.719.714,51
Toplam içindeki yaşlılık aylığı	4.784	2.398.750,69
Toplam içindeki dulluk aylığı	3.240	1.320.963,82

Kaynak : ONP, infostat@onp.fgov.be, Statistiques de 2012

(*) 252’si Belçikalı 7.645’i Türk ve 52’si başka milliyete sahiptir.

2012 yılı içinde Belçika tarafından Türkiye’ye 45.882.321,99 Avro tutarında aylık transfer gerçekleşmiştir.

Emekli aylıkları bölümünde tek tek verilen sayılar ile toplamların birbirini tutmaması aynı kişilerin hem dul, hem emekli aylığı ya da hem emekli-dul hem de en az geçim parası alanlar içinde sayılmasından kaynaklanmaktadır.

1.3.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

1.3.4.1. Önemli Olaylar ve Gelişmeler

Öğrencilerin çalışması: Belçika’da tam zamanlı eğitime kayıtlı öğrenciler 16 yaşına girmiş olmaları kaydıyla çalışabilmektedir. Ayrıca, 15 yaşındaki öğrenciler de orta öğretimin (1-6 sınıflar) ilk iki yılını tamamlamış olmaları kaydıyla öğrenci olarak çalışabilmektedir.

Sözleşme: Bu kapsamda öğrenciler, “Öğrenci İstihdam Sözleşmesi” olarak adlandırılan özel bir sözleşme uyarınca öğrenci statüsünde çalışmaktadır. Sözleşme belirli süreli bir iş sözleşmesidir. Sözleşmede öğrenci ve işverenin kimlik bilgileri, sözleşmenin başlangıç ve sona erdiği tarihler, çalışma ve dinlenme süreleri ve ücret belirtilmektedir.

1 Ocak 2012 tarihinden itibaren öğrenciler bir takvim yılı içinde toplam 50 gün çalışabileceklerdir. Öğrenci olarak çalışılan sürede sadece “dayanışma kesintisi” adı altında düşük oranda prim kesintisi yapılmaktadır. 50 günden fazla çalışılması durumunda ise sosyal güvenlik kesintileri normal orandan yapılmaktadır.

Bir işveren ile en fazla bir yıllık çalışma sözleşmesi yapılabilir. Bir işveren için bir yılı aşan sürede çalışıldığında sözleşme normal çalışma sözleşmesi olarak kabul edilir ve aynı işverenle bir daha öğrenci istihdam sözleşmesi imzalanamaz.

Deneme süresi: İstenildiğinde sözleşmelere deneme süresi de konulabilmektedir. Deneme süresi en az 7 gün, en fazla 14 gündür. “Öğrenci İstihdam Sözleşmesi” kapsamında çalışan öğrencilerin hakları çalışma mevzuatınca korunur. Söz konusu mevzuat, ne tür işlerde çalışılabileceği, sahip olunan dinlenme zamanı hakları ve hangi zamanlarda çalışılabileceği v.b. konuları belirlemektedir.

Sosyal güvenlik kesintileri: Öğrenci olarak çalışıldığı sürece ödenen sosyal güvenlik primi normal kesinti oranına göre daha düşüktür. Söz konusu kesinti miktarı öğrencinin brüt ücretinin %2,71’idir. İşverenin ödeyeceği dayanışma kesintisi oranı ise %5,42’dir.

Normal bir iş sözleşmesine göre çalışan bir kişinin ücretinden genelde %13,07 oranında sosyal güvenlik kesintisi yapılmaktadır. Ancak, bu oran çalışanın yaşı ve aldığı maaşa bağlı olarak da farklılık arz edebilmektedir.

50 günlük sürenin aşımı: Bir takvim yılında 50 takvim gününü aşan sürede çalışmak da mümkündür. Ancak bu durumda, indirimli sosyal güvenlik kesintisi ödeme imkanı ortadan kalkmaktadır. 51. günden itibaren normal sosyal güvenlik primleri ödenmek zorundadır. 50 günden fazla çalışılan süreler için de öğrenci olarak çalışma durumu devam eder. Bu nedenle bu süreleri kapsayan bir öğrenci istihdam sözleşmesi yapılması gerekmektedir.

Yarım zamanlı çalışma: İndirimli prim ödemesine tabi yıllık 50 günlük çalışma süresi müddetince;

- Yarım gün veya günde birkaç saat çalışılması durumunda bile yarı zamanlı çalışılan her gün bir tam gün olarak kabul edilir ve 50 günden düşülür. Günde birkaç saatlik çalışmaya karşılık indirimli prim günü kotasından bir tam günün kaybedildiğinin göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

- 1 Ocak 2012 tarihinden itibaren geçerli olan diğer bir husus ise öğrencilerin okul ders zamanları ve diğer sosyal faaliyetlerin dışında kalan tüm zamanlarda öğrenci statüsünde çalışabilecek olmasıdır. 50 günlük çalışma süresi boyunca dikkat edilmesi gereken husus, indirimli prim desteğinden faydalanmak için 50 günlük yıllık kotanın aşılması ders ve diğer sosyal faaliyetlerin aksatılmamasıdır.

- 50 günlük kotayı aşmamak kaydıyla bir veya daha fazla işverenle sözleşme karşılığı çalışılabilir.

İşten ayrılma ve işe son verme: “Öğrenci İstihdam Sözleşmesi” kapsamındaki işlerde, işten ayrılma veya işe son verme durumlarında karşı tarafa önceden bildirimde bulunma kuralına uyulması gerekmektedir. Bildirim süreleri sözleşmenin süresine göre farklılık arz eder.

Bir ay ve daha az süreli sözleşmelerde öğrenci açısından bir, işveren açısından üç gün önce karşı taraf haberdar edilmelidir. Bu süreler bir aydan daha fazla olan sözleşmelerde öğrenci açısından üç, işveren açısından yedi gündür. Fesih bildirim karşı tarafa bildirimin yapıldığı haftadan sonraki ilk pazartesi günü geçerlilik kazanır.

Ücretler: Öğrencilerin çalıştıkları işler karşılığında alacakları ücretler çalıştıkları sektöre göre farklılık gösterebilmektedir. Toplu iş sözleşmelerinin yapıldığı sektörlerde uzlaşmaya varılan asgari ücret üzerinden ödemeler yapılır. Hiçbir toplu iş sözleşmesinin olmadığı sektörlerde ortalama asgari ücret üzerinden ödemeler yapılmaktadır.

Tatiller ve tatil ödemeleri: Tatiller ve tatil ödemeleri sadece normal sosyal güvenlik primi ödeyen çalışanlar için geçerlidir. Eğer normal sosyal güvenlik primi yerine düşük orandaki sosyal güvenlik katkı payı ödenerek çalışılıyor ise tatil ve tatil ödemelerinden faydalanılamaz. Ancak resmi tatillerde (Noel, Paskalya, Milli Bayramlar, vb.) durum farklıdır ve bu ödemelerden faydalanılır.

Ebeveynlerin vergi ödemeleri: Genel uygulamada bakmakla yükümlü çocuğu bulunan ebeveynler düşük vergi ödemektedir. Öğrenci olarak çalışanlar da ebeveynlerinin bakımı altında görüldüğü müddetçe düşük vergi ödenmeye devam edilir. Ebeveynlerin bakımı altında olmak demek mali olarak ebeveynin yükümlülüğünde olmak demektir.

Öğrenci olarak çalışan bir kişinin doğal olarak bir geliri olacaktır. Gelirin belirli bir limiti aşması durumunda öğrenci artık bakım altında olmaktan çıkmakta ve ebeveynler daha fazla vergi ödemektedir. Engelli çocuklarda bu vergiye tabi olan miktar farklılık göstermektedir. Bakım altında olunup olunmadığının belirlenmesinde kullanılan değerler her yıl değişmektedir. En güncel bilgi Federal Kamu İdaresi (Maliye) web sayfasından öğrenilebilir.

Ebeveynlerin aldığı çocuk yardımları: Öğrenci statüsünde çalışan çocuklar, yılın birinci, ikinci ve dördüncü çeyrek dönemleri için 240 saatin altında çalışmış ise ebeveynleri çocuk yardımları almaya devam etmektedirler. Belirtilen süreden fazla çalışılmış ise süre aşımının olduğu üç aylık dönem için çocuk yardımı ödemesi yapılmaz.

Öğrenci okuldan yeni mezun olmuş, yarı zamanlı çalışıyor ve ikincil faaliyet olarak kendi hesabına çalışıyor ise farklı uygulamalar mevcuttur.

Okula Devam Eden Türk Çocuklarının Sayısı ve Devam Ettikleri Okullara Göre Dağılımı

Belçika eğitim makamlarınca eğitim çağındaki öğrencilerin uyruklarına ait herhangi bir kayıt tutulmamaktadır. Bu yüzden, çeşitli seviyelerde öğrenim gören Türk kökenli öğrenci sayılarının tespiti mümkün bulunmamaktadır. Ancak, Belçika’da zorunlu eğitim ilköğretim ve ortaöğretim 6+6 toplam 12 yıl olduğundan Türk kökenli olsun olmasın herkesin devam ettiği varsayımdır.

İkinci 6 yıllık dönem itibarıyla, öğrenciler mesleki veya akademik lise eğitimine devam etmek durumundadır. Sivil toplum kuruluşlarında vatandaşlarımızla yapılan görüşmelerde, göçmen durumunda olanların daha çok mesleki eğitime yönlendirildiği ifade edilmektedir. Meslek liselerinden mezun olanların ise üniversiteye geçişlerinde kısıtlamalar bulunmaktadır.

Belçika’da yaşayan Türk vatandaşlarının çoğunluğunun çifte vatandaşlığı bulunduğundan Büyükelçilik Eğitim Müşavirliğinde sadece işlem yaptıran vatandaşlarımızın bilgileri mevcuttur.

1.3.4.2. Sayısal Veriler

Türk Dili ve Kültürü Derslerine Devam Eden Çocukların Sayısı

Halen, ilk-orta ve lise çağında Türkçe ve Türk Kültürü derslerine devam eden öğrenci sayısı 5252’dir.

Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Üniversite düzeyinde ise, Büyükelçilik Eğitim Müşavirliğinde kayıtlı 45 lisans, 48 yüksek lisans ve 30 doktora öğrenimi yapan vatandaşımız bulunmaktadır.

1.3.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM

1.3.5.1. Mevzuat Değişikliği ve Önemli Yargı Kararları

a) Göç Politikası

Belçika’nın göç politikası diğer Avrupa Birliği ülkelerinin göç politikaları ile benzerlik arz etmektedir. Ana hatlarıyla ülkenin göç politikası ülke dışından yasa dışı yollardan göçün tamamen durdurulması ve diğer yandan ülke içindeki yabancı nüfusun uyumunun hızlandırılması esaslarına dayanmaktadır. Halihazırda Belçika’ya yönelik göç hareketlerini çoğunlukla aile birleştirmesi çerçevesinde gelen yabancılar ve yüksek nitelikli çalışmak amaçlı gelen kişilerden oluşan yabancılar oluşturmaktadır.

Belçika, 1974 yılına kadar işgücü açığını yabancı işgücü ile karşılanmış olup, 1974 yılında yaşanan petrol krizinin ardından yabancı işgücü alımını durdurmuştur. Mevcut istihdam politikası ise işgücünün ulusal iş piyasasından temin edilmesi esasları üzerine kurulmuştur. Söz konusu politikanın ana esaslarını çalışma çağındaki nüfusun daha uzun süre çalışma hayatında tutulması, yeni meslek edindirme kursları ve istihdama kazandırma politikaları ile işsizliğin azaltılması, erken

emeklilik şartlarının zorlaştırılması, işsizlik sigortası ödenekleri elde etme koşullarının ağırlaştırılması ve ödeme süresinin kısaltılması oluşturmaktadır.

Belçika'ya yönelik olarak halihazırda bir yabancı işgücü akımı sözkonusu olmayıp, günümüzde ülkeye yönelik göçmen işçi girişinin hemen hemen tamamı aile birleştirmesi çerçevesinde gerçekleşmektedir. Ayrıca, AB'ne son dönemde üye olan ülke vatandaşlarının yoğun bir şekilde ülkeye giriş yapması dolaylı da olsa yabancılar mevzuatı alanında olumsuz gelişmelere yol açmıştır.

Yaşanmakta olan ekonomik kriz ortamı ülkemizde mevcut atıl işgücünün Belçika'da değerlendirilmesi yönündeki bir düşüncüyü geçersiz kılmaktadır. Bununla birlikte, ülkenin yaşlanan nüfus yapısı yanında ekonomik gelişmelere bağlı olarak gelecekte Belçika'nın tekrar yabancı işgücü talebinde bulunabileceği düşünülmektedir. Bu açıdan yoğun bir genç nüfus yapısına sahip ülkemizdeki işgücünün de günümüz sanayi ve teknolojisinin ihtiyacı olan vasıflara sahip olması önem arz etmektedir.

İleri bir dönemde Belçika'nın yabancı işgücü talep etmesi durumunda Türkiye işgücü talebinde bulunacağı ülkeler arasında yer almaktadır. Zira Belçika ile Türkiye arasında mevcut bir İşgücü Anlaşması bulunmaktadır.

b) Uyum Politikası

Belçika yapılan son anketlere göre, Avrupa Birliğine üye Devletler arasında yabancı düşmanlığının en yüksek olduğu üç ülkeden birisidir. Resmi makamlar nezdinde belirgin bir ayrımcı politika uygulanmasa da gerçek ayrımcı politika özellikle günlük hayatta hissedilmektedir.

Belçika'da yaşayan yabancıların ülkeye uyumuna yönelik çalışmalara son yıllarda ağırlık verilmeye başlanmıştır. Belçika'nın idari yapısının federal olması, federal kurumların bütçelerinin de ayrı olması buna bağlı olarak yabancıların uyumuna yönelik çalışmaların yoğunluğu ve yapısı bölgeler arasında farklılık göstermektedir. Flaman Bölge yönetiminin maddi açıdan daha fazla imkanlara sahip bulunması, bu bölgede yabancılara yönelik yapılan faaliyetlerin daha fazla ve etkili olmasına imkan sağlamaktadır.

c) Belçika'ya Türk İşgücü Göçünün 50. Yıldönümü

Belçika'ya yönelik işgücü göçünün daha düzenli yönlendirilmesi amacıyla Türkiye ile Belçika arasında "Türk İşçilerinin Belçika'da İstihdamına Dair Anlaşma ile Protokol ve Eklerinin" imza tarihi olan 16.07.1964 Belçika'ya yönelik Türk işçi göçünün yıldönümü tarihi olarak kabul edilmektedir. Bu çerçevede, 2014 yılında vatandaşlarımızın Belçika'ya yönelik göç hareketinin 50'inci yıldönümünü "Anma Programı" gerçekleştirilecektir.

d) Vatandaşlık Yasası

Belçika vatandaşlığını edinme koşullarını zorlaştırmayı öngören Vatandaşlık Yasa Tasarı 25 Ekim 2012 tarihinde Temsilciler Meclisinde (la Chambre) kabul edilmiştir. Yürürlükteki Vatandaşlık Yasasında (Code de la nationalité belge) değişiklik yapılmasını öngören yasa tasarısı belirli maddeleri açısından onay tarihi itibari ile kısmen yürürlüğe girmiş olup, bütün hükümleri açısından ise 1 Ocak 2013 tarihinde yürürlüğe girmesi öngörülmektedir.

Yasa tasarısı esas itibari ile ülkede yasal olarak ikamet edenlerin vatandaşlığa geçişini kolaylaştırmaktadır. Yasa ile yetişkin yabancıların başvuru anında ülkede yasal olarak ikamet etmesi ve ikamet belgesinin süresiz olması istenmektedir. Yeni uygulama uyarınca Belçika dışında ikamet edenler artık vatandaşlık başvurusunda bulunamayacaktır.

Yeni vatandaşlık yasası hükümleri özellikle ülkeye uyum göstermeye yönelik durumların bir tür ödüllendirilmesi esasları üzerine kurulmuştur. Vatandaşların uyumunu destekleyen bir araç olması ilkesi ise geri planda bırakılmıştır. Bununla birlikte vatandaşlığı elde etme koşullarına açıklık kazandırılmıştır. Yasaya ilave edilen yeni uygulama ise Belçikalı çocuğun ebeveynlerine vatandaşlık hakkının tanınmasıdır. Ayrıca yasaya getirilen kısıtlayıcı hükümler geçici işlerde çalışanlar ile ev kadınlarının vatandaşlık elde etmelerini zorlaştırmıştır. Yasa yayınlanmış olmakla birlikte uygulamaya ilişkin altı adet kararnamenin henüz yayınlanmamış olmasının uygulamada boşluğa yol açması beklenmektedir.

Belçika vatandaşlık yasasına dahil edilen 'bir işte çalışma koşulu' özellikle sosyal yardım merkezinden (CPAS/OCMW) aynı ve nakdi yardım alan veya yegane gelir kaynağı sosyal yardım merkezlerinin verdiği yardımlar veya işsizlik sigortası ödeneği olan yabancıların (vatandaşlarımız da dahil olmak üzere) Belçika vatandaşlığına geçiş koşullarını önemli derecede kısıtlamıştır.

1.3.5.2. Sayısal Veriler

Bulunulan Ülke Uyruğuna Geçen Vatandaşlarımızın Yıllar İtibariyle Sayısı

Yıl	Sayı
2012	1104

Kaynak: Brüksel ve Anvers Başkonsoloslukları

Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Belçika genelinde faaliyette bulunan dernek ve üst kuruluşun kesin olmayan listesi aşağıda belirtilmiştir. Gerçek rakamın daha fazla olduğu tahmin edilmektedir.

Dernek Türü	Brüksel Bölgesi Dernek Sayısı	Anvers Bölgesi Dernek Sayısı
Federasyon	10	12
Cami-	15	22
Spor	3	4
Bağımsız/Diğer	3	2

Belçika’da yaşayan işadamlarımız tarafından kurulmuş bulunan BETİAD (Belçika-Türk İşadamları Derneği), TÖSED (Türk Özel Sektör Dostluk Derneği), ATİK (Avrupa-Türk İşadamları Konseyi) ve Anvers’te UNACO (Aktif İşadamları Derneği) isimli dernekler faaliyet göstermektedir.

Vatandaşlarımızın Genel ve Yerel Yönetimlere Katılımları

Belçika vatandaşlığına geçen vatandaşlarımızın sayısının artması aynı zamanda bu ülkenin siyasi yaşantısına katılan Türk kökenli Belçikalı sayısında da artışa yol açmıştır. Belçika’da, en az beş yıldan beri ikamet eden ve Belçika’nın demokratik değerlerine saygılı olacağını beyan eden yabancılara yerel seçimlerde oy kullanma hakkı tanınmaktadır. Söz konusu yasal düzenleme sadece seçme hakkını tanımakta, seçilme hakkını öngörmemektedir.

1.3.6. İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR / İKİLİ İLİŞKİLER

Yürürlükteki Belçika-Türkiye Sosyal Güvenlik Sözleşmesi hükümlerinin günümüz ihtiyaçlarını karşılayamaması üzerine taraflar yeni bir sözleşme hazırlanmasına yönelik çalışmalar başlamıştır. Konuya ilişkin birinci toplantı 4-9 Aralık 2012 tarihleri arasında Ankara’da düzenlenmiştir.

1.4. FRANSA

1.4.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

Cinsiyet	Genel 1 Ocak 2013 tarihi itibarıyla	Yabancı 2010 yılı itibarıyla ¹ (Doğum yerine göre)	Türk 2010 yılı itibarıyla ² (Milliyete göre)	Türk 01.01.2013 tarihi itibarıyla Başkon-solosluk kayıtlarına göre (çifte vatandaşlar da dâhil)
Erkek	31.769.000	2.701.860	117.011	305.813
Kadın	33.817.000	2.812.140	104.245	271.173
Toplam	65.586.000	5.514.000	221.256	576.986

Kaynak: Ulusal İstatistik ve Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü (INSEE) ve Başkonsolosluk kayıtları

Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

INSEE verilerine göre 2010 tarihi itibarıyla

	0 - 17	18 -59	60 +
Erkek	30.753	74.818	11.440
Kadın	28.482	66.867	8.896
Toplam	59.235	141.685	20.336

¹ INSEE, yabancılara ilişkin nüfus sayımı sonuçlarını doğum yeri ve milliyetlere göre ayrı ayrı açıklamaktadır. Buna göre, Fransa dışında doğan ve halen Fransa'da yaşayanların sayısı 5.514.000'dir. Bu istatistikte doğum yeri esas alındığından, Fransa dışında doğan Fransızlar ile sonradan Fransız vatandaşlığını alan yabancılar dikkate alınmamaktadır. Fransa'da yaşayan ancak başka bir ülkenin uyruğunu taşıyanların sayısı ise 3.817.562'dir. Bu sayıya çifte vatandaşlar dâhil değildir.

² Milliyetler itibarıyla açıklanan sayılara çifte vatandaşlar dâhil değildir.

Başkonsolosluk kayıtlarına göre 2009 tarihi itibarıyla

	0 - 17	18 - 59	60 +
Erkek	82.355	195.996	27.462
Kadın	75.742	174.608	20.823
Toplam	158.097	370.604	48.285

Kaynak: Ulusal İstatistik ve Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü (INSEE) ve Başkonsolosluk kayıtları

Vatandaşlarımızın İdari ve Başkonsolosluk Görev Bölgelerine Göre Dağılımı

a) İdari Bölgelere Göre Dağılım

2010 tarihi itibarıyla

İdari Bölge Adı	%	Toplam Yabancı Sayısı	Toplam Vatandaş Sayısı
Alsace	19,3	140.648	27.145
Aquitaine	3,3	137.787	4.547
Auvergne	8,9	44.138	3.928
Bourgogne	8,4	64.882	5.450
Bretagne	9,0	64.170	5.775
Centre	10,2	105.795	10.791
Champagne-Ardenne	8,0	50.435	4.035
Corse	0,0	26.332	0
Franche-Comte	16,6	51.859	8.609
Ile-de-France	3,8	1.479.566	56.223
Languedoc-Roussillon	3,2	150.033	4.802
Limousin	9,5	32.532	3.090
Lorraine	11,2	120.955	13.547
Midi-Pyrenees	2,1	132.202	2.776
Nord-Pas-de-Calais	2,7	129.400	3.494
Basse-Normandie	10,3	28.936	2.980
Haute-Normandie	8,6	53.102	4.567
Pays de la Loire	7,1	73.781	5.238
Picardie	8,5	63.029	5.357
Poitour-Charentes	2,4	48.890	1.173
Pro.Alpes-Cote d'Azur	2,9	307.602	8.920
Rhone-Alpes	9,7	399.087	38.711
Denizaşırı Ülkeler		112.401	98
FRANSA Genel Milliyete göre (Denizaşırı topraklar da dâhil)	5,8	3.817.562	221.256

Kaynak: Ulusal İstatistik ve Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü (INSEE)

b) Başkonsolosluk Görev Bölgelerine Göre Dağılımı

01.01.2013 tarihi itibarıyla

Paris	260.778
Lyon	126.703
Strazburg	127.466
Marsilya	62.039
Toplam	576.986

Vatandaşlarımızın Diğer Yabancılarla Sayısal Mukayesesi

2010 yılı itibarıyla

Ülke	Erkek	Kadın	Toplam
Avrupa ülke vatandaşları	758.700	747.484	1.506.184
27 Avrupa Birliği üyesi ülke vatandaşı	682.100	657.184	1.339.284
İspanya	61.692	66.022	127.714
İtalya	95.990	76.480	172.470
Portekiz	265.061	230.393	495.454
İngiltere	79.665	77.362	157.027
Diğer AB üyesi ülkeler	-	-	386.619
Diğer Avrupa ülkeleri	-	-	166.900
Afrika ülke vatandaşı	819.161	724.995	1.544.156
Cezayir	251.857	213.691	465.548
Fas	227.153	207.805	434.958
Tunus	88.004	58.700	146.704
Diğer Afrika ülkeleri	-	-	496.946
Asya ülke vatandaşı	259.327	272.377	531.704
Türkiye	117.011	104.245	221.256
Kamboçya, Laos ve Vietnam	-	-	40.343
Diğer ülkeler	-	-	235.518
Genel Toplam	1.943.983	1.873.579	3.817.562

Kaynak: Ulusal İstatistik ve Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü (INSEE)

Doğan, Ölen, Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

2012 yılı itibarıyla

Başkonsolosluk Görev Bölgesi	Doğan	Ölen	Evlenen		
			Türk-Türk*	Türk-Yabancı*	Toplam
Paris	3.969	262	-	-	1.239
Strazburg	1.661	144	174	38	212
Lyon	1.966	166	21	304	325
Marsilya	1.063	66	86	8	94
Toplam	8.659	638	281	350	1.870

2011 yılı itibarıyla

Başkonsolosluk Görev Bölgesi	Doğan	Ölen	Evlenen		
			Türk-Türk*	Türk-Yabancı*	Toplam
Paris	4.412	244	1.017	197	1.214
Strazburg	1.776	156	197	29	226
Lyon	2.082	146	-	-	286
Marsilya	1.143	42	180	64	244
Toplam	9.413	588	1.394	290	1.970

Kaynak: T.C. Başkonsoloslukları

1.4.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

1.4.2.1. Önemli Olaylar ve Gelişmeler

Fransa'da, olumsuz ekonomik konjonktüre rağmen, 2011 yılında ekonomik büyüme küçük çaplı da olsa devam etmiştir. GSYİH yıl içerisinde %1,7 artmıştır. 2012 yılının ikinci çeyreğinde %0,1 daralan ekonomide, üçüncü çeyrekte %0,1 büyüme kaydedilmiştir.

2011 yılında kamu açıkları 103,1 milyar Avro olarak gerçekleşmiştir (Gelirler: 1.118,4 milyar Avro - Giderler: 1.014,8 milyar Avro). Kamu açıkları GSYİH'nın %5,2'sini oluşturmaktadır. 2010 yılında %1,8 olan enflasyon oranı 2011 yılı sonlarına doğru %2,4 düzeylerine kadar yükselmiştir.

2011 yılında Fransa'nın ihracatı 420,1 milyar Avro, ithalatı 510,5 milyar Avro düzeyinde gerçekleşmiştir. İhracatın 256,1 milyar Avrosu, ithalatın ise 294,0 milyar Avrosu AB ülkeleri ile gerçekleşmiştir. Aynı yıl itibarıyla, Fransa'nın Türkiye'ye ihracatı 6,7 milyar, Türkiye'den ithalatı ise 5,9 milyar Avro düzeyinde gerçekleşmiştir. Fransa ile ticaret hacmi açısından Türkiye 13. sırada yer almaktadır. AB ülkeleri dikkate alınmadığında, Türkiye-Fransa ticaret hacmi ABD, Çin, İsviçre, Rusya ve Japonya'dan sonra 6. sırada yer almaktadır.

İstihdam Piyasasına İlişkin Gelişmeler

2012 yılı ikinci çeyrekteki 16.000 istihdam kaybının ardından istihdamdaki daralma üçüncü çeyrekte daha da hızlanmış ve 41.700 kayıpla önemli ölçülere varmıştır. İstihdamda en fazla daralma hizmet sektöründe (-33.500) meydana gelmiştir. Üçüncü çeyrekte istihdam kaybı sanayi sektöründe -5.500, inşaat sektöründe -2.700 olarak kaydedilmiştir. Bir önceki çeyrekte 6.000 artış kaydedilen devlet destekli hizmet sözleşmelerinin sayısı bu çeyrekte -29.000 azalmıştır.

Fransız Ulusal İstatistik ve Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü (INSEE) tarafından yapılan açıklamalara göre 2011 yılı 4. çeyreğinde açılan işyeri sayısı 2010 yılı aynı dönemine göre %7,8 oranında azalmıştır. Son 1 yılda açılan işyeri sayısında ise önceki yıla göre %11,0 azalma kaydedilmiştir. 2011 yılında toplam 549.805 işyeri açılmıştır. Bu işyerlerinin yarısından fazlasının evvelce aile işyeri işletmiş olan gerçek kişiler tarafından açılan yeni işyerlerinin olduğu belirtilmektedir. Yeni açılan işyerlerinin daha ziyade inşaat, ticaret, ulaşım ve lokantacılık alanlarında olduğu dikkat çekmektedir.

a) Sosyal Hayata Kazandırma Sözleşmeleri (CIVIS)

17-25 yaş arası işsizlerin mesleki açıdan yönlendirilmeleri ve istihdam piyasasına kazandırılmaları amacıyla ilk defa 2005 yılında uygulamaya konulan Sosyal Hayata Kazandırma Sözleşmelerine, 2010 yılında bir önceki yıla göre %13 artışla 213.000 yeni katılım olmuştur. Önceki yıllarda bu sayı 170 ile 190.000 arasında değişmektedir. Bu uygulamadan bugüne kadar 800.000 kişi yararlanmıştır.

1 yıl süreli olan ve süre sonunda uzatılabilen söz konusu sözleşme çerçevesinde ilgililer, mesleki eğitim ve yönlendirme kurumlarının danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinden yararlanmaktadır. Bu uygulamaya katılanlarda % 48'i süresi 6 aydan fazla olmak üzere, süresi belirli veya belirsiz hizmet akitleri ile iş imkânına kavuşmuştur.

b) “İstihdamı Teşvik Primi” Uygulaması

2008 yılında yaşanan ekonomik krizin istihdam piyasası üzerindeki olumsuz etkilerinin azaltılması amacıyla, 15 Haziran 2009 tarih ve 2009-692 sayılı Kararname ile uygulamaya konulan “İstihdamı Teşvik Primi” uygulamasından 7.245 stajyer yararlanmış. Uygulama kapsamında bünyesinde 26 yaşından küçük stajyer çalıştıran işletmeler, bu stajyerleri sürekli iş akitleri çerçevesinde istihdam etmeleri halinde 3.000 Avro tutarındaki primden yararlanmışlardır. Bu çerçevede işverenlere ödenen teşvik primlerinin toplam tutarının 20 milyon Avro olduğu bildirilmektedir.

c) Geçici Çalışma

2011 yılı 3. ve 4. çeyreklerinde gerileyen ve 2012 yılının ilk 3 aylık döneminde durağan seyreden geçici işlerde çalışanların sayısı 2012 yılı 2. çeyreğinde %3,3 oranında azalarak (-18.900 kişi) 548.800 düzeyinde gerçekleşmiştir.

Bir önceki döneme göre geçici işlerde çalışanların sayısı; sanayi sektöründe %5,4 (-13.600 kişi), inşaat sektöründe %2,3 (-2.900 kişi), hizmet sektöründe %1,3 (-2.400 kişi) oranında azalmıştır.

ç) İstihdam Şartları

2012 yılı 3. çeyreğinde kamu ve tarım sektörü dışında faaliyet gösteren ve 10 kişiden fazla işçi çalıştıran işletmelerde çalışanların %84,3’ü tam gün çalışmaktadır. Haftalık ortalama çalışma süresi 35,6 saat olarak hesap edilmiştir. Söz konusu işletmelerde kısmi çalışanların oranı %15,7’dir.

Aynı işletmelerde, 2012 yılı 3. çeyreğinde ücretlerde %0,4 oranında artış kaydedilirken aynı dönemde enflasyon oranı sabit kalmıştır. Son 1 yılda ise ücret artışı %2,2; enflasyon artışı %1,8 seviyesinde gerçekleşmiştir.

01.12.2011 tarihi itibarıyla çıraklık ve mesleki eğitim görenler hariç olmak üzere, üretim sektöründe çalışan asgari ücretlilerin sayısı tüm çalışanların %11,1’ini oluşturmaktadır. 2011 Aralık ayı rakamları ile aynı yılın Ocak ayı rakamları karşılaştırıldığında hemen hemen bütün ekonomik faaliyet alanlarında asgari ücret alanların sayısında artış kaydedilmiştir. Asgari ücretlilerin sayısı 10 ve daha fazla işçi istihdam eden işletmelerde artarken, daha küçük işletmelerde değişmemiştir.

2012 yılı üçüncü çeyreğinde, kamu ve tarım sektörü hariç, 10 ve daha fazla işçi çalıştıran işletmelerde aylık ücretler bir önceki 3 aylık döneme göre %0,4; bir önceki yıla göre %2,2 oranında

artmıştır. Söz konusu işletmelerde istihdam edilenlerin sayısı son 3 aylık dönemde %0,3 (-50.400 kişi); son bir yıllık dönemde %0,4 (-63.800 kişi) azalmıştır.

d) Hafta Sonu Çalışma

2011 yılı itibarıyla ücretlilerin %29'u (6,5 milyon kişi) sürekli veya istisnai olarak pazar günü mesai yapmıştır. Şahıs ve mal/mülk koruması, sosyal hayatın devamlılığı ve sağlık hizmetlerinde istihdam edilenlerin sayısı toplam istihdamın 1/4'ünü oluştururken bu üç alanda pazar günü çalışanlar, tüm sektörlerde pazar günü çalışanların 2/3'ünü oluşturmaktadır.

Pazar günü çalışanların oranı 1990 yılında %20 iken, sürekli artışla 2011 yılında %29'a yükselmiştir. 2011 yılı itibarıyla kendi nam ve hesabına çalışanların %54'ünün (1,6 milyon) Cumartesi veya Pazar olmak üzere hafta sonu faaliyetlerini sürdürdükleri belirtilmektedir.

e) Kadın/Erkek Ücretleri Arasındaki Eşitsizlik

2009 yılında işletmelerin ilgili kamu kurumlarına vermiş oldukları bildirimlerden hareketle hazırlanan kadın/erkek ücret farklılıklarına ilişkin veriler Çalışma, İstihdam, Mesleki Eğitim ve Sosyal Diyalog Bakanlığı'na bağlı Araştırma, İnceleme ve İstatistik Genel Müdürlüğü'nce 2012 Mart ayında açıklanmıştır. Yapılan açıklamaya göre; 2009 yılında üretim sektöründe faaliyet gösteren ve 10 ve daha fazla işçi çalıştıran işletmelerde 4,7 milyonu (%41) kadın olmak üzere toplam 12,6 milyon işçi çalışmaktadır.

Kadın çalışanların yıllık ortalama ücretleri erkek çalışanlara göre % 24 daha düşüktür. Ücretler saat bazında ele alındığında bu fark % 14 olarak hesap edilmektedir. Cinsiyetler arası ücret farklılığı 2002 yılından bu yana yaklaşık olarak aynı düzeyde seyretmektedir.

Cinsiyetler arası ücret farklılıklarında kısmi zamanlı çalışma önemli bir etken olarak ortaya çıkmaktadır. Zira kadın çalışanlar arasında kısmi çalışanların oranı (%31) erkeklere göre (%7) daha fazladır. Kadın / erkek ücret farklılıkları işgal edilen kadrolar ve sektörler göre farklılık göstermektedir. Üst düzey yöneticiler arasında saatlik ücret farkı %21'e yükselirken kadın istihdamının az olduğu, ancak kadınların daha ziyade kalifiye kadrolarda istihdam edildiği inşaat ve nakliye sektörlerinde kadın çalışanların ücretleri erkeklerle aynı düzeyde seyretmektedir.

2009 yılında ortalama ücretler ve kadın/erkek ücret farkı:

	Çalışan sayısı (milyon)	Ortalama ücret (Avro)		Fark (%)
		Erkek	Kadın	
Ücreti saat esasına göre hesaplananlar	11,4	29.466	22.426	24
Ücreti saat esasına göre hesaplanmayanlar	1,2	65.138	52.569	19
Genel	12,6	33.251	24.359	27
- Tam gün çalışanlar	10,5	34.418	28.429	17

f) 2012 Aralık Ayı İtibariyle İşsizlik Verileri

Fransız Ulusal İstatistik ve Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü (INSEE) tarafından yapılan açıklamalara göre, 2012 yılı 3. çeyreği itibarıyla Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) kıstaslarına göre denizaşırı vilayetler hariç Fransa'da işsizlik oranı %9,9'dur. Denizaşırı vilayetler de dâhil edildiğinde genel işsizlik oranı %10,3'dür.

2012 Aralık ayı sonu itibarıyla İstihdam Kurumu'na kayıtlı bulunan A³ grubundaki işsizlerin sayısı 3.132.900 olarak kaydedilmiştir. Son bir yıl ele alındığında bu gruptaki işsizlerin sayısı % 10,0 oranında artmıştır.

B⁴ ve C⁵ grubundaki işsizlerin sayısı 1.494.700 olarak gerçekleşmiştir. Son 1 yılda B grubundaki işsizlerin sayısı % 8,9; C grubundaki işsizlerin sayısı ise % 4,7 oranında artmıştır.

A, B ve C grubundaki toplam işsizlerin sayısı kıta Fransa'sında 4.627.600 olarak gerçekleşmiştir. Bu gruptaki işsizlerin sayısı son 1 yılda % 8,8 artmıştır.

İşverenlerce, İstihdam Kurumuna yapılan iş arzlari bir önceki aya göre % 7,8 oranında artarken bir önceki yıla göre % 11,8 oranında azalmıştır.

³ İşsiz olup, aktif olarak iş aramak zorunda olanlar.

⁴ İşsiz olup, aktif olarak iş aramak zorunda olan ve son bir ay içerisinde 78 saatten az kısmi çalışanlar.

⁵ İşsiz olup, aktif olarak iş aramak zorunda olmayan ve son bir ay içerisinde 78 saatten fazla kısmi çalışanlar.

g) Yasadışı Çalışma ile Mücadele

Yasadışı Çalışma ile Mücadele Ulusal Komisyonu 27 Kasım 2012 tarihinde Başbakan Jean-Marc AYRAULT başkanlığında toplanmıştır. Çalışanların temel sosyal hakları açısından olumsuz sonuçları olan ve önemli ölçüde vergi ve prim kaybına neden olan yasadışı çalışma ve kayıt dışı ekonomi ile mücadelenin zorunluluğunun vurgulandığı toplantıda, önümüzdeki 3 yıl boyunca uygulamaya konulacak eylem planı benimsemiştir.

1.4.2.2. Mevzuat Değişiklikleri ve Önemli Yargı Kararları

a) Gençlerin İstihdamı/Geleceğin Meslekleri

Çalışma, İstihdam, Mesleki Eğitim ve Sosyal Diyalog Bakanı Michel Sapin tarafından sunulan ve 29 Ağustos 2012 tarihinde Bakanlar Kurulu'nda kabul edilen gençlerin istihdamı/geleceğin meslekleri hakkındaki kanun teklifi yasama organlarının onayından geçtikten sonra 27 Ekim 2012 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Kanunun amacı bugüne kadar istihdam piyasasına girme fırsatı bulamamış niteliksiz veya az nitelikli gençlere istihdam sağlamak ve mesleki nitelik kazandırmaktır. Kanun'un öngördüğü imkânlardan öncelikle işsizlikten en fazla etkilenen bölgelerdeki 16-25 yaş arası diplomasız gençlerin yararlandırılması planlanmaktadır. İkinci hedef kitleyi ise ortaokul ve lise diploması (CAP-BEP) olmakla birlikte iş bulma imkânının zor olduğu bölgelerdeki gençler oluşturmaktadır.

Kanun kapsamında 2013 yılında 100 bin, 2014 yılında 50 bin istihdam yaratılması planlanmaktadır. Planın uygulamaya konulması için 2,3 milyar Avro Devlet yardımı öngörülmektedir. Devlet çalıştırılacak her bir işçi için 3 yıl boyunca asgari ücretin %75'ini karşılamayı taahhüt etmektedir. İş sözleşmesinin süresiz olması veya en az 3 yıl süreli ya da 3 defa yenilenebilir nitelikte 1 yıl süreli olması öngörülmektedir. Bu çerçevedeki iş sözleşmeleri 2012 Kasım ayından itibaren imzalanmaya başlamıştır.

2013 yılı Bütçe Kanunu Tasarısında, Çalışma, İstihdam, Mesleki Eğitim ve Sosyal Diyalog Bakanlığının 2013 yılı bütçesi bir önceki yıla göre % 4 artırılmak suretiyle 10,949 milyar Avro olarak belirlenmiştir. Bakanlık bütçesinin büyük bölümünü (10,12 milyar Avro) çalışma ve istihdam alanına ayrılan kaynaklar oluşturmaktadır. Mesleki eğitimin geliştirilmesine ayrılan kaynağın miktarı 825 milyon Avro'dur.

2012 yılı Ek Bütçe Kanunu ile sosyal güvenlik için 5,2 milyar Avro tutarında yeni kaynak ayrılmak suretiyle sosyal harcamaların dengelenmesi konusunda önemli bir gelişme sağlanmıştır. 2013 yılında Genel Rejim (RG) ve Yaşlılık Dayanışma Fonu (FSV) açıklarının 13,9 milyar Avro'ya çekilmesi hedeflenmektedir. Böylece 2012 yılına göre 3,5 milyar Avro iyileştirme sağlanacaktır.

2013 yılında 2,1 milyarı Genel Rejimde olmak üzere tüm sosyal güvenlik rejimleri için toplam 2,4 milyar Avro tasarruf yoluna gidilmesi amaçlanmaktadır. 2013 yılında hastalık sigortası harcamalarında % 2,7 artış öngörülmektedir.

b) Nesiller Arası Dayanışma Sözleşmeleri Hakkında Kanun Tasarısı

Cumhurbaşkanı François Hollande'ın seçim kampanyaları sırasındaki işsizliğin azaltılmasına ilişkin vaatlerinden biri olan “Nesiller Arası Dayanışma Sözleşmeleri” hakkında kanun tasarısı 12 Aralık 2012 tarihinde Bakanlar Kuruluna sunulmuştur.

Hazırlanması aşamasında bütün sosyal tarafların görüşlerinin alınarak üzerinde mutabakata varıldığı bildirilen tasarının amacının, sürekli iş sözleşmesi yapılmak suretiyle gençlerin istihdam piyasasına girişini kolaylaştırmak ve yaşlı çalışanların iş ortamında kalmalarını sağlamak suretiyle de bilgi ve deneyimlerin gelecek nesillere aktarılması olduğu bildirilmektedir. 2013 yılının ilk çeyreğinin sonuna doğru tasarının yasalaşarak yürürlüğe gireceği düşünülmektedir.

c) Kısmi İşsizlik Tazminatı

İş Kanunu'nun L 5122-2. maddesi uyarınca, ekonomik ve teknik sıkıntılar nedeniyle kısmi süreli çalışmak zorunda bırakılan işçilere işverenlerce ödenmesi gereken tazminatların bir bölümünü Devlet üstlenmektedir.

Bu hükmün uygulanmasına ilişkin 24 Şubat 2012 tarihli Kararname Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kararname uyarınca, Devletin söz konusu tazminatları karşılama oranı 2012 yılı için % 80 olarak belirlenmiştir. Devletin tazminatları karşılama oranı çalışma ve bütçeden sorumlu bakanların ortak kararıyla % 100'e kadar yükseltilebilecektir.

ç) Avrupa Mavi Kartı

16 Haziran 2011 tarihli Göç, Uyum ve Vatandaşlık Kanunu ile ihdas edilen “Avrupa Mavi Kartı” sahipleri de İstihdam Kurumu'na iş arayan olarak kaydolabileceklerdir.

“Avrupa Mavi Kartı” yüksek nitelikli üçüncü ülke vatandaşlarının AB ülkeleri istihdam piyasasına girmelerini kolaylaştırmak amacıyla kabul edilen 2009/50/CE sayılı AB direktifinin ulusal mevzuata yansıtılması amacıyla ihdas edilmiştir.

d) Engelli İşçi İstihdam Yükümlülüğü

Engelli işçi istihdam yükümlülüğüne ilişkin 1 Ağustos 2012 tarih ve 2012/943 sayılı Karar, 3 Ağustos 2012 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

20 ve daha fazla çalışanı olan işletmeler, tüm çalışanların % 6’sı oranında engelli işçi istihdam etmek zorundadırlar. Geçici işçi çalıştıran işletmelerde, sadece daimi işçilerin mevcudu dikkate alınmaktadır. Engelli istihdam zorunluluğu özel/kamu ayırımı yapmaksızın bütün işyerleri için geçerlidir. İşverenler bazı hallerde engelli istihdam etme yükümlülüğünden tamamen veya kısmen muaf tutulabilmektedir.

e) İşyeri Hekimliği

İş yasasının iş yeri hekimliğine ilişkin maddelerinde değişiklik yapan 20 Temmuz 2011 tarih ve 2011-867 sayılı Kanun’un uygulanmasına ilişkin 30 Ocak 2012 tarih ve 2012-135 sayılı Yönetmelik, 31 Ocak 2012 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

Söz konusu Yönetmelik, işyeri hekimliğinin teşkilatlanması, görevleri, çalışma alanları, çalışma şartları, personel seçimi, işyeri hekimliği konusunda işverene sağlanacak yardımlar, geçici işçiler ve aracı firma işçilerine verilecek hekimlik hizmetleri gibi birçok alanda yenilik öngörmektedir.

1.4.2.3. Sayısal Veriler

Aktif Nüfus/İşgücü Sayıları ve Oranları

2012 yılı itibarıyla

	Kadın		Erkek		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Ülke Geneli	13.639.000	51,8	14.927.000	61,9	28.566.000	56,7
Yabancı	729.000	45,7	1.031.000	65,1	1.760.000	55,4
Türk*	55.875	32,0	159.345	81,3	215.220	57,8

Kaynak: Ulusal İstatistik ve Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü (INSEE) ile İçişleri, Denizaşırı Vilayetler, Yerel Yönetimler ve Göç Bakanlığı.

Çalışan Vatandaşlarımızın İşkollarına Göre Dağılımı

2011 yılı itibarıyla

İşkolları	Çalışan Sayısı
İnşaat	16.000
Tarım	1.600
Sanayi	16.000
Ticaret	19.200
Taşımacılık	8.000
Otel ve lokantacılık	16.000
Destek Hizmetleri	20.800
Eğitim	8.000
Sağlık ve Sosyal Hizmetler	17.600
Diğer Hizmetler	36.800
Toplam	160.000

Kaynak: Vatandaşlarımızın sayısı, INSEE tarafından AEA harici ülkelere mensup göçmenler için açıklanan oranlar doğrultusunda hesaplanmıştır.

Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

2011 yılı itibarıyla vatandaşlarımızın %17'si bağımsız işlerde, %4'ü kamu sektöründe çalışmaktadır. Vatandaşlarımızın %21'i geçici iş sözleşmesiyle çalışmaktadır. Geçici iş sözleşmesi statüsünde çalışma oranının en yüksek olduğu göçmenler Türklerdir.

Ulusal İstatistik ve Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü'nün (INSEE) verilerine göre, 2011 yılı itibarıyla göçmenler arasında bağımsız çalışanların oranı Fransızlarla aynı düzeydedir. Bu oran 2011 yılı itibarıyla erkeklerde %15,8, kadınlarda %7 olmak üzere ortalama %11,8 düzeyindedir.

Vatandaşlarımız arasında bağımsız çalışanların oranının ise yine INSEE verilerine göre Fransızlardan ve yabacılardan daha yüksek olduğu dikkat çekmektedir (Erkeklerde %19, Kadınlarda %11, genel %17). Bu oranlardan hareketle Fransa'da serbest çalışan vatandaşlarımızın sayısının 36.000 civarında olduğu tahmin edilmektedir.

Vatandaşlarımızın kendi iş yerini kurma konusundaki girişimci yapısının kolaylıkla fark edildiği değişik kesimlerce ifade edilmektedir. Paris ve çevresinde (Ile de France) hızlı yemek türü olarak isimlendirilen işletmelerin (dönercilik), inşaat sektörünün ve terzi tamirat atölyelerinin önemli bir kısmının vatandaşlarımız tarafından işletildiği bilinmektedir. Bu tespit, Fransa geneli için de oran farklılıklarıyla birlikte, benzerlik arz etmektedir. Bununla birlikte, eğitimlerinin tamamını veya önemli bir kısmını Fransa’da tamamlayan gençlerimiz arasında meslek yelpazesinin giderek çeşitlendiği görülmektedir.

Yabancıların serbest mesleklere yönelme ve kendi işlerini kurma yönündeki temayülleri uluslararası kuruluşlarca yapılan araştırmalarla da ortaya konulmaktadır. Zira, 9-10 Haziran 2010 tarihlerinde OECD tarafından düzenlenen “Göçmen Girişimciliği ve Göçmenlerin İstihdama Katkıları” konulu Konferans’ta; son 10 yılda OECD ülkelerinde göçmen girişimciliği ve göçmenlerin istihdama katkılarının gerek nitelik gerek sayısal olarak arttığı, OECD ülkeleri genelinde göçmenler arasında kendi işini kuranların oranının (% 12,7), yerli nüfusa (% 12,0) göre küçük bir farkla da olsa daha yüksek olduğu, göçmenler tarafından kurulan işletmelerin artık sadece kendi mensubu oldukları ülke vatandaşlarına değil toplumun tüm kesimlerine hitap etmekte olduğu ve hemen hemen her alanda faaliyette buldukları vurgulanmıştır.

Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

a) Asgari Ücret : Fransa’da asgari ücret 1 Ocak tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yılda bir kez belirlenmektedir. Haftalık 35 saat çalışma karşılığında 2012 yılı için tespit edilen asgari ücret aşağıda belirtilmiştir:

Saatlik		Aylık	
Brüt	Net	Brüt	Net
9,22 Avro	7,23 Avro	1.398,37 Avro	1.096,94 Avro

Kaynak: Çalışma, İstihdam, Mesleki Eğitim ve Sosyal Diyalog Bakanlığı

b) Ortalama Aylık İşçi Ücretleri : 2009 ve 2010 yıllarında işletmelerin ilgili kamu kurumlarına vermiş oldukları bildirimlerden hareketle hazırlanan ortalama ücretlere ilişkin veriler Araştırma, İnceleme ve İstatistik Genel Müdürlüğü’nce 2012 Ekim ayında açıklanmıştır. Yapılan açıklamaya göre; 2010 yılında özel sektörde ve yarı kamu sektöründe tam gün çalışan bir işçinin brüt aylık ücreti 2764 Avro’ya (2009 yılına göre %2,1 artış), net ücreti ise 2082 Avro’ya (2009 yılına göre

%2,0 artış) yükselmiştir. Net ortalama ücretlerdeki artış, idari hizmetler, destek hizmetleri, kok kömürü üretimi ve eczacılık dışında bütün sektörlerde bir önceki yılda kaydedilen artıştan daha fazla olmuştur. 2008 ve 2009 yıllarında yaşanan ekonomik kriz nedeniyle ortalama ücretlerde düşüş kaydedilen sigortacılık ve bankacılık sektöründe 2010 yılında % 3,4 oranında artış kaydedilmiştir.

2010 yılında ortalama net ücretlerdeki artış 20 ve daha az işçi çalıştıran işyerlerinde daha düşük düzeyde gerçekleşmiştir. Ücret artış oranı 10 ve daha az işçi çalıştıran işletmelerde %1,8; 10-19 arası işçi çalıştıran işletmelerde %1,6 düzeyinde kalmıştır.

Son yıllarda ücret artış oranında bir yavaşlama gözlense de banka, mali kuruluşlar ve sigorta şirketleri çalışanlarının ücretleri en üst seviyede seyretmektedir.

31 Aralık 2010 tarihi itibarıyla

İşkolları	Ortalama Brüt Aylık Ücretler (Avro)
İnşaat	2.730
Tarım, Orman, Balıkçılık	2.437
Maden	2.836
İmalat Sanayi	3.000
Enerji, Su	3.317
Ticaret, Oto Tamirciliği	2.514
Gastronomi	2.002
Bilişim, İletişim	3.977
Taşımacılık ve depolama	2.645
Emlak	2.858
Eğitim, Öğretim	2.547
Ev Hizmetleri	1.942
Kamu İdaresi, Sosyal Hizmetler	2.290
Bankacılık ve sigortacılık	4.239
Diğer	2.413
Tüm Faaliyet Alanları Ortalaması	2.764

Kaynak: Çalışma, İstihdam, Mesleki Eğitim ve Sosyal Diyalog Bakanlığı

İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

Aralık 2012 tarihi itibarıyla

	Kadın		Erkek		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Ülke Geneli	1.501.900	8,2	1.631.000	11,7	3.132.900	9,9
Tüm Göçmenler	221.000	17,4	257.000	16,3	477.000	16,8
Türk* (2011)	-	39,7	-	20,8		25,8

Kaynak: Ulusal İstatistik ve Ekonomik Araştırmalar Enstitüsü (INSEE),

1.4.3. SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIMLAR

1.4.3.1. Önemli Olaylar ve Gelişmeler

a) Sosyal Güvenlik Sisteminin Finansmanı

Sosyal Güvenlik Genel Rejimi esas olarak, ücretler üzerinden alınan prim ve katkılarla finanse edilmektedir. Primler ulusal düzeyde belirlenen bir orana göre hesaplanmakta, işçi ve işveren paylarının ödenmesi işverenin yükümlülüğünde bulunmaktadır. Rejim aynı zamanda vergilerle de finanse edilmekte olup, bunlar Genel Sosyal Katkı (CSG) ve Sosyal Borçların Ödenmesi Katkısı (CRDS) olarak adlandırılmıştır.

CSG ve CRDS vergileri ücretler, yatırım araçları ve şans oyunlarından kesilmektedir. Vergi bakımından Fransa'da ikamet eden ve hangi unvanla olursa olsun zorunlu bir Fransız hastalık sigortası sandığının yükümlülüğünde olan kişiler, çalışma karşılığı elde ettikleri ücretler ve tasarruflarından elde ettikleri gelirler üzerinden % 7,5 oranında CSG ve % 0,5 oranında CRDS ödemekle mükelleftirler. Vergi bakımından Fransa'da ikamet edenlerin emekli, malul ve dul aylıklarından % 6,6 oranında (düşük aylıklardan % 3,8) CSG kesilmektedir. Ek emekli aylıklarından kesilen CSG oranı % 1'dir.

b) Hastalık Sigortası Giderleri

Hastalık Sigortası Harcamaları Ulusal Hedeflerini (ODNAM) Denetleme Komitesi 2012 yılı ilk raporunu 18 Nisan 2012 tarihinde açıklamıştır. Raporda yer verilen bilgilere göre, 2011 yılı hastalık sigortası harcamaları tahmin edilenden 400 milyon Avro düşük düzeyde kalmıştır (166,7

milyar avro). Fransa'da hastalık sigortası harcamaları 1997 yılından bu yana ilk defa 2 yıl üst üste tahminlerin altında seyretmektedir.

Sosyal Güvenlik Bütçe Kanununda 2012 yılı hastalık sigortası harcamaları 2011 yılına göre % 2,5 artışla 171,1 milyar Avro olarak öngörülmüştür. 2000'li yılların başında hastalık sigortası harcamalarındaki yıllık artış yaklaşık % 7 iken, son yıllarda % 2,5 düzeyine gerilemiştir.

c) Sosyal Güvenlik İstatistikleri

2011 yılı sosyal güvenlik istatistikleri Sosyal Güvenlik Müdürlüğü'nce 24 Temmuz 2012 tarihinde kamuoyuna açıklanmıştır. Sosyal Güvenlik Genel Rejimi 2011 yılı istatistiki verileri sigorta kolları itibarıyla aşağıda verilmiştir:

Hastalık sigortası:

- Sigortalı sayısı: 57.000.000
- Kapsam: Nüfusun % 88'i.
- Sigortalı primlerinin giderler içerisindeki payı: % 86.
- Sağlanan yardım miktarı: 145,9 milyar Avro.

İş kazası ve meslek hastalıkları sigortası:

- Yıl içerisinde yaklaşık 680 bin iş kazası ve 55 bin meslek hastalığı vakası tespit edilmiştir.
- İş kazası ve meslek hastalıkları sigortası tarafından yıl içerisinde yapılan yardımların miktarı net 8,1 milyar Avrodur.

Yaşlılık sigortası:

- 2011 yılı itibarıyla emekli aylığı alanların sayısı 13.100.000'dir.
- Yıl içerisinde ödenen aylıkların miktarı toplam 98,1 milyar avrodur.
- Tüm zorunlu emeklilik ve ek emeklilik rejimleri giderleri GSYH'nın % 13,3'ünü oluşturmaktadır.

Aile yardımları:

- Yardımlardan yararlananların sayısı: 11.400.000
- Yapılan yardımların miktarı: 38,8 milyar Avro.
- Yardımların GSYH'ya oranı: % 2.

ç) Erken Emeklilik

Çalışma, İstihdam ve Sosyal Diyalog Bakanlığınca yayımlanan araştırma sonuçlarına göre, 2011 yılında, özel sektör çalışanları arasında 55 yaşından büyük olan 71.600 kişi; iş arama zorunluluğundan muaf tutulmuş, erken emekliye ayrılmış veya uzun mesleki kariyer nedeniyle emekli olmuştur. 2004-2008 yıllarına göre bu rakam 3-4 kat azalmıştır. Bu düşüşün 2009 yılından itibaren iş arama zorunluluğundan muafiyetin uygulama alanının giderek daraltılması ve erken emeklilik şartlarının ağırlaştırılmasından kaynaklandığı belirtilmektedir.

2011 yılında 26.600 kişi (2008 yılında 107.300 kişi) iş arama zorunluluğundan muaf tutulmuş 39.800 kişi (2008 yılında 120.900 kişi) erken emeklilik imkânından yararlanmıştır.

2011 yılı itibarıyla kamu sektöründe 5.200 kişi erken emekliye ayrılmıştır. Erken emekliye ayrılanların büyük bölümünü (%84) asbeste maruz işlerde çalışanlar oluşturmaktadır.

d) Fransız Sosyal Güvenlik Sistemine Tabi Olarak Türkiye'de Geçici Görevde Bulunanlar

Türkiye-Fransa Sosyal Güvenlik Anlaşması uyarınca, bir ülkenin sosyal güvenlik rejimine tabi olarak çalışmakta iken diğer ülkeye geçici olarak gönderilen ücretliler, 3 yıl boyunca geçici görevlendirmeyi yapan ülke rejimine tabi kalmaya devam etmektedir. İki ülke yetkili kurumlarının mutabakatı ile bu süre 6 yıla kadar uzayabilmektedir. Sözleşmenin bu hükmü çerçevesinde ülkemizde geçici görevle çalışanların sayısı aşağıda belirtilmiştir:

Görev süresi	Düzenlenen formüler sayısı
3 ay ve daha az	3.192
3 ay - 1 yıl arası	231
1 yıl - 2 yıl arası	30
3- yıl - 3 yıl arası	9

1.4.3.2. Mevzuat Değişiklikleri ve Önemli Yargı Kararları

a) Emeklilik Yaşı

10.11.2010 tarihli Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren Emeklilik Reformu ile 60 olan asgari emeklilik yaşı 2018 yılına kadar kademeli olarak 62'ye yükseltilmiştir.

2012 yılı Sosyal Güvenlik Bütçe Kanunu'nda, kademeli geçişin süresi 1 yıl geriye çekilerek asgari emeklilik yaşının 2017 yılından itibaren 62 olarak uygulanması öngörülmüştür.

Yeni düzenlemeye göre, 1952 ile 1955 yılları arasında doğanların emekli olabileceği yaşlara doğum yılına göre 1 ay ile 4 ay arasında ek süreler getirilmiştir. Buna göre, 2017 yılından itibaren asgari emeklilik yaşı 62 olarak uygulanacaktır.

b) Uzun Süre Çalışmış Olanlara 60 Yaşında Emekli Olabilme İmkânının Tanınması

Emeklilik Reformu Yasası ile emeklilik yaşı 60'dan 62'ye çıkarılmış ve 14-17 yaşında çalışmaya başlayanlar, özürllüer ve zor şartlarda çalışanlar için 60 yaşından itibaren emekli olabilme imkânı muhafaza edilmiştir. Daha sonra, 06.06.2012 tarihinde Bakanlar Kurulu'na sunulan bir kararname ile 18-19 yaşlarında çalışmaya başlayanlara da gerekli sigortalılık süresinin tamamlanması halinde 60 yaşından itibaren emeklilik hakkı tanınmıştır. Kararname, 1 Kasım 2012 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir.

1.4.3.3. Sayısal Veriler

Aktif/Pasif Sigortalı Sayısı ve Oranı

2011 yılı itibarıyla

Yıllar	Aktif Sigortalı	Pasif Sigortalı	Aktif/Pasif Oranı
	Genel	Genel	Genel
2007	17,1	11,5	1,49
2008	17,9	11,9	1,50
2009	17,6	12,2	1,44
2010	17,8	12,6	1,42
2011	18,0	12,9	1,40

Kaynak: CNAVTS-Ulusal Yaşlılık Sigortası Kurumu, INSEE

Sigorta Kolları İtibariyle Ödenek Alanların Sayısı

2011 yılı itibarıyla

Sigorta kolları ve rejimleri	Yararlananların sayısı	Toplam ödenek (Milyar Avro)
	Genel	Genel
Bağımlı Çalışan		
Yaşlılık	13.100.000	98,1
Maluliyet	611.000	4,5
Ölüm (Dul, Yetim)	4.250.000	-
İşsizlik	-	-
Hastalık-Analık Sigortası	57.000.000	145,9
Aile yardımı (aile sayısı)	11.400.000	38,8
Bağımsız Çalışan/ Serbest Meslek Sahibi		
- Yaşlılık	2.000.000	8,0
- Maluliyet	-	-
- Ölüm (Dul, Yetim)	-	-
- İşsizlik	-	-
- Hastalık-Analık Sigortası	3.900.000	7,2

Kaynak: Aile Yardımları Kasası (CAF), Sosyal Güvenlik Genel Müdürlüğü, RSI.

Sosyal Güvenlik Prim Oranları

1 Ocak 2013 tarihi itibarıyla

Sigorta kolları / Mesleki riskler	İşçi payı		İşveren payı	
	Prime esas aylık ücret tavanı (€)	%	Prime esas aylık ücret tavanı (€)	%
Genel Rejim				
Hastalık sigortası	Ücretin tamamı	%0,75	Ücretin tamamı	12,8
Dayanışma	-	-	Ücretin tamamı	0,3
Yaşlılık sigortası	3.086	6,75	3.086	8,4

Yaşlılık sigortası	Ücretin tamamı	0,1	Ücretin tamamı	1,6
İş kazası	-	-	Ücretin tamamı	Risklere göre değişmektedir
Aile yardımları	-	-	Ücretin tamamı	5,4
Genel Sosyal Katılım (CSG)	Ücretin tamamı -%1,75	7,5		
Sosyal Güvenlik Açıklarının Kapatılması (CRDS)	Ücretin tamamı -%1,75	0,5		
İşsizlik sigortası	12.124	2,4	12.124	4
Ek Emeklilik Rejimi				
Ücretliler				
Dilim A	3.086	3	3.086	4,5
Dilim B	3.086-9.258 arası	8	3.086-9.258 arası	12
Üst düzey yöneticiler				
Dilim A (ARRCO)	3.086	3	3.086	4,5
Dilim B - C (AGIRC)	3.086-24.688 arası	7,7	3.086-24.688 arası	12,6

İş kazası ve meslek hastalığı primi işkollarına göre değişmektedir. 2009 yılında bu sigorta kolu için ücretlilerden tahsil edilen prim ortalaması %2,28 olarak açıklanmıştır.

İşsizlik Ödeneği

1 Temmuz 2012 tarihinden itibaren uygulanan yardım miktarları, asgari sigortalılık süresi ve azami yararlanma süreleri aşağıda belirtilmiştir:

Asgari sigortalılık süresi		Yardımanın miktarı	Yardımanın süresi	
50 yaşından küçük	50 yaşından büyük	Günlük miktar 28,21 Avro veya ortalama günlük ücretin %75'ini geçmemek üzere, ortalama brüt ücretin %40,4 + 11,57 Avro veya ortalama brüt ücretin % 57,4'ü (Avantajlı olan ödenmektedir).	50 yaşından küçük	50 yaşından büyük
Son 28 ay içerisinde 122 gün veya 610 saat(4 ay)	Son 36 ay içerisinde 122 gün veya 610 saat (4 ay)		730 günü (24 ay) geçmemek üzere sigortalılık süresi kadar	1095 günü (36 ay) geçmemek üzere sigortalılık süresi kadar

İstihdama dönüş yardımından yararlanabilmek için, asgari bir çalışma süresi yanında aşağıdaki şartları da haiz olmak gerekmektedir:

- İşsiz olarak İstihdam Kurumuna kayıtlı bulunmak,
- Fiziki durumu çalışmaya elverişli olmak,
- Etkin bir şekilde iş arıyor olmak (59 yaşından büyükler için bu şart aranmamaktadır),
- Son çalıştığı işyerinden işveren tarafından çıkarılmış olmak veya iş akdi süresi sona ermiş olmak.

İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Veriler

2011 yılı itibarıyla

	İş Kazası	Meslek Hastalığı	Toplam (vaka sayısı)
Ülke Geneli	-	-	735.000

Kaynak: Aile Yardımları Kasası (CAF), Sosyal Güvenlik Genel Müdürlüğü, MSA, RSI.

Çocuk Parası Miktarları

1 Ocak 2013 tarihi itibarıyla

Çocuk Parası Miktarları	Görev yapılan ülkedeki çocuklar için (Aylık-Avro)	Türkiye’de kalan çocuklar için (Aylık-Avro)
1. Çocuk İçin	Ödenmemektedir	14,05
2. Çocuk İçin	127,05	46,21
3. Çocuk İçin	289,82	72,90
4. Çocuk İçin	452,59	78,05
5 ve sonraki Her Çocuk İçin	162,78	Ödenmemektedir

Kaynak: Aile Yardımları Sandığı (C.A.F.)

Çocuk paraları, ailelerin gelir durumu veya mesleki bir faaliyet icra edilip edilmediğine bakılmaksızın en az 2 çocuklu (denizaşırı topraklarda 1. çocuktan itibaren) ailelere verilmektedir.

Ayrıca, Fransa’da ikamet eden 3 ve daha fazla çocuklu ailelerin 30 Nisan 1997 öncesi doğumlu çocukları için çocuk parasına 14 yaşından itibaren 63,53 Avro; 1 Mayıs 1997 sonrası doğumlu çocukları için 11-15 yaşlar arasında 35,74 Avro, 16 yaşından itibaren 63,53 Avro ilave çocuk parası ödenmektedir.

Çocuk Parasından Yararlanan Çocuk ve Aile Sayısı ile Ödenen Miktarlar

2011 yılı itibarıyla

	Görev yapılan ülkedeki çocuklar için	Türkiye’de kalan çocuklar için
Çocuk Parası Alan Çocuk Sayısı	-	-
Çocuk Parası Alan Aile Sayısı	11.400.000	277
Ödenen Toplam Çocuk Parası	38,8 Milyar Avro	128.779 Avro

Kaynak: Avrupa ve Uluslararası Sosyal Güvenlik İrtibat Merkezi (CLEISS)

Diğer Aile Yardımları

Fransa’da çocuğun ve ailenin korunması, barınma şartlarının iyileştirilmesi ve dayanışma amacına yönelik olarak yapılan yardımlar aile yardımları sigortası kapsamında gerçekleştirilmektedir. Bazı istisnalar dışında yardımlar gelir şartına bağlı olarak ödenmektedir. Yardımlardan yararlanmak için gereken temel şart ise Fransa’da düzenli ikamet ediyor olmaktır. 01.01.2013 tarihinden itibaren uygulanmakta olan bazı aile yardımları ve miktarları aşağıdaki belirtilmiştir:

a) Küçük Çocuk Bakım Yardımı (PAJE)

Bu yardım, 1 Ocak 2004 tarihinde ihdas edilmiştir. Çocuğun doğumuyla birlikte verilen yardımdır. Yardım aşağıdaki unsurlardan oluşmaktadır:

- Doğum veya Evlat Edinme Primi

Doğum veya evlat edinme primi, gelir koşuluyla doğacak her çocuk için hamileliğin 7. ayı sırasında veya 20 yaşından küçük bir çocuğun evlat edinilmesi nedeniyle verilir. Doğum priminin miktarı 912,12 Avro, evlat edinme priminin miktarı 1.824,25 Avro olup, doğum veya evlat edinmeden kaynaklanan masrafların karşılanması amacına yöneliktir.

- Temel Yardım

Temel yardım çocuğun doğumundan itibaren üç yaşına kadar olan süre için verilir. Yardımın miktarı aylık 182,43 Avro’dur.

- **İstihdam Destek Yardımı**

Söz konusu yardım çocuğuyla ilgilenmek amacıyla mesleki faaliyetine ara vermek veya kısmi zamanlı çalışmak zorunda kalan ebeveynlere verilmektedir. Yardımın miktarı aylık 143,05 Avro ile 566,01 Avro arasında değişmektedir.

Yardım tek çocuklu ailelere azami 6 ay süreyle, 2 ve daha fazla çocuklu ailelere azami 3 yıl süreyle verilmektedir.

- **Bakıcı İstihdam Yardımı**

Söz konusu yardım, 6 yaşından küçük çocuğun bakımı için doğrudan evde bakıcı istihdam eden kişiye verilmektedir. Yardımın miktarı ailenin gelir düzeyi ve çocuğun yaşına bağlı olarak aylık 85,63 Avro ile 452,75 Avro arasında değişmektedir.

b) Özürlü veya Hasta Çocuk Bakım Yardımı (AJPP)

Söz konusu yardım, hasta, ciddi bir şekilde özürlü veya ciddi bir kaza geçirmiş 20 yaşından küçük çocuklarıyla ilgilenmek için mesleki faaliyetlerine ara veren veya kısmi zamanlı çalışan ebeveynlere verilmektedir. Günlük yardımın miktarı, tek ebeveynli aileler için 50,14 Avro, çift ebeveynli aileler için 42,20 Avro'dur.

c) Konut Yardımı

Konut yardımı, kirada oturan ya da ev sahibi olmakla birlikte, oturmakta olduğu evin borçlarını ödeyen kimselere verilmektedir. Gelir düzeyinin düşüklüğü ve çocuk sayısının fazlalığı yardım miktarını artıran en temel faktörlerdir.

ç) Özürlü Çocuk Eğitim Yardımı (AEEH)

Bu yardım, gelir koşulu aranmaksızın, 20 yaşından küçük, iş göremezlik oranı en az % 50 olan her çocuk için, çocuğun bir özel eğitim kurumunda bakılması veya evde bakım hizmeti alınması durumunda verilmektedir. Yardımın aylık temel miktarı 127,68 Avro'dur.

d) Yetişkin Özürlü Yardımı (AAH)

AAH en az % 80 oranında özürlü olanlara, Özel Eğitim Yardımı hakkının sona ermesinden itibaren verilmektedir. Yardım verilmesi ailenin gelir düzeyine bağlıdır. Yardımın azami aylık miktarı 776,59 Avro'dur.

e) Aktif Dayanışma Yardımı (RSA)

Fransa'da düzenli ikamet edenlere asgari bir gelir garanti etmek amacıyla ihdas edilen bu yardımdan yararlanabilmek için Fransa'da ikamet etmek, 25 yaşından büyük olmak gerekmektedir. Yardım ailenin diğer gelirlerini tamamlayıcı niteliktedir. Yardım aylık miktarı aşağıda belirtilmiştir:

Çocuk sayısı	Yalnız yaşayanlar için (Avro)	Çiftler için (Avro)
0	483,24	724,86
1	724,86	869,83
2	869,83	1.014,80
+ her bir çocuk için	193,30	193,30

Türkiye'de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

2011 yılında Fransa'nın ülke dışına transfer ettiği sosyal sigorta ödeneklerinin toplamı 6 milyar 597 milyon Avro'dur. Aynı yıl itibarıyla Türkiye'ye transfer edilen ödenek miktarı ise 57 milyon 992 bin Avro'dur.

Sigorta Kolları İtibariyle Sosyal Sigorta Ödeneği Alanların Sayısı

2011 yılı itibarıyla

Ödenek türü	Yararlanan kişi sayısı		Ödemelerin toplam tutarı (€)	
	2010	2011	2010	2011
Sağlık harcamaları	Veri yoktur	22 342	Veri yoktur	7.714.326
Hastalık-analık sigortası nakdi yardımları	262	262	314.936	281.744
İş kazası ve meslek hastalıkları nakdi yardımları	151	256	216.742	281.744
İş kazası ve meslek hastalığı aylığı	578	591	2.170.236	2.173.363
Maluliyet aylığı	41	35	234.131	201.658
Yaşlılık aylığı	11.162	12.800	22.577.596	26.435.337
Dul aylığı	4.215	4.869	8.645.295	10.146.195
Ek emekli aylığı	8.545	8.733	7.934.602	8.547.320
Ek dul aylığı	2.635	2.759	1.855.705	1.959.965
Dulluk yardımı	7	8	83.641	116.218
Ölüm yardımı	1	1	2.638	6.046
Çocuk paraları	470	277	206.024	128.779
Toplam	28.067	52.933	44.241.546	57.992.695

1.4.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

Okula Devam Eden Çocukların Sayısı ve Devam Ettikleri Okullara Göre Dağılımı

(X1000)

Okul türü / Yıllar	Eğitim yılı		
	2009-2010	2010-2011	2011-2012
Okul öncesi	2.532,8	2.539,1	2.561,8
İlkokul	4.070,5	4.080,8	4.102,1
Özürlü sınıfları	43,8	44,3	46,8
İlköğretim toplam	6.647,1	6.664,3	6.710,7
Ortaokul	3.107,2	3.126,4	3.185,2
Meslek liseleri	694,3	705,5	694,7
Genel ve teknoloji liseleri	1.431,3	1.425,7	1.440,0
Özel eğitim destekli sınıflar	98,9	95,6	95,8
Ortaöğretim toplam (Tarım liseleri hariç)	5.331,7	5.353,2	5.415,6
Tarım liseleri	151,9	149,7	153,6
Çıraklık eğitim merkezleri	432,1	433,5	443,1
Sağlık liseleri	74,8	78,1	79,8
Yüksek öğrenim	2.314,0	2.319,6	2.347,8
Toplam	14.951,7	14.998,7	15.150,6

Kaynak: INSEE

Türk Dili ve Kültürü Derslerine Devam Eden Çocukların Sayısı

2012-2013 Öğretim yılı

Başkonsolosluk bölgesi	Okul düzeyi		
	İlkokul	Ortaokul	Lise
Paris	5.194	1.441	70
Lyon	5.539	1.265	11
Strazburg	6.206	1.030	90
Marsilya	6.371	1.512	11
Toplam	23.310	5.248	182

Kaynak: T.C. Paris Eğitim Müşavirliği

Mesleki Eğitim Görenlerin Sayısı

Meslek Lisesine devam edenler ile İşletmelerde Mesleki Eğitim görenler (Ülke Geneli)

Eğitim Yılı	Genel
2010	706.000
2011	695.000
2012	657.500

Kaynak: INSEE, Fransız Milli Eğitim Bakanlığı.

1.4.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM

1.4.5.1. Önemli Olaylar ve Gelişmeler

a) Aile Birleştirmesi

Yabancıların Fransa'ya girişi, ikametleri ve sığınma hakkına ilişkin mevzuat, aile birleştirmesi kapsamında Fransa'ya getirilecek 65 yaşından küçük eş ile 16 yaşından büyük çocukların Fransızca dil bilgisi ve Cumhuriyet değerlerine bağlılıklarının ölçülmesi amacıyla sınavdan geçmelerini öngörmektedir.

2011 yılında Fransa'ya çalışmak amacıyla 36.919, aile birleştirmesi kapsamında 14.139 olmak üzere toplam 51.058 yabancı kabul edilmiştir. 2011 yılında çalışmak amacıyla 543 ve aile birleştirmesi kapsamında 1020 olmak üzere Fransa'ya gelen vatandaşlarımızın sayısı 1563'tür.

b) Uyum Sözleşmeleri

Uyum sözleşmeleri Fransa'ya sürekli yerleşmek amacıyla gelen göçmenler ve mülteciler ile devlet arasında imzalanmaktadır. 2011 yılında 102.254 uyum sözleşmesi imzalanmıştır. Uyum sözleşmesi imzalayan yabancılar arasında ilk sıraları Cezayirli (16,6%), Faslılar (13,3%), Tunuslular (7,4%) ve Türkler (4,6%) almaktadır. Uyum sözleşmesi imzalayan yabancılar mevzuat gereğince 1 günlük yurttaşlık eğitimine ve Fransa'daki yaşam şekli ve şartları konusunda en fazla 6 saatlik pratik eğitim sürecine tabi tutulmaktadır.

c) Sığınma Talepleri

2011 yılında Fransa'dan sığınma talebinde bulunanların sayısı aile fertleriyle birlikte 48.576'dır. 2011 yılında Fransa'dan sığınma talebinde bulunanlar geldikleri ülkelere göre sıralandığında ilk on sırayı Rusya (% 7,8), Ermenistan (% 7,4), Bangladeş (% 7,2), Kongo Demokratik Cumhuriyeti (% 7,1), Sri Lanka (% 6,7), Kosova (% 5,7), Çin (% 4,0), Haiti (% 3,9), Türkiye (% 3,9) ve Gine (% 3,8) almaktadır.

ç) Geri Dönüşü Teşvik Yardımları

Geri dönüşü teşvik yardımları kapsamında, gönüllü geri dönüş yardımı, insani yardım, mali destek içermeyen yardımlar ve proje yardımları verilmektedir. 2011 yılında geri dönüşü teşvik yardımları kapsamında ülkelere dönen göçmenlerin sayısı 15.840 düzeyinde gerçekleşmiştir. Ülkelerine geri dönenlere verilen insani yardımdan en fazla yararlananların başında Rumenler (7.284) ve Bulgarlar (1.429) gelmektedir.

d) Ayrımcılık

Ayrımcılıkla Mücadele ve Eşitlik Yüksek Kurulu (HALDE) tarafından yayınlanan 2010 yılı raporunda, ayrımcılıkla ilgili olarak 2010 yılında 12.467 müracaat alındığı, 6 yıllık müracaat sayısının 40 bine ulaştığı belirtilmektedir. Müracaatların % 49,7'sini istihdam alanında yapılan ayrımcılık oluşturmaktadır. Bu müracaatların % 40,7'si işte ilerleme, % 9'u ise işe alma ile ilgilidir. İstihdamda ayrımcılık vakalarının 2/3'ü özel sektörde meydana gelmiştir. İstihdamdan sonra ayrımcılık yapıldığına ilişkin şikâyetler sırasıyla kamu hizmetleri (% 11,5), özel sektör hizmetleri (% 10,6), konut (% 5), eğitim (% 4,7), mevzuat (% 4,2) ve diğer konulardan (% 14,3) oluşmaktadır.

Kurumun oluşturulduğu 2005 yılından bu yana müracaatların % 27'si etnik köken, % 19'u sağlık durumu ve özürllülük ile ilgili ayrımcılık vakalarına dayanmaktadır. Kadınlardan gelen şikâyetlerin oranı 2008 yılında % 42 iken bu oran 2010 yılında % 48'e yükselmiştir. 2010 yılında gebeliğe bağlı ayrımcılık vakası sayısı 615'dir.

e) Yabancılara Uygulanan İdari Gözaltı Süresi

Yabancıların Fransa'ya girişi, ikameti ve sığınma hakkını düzenleyen mevzuatta değişiklik yapan 25 Ocak 2012 tarih ve 2012-90 sayılı Kararname 27 Ocak 2012 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Kararname uyarınca, kamu güvenliğini tehlikeye düşürücü terörist eylemlere karıştıkları gerekçesiyle, haklarında sınır dışı edilme kararı verilme ihtimali yüksek olan ve ev hapsi ile kontrol edilmeleri riskli bulunan yabancılar hakkında 6 aya kadar idari gözaltı cezası

verilebilecektir. Kararname ayrıca, idari gözüaltı süresi boyunca bu kişilerin diğeri mahkûmlardan ayrı yerlerde tutulmalarını öngörmektedir.

1.4.5.2. Bulunulan Ülke Uyuğuna Geçen Vatandaşlarımızın Yıllar İtibariyle Sayısı

Fransız makamlarınca yayımlanan istatistiklere göre, Fransız vatandaşlığına geçen Türklerin sayısı 2011 yılı sonu itibarıyla toplam 162.994'dür. Son yıllarda düşüş eğilimi görülse de her yıl ortalama 10 bine yakın vatandaşımız Fransız vatandaşlığına geçmektedir. Fransız uyuğuna kabul edilen vatandaşlarımızın Türk vatandaşlığından çıkma zorunluluğu bulunmamaktadır.

2011 yılı sonu itibarıyla, Fransız makamlarınca Fransız vatandaşlığına geçtiği bildirilen toplam 162.994 vatandaşımız arasında, Fransız vatandaşlığını doğumla birlikte alan çocuklar yer almamaktadır. Fransa'da halen bulunan ve aynı zamanda Fransız vatandaşı olan Türklerin sayısının 200.000'in üzerinde olduğu tahmin edilmektedir.

Yıllar itibarıyla Fransız vatandaşlığına geçen vatandaşlarımızın sayısı aşağıda belirtilmiştir:

Yıllar	Fransız vatandaşlığını kazanma şekli				Toplam
	Yasal düzenleme/ İdari karar	Evlilik	Beyan	Diğeri/tasnif dışı	
2002	5.603	546	4.297	22	10.468
2003	5.858	653	3.969	13	10.493
2004	8.700	755	4.202	-	13.657
2005	8.357	493	4.750	7	13.607
2006	6.274	588	4.202	-	11.064
2007	4.275	648	4.202	-	9.125
2008	5.660	450	4.087	5	10.202
2009	4.826	432	3.908	5	9.171
2010	4.981	581	2.884	2	8.448
2011	3.458	578	2.295	2	6.333
Toplam	57.992	5.724	38.796	56	102.568

Kaynak: İçişleri, Deniz aşırı Vilayetler, Yerel Yönetimler ve Göç Bakanlığı.

1.4.5.3. Bulunulan Ülke Uyruğuna Geçen Vatandaşlarımız ile Diğer Yabancıların Sayısal Mukayesesi

Ülkeler	2008	2009	2010	2011
İspanya	592	442	429	402
İtalya	777	620	569	589
Portekiz	7.778	6.415	4.903	3.805
Polonya	593	586	689	580
Romanya	787	822	996	1.195
Sırbistan ve Karadağ	3.375	3.219	3.192	2.048
İsviçre	381	319	275	291
Rusya Federasyonu.	3.530	4.157	4.503	3.382
Çin	1.122	1.407	1.220	1.198
Türkiye	10.202	9.171	8.448	6.333
Cezayir	20.256	20.659	20.941	15.039
Fas	28.699	26.097	27.637	20.965
Tunus	9.471	9.268	8.520	6.288
Kamerun	2.014	2.411	2.824	2.356
Komor Adaları	1.049	1.334	1.403	1.280
Kongo	2.933	3.269	3.327	1.908
Fildişi Sahilleri	2.197	2.565	3.003	2.161
Madagaskar	1.360	1.498	1.691	1.570
Mali	2.237	2.704	2.698	2.054
Moritanya	686	838	864	607
Senegal	3.038	3.364	3.508	2.825
Kongo D.C.	2.402	2.294	2.293	1.698
ABD	499	466	517	478
Brezilya	605	585	580	640
Haiti	2.922	2.981	2.771	1.627
Diğer	25.550	26.003	33.020	31.385
Toplam	137.452	135.842	143.275	114.584

1.4.5.4. Sayısal Veriler

Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Fransa'da vatandaşlarımız tarafından kurulan ve Başkonsolosluklarımıza bildirimde bulunan derneklerin sayıları, Başkonsolosluk görev bölgeleri itibarıyla aşağıda verilmektedir:

Görev bölgesi	İl sayısı	Dernek sayısı
Paris	39	177 + 4 Üst kurul
Lyon	16	160
Marsilya	30	51 + - Üst kurul
Strazburg	10	179 +12 Üst kurul

Kaynak: T.C. Başkonsoloslukları

Vatandaşlarımızın Genel ve Yerel Yönetimlere Katılımlarıyla İlgili Sayısal Bilgiler

Fransa'da AB üyesi ülke vatandaşları dışındaki yabancıların yerel ve genel seçimlere katılma hakkı bulunmamaktadır. Fransız vatandaşı olan Türkler aynı konumdaki diğer yabancılar gibi bu hakkı kullanmaktadırlar. Avrupa Birliği üyesi ülke vatandaşları ise ikamet ettikleri mahaldeki yerel seçimlere ve Avrupa Parlamentosu seçimlerine katılabilmektedir.

Türk kökenli parlamenter bulunmamaktadır. Buna karşılık, Fransa'da 9-16 Mart 2008 tarihlerinde düzenlenen yerel seçimlerde Paris görev bölgesinde, 4 vatandaşımız belediye başkan yardımcılığı ve 34 vatandaşımız ise belediye meclis üyeliğine seçilmiştir.

1.4.6. İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR / İKİLİ İLİŞKİLER

Halen uygulanmakta olan 20 Ocak 1972 tarihli Türkiye-Fransa Sosyal Güvenlik Sözleşmesi Fransa bakımından sadece Fransız Sosyal Güvenlik Genel Rejimi ile Tarım Rejimine tabi olarak çalışan ücretlileri ve bunların aile bireylerini kapsamaktadır. Bu düzenlemenin bir sonucu olarak Fransa'da ikamet eden, ancak ücretli statüsünde olmayan bağımsız çalışanlar ile işsiz ve emekli vatandaşlarımız kısa vadeli sigorta kolları bakımından (hastalık, analık ve aile yardımları) işçi statüsünde bulunanlara tanınan haklardan yararlanamamaktadırlar.

Nitekim Fransa'da çalışan bir Türk işçisi ve aile fertlerinin Türkiye'de yıllık izinde buldukları sırada hastalanmaları halinde sosyal güvenlik sözleşmesi hükümleri çerçevesinde ülkemizde verilen sağlık hizmetlerinden Türk sosyal güvenlik sistemine tabi sigortalılar ile aynı şartlarda yararlanma hakkı vardır. Bu hizmetlerin masrafları Sosyal Güvenlik Kurumumuzca Fransız tarafına fatura edilmektedir.

Buna karşın, yukarıda belirtilen işçi statüsü dışında kalan Türk vatandaşları ve aile fertleri bu hizmetlerin bedelini bizzat kendileri ödemekte ve Fransa'ya dönüşlerinde ülkemizde üstlendikleri sağlık giderlerinin kendilerine geri ödenmesi için bağlı buldukları sağlık sigortası kurumuna başvuruda bulunmaktadır. Ancak bu talepleri değişik gerekçelerle reddedilebilmekte veya geri ödenen bedel Türkiye'deki masraflardan daha düşük olabilmektedir.

Aynı şekilde, Fransa'da işçi statüsünde çalışan bir vatandaşımızın ülkemizde ikamet eden aile fertleri Fransız sigortası hesabına ülkemizde sağlık hizmetlerinden ücretsiz olarak yararlanmakta ve ülkemizde kalan çocukları için aile yardımı alabilmekte iken diğer vatandaşlarımız bu haklardan yoksun bulunmaktadır.

Diğer taraftan, Sözleşmenin kişisel kapsamının sınırlı olması dolayısıyla ülkemizde 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4/a maddesinde belirtilen sigortalılar dışında kalan diğer sigortalılar için Fransa hizmet birleştirmesi yapmamaktadır. Gerek kısa vadeli sigorta kolları, gerek uzun vadeli sigorta kolları açısından ikili sözleşmelerin temel unsurlarından birini oluşturan hizmet birleştirmesinin Fransa tarafından sadece hizmet akdine bağlı olarak çalışanlara uygulanması, Türkiye'de kamu görevlisi olarak veya bağımsız çalıştıktan sonra Fransa'ya gelen vatandaşlarımızın mağduriyetine neden olmaktadır.

Türkiye-Fransa Sosyal Güvenlik Karma Komisyonu'nun son toplantısı 24-26 Mayıs 2011 tarihlerinde Paris'te yapılmıştır. Toplantıda gündemde yer alan aşağıdaki konular ele alınmıştır:

- f) Geçici görev süresinin belirlenmesi,
- g) Nakliye ve ulaştırma işletmelerinde çalışanlar için formüller ihdas edilmesi,
- h) Geçici ikamet sırasında ortaya çıkan sağlık masraflarının karşılanması,
- i) Aile yardımı bareminin belirlenmesi,
- j) 1995-2005 yılı hesaplarının kapatılması,
- k) 2008, 2009 ve 2010 yılı avanslarının belirlenmesi,

- l) Kurumların ön iznine bağlı olarak sağlanması gereken sağlık yardımları için yeni üst sınır belirlenmesi,
- m) Sözleşme uygulamalarında kullanılan formüllerlerin yeniden düzenlenmesi ve yeni formüllerler ihdas edilmesi,
- n) Sözleşmenin tadili,
- o) Formüllerlerin karşılıklı olarak elektronik ortamda iletilmesi,
- p) Diğer konular.

Karma Komisyon toplantısında, yukarıda değinilen hususlarla birlikte, Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten bu yana sosyal güvenlik mevzuatında ve kurumsal düzeyde önemli reformların yapıldığını vurgulayan Türk Tarafı Sözleşmenin yenilenmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Benzer tespitlerde bulunan Fransız tarafı bu öneriye olumlu yaklaşmış ve yeniden düzenlenecek sözleşmede sahtecilik ve kötüye kullanmaları önlemek amacıyla gerekli düzenlemelere ağırlık verilmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Toplantıda Türk Tarafının Fransa Tarafına mümkün olan en yakın zamanda bir sözleşme taslağı iletilmesi ve 2012 yılı sonlarına doğru tarafların bir araya gelerek taslak üzerinde çalışmaya başlamaları öngörülmüştür.

1.5. DANİMARKA

1.5.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

2012 yılı itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk
Erkek	2.777.141	183.355	14.616
Kadın	2.822.524	189.298	14.153
Toplam	5.599.665	372.653	28.769

Kaynak: Danimarka İstatistik Bürosu

Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2012 yılı itibarıyla

	0 – 14	15 – 24	25 – 59	60 ve yukarı
Erkek	2.159	2.537	8.446	1.474
Kadın	2.004	2.329	8.141	1.679
Toplam	4.163	4.866	16.587	3.153

Kaynak: Danimarka İstatistik Bürosu

Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı (Danimarka uyruğuna geçenler dahil)

2012 yılı itibarıyla

İdari Bölge	Toplam
Başkent Bölgesi (Region Hovedstaden)	35.665
Sjælland Bölgesi (Region Sjælland)	9.277
Güney Danimarka Bölgesi (Region Syddanmark)	6.189
Orta Jylland Bölgesi (Region Midtjylland)	8.427
Kuzey Jylland Bölgesi (Region Nordjylland)	991
Genel Toplam	60.549

Kaynak: Danimarka İstatistik Bürosu

2012 yılı itibarıyla

Ülkeler	Toplam
Türkiye	60.549
Almanya	31.808
Polonyalı	33.568
Bosna- Hersek	22.365
Yugoslavya	16.353
Norveç	16.454
İsveç	15.028
İngiltere	13.827
Romanya	13.136
İzlanda	8.682
Hollanda	6.841
Rusya Federasyonu	5.788
Avrupa Ülkeleri Toplamı	320.224
Irak	30.112
Lübnan	24.588
Pakistan	22.015
İran	16.602
Vietnam	14.448
Afganistan	14.900
Sri Lanka	11.161
Tayland	10.482
Filipin	10.470
Çin	10.397
Asya Ülkeleri Toplamı	198.489
Somali	17.522
Faslı	10.227
Mısır	2.136
Afrika Ülkeleri Toplamı	51.997
ABD	8.800
Kanada	2.381
Kuzey Amerika Ülkeleri Toplamı	11.181
Brezilya	2.809
Şili	1.525
Arjantin	1.125
Orta/Güney Amerika Ülkeleri Toplamı	11.314
Avustralya	2.021
Yeni Zelanda	578
Okyanusya Ülkeleri Toplamı	2.655
Vatansızlar/ Bilinmeyenler	1.301
Genel Toplam	597.161

Kaynak: Danimarka İstatistik Bürosu

Doğan, Ölen, Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

2012 yılı itibarıyla

Başkonsolosluk Görev bölgesi	Evlenen			
	Doğan	Ölen	Türk-Türk*	Türk*-Yabancı
	396	106		246

Kaynak: T.C Kopenhag Büyükelçiliği

1.5.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

1.5.2.1. Önemli Olaylar ve Gelişmeler

a) Kayıt Dışı Çalışmanın Önlenmesi

Kayıtdışı çalışmanın önlenmesi ve işyerlerindeki iş sağlığı ve güvenliği konularının denetlenmesi bağlamında Danimarka Hükümeti tarafından 2012 yılı bütçe yasasında 65 milyon DKK'luk bir kaynak ayrılarak Danimarka Vergi Dairelerinin (Skat), Çalışma Ortamı İdaresi'nin (Arbejdstilsynet) ve polisin denetimlerini artırması öngörülmüştür. Bu çerçevede Danimarka'daki uluslararası şirketlerden daha fazla vergi alınması, yasalara uymayan Danimarka'daki yabancı şirketlerin ortaya çıkarılması, çalışma koşullarının daha iyi denetlenmesi, ucuz yabancı işgücü ile mücadele edilmesi amaçlanmıştır.

b) Toplu İş sözleşmesi Görüşmeleri

2012 yılında Danimarka'da özel sektörde çalışan 500.000 çalışanı yakından ilgilendiren toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde Danimarka İşçi Sendikaları Konfederasyonu (LO) tarafından ekonomik kriz dolayısıyla çalışanların ücretlerine zam talebinde bulunulmaması kararlaştırılmış, böylece çalışanlara iş garantisinin sağlanması ve işyerlerinin uluslararası rekabette daha güçlü olması amaçlanmıştır.

c) 2020 Ekonomik Planı

Danimarka Hükümeti tarafından 2012 yılında kamuoyuna açıklanan "2020 Ekonomik Planı" çerçevesinde 2020 yılına kadar yaklaşık 180.000 kişiye iş bulunması vaat edilmekte, Danimarka'nın bu süreç içerisinde yabancı işgücüne ihtiyaç duyacağı belirtilmektedir. Sözkonusu Planda 2014-

2020 yılları arasında yıllık ekonomik büyüme hedefinin % 2,5 civarında olması öngörülmekte, kamudaki giderlerin ise % 0,8’de tutulması amaçlanmaktadır. Vergi ve sosyal güvenlik ödenekleri ile ilgili yürürlüğe konan reformlarla bütçeye 14 milyar DKK’luk kaynak sağlanması, özel sektörden alınan vergi ve kesintilerle yine bütçeye 4 milyar DKK’luk kaynak aktarılması, vergi reformuyla 3 milyar DKK’luk kaynak sağlanarak 12.000 kişiye iş imkanı yaratılması, eğitime yönelik 22 milyar DKK’luk kaynak tahsisi yapılması, malulen/erken emeklilik reformu (Førtidspensions reform) ile bütçede 7 milyar DKK’luk tasarruf sağlanması, gençlere yönelik 3,5 milyar DKK’luk harcama ile 10.000 kişilik yeni staj ve mesleki eğitim alanları açılması planlanmaktadır.

d) Gençlik Paketi

Danimarka İstihdam Bakanlığı tarafından “Devam Eden Ekonomik Kriz ve Gençlerin İstihdamı” konulu çalışma sonrası hazırlanan “Gençlik Paketi”nin yürürlüğe konulması kararlaştırılmıştır. Buna göre pakette devletten sosyal yardım alan ve herhangi bir eğitime ya da mesleki eğitime devam etmeyen yaklaşık 100.000 civarında genç tespit edilmiş olup bu gençlerin eğitime ya da mesleki eğitime devam etmelerini sağlayacak şekilde hazırlanacak eylem planı için 645 milyon DKK ödenek tahsis edilmiştir. Söz konusu paket çerçevesince eğitim ya da mesleki eğitimini tamamlamış gençlere kolaylıkla işe girebilme imkanı getirilirken işe ya da eğitim ve mesleki eğitime devam etmeyenlere verilen sosyal yardımın önümüzdeki yıldan itibaren kesilmesi öngörülmüştür. Bu amaçla İstihdam Bakanı tarafından hem gençlerin eğitim veya mesleki eğitime geçişlerini kolaylaştıracak hem de eğitimli gençlerin istihdam piyasasında daha kolay iş bulmalarına sağlayacak programlar öngörüldüğü belirtilmiş, iş rotasyonuna büyük öncelik verileceği, eğitimini/mesleki eğitimini tamamlamış gençleri istihdam eden işverenlere devlet desteği sağlamaya devam edileceği ifade edilmiştir.

1.5.2.2. Mevzuat Değişiklikleri Ve Önemli Yargı Kararları

a) Doğum İzni Alan Ebeveynlerin İşgücü Piyasasına Dönüşlerinin Kolaylaştırılması

Danimarka Hükümeti tarafından 2012 yılı bütçe yasasında vatandaşlarımızı da ilgilendiren birtakım düzenlemeler yapılmıştır. Doğum/babalık ve ebeveyn izni alan anne ve babaların işgücü piyasasına dönüşlerini kolaylaştırmak üzere çocukların bakımının gerçekleştirildiği yuva ve kreşlere 1500 yeni

pedagog alınması öngörülmüş, bu çerçevede yeni bütçeden bu uygulamalar için 500 milyon DKK'luk bir kaynak tahsis edilmiştir.

1.5.2.3. Sayısal Veriler

Aktif Nüfus/işgücü sayıları ve oranları

2013 yılı itibarıyla

	Toplam Sayı
Ülke Geneli	2.540.163
Yabancı (Türk vat. dahil)	227.420
Türk	15.347

Kaynak: Danimarka İstatistik Bürosu

Çalışan Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

2013 yılı itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
15-24	1.527	1.038	2.565
25-59	7.843	4.863	12.706
60 Yaş Üzeri	61	15	76
Toplam	9.431	5.916	15.347

Kaynak: Danimarka İstatistik Bürosu

Çalışan Vatandaşlarımızın Çalışma Dairelerine/ Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

2012 yılı itibarıyla

Yerleşim Merkezi	2012 Yılı (%)
Danimarka Genel	5,9
Başşehir Bölgesi (Region Hovedstaden)	6,2
Kopenhag	7,6
Frederiksberg	5,9
Albertslund	8,7
Brøndby	7,6
Høje-Taastrup	7,8

Ishøj	11,2
Helsingør	5,7
Bornholm	8,6
Ballerup	5,7
Hvidovre	5,3
Sjælland Bölgesi (Region Sjælland)	6,1
Roskilde	4,4
Køge	6,1
Holbæk	5,4
Næstved	6,5
Ringsted	6,0
Slagelse	7,8
Güney Danimarka Bölgesi (Region Syddanmark)	6,2
Odense	7,8
Svendborg	7,0
Esbjerg	5,7
Fredericia	7,1
Sønderborg	6,2
Vejle	5,1
Orta Jylland Bölgesi (Region Midtjylland)	5,2
Århus	5,4
Horsens	5,9
Randers	6,1
Herning	5,4
İkast-Brande	5,3
Kuzey Jylland Bölgesi (Region Nordjylland)	5,9
Aalborg	6,1
Frederikshavn	6,4

Kaynak: Danimarka İstatistik Bürosu

Çalışan Vatandaşlarımızın İşkollarına Göre Dağılımı

2012 yılı itibarıyla

İşkolları	Erkek	Kadın	Toplam
Tarım, Balıkçılık ve Hammadde Üretimi	66	92	158
İmalat Sanayi	2.092	809	2.901
Enerji ve Su İşleri	5	5	10
İnşaat	150	6	156
Ticaret, Otel ve Lokanta, vb.	3.690	1.051	4.741
Ulaştırma, Posta ve Telekomünikasyon	1.014	86	1.100
Finans ve Sigorta Sektörü	1.221	1.714	2.935
Kamu ve Özel Hizmetler	854	2.004	2.858
Bilinmeyen	339	149	488
Toplam	9.431	5.916	15.347

Kaynak: Danimarka İstatistik Bürosu

Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

Danimarka İstatistik Kurumu'na yabancılar ve iş piyasasına ilişkin en son yayımlanan "Danmarks Statistik, Indvandrerne i Danmark 2013" başlıklı istatistik yıllığında 2012 yılı itibarıyla 16-64 yaş arası tüm çalışanlar içerisinde serbest olarak çalışanların oranı yabancılar arasında Danimarka vatandaşlarından daha yüksektir. Batı ülkelerinden gelen tüm çalışanlar arasında serbest çalışanların oranı %7.0, diğer ülkelerden gelen tüm çalışanlar arasında serbest çalışanların oranı ise %9.8 iken Danimarka vatandaşları arasında serbest çalışanların oranı %6.4'dur.

16 – 64 Yaş Arası Serbest Çalışanların Sayısı ve Oranları

2012 yılı itibarıyla

	Serbest Çalışanların Sayısı	Ücretli Bir İşte Çalışanların Sayısı	Toplam Çalışanların Sayısı	Serbest Çalışanların Oranı
Batı Ülkelerinden Gelen Yabancılar	6.152	81.254	87.406	7.0
Erkek	3.676	43.189	46.865	7.8
Kadın	2.476	38.065	40.541	6.1
Diğer Ülkelerden Gelen Yabancılar	10.974	100.756	111.730	9.8
Erkek	7.800	51.379	59.179	13.2

Kadın	3.174	49.377	52.551	6.0
Danimarkalılar	147.124	2.160.579	2.307.703	6.4
Erkek	100.272	1.086.793	1.187.065	8.4
Kadın	46.852	1.073.786	1.120.638	4.2

Kaynak: Danimarka İstatistik Bürosu

16 - 64 Yaş Arası Serbest Çalışan Vatandaşlarımız ve Diğer Bazı Yabancıların Oranı

2012 yılı itibarıyla

	Serbest Çalışanların Oranı %
Ukraynalılar	2
Filipinliler	2
Romanyalılar	2
Bosnalılar	3
Litvanyalılar	4
Somalililer	3
İranlılar	14
Türkler	15
İraklılar	17
Pakistanlılar	17
Lübnanlılar	19
Hollandalılar	25

Kaynak: Danimarka İstatistik Bürosu

Batı ülkelerinden gelen yabancılar içerisinde en yüksek serbest çalışan oranını %25 ile çoğunluğunu çiftçilerin oluşturduğu Hollanda'dan gelenler, en düşük oranını ise %2 ile Ukrayna, Filipinler, Bosna-Hersek ve Romanya'dan gelenler teşkil etmektedir. Batı ülkeleri dışından gelen yabancılar içerisinde yer alan Lübnanlılar arasında serbest çalışanların oranı ise % 19, Pakistanlılar arasında ise % 17'dir. Bu grup içerisinde yer alan Türklerin % 15'i serbest çalışmakta olup sayısal olarak 1704 kişiye tekabül etmektedir. Serbest çalışan Türklerin büyük çoğunluğu lokantacılık sektöründe çalışmakta, kalanlar ise daha çok temizlik, serbest ticaret, seyahat acenteliği ve ulaştırma (taksicilik) sektöründe faaliyet göstermektedirler.

Danimarka'da serbest çalışan yabancılardan Batı ülkelerinden gelenlerin %14,2'si sosyal kurumlarda % 12,8'i seyahat acenteleri, temizlik işleri vb. işlerde, % 10,7'si eğitim sektöründe, % 10,2'si ticari işlerde çalışırken diğer ülkelerinden gelenlerin % 24,5'i sosyal kurumlarda % 15,4'ü seyahat acenteleri, temizlik işleri vb. işlerde, % 7,6'sı eğitim sektöründe, % 9,9'u ise ticari işlerde faaliyet göstermektedirler. Öte yandan Danimarka'da serbest çalışan yabancıların gelirleri hem Danimarkalı serbest çalışanlarınkinden hem de ücretli bir işte çalışan yabancıların gelirinden daha düşüktür. Oysa bu durum Danimarkalılar arasında tam tersi olup Danimarkalı serbest çalışanların geliri ücretli bir işte Danimarkalınının gelirinden yüksektir.

Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Danimarka'da Devlet tarafından bir asgari ücret tespiti yapılmamakta ve asgari ücretin sosyal taraflar arasında belirlenmesinde esas alınması gereken yasal normlar bulunmamaktadır. Danimarka işgücü piyasasında örgütlenme oranı çok yüksektir. İşçilerin %80'inden, işverenlerin ise %50'sinden fazlası örgütlenmişlerdir. Ülkedeki en büyük işçi örgütü olan Danimarka İşçi Sendikaları Konfederasyonu (LO) ile Danimarka İşverenler Konfederasyonu (DA) arasında iki-üç yılda bir yapılan toplu pazarlık görüşmelerinde, yapılacak anlaşmanın kapsamı ve süresi, ücret koşulları ve ücretlerin anlaşmanın geçerli olduğu süre zarfında işyerlerinde hangi esaslar çerçevesinde pazarlık konusu edileceği, çalışma günleri ve çalışma saatleri, tatil günleri ve tatil ödemeleri, işyeri temsilcilerinin seçimi, işyerlerindeki çalışma koşulları ile ilgili esaslar vb. konular ele alınmakta ve üzerinde uzlaşılan hususları içeren bir çerçeve anlaşma imzalanmaktadır.

İşçi sendikaları ve işverenler bu çerçeve sözleşmenin belirlediği esaslara göre toplu pazarlık görüşmelerini yapmakta ve işkolları veya işyerleri itibarıyla anlaşmalar imzalamaktadırlar. Bu anlaşmalarda ücretin unsurları belirlenmekte ve bazı anlaşmalarda o işyeri veya işkolunda çalışan işçiler için asgari ücret belirlenebilmektedir. Ancak son yıllarda birçok anlaşmadan asgari ücret kavramı çıkartılmaya başlanmış, yerine işçilere işlerinde gösterdikleri başarıya, kabiliyetlerine, eğitim durumlarına göre ücret ödenmesini öngören, verimliliği artırıcı mahiyette ücret tanımlamaları içeren anlaşmalar yapılmaya başlanmıştır.

Danimarka'da sosyal taraflar arasında yapılan toplu pazarlık görüşmelerinde ücret artış taleplerinin değerlendirilmesinde ve karşılıklı mutabakat sağlanmasında, fiyat hareketleri, refahta meydana gelen artışlardan işçi kesiminin alması gereken payın saptanması, işçilerin verimliliğinde meydana

gelen artışlar, işçilerin çalışma ve izin süreleri veya sosyal haklarla ilgili talepleri vb. konjonktürel olaylar önemli rol oynamaktadır.

Danimarka’da sendikalı olmayan işçilerin ücretleri ise işçi ve işverenlerin karşılıklı anlaşmaları suretiyle belirlenmektedir. Ancak, aynı işkolunda veya işyerinde çalışan sendikalı işçilere ödenen ücretler, genellikle sendikasız işçiler için de uygulanmaktadır. Yine İşverenler Konfederasyonuna üye olmayan işyerlerinde çalışan işçilerin ücretlerinin belirlenmesinde, esas itibarıyla aynı işkolunda veya işyerinde faaliyette bulunan işçi sendikaları ile İşverenler Konfederasyonu üyesi işyerleri arasında yapılan sözleşmeler esas alınmaktadır.

Danimarka’da 2012 yılı itibarıyla, aylık ücret esasına göre çalışan ve yönetim kademesinde bulunmayanlar için uygulanan özel ve kamu sektöründeki ortalama brüt ücretler aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Kamu ve Özel Sektörde Yönetim Kademesinde Olmayan Ücretlilerin 2012 Yılı itibarıyla Ortalama Aylık Ücretleri

İşler	Kamu Sektörü Ortalama Aylık Ücret (Brüt/DKK)	Özel Sektör Ortalama Aylık Ücret (Brüt/DKK)
Tarım, Orman ve Balıkçılık	32.642	36.101
Madencilik ve Taş İşlemeciliği	35.606	36.095
İmalat Sanayi	36.693	35.591
Elektrik, Gaz, Havalandırma Hizmetleri	37.971	44.539
Su, Kanalizasyon ve Atık Madde Hizmetleri	34.603	33.047
İnşaat Sanayi	40.462	32.381
Toptan ve Perakende Satış	33.970	32.512
Taşımacılık Hizmetleri	42.981	33.675
Konaklama ve Lokanta Hizmetleri	26.830	26.391
Finans ve Sigorta Hizmetleri	39.447	46.587
Gayri Menkul İşleri	38.184	33.379
Bilgi İletişim Hizmetler	39.587	44.214
Bilgi Temelli Hizmetler	40.796	42.681
Seyahat Acenteleri ve Temizlik Hizmetleri	30.783	29.541

Kamu Yönetimi Eğitim ve Sağlık Hizmetleri	34.565	33.567
Kamu Yönetimi, Savunma ve Zorunlu Sos. Güvenlik Hizmetleri	36.891	36.280
Eğitim Hizmetleri	38.357	34.224
Sosyal Hizmetler	31.976	32.218
Sanat, Eğlence ve Dinlenme Hizmetleri	34.488	32.964
Diğer Hizmetler	31.819	38.797

Kaynak: Danimarka İstatistik Bürosu

Not: Danimarka'da yasal asgari ücret belirleme uygulaması bulunmamaktadır. Brüt gelirden % 8 oranında İş Piyasası Katkısı, % 1 Yaşlılık Aylığı Tasarruf Primi ve ortalama % 35-38 arasında değişen gelir vergisi (düşük gelir gruplarından) kesilmektedir.

İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları Vatandaşlarımız, Danimarkalılar ve Diğer Yabancılar Arasındaki İşsizlik Durumu ve İşsizlik Oranları

2012 yılı itibarıyla

	İşsiz Erkek Sayısı	İşsiz Kadın Sayısı	İşsizler Toplamı	Toplam İşsizlik Oranları
Genel Toplam	83.868	77.764	161.631	6,6
Danimarkalılar	69.364	63.540	132.904	5,4
Batı Ülkeleri Toplamı	3.694	3.866	7.560	7,5
Diğer Ülkeler Toplamı	10.788	10.353	21.141	13,6
Türkler	2.370	2.283	4.653	23,4
Iraklılar	839	626	1.465	18,5
Bosnalılar	494	399	893	10,3
Pakistanlılar	671	752	1.423	22,1
Lübnanlılar	636	437	1.073	22,5
E. Yugoslavlar	492	415	907	17,3
İranlılar	539	360	900	13,8
Vietnamlılar	418	391	809	14,0

Somalililer	712	440	1.152	31.2
Afganistanlılar	444	271	715	15.7
Taylandlılar	87	520	607	9.4

Kaynak: Danimarka İstatistik Bürosu

1.5.3. SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIMLAR

1.5.3.1. Önemli Olaylar ve Gelişmeler

a) Genel Sağlık Sigortası Hizmetleri

Danimarka’da ikamet iznine sahip olan herkese genel sağlık sigortası kapsamında sunulacak sağlık hizmetleri ve tedavi için verilen ve AB üyesi ülkelerde 1 ay süreyle geçerli olan kendi isim, adres ve kimlik numarası (CPR number) ile aile hekiminin ad ve adresinin bulunduğu sarı sağlık sigortası kartı’nın (sygesikringskort) yerine ilgililerin 1 aydan daha az süre ile de olsa bu ülkelere yapacakları seyahat, iş seyahati ve eğitim amaçlı gezilerde bu ülkelerde de geçerli olan Mavi Kartı kullanmaları öngörülmüş olup bu şekilde Hükümetin yaklaşık 70 milyon DKK tasarruf etmesi amaçlanmıştır. ilgililerin Mavi Kartlarını bağlı buldukları belediyelerden temin etmeleri istenmektedir.

b) Erken Emeklilik

Danimarka’da daha önce bir istihdam politikası aracı olarak ihdas edilmiş bulunan ve 60 yaş ile normal emeklilik yaşı (1 Temmuz 1939 tarihi ve sonrasında doğanlar için 65, 1 Temmuz 1939 tarihi öncesi doğanlar için 67) arasındaki kıdemli sigortalıların kendi istekleri ile çalışma hayatından çekilmelerini öngören İsteğe Bağlı Erken Emeklilik (Efterløn) uygulamasına rapor dönemi içerisinde son verilerek işsizlik sigortası primi yanında erken emeklilik primi de ödemiş olan bu kimselere istemeleri halinde 2 Nisan 2012 tarihinden itibaren biriken erken emeklilik primlerinin toptan ödenmesi uygulaması getirilmektedir. Ancak bu kimselere sözkonusu biriken erken emeklilik primlerini çekmemeleri önerilmekte, çekmeleri halinde emeklilik yaşına kadar (yukarıdaki duruma göre 65 veya 67) çalışmaları istenmektedir. Ayrıca biriken erken emeklilik primlerini emeklilik yaşına gelmeden çekmek isteyenler için doğum tarihlerine göre vergiden muaf olarak çekebilecekleri miktarlar belirlenmiş olup, bunun üzerinde biriken tasarruflarına % 60’a kadar varan vergi uygulaması getirilmektedir.

1.5.3.2. Mevzuat Değişiklikleri ve Önemli Yargı Kararları

a) Sağlık ve Emeklilik Sigorta Kasalarının Vergi Muafiyetlerinin Kaldırılması

2012 yılı bütçe yasası ile özel sağlık sigortalarına ve emeklilik kasalarına sağlanan vergi muafiyetinin kaldırılması kararlaştırılmış, buradan elde edilecek gelirlerin daha düşük gelir grubundaki kimselerin durumlarının iyileştirilmesine kullanılması hedeflenmiştir.

b) Emeklilik Fonları

2012 yılında yürürlüğe giren yeni düzenleme ile emeklilik (folkepension) veya maluliyet/erken emeklilik (førtidspension) aylığı alan kimselerin çalıştıkları sırada emeklilik fonlarında biriken ve vergi indirimi uygulanan tasarruf miktarı yarıya düşülerek 100.000 DKK'ndan 50.000 DKK'na indirilmiştir. Sözkonusu uygulamanın yaklaşık 300.000 kişiyi etkilemesi beklenmektedir.

c) Maluliyet / Erken Emekli Aylığı ve Esnek İşler Reformu

Danimarka Hükümeti tarafından hazırlanan ve kamuoyunda görüşülmeye başlanan “Maluliyet/Erken Emekli Aylığı ve Esnek İşler Reformu”nun (Reform af Førtidspension og Fleksjob) Ocak 2013 tarihi itibarıyla uygulamaya konulması öngörülmektedir. Bu konuda hazırlanan ve 1 Kasım 2012 tarihinde Parlamente'ye sunulan “Aktif İstihdam Yasası'nı, Aktif Sosyal Politika Yasası'nı, Sosyal Aylıklar Yasası'nı ve Diğer Çeşitli Yasaları Değiştiren Yasa Tasarısı” (Forslag til lov om ændring af lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, lov om aktiv socialpolitik, lov om social pension og forskellige andre love) üzerinde görüşmeler başlamış bulunmaktadır.

Başta Hükümeti oluşturan Sosyal Demokrat Parti (Socialdemokratiet), Sosyalist Halkçı Parti (Socialistisk Folkeparti) ve Sosyal-Liberal Parti (Radikale Venstre) olmak üzere Liberal Parti (Venstre) Liberal İttifak (Liberal Alliance) Muhafazakar Halk Partisi'nin de (Det Konservative Folkeparti) üzerinde mutabakat sağladığı yasa tasarısı kapsamında özellikle 40 yaşın altında olup malulen/erken emekli olmuş ancak yapılan sağlık değerlendirmeleri sonucu esnek işlerde çalışabilme olanağı olan kimselerin yeniden işgücü piyasasına çağrılarak 1 Ocak 2013 yılından itibaren uygulanacak “Esnek İşler Rejimine” tabi olmaları istenmektedir. Buna göre yukarıda belirtilen koşulları taşıyan kimselerin sağlık ve rehabilitasyon durumlarının belediyelerce oluşturulacak ekiplerce değerlendirilmesi sonrası bu kimselerin 5 yıl süre ile esnek işlerde çalışmaları planlanmakta, daha sonra yapılacak değerlendirmelerle bu işlerde çalışmaya devam edip etmeyeceklerinin kararlaştırılması öngörülmektedir. “Geçici Esnek Çalışma” olarak adlandırılan bu

rejimde ilgili kimselere her 5 yılda bir yine esnek nitelikte bir başka iş değiştirme imkanı verilmekte, bu husus da yine tamamen belediyelerin inisiyatifine bırakılmaktadır.

Malulen/erken emekli olup 40 yaşın üstünde olan kimselerden ilk kez geçici esnek işlerde çalışanlara belediyelerce yapılacak değerlendirmeler sonrası bu işlerde sürekli nitelikte çalışabilme imkanı getirilmektedir.

Gerek 40 yaşın altında gerekse 40 yaşın üstünde olup malulen/erken emekli olan kimselerin işgücü piyasasında kalarak esnek işlerde çalışmaya devam etmeleri halinde almakta oldukları aylıkların yanı sıra ek ücret almaları imkanı getirilmekte, vergiye tabi gelir tavanı sınırları yükseltilerek çalışmaları bir şekilde teşvik edilmektedir.

Mevcut sistemde uygulanan “Bağış Modeli” olarak adlandırılan daha önce yüksek ücretle çalışmış kimselere işsizlik ödeneği ya da sosyal yardım almaları halinde belediyelerce daha yüksek oranda ve daha kapsamlı ek yardım verilmesini öngören uygulamaya son verilmekte, bunun tam tersi yapılarak çalışırken düşük ücretle ya da esnek işlerde çalışmış olan kimselere işsizlik ödeneği ya da sosyal yardım almaları halinde belediyelerce yapılan ek yardım ve desteklerin yüksek düzeyde yapılması öngörülmektedir.

Söz konusu reform ile mümkün olduğunca çok kimseyi işgücü piyasasında tercihen de düzenli bir işte çalışır nitelikte tutmak istenmekte, maluliyet/erken emeklilik ve esnek işler rejiminin yeniden düzenlenmesi öngörülmektedir.

Hazırlanan yasa tasarısı ile malulen/erken emekli olup işgücü piyasasından uzaklaşmış kimselerin yeniden iş hayatına dönüşlerini kolaylaştırmak, başlatılacak uyum/mesleki eğitim programları ile istihdam sorunları, sosyal nedenler ve sağlık sorunları nedeniyle işgücü piyasasından çekilenlerin iş bulma merkezleri, sosyal hizmetler ve sağlık birimlerinin koordinasyonu içerisinde “iş denemesi”ne tabi tutulmaları, özellikle 40 yaşın altında olan kimselerden özel durumları (istihdam sorunları, sosyal nedenler ve ciddi sağlık sorunları) olanlar hariç malulen/erken emekliliğe ayrılmalarının zorlaştırılması, 18-39 yaş arası özel durumu olmayan ancak malulen/erken emekliye ayrılmış bulunanların bireysel faaliyet planları yapmak suretiyle işgücü piyasasında kalmaları öngörülmekte, 40 yaş ve üzeri olanlar da dahil belediyelerce oluşturulacak rehabilitasyon birimlerince hazırlanacak rehabilitasyon programları kapsamında yeniden değerlendirilmeleri, sağlık kontrolleri sonrası esnek işlere sevk edilmeleri istenmektedir.

Sözkonusu yasa tasarısında yer alan ve vatandaşlarımızı da yakından ilgilendiren bir diğer düzenleme ise yürürlükteki Sosyal Aylıklar Yasası'nın 3. maddesi 5. fıkrası gereğince 1 Ocak 2003 tarihinden itibaren yapılan özel değerlendirme sonrası tek tip maluliyet /erken emeklilik aylığı (førtidspension) bağlanan kimselerin sürekli ikamet üzere Danimarka dışına gitmeleri halinde belli indirimler sonrası aylıklarından ciddi bir kesinti olmaksızın almaları mümkün iken 1 Ocak 2013 tarihinden itibaren yukarıda ayrıntıları belirtilen yasanın yürürlüğe girmesi ile birlikte Avrupa Birliği (EU), Avrupa Ekonomik Alanı (EØS) ülkeleri ile İsviçre dışındaki ülkelere sürekli ikamet amacıyla gitmeleri durumunda temel miktarın dışında ciddi miktarda kesinti yapılması öngörülmektedir.

Sözkonusu aylık alan kimseler için 31 Aralık 2012 tarihine kadar eski kurallar geçerli iken 1 Ocak 2013 tarihinden sonra sürekli ikamet amacıyla yukarıda belirtilen ülkelerin (Avrupa Birliği (EU), Avrupa Ekonomik Alanı (EØS) ülkeleri ile İsviçre) dışındaki ülkelere -ki bunların arasında Türkiye de bulunmaktadır- gidenlerden yalnız yaşayanlar için yıllık 57.000 DKK'luk, evli ya da birlikte yaşayanlar için ise yıllık 49.000 DKK'luk kesinti uygulanacaktır.

Ancak 1 Ocak 2013 tarihinden önce sürekli ikamet amacıyla Danimarka'dan ayrılan vatandaşlarımız daha önce aldıkları maluliyet /erken emeklilik aylığı (førtidspension) miktarı ne kadar ise herhangi bir kesintiye maruz kalmaksızın almaya devam edeceklerdir.

ç) Kısmi Emeklilik

Danimarka Hükümeti tarafından 2012 yılında hazırlanan rapor ve 60 yaş ve üzeri olanlara kısmi emeklilik imkanı getiren yasa tasarısı kamuoyunda görüşülmeye başlanmış bulunmaktadır. Tasarıda özellikle sağlık sektöründe çalışan her 3 kişiden birinin önümüzdeki 10 yıl içerisinde emekliliğe ayrılacağı ve bu sektörde tecrübeli elemana olan gereksinimin artacağı göz önünde bulundurularak 1 Ocak 2013 yılından itibaren bu sektörde emekliliğe ayrılacak olanlara kısmi çalışma imkanı verilerek emekliliklerini ertelemeleri öngörülmektedir.

d) İşsizlik Yardımları

2012 yılı bütçe yasası ile belediyelerce herhangi bir geliri bulunmayan ya da işsizlik ödeneği sonrası iş bulamaması nedeniyle sosyal yardım almak zorunda kalan kimselere ayrıca tatil parası verilmesi ve daha önce öngörülen 4 haftalık tatil izni süresinin 5 haftaya çıkarılması kararlaştırılmıştır.

e) Sosyal Yardımlardan Yararlanmak İçin Öngörülen İkamet Şartının Kaldırılması

Danimarka'daki sosyal yardım mevzuatı gereğince son 8 yıl içinde 7 yıl bu ülkede ikamet etmiş olanlara sosyal yardım hakkı tanınmakta ancak bu koşul AB ülkeleri vatandaşlarında aranmamaktadır. Aynı mevzuat gereğince ikamet koşulunu yerine getirmeyen Danimarka vatandaşları ile yabancılara ise bu sosyal yardım miktarından daha düşük oranlarda tespit edilen Başlangıç Yardımı (Starthjælp) adı altında bir sosyal yardım yapılmakta idi. Yeni bütçe yasası ile Başlangıç Yardımı (Starthjælp) uygulamasına son verilmiş, uzun süredir Avrupa Konseyi tarafından Sosyal Şart çerçevesince eleştirilen konulardan birisi yeni bütçe yasasındaki düzenleme ile ortadan kaldırılmıştır.

f) Aile Yardımlardan Yararlanmak İçin Öngörülen Çalışma Süresi Şartının Kaldırılması

Danimarka'da aile yardımları, 18 yaşından küçük çocuklar için yaş grupları itibarıyla yapılan "Genel Aile Yardımı" ile anne ve babanın ayrı yaşaması, anne ve/veya babanın ölmüş olmaları, anne ve/veya babanın sosyal aylık alıyor olmaları, bir batında birden fazla çocuk sahibi olunması, evlatlık edinilmesi vb. kıstaslara göre yapılan "Çocuk Yardımları"ndan oluşmaktadır. 2012 yılı bütçe yasası ile çocuk yardımlarında öngörülen ve 3 çocuktan fazla çocuğu olan aileleri etkileyen 35.000 DKK'luk tavan kaldırılmıştır.

2012 yılı bütçe yasası ile Sosyal yardım alan eşlerin her ikisinin de sözkonusu yardımdan yararlanabilmeleri için öngörülen yılda en az 225 saatlik çalışma koşulu iptal edilmesi öngörülmüştür.

1.5.3.3. Sayısal Veriler

Belli Sigorta Kolları İtibarıyla Sosyal Güvenlik Ödeneği Alan Genel, Türk Nüfusun Sayıları

2012 yılı itibarıyla

2012	Malullük/Erken Emeklilik Aylığı	İsteğe Bağlı Erken Emeklilik Ödeneği	Analık Yardımları	Sosyal Yardım	Hastalık Yardımı
Danimarkalılar	234.694	101.978	53.710	107.633	67.975
Türkler	4.754	282	925	3.034	1.371

Kaynak: Danimarka İstatistik Bürosu

İşsizlik sigortası

İşsizlik sigortası, isteğe bağlı bir sigorta olup, her iş kolunda işçiler ve/veya bağımsız çalışanlar tarafından kurulan ve İstihdam Bakanlığınca tanınan işsizlik kasaları tarafından yürütülmektedir. İşsizlik kasaları, sendikaların bünyesinde faaliyette bulunmaktadır. İşsizlik sigortasının finansmanı ilgili kimselerin çalıştıkları sırada çalışma sürelerine bağlı olarak tam-gün veya yarım gün ya da en az 18 aylık yüksek tahsili veya mesleki eğitimi tamamlayanlar, herhangi bir çalışmaları olmasa bile meslekleriyle ilgili sendikalara ve bu sendikaların işsizlik kasalarına üye olarak ödedikleri işsizlik sigortası aylık primleriyle sağlanmaktadır.

Çocuk Parası Miktarları

Aile Yardımları (Çocuk Paraları) Alanlarla İlgili Sayısal Bilgiler

2012 yılı itibarıyla

	Aile Yardımları Toplamı	Gençlik Ödeneği*	Normal Çocuk Yardımı	Özel Çocuk Yardımı	Çok Çocuk Yardımı
Danimarka Geneli	974.711	217.117	198.473	2931.435	9.436

Kaynak: Danimarka İstatistik Bürosu

*Temmuz 2011 yılında yürürlüğe konan yeni düzenleme ile 15-17 yaş arası gençlere aylık Gençlik Ödeneği (Ungeydelse) ödemesi başlatılmıştır.

2012 yılı itibarıyla geçerli olan net aile yardımı tutarları şöyledir:

Yaş Grupları	Üç Aylık (DKK)	Yıllık (DKK)
0-2 yaş grubunda olan çocuklar için	4.266	17.064
3-6 yaş grubunda olan çocuklar için	3.375	13.500
7-14 yaş grubunda olan çocuklar için	2.658	10.632

Kaynak: Skatteministeriet, Børnefamilieydelse-2012

2012 yılı itibarıyla geçerli olan çocuk yardımı (parası) tutarları şöyledir:

Çocuk yardımları	Üç Aylık DKK)	Yıllık (DKK)
Normal Çocuk Yardımı (Çocuk başına)	1.276	5.104
İlave Çocuk Yardımı	1.300	5.200

Özel Çocuk Yardımı (Temel miktar-grundbeløb)	3.261	13.044
Özel Çocuk Yardımı Alanlara İlave Yardım	423	1.692
Özel Çocuk Yardımı (Anne ve babanın her ikisi de ölmüş)	6.522	26.088
İlave Çocuk Yardımı (Anne ve babanın her ikisi de ölmüş)	846	3.384
Bir Batında Birden Fazla Doğum Yardımı	2.103	8.412
Özel Çocuk Yardımı (Eğitim gören anne ve babalar için)	1.674	6.696
Evlat Edinme Yardımı (Bir defaya mahsus)		48.458

Kaynak: Pensionsstyrelsen De Aktuelle Satser- Vejledning om regulering pr. 1. januar 2012 af satser efter lov om social pension m.v.

1.5.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

1.5.4.1. Önemli Olaylar ve Gelişmeler

a) Genel ve Mesleki Eğitimin Genel durumu

Danimarka’da 2012 yılı itibarıyla örgün eğitime devam eden öğrencilerin sayısı 1.238.102 kişidir. Bunun 1.098.626’sını Danimarkalılar, 139.476’sını yabancılar oluşturmakta olup yabancılar içerisinde yer alan Türk kökenlilerden örgün eğitime devam edenlerin sayısı ise 19.407 kişidir.

Danimarka zorunlu eğitime başlama yaşı 7 olup temel eğitim niteliği taşıyan bu süre 9 yıl olarak öngörülmektedir. İsteyen öğrenciler lise eğitime girişlerini kolaylaştırmak üzere not yükseltmek amacıyla 10. sınıfa da devam edebilmektedirler. Zorunlu eğitim halk okulları (Folkeskole) adı verilen devlet okullarında, özel okullarda (Private Grundskoler) ya da harcamalarının bir kısmı devlet tarafından sübvans edilen özel okullarda (Friskoler) gerçekleştirilmektedir.

Lise eğitimi ise genel liselerde (Gymnasium), öğrenci kurslarında (studenterkursus), ticaret okullarında (HF) ve yetişkinlere yönelik eğitim merkezlerinde (VUC) 3 yıl süreyle 16-18 yaş arası gençlere verilmekte, mesleki/teknik eğitim ise ticaret ve teknik okullarda (Handelsskole ve Teknisk Skole) sunulmaktadır. Gerek genel lise eğitimi sonrası gerekse ticari/teknik eğitim sonrası yapılan mezuniyet sınavları ile gençler üniversite ve yüksek okullara devam etme imkanı bulmaktadırlar. Ticari/teknik eğitim programları sonrası yapılan Yüksek Ticaret Sınavı (Højere Handelseksamen-HHX) ve Yüksek Teknik Sınavı (Højere Teknisk Eksamen-HTX) ile öğrenciler yüksek öğrenime gidebildikleri gibi genellikle mesleki eğitim niteliğinde olmak üzere sanayi ve ticaret sektöründe

istihdam olanaklarından da yararlanabilmektedirler. Öte yandan mesleki eğitim programları doğrudan özel işlere yönelik hazırlanan programlar olup, bu programların birçoğu öğrencileri doğrudan meslekleri ile ilgili yüksek öğretim programlarına girişlerini sağlamaya yönelik olarak hazırlamakta, bunlar zamanlarının %30-50'sini okulda, %50-70'ini ise işletmelerde stajyer ya da çırak olarak geçirmektedirler.

Üniversite ve yüksek öğretim ise üniversite ve yüksek okul niteliğindeki okullarda (college) gerçekleştirilmektedir. Danimarka'da yaklaşık 12 üniversite bulunmakta olup bunların 5 tanesi çok fakülteli nitelik taşımaktadır. Diğerleri ise daha çok mühendislik, bilgi teknolojisi (IT) eğitim, veterinerlik, tarım, eczacılık ve ticaret konularında uzmanlaşmışlardır. Ayrıca 13 tane üniversite düzeyinde mimarlık, sanat, müzik vb. alanlarda eğitim veren kurumlar da bulunmaktadır. Üniversitelerde lisans (normal olarak 3 yıl) , master (normal olarak 2 yıl) ve doktora (normal olarak 3 yıl) olmak üzere 5-8 yıl arasında değişen sürelerde 3 düzeyde eğitim verilmektedir.

b) Mesleki Eğitimin Geliştirilmesi

Yeni bütçe yasasında eğitim alanında sınıfların iyileştirilmesine yönelik olarak 240 milyon DKK'luk bir ödenek ayrılmış, bu kaynağın yarısı ilköğretim (folkeskole) ve lise eğitiminde (gymnasium) sınıflardaki öğrenci sayısı için öngörülen tavan kotasının 28 öğrenci ile sınırlandırılmasına hasredilmiş, böylece öğrencilerin dersleri daha rahat takip etmeleri amaçlanmıştır. Kaynağın diğer yarısı ise mesleki eğitimin geliştirilmesine yönelik altyapı çalışmalarına ağırlık verilmek üzere meslek eğitim okullarına ve meslek eğitim kuruluşlarına yönlendirilmiştir.

1.5.4.2. Sayısal Veriler

Okul Tipi	Genel	Danimarkalılar	Yabancılar	*Türk Asıllılar
Temel Eğitim	708.437	634.887	73.550	10.530
Lise Öncesi Hazırlık Eğitimi	5.421	4.975	446	112
Lise (Gymnasium & HF)	104.936	94.768	10.168	2.115
Meslek Yüksek Eğitimi	39.582	35.873	3.709	
Mesleki Temel Eğitim	45.928	39.883	6.045	
Meslek Liseleri	86.538	77.987	8.551	1.833

Kısa Süreli Yükseköğretim	23.738	18.357	5.381	401
Orta Süreli Yüksek Öğretim	83.331	71.615	11.716	2.016
Üniversite-Lisans	76.785	67.825	8.960	1.974
Uzun Süreli Yüksek Öğretim	63.406	52.456	10.950	426
Genel Toplam	1.238.102	1.098.626	139.476	19.407

Kaynak: Danimarka Eğitim Bakanlığı

Okula Devam Eden Türk Çocuklarının Sayısı ve Devam Ettikleri Okullara Göre Dağılımı

Danimarka tarafından 2002 yılında yapılan bir yasa değişikliği ile belediyelerce anadil eğitimi derslerinin sunulması zorunluluk olmaktan çıkarılmış, bu amaçla belediyelere yapılan kaynak transferi durdurulmuştur. Dolayısıyla bugün belediyelerin % 75'inde Türkçe anadil eğitimi kaldırılmış durumdadır. İsterlerse bazı belediyelerin (vatandaşlarımızın yoğun olarak yaşadığı Ishøj Belediyesi gibi) bu hizmetleri sunmalarına da imkan tanınmıştır. Öte yandan vatandaşlarımız tarafından Danimarka'da kurulan özel okullarda ve derneklerde Türkçe anadil dersleri ücretli olarak verilmektedir. Daha önceki yıllarda temel eğitim gören Türk çocuklarının yaklaşık yarısı ana dili derslerine katılmakta iken bugün bu sayının çok düşük olduğu tahmin edilmektedir.

Mesleki Eğitim Görenlerin Sayısı

Yukarıdaki tabloda belirtilmiş olduğu üzere, meslek liseleri ve meslek yüksek eğitimine devam eden Türk kökenli öğrenci sayısı 2012 yılı itibarıyla 1.833 kişidir.

1.5.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM

1.5.5.1. Önemli Olaylar ve Gelişmeler

a) Danimarka Yabancılar İdaresi

Danimarka'da oturma ve çalışma izinleri ile aile birleşimine ilişkin başvuruların yapıldığı Danimarka Yabancılar Dairesi'nin (Danmarks Udlændingetjenest) görev alanları 2012 yılında farklı Bakanlıklar arasında paylaştırılmış olup, isminde değiştirilmesi öngörülmüştür. Buna göre aile birleşimi ile ilgili başvuruların yine aynı adı taşıyan ve 20 yıl aradan sonra tekrar Adalet

Bakanlığı'na bağlanan Yabancılar Müdürlüğüne yapılması, buna karşılık çalışma izinlerinin ise Çalışma Bakanlığı bünyesinde oluşturulacak yeni bir müdürlüğe devredilmesi kararlaştırılmıştır.

b) Göçmen Müzesi

Danimarka'daki ilk ve tek Göçmen Müzesi (Immigrant Museet) rapor dönemi içerisinde Farum kentinde açılmış olup, müzede 16. yüzyıl başlarından günümüze kadar Danimarka'nın göç tarihine ışık tutulmakta, müzede göçe ve göçmenlere ait değerli eşyalardan, fotoğraflara, göçmenlerin sosyal yaşamlarına, Danimarka'nın göçe ve göçmenlere yaklaşımına ve göçmenlerin Danimarka'nın inşasına ve gelişmesine katkılarına kadar birçok konuda bilgi, belge, eşya vb. şeyler sergilenmektedir. Müzede ayrıca 1971 yılında Almanya'dan kitleler halinde Danimarka'ya gelen vatandaşlarımızın da göç tarihine ilişkin bilgi, belge ve eşyalar yer almakta, 1970'li yıllarda Danimarka'daki toplam 13.000 misafir işçinin 6.000'ini Türkiye'den gelen misafir işçilerin oluşturduğuna ilişkin anekdotlar yer almaktadır.

c) Yabancıların Ülkelerine Dönüşlerinin Teşvik Edilmesi

Danimarka Hükümeti tarafından yabancıların kendi ülkelerine dönüşünü teşvik etmek üzere 2000 yılından bu yana uygulanan "Vatana Geri Dönüşü Teşvik Yasası" ile ilgili düzenlemeler sürdürülmekle beraber Hükümet yeni yasal düzenleme ile bu uygulamanın kamuoyuna duyurulması konusunda belediyelere (kommuner) sağladığı yardımın durdurulmasını öngörmüştür. Buna göre daha önce bu yasadaki yararlanan her yabancı ve mülteci için kişi başına belediyelere verilen 25.000 DKK'luk yardım uygulamasına son verilmiş, sözkonusu uygulamanın kamuoyuna duyurulması işleminin Danimarka Mülteci Konseyi'nce (Dansk Flygtninge Hjælp) yapılması öngörülmüştür.

ç) Ayrımcılık

Danimarka İnsan Hakları Enstitüsü (Institut for Menneskerettigheder-IMR) tarafından Danimarka'da etnik kimliği, yaşı, cinsiyeti, inancı, özürlü olması vb. nedeniyle her türlü ayrımcılığa maruz kalan kimselerin uğradıkları ayrımcılığı açıkça bildirebilecekleri "sigfranu.dk" adıyla bir internet portalı hizmete sunulmuştur. Daha önce Kopenhag Belediyesi tarafından hizmete sunulan ve şu anda Danimarka İnsan Hakları Enstitüsü'ne (IMR) devredilen internet portalına yapılan şikayetler sonrasında Danimarka'daki ayrımcılığın boyutu ve maruz kalan kimselerin sayısının tespiti bakımından yararlı olacağı düşünülmekte, ayrıca ayrımcılıkla mücadele için erişim imkanları artırılmış bulunmaktadır. Bu kapsamda Danimarka uyum Bakanlığı tarafından yayınlanan

bir araştırmada AB üyesi ÷lkelerde halkın %16'sının, Danimarka'da ise halkın %14'ünün ayrımcılığa maruz kaldığı, Danimarka'daki göçmenlerin ise % 46'sının ayrımcılığa maruz kaldığı ancak % 14'ünün Őikayette bulunduğu kaydedilmiştir.

1.5.5.2. Mevzuat Değişikliği ve Önemli Yargı Kararları

Yabancılar Mevzuatında Yapılan Yeni Düzenlemeler

Danimarka Hükümeti tarafından 2012 yılı bütçe yasası çerçevesinde Danimarka'dan sürekli oturma ve çalışma izni alınması konusunda yabancılar için öngör÷len puanlama sisteminin kaldırılması, mültecilerin mülteci kampları dışında çalışmalarına izin verilmesi, hastanelerde kullanılan ve hastalar tarafından ödenen tercüman ödeneğinin sona erdirilmesi, 2011 yılında Danimarka tarafından AB üyesi ÷lkeler arasında sınır kontrolü yapılmasını öngören düzenlemenin kaldırılması ile cezai sorumluluk yaşının 14'den 15'e yükseltilmesi öngörülmüştür.

Aynı yasa kapsamında 18 yaşın altındaki çocukların aileleri ile birlikte Danimarka'da birlikte yaşama hakkının garanti altına alınması öngörülmüş, bu konuda hazırlanacak yasa tasarısının 2012 yılının Mart ayında yürürlüğe girmesi planlanmıştır. Sözkonusu düzenleme daha önce uyum potansiyeli taşıma ve 2 yıl Danimarka'da oturmuş olma şartlarını kaldırmakta, aile birleşimi başvurusunda bulunan 18 yaşın altındaki çocuklar için anne babanın yasal olarak Danimarka'da oturuyor olması yeterli gör÷lecektir.

a) Aile Birleşimi

Danimarka Hükümeti tarafından rapor dönemi içerisinde Yabancılar Yasası'nın aile birleşimine ilişkin kurallarını yumuşatan yeni düzenlemeler içeren yasa tasarısı yasalaşarak yürürlüğe girmiştir.

Buna göre;

- Yürürlükteki Yabancılar Yasası'nda öngör÷len aile birleşimi çerçevesinde oturum izni alınabilmesi için aile birleşimi yapacak eşlerin her ikisinin de 24 yaşını doldurmuş olması koşulu sürdür÷lmekte, ancak Danimarka'da ikamet eden eşden istenen diğer bazı koşularda yumuşatıcı düzenlemeler yapılmıştır.

- Aile birleşiminde Danimarka'daki eş ile Danimarka dışından gelecek olan eşin 24 yaşın altında olmaları ya da her ikisinin 24 yaşında veya daha fazla olması, yasal, meşru ve tam zamanlı bir işte çalışmak suretiyle edindiği iş tecrübesi, Danimarkaca dil yeterliliği veya aynı düzeyde İngilizce, Almanca, Fransızca ya da İspanyolca dillerinden birinde veya birkaçında dil yeterliliğine sahip olması, Danimarka içinde veya dışında tamamladığı eğitim durumuna, ayrıca Danimarka'da getto olarak belirlenen bölgelerin dışında yaşamış olması, insani işlerde çalışmış olması, kendi ülkesinde belli bir süre kendi kendine yeter durumda bulunması gibi ek kriterlere bağlı olarak verilen puan sistemi kaldırılmıştır.

- Avustralya, Kanada, İsrail, Japonya, Yeni Zelanda, İsviçre, Güney Kore ve ABD vatandaşlarının dışındaki ülkelerden gelenlere yönelik uygulanan Danimarkaca dil yeterliliği ile Danimarka ve Danimarka toplumu hakkında bilgi sahibi olmayı öngören göçmenlik/uyum sınavı kaldırılmış, bu sınavın yerine aile birleşimi yapan yabancılara üç aşamalı ve 9 aylık süre sonunda yapılacak dil sınavı getirilmiştir.

- Aile birleşimi başvurularında istenen başvuru ücretleri kaldırılmıştır.

- Danimarka'ya gelen eşe Entegrasyon Yasası veya Aktif Sosyal Politika Yasası çerçevesinde ileride yapılabilecek yardım masraflarını karşılamak üzere 100.000 DKK (Bu miktar her yıl yeniden belirlenmektedir) tutarında yatırılması öngörülen mali teminat 50.000 DKK'na düşürülmüştür ve bu miktarda üç aşamalı dil sınavındaki başarıya göre 10.000 DKK'lık kısmının geri ödenmesi mümkün olabilmektedir.

- Aile birleşimine izin verilebilmesi için eşlerin Danimarka'yla ortak bağlarının başka bir ülkeyle olan ortak bağlarından daha güçlü olmasını öngören ve eşlerin Danimarka'ya bağlılığında esas alınan 28 yıllık Danimarka'da ikamet etme süresi 26 yıla düşürülmüştür.

b) Sürekli Oturma İzni

Danimarka Hükümeti tarafından Yabancılar Yasası'nın 11. maddesinde yer alan kuralları yumuşatmak amacıyla hazırlanan yasa tasarısı yürürlüğe girmiştir. Buna göre;

- yürürlükteki Yabancılar Yasası'nda aile birleşiminde olduğu gibi sürekli oturma izni için de öngörülen meşru ve tam zamanlı bir işte çalışmak suretiyle edindiği iş tecrübesi, Danimarkaca dil yeterliliği veya aynı düzeyde İngilizce, Almanca, Fransızca ya da İspanyolca dillerinden birinde

veya birkaçında dil yeterliliğine sahip olması, son 2,5 yıl içerisinde çalışmış ve herhangi bir suç işlememiş olması, Danimarka içinde veya dışında tamamladığı eğitim durumuna, ayrıca Danimarka'da getto olarak belirlenen bölgelerin dışında yaşamış olması, insani işlerde çalışmış olması, kendi ülkesinde belli bir süre kendi kendine yeter durumda bulunması gibi ek kriterlere bağlı olarak verilen puan sisteminin kaldırılmasını,

- Yürürlükteki Yabancılar Yasası'nda sürekli oturma için öngörülen Danimarka'da yasal olarak ikamet etmiş olma şartının 4 seneden 5 seneye çıkarılmasını,

- Sürekli oturma izni almak için son 3 sene içerisinde herhangi bir sosyal yardım almamış olma şartının da hafifletilmesini,

- Sürekli oturma izni başvurusunda bulunan kimselerden daha önce istenen Danimarkaca dil yeterlilik düzeyinin orta düzeyden (2. derece) temel seviyeye (1. derece) indirilmesini,

- Daha önce sürekli oturma izni başvurusunda bulunan kimselerden istenen son 3 yıl içerisinde 2,5 yıl düzenli ve tam zamanlı bir işte (haftada 36 saat) çalışmış olma ya da son 4 yıl içerisinde düzenli ve tam zamanlı bir işte çalışmış olma ve bu süre içerisinde 6 ay süre ile mesleki eğitime devam etme ya da en üst düzeyde Danimarkaca dil yeterlilik seviyesini (3. derece) tamamlamış olma şartının son 5 yıl içerisinde 3 yıl çalışmış olmak şekline dönüştürülmesi suretiyle çalışma şartının esnekleştirilmesi, serbest çalışanlardan aynı şartın istenmesi, 3 yıllık çalışma süresi içerisinde haftada en az 30 saatlik çalışmanın kabul edilmesi, bu çalışmalarda sosyal hizmet ve bakım hizmeti niteliği taşıyan çalışmalara özel önem verilmesi, kısmi zamanlı çalışmalarda ise haftada 15 ila 30 saat arası çalışmanın toplanarak istenen tam zamanlı çalışma süresine tamamlanması, Danimarka dışına gönderilen işçilerden ise 2 yıllık tam zamanlı çalışma süresi istenmesini,

- Bir önceki Yabancılar Yasası'nda sürekli oturma izni başvurusunda eğitime devam etme koşulu zorunlu bir koşul olmayıp uyum testlerinde aranan kriterler arasında yer almakta ve sürekli oturma izni başvurusunda bulunan ve bir yüksek öğretim programını tamamlayan kimselere 15 puan kazandırmakta iken yeni düzenleme ile lise eğitimiyle veya mesleki eğitimle birlikte yüksek öğretimi bir bütün olarak çalışmaya eşdeğer tutulması, Danimarka'da lisans eğitimini bitiren bir kimseye doğrudan sürekli oturma izni verilmesini öngörmektedir.

1.5.5.3. Sayısal Veriler

Danimarka Uyuşuna Geçen Vatandaşlarımızın Sayısı

Yıllar	Sayı
1979-1999	11.170
2000	3.096
2001	3.270
2002	1.948
2003	2.158
2004	732
2005	878
2006	1.125
2007	527
2008	581
2009	511
2010	239
2011	227
2012	278
Toplam	26.740

Kaynak: Danimarka İstatistik Bürosu

Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Danimarka'da 5'i federasyon (3'ü ortak siyasi görüşe sahip bazı derneklerin bir araya gelerek oluşturdukları federasyonlar olup, 1'i ise Aarhus kentindeki "Aarhus Türk Dernekleri Birliği" adı altında siyasi nitelik taşımayan bir federasyon, 1'i de bazı işadamlarınca oluşturulan işadamları derneklerinin çatı kuruluşu konumundaki (DATIFED) adlı federasyondur), 1'i kadın derneği, 3'ü Danimarka'daki Türk işadamları tarafından ticari ve ekonomik alanda kurulmuş dernekler (Danimarka-Türkiye İşadamları Derneği (DATİAD), Müstakil İşadamları Derneği (MÜSİAD) ve Danimarka Türk Ticaret ve Sanayi Odası (TÜMSİAD)) ile 2'si de üniversite öğrencilerinin/mezunlarının kurduğu dernekler (Türkiye Danimarka İletişim Platformu ve Danimarka Türk Gençlik Derneği) olmak üzere, vatandaşlarımız tarafından kurulan toplam 67 civarında dernek bulunmaktadır.

Vatandaşlarımızın Genel ve Yerel Yönetimlere Katılımlarıyla İlgili Sayısal Bilgiler

2012 Yılı itibarıyla

Sıra No	Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	Partisi
1	Taner Yılmaz	Kopenhag	Sosyal Demokrat Parti (S)
2	Ayfer Baykal	Kopenhag	Sosyalist Halkçı Parti (SF)
3	Hüseyin Araç	Århus	Sosyal Demokrat Parti (S)
4	Bünyamin Şimşek	Århus	Liberal Parti (V)
5	Cemal Oklu	Roskilde	Sosyal Demokrat Parti (S)
6	Tuncay Yılmaz	Roskilde	Sosyalist Halkçı Parti (SF)
7	Canan Doğan	Holstebro	Sosyal Demokrat Parti (S)
8	Emine Koca	Slagelse	Sosyal Demokrat Parti (S)
9	Sadık Zeki Topçu	Ringsted	Sosyal Demokrat Parti (S)
10	Neslihan Diksan	Furesø	Sosyal Demokrat Parti (S)
11	Fatma Çetinkaya	Randers	Sosyal Demokrat Parti (S)
12	Ali Vural	Kerteminde	Sosyalist Halkçı Parti (SF)
13	Seyit Ahmet Özkan	İshøj	Sosyal Demokrat Parti (S)
14	Bilal İnekçi	İshøj	Sosyalist Halkçı Parti (SF)
15	Şengül Deniz	Ishøj	Sosyal Demokrat Parti (S)
16	Bayram Yüksel	Ishøj	Sosyal Demokrat Parti (S)
17	Sami Deniz	Ishøj	Sosyalist Halkçı Parti (SF)
18	Kemal Bektaş	Høje-Taastrup	Sosyal Demokrat Parti (S)
19	Ekrem Günbulut	Høje-Taastrup	Sosyal Demokrat Parti (S)
20	Fuat Yalan	Helsingør	Sosyal Demokrat Parti (S)
21	Serdal Benli	Gladsaxe	Sosyalist Halkçı Parti (SF)
22	İsminur Lone Yalçinkaya	Gladsaxe	Liberal Parti (V)
23	Turan Savaş	Fredericia	Sosyal Demokrat Parti (S)
24	Ergin Özer	Fredensborg	Sosyal Demokrat Parti (S)
25	Mahmut Erdem	Brøndby	Sosyalist Halkçı Parti (SF)
26	Doğan Polat	Albertslund	Sosyal Demokrat Parti (S)
27	Mehmet Küçükakın	Albertslund	Sosyalist Halkçı Parti (SF)
28	Erdal Çolak	Vallensbæk Strand	Sosyalist Halkçı Parti (SF)
29	Emrah Tuncer	Holbæk	Sosyal Liberal Parti (RV)
30	Ali Ünsal	Køge	Liberal Parti (V)
31	Özgen Yücel	Hillerød	Liberal Parti (V)
32	Mustafa Kellegöz	Silkeborg	Sosyal Demokrat Parti (S)

1.5.6. İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR/İKİLİ İLİŞKİLER

İki Ülke Arasında İmzalanan Anlaşma ve Protokoller

Anlaşma Adı	İmza Tarihi
Ticaret Anlaşması	15/12/1948
Türkiye-Danimarka İktisadi, Sınai, Bilimsel ve Teknik İşbirliği Anlaşması	26/10/1976
Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması	7/2/1990
Sağlık İşlerine İlişkin Protokol	25/4/1991
Çifte Vergilendirmenin Önlenmesi Anlaşması	30/5/1991
Turizm İşbirliği Anlaşması	20/7/1993
Sosyal Güvenlik Sözleşmesi	13/12/1999

Ülkemiz ile Danimarka arasında 22 Ocak 1976 tarihinde imzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesi 1 Şubat 1978 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Anılan Sosyal Güvenlik Sözleşmesi, 13 Aralık 1999 tarihinde revize edilmiştir ve revize Sözleşme 1 Aralık 2003 tarihinden bu yana yürürlüktedir.

1.6. AVUSTURYA

1.6.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

01.01.2013 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk
Erkek	4.123.622	504.954	58.764
Kadın	4.328.238	499.314	54.906
Toplam	8.451.860	1.004.268	113.670

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

01.01.2013 tarihi itibarıyla

	0 – 15	16 – 24	26 – 49	50 – 65	65 ve yukarı
Erkek	10.172	8.771	29.369	7.291	3.161
Kadın	9.643	8.494	25.225	8.349	3.195
Toplam	19.815	17.265	54.594	15.640	6.356

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

Vatandaşlarımızın Eyaletlere Göre Dağılımı

01.01.2012 tarihi itibarıyla

Eyaletler	Erkek	Kadın	Toplam
Burgenland	439	401	840
Kaernten	433	423	856
Aşağı Avusturya	7.975	7.514	15.489
Yukarı Avusturya	7.324	6.722	14.046
Salzburg	3.393	3.054	6.447
Steiermark	3.115	3.020	6.135

Tirol	5.852	6.030	11.882
Vorarlberg	6.985	6.686	13.671
Viyana	22.453	20.955	43.408
Genel Toplam	57.969	54.805	112.774

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

Vatandaşlarımızın Diğer Yabancılarla Sayısal Mukayesesi

01.01.2012 tarihi itibarıyla

Milliyet	Toplam
Almanya	153.491
Sırbistan	136.081
Bosna Hersek	85.173
Hırvatistan	56.785
Romanya	48.470
Polonya	42.465
Macaristan	30.608
Rusya	23.387
Slovakya	22.965
Makedonya	18.338
İtalya	17.037

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu / 01.01.2012

Doğan, Ölen, Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

2012 yılı itibarıyla

Büyükkelçilik Görev bölgesi	Evlenen			
	Doğan	Ölen	Türk-Türk*	Türk*-Yabancı
Avusturya	3.916	255	526	3.088

Kaynak: Statistisches Jahrbuch 2013

*Uyarı: 5901 Sayılı Kanun kapsamında izin ile Türk vatandaşlığından ayrılan "Mavi Kart" hamili Türk uyruklular ile çifte vatandaşlık hakkı olup, bulunduğu ülke kimlik kartı ile işlemlerini yaptıran vatandaşlarımız bu sınıfa dâhil değildir.

1.6.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

1.6.2.1. Önemli Olaylar ve Gelişmeler

Avusturya nüfusunun hemen hemen yarısı (4.322.900) iş piyasasına dahil olmuş bulunmaktadır. Sivil işgücünün (15 - 64 yaş) istihdama katılım oranında %72,1'lik bir ortalama değerle AB üyesi ülkeler arasında (ortalama %64) dördüncü sırada gelmektedir. İşgücüne katılım oranı Avusturya vatandaşlarında %74 iken (erkeklerde: %78, kadınlarda: %69), bu oran göçmen kökenlilerde ortalama %65 (erkeklerde %73, kadınlarda %58), Türk kökenlilerde de %59 (erke: %73, kadın: %45) şeklinde ortaya çıkmaktadır.

Her yedi sivil işgücünden altısı ücret karşılığı belli bir işte bağımlı olarak çalışmaktadır. İşgücünün % 14'ü (529.314) ise bağımsız olarak faaliyet göstermektedir.

Mevcut son verilere göre, zorunlu sosyal güvenlik prim kesintisi yapılan 3.607.920 çalışanın (bağımlı/bağımsız), 16.745'i isteğe bağlı sigorta ilişkisini sürdürmektedir. Toplam çalışanın 3.078.526'sı bağımlı çalışanlardan, kalanı ise (529.394) bağımsız çalışanlardan oluşmaktadır. Çalışmayan nüfus kesimi arasında emekliler (%20,5) ile 15 yaş altı öğrenciler (%14,9) ilk iki sırada gelmektedir. Yaklaşık 88.900 kişi de (%1,1) sürekli işsizlik konumunda bulunmaktadır.

Bağımlı çalışanların sayısı 2011 yılına kıyasla %2 (59.305) artarken, bu artış bağımsız çalışanlarda %1,6 (8.086) olmuştur.

Bağımlı çalışan nüfusun 1.257.178'i "işçi" statüsünde, 1.777.633'ü ise "hizmetli/sözleşmeli" konumunda istihdam edilmektedir. Uzun vadeli sosyal güvenlik primi ödenmeyen işlerde kısmi ve belirli ücret sınırında çalışanların sayısı da 307.900 (198.900'ü kadın) olarak belirlenmiştir. Bu statüde çalışanlar için sadece kaza sigortası primi ödenmekte olup, günlük ve aylık kazanç sınırları yasa ile belirlenmektedir. Bu sınır 2013 yılı için aylık 386,80 Avro, günlük ise 29,70 Avro olarak uygulanmaktadır.

Hizmet sektörü, sivil istihdamın sektörlere göre dağılımında %69,8 ile önde gelmektedir. Sanayi sektöründe çalışanların oranı %24,7 iken, iştegi alanı tarım olanların oranı ise %5,5'de kalmaktadır. Hizmet sektöründe kadın çalışanlar ağırlığını hissettirirken, sanayi sektöründe tersi bir gelişme kaydedilmektedir. Bu sektörde istihdam edilen kadın işgücü oranı sadece %11'4 olarak tespit edilmiştir.

Çalışma hayatında bulunan toplam 756.600 göçmen kökenli işçinin 268.500'ü AB ülkelerinden (İsviçre ve AEA ülkeleri dâhil) gelmektedir. Eski Yugoslavya'yı oluşturan ülkelerden gelmekte olanların sayısı 257.600, Türk kökenli çalışanların sayısı ise 119.700 şeklinde belirlenmiştir. Çalışan Türk kökenlilerin %95,3'ü bağımlı çalışanlardan oluşmaktadır. Bunların da %68,8'i işçi, %24,7'si ise hizmetli statüsündedir. Kamu hizmetlerinde istihdam edilenlerin oranı da sadece %1,2'de kalmaktadır. Türk kökenlilerin %4,7'si kendi nam ve hesabına serbest çalışmaktadır.

Türk kökenli iş gücünün %70'i zorunlu temel eğitime devam etmiştir. Bu oran Avusturya vatandaşlarında %14, diğer yabancılarda da genel olarak % 30'da kalmaktadır. Meslek eğitimi görmüş olanların oranı Türk kökenlilerde %21 iken, Avusturya vatandaşlarının %57'si, diğer yabancı ülke vatandaşlarının ise %34'ü mesleki eğitimini tamamlamıştır. Lise ve dengi okul mezunu çalışanların oranı Avusturya vatandaşlarında %15, Türk vatandaşlarında ise %6 olarak verilmektedir.

Üniversite mezunu veya yüksek tahsilli çalışanların oranı Avusturya vatandaşlarında %41 (yabancılarda %21), Türk vatandaşlarında da %3 olarak gösterilmektedir.

Avusturya, kalifiye yabancı işgücünün ülkeye gelmesini teminen 01.07.2011 tarihinden itibaren puan esasına dayalı yeni bir sistemi hayata geçirmiştir. Bu kapsamda, vasıflı elemanların, nitelikli işgücü aranan mesleklerde yetişmiş kişilerin Avusturya iş piyasasına girişi sağlanmıştır. Keza, herhangi bir AB ülkesinde yüksek tahsilini tamamlamış üçüncü ülke vatandaşları ile Avusturya'da yüksek öğrenim görmüş yabancılardan çalışma ve oturma izni almalarına imkan sağlanmıştır. Eleman temininde güçlük çekilen mesleklerle ilgili liste Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığınca hazırlanmış ve 2012 yılında açıklanmıştır.

Avusturya, 2008 - 2010 yıllarındaki küresel ekonomik krizin iş piyasası üzerindeki olumsuz etkilerini asgari düzeyde tutma çabası içinde olmuştur. Bu gaye ile hayata geçirilen istihdam teşvik programları sayesinde, Avusturya, küresel krizin ardından işsizlik oranını %4 sınırının altına düşürmeyi başarabilen ilk ve tek AB ülkesi olmuştur.

Yabancı ülke vatandaşı olup işsiz bulunan, 22.988'i kadın toplam 56.871 işsizinin 8.922'si (3.199'u kadın) Türk vatandaşlarıdır. Vatandaşlarımız arasındaki işsizlik oranında bir önceki yıla göre %10,5'lik bir artış tespit edilmiştir.

Avusturya'nın yasal iş piyasasına dâhil olmuş Türk işçileri, mesleki vasıf ve Almanca dil eksikliği, çalıştıkları sektörlerin sezon koşulları veya ekonomik kriz ortamından fazlaca etkileniyor olması, istihdam teşvik tedbirlerine yeterince rağbet edilmemesi, işsizlik ödeneği (işsizlik parası, muhtaçlık yardımı) veya aile yardımlarının belli bir rahvet yaratması, işverenlerin özellikle orta yaş üstü işsiz istihdamını tercih etmemeleri, büyük işletmelerin vasıfsız işgücü ihtiyaçlarını giderek istisna akdi yaptıkları özel şirketler kanalıyla karşılamaya başlaması ve işverenlerin, tercihen Avusturya veya AB üyesi ülke vatandaşlarını istihdam etme eğiliminde olması gibi nedenlerden kaynaklanan sorunlarla karşılaşmaktadır.

1.6.2.2. Mevzuat Değişiklikleri ve Önemli Yargı Kararları

Ücret Ve Sosyal Dampingle Mücadele Yasası olarak yürürlüğe konulan Federal Kanun, AB'nin yeni üye ülke vatandaşlarının Avusturya iş piyasasına girişlerinde uygulanacak usul ve esasları belirlemektedir. Kanun, bir yandan serbest dolaşım kapsamında Avusturya'ya gelip çalışan Birlik üyesi ülke vatandaşlarına, burada geçerli toplu sözleşme hükümlerine göre ücret ödenmesini garanti altına almakta, diğer yandan da haksız rekabet ortamının doğmasına engel teşkil etmektedir.

Yasaya göre, hizmetlerin serbest dolaşımı kapsamında Avusturya'ya işçi gönderen veya kiralayan şirketler, iş sözleşmesi ve ücret bodroları da dahil gerekli tüm belgeleri Almanca dilinde işyerinde hazır bulundurmakla yükümlüdür. Kanunun yetkili kıldığı denetim elemanları, işçi ücretlerinin toplu sözleşme hükümlerine uygunluğunu tespit etmekte, belirledikleri ihlallerde de işverenlere 5.000-50.000 Avro arasında değişen miktarda para cezası uygulamaktadır. Para cezası, suçun tekrarı halinde iki katına çıkartılmaktadır. Ücret dampingi yaptığı tespit edilen yabancı şirketlere, Avusturya'da hizmet sunumu yasağı da konulabilmektedir.

AB - Kiralık İşçiler Direktifi'nin ulusal mevzuatla uyumunu teminen ilgili Federal Yasa'da (Arbeitskräfteüberlassungsgesetz) gerçekleştirilen değişiklikler (BGBl I Nr.98/2012) Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 01 Ocak 2013 tarihinden itibaren uygulanan yeni düzenlemeye göre; kiralık işçilerin seçimi, çalışma koşulları veya iş ilişkilerinin sona erdirilmesinde cinsiyet, etnik kimlik, din, siyasi görüş, yaş veya cinsel tercihe dayalı ayrımcılığa tabi tutulamayacaklar, kiralık işçi çalıştıran işletme sahipleri işletmelerindeki açık işyeri sayılarını istihdam ettikleri kiralık işçilere bildirmekle yükümlü olacaklar, kiralık işçilere iş ilişkisinin sonlandırılacağı veya çalışmaya ara verileceği yolunda en az 14 gün önce haber verilecek, kiralık işçiler işletmenin sosyal mekanlarından, dinlenme tesislerinden veya kantinlerinden eşit şartlarda yararlanabilecekler, işletme içi emeklilik sistemi uygulayan işverenler en az dört yıldan beri

kendileriyle çalışmakta olan kiralık işçiler için de (2014 yılından sonra) 4. istihdam yılından itibaren işletme içi emeklilik sandığına prim ödemek zorunda kalacaklar, kiralık işçiler iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri konusunda önceden eğitime tabi tutulacaklar, bu konudaki tüm bilgi ve dokümana erişebilecekler, işletmenin aylık ve ek ödemeler hakkındaki bilgiler kiralık işçilerle de paylaşılacaktır, keza kiralık işçiler iş sözleşmesinin feshine karşı dava açma hakkına kavuşacaktır.

1.6.2.3. Sayısal Veriler

Aktif Nüfus/İşgücü Sayıları ve Oranları

	Kadın		Erkek		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Ülke Geneli	1.962.200	67,0	2.280.300	78,0	4.242.500	73,0
Yabancı	223.200	59,0	270.100	73,0	493.300	66,0

Kaynak: Federal İstatistik Kurumu

Çalışan Türklerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

01.01.2012 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Toplam
15-19	10.100
25-55	77.400
56-65	3.900
65 yaş üzeri	3.000
Toplam	94.400

Kaynak: İş Piyasası Servisi İstatistikleri

Çalışan Türklerin Çalışma Dairelerine/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

01.01.2012 tarihi itibarıyla

Yerleşim Bölgesi	Sayı
Burgenland	200
Kaernten	200
Aşağı Avusturya	5.900
Yukarı Avusturya	5.500
Salzburg	3.100
Steiermark	2.700
Tirol	5.200
Vorarlberg	5.700
Viyana	17.600
Toplam	46.100

Kaynak: İş Piyasası Servisi

Çalışan Yabancıların İş Kollarına Göre Dağılımı

01.01.2012 tarihi itibarıyla

İşkolları	Çalışan Sayısı
Tarım- Orman	10.233
Sanayi	76.364
Ticaret - Ulaştırma	16.233
Hizmetler	53.576
Teknik Meslekler	3.672
İdari işler- Büro Hizmetleri	8.974
Sağlık- Eğitim	6.313
Diğerleri	283.118
Toplam	458.483

Kaynak: İş Piyasası Servisi

Not: İş Piyasası Servisi, çalışan vatandaşlarımızın iş kollarına göre dağılımı hakkında istatistik tutmamaktadır. Yukarıdaki tablo mevcut istatistikler ışığında değiştirilerek düzenlenmiştir.

Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

	Yabancı Kökenli	Türk Vatandaşı	Türkiye Doğumlu
Erkek	41.100	<3.000	4.500
Kadın	25.900	<3.000	<3.000
Toplam	67.700	<6.000	5.000

Kaynak: Arbeitskraefteerhebung 2011

Viyana Ticaret Odası verileri, sayıları 3.000’i bulan Türk (900 Türk vatandaşı) ve Türk asıllı Avusturya vatandaşı müteşebbislerin ağırlıklı olarak (% 45) ticari sektörde faaliyet göstermekte olduğunu ortaya koymaktadır. Zanaatkâr olarak serbest meslek icra edenlerin oranı ise % 29 olup bu sektörü % 26 ile hizmetler takip etmektedir.

Avusturya İstatistik Kurumu’nun “Göç ve Uyum” başlıklı incelemesi, Türk ve Türk asıllı müteşebbislerin, yabancı kökenli girişimciler içindeki oranını %6 (%8 Erkekler) olarak vermektedir.

Vatandaşlarımızın veya Türk kökenli müteşebbislerin kurmuş oldukları şirketlerin türleri ve büyüklüklerine ilişkin ayrı bir istatistik tutulmamaktadır. Bununla birlikte, ağırlıklı olarak perakende ticaret sektöründe (2.000) ve gastronomi (500) alanında faaliyet gösterildiği değerlendirilmektedir. Keza 100 kadar şirketin ithalatçı toptancı konumuyla ticari faaliyet yürüttüğü tahmin edilmektedir.

Türk veya Türk kökenli işletmelerde toplam 6.000 kişinin istihdam imkânı bulunduğu ve bu sayının %97’sinin Türk kökenli göçmenlerden oluştuğu hesaplanmaktadır.

Avusturya Ticaret Odası yetkilileri, Türk veya Türk kökenli şirketlerin toplam 300 Milyon Avro tutarında bir ciroya sahip olduğunu tahmin etmektedirler. Bu ciroların yaklaşık %30’unun, Türkiye’den mal ithal eden firmalara ait olduğu hususunda ortak görüş bulunmaktadır.

Not: Bağımsız çalışan vatandaşlarımızın faaliyet alanları ve sayıları hakkında detaylı istatistik tutulmamaktadır.

Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Avusturya’da yasal asgari ücret uygulaması bulunmamaktadır. Bununla birlikte Federal Çalışma Bakanlığı sadece ev hizmetlerinde istihdam edilenlere uygulanmak üzere aylık asgari ücret sınırlarını belirlemektedir. Bu kapsamda ödenecek asgari ücretlerde istihdam edilen kişinin mesleki eğitimi ve çalışma süresi esas alınmaktadır.

01.01.2012 tarihi itibarıyla

İşkolları	Ortalama Aylık Ücretler €
İmalat Sanayi	2.113
İnşaat	1.889
Ticaret, Oto Bakım ve Tamiri	1.608
Ulaştırma ve Depolama	2.002
Gastronomi	1.143
Bankacılık ve Sigortacılık	2.712
Diğer Ekonomik Faaliyetler	1.353
Kamu Hizmetleri, Savunma, Sosyal Sigortalar	2.204
Eğitim, Öğretim	2.250
Sağlık ve Sosyal İşler	1.764
Tüm Faaliyet Alanları Ortalaması	1.906

Kaynak: Federal Çalışma Bakanlığı

Federal Çalışma Bakanlığı, ev hizmetlerinde çalıştırılan meslek eğitilmiş personele 1-5 hizmet yılı için 1144,20 € tutarında asgari ücret ödenmesini kararlaştırmıştır. Aynı hizmet süresi için ev hizmetlerinde çalıştırılan eğitimli aşçılara 1454,30 €, keza çocuk ve bebek bakıcılarına, yine aynı koşullarda 1245,40 € asgari ücret ödenmesi zorunludur.

Ev hizmetlerinde hasta veya yaşlı bakımı için istihdam edilen kişiler 1262,40 € (1-5 hizmet yılı için) asgari ücret almaktadır. Bu personelin eğitimli olması halinde ödenecek asgari ücret sınırı 1510,60 € olarak tespit edilmiştir.

Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri

Avusturya Sendikalar Birliği (ÖGB) çatısı altında faaliyet gösteren toplam 7 sendika ile işverenleri temsilen Ticaret Odaları arasında her yıl toplam 450 den fazla toplu iş sözleşmesi imzalanmaktadır. Bu sözleşmeler yıllık ücret artışları yanında tatil ödeneği ve yılsonu ikramiyesi gibi ücret dışı yapılan yardımları içermektedir.

İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

31.12.2012 tarihi itibarıyla

	Kadın		Erkek		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Ülke Geneli	118.300	6,5	204.681	7,4	322.981	7,0
Yabancı	24.664	9,7	51.522	9,8	76.186	9,7
Türk*	3.477	-	7.932	-	11.409	13,8

Kaynak: Federal İş Piyasası Servisi

*Not: 5901 Sayılı Kanun kapsamında izin ile Türk vatandaşlığından ayrılan "Mavi Kart" hamili Türk uyruklular ile çifte vatandaşlık hakkı olup, bulunduğu ülke kimlik kartı ile işlemlerini yaptırın vatandaşlarımız bu sınıfa dâhil değildir.

İşsiz Vatandaşlarımızın Çalışma Dairelerine / Bölgelere / İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

Aralık 2012 tarihi itibarıyla

Federal Eyaletler	Kadın	Erkek	Toplam
Burgenland	26	78	104
Kärnten	31	79	110
Aşağı Avusturya	556	1.233	1.789
Yukarı Avusturya	421	1.082	1.503
Salzburg	134	336	470
Steiermark	248	424	672
Tirol	262	669	931
Voralberg	308	556	864
Viyana	1.491	3.475	4.966
Avusturya Genel	3.477	7.932	11.409

Kaynak: Federal İş Piyasası Servisi

1.6.3. SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIMLAR

1.6.3.1. Önemli Olaylar ve Gelişmeler

Federal Çalışma Bakanlığı

Çalışma hayatının sevk ve idaresinden sorumlu Bakanlık yeniden yapılandırılmıştır. Avusturya'nın çalışma hayatı ve sosyal güvenlik mevzuatı, 31 Ocak 2009 tarihine kadar Ekonomi, Çalışma ve Aile Bakanlığı ile Sosyal Güvenlik ve Tüketiciyi Koruma Bakanlığı olmak üzere iki farklı Federal Bakanlığın sorumluluk alanına bırakılmıştır. Bu tarihten itibaren gerçekleştirilen yasal düzenleme ile Federal Çalışma, Sosyal İşler ve Tüketiciyi Koruma Bakanlığı hayata geçirilmiş ve sosyal politika alanı tek bir kurumsal otoriteye bağlanmıştır.

Yeni Bakanlık, Bakanlık makamı ve yardımcı diğer üniteler yanında 7 ayrı ana hizmet biriminden teşekkül etmiştir.

Bu birimlerin görev ve sorumluluk alanları;

- 1.Sivil Savunma Hizmetleri,
- 2.Sosyal Sigortalar,
- 3.Tüketici Hakları ve Tüketicinin Korunması,
- 4.Bakım, Engelli Hakları ve Yardımları, Diğer Sosyal Yardımlar,
- 5.Avrupa Birliği, Uluslar Arası Kuruluşlar ve İlişkiler,
- 6.İş Piyasası,
- 7.İş Hukuku ve İş Teftiş Kurumu, şeklinde sıralanmaktadır.

Rudolf Hundstorfer Avusturya Sendikalar Birliği (ÖGB) Başkanı iken 27. Hükümetin Çalışma Bakanlığı görevine atanmıştır.

Federal Engelliler Savunma Makamı bu Bakanlık bünyesinde faaliyet göstermekte ve sekreteryaya hizmetleri buradan yürütülmektedir.

Sosyal Güvenlik Kurumları

Avusturya sosyal güvenlik sistemi hastalık, kaza ve emeklilik sigortalarını kapsamaktadır. Her üç sigorta da çalışanlar için zorunlu tutulan sigorta kollarıdır. Bir sosyal güvenlik kurumu tarafından yürütülmemekle birlikte işsizlik sigortası da zorunlu sigorta kolu olup, ülke genelinde faaliyet gösteren Federal Çalışma Kurumu tarafından sevk ve idare edilmektedir.

Hastalık sigortası, her Federal eyalette bulunan 9 Bölge, 6 İşletme ve 4 Kurumsal olmak üzere toplam 19 hastalık kasası tarafından yürütülmektedir. 2010 yılı itibarıyla toplam 6.378.354 kişi hastalık sigortalarına aylık prim ödemektedir. Gelirlerin %81'ini prim kesintilerinden sağlayan hastalık sigortası, 8,3 Milyon'luk toplam nüfusun %99' unu kapsamında bulundurmaktadır. Sigorta kapsamında yapılan ve toplam bedeli 14 Milyar Avro olan yardım ve harcamaların tutarı, ulusal gelirin yaklaşık % 5'ine karşılık gelmektedir. Sağlık tesislerine ve doktorlara yapılan ödemeler, hastalık sigortası gider kaleminin 52'sini oluşturmaktadır.

Emeklilik sigortası yetki verilmiş 6 ayrı kurum tarafından yürütülmektedir. Bu kurumlar; Emeklilik Sigortası Kurumu (ücret karşılığı bağımlı çalışanlar için), Demiryolu ve Maden İşçileri Sigorta Kurumu, Kamu Çalışanları Sigorta Kurumu, Bağımsız Çalışanlar Sigorta Kurumu, Çiftçiler Sigorta Kurumu ve Noterler Sigorta Kurumu, şeklinde sıralanmaktadır. Emeklilik sigorta kurumlarına toplam 3.607.920 kişi sosyal güvenlik primi ödemektedir. Bu sayı içinde Çalışanların Emeklilik Sigortası Kurumu (PVA) 3.078.526 üye ilk sırada gelmektedir. Bağımsız çalışan toplam 529.394 kişi sosyal güvenlik prim kesintilerini Bağımsız Çalışanlar Sigorta Kurumu'na yatırmaktadır.

Sosyal güvenlik kurumlarının 50,501 Milyar Avro olan toplam gelirlerinin %79'u prim kesintilerinden oluşmaktadır. Bu kurumlarda gelirlerin giderleri karşılama oranı %99,4 olarak tespit edilmiştir. Emeklilik sigorta kurumları toplam 2.705.480 kişiye sigorta aylığı ödemektedir. Bu sayının 1.877.060'ına yapılan ödemeler PVA tarafından karşılanmaktadır. Serbest çalışanlardan sorumlu kurum ise toplam 352.366 üyesine sigorta aylığı ödemektedir. Sigorta ödemelerinden 1.285.626'sı yaşlılık aylığı, 384.630'u ise dul aylığı şeklinde dağılmaktadır. Toplam 41.197 yetime de düzenli aylık ödemesi gerçekleştirilmektedir.

Her 1.000 çalışana düşen emekli sayısı 1991 yılında 585 iken bu sayı 2011 yılı sonu itibarıyla 620'ye yükselmiş bulunmaktadır. Ortalama emeklilik yaşı, erkek sigortalılarda 59,2'ye, kadınlarda ise 57,3'e inmiştir. Zorunlu kaza sigortası yürüten kurum sayısı 4 olup, bunlar; Genel Kaza Sigortası Kurumu, Demiryolu ve Maden İşçileri Kaza Sigortası Kurumu, Kamu Çalışanları Kaza Sigortası Kurumu ve Çiftçiler Kaza Sigortası Kurumu şeklinde sıralanmaktadır. Toplam 6.098.894 sigortalının prim ödediği kaza sigortası kapsamında 102.959 hak sahibine aylık ödenmektedir. Bu aylıklar içinde kaza aylığı (86.963) ilk sırada gelirken, 12.686 dul ve 2.922 yetim aylığı verilmektedir. Kaza sigortasının 1,465 Milyar Avro tutan toplam gelirinin % 95'i (1,402 Milyar Avro) prim kesintilerinden elde edilmektedir.

Avusturya sigorta kurumları ülkemizde ikamet eden 16.153 hak sahibi vatandaşımıza (9.431'i yaşlılık aylığı) yıllık toplam 70.849.204 Avro tutarında aylık havalesi gerçekleştirmektedir. Bu miktarın 44.804.693 Avro'su yaşlılık aylığı olarak ödenmektedir. Toplam 6.014 hak sahibi de Avusturya'dan dul/yetim aylığı almaktadır. Bu kapsamda ülkemize yapılan yıllık toplam havale 18.196.971 Avro olmuştur. İkamet yeri Avusturya olan toplam 9.587 vatandaşımız, bu ülkeden sigorta aylığı almaktadır. Bu aylıkların en önemli bölümünü yaşlılık aylıkları (4.877) oluştururken, bu ülkede mukim 2.5.97 vatandaşımıza maluliyet aylığı ödenmektedir.

1.6.3.2. Mevzuat Değişiklikleri ve Önemli Yargı Kararları

Emekli Aylığı (Pension) Artışı

- ✓ Emekli aylıkları, 1 Ocak 2013 tarihinden itibaren % 1,8 oranında artırılmıştır.
- ✓ 2012 yılında bağlanmış olan emekli aylıklarının intibakı 01.01.2014 tarihinde yapılacaktır.

Dengeleme Zammı (Ausgleichzulage) Miktarları

- ✓ Yalnız yaşayan aylık sahipleri için 837,63 Avro
- ✓ Eşiyle müşterek hanede yaşayan aylık sahipleri için 1.255,89 Avro
- ✓ Her bir çocuk için artış meblağı 129,24 Avro
- ✓ 24 yaşından küçük olup yetim aylığı alanlar için 308,09 Avro
- ✓ 24 yaşından büyük olup yetim aylığı alanlar için 547,47 Avro

Emeklilik Sigortası Çocuk Zammı (Kinderzuschuss) Miktarı 29,07 Avro

*Kaza Aylığı (Versehrtenrente) Artışı

01 Ocak 2013 tarihinden itibaren kaza aylıkları %2,8 oranında artırılmıştır.

*Kaza Sigortası Çocuk zammı (Kinderzuschuss) Miktarı (azami) 76,31 Avro

*Geçici işgöremezlik Ödeneği (Krankengeld) alan

Şahsi sigortalılarda (Selbstversicherte) bir takvim ayı için geçici

İşgöremezlik ödeneği miktarı 138,92 Avro

*Katılım Payı

✓ İyileştirici nitelikteki sağlık araç ve gereçleri (Heilbehelfe) ile

Yardımcı nitelikteki sağlık araç ve gereçlerine (Hilfsmittel)

sigortalının asgari katılım payı 29,60 Avro

✓ Görme fonksiyonunu iyileştirici nitelikteki sağlık araç

ve gereçlerine sigortalının **asgari** katılım payı

88,80 Avro

*Reçete Ücreti (Rezeptgebühr)

1 Ocak 2013 tarihinden itibaren geçerli reçete ücreti ve muafiyet sınırları aşağıda belirtilmiştir.

Reçete ücreti 5,30 Avro

Reçete Ücretinden Muafiyet

- ✓ Aylık net kazancı 837,63 Avro'yu aşmayan yalnız yaşayanlar,
- ✓ Aylık net kazançları 1.255,89Avro'yu aşmayan eşler,
- ✓ Hastalıkları ya da özürlülük hali nedeniyle ortalamanın üstünde harcamaları olan ve
  - Aylık net kazancı 963,27 Avro'yu aşmayan yalnız yaşayanlar ile
  - Aylık net kazancı 1.444,27 Avro'yu aşmayan eşler

reçete ücretinden muaf tutulmuşlardır.

*Elektronik-Kart (E-Card) Ücreti 10,30 Avro

*Rehabilitasyon tedbirleri esnasında sigortalının ödeyeceğiEk-Ödeme miktarı her bir gün için

- ✓ Aylık brüt kazancı 837,64 – 1.419,01 Avro olanlar için 7,24 Avro
- ✓ Aylık brüt kazancı 1.419,02 – 2.000,40 Avro olanlar için 12, 41 Avro
- ✓ Aylık brüt kazancı 2000,40 Avro'dan yüksek olanlar için 17, 58 Avro

Rehabilitasyon tedbirleri esnasında Ek-Ödeme bir takvim yılında azami 28 gün için yapılacaktır.

*Ek-Ödemeden Muafiyet

Aylık brüt kazancı 837,63 Avro'dan az olanlar, ek-ödeme yükümlülüğünden muaf tutulmuşlardır.

1.1.2013 tarihinden itibaren işçiler için geçerli olan işsizlik sigortası prim kesintisine esas aylık kazanç sınırları aşağıda belirtilmiştir:

Prime Esas Aylık Kazanç

Prim Oranı

Aylık 1.219,00 Avro'dan az olan kazançlarda Prim kesintisi yapılmayacaktır.

Aylık 1.219,00-1.330, 00 Avro kazanç aralığında % 1 oranında,

Aylık 1.330,00-1.497,00 Avro kazanç aralığında % 2 oranında,

Aylık 1.456,00 Avro'dan fazla olan kazançlarda % 3 oranında

işsizlik sigortası prim kesintisi yapılacaktır.

*Cüzi Çalışma (Geringfügige Beschaeftigung) Ücret Sınırı

1.1.2013 tarihinden itibaren geçerli cüzi çalışma ücret sınırı

✓ Günlük 29,70 Avro,

✓ Aylık 386,80 Avro

olarak belirlenmiştir.

Viyana Bölge Mahkemesi, 28.02.2012 tarih ve "78 C 772/11y" sayılı kararında; toplu taşıma hizmetlerinde emeklilere uygulanan yıllık indirimli kart (Seniorenjahreskarte) sistemindeki yaş sınırlamasında kadın-erkek eşitliği ilkesinin ihlal edildiğine hükmetmiştir. Kadınlara 60, erkeklere

ise 65 yaşından sonra düzenlenen yıllık indirim kartı, bundan böyle 60 yaşını dolduran herkese düzenlenecektir. Karar ayrıca, kadın ve erkeklerde farklı uygulanan kart ücretlerini de eşitlemiş bulunmaktadır.

1.6.3.3. Sayısal Veriler

Aktif/Pasif Sigortalı Sayısı ve Oranı

01.01.2012 tarihi itibarıyla

Yıllar	Aktif Sigortalı		Pasif Sigortalı		Aktif/Pasif Oranı
	Genel	Türk*	Genel	Türk*	Genel
2012	3.697.920	46.100	2.249.152	9.587	1 / 1,7

Kaynak: Avusturya Sosyal Güvenlik Kurumları Birliği

*Not: 5901 Sayılı Kanun kapsamında izin ile Türk vatandaşlığından ayrılan "Mavi Kart" hamili Türk uyruklular ile çifte vatandaşlık hakkı olup, bulunduğu ülke kimlik kartı ile işlemlerini yapturan vatandaşlarımız bu sınıfa dâhil değildir.

Sigorta Kolları İtibarıyla Ödenek Alanların Sayısı

01.01.2013 tarihi itibarıyla

Sigorta kolları ve rejimleri	Yararlananların sayısı		Toplam ödenek Milyon €
	Genel	Türk*	Genel
Bağımlı Çalışan			
Yaşlılık	1.285.626	4.877	25.830
Maluliyet	185.333	2.597	-
Ölüm(Dul, Yetim)	425.827	2.113	-
İşsizlik	340.709	-	-
Bağımsız Çalışan / Serbest Meslek Sahibi			
Yaşlılık	238.832	-	4.183
Maluliyet	25.811	-	-
Ölüm(Dul, Yetim)	87.723	-	-

Kaynak: Avusturya Sosyal Güvenlik Kurumları Birliği

*Not: 5901 Sayılı Kanun kapsamında izin ile Türk vatandaşlığından ayrılan “Mavi Kart” hamili Türk uyruklular ile çifte vatandaşlık hakkı olup, bulunduğu ülke kimlik kartı ile işlemlerini yaptıran vatandaşlarımız bu sınıfa dahil değildir.

Sosyal Güvenlik Prim Oranları

01.01.2012 tarihi itibarıyla

Sigorta Kolları	İşçi Payı	İşveren Payı	Toplam
• Yaşlılık	10,25	12,55	22,80
• Hastalık	3,60	3,45	7,05
• İşsizlik	3,00	3,00	6,00
• İş Kazası	0,00	1,40	1,40

Kaynak: Avusturya Sosyal Güvenlik Kurumları Birliği

İşsizlik Ödeneği Alanlar

01.01.2012 tarihi itibarıyla

	Kadın	Erkek	Toplam
İşsizlik Parası (İ.P)	59.888	59.042	118.930
Muhtaçlık Yardımı (M.Y)	41.113	61.608	102.721
Yaşlılık Aylığı Ön Ödemesi	7.383	11.794	19.177
Maluliyet Aylığı Ön Ödemesi	7.355	11.740	19.095
Eğitim İçin İşsizlik Parası	2.629	2.154	4.783
Eğitim İçin Muhtaçlık Yardımı	9.733	10.704	20.437
Meslek Geliştirme Yardımı	5.287	3.390	8.677
Toplam Sigorta Ödemeleri	168.618	172.091	340.709

Kaynak: Avusturya Sosyal Güvenlik Kurumları Birliği

İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Veriler

01.01.2012 tarihi itibarıyla

	İş Kazası	Meslek Hastalığı	Toplam
Ülke Geneli	162.103	1.233	163.336

Kaynak: Kaza Sigortası Kurumu

Kaza Sigortası Yardımı Alanlar

Aylık Türü	Aylık Sayısı	Ortalama Miktar(Avro)
Kaza Aylığı	86.963	342
Dul Aylığı	13.065	565
Ebeveyn Aylığı	9	394
Yetim Aylığı	2.922	379
Toplam Aylık	102.959	371

*Not: 5901 Sayılı Kanun kapsamında izin ile Türk vatandaşlığından ayrılan "Mavi Kart" hamili Türk uyruklular ile çifte vatandaşlık hakkı olup, bulunduğu ülke kimlik kartı ile işlemlerini yaptıran vatandaşlarımız bu sınıfa dâhil değildir.

Çocuk Parası Miktarları

01.01.2013 yılı itibarıyla

	Görev yapılan ülkedeki çocuklar için €
1. Çocuk İçin	105.40
2. Çocuk İçin	118.20
3. Çocuk İçin	140.40
4. Çocuk İçin	155.40
5 ve sonraki Her Çocuk İçin	205.40

Kaynak: Federal Aile Bakanlığı

Yaş	1. Çocuk	2. Çocuk	3. Çocuk	4. Çocuk
0 - 3	105,40	118,20	140,40	155,40
3 - 10	112,70	125,50	147,70	162,70
10 - 19	130,90	143,70	165,90	180,90
19 - 26	152,70	165,50	187,70	202,70

Not: Çocuk paraları yaşa göre belli oranlarda artırılmaktadır.

Türkiye'de ikamet eden çocuklar için aile yardımı yapılmamaktadır.

Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

Sigorta Kolları İtibariyle Sosyal Sigorta Ödeneği Alanların Sayısı

01.01.2013 yılı itibarıyla

Sigorta kolları ve rejimleri	Yararlananların sayısı	Toplam ödenek €
Bağımlı Çalışan	Yaşlılık 8.977	40.752.427,31
	Maluliyet 752	8.053.405,72
	Ölüm(Dul,Yetim) 5.885	17.392.939,32

1.6.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

1.6.4.1. Önemli Olaylar ve Gelişmeler

İstatistikler, mesleki konum, sosyal statü ve çalışma hayatındaki tüm sorunların vatandaşlarımızın mevcut eğitim seviyesine bağlı oluştuğunu ve geliştiğini ortaya koymaktadır.

Avusturya vatandaşları içindeki toplam işgücünün (15 – 64 yaş) sadece %12,5’i zorunlu temel eğitimi, %58,5’i de mesleki eğitimi tamamlamıştır. Lise mezunlarının oranı %14,6 iken işgücünün %14,4’ü yüksek öğrenim görmüştür. Bu oranlar Türk kökenli göçmen işgücünde; sırasıyla % 66,8 (zorunlu temel eğitim), %23,2 (mesleki eğitim), %6,1 (lise) ve %3,9 (yüksek öğrenim) şeklinde tespit edilmektedir. Çalışan vatandaşlarımızın %65’inin yardımcı işçi statüsünde çalışıyor olmaları, Avusturyalı işgücünün % 12.6’sı kamu görevlerinde istihdam edilirken bu oranın Türk göçmenlerde %1,2 şeklinde ortaya çıkması, bu tablo ile izah edilebilecektir. Aynı şekilde, % 6 dolayında seyreden Avusturyalı işsiz oranı Türk vatandaşları arasında % 14 olarak gerçekleşmektedir. İşsiz vatandaşlarımızın sadece %27’si temel eğitim, mesleki eğitim veya lise ve yüksek öğrenim görmüştür.

Yıllık net kazançta ait son istatistikler de, Avusturya vatandaşlarının yıllık ortalama 35.790 Avro gelir elde ettiğini, buna karşılık Türk vatandaşlarının 17.526 Avro tutarında yıllık net gelire sahip olduğunu göstermektedir. Burada önem arz eden bir diğer hususun da; 2005-2010 yılları arasında Avusturya vatandaşlarının yıllık net gelirleri 2.703 Avro artarken, bu artış Türk vatandaşlarında 776 Avro seviyesinde gerçekleşmiş olmasıdır.

Gelir seviyesindeki bu düşük veriler, vatandaşlarımız arasındaki fakirlik ve fakirlik tehdit sınırlarında da kendini hissettirmektedir. Fakirlik tehdidi altında yaşayan Avusturya vatandaşlarının oranı % 11 şeklinde tespit edilmiş, doğrudan fakirlik manifestolu nüfus oranı ise %5 olarak verilmiştir. Buna karşılık, vatandaşlarımızın % 40'ı fakirlik tehdidi altında bulunurken, doğrudan fakir manifestoluların oranı % 20'yi bulmaktadır. Bu değerler geriye doğru beş yıl içinde Avusturya vatandaşlarında hemen hemen hiç değişmezken, fakirlik tehdidindeki vatandaşlarımızın oranı % 33'den % 40'a, manifestolu fakirlik de % 17'den % 20'ye yükselmiştir.

Çalışma hayatına herhangi bir kalifikasyonla dâhil olmak, kişinin kazanç düzeyini, mesleki konumunu ve yükselme olasılığını, ayrıca da sosyal statü ve emeklilik aylığı miktarını birinci derece etkileyen faktör olarak ortaya çıkmaktadır. Mesleki nitelik, iş piyasasına girişi kolaylaştırdığı kadar, işyerinin muhafaza edilmesi ve işsizlik süresinde de belirleyici rol oynamaktadır.

Bu ülkede yaşayan çocuk ve gençlerimizin iyi bir eğitim almaları ekonomik ve sosyal entegrasyonun ön koşuludur. Ana okulundan başlayıp gelişen bu sürecin en önemli parametresi ebeveynlerin bu sürece katkısıdır. Sürecin kilidi de gerek gençlerimizin gerekse ebeveynlerin iyi derecede Almanca bilmeleridir.

Almanca bilgisi yetersiz Türk öğrenciler, dersleri takip edebilmekle birlikte, eğitimleri için gerekli lisan bilgisine sahip olduklarını kanıtlamadan, daha üst sınıflara geçememektedir. Bu sorunun temelde iki nedene dayandığı gözlenmektedir. Bunlardan birincisi, vatandaşlarımızın çocuklarını okul öncesi kreş eğitimine göndermemeleri, bir diğeri ise aile birleştirmesi kapsamında Avusturya'ya sonradan gelen çocukların, oldukça ileri yaşlarda bu ülkeye getiriliyor olmalarıdır. Kreş eğitimi eksikliğinde, bütün talepleri karşılayacak ölçüde eğitim yeri bulunmamasından veya kendilerinden kaynaklanmayan bazı sorunlar yaşansa da, birçok vatandaşımızın, çocuklarının kreş kayıtlarında mümkün ölçüde erken tedbir almadığı ve ön kayıt işlemi için ilgili kurumlara başvuruda bulunmadığı tespitlerimiz arasındadır.

Temel eğitimden sonra lise dahil üst eğitim kurumlarına (Allgemeinbildende höhere Schulen) devam eden Türk öğrencilerin rakamsal oranı Avusturyalı öğrencilerin çok gerisinde kalmaktadır. Genel veya teknik meslek liselerine (Berufsbildende höhere Schulen) devam eden Türk gençlerinin oranı da oldukça düşüktür. Benzeri gelişme yüksek tahsil içinde de gözlenmektedir. Avusturya'da eğitim gören üniversite öğrencilerinin çok büyük bölümü, ebeveynleri Türkiye'de yaşayan ve sadece tahsil amacıyla bu ülkeye gelen vatandaşlarımızdan oluşmaktadır.

İkili (dual) sistemde mesleki eğitim Avusturya’da önemli bir toplumsal değer taşımaktadır. 10 ncu sınıf öğrencilerinden % 39,1’i dual sistemli mesleki eğitimi seçmekte, % 39,9’u ise tam gün okul eğitimi meslek okullarına devam etmektedir. Yani gençlerin % 80’i melek eğitimi görmek istemektedir. Avusturya genelinde yaklaşık 36.000 işletmede toplam 218 branşta (14’ü tarım ve orman meslekleri) meslek eğitimi verilmektedir. Bu eğitimi gören yaklaşık 128.000 gencin 1.500 kadarı Türk vatandaşıdır. İstatistikler, her yıl 10.000 kadar gencin herhangi bir mesleki eğitim kurumuna devam etmeksizin veya eğitimlerini tamamlamaksızın diplomasız olarak öğrenim hayatlarını sonlandırdığını göstermektedir.

Avusturya’da yaşayan Türk çocuklarının ve gençlerinin genel ve mesleki eğitimdeki başarılarını etkileyen diğer faktörler şunlardır:

- *Aileler Avusturya eğitim sistemi hakkında yeterli bilgilere sahip değildir,
- *Türk veliler, “Okul-Aile-Öğretmen” ilişkilerinde yetersiz kalmaktadır,
- *Türkçe kültür derslerine katılım isteğe bağlı olup notlandırılmamaktadır,
- *Aileler, mesleki eğitimin uzun vadeli yararlarını dikkate almadan, çocuklarını bir an önce iş piyasasına sokma gayretindedir.
- *Meslek eğitim yeri için çok az sayıda başvuru yapılmaktadır.
- *Türk gençlerinin bir bölümü danışma hizmetlerinden yeterince yararlanmamakta, okul ve ilgili kurumlarca düzenlenen bilgilendirme toplantılarına gerekli ilgiyi göstermemektedir.
- *Mesleki eğitim yeri için çok az sayıda yazılı başvuru gönderilmekte, başvuruları kabul edilmeyenler ümitsizliğe kapılıp yeni girişimlerde bulunmamaktadır.
- *Bazı gençlerimiz erken yaşlarda para kazanmanın cazibesine kapılıp, eğitimlerini sürdürmemektedir.
- *Gençlerimiz, Avusturya’da sunulan ve sayısı 220 ‘ye ulaşan değişik meslek yelpazesinden yeterince yararlanmamakta ve meslek seçimlerinde sadece geleneksel branşlara yönelmektedir.

1.6.4.2. Mevzuat Değişikliği ve Önemli Yargı Kararları

Federal Anayasa Mahkemesi, Viyana, Innsbruck, Linz ve Graz Üniversiteleri ile Salzburg Mozart Üniversitesi ve Graz Teknik Üniversite'nin, senato kararlarıyla uygulamaya koyduğu yüksek öğrenim harcı düzenlemesi aleyhine açılan davayı, usul hatasını gerekçe göstererek reddetmiştir. Uygulama kapsamında, bu eğitim kurumlarına devam eden üçüncü ülke vatandaşı yabancı öğrenciler, asgari öğrenim süresini iki dönem geçirmiş bulunan diğer öğrenciler 2012-13 eğitim döneminden itibaren her sömestir için 363,36 Avro harç ödemekle yükümlüdür. Mahkeme, karar gerekçesinde, ilk itiraz makamının harç kararını uygulamaya koyan Üniversite Senatosu olduğuna dikkat çekmiştir.

1.6.4.3. Sayısal Veriler

Okula Devam Eden Türk Çocuklarının Sayısı ve Devam Ettikleri Okullara Göre Dağılımı

Okul Türleri	Toplam Öğrenci	Yabancı Öğrenci	Türk Öğrenci	Türk Kız Öğrenci
Zorunlu Eğitim	328.121	37.150	5.695	2.781
Temel Eğitim	163.659	20.212	4.029	1.937
Özel Eğitim/ Sonderschulen	13.748	2.530	653	282
Politeknik Okulu	18.022	2.801	543	204
Yeni Orta Okul	56.615	8.345	1.832	858
Lise	199.890	15.473	953	592
Meslek Okulu/ Berufsschulen	134.282	9.622	1.556	503
Meslek Lisesi	56.398	4.986	812	461
Yüksek Meslek Lisesi	148.274	9.416	845	492
Avusturya Genel	1.119.009	110.535	16.918	8.110

Kaynak: Eğitim Müşavirliği

Türk Dili ve Kültürü Derslerine Devam Eden Çocukların Sayısı

Avusturya genelinde Türkçe ve Türk Kültürü (TTK) derslerine 14.639 (2011:13.059) öğrenci katılmaktadır. Bu dersler, yerel makamlarca atanmış 155 öğretmen tarafından verilmektedir. Avusturya tarafından istihdam edilen din dersi öğretmeni sayısı yaklaşık 400 olup, bunlar, 51 bin Müslüman çocuğun din eğitimi için bir Anayasal Kurum olan Avusturya İslam Cemaati'nin onayı ile atanmaktadır.

Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Ülkeler	Erkek	Kadın	Toplam	Mezuniyet
Almanya	11.468	12.865	24.333	2.308
İtalya	3.558	3.823	7.381	1.052
Türkiye	1.884	1.306	3.190	162
Bosna Hersek	1.249	1.286	2.535	262
Bulgaristan	604	1.059	1.663	101
Hırvatistan	594	1.058	1.652	142
Sırbistan	734	806	1.540	83
Macaristan	635	904	1.539	131
Polonya	442	1.068	1.510	146
Romanya	499	977	1.476	85

Mesleki Eğitim Görenlerin Sayısı

Eğitim Yılı	Genel	Yabancı**	Türk*
2012	467.032	24.024	4719

*Not: 5901 Sayılı Kanun kapsamında izin ile Türk vatandaşlığından ayrılan "Mavi Kart" hamili Türk uyruklular ile çifte vatandaşlık hakkı olup, bulunduğu ülke kimlik kartı ile işlemlerini yaptıran vatandaşlarımız bu sınıfa dâhil değildir.

**Dual sistemde meslek eğitimi gören yabancılar hariç tutulmuştur.

1.6.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM

1.6.5.1. Mevzuat Değişikliği ve Önemli Yargı Kararları

Avusturya'ya yabancı işgücü ilk kez 1961 yılında inşaat sektöründe çalıştırılmak üzere İtalyan işçilerin getirilmesi ile başlamıştır. İşgücü sözleşmelerinin temelini oluşturacak bu ilk düzenlemede 7.300 kişilik bir kota uygulanmış, ancak bu kotanın sadece ¼'ü doldurulabilmiştir. İşgücü piyasalarında Almanya, Fransa, İsviçre ve Benelüks ülkeleri ile yaşanan rekabet, İtalyan işçilerinde beklenen hedefe ulaşamayan Avusturya'nın diğer Akdeniz ülkelerine yönelmesine neden teşkil etmiştir. Bu kapsamda İspanya (1962), Türkiye (1964) ve Yugoslavya (1966) ile işgücü anlaşmaları, bilahare sosyal güvenlik anlaşmaları (Türkiye 1969) imzalanarak yürürlüğe sokulmuştur.

Avusturya'ya yabancı işgücü göçünün, aynı zamanda anlaşma dışında da gerçekleşmiş olduğu gözlemlenmiştir. Burada çalışan yabancılar vasıtasıyla, bunların kendi ülkelerindeki eş, dost, tanıdık veya akrabalarına da işverenlerce çağrı yapılmış ve vize muafiyeti uygulamak suretiyle bu işçilerin Avusturya'ya serbestçe giriş yapmalarına, burada iş aramalarına ve iş bulduktan sonra kendilerine çalışma izni düzenlenmesine imkân sağlanmıştır. Söz konusu vize muafiyeti, üç aylık ikamet süresi ile sınırlı olmak kaydıyla 1955 yılında Türkiye'ye, 1965 yılında da Yugoslavya'ya tanınmış bulunmaktadır.

İşveren örgütleri "Turist İşçilik" olarak nitelendirilen bu uygulamayı, ekonomik nedenlerle tercih etmişler ve sürdürmüşlerdir. Ancak elverişsiz ücret ve çalışma koşulları sendikal örgütleri giderek rahatsız etmeye başlamış ve nihayet 20 Mart 1975 tarihinde kabul edilen "Yabancılar İstihdam Yasası" (Auslaenderbeschaeftigungsgesetz) yürürlüğe sokulmuştur.

Yabancılar İstihdam Yasası

1988 ve 1993 yıllarında kapsamlı değişikliğe uğramış, ancak belli sınırlamalar ve öncelik hakları hep saklı tutulmuştur.

Kanununun 8(2) maddesi ile yabancı işçilere ilk olarak verilecek çalışma izinlerinin, işletmedeki işyeri sayısının azaltılması veya toplu çıkış verilmesi halinde yerli işçilerin öncelik hakları gözetilerek, iptal edilebilecek olması hükmüne bağlanmaktadır. Keza 12 (a) maddesinde, Avusturya'da istihdam edilen yabancı işçi ve işsiz sayısının, tüm ülkedeki toplam işgücü potansiyelinin % 8'ini

aşamayacağı belirtilmekte ve Federal Çalışma Bakanlığı'nın üst sınırları yıllık olarak hesap edip açıklamakla yetkilendirildiği ifade edilmektedir. Avusturya'da yaşayan ve bu ülkenin iş piyasasına dâhil olan Türk vatandaşları, 1/80 Sayılı Ortaklık Konseyi Kararı doğrultusunda bu sınırlamalara tabi tutulamamaktadır.

Avusturya'nın, kendi iş piyasasındaki mevcut nitelikli işgücü açığını kapatmak amacıyla 01.07.2011 tarihinden itibaren "Kırmızı-Beyaz-Kırmızı Kart" olarak anılan yeni bir göç düzenleme sistemi başlatmış bulunmaktadır. Bu kapsamda, üçüncü ülkelerden gelecek yüksek kalifiye işgücü, kilit işgücü ve ihtiyaç duyulan mesleklerde yetişmiş nitelikli elemanlara, belli bir puanlama sistemi uygulanmak suretiyle çalışma ve oturma izni verilebilmektedir. Nitelikli yabancı işgücünün Avusturya'ya yasal göçünde esas alınacak puanlama sisteminde "**mesleki kalifikasyon**", "**mesleki deneyim**" "**yaş**", "**dil bilgisi**" ve "**ücret**" gibi unsurlar tayin edici kriterler olarak belirlenmiştir.

Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı, Avusturya iş piyasasında işgücü ihtiyacı duyulan mesleklerle ilgili bir liste hazırlamakla görevlendirilmiş olup, bu Bakanlık 2012 yılı için 26 farklı branşı kapsayan listeyi yayınlamıştır. Aralarında Türkiye'nin de bulunduğu üçüncü ülke vatandaşları, bu listedeki mesleklerden birinde çalışmak üzere, mevcut puanlama sisteminde (toplam 75 puanda en az 50 puan) gerekli koşulları yerine getirmiş olmaları şartıyla, "Kırmızı-Beyaz-Kırmızı Kart" olarak adlandırılan çalışma ve ikamet vizesi için başvuruda bulunabileceklerdir.

Yabancı Aleyhtarlığı

Diğer Batı Avrupa ülkelerinde olduğu gibi, Avusturya'da da, toplumun bir kesimi, yabancı nüfusu, yaşanan ekonomik sıkıntıların, bazı çevresel veya sosyal sorunların, asayiş ve güvenlik kaygılarının sorumlusu olarak görme eğilimindedir. Bu eğilim, zaman zaman bazı siyasi partiler, sivil toplum örgütleri veya bir kısım basın ve yayın kuruluşları tarafından da suiistimal edilerek, ülkede yabancı aleyhtarı bir ortamın doğmasına veya yayılmasına zemin hazırlamaktadır. Bu kesimler, politikalarını, "yabancılar Avusturya toplumuna uyum sağlamıyor" tezine dayandırırken, yabancı aleyhtarı tutum ve davranışlarına kılıf sağlama arayışıyla, entegrasyon konusundaki başarısızlıkların sorumluluğundan adeta kaçmak istemektedir. Entegrasyon sürecinin başarısı, yerleşik yabancı nüfusun uyum arzusu ve barış içinde birlikte yaşam kararlılığı kadar, yerli halkın da yabancıları kabul etmelerine ve güçlü bir ortak yaşam çabasına bağlıdır. Burada siyasetten beklenen, yabancıların güven duyabilecekleri kurumsal yapılanmaların hayata geçirilmesi ve yabancı nüfusun uyumunu engelleyen yasal mevzuatın ayıklanarak süratle değiştirilmesidir.

Avusturya, gerek yasal mevzuatı gerekse kurumsal yapılanmaları açısından ayrımcılıkla mücadelede önemli adımlar atmıştır. Bu bağlamda “Eşit Muamele Kanunu” çıkartılmış, bu kanunun uygulama alanı 2004 ve 2008 yıllarında yapılan değişikliklerle özel sektörü de kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Keza, yasanın uygulamasından sorumlu idari birimler (Eşit Muamele Savunma Makamı, Eşit Muamele Komisyonları vb.) hayata geçirilmiştir. Aynı şekilde, yabancıların uyumundan sorumlu “Devlet Sekreterliği” makamı ihdas edilmiş bulunmaktadır. Her ne kadar, bu makamın aynı zamanda asayişten sorumlu Federal İçişleri Bakanlığı’nın görev ve sorumluluk alanına bırakılmış olması nedeniyle, yabancılar konusunun sanki bir güvenlik sorunuymuş gibi algılanacağı yolunda kuşku ve tereddüt hâsıl olmuşsa da, bu yeni kurum ve başındaki Devlet Sekreterinin (Sebastian Kurz), göç ve göçmen politikalarında ayrı bir farkındalık yarattığı kabul edilmektedir. Entegrasyon Devlet Sekreterliği’nin özellikle “Uyum Eçileri”, “Şimdi Sıra Sizde, Ülkenin Sana İhtiyacı Var” sloganlarıyla yürüttüğü projeler, Avusturya kamuoyunun yabancılar meselesine daha fazla ilgi göstermesine katkı sağlamıştır. Yabancı ülkelere alınan diplomaların denklik işlemlerinde sağlanan kısmi olumlu gelişmeler de, yine bu makamın girişimleriyle gerçekleşmiştir.

Sanayileşmiş demokratik bir toplum düzeninin, hukuk sistemi içinde ayrımcılığı kabullenmesi zaten mümkün değildir. Avusturya’da da, din, ırk, dil, cinsiyet, etnik köken veya milliyet esaslı ayrımcılığı suç eylemi olarak değerlendiren yasal düzenlemeler vardır ve uygulanmaktadır. Ancak, mevcut yasal düzenlemeler beyinlerdeki bariyerleri yıkmaya gücüne sahip değildir. Ev isteyen yabancıya, “kusura bakmayın tutuldu”, iş isteyen yabancıya, “başka birini işe aldık”, diskoya girmek isteyen yabancı gence, “buraya sadece üyeler girer” şeklinde verilen yanıtlar, şayet gerçek durumu yansıtmıyorsa, yasaların değiştiremeyeceği engelleri tasvir etmektedir ve bunlarla günlük hayatta sık sık karşılaşmaktadır. Kökene dayalı ayrımcılık yapanların yeterince cezalandırılmadığını savunan ve yeni bir yasal düzenleme talep eden Federal Ombudsman’ın görüşleri mevcut durumu yansıtmaması açısından önem arz etmektedir.

Sayıları az da olsa, bazı kişi, kurum ve grupların taciz, saldırı, tartaklama ve kundaklama şeklinde tezahür eden yabancı karşıtı fiillerini, basit asayiş olayı şeklinde sunmaya çalışmak veya bunları zararsız göstermeye gayret sarf etmek de, yabancı düşmanlığının bir başka türüdür. Bu tavır, elbette ki Avusturya toplumunun önemli bir bölümünü olduğu gibi, bu ülkede huzur, barış ve güven içinde Avusturyalı komşularıyla yaşamak isteyen, kanunlara bağlı, insan hakları ve temel özgürlüklere saygılı, kişisel hak ve yükümlülüklerinin bilincinde olan vatandaşlarımızı ve onların samimi entegrasyon çabalarını olumsuz yönde etkilemektedir.

Bazı Türk dernekleri ve kuruluşlarına yönelik rapor döneminde gerçekleştirilen saldırı ve kundaklama eylemleri, Avusturya'daki bir kısım aşırı grupların faaliyetlerinin daha yakından izlenmesi gerektiğine dikkat çekecek niteliktedir. Vatandaşlarımız, güvenlik birimlerinin aşırı sağcı grupların can ve mal güvenliğine karşı gerçekleştirdikleri eylemlerde sıfır tolerans ilkesiyle hareket etmelerini beklemekte ve talep etmektedir.

Avusturya'da ırkçılıkla mücadele etmek ve toplumsal duyarlılığı artırmak üzere 1999 senesinde kurulan ZARA (Zivilcourage und Anti-Rassismus-Arbeit) isimli sivil toplum kuruluşu, çalışmaları hakkında düzenli olarak yıllık raporlar hazırlamaktadır. "İrkçilik Raporu" adıyla yayınlanan raporların sonuncusu 2011 yılına ait olup, bu yıl içinde tespit edilen eylemlere bu raporda yer verilmekte ve kuruluşa intikal eden veya ettirilen yabancı aleyhtarları tüm girişimler sıralanmaktadır. ZARA'nın 2011 Yılı İrkçilik Raporunda, rapor döneminde 706 ırkçı eylemin kayıt altına alındığına ve bu eylemlerden büyük bir bölümünün kamusal alanda vuku bulduğuna dikkat çekilmektedir. Eylemlerin, vuku bulunduğu alanlara göre oransal dağılımı aşağıda verilmektedir:

*Kamusal Alan	% 26
*İnternet Üzerinden Yayın	% 19
*Hizmet Sektörü ve Hizmet Sunumu	% 18
*Duvar Yazıları, Afiş ve Hakaret İçeren Karalamalar	% 8
*Siyasi Hayat ve Basın/Yayın Kuruluşları	% 7
*Polis Teşkilatı	% 5
*Çalışma Hayatı	% 5

Sıralanan bu eylemlerin sadece % 31'i eyleme doğrudan muhatap kalanlar tarafından ihbar edilmiştir. İhbar sahiplerinden % 60'ı ise, bizzat şahit olduğu veya gözlemlediği eylem hakkında bildirimde bulunmuş ve bunların kayıt altına alınmasını talep etmiştir.

İrkçı eylem ve saldırılardan 54'ünün ilan, afiş veya slogan kullanılarak gerçekleştirildiği, bunlardan 8'inin ise toplu taşıma araçlarında tespit edildiği raporda ifade edilmektedir. Bu kapsamda değerlendirilen eylemlerin % 61'i Yahudi aleyhtarlığını, % 19'unun doğrudan ırkçılığı, % 6'sının Türk düşmanlığını ve % 2'sinin İslam dini karşıtlığını içerdiği kayıtlara geçmiştir.

ZARA, Avusturya'da yaşayan yabancıların maruz kaldıkları ırkçı saldırıları ilgili birimlere veya doğrudan kendilerine ihbarda bulunmaktan imtina ettiklerini ve bunun bir yandan bürokrasi

ürkekliği, diğer yandan da hak ve yükümlölükler konusunda bilgisizlikten kaynaklandığı savunmaktadır.

Aşırı sağ görüşlü bazı siyasi partiler (FPÖ, BZÖ), özellikle yerel ve genel seçimler öncesinde, yabancılar konusunu propaganda aracı olarak kullanıp, Avusturya kamuoyunu etkileme çabası içine girmektedir. FPÖ, kullandığı seçim afişlerinde; “Viyana kanımız için daha fazla cesaret”, “Çok fazla yabancı kimseye iyi gelmez”, “Sosyal konutlar yerli halka”, Doğduğumuz kenti aynen muhafaza etmek istiyoruz” şeklinde ırkçı slogan ve söylemler kullanmış, hatta daha da ileri giderek resmi internet sitesine yerleştirilen İslam karşıtı oyunlarla Müslüman nüfus rencide edilmiştir. Söz konusu Partinin Steiermark Eyalet Teşkilatı Başkanı, mahkemeye intikalinden sonra siteden kaldırılan İslam aleyhtarı oyun hakkında, halka kin ve nefret duyguları aşılama suçu ile yargılanmıştır. Yine bu partinin bir başka mensubu da geçtiğimiz dönemde İslam Peygamberi’ne hakaret suçuyla yargı önüne çıkartılmış ve cezalandırılmıştır.

Aynı partiye mensup yerel bir politikacı Innsbruck’da yapılan belediye seçimlerinde üzerinde “Fas’lı Hırsızlar Yerine Anavatan Sevgisi” (Heimatliebe statt Marokkaner-Diebe) ifadesi bulunan afişler bastırılmış ve bu eylemi nedeniyle 8.000 Avro para cezasına çarptırılmıştır. Anılan şahıs, yoğunlaşan tepkiler üzerine hem partisinden istifa etmek, hem de 2012 Nisan ayında yapılan seçimlerde adaylıktan çekilmek zorunda kalmıştır.

FPÖ (Avusturya Özgürlükçü Parti) son 3 yılda yapılan genel ve yerel seçimlerin tamamından büyük başarı elde ederek çıkmıştır. Viyana Eyalet Parlamentosu seçimlerinde oylarını % 14,9’dan % 25,8’e çıkartarak ikinci büyük siyasi güç haline gelen bu parti diğer Federal eyaletlerde de oy oranını yükseltmiş bulunmaktadır.

2011 yılında gerçekleştirilen yasal düzenlemelerle, hem aile birleştirmesinin zorlaştırıldığı, hem de vatandaşlığa alınma koşullarının ağırlaştırıldığı bilinmektedir. 2003 ve 2004 yıllarında ortalama 13 bin vatandaşımızın Avusturya vatandaşlığına geçtiği, bu sayının 2009’da 1.242’ye, 2010 senesinde ise 937’ye inmiş bulunduğu tespit edilmiştir. Tüm olumsuz koşullara ve ağırlaştırılmış şartlara da rağmen 2011 yılında 1.178, 2012 de ise 1.200 vatandaşımız Avusturya vatandaşlığına geçmiş bulunmaktadır. Türk vatandaşları, Avusturya vatandaşlığını seçen yabancı ülke vatandaşları arasında ilk sırada gelmektedir. Bu gelişme, bir yandan vatandaşlarımızın uyum istek ve çabalarındaki samimiyeti ve kararlılığı ortaya koyarken, diğer yandan da, “yabancılar, özellikle de Türkler uyum sorunu yaşıyor” şeklindeki bazı görüşleri de çürütür niteliktedir. Ayrıca çok sayıda

Türk vatandaşı ile Türk asılıının Avusturya'nın siyasal, sosyal ve kültürel hayatında önemli başarılarına imza attığı hususu da asla unutulmamalıdır.

1.6.5.2. Sayısal Veriler

Bulunulan Ülke Uyruğuna Geçen Vatandaşlarımızın Yıllar İtibariyle Sayısı

Yıl	Sayı
2012	1.198

Bulunulan Ülke Uyruğuna Geçen Vatandaşlarımız ile Diğer Yabancıların Sayısal Mukayesesi

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Türk	2.076	1.664	1.242	937	1.178	1.198
Eski Yugosl.	9.346	6.003	4.181	3.152	2.811	2.841
AB Ülkeleri*	1.051	854	856	598	709	765
Diğer AB Ülkeleri*	284	288	291	270	461	494
Genel	14.010	10.258	7.978	6.135	6.690	7.043

*2004 yılından itibaren AB'ye üye olan ülkeler hariç

Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

2012 yılı itibarıyla

Dernek Türü	Sayı
Üst Kuruluşlar	8
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	64*
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	36
Spor Dernekleri	20
Diğerleri	72
Toplam	200

*ATİB'e bağlı derneklerin sayısı

Vatandaşlarımızın Genel ve Yerel Yönetimlere Katılımlarıyla İlgili Sayısal Bilgiler
2012 Yılı İtibarıyla

Avrupa Parlamentosu	-
Federal Parlamento	2
Eyalet Parlamentoları	4
Toplam	6

1.6.6. İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR/İKİLİ İLİŞKİLER

a) Türkiye ile bulunulan ülke ile imzalanmış işgücü ve/veya sosyal güvenlik anlaşması/anlaşmaları, işbirliği protokolleri

Avusturya'ya Türk işgücü göçü, 15.05.1964 tarihinde imzalan ve aynı tarihte yürürlüğe sokulan ikili anlaşma ile başlamıştır.

23 Temmuz 1964 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan "Avusturya'ya Türk İşgücü Celbi ve Türk İşçilerinin Avusturya'da İstihdamına Dair Türkiye Cumhuriyeti ile Avusturya Cumhuriyeti Arasındaki Anlaşma", Avusturya'nın yabancı işgücüne olan ihtiyacının Türk işçisi ile de karşılanması ve Türk İş ve İşçi Bulma Kurumu'nun bu sevkiyata aracılık etmesi amacıyla imzalanmıştır. Anlaşma'nın 1 nci maddesinde, Avusturya Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı'nın Türk işgücü ihtiyacını işkolu ve mesleklere göre tahmini olarak yetkili Türk kurumuna bildirmesi hükme bağlanmıştır.

Avusturya, petrol krizi ile başlayan küresel ekonomik sorunları ileri sürerek, 1974 yılında yabancı işgücü alımını durdurmuştur. 1975 yılında çıkartılan "Yabancılar İstihdam Yasası" ile de Avusturyalı işgücüne işe yerleştirmede öncelik hakkı tanınmıştır.

Türkiye ile Avusturya arasındaki mevcut Sosyal Güvenlik Anlaşması 28.10.1999 tarihinde Viyana'da imzalanmış, 01.12.2000 tarihinde de yürürlüğe girmiştir. Bu Anlaşmanın uygulanmasına dair "İdari Anlaşma" 15.11.2000 tarihinde Ankara'da imzalanmış ve Sosyal Güvenlik Anlaşması ile aynı tarihte yürürlüğe sokulmuştur.

b) Bulunulan ülkenin taraf olduğu uluslararası sözleşmeler (Avrupa Konseyi, Uluslararası Çalışma Örgütü, Birleşmiş Milletler, Ekonomik İşbirliği Teşkilatı, İslam İşbirliği Teşkilatı gibi uluslararası kuruluşlarca hazırlanan sözleşmeler ve diğer hukuki belgeler)

Avusturya, 1949 senesinde kurulan ve üye sayısı günümüzde 49'a ulaşan Avrupa Konseyi'ne 1956 yılında üye olmuştur. Avrupa Konseyi tarafından 18.10.1961 tarihinde kabul edilen Sosyal Şart'ı 10.09.1969 tarihinde onaylayan (BGBL. 460/1969) Avusturya, 2010 yılında Şartın 7. (Çocuk ve Gençlerin Korunması), 8. (Çalışanların Korunması), 16. (Ailenin Korunması), 17. (Annenin Korunması) ve 19. (Göçmen İşçiler ve Aile Fertlerinin Korunması) maddelerinin uygulamalarına ilişkin ülke raporu sunmuştur.

Avusturya, 1919 ve 1938 yıllarını kapsayan dönemde ve 1947 senesinden itibaren Uluslar arası Çalışma Örgütü (ILO) üyesidir. ILO'nun 188 sözleşmesinden 52'sini onaylayan Avusturya, insan haklarına yönelik temel sözleşmelerin tamamına taraftır.

c) AB mevzuatı ve Türkiye-AB ortaklık mevzuatı, Avrupa Birliği Adalet Divanı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi gibi uluslararası yargı organlarının kararları

Federal Yüksek İdare Mahkemesi, yüksek öğrenim amacıyla Avusturya'ya gelen Derya GÜLFIRAT isimli vatandaşımızın tam gün (haftalık 40 saat) çalışma izni talebini reddeden İş Piyasası Servisi'nin 24.09.2010 tarihli Kararını, Birlik hukuku ile bağdaşmadığı gerekçesiyle bozmuştur.

Yüksek Mahkeme, 26.06.2012 tarihli Kararını Türkiye-AB ortaklık ilişkisi ve 1/80 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı'nın (OKK) 6 . maddesine dayandırmıştır.

Karar, Avusturya iş mevzuatında cüzi çalışma "Geringfügige Beschaeftigung" olarak bilinen sınırlı kazanca bağlı kısmi çalışma ilişkisinde istihdam edilen Türk öğrencilere, Avusturya iş piyasasına dahil olma imkanı sağlamaktadır.

Avusturya'da yüksek öğrenim gören üçüncü ülke vatandaşlarına yüksek öğrenim sırasında haftada 10 saat, lisansüstü eğitim döneminde ise haftada 20 saat çalışma imkanı sağlanmaktadır. Yabancı öğrencilere verilen ve her yıl uzatılan ikamet izni (Aufenthaltsbewilligung), kısmi çalışma dışında, hamiline Avusturya iş piyasasına girme hakkı tanımamaktadır. İkamet izninin uzatılması da belirli ölçüde eğitim başarısına bağlı tutulmuştur. Sınırlı kazanç imkânlı cüzi çalışma ilişkisinde elde

edilebilecek aylık kazanç 2012 yılı için 376,26 Avro (günlük: 28,89 Avro) ile sınırlı tutulmuştur. Bu tür iş ilişkisinde istihdam edilenler, işverenler tarafından zorunlu ödenen kaza sigortası primi dışında sosyal güvenlik prim yükümlülüğünden muaf tutulmuştur. Ancak, çalışanlar isteğe bağlı olarak aylık 53,10 Avro prim ödemek suretiyle, hastalık ve yaşlılık sigortası kapsamına girme imkânına sahiptir.

Federal İçişleri Bakanlığı'nın yabancılara ikamet izinlerinden sorumlu Daire Başkanlığı tarafından alınan ve Türk asıllı Avusturya vatandaşı ile evli bir vatandaşımızın yaptığı itirazı sonuçlandıran 18.04.2012 tarihli Karar'da; 1/80 sayılı Ortaklık Konseyi kararına atıfla, Federal Yabancılar Kanunu'nun aile birleştirmelerine ilişkin bazı hükümlerinin ortaklık hukukuna ters düştüğü teyit edilmekte olup, itirazda bulunan vatandaşımızın ikamet izni başvurusu kabul edilmiş ve olumlu sonuçlandırılmıştır.

Karara esas görüş ve yasal gerekçeler maddeler halinde aşağıda özetlenmiştir:

- 1) Türk vatandaşı başvuru sahibi, bir Avusturya vatandaşı ile evli olduğunu belirterek İstanbul'daki Avusturya Başkonsolosluğu kanalıyla 16.03.2011 tarihinde aile birleştirmesi kapsamında oturma izni başvurusunda bulunmuş, bu başvurusu henüz 21 yaşını doldurmadığı gerekçesiyle, yetkili idari otoritenin 18.04.2012 tarihli kararıyla reddedilmiştir.
- 2) Halen 25.05.2012 tarihine kadar geçerli turist vizesiyle Avusturya'da ikamet eden başvuru sahibi, avukatı kanalıyla bir üst makama yaptığı 05.04.2012 tarihli itirazında, oturma izni aldıktan sonra Avusturya'da çalışma niyetinde olduğunu beyan etmiştir.
- 3) Türkiye ile Avrupa Ekonomik Topluluğu arasında 12.09.1963 tarihinde imzalanan Ortaklık Anlaşması, serbest dolaşımın taraflar arasında kademeli olarak gerçekleştirilmesini ve yerleşme özgürlüğünü kısıtlayan düzenlemelerin karşılıklı olarak kaldırılmasını öngörmektedir. Keza 1970 yılında imzalanan Katma Protokol (Madde 41/1), tarafların hizmetlerin serbest dolaşımı ve yerleşme özgürlüğüne ilişkin yeni kısıtlamalar getiremeyeceğini karara bağlamaktadır.

Aynı şekilde 1980 yılında imzalanan 1/80 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı'nın 13 ncü maddesi ile, üye ülkelerin, Topluluk sınırlarında yasal olarak ikamet eden ve çalışan Türk

işçilerine ve bunların aile fertlerine, iş piyasasına giriş şartlarına yeni kısıtlamalar getiremeyeceği hüküm altına alınmıştır.

- 4) Avusturya, 01.01.1995 tarihinde Avrupa Birliği'ne tam üye olmakla, Birlik hukukunun tamamını ve dolayısıyla Türkiye-AB Ortaklık Hukukunu da üstlenmiştir.
- 5) Avrupa Birliği Adalet Divanı, “**15.11.2011 tarih ve C-256/11 sayılı DEREÇİ Kararı**” ile, ilk kez olarak, 1/80 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı'nda vurgu yapılan genel ilke (**mevcut durumun korunması, ağırlaştırıcı düzenleme yapılmaması**) ile Türk vatandaşlarına Avusturya'da uygulanan aile birleştirmesi mevzuatı arasında ilişki kurmaktadır.

DEREÇİ Kararında, Ek Protokol'ün 41/1 nci maddesi ile Türk vatandaşlarına Birlik üyesi ülkelere seyahat ve yerleşme özgürlüğü sağlanmadığı vurgulanmakla birlikte, Katma Protokolün üye ülkelerdeki bağlayıcı etkisinden hareketle, Türk vatandaşlarının, ağırlaştırıcı hükümlere ilişkin olarak Birlik ülkesindeki ulusal mahkemelere başvuru hakkı bulunduğu teyit edilmektedir. Darıcı Kararı'nın en çarpıcı yönü, 01.01.2006 tarihinde yürürlüğe giren Federal Yabancılar Yasası'nın, 1997 yılında yürürlükte bulunan yabancılar mevzuatına kıyasla, Avusturya vatandaşlarıyla evli Türk vatandaşlarının aile birleştirmesi hakkına yeni sınırlamalar ve zorlaştırıcı koşullar getirdiği hususunun tespitidir.

- 6) Avrupa Birliği Adalet Divanı'nın DEREÇİ kararındaki yorumu, Federal Yüksek İdare Mahkemesi'nin 15.12.2011 tarih ve “2007.18.0430” sayılı kararı ile 19.01.2012 tarih ve “2011.22.0313” sayılı kararına esas teşkil etmiş ve ağırlaştırıcı mevzuat hükümlerine atıfta bulunarak, Avusturya vatandaşı ile evli Türk vatandaşlarının aile birleştirmesi kapsamında ülkeye girişlerinde ve gelecekte istihdam hayatına katılımlarında 2006 yılının yasal düzenlemeleri değil, bundan daha elverişli hükümler içeren eski yabancılar mevzuatı (1997) uygulanması gerektiğine dikkat çekilmiştir.
- 7) Federal Yabancılar Yasası'na 2009 yılında eklenen madde ile, aile birleştirmesinde 21 yaş sınırı getirilmiştir. Buna göre, Avusturya vatandaşı ile evli başvuru sahibinin müracaat tarihinde 21 yaşını doldurmuş olması zorunlu tutulmuştur. Aynı zorunluluk, Avusturya'da mukim eş açısından da söz konusudur. Ancak 1997 yılının yabancılar mevzuatı, bu tür bir sınırlamayı öngörmemektedir. Bu eski mevzuat kapsamında, oturma izni talebinin yaş sınırlamasına bağlı olarak reddi, ancak kamu düzeninin ihlali halinde mümkün olabilmektedir.

Ağırlaştırıcı mevzuat getirmeme ilkesi ışığında, Avusturya vatandaşlarının, çalışma niyetiyle ülkeye gelip yerleşmek isteyecek Türk vatandaşı eşlerine 21 yaş sınırlaması artık uygulanamayacaktır.

- 8) Başvuru sahibi oturma izni müracaatında bulunduğu tarihte 20 yaşındadır ve Federal Yabancılar Yasası hükümleri (Madde 2/1/9) anlamında Avusturya vatandaşı ile evlilik ilişkisi devam eden “aile ferdi” olarak görülmektedir. 1997 tarihli eski yabancılar mevzuatı uyarınca da, oturma izni ilk başvurusunu, ikametinin yasal olup olmadığından bağımsız Avusturya’da yapabileceği gibi, bu müracaatının sonucunu burada bekleme hakkına sahiptir. Hal böyle iken, yürürlükteki Yabancılar Yasası’nın, ilk başvurunun usul ve esaslarını düzenleyen 21 nci maddesinin 1 nci ve 6 ncı fıkraları, Avusturya vatandaşlarıyla evli olup iş piyasasına girme niyetli Türk vatandaşlarına uygulanamayacaktır.
- 9) Oturma izni müracaat sürecinde, başvuru sahibinin Almanca bilmediği ve hükümlerini 5 yıl içinde yerine getirmeyi taahhüt ettiği bir “Entegrasyon Sözleşmesi” imzaladığı anlaşılmaktadır. Entegrasyon Sözleşmesi 01.01.2003 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunmaktadır. Avusturya açısından ölçü kabul edilen tarihte (01.01.1995 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiş sayılan Ortaklık Konseyi Kararı), uyum sözleşmesinin 1 nci modülüne denk gelen herhangi bir yasal düzenleme mevcut değildir. Bu nedenle de, Avusturya vatandaşı eşiyile birlikte yaşayan bir Türk vatandaşının oturma izni uzatılması başvurusunun, mevcut Yabancılar Yasası’nın 11.2.6 ncı maddesi uyarınca reddi mümkün değildir.
- 10) Üçüncü ülkelerden gelecek yabancıların Avusturya’ya girişlerinden önce basit iletişimi mümkün kılacak ölçüde Almanca bilmeleri ve bunu belgelemeleri koşulu, 2011 yılında gerçekleştirilen yasa değişikliği ile getirilmiştir. Avusturya’nın tam üyeliğe kabul edildiği tarihinde (01.01.1995) mevcut kanunun “21a” maddesinde ifade edilen “Almanca” şartı bulunmamaktadır. Bu durumda, Yabancılar Yasası’nın 21a maddesi, Avusturya vatandaşlarının Türk vatandaşı eşlerine uygulanmayacaktır.
- 11) Mevcut hukuki durum ve 01.01.1995 tarihinden sonra gerçekleştirilen önemli yasal düzenlemeler dikkate alındığında, Avusturya vatandaşlarının, istihdam niyetiyle ülkeye gelip yerleşmek isteyecek Türk eşlerinin, kamu düzeni ve güvenliğinin tehlikeye girmesi hali dışında, oturma izni alma hakkı bulunmaktadır. Bu husus, Federal Yüksek İdare Mahkemesi’nin 15.11.2011 tarihli kararıyla da teyit edilmiştir.

12) Bir Avusturya vatandaşının çalışma hayatına dâhil olma isteğini beyan etmeyen Türk eşine mevcut yabancılar mevzuatındaki hükümler aynen uygulanacaktır.

Sonuç itibarıyla; başvuru sahibi vatandaşımızın Avusturya'daki ikametinin, kamu düzeni ve güvenliği açısından kaygı yaratmadığı hususu tespit edilmiş ve kendisine aile birleştirmesi kapsamında oturma izni düzenlenmesine karar verilmiştir. Oturma izninin süresi, Federal Yabancılar Kanunu'nun 20/1 maddesi uyarınca 1 yıl olarak tespit edilmiştir. Bu izin, süresi sona erdiği tarihten en az 3 ay önce başvuruda bulunulması halinde, yetkili makam tarafından uzatılacaktır. Süre aşımından sonra yapılacak başvurular, ilk müracaat şeklinde değerlendirilecektir.

Federal İçişleri Bakanlığı'na bağlı "Yabancılar Kanunu ve Vatandaşlık Hukuku Daire Başkanlığı" tarafından alınan bu Karar, Viyana Belediyesi Yabancılar Dairesi (Magistrat 35) açısından bağlayıcı nitelik taşımaktadır. Nitekim anılan birim, Karar'da belirtilen değerlendirme ışığında başvuru sahibine uygun ikamet izni düzenlenmesi yolunda talimatlandırılmıştır.

Avusturya'nın yabancılar mevzuatı, son yıllarda yapılan yasal değişikliklerle sürekli olarak katılaştırılmıştır. Bu kapsamda, ilk vize başvurusunda Almanca bilgisini belgeleme zorunluluğu, entegrasyon sözleşmesindeki hükümleri 3 yıl içinde yerine getirme mecburiyeti (daha önce bu süre 5 yıl olarak uygulanmıştır), aile birleştirmesinde asgari yaş sınırı (21) getirilmesi, süresiz oturma izni düzenlenmesinin "B 1" seviyede Almanca bilgisine bağlı tutulması, bu düzenlemelere örnek teşkil etmektedir. Federal İçişleri Bakanlığı'nın yukarıda açıklanan kararı, tüm bu yasal düzenlemelerin bir anlamda delinmesi anlamını taşıdığı aşikârdır.

Karar, Federal İçişleri Bakanlığı tarafından, yabancılar mevzuatının Avusturya'daki tüm uygulayıcı birimlerine gönderilmiş olup bir "Genelge" (Rundschreiben) etkisindedir. Kararda belirtilen hususlar, genel ilkeler şeklinde sunulmuş olup, bundan sonraki başvurularda yön belirleyici nitelik taşımaktadır. Karar kapsamında, Avusturya vatandaşlarıyla evli Türk vatandaşlarının, kamu düzeni ve güvenliğinin tehdit altında olması durumu haricinde, oturma izni alma hakkı mevcuttur. Bu durumdaki vatandaşlarımıza, aile birleştirmesinde aranan diğer koşullar da (yeterli ev, sağlık sigortası, belli ölçüde kazanç vb.) ileri sürülemeyecektir. Bunların dışında, Almanca bilgi düzeyini ispatlayan belge talep edilemeyecektir.

Türk vatandaşları arasındaki evlilik ilişkisinden kaynaklı aile birleştirmesi uygulamasında da 21 yaş sınırı artık aranmayacak, bunlardan Almanca dil belgesi de talep edilmeyecektir. Ancak, bu durumdaki vatandaşlarımızın vize taleplerinin karara bağlanmasında, ev, kazanç, hastalık sigortası

ve olumlu adli sicil gibi, Yabancılar Yasası'nın 11 nci maddesinde sayılan kısıtlamalar ve koşullar geçerliliğini koruyacaktır.

Kararın uygulanması, başvuru sahibinin Avusturya'da çalışma hayatına dâhil olma niyetini beyan etmiş olmasına bağlıdır. Avusturya'ya aile birleştirmesi kapsamında yerleşecek vatandaşlarımız, eşlerinin vatandaşlık ilişkisinden bağımsız, başvurularına imzalı bir taahhüt belgesi eklemek suretiyle, bu şekil şartını yerine getirmiş sayılacaktır.

Avusturya'da yerleşik düzene geçtikten sonra, oturma izninin uzatılmasında veya süresiz ikamet izni düzenlenmesinde entegrasyon sözleşmesinde belirtilen usul ve esaslar geçerliliğini koruyacaktır. Zira Yüksek Yargı kararları, ikamet mevzuatı kapsamında 1995 yılından sonra getirilen düzenlemeleri, 1/80 sayılı Ortaklık Konseyi kararı çerçevesinde zorlaştırmacı hüküm niteliğinde değerlendirmemiştir.

Federal İçişleri Bakanlığı, Kararın, herhangi bir yasal düzenlemeye gidilmeden uygulanabilir nitelik taşıdığını savunmaktadır. Nitekim Karar gerekçesinde Türkiye-AB ortaklık hukukunu belirleyen metinlerin aynı zamanda Birlik müktesebatının da bir parçası olarak görüldüğü ve Avusturya tarafından üstlenildiği ifade edilmektedir.

Avusturya, Birlik müktesebatını veya ABAD kararlarını ulusal mevzuatına yansıtma konusunda fevkalade önemli bir adım atmış bulunmaktadır. Federal İçişleri Bakanlığı'nın "yorum" nitelikli bu kararının, yüksek yargı kararlarının zorlayıcı etkilerinden kaynaklandığı aşikârdır.

1.6.7. DİĞER ÖNEMLİ GELİŞMELER

Ekonomik Göstergeler ve Dış Ticaret

Güçlü bir serbest piyasa ekonomisine sahip olan Avusturya'yı, aralarında dünyanın en büyük 500 şirketi (Fortune 500-Unternehmen) listesine giren 28 dev kuruluşun da bulunduğu 300 kadar yabancı firmanın merkez üs olarak görmesi ve buraya yerleşmesi, ülkeyi bir ekonomik cazibe merkezi haline getirmiştir.

2009 yılında % 3,8 oranında küçülen Avusturya ekonomisi 2010 senesinde % 2,3'lük bir büyüme oranı yakalamış, 2011 yılında ise % 3,3'lük bir seviyede yükselme kaydetmiştir. Büyüme hızı, 2012 senesinde % 0,8 olarak tespit edilmiştir.

Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) 2010 yılı verileri, fert başına düşen milli gelir açısından Avusturya'nın Avrupa'da ilk beş ülke arasında, dünyada ise 13. sırada geldiğini göstermektedir. Son istatistiklere göre AB-27 arasında ortalama 24.400 Avro olarak hesap edilen kişi başına düşen ulusal gelir Avusturya'da 35.790 Avro'ya ulaşmıştır.

Avusturya'nın 301,3 Milyar Avro tutan milli gelirin % 68,7'si hizmet sektörü, % 29,8'i sanayi, % 1,5'ini ise tarım sektörü kaynaklıdır. 2011 yılında toplam 121,774 Milyar Avro ihracat yapan Avusturya, aynı dönemde 131,008 Milyar Avro tutarında ithalat gerçekleştirmiştir. Ülkenin dış ticaret hacmi 252.782 Milyar Avro, dış ticaret açığı ise 9,234 Milyar Avro olarak gerçekleşmiştir.

2012 Ocak-Eylül döneminde Avusturya'nın Türkiye'den ithalatı 829.515.000,- Avro, ihracatı ise 922.087.000,- Avro olmuştur.

Diploma Denkliği ve Mesleki Yeterlilik

Yüksek öğrenimlerini ülkemizde tamamlayıp Avusturya'ya gelen ve burada yerleşen vatandaşlarımızın diplomaları doğrudan tanınmamaktadır. Vatandaşlarımız, mezun oldukları kurumlar ve eğitim müfredatına bağlı olarak yapılan değerlendirme sonucunda, Avusturya'da denk tutulan düzeyden itibaren ayrı bir eğitime sevk edilmektedir. Avusturya'ya gelmeden önce ülkemizde ya da bir diğer yabancı ülkede alınmış orta öğrenim, yüksek öğrenim ve mesleki eğitim diplomalarının / mezuniyet belgelerinin Avusturya mevzuatına göre denkliğinin sağlanması, bu ülkede bir meslek sahibi olarak çalışılmasına olanak yarattığı gibi bir mesleki nitelik kazanılmasında da önemli rol oynamaktadır.

Türkiye'de teori/pratik eğitim sisteminde alınan meslek diploması, eğitim müfredatının Avusturya ile örtüşmesi halinde, kabul edilebilmektedir. Ancak mesleki yeterliliğin eğitim kurumları dışında kazanılmış olması halinde, belli şartlar altında (18 yaş ve iki yıllık mesleki deneyim, sertifika vb.) Ticaret Odası (Wirtschaftskammer) tarafından düzenlenen kurslara veya sınavlara katılmak suretiyle dışarıdan diploma alınabilmektedir.

Yüksek Öğrenim Diplomalarının Denkliği

Yabancı ülkelerde alınmış yüksek öğrenim diplomalarının denklik işlemlerinde yetkili kurum, sözkonusu olan öğrenimin Avusturya’da yapıldığı bir üniversite ya da yüksek okuldur.

Diğer taraftan, yabancı ülkelerde alınmış yüksek öğrenim diplomalarının ve unvanların denklik işlemleri için bilgi vermek üzere Federal Bilim ve Araştırma Bakanlığı nezdinde aşağıda iletişim bilgileri verilen Ulusal Bilgi Merkezi - EnicNaricAustria- kurulmuştur. Söz konusu kuruluş, Avusturya’da yüksek öğrenim alanındaki tüm denklik işlemlerine ilişkin bilgi veren resmi başvuru ve irtibat kuruluşudur.

“ENICNARICAUSTRIA”

Bundesministerium für Wissenschaft und Forschung

Abteilung III/7

Teinfaltstraße 8, 1014 WIEN

Tel.: 01/ 53120/5921, Fax: 01/ 53120/99/7890

E-mail:naric(at)bmwf.gv.at

Orta Öğrenim Diplomalarının Denkliği

Orta öğrenim diplomalarının denklik işlemleri için yetkili kuruluş, aşağıda iletişim bilgileri verilen Federal Eğitim, Sanat ve Kültür Bakanlığı’dır.

Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur (BMUKK)

Minoritenplatz 5, 1014 WIEN

Tel:01-53120-0 , E-mail: ministerium@bmukk.gv.at

Anılan Bakanlık yabancı diplomaların /mezuniyet belgelerinin tanınmasında, yabancı ülkede verilmiş olan sınavların ve görülmüş olan derslerin Avusturya’daki sınav ve derslerle karşılaştırılmasını esas almaktadır. Münferit konuların veya derslerin yeterince görülmediği sonucuna varılması halinde, başvuru sahibinden, Eyaletlerin eğitimden sorumlu makamlarınca (Landesschulrat) yaptırılan harici olgunluk sınavına / denklik sınavına (Externistenreifeprüfung / Nostrifikationsprüfung) girmesi istenmektedir.

Çıraklık Eğitimi Diplomalarının Denkliği

Çıraklık eğitimi diplomalarının tanınması için yetkili kuruluş, aşağıda iletişim bilgileri verilen Federal Ekonomi, Aile ve Gençlik Bakanlığı, Mesleki Eğitim Dairesi'dir.

„Bundesministerium für Wirtschaft, Familie und Jugend“

Abteilung I/4

(Berufsausbildung)

Stubenring 1, 1011 WIEN

Tel: 01/71100-2213, Faks: 01/71100-2366

www.bmwfj.gv.at

E-mail: post@i4.bmwfj.gv.at

Çocuk Parası ve Tahkim Süreci

Avusturya, Türkiye’de ikamet eden çocukları için vatandaşlarımıza yaptığı aile yardımlarını, o tarihte geçerli Sosyal Güvenlik Sözleşmesi’ni tek taraflı feshetmek suretiyle 1.10.1996 tarihinden itibaren durdurmuştur. Avusturya ile 28.10.1999 tarihinde imzalanan yeni “Anlaşma” aile yardımlarını kapsamamaktadır. Türkiye, fesih tarihinden önce yapılan ödemelerin kazanılmış hak olduğu, dolayısıyla Kanunun öngördüğü yaş sınırına kadar ödemelerin sürdürülmesi fikrini savunurken, Avusturya, fesih işlemi ile aile yardımlarının yasal dayanağının ortadan kalktığını, ayrıca çocuk parasının prime esas bir sosyal güvenlik ödeneği olmadığı şeklindeki düşüncesinde ısrar etmiştir. Tarafların, sorunun bir hakem heyetine taşınması konusunda uzlaşma sağlamasından sonra iki ülke yetkili makamları bir “Tahkim Anlaşması” taslağı hazırlamak üzere 2004 yılında iki kez bir araya gelmiş ve bir madde dışında hazırlanan taslak metin üzerinde mutabakata varmışlardır. Anlaşma taslağının “Uygulanacak Hukuk” başlıklı 22. maddesi, tarafların uzlaşma sağlayamadığı tek maddedir. Avusturya tarafı, Hakem Heyeti’nin Avusturya mevzuatını esas alarak karar vermesini talep etmekte, buna karşılık Türk tarafı feshedilen Sözleşme hükümleri ile uluslararası metinlerin dikkate alınması gerektiğini ileri sürmektedir. Sorunun çözümüne katkı sağlayacağı düşüncesiyle Avusturya tarafına sunulan son önerimiz 14.05.2008 tarihli “Verbal Nota” ile bildirilmiş olup bu Nota’ya henüz cevap verilmemiştir.

Öte yandan, Viyana’da mukim Türk asıllı Avusturya vatandaşı Mehmet Efe, Türkiye’de yaşayan çocukları için ödenen aile yardımlarının kesilmesi nedeniyle uğradığı mağduriyetin insan hakları ihlali olduğunu ileri sürerek Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’ne başvuruda bulunmuş. Ülkemizin

de bu davaya müdahil olarak katılması sağlanmış olup, gelinen noktada Avusturya'nın 2010 yılı Mart ayında ülke savunmasını İnsan Hakları Mahkemesi'ne sunmuş bulunmaktadır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Avusturya vatandaşı Mehmet Efe'nin, Türkiye'de mukim çocuklarına yapılan aile yardımının kesilmesine ilişkin olarak Avusturya aleyhine açtığı ihlal davasını görüşerek karara bağlamıştır. AİHM, 08.01.2013 tarihli kararında, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 14 ncü maddesinin ihlal edilmediği sonucuna varmıştır. Avusturya, Kararın gerekçesine yansıyan resmi savunmasında, Avusturya'nın, aile yardımlarıyla ilgili yasal mevzuatında ülkede yerleşik çocuklar arasında asgari geçim standardının korunmasını hedef aldığını, bu kapsamda yapılan yardımın bir anlamda geleceğe yatırım olarak görüldüğünü, yurtdışında mukim çocukların ülkeye katkı sağlayamayacağı nedeniyle aile yardımı dışında tutulduklarını ileri sürmüştür. Mahkeme, Avusturya'nın kendi sosyal güvenlik sistemini ülkede yerleşik nüfusun ihtiyaçlarına göre dizayn ettiğini ve Avusturya dışında yaşayan kişilerin durumlarıyla ilgili sağlıklı bir mukayesenin yapılamayacağını vurgulamıştır.

Vatandaşlık, Çifte Tabiiyet ve Mavi Kart Uygulaması

Avusturya vatandaşlık mevzuatında yapılan son değişikliklerle (01.07.2011), başvuru sahibinin "B2" seviyede Almanca bilmesi, son üç yıl içinde geçimini sağlamak üzere sosyal yardım nitelikli yardımlar almamış olması, sadece Avusturya'nın değil, aynı zamanda müracaatta bulunduğu Federal Eyalet'in de siyasi tarihi kapsamındaki test sınavını başarmış olması, gibi yeni ve zorlaştırılmış koşullar getirilmiştir. Bu ağırlaştırılmış şartlar, vatandaşlığa geçmek isteyen yabancıların sayısını da olumsuz etkilemektedir. Nitekim Avusturya vatandaşlığını tercih eden vatandaşlarımızın sayısında 2004 yılından itibaren sistematik bir gerileme gözlenmektedir. 2003 yılında toplam 45.112 yabancı (Türk: 13.680) Avusturya vatandaşlığına geçmişken, bu sayı 2008'de 10.268'e, 2010'da ise 6.145'e gerilemiştir.

Avusturya Vatandaşlık Kanunu, vatandaşlığa alınan yabancıların iki yıl içinde kendi ülkesiyle vatandaşlık ilişkisinin sona erdirilmiş olmasını zorunlu kılmaktadır.

Avusturya, önceden yazılı izin almaksızın bir başka ülkenin vatandaşlığına geçenlerin vatandaşlığını geri almaktadır. Çifte vatandaşlık izni, çok özel hallerde istisnai olarak verilmektedir. Az sayıda da olsa, Avusturya'nın ekonomik, kültürel, sportif, bilimsel ve sanat hayatının gelişmesine katkı sağladığına veya sağlayacağına inanılan yabancıların Federal Başbakanlık makamının onayıyla ve çifte vatandaşlık esasında Avusturya vatandaşlığına alınmalarına izin verilmektedir.

1.7. İSVİÇRE

1.7.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2011 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk
Erkek	%49 erkek	toplam nüfusa oranı %22.8	yabancı nüfusa oranı %3.9
Kadın	%51 kadın		
Toplam	7.954.700	1.825.060	71.400

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

Yıllar itibarıyla vatandaşlarımızın sayısındaki azalma vatandaşlarımızın İsviçre vatandaşlığına geçmesinden kaynaklanmaktadır. İsviçre vatandaşlığı kazanmış yabancılara, kendi vatandaşlıklarını korusalar dahi yabancılar ile ilgili istatistiklerde yer verilmemektedir. Yabancılar ile ilgili istatistikler, bu ülkede yaşayan ancak İsviçre vatandaşı olmayan yabancılara ihtiva etmektedir. İsviçre vatandaşlığına geçtikleri bilinen vatandaşlarımızın sayısı 50.959 dur. Ülkede yaşayan Türk vatandaşı, çifte vatandaş, mülteci ve iltica başvurusu yapmış statülerindeki toplam vatandaş sayısının 120.000 civarında olduğu değerlendirilmektedir.

Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2010 tarihi itibarıyla

	0 – 6	7 – 15	16 – 20	21 – 64	65 +	Toplam
Erkek	3.165	4.260	2.508	26.449	1.534	37.916
Kadın	2.972	4.062	2.145	22.105	1.442	32.726
Toplam	6.137	8.322	4.653	48.554	2.976	70.642

Kaynak: Federal Göç Dairesi

Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı
31.12.2010 tarihi itibarıyla

Kanton	Erkek	Kadın	Toplam
Zürih	7.622	6.273	13.895
Bern	2.903	2.406	5.309
Luzern	887	723	1.610
Uri	99	94	193
Schwyz	490	440	930
Obwalden	67	56	123
Nidwalden	40	41	81
Glarus	320	267	587
Zug	620	541	1.161
Fribourg	950	721	1.671
Solothurn	3.020	2.680	5.700
Basel-Stadt	3.542	3.194	6.736
Basel-Landschaft	2.689	2.431	5.120
Schaffhausen	569	512	1.081
Appenzell A.Rh	197	178	375
Appenzell I. Rh.	28	20	48
St.Gallen	2.654	2.286	4.940
Graubünden	287	253	540
Aargau	5.352	4.909	10.261
Thurgau	1.499	1.350	2.849
Tessin	534	451	985
Vaud	1.650	1.377	3.027
Valais	301	263	564
Neuchâtel	488	349	837
Cenevre	1.018	844	1.862
Jura	90	67	157
Toplam	37.916	32.726	70.642

Kaynak: Federal Göç Dairesi, BFM

Doğan, Ölen, Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

31.12.2010 tarihi itibarıyla

Görev Bölgesi	Doğan	Ölen	Evlenen
Bern Büyükelçiliği Konsolosluk Şubesi görev bölgesinde	319	25	104
Zürih Başkonsolosluğu görev bölgesinde	1.224	100	437
Cenevre Başkonsolosluğu görev bölgesinde	377	25	103
Toplam	1.920	150	644

Kaynak: Bern Büyükelçiliği, Zürich Başkonsolosluğu, Cenevre Başkonsolosluğu

1.7.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

1.7.2.1. Önemli Olaylar ve Gelişmeler

Çocuk Parası

Parlamento tarafından onaylanan çalışma yasası tadil hükmü uyarınca 2013 yılından itibaren serbest meslek sahipleri de çocuk parasından yararlanmaktadır.

Maluliyet Sigortası

Maluliyet sigortasının yeni kuralları Ocak 2012 den itibaren uygulamaya geçirilmiştir. İş göremezlik grubunda yer alan sigortalıların, yeniden iş hayatına dönmelerini mümkün kılan ilk gruptaki değişikliklerin merkezinde iş hayatındaki yeniden yapılandırmalar yer almaktadır. Bu yasal değişiklik sayesinde 2018 yılına kadar 17.000 emeklinin yeniden iş yaşamına dönmesi öngörülmektedir.

Kesin Dönüş

Türkiye'ye kesin dönüş yapan vatandaşlarımızın, İsviçre Yaşlılık Sigortası Kurumu'ndaki (AHV) işçi-işveren payı yaşlılık sigortası primlerinin, Türk Sosyal Güvenlik Kurumu'na transferi 01/06/1981

tarihinde yürürlüğe giren Türkiye-İsviçre Sosyal Güvenlik Ek Sözleşmesi uyarınca mümkün olmaktadır. Söz konusu primlerin Türk Sigorta Kurumuna devredilmesiyle, vatandaşlarımızın İsviçre Yaşlılık Sigortasından doğacak yaşlılık, malullük ve geride kalanlara dul ve yetim aylığı bağlanması gibi tüm sosyal güvenlik hakları ortadan kalkmaktadır.

3201 sayılı Yasa

İsviçre’de çifte vatandaşlık hakkına sahip olan vatandaşlarımızın 3201 sayılı Kanun’dan yararlanmalarına engel yoktur. Liechtenstein’da bulunan vatandaşlarımız da aynı haktan yararlanmaktadırlar. Ancak, Liechtenstein’da çifte vatandaşlık hakkı olmaması nedeniyle, sadece Liechtenstein vatandaşlık hakkına sahip olan Türk asıllı kişiler, 3201 sayılı Kanun’a göre hizmet borçlanması yapamamaktadırlar.

Pansiyon Kasa (Mesleki Güvence) Hakları

Pansiyon Kasalar, iş yerleri, iş kolları veya bölgesel olarak değişik şekillerde teşkilatlanmıştır. Uygulamaya ilişkin hususlar Pansiyon Kasaların tüzükleri ile düzenlenmiş olup, bu düzenleme ilgili Federal Kanun çerçevesinde ve tanıdığı serbesti ölçüsünde farklılıklar göstermektedir.

1 Ocak 1985 tarihinden itibaren çalışanlar için mecburi olan Pansiyon Kasa kapsamına, 18 yaşından büyük ve yıllık kazancı 24.750 İsviçre Frangı (2001 yılı için) üzerinde olanlar girmektedir. Pansiyon Kasa 18-24 yaş arasında olanlara ölüm ve maluliyet sigorta kolları için, 25 yaşından itibaren ise bunlara ek olarak yaşlılık sigorta kolu için mecburidir. Pansiyon Kasa için prime esas olan ücret, Yaşlılık, Geride Kalanlar ve Malullük Sigortası (AHV/IV) primine esas olan ücret ile aynı değildir. Yıllık kazançtan muafiyet sınırını oluşturan kazancın (24.750) düşülmesi sonucu ortaya çıkan miktar Pansiyon Kasa primine esas kazancı teşkil etmektedir. Pansiyon Kasa primi kesilebilecek yıllık azami ücret miktarı ise, muafiyet miktarı düşüldükten sonra, 2001 yılı için 49.440 İFr’dir.

Pansiyon Kasa primlerinin asgari yarısını işveren ödemekle yükümlüdür. Prim oranları sigortalının yaşına göre değişmekte ve yaş ilerledikçe bu oran artmakta olup, Pansiyon Kasa primleri koordine ücretin %7’si ile %18’i arasında değişmekte ve buna %1.7-%3.5 arasındaki maluliyet sigorta primleri eklenmektedir. İşyeri değiştirme hallerinde, Pansiyon Kasada mecburi sigorta kapsamında oluşan haklar yeni iş yerinin Pansiyon Kasasına devredilmektedir. Bunun için yeni Pansiyon Kasanın adresinin önceki Pansiyon Kasaya bildirilmesi gerekmektedir.

1.7.1997 tarihinden itibaren işsizlik parası alındığı sürede günlük işsizlik parası miktarının 91.70 İsviçre Frankını geçmesi durumunda Pansiyon Kasa Sigortasına da prim ödeme mecburiyeti vardır. İsviçre'yi kesin olarak terk eden vatandaşlarımız Pansiyon Kasa Sigortasında biriken işçi ve işveren payı sigorta primlerinin tamamını geri alabilmektedirler.

1.7.2.2. Mevzuat Değişikliği ve Önemli Yargı Kararları

Özellikle 2.nci, 3.ncü kuşak yabancıların vatandaşlık başvurularını ve İsviçre’de doğmuş olan göçmen çocuklarının vatandaşlığa geçiş haklarını kısıtlamaya yönelik olarak İsviçre Halk Partisi tarafından desteklenen ve yabancılara vatandaşlık hakkı verilmesini resmi yetkililerin inisiyatifine bırakan yasa tasarısı Zürih Kantonunda 11 Mart 2012 tarihinde yapılan halk oylamasında, oylamaya katılanların %56,4’ü tarafından reddedilerek geri çevrilmiştir.

1.7.2.3. Sayısal Veriler

Aktif Nüfus/İşgücü Sayıları ve Oranları

31.12.2012 tarihi itibarıyla

Aktif Nüfus	Kadın		Erkek		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Ülke Geneli	2.028.000	-	2.411.000	-	4.439.000	-
Yabancı	-	-	-	-	1.060.000	-

Not: Aktif nüfus/işgücü, istihdam edilen nüfus ile işsizlerin toplamından oluşur.

Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

Yıllık oturma izni sahibi ve yerleşme hakkı sahibi olan serbest çalışanların (işveren) toplamı 31.12.2011 itibarıyla 1.325’dir. Bu rakamlara çifte vatandaş statüsündeki vatandaşlarımız ile Türkiye’den İsviçre’ye sermaye getirerek firma kurmuş vatandaşlarımız dâhil değildir. Bu grubun da eklenmesi ile serbest çalışanların (işveren) sayısının 1500’ü aştığı değerlendirilmektedir.

Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

İsviçre’de sabit bir asgari ücret belirleme sistemi yoktur. Ortalama ve asgari aylıklar değişik meslek gruplarına göre farklılık göstermekte ve baz alınan meblağlar meslek odaları tavsiyeleri, toplu sözleşmeler ve genel sosyo-ekonomik konjonktürün gelişimini takip yolu ile belirlenmektedir.

Aşağıdaki çizelgede İsviçre’de özel sektör ve kamu sektöründe (Devlet daireleri dahil) verilen ortalama aylıklar (net) ve bunların genel toplama olan oranları yer almaktadır. Söz konusu ücretlerin belirlenmesinde haftada 40 saatlik çalışma süresi baz alınmaktadır.

İsviçre’de ortalama aylık brüt ücretler (İFr. olarak / 2011 verileri):

Yüksek Vasıflı Personel			Mesleki Eğitilmiş Personel			Vasıfsız Personel			Genel Ortalama		
Genel	Kadın	Erkek	Genel	Kadın	Erkek	Genel	Kadın	Erkek	Genel	Kadın	Erkek
7.715	6.730	8.224	5.724	5.254	5.956	4.540	4.230	4.921	5.979	5.221	6.397

Net aylık ücretler; sosyal güvenlik kesintileri ve vergiler dikkate alınarak brüt ücretlerin %25 azaltılmasıyla hesap edilmektedir.

İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

31.12.2012 tarihi itibarıyla

	Kadın		Erkek		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Ülke Geneli	59.896	-	82.413	-	142.309	3,1
Yabancı	-	-	-	-	68.065	-
Türk*	-	-	-	-	3.951 (2010)	10,02 (2010)

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

İşsiz Vatandaşlarımızın Çalışma Dairelerine/ Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

31.12.2010 tarihi itibarıyla

Kanton	İşsiz Sayısı
Zürih	825
Bern	289
Luzern	77
Uri	10
Schwyz	36
Obwald	9
Glarus	22
Zug	49
Freiburg	80
Solothurn	327
Basel-Sd.	350
Basel-Ln.	290
Schaffh.	53
Appen A.	17
Appen I.	-
St. Gallen	264
Graubün	18
Aargau	492
Thurgau	139
Tessin	63
Waadt	216
Wallis	29
Neuenb.	91
Genf	149
Jura	15
Toplam	3.910

Kaynak: İş Piyasası İstatistik Dairesi, Seco

1.7.3. SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIMLAR

1.7.3.1. Önemli Olaylar ve Gelişmeler

Sosyal Sigorta Kolları

İsviçre Çalışma ve Sosyal Güvenlik Sisteminin kurumsal yapısı aşağıdaki ana unsurlardan meydana gelmektedir:

- Yaşlılık, geride kalanlar ve maluliyet sigortası (AHV), (IV)
- Hastalık/kaza sigortaları
- İşsizlik sigortası
- Aile (çocuk) yardımları, muhtaçlık yardımları
- Askeri sigorta (Muvazzaf personel ve silah altındaki askerleri kapsayan sağlık, kaza, maddi hasar sigortası)
- Genel Sağlık Sigortası (Özel sağlık sigorta şirketlerinin uhdesinde olup zorunlu sağlık sigortasının çerçeve hükümleri bakanlık tarafından belirlenmiştir.)

İsviçre Sosyal Güvenlik Sistemi, çalışma sonucu elde edilen gelir üzerinden ödenen primler yolu ile finanse edilmektedir. Sağlık sigortası ise çalışmaya ve aylık kazanca bağlı olmaksızın her vatandaşın zorunlu olarak yaptırması ve primini de kendisinin ödemesi üzerine kurulu bir sistemdir. Devlet ve Kantonlar sosyal güvenlik sisteminin finansmanına değişik boyutlarda katkılarda bulunur. (kişilerin muhtaçlık durumuna göre prim bazında tamamına varan finansman ya da ekonomik açıdan zor durumda bulunur. Kişilerin muhtaçlık durumuna göre prim bazında tamamına varan finansman ya da ekonomik açıdan zor durumda bulunan kişilerin sağlık sigortası prim ödemelerinin bir kısmının üstlenilmesi gibi).

Sosyal Güvenlik Prim Oranları

	Çalışan için yatırılan aidatlar			Serbest Çalışanlar	Çalışmayanlar	
	İşçi	İşveren	Toplam		En az İFr.	En çok İFr.
Yaşlılık ve Geride Kalanlar Sigortası (AHV)	%4,20	%4,20	%8,40	(1) %4,200- %7,80	382	8.400
Malullük Sigortası (IV)	%0,70	%0,70	%1,40	(1) %0,754- 1,40	64	1.400
Ek Yardım Sigortası (EO)	%0,15	%0,15	%0,30	(1) %0,162- %0,30	14	300
İşsizlik Sigortası (ALV) (2)	%1,00	%1,00	%2,00	-	-	-
Meslek Kazaları Sigortası (BU) (2,3)	-	(3) %0,96	(3) %0,96	(4)	-	-
Meslek Harici Kazalar (NBU) (2,5,6)	(6) %1,60	-	(6) %1,60	(4)	-	-
Pansiyon Kasa (BV) (7)	%4,00- %13,00	%4,00- %14,00 ve fazlası	(7) yaklaşık %17,40	(4)	-	-
Aile Yardımları (FZ) (8)	(9) -	(8) %1,00- %4,20	(8) %1,00- %4,20	(8)	-	-

(1) İlk değer 9.200 İFr kazanca kadar, ikinci değer 9.200-54.800 İFr kazançlar için.

(2) Sigortaya tabi yıllık en yüksek ücret 126.000.

(3) İşkollarındaki rizikoya göre ödenen prim miktarı (2007).

(4) Serbest çalışanlar isteğe bağlı sigorta yaptırabilmektedirler.

(5) Haftada 8 saatten az bağımlı çalışanlar için mecburi değildir. İşsizler için aidat oranı %4,37'dir.

(6) 2007 yılının ortalama brüt primi.

(7) Aidat oranı gelirin yüksekliği ile bağlantılıdır.

(8) Kantonlara göre ayrı düzenlemeler vardır.

(9) Wallis Kantonunda çalışanlar 01/01/2002 tarihinden beri zorunlu %0,3 ödeme yapmaktadır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik parası alma azami süresi, her işsizlik durumu için 2 yıl olup, işsizlik sigortasından teşvik yardımını almadan kendi işini kurup serbest çalışanlar, çocuk yetiştirenler ve Yaşlılık ve Ölüm Sigortası'ndan (AHV) aylık alma yaşından 4 yıl öncesinden başvuranlar için azami süre belirli şartlarda 2 yıl daha uzatılmaktadır. İşsizlik parası almaya hak kazanmak için aidat ödeme azami

süresi her işsizlik durumu için 2 yıl olup, bu süre, tazminat alma hakkının elde edildiği tarihten 2 yıl önce başlamaktadır.

Sigortalının aylık kazancının azami %80'i oranındaki tutar aylık işsizlik parasını belirlemekte olup, bunun 22,7'ye bölünmesi ile elde edilen miktar günlük yevmiye (Taggeld) olarak hak sahibine ödenmektedir. Matrah olarak alınan aylık bedeli çalışanın son 6 ayda almış olduğu aylık maaşın ortalamasına tekabül etmektedir.

Yaşlılara ve kısmen malulen emekli olanlara 520 günlük işsizlik parası alma hakkını kolaylaştırmak için parlamento 2012 yılının Aralık ayında asgari çalışma şartı olan 24 aylık süreyi 22 aya indirmiştir.

1.7.3.2. Sayısal Veriler

Çocuk Parası Miktarları

2010 yılı itibarıyla İsviçre'de ikamet eden 16 yaşından küçük çocuklara 200 İFr, 16-25 yaşları arasındaki eğitime devam eden çocuklara 250 İFr çocuk parası ödenmektedir.

Ayrıca özel durumlarda;

- Aile yardımları daha yüksek olabilir ve ek ödenekler sağlanabilir.
- Münferiden aile yardımları daha yüksek öngörülebilir.
- Bir batında birden çok çocuk dünyaya getirilmesi ya da evlat edinilmesi halinde çocuk başına 3.000 İFr. doğum yardımı ödenmektedir.
- 16-20 yaş arası özürlü çocuklar için 250 İFr., 3. çocuktan itibaren 350 İFr. çocuk parası ödenir.

İsviçre Dışında Yaşayan Çocukları Olanlara Ödenen Çocuk Paraları:*

İsviçre dışında ikamet eden çocuklar için 01/01/2009 tarihinden itibaren aile yardımları (çocuk parası), Avrupa Birliği'nin yeni üyeleri Romanya ve Bulgaristan hariç AB ve EFTA (Norveç, İzlanda, Liechtenstein) ülkelerinin vatandaşlarının çocuklarının AB ve EFTA ülkelerinde ikamet etmeleri durumunda yapılmaktadır.

İsviçre’de çalışan vatandaşlarımızın Türkiye’de ikamet eden çocuklarına çocuk/aile yardımı ödemeleri yapılmamakta olup bu konu 2010 yılı içerisinde Türkiye-İsviçre Sosyal Güvenlik Anlaşması tadiline ilişkin ikili görüşmelerde ele alınmıştır.

Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

31.12.2010 tarihi itibarıyla

	Erkek	Kadın	Toplam
Maluliyet Aylığı Alan Türk Vatandaşları	346	162	508
Maluliyet Aylığı Miktarı*	604	255	859
Yaşlılık Aylığı Alan Türk Vatandaşları	397	472	869
Yaşlılık Aylığı Miktarı*	430	431	861

*Kaynak: Federal İstatistik Dairesi, BFS

1.7.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

1.7.4.1. Sayısal Veriler

Okula Devam Eden Türk Çocuklarının Sayısı ve Devam Ettikleri Okullara Göre Dağılımı

2011 - 2012 Öğretim Yılı

Anaokulu	Zorunlu Eğitim			Lise			Yüksek Öğrenim			
	1. Kademe	2. Kademe	3. Kademe	Genel Lise	Mesleki Eğitim	Meslek Lisesi	Yüksek Okul	Üniversite	Master	Doktora
	5.349	3.549	1.336	310	2.425	33	193	673	36	9
Toplam	Toplam			Toplam			Toplam			
1.936	10.234			2.768			911			
Genel Toplam :							15.849			

Kaynak: T.C.Bern Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği

Türk Dili ve Kültürü Derslerine Devam Eden Çocukların Sayısı

Sınıf Tipi	Çocuk Sayısı
Ana Sınıfı	75
İlköğretim	3.365
Toplam	3.440

Kaynak: T.C.Bern Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği

Mesleki Eğitim Görenlerin Sayısı

Eğitim Yılı	Genel	Yabancı	Türk*
2009 / 2010	227.459	38.191	2.176

Mesleki Matura (Bakalorya) Yapan Türk Öğrenci Sayısı: 22

*Uyarı: 5901 Sayılı Kanun kapsamında izin ile Türk vatandaşlığından ayrılan "Mavi Kart" hamili Türk uyruklular ile çifte vatandaşlık hakkı olup, bulunduğu ülke kimlik kartı ile işlemlerini yaptıran vatandaşlarımız bu sayılara dahil değildir.

1.7.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM

1.7.5.1. Sayısal Veriler

2012 yılı sonu itibarıyla 50.959 vatandaşımız İsviçre vatandaşlığına geçmiştir. Bu vatandaşlarımız ağırlıklı olarak Türk vatandaşlığını da korumaktadırlar.

Vatandaşlarımızın Diğer Yabancılarla Sayısal Mukayesesi

31.12.2010 tarihi itibarıyla

Uyruğu	Erkek	Kadın	Toplam
Alman	147.018	117.209	264.227
Fransız	51.556	43.530	95.086
İtalyan	167.474	121.651	289.125
Avusturyalı	20.194	16.982	37.176
Türk	37.916	32.726	70.642
İspanyol	35.221	28.942	64.163
İngiliz	20.928	15.423	36.351
Sırp	58.833	54.510	113.343

Portekizli	117.073	96.080	213.153
Hollandalı	10.494	8.577	19.071
Diğer ülke vat.	208.951	238.463	447.414
Toplam	951.490	839.545	1.791.035

Kaynak: Federal Göç Dairesi

Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Dernek Türü	Sayı
Kültürel ve sosyal faaliyette bulunanlar	32
Dini hizmet verenler	24
Federasyon sayısı	11
Yardımlaşma dernekleri	14
Spor dernekleri	6
Kadın dernekleri	6
Toplam	93

Vatandaşlarımızın Genel ve Yerel Yönetimlere Katılımlarıyla İlgili Sayısal Bilgiler

İsviçre’de yasal olarak ikamet eden yabancılar, Federal Devlet Meclislerine (Ulusal Meclis+Kantonlar Meclisi) seçme ve seçilme hakkına sahip değildir. Yabancı nüfusa sadece mahalli düzeyle sınırlı siyasi katılım tanınmakta, kanton düzeyinde ve federal düzeydeki siyasi katılım hakları sadece İsviçre vatandaşlarına hasredilmiş bulunmaktadır. Kanton Parlamentolarına seçilmiş çifte tabiiyete sahip vatandaşlarımızın genel nüfusa göre oranları çok düşüktür. Örneğin Bern Kantonunda 28 Mart 2010 tarihinde gerçekleştirilen yerel seçimlerde seçimlere katılan 4 Türk aday yeterli sayıda oy alamadıkları için seçilememişlerdir.

1.7.6. İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR/İKİLİ İLİŞKİLER

Sosyal Güvenlik Sözleşmesi Revizyonu

Türkiye – İsviçre Sosyal Güvenlik Sözleşmesinin yerini alacak olan Sosyal Güvenlik Anlaşmasına ilişkin heyetlerarası ikili görüşmeler 2009 ve 2010 yıllarında gerçekleştirilmiş olup, Anlaşma metni üzerindeki nihai mutabakat diplomatic kanallardan sağlanmaya çalışılmaktadır.

1.7.7. LİECHTENSTEİN PRENSLİĞİ

1.7.7.1. Demografik Bilgiler

30.06.2010 tarihi itibarıyla

	Toplam	Oran
Liechtenstein Vatandaşı	24.076	% 66,9
Yabancı	11.158	% 30,9
Türk	776	% 2,2
Toplam	36.010	% 100

1.7.7.2. Sayısal Veriler

Türk Vatandaşlarının Diğer Yabancılarla Sayısal Mukayesesi

30.06.2010 tarihi itibarıyla

Uyruğu	Toplam	Oran
İsviçreli	3.601	% 30,2
Türk	776	% 6,5
Avusturyalı	2.050	% 17,2
Alman	1.295	% 10,9
İtalyan	1.146	% 9,6
Sırp-Karadağ Vatandaşı	306	% 2,6
Portekizli	614	% 5,1
İspanyol	335	% 2,8
Diğer	1.811	% 15,2
Toplam	11.934	% 100

Bern Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Genel Nüfus, Çalışanların Sayısı ve Oranı

30.06.2010 tarihi itibarıyla

Toplam nüfus	Çalışanlar	Oran
36.010	17.762	% 49,3

1.8. İSVEÇ

1.8.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31 Aralık 2012 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı*	Türk
Erkek	4.765 905	--	49.126**
Kadın	4.789 988	--	40.194**
Toplam	9.555 893	1.921.992	89.320

Kaynak: İsveç İstatistik Kurumu (SCB)

* Yabancı tanımı, yabancı bir ülkede doğan ya da kendisi İsveç doğumlu olmasına karşın anne ve babası yabancı bir ülkede doğan kişiyi; İsveç'li tanımı ise İsveç'te doğan ve anne ve babası İsveç doğumlu ya da anne ve babasından birisi İsveç doğumlu kişileri ifade eder.

** İsveç İstatistik Kurumunun verilerine dayanılarak hesaplanan tahmini sayılar.

Vatandaşlarımızın Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31 Aralık 2012 tarihi itibarıyla

Erkek	49.126*
Kadın	40.194*
Toplam	89.320

Kaynak: İsveç İstatistik Kurumu

Vatandaşlarımızın İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

İller	Toplam nüfus	Yabancı kökenli sayısı	Türk Kökenli sayısı(*)
Stokholm	2.127.006	628.050	49.000
Uppsala	341.977	62.017	4.500
Södermanland	274.723	56.401	1.500
Östergötland	433.784	70.999	4.500
Jönköping	339.116	58.966	2.200

Kronoberg	185.887	33.993	700
Kalmar	233.548	26.895	550
Gotland	57.241	3.487	150
Blekinge	152.315	20.206	300
Skâne	1.263.088	304.547	10.000
Halland	304.116	41.769	1.000
Vâstra Götland	1.600.447	324.222	14.000
Värmland	273.080	33.151	1.500
Orebro	283.113	49.192	4.000
Västmanland	256.224	57.826	3.500
Dalama	276.555	31.910	2.000
Gävleborg	276.637	32.345	1.700
Vasternorrland	241.981	23.203	500
Jämtland	126.201	9.886	700
Vasterbotten	260.217	24.682	400
Norrboten	248.637	28.245	300
Toplam	9.555.893	1.921.992	103.000

Kaynak: İsveç İstatistik Kurumu

(*)İsveç İstatistik Kurumu verilerine dayanılarak belirlenen tahmini sayıyı yansıtmaktadır.

Vatandaşlarımızın Diğer Yabancılarla Mukayesesi

31 Aralık 2012 tarihi itibarıyla

Menşe ülke	Doğum yerine göre	Kendisi İsveç doğumlu olup ana-baba menşe ülke doğumlu	Kendisi İsveç doğumlu olup ana- babasından birisi menşe ülke doğumlu	Toplam
Türkiye	45.085	34.006	10.229	89.320
Finlandiya				424.949
İrak				179.876
Eski Yugoslavya				133.586

Norveç				118.106
Polonya				114.052
Danimarka				109.170
İran				95.561
Bosna-Hersek				80.650
Şili/Kolombiya				70.376
Somali				63.790
Çin				33.309
Afganistan				26.452

Kaynak: İsveç İstatistik Kurumu 2013 Yıllığı

2012 yılında yaklaşık 103.059 kişi İsveç'e göç etmiştir, bunların yaklaşık 43.887'si sığınmacı statüsündedir. Sığınmacıların %37'sini kadınlar %63'ünü erkekler teşkil etmektedir. Suriyeliler 7 814 göçmen sayısı ile İsveç'e göç edenler arasında birinci sırayı almaktadır.

Doğan, Evlenen, Ölen Vatandaşlarımızın Sayısı

2012 tarihi itibarıyla

Yapılan İşlem	İşlem Sayısı
Doğum	427
Evlenme	74
Ölüm	99
Düzenlenen Nüfus Hüviyet Cüzdanı	1.550

Kaynak: Türkiye Cumhuriyeti Stokholm Büyükelçiliği Konsolosluk Şubesi kayıtları

1.8.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

1.8.2.1. Önemli Olaylar ve Gelişmeler

İsveç Maliye Bakanlığı tarafından 2012 Nisan ayında yapılan "Bütçe Bahar Değerlendirmesi'nde, hükümetin artan işsizlikle mücadelede kararlı olduğu ve büyük bölümü bu yıl olmak üzere 2013-14

yıllarında istihdamı artırmak üzere ilave 3 milyar İsveç Kronu (470 milyar ABD Doları) yatırım yapılacağı kaydedilmiştir.

Esasen İsveç'in yakın ticari ilişkilerinin bulunduğu AB ülkelerinde görülen mali kriz ve küresel ekonomik yavaşlamanın sonuçları ülkede işsizlik oranlarında artış ve düşük büyüme ile kendisini hissettirmektedir. Uluslararası talebin azalması nedeniyle dış ticarete yaşanan düşüş, İsveç Kronu'nun son dönemde aşırı değer kazanması ve özel sektörün işçi çıkartmayı ilk tedbir olarak görmesi İsveç'i zorlamaktadır.

Hükümet, yavaşlamayı tersine çevirmek için müdahalelerde bulunsa da % 1 'in üzerinde bir büyümenin 2016 yılından önce yakalanması, bu şartlarda zor görünmektedir. Ayrıca, istihdamı artırmaya yönelik yatırım ve transfer harcamalarının bir sonucu olarak da 2013 bütçesinde tahminlerin üzerinde bir açık yaşanacağı değerlendirilmektedir.

İsveç Hükümeti, 2012 yılında % 0,8 oranında büyüyen ekonominin 2013 ve 2014 yıllarında sırasıyla % 1,2 ve 2,2 büyüyeceğini tahmin etmektedir. Öte yandan, İsveç Maliye Bakanlığı işsizlik rakamları hakkında yaptığı açıklamada, 2012'de % 8 olan işsizlik oranının 2013'te % 8,3'e 2014 yılında da % 8,4'e yükseleceğini, 2015 itibarıyla gerilemenin yaşanacağını belirtmiştir. Aynı açıklamada, Gayrisafi Yurtiçi Hasıla açığının 2012'de % 2,2 seviyesinde gerçekleştiği, 2013 ve 2014 yıllarına ilişkin tahminin de sırasıyla % -3,5 ve % -3,3 olduğu kaydedilmiştir.

1.8.2.2. Sayısal Veriler

İşgücü Sayıları ve Oranları

Sektörler	İstihdam oranı	Erkek	Kadın
Özel sektör	%69,9	1.808.352	1.129.012
Merkezi yönetim	%5,5	113.753	118.277
Vilayet yönetimi	%5,7	48.394	191.592
Bölge/semt yönetimi	%8,9	167.596	625.801
Toplam		2.138.095	2.064.682

Kaynak: İsveç İstatistik Kurumu

Çalışan Vatandaşlarımızın İşkollarına Göre Dağılımı

2009 yılı itibarıyla

İşkolu	Sayı
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	12
İmalat sanayii; madencilik	1.367
Elektrik, gaz, buhar ve sıcak su tesisleri; sulama işleri ve atık	39
İnşaat Sanayii	253
Ticaret; araç ve motosiklet tamir ve bakım işyerleri	1.968
Taşımacılık ve depolama şirketleri	1.285
Otel ve restoranlar	5.666
Enformasyon ve iletişim şirketleri	240
Finansal kurumlar ve sigorta şirketleri	143
Emlak alım-satım işyerleri	158
Mesleki, bilimsel ve teknik	1.918
Kamu idareleri ve milli savunma	471
Eğitim kurumları	1.695
İnsan sağlığı ve toplumsal iş kurumları	2.086
Sanat, eğlence ve rekreasyon; diğer hizmet alanları	833
Diğer	396
Toplam	18.530

Kaynak: İsveç İstatistik Kurumu

Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Veriler

Türkiye doğumlu girişimci sayısı	
Müteahhit	33
Tüccar	313
Taşımacı	220
Otel/Restoran sahibi	2.256
İletişim	10
Emlakçı	22

İşletme sahibi	106
Eğitimci	6
Bakım hizmeti	15
Kişisel ve kültürel hizmetler	334
İmalat sanayii	54
Ziraat/Balıkçılık	1
Bilinmeyen	259
Toplam	3.629

Kaynak: İsveç İstatistik Kurumu

Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

a) Mesleklere Göre Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler (İsveç Kronu)

2012 yılı itibarıyla

Meslekler	Kadın	Erkek
Uzman doktor	34.500 – 41.400	42.700 – 57.300
Mühendis/mimar	30.000 - 35.500	33.100 – 38.900
Avukat/hukukçu	32.000 - 42.100	35.000 – 45.000
Öğretmen	24.500 - 26.400	25.600 – 27.500
Gazeteci	27.100 - 30.700	27.500 – 31.500
Satış elemanı	24.500 - 28.800	26.300 – 32.100
Kuaför	20.000 - 22.600	23.200 – 25.900
Güvenlikçi	24.400 - 27.700	24.700 – 35.300
Garson/Lokantacı	20.700 - 22.400	23.100 – 25.000
Kasiyer	19.300 - 21.800	19.000 – 22.100
Orta ölçek işletme yöneticisi	26.100 - 31.900	28.000 – 32.300

b) Sektörlere Göre Asgari ve Ortalama Ücretler (İsveç Kronu)

Özel Sektörde ortalama saatlik işçi ücreti	152,20 SEK
Kamu Sektöründe devlet memurunun ortalama aylık ücreti	33,024 SEK

Kaynak: İsveç İstatistik Kurumu

İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

2012 yılı İsveç kökenliler ile yabancı kökenliler arasında 16-64 yaş arası işsizlik oranları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Eğitim durumu	Köken itibarıyla	İşsizlik yüzdeleri
Mühendislik eğitimi alanlarda	İsveç kökenli	% 1,9
	Yabancı kökenli	% 8,2
Yükseköğretim eğitimi alanlarda	İsveç Kökenli	% 2,6
	Yabancı kökenli	% 11,4
Lise eğitimi alanlarda	İsveç kökenli	% 4,7
	Yabancı kökenli	% 8,4

Kaynak: İsveç İstatistik Kurumu

1.8.3. SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIMLAR

1.8.3.1. Sayısal Veriler

Aktif/Pasif Sigortalı Sayısı ve Oranı

2011 yılı itibarıyla doğum yerine göre İsveç'te kayıtlı sigortalı sayısı aşağıda gösterilmiştir:

Ülke (Doğum Yeri)	Kadın	Erkek	Toplam
İsveç	3.249.682	3.209 506	6.459.190
İsveç dışındaki İskandinavya	135.906	97.410	233.316
İskandinavya hariç 27 AB ülkesi	111.121	101.184	212.315
Sahra Afrikası	38.685	38.722	77.407

Asya	77.992	46.185	124.177
Ortadoğu, K. Afrika ve Türkiye	123.345	143.969	267.334
K.Amerika	12.113	12.788	24.901
G.Amerika	29.924	27.436	57.360
Okyanusya	1.163	2.037	3.200
Toplam	3.870.789	3.760.595	7.631.384

Kaynak: İsveç Sosyal Sigortalar Kurumu (Social Insurance Figures 2011)

Sigorta Kolları İtibariyle Ödenek Alanların Sayısı ve Yapılan Ödemeler

Ödenek Alanların (Ödeme İşlemleri) Sayısı

Aralık 2012 itibarıyla	Toplam sayı	Garanti aylığı (ikamete dayalı)	Gelir aylığı (çalışmaya dayalı)	Ek ödeme	Prim aylığı (çalışanlar öder)	Ev Yardımı
Yaşlılık Aylığı sahibi	2.005.140	806.152	1.110.937	1.890.476	984.825	264.183

Sosyal Güvenlik Primi Oranları

2011	Prim Oranları (%)
Yaşlılık sigortası primi	10,21
Geride kalan hak sahibi sigortası primi	1,17
Hastalık sigortası primi	10,13
Ana-babalık sigortası primi	2,20
İş kazası sigortası primi	0,68
İşgücü piyasası için işveren payı	2,20
İşgücü piyasası için serbest çalışan payı	2,11
Genel ücret kesintisi	6,03
Toplam işveren payı	31,42
İşçi payı (ücretten kesilen pay)	28,97

Kaynak: İsveç Sosyal Sigortalar Kurumu

Aile Yardımları ile İlgili Sayısal Bilgiler ve Aile Yardımlarının Miktarı

Çocuk Parası Miktarları

	Aylık Çocuk Ödeneği (İsveç Kronu)	Geniş aile yardımı (İsveç Kronu)	Toplam (İsveç Kronu)
1 çocuk	1.050	-	1.050
2 çocuk	2.100	150	2.250
3 çocuk	3.150	604	3.754
4 çocuk	4.200	1.614	5.814
5 çocuk	5.250	2.864	8.114
İlave her çocuk için	1.050	1.250	2.300

İsveç'ten Türkiye'deki Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Güvenlik Ödemeleri

Yıllık Ödeme Tutarı (Kron)	Ödeme İşlemi Sayısı	Kişi Başına Ortalama Aylık Ödeme Tutarı (Kron)
25.652.849	5.214	4.920

İsveç'ten Aylık Alan ve İsveç Dışında Yaşayan Emeklilere Yapılan Ödeme Sayıları

2008 tarihi itibarıyla

Ülke	Ödeme Sayısı
Finlandiya	399.396
Almanya	151.453
Norveç	82.927
Danimarka	69.355
Yunanistan	54.178
İspanya	50.904
A.B.D.	44.901
Kanada	25.331
İtalya	27.868

Avustralya	22.280
Fransa	17.759
İngiltere	17.404
Çek Cumhuriyeti	14.457
Sırbistan Karadağ	13.669
Avusturya	11.969
Türkiye	5.214
Toplam	1.099.374

1.8.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

1.8.4.1. Önemli Olaylar ve Gelişmeler

İsveç'te zorunlu temel eğitim dokuz yıldır. Öğrenciler altı yılın sonunda seçtikleri mesleğe göre 3 yıl süreli lise ve dengi okullara yönlendirilmektedir. İsveç'te meslek içi eğitim ile işsizlerin ve yetişkinlerin yeniden eğitimi de önemli yer tutmaktadır.

Öğretim yılı Ağustos ayının ikinci yarısında başlamakta ve Haziran ayında sona ermektedir. İsveç'te 13 üniversite, 2 uzman yüksek eğitim ve araştırma enstitüsü, 40 kadar kolej ve enstitü bulunmaktadır. Ülke genelinde toplam 717 lise mevcuttur. Birkaç istisna dışında bunların tümü resmi öğretim kurumlarıdır. İsveç temel eğitiminin son yıllarda giderek rekabetçi olmaktan uzaklaşması, eğitim seviyesinde belirgin bir düşüşün kaydedilmesi nedeniyle bu alanda reform çalışmalarına başlanılmıştır.

1.8.4.2. Mevzuat Değişikliği ve Önemli Yargı Kararları

2010 yılında İsveç Hükümeti'nin önerisiyle Meclis'te (Riksdagen) kabul edilen bir yasa uyarınca, İsveç vatandaşları (sürekli oturma izni sahibi yabancılar dahil) ile diğer AB, Avrupa İktisadi Alanı (AİA) ülkeleri ve İsviçre vatandaşları dışındaki ülkelerin vatandaşı olup, İsveç yüksek öğretim kurumlarında eğitim almak isteyen kişilerden ücret alınması uygulamasına Eylül 2011-12 öğretim yılı itibarıyla başlanmıştır. Sözkonusu ücret lisans ve yüksek lisans programlarını kapsamakta olup, doktora programları ücretsiz olarak devam etmektedir.

Bugüne kadar yükseköğrenimin parasız olduğu İsveç'te, Hükümet bu uygulamayı başlatırken özellikle AB/AEB dışındaki ülkelerin vatandaşı öğrencilerden gelen başvurularda son dönemde görülen büyük artışı gerekçe göstermiştir. Konu hakkında Hükümet tarafından yapılan açıklamalarda, 2009 Sonbahar Eğitim Dönemi öncesinde AB/AEB dışından gelen başvuru sayısının 120.000 olduğu vurgulanmıştır.

Önceki dönemlerde kayıtlarını yaptırmış öğrencileri etkilemeyen bu uygulamadan, 2011 itibarıyla kayıt yaptıran öğrencilerimiz etkilenmiş ve eğitim ücretlerini ödemek durumunda kalmıştır. Yeni uygulamanın ardından yıllık öğrenim ücretleri hayli yüksek olan İsveç yükseköğretim kurumlarına ülkemizden başvurularda da ciddi oranda düşüş yaşanmıştır.

Uygulamanın duyurulmasının ardından özellikle 2010 Sonbaharında Büyükelçiliğimizce yapılan temaslarda, bazı İsveç üniversitelerinde bu uygulamadan muaf tutulacak ülkeler listesinde AB adayı ülkelerin de isimlerinin de zikredildiği, ancak sonradan listelerin yeniden düzenlenerek aday ülkelerin isimlerinin çıkartıldığı öğrenilmiştir.

1.8.4.3. Sayısal Veriler

Okula Devam Edenlerin Sayısı ve Devam Ettikleri Okullara Göre Dağılımı

İsveç'te toplam 290 Belediye'de okul öncesi, ilk ve ortaöğretim seviyesinde 10.559 okul ve 1.371.936 öğrenci mevcut olup, öğrencilerin okul seviyesine göre dağılımı ile her seviyede anadil eğitimi alanların sayıları aşağıda gösterilmiştir:

Okullar	Sayı
Ana sınıfı	107.662
İlköğretim	889.185
Ortaöğretim	351.641
Diğer (Uluslararası veya Sami okullarına gidenler ve engellilerin eğitimi, pedagojik eğitim vs. alanlar)	23.448

Türk Vatandaşları

İsveç'te 25-64 yaş arası Türk vatandaşlarının eğitim durumu aşağıda gösterilmiştir:

	Sayı	İlköğretim (%)	Ortaöğretim (%)	3 Yıldan Az Yüksek Öğrenim (%)	3 Yıldan Fazla Yüksek Öğrenim (%)	Bilgi Yok (%)
Erkek	18.953	42	33	8	10	7
Kadın	14.942	46	33	6	9	5
Toplam	33.892	44	33	7	9	6

Kaynak: Eğitim Müşavirliği 2011 yılı verileri

Anadil Eğitimi

İlköğretimde anadil dersine giren toplam öğrenci	184.203
Ortaöğretimde anadil dersine giren toplam öğrenci	3.896
Toplam anadil öğretmeni	3.062 (Kız : 2125 / Erkek : 937)

Türk Dili ve Kültürü Derslerine Devam Eden Çocukların Sayısı ve Devam Ettikleri Okullara Göre Dağılımı

Anadili Türkçe olan ana sınıf öğrencisi	675 (Kız: 331 / Erkek: 344)
Anadili Türkçe olan ilkokul öğrencisi	6.072 (Kız: 3047 / Erkek: 3025)
Anadili Türkçe olan engelliler okullarındaki öğrenciler	39 (Kız: 19 / Erkek:20)

Kaynak: Eğitim Müşavirliği

Yabancıların Eğitim Durumu

Yabancı ülkelerde doğup İsveç'te ikamet eden 25-64 yaş grubunun eğitim durumları aşağıda gösterilmiştir:

Ülkeler	Eğitimli nüfus sayısı	Temel eğitim (%)	Lise eğitimi (%)	3 yıldan kısa süreli yüksek okul eğitimi (%)	3 yıldan uzun süreli yüksek okul eğitimi (%)	Kayıtlara İşlenmeyen okul eğitimi (%)
Finlandiya	102.158	24	47	11	16	2
Irak	77.178	31	26	15	22	5
Yugoslavya	49.572	29	49	10	10	2
Iran	52.001	10	38	17	31	4
Polonya	52.254	8	41	14	24	14
Bosna-Hersek	41.496	15	54	13	16	2
Türkiye	33.895	44	33	7	9	6
Danimarka	26.265	14	33	12	25	16
Norveç	23.376	16	39	13	22	10
Şili	23.677	20	51	13	15	1
Almanya	23.719	8	30	12	39	10
Lübnan	20.415	36	38	10	11	5
Tayland	22.285	45	24	10	14	7
Suriye	16.678	38	32	12	12	5
İngiltere	14.817	11	25	17	36	11
Somali	20.775	44	25	6	5	20
Romanya	14.483	8	36	13	30	13
A.B.D.	10.268	4	17	19	50	10
Etiyopya	11.146	19	45	13	17	6
Hindistan	12.870	9	28	15	32	15

Kaynak: İsveç İstatistik Kurumu

1.8.5. İŞ GÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM

1.8.5.1. Sayısal Veriler

İsveç Uyuğuna Geçen Vatandaşlarımızın Yıllar İtibariyle Sayısı

Yıllar	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2010	2011	2012	
Sayı	1.187	1.375	826	1.146	2.904	1.456	1.125	1.049	1.343	1.325	
										Erkek 721	Kadın 604

İsveç'e Gelen ve İsveç'ten Ayrılan Türk Vatandaşlarımızın Sayısı

Yıllar	Gelen	Ayrılan
2003	1.153	129
2004	1.123	159
2005	1.102	130
2006	1.533	208
2007	1.453	286
2008	1.458	230
2009	2.213	509
2010	2.435	505
2011	2.133	612
2012	1.973	420

Kaynak: İsveç İstatistik Kurumu

Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Dernek Türü	Sayı
Üst Kuruluşlar	5
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	10
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	57
Spor Dernekleri	3
Diğerleri	-
Toplam	75

Vatandaşlarımızın Genel ve Yerel Yönetime Katılımı ile İlgili Bilgiler

Türkiye doğumlu milletvekilleri ile bağlı oldukları siyasi partiler aşağıdadır:

Sosyal Demokrat Parti: İbrahim BAYLAN, Vasterbotten

Yeşiller: Mehmet KAPLAN, Stokholm

İlımlı Parti: Metin ATASEVEN, Stokholm; Edip NOYAN, Stokholm; Sedat DOĞRU, Stokholm

Liberal Parti: Gülan AVCI, Stokholm

Avrupa Meclisi	-
Federal Meclis	6
Eyalet Meclisleri	-
Yerel Yönetimler	-
Yabancılar Meclisleri	-
Toplam	6

Kaynak: İsveç Demokratik Kurumlar ve İnsan Hakları Dairesi

1.8.6. İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR VE İKİLİ İLİŞKİLER

26 Ağustos 2004 tarihinde Stokholm'de imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile İsveç Krallığı Arasında 30 Haziran 1978 Tarihinde İmzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesini Değiştiren Ek Sözleşme"nin onaylanması 23/2/2011 tarihli ve 6138 sayılı Kanun ile Türk tarafınca da uygun bulunmuş olup, buna ilişkin Bakanlar Kurulu'nun 3/2/2012 tarihli kararı 11/3/2012 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Ek Sözleşme ile birlikte yürürlüğe girecek olan, Ek Sözleşmenin Uygulanmasına İlişkin Ek İdari Anlaşma Türkiye adına Türkiye Cumhuriyeti İsveç Büyükelçisi Zergün KORUTÜRK ve İsveç adına İsveç Sosyal Sigorta Kurumu Genel Müdürü Dan ELIASSON tarafından 17 Mayıs 2013 tarihinde Stokholm'de imzalanmıştır.

1.8.7. DİĞER ÖNEMLİ BİLGİLER

Basın - Yayın Bilgileri

Vatandaşlarımız tarafından çıkartılan gazete bulunmamaktadır. İsveç Türk İşçi Dernekleri Federasyonu tarafından üç ayda bir "Yeni Birlik", İsveç Türk Gençlik Federasyonu tarafından düzensiz aralıklarla ve ağırlıklı olarak İsveççe "Euro Türk", İsveç Türk Federasyonu tarafından üç ayda bir "Vizyon" adlı dergiler yayımlanmaktadır. İnternet haber portalı Haber İsveç aynı zamanda yazılı olarak da dağıtılmaktadır. Her derginin internet sitesi de bulunmaktadır.

İsveç devlet radyosunda Türkçe yayın kaldırılmıştır. Ancak, büyük kentlerin birçoğunda Türkçe yayın yapan radyolar bulunmaktadır. Nörköping'de "Radyo Merhaba" belirli saatlerde olmak üzere, Göteborg'da "Radyo Türkay" ile Malmö'de yayın yapan bazı radyolar da bulunmaktadır. Bu yayınlar haftanın belli günleri ve belli saatlerde yayın yapmaktadırlar. İsveç Türk İşçi Dernekleri Federasyonu'nun "www.trf.nu" adresindeki internet sitesi üzerinden de yayınladığı bir Türkçe radyo bulunmaktadır.

İsveç televizyonlarında vatandaşlarımıza yönelik Türkçe veya İsveççe yayın yoktur. Türk Televizyon kanalları uydu anten aracılığıyla alınabilmektedir. Futbol maçları izleyebilmek amacıyla vatandaşlarımızca digitürk yayınları da oldukça tercih edilmektedir. Ayrıca kablolu televizyon yayınlarında TRT-İnt yanında özel bir Türk kanalı da yer almaktadır.

İsveç Postası, Haberİsveç, Haber merkezi internet Türkçe haber portallarıdır. Bunların yanında, Kululuyuzbiz, Türklere hitaben İsveççe yayın yapan haber sitesi "Gazete.se" ve "Harbi gazete" sayılabilir. İnternet üzerinden anılan portallara erişim mümkündür. Haberİsveç aynı zamanda yazılı olarak da dağıtılmaktadır.

1.9. İNGİLTERE

1.9.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

Genel Yabancı ve Türk Nüfus

Mart 2011 tarihi itibarıyla*

	Genel	Yabancı	Türk
Erkek	27.573.376		50.130
Kadın	28.502.536		40.985
Toplam	55.075.912	3.367.313	91.115**

Kaynak: 2011 Nüfus Sayımı

* Nüfus sayımı sonuçları Birleşik Krallığı oluşturan dört ülkeden ikisi olan İngiltere ve Galler'i kapsamaktadır. İskoçya ve Kuzey İrlanda için ayrı nüfus sayımları yapılmakta olup, bu ülkelerin nüfusları sırasıyla 5,3 milyon ve 1,8 milyon olarak açıklanmıştır. Açıklanan verilere göre Türkiye doğumlarının sayısı İskoçya'da 2.424, Kuzey İrlanda'da ise 377'dir.

** Yukarıda yer alan tabloda Türk vatandaşlarının sayısına ilişkin verilen rakam, İngiltere ve Galler'de yaşayan Türkiye doğumluların sayısını göstermektedir. Tahmin edileceği üzere bu rakam, Birleşik Krallık'ta yaşayan tüm vatandaşlarımızın sayısını değil, sadece Türkiye doğumlu vatandaşlarımızın sayısını yansıtmaktadır. Bununla birlikte, Birleşik Krallık'ta yaşayan Türk nüfusunun resmi rakamlarda belirtilenlerden çok daha fazla olduğu tahmin edilmektedir. İngiliz Parlamentosu İçişleri Komitesi'nin Temmuz 2012'de yayımladığı "Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne Katılmasının Adalet ve İçişleri Alanına Yansımaları" başlıklı raporda İngiliz İçişleri Bakanlığı'nın İngiltere'deki Türk varlığına ilişkin tahminine yer verilmektedir. Buna göre İngiltere'de 150.000'i Türk vatandaşı, 300.000'i KKTC vatandaşı ve geri kalan kısmı da Bulgar ve Romen vatandaşlığına sahip Türkler olmak üzere toplam 500.000 kadar Türk kökenlinin yaşadığı tahmin edilmektedir.

Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Mart 2011 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Sayı	Yaş Grubu	Sayı
0 – 4	601	40 – 44	10.703
5 – 7	519	45 – 49	8.705
8 – 9	525	50 – 54	5.051
10 – 14	2.919	55 – 59	3.480

15	689	60 – 64	2.250
16 – 17	1.554	65 – 69	1.483
18 – 19	1.697	70 – 74	781
20 – 24	7.494	75 – 79	469
25 – 29	12.082	80 – 84	312
30 – 34	15.584	85 ve üstü	326
35 – 39	13.891	Toplam	91.115

Kaynak: 2011 Nüfus Sayımı

Vatandaşlarımızın İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

Mart 2011 tarihi itibarıyla

Bölge	Toplam
İngiltere	89.484
Londra	59.596
Güneydoğu Bölgesi	7.815
Doğu Bölgesi	5.908
Kuzeydoğu Bölgesi	3.403
Güneybatı Bölgesi	3.296
Yorkshire ve Humber Bölgesi	3.179
İç Doğu Bölgesi	2.923
İç Batı Bölge	2.309
Kuzeydoğu Bölgesi	1.054
Galler	1.631
İngiltere ve Galler Toplamı	91.115

Kaynak: 2011 Nüfus Sayımı

Vatandaşlarımızın Diğer Yabancılarla Mukayesesi

Mart 2011 tarihi itibarıyla

Uyruğu*	Toplam
Hindistan	694.148
Polonya	579.121
Pakistan	482.137
İrlanda	407.357
Almanya	273.564
Bangladeş	211.500
Nijerya	191.183
Güney Afrika	191.023
ABD	177.185
Jamaika	160.095
Türkiye	91.115
Toplam	3.458.428

Kaynak: 2011 Nüfus Sayımı

Doğan, Ölen, Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı
2012 yılı itibarıyla

Başkonsolosluk Görev Bölgesi	Doğan	Ölen
Londra	1.361	136

Kaynak: T.C. Londra Başkonsolosluğu

1.9.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

1.9.2.1. Önemli Olaylar ve Gelişmeler

İşsizler Gençler için “İş Tecrübesi” Programı

Hükümet, işsiz gençlerin tecrübe kazanmalarını ve çalışma hayatında daha başarılı olmalarını kolaylaştırmak üzere İş Tecrübesi Programı'nı başlatmıştır. Yeni programa göre gençler, işsizlik yardımını almaya devam ederken, 8 hafta boyunca iş tecrübesi edinmek üzere programa dâhil olan işletmelerde çalışabileceklerdir. Daha önceki sistemde bu sürenin 2 hafta olduğu ve daha fazla çalışanın yardımlarını kaybetme riskiyle karşılaştıkları belirtilmektedir.

Yeni programda, 18-21 yaş arası gençler, İstihdam Kurumu (JobCentre Plus) aracılığıyla programa dâhil olan işyerlerine yerleştirilmektedir. Programın Homebase, Hilton otelleri ve McDonalds'ın da aralarında bulunduğu firmalarca desteklendiği açıklanmıştı. Ancak, programın işsiz gençlerin sömürülmesine yol açacağı ve firmaların ucuz emek gücünden faydalanmasını getireceği yönünde kamuoyunda yer alan eleştirilerden sonra Sainsbury's, Watersotone's ve Maplin gibi bazı firmalar programdan çekildiklerini açıklamışlardır. Gelişmelerden sonra bir açıklama yapmak durumunda kalan bakanlık, programın devam edeceğini ve tamamen gönüllü olduğunu, aleyhte yapılan kampanyalara rağmen 200'den fazla küçük ve orta ölçekli işletmeyle temasa geçtiklerini, programda Airbus ve HP gibi büyük firmaların da yer alacağını açıklamıştır.

Gençlik Sözleşmesi Programı

Gençler arasındaki işsizliği azaltmaya yönelik programlardan biri olan, gençlere istihdam ve eğitim sağlamayı amaçlayan ve yarım milyon gencin faydalanacağı “Gençlik Sözleşmesi” Nisan 2012'de uygulamaya konmuştur. Uygulama çerçevesinde;

- 25 yaşından küçük gençleri işe alan işletmeler, 2.275 sterline varan ücret teşviklerinden faydalanabilecektir. Bu miktarın, bir gencin bir yıllık sigorta primi için gereken miktardan daha fazla olduğu ifade edilmektedir,
- Şu anda sağlanan 160.000 ücret teşvikine ilaveten küçük işletmeleri çırak istihdamını desteklemek için 20.000 teşvik daha çıkarılacaktır,
- 741 İstihdam Kurumu merkezinde görevli danışmanların gençlere daha fazla zaman ayırabilmesini teminen ilave kaynak sağlanacaktır.

Aralarında Morrison's, E-On, Phones4U ve Barclays'in de olduğu İngiltere'nin önde gelen şirketleri, program çerçevesinde önümüzdeki 3 yılda 50.000 genci işe almak üzere programa dâhil olmuşlardır.

Engelli İstihdamına Ücret Teşviki

Engellilerden sorumlu Bakan Maria Miller, genç engellilerin 25 Temmuz 2012 tarihinde başlatılan yeni bir ücret teşvikinden faydalanacaklarını duyurmuştur. Engellilere istihdam desteği sağlamayı amaçlayan “İş Seçimi” adlı program çerçevesinde, genç engellileri istihdam eden işverenlere 2.275 sterline kadar ödeme yapılabilecektir.

Hükümet aynı zamanda iş deneyimi programlarındaki genç engelli işsizlerin, “İşe Erişim Programı (İEP)” çerçevesinde bir işe yerleştirilmek üzere ilave destek alabileceklerini duyurmuştur. İEP, özel teçhizat, destek personeli ve çevirmenler desteğiyle, engellileri işe yerleştirmek üzere, 100 milyon sterlinlik bir destek sağlamaktadır. Bugüne kadar sadece ücretli işlerde çalışanlara açık olan programın, sonbahardan itibaren iş deneyimi programı çerçevesinde çalışanları da kapsayacağı açıklanmıştır.

1.9.2.2. Mevzuat Değişiklikleri ve Önemli Yargı Kararları

Temyiz Mahkemesi'nin Kadir AŞÇIOĞLU Kararı

Ankara Anlaşması çerçevesinde kendi işini kurmak üzere vize başvurusu yapan ve başvurusu İçişleri Bakanlığı tarafından reddedilen Kadir AŞÇIOĞLU isimli vatandaşımızın ret kararını temyiz etmek üzere açtığı dava, Temyiz Mahkemesi'nin (Court of Appeal) 12 Eylül tarihinde aldığı karar ile vatandaşımızın lehine sonuçlanmıştır.

Kadir AŞÇIOĞLU 22 Mart 2007'de İngiltere'ye gelmiş ve vizesi bitmeden Ankara Anlaşması altında iş kurmak amacıyla İçişleri Bakanlığı'na başvurmuştur. Belirtilen tarihlerde başvuruların değerlendirilmesi süreci çok uzun sürdüğünden, AŞÇIOĞLU izin çıkmasını beklemeden çalışmaya başlamıştır. Söz konusu dönemde, İçişleri Bakanlığı da aynı durumu göz önünde bulundurmakta ve izin almadan önce iş kurulup çalışmaya başlanmasını ret gerekçesi saymamaktaydı. Ancak daha sonra bu uygulamasını değiştirmiş ve izin almaksızın iş kuran vatandaşlarımızın başvuruları reddedilmeye başlanmıştır. Uygulamanın değişmesi nedeniyle, Kadir AŞÇIOĞLU da avukatlarının uyarısıyla işini durdurmuştur. Ancak, İçişleri Bakanlığı, 31 Temmuz 2008 tarihinde AŞÇIOĞLU'nun başvurusunu, ekonomik faaliyete izin vermeyen ziyaretçi vizesi kurallarını ihlal ederek iş kurduğu gerekçesiyle reddetmiştir. AŞÇIOĞLU karara itiraz etmiş, ancak 7 Nisan 2009 tarihinde yine ret kararı almıştır. AŞÇIOĞLU kararı temyize götürmüş ve Temyiz Mahkemesi 12 Eylül 2012 tarihli kararında Kadir AŞÇIOĞLU gibi vize başvurusu sonuçlanmadan işe başlayan çok sayıda başvuru sahibine vize verildiği halde, İngiltere'ye yasal olarak giriş yapan ve başvurusunda avukatlarının tavsiyeleri doğrultusunda tüm yükümlülüklerini eksiksiz yerine getiren, hatta kısa bir süre çalıştıktan sonra İçişleri Bakanlığı uygulamasının değişmesi üzerine avukatlarının tavsiyesi ile çalışmasını durduran Kadir AŞÇIOĞLU'na ret cevabı verilmesini haksızlık olarak değerlendirmiş ve vatandaşımıza bir yıl süreyle vize verilmesini karara bağlamıştır.

İçişleri Bakanlığı, 2008 yılı ortalarına kadar, büyük ölçüde başvuru yoğunluğu ve uzun bekleme süreleri nedeniyle, Ankara Anlaşması çerçevesinde çalışma vizesine başvuran vatandaşlarımız için "pragmatik" olarak adlandırdığı bir yaklaşım benimseyerek, başvuru sahiplerinin vize almadan önce ekonomik faaliyete başlayıp başlamadığını mesele yapmadan başvurularını sonuçlandırmıştır. Bir başka ifadeyle, vize almadan iş yapmaya başlama ret için bir gerekçe oluşturmamıştır. Ancak İngiltere'ye yasadışı giriş yaparak Ankara Anlaşması çerçevesinde başvuru yapan bir vatandaşımızla ilgili 2007 tarihli LF (Turkey) Kararı ve bunu takip eden birçok benzeri karar (FS /Turkey vb.) bu uygulamayı birden bire tersine çevirmiş ve vize sonucunu almadan işe başlamış olma, suiistimal ve sahtekârlık olarak değerlendirilmeye ve çok sayıda vatandaşımız bu nedenle ret cevabı almaya başlamıştır. Kadir AŞÇIOĞLU kararı, bir süredir devam eden bu olumsuz uygulamanın düzeltilmesi bakımından önem arz etmektedir.

1.9.2.3. Sayısal Veriler

Aktif Nüfus/İşgücü Sayıları ve Oranları

Mart 2011 tarihi itibarıyla

	Kadın		Erkek		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Türk*	15.399	37,6	35.379	70,6	50.778	55,7
Genel Toplam	15.399	37,6	35.379	70,6	50.778	55,7

Kaynak: Economist Intelligence Unit tahmini

Not: Aktif Nüfus/İşgücü, istihdam edilen nüfus ile işsizlerin toplamından oluşur. Bu nüfusun oranı, istihdam edilen ve işsizlerin sayısının çalışma yaşındaki nüfusa bölünmesi ile bulunur.

Mart 2011 tarihi itibarıyla

Çalışan Vatandaşlarımızın Sayısı	Sayı
Ekonomik Bakımdan Faal Olanlar	50.778
İstihdam - Toplam	45.116
İşçi-Toplam	31.314
İşçi-Kısmi zamanlı	14.888
İşçi-Tam Zamanlı	16.426
Kendi Namına Çalışan- Toplam	12.135
Kendi Namına Çalışan- Yarım gün	4.183
Kendi Namına Çalışan- Tam gün	7.952
Çalışmakta olan tam gün öğrenciler	1.667
İşsiz-Toplam	5.662
İşsiz (Tam gün çalışan öğrenciler hariç)	4.953
Tam gün çalışan öğrenciler	709
Ekonomik Bakımdan Faal Olmayanlar	35.084
Emekli	3.664
Öğrenci (Tam gün çalışan öğrenciler dahil)	7.299
Ev/Aile bakan	10.576
Devamlı hasta ve işgöremez	5.941
Diğerleri	7.604

Kaynak: 2011 Nüfus Sayımı

Çalışan Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Mart 2011 tarihi itibarıyla

Ekonomik Bakımdan Faal Olan Vatandaşlarımızın Yaş ve Cinsiyete Göre Dağılımı			
Yaş	Erkek	Kadın	Toplam
Ekonomik Bakımdan Faal Olan 16 Yaşından Büyük Vatandaşlarımız	35.379	15.399	50.778
16 - 17	113	87	200
18 - 19	298	228	526

20 - 21	636	401	1.037
22 - 24	1.720	1.033	2.753
25 - 29	5.376	2.564	7.940
30 - 34	7.796	3.216	11.012
35 - 39	6.658	2.767	9.425
40 - 44	4.960	2.161	7.121
45 - 49	3.802	1.529	5.331
50 - 54	2.032	771	2.803
55 - 59	1.184	375	1.559
60 - 64	497	162	659
65 - 69	200	49	249
70 - 74	52	14	66
75 ve üstü	55	42	97

Kaynak: 2011 Nüfus Sayımı

Çalışan Vatandaşlarımızın İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

Nisan 2001 tarihi itibarıyla

Yerleşim Bölgesi	Sayı	(%)
Kuzeydoğu Bölgesi	296	1,31
Kuzeybatı Bölgesi	833	3,70
Yorkshire ve Humber Bölgesi	718	3,19
İç Doğu Bölgesi	624	2,77
İç Batı Bölgesi	596	2,65
Doğu Bölgesi	7.494	33,30
Londra	14.529	64,69
Güneydoğu Bölgesi	2.217	9,87
Güneybatı Bölgesi	848	3,77
Galler Bölgesi	307	1,36
İngiltere ve Galler Toplamı	22.458	-

Kaynak: Ulusal İstatistik Kurumu, 2001 Nüfus Sayımı Verileri - Türkiye doğumlulara ait ayrıntılı tablolar

Çalışan Vatandaşlarımızın İşkollarına ve Mesleklere Göre Dağılımı
Nisan 2001 tarihi itibarıyla

İşkollarına Göre	Sayı
Tarım, hayvancılık, ormancılık	82
Balıkçılık	3
Madencilik	27
İmalat	1.890
Elektrik, gaz ve su işleri	34
İnşaat	536
Toptan ve perakende ticaret	3.880
Otel, yiyecek (restoran)	4.415
Taşıma, depolama ve iletişim	1.102
Mali aracılık	595
Emlak, kiralama vb. iş faaliyetleri	1.924
Kamu yönetimi ve savunma, sosyal güvenlik	345
Eğitim	786
Sağlık	1.002
Diğer	1.110
Toplam	17.731

Kaynak: Ulusal İstatistik Kurumu 2001 Nüfus Sayımı Verileri - Türkiye doğumlulara ait ayrıntılı tablolar

Yukarıdaki tabloların incelenmesinden de görüleceği üzere vatandaşlarımızın daha ziyade ticaretle uğraştığı ve yiyecek sektöründe çalıştığı, imalat, emlak, sağlık işlerinde de kayda değer oranda vatandaşımızın bulunduğu görülmektedir.

Mesleklere Göre	Sayı
Yönetici ve üst düzey görevliler	3.714
Profesyonel meslekler	1.513
Yardımcı profesyonel ve teknik meslekler	1.503
İdari / sekreterlik meslekleri	1.127
Nitelikli ticari meslekler	2.812
Şahsi hizmet meslekleri	1.198
Satış ve müşteri hizmetleri meslekleri	1.594
İşleme ve makina operasyonları meslekleri	1.649
İlk basamak meslekler (niteliksiz)	2.608
Toplam	17.728

Kaynak: Ulusal İstatistik Kurumu, 2001 Nüfus Sayımı Verileri - Türkiye doğumlulara ait ayrıntılı tablolar

Yönetici ve üst düzey görevliler kategorisindeki vatandaşlarımızın 1. sırada olması, bu ülkede vatandaşlarımızın ağırlıklı olarak kendi işletmelerinde (yönetici statüsünde) çalışmalarından kaynaklanmaktadır.

Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

Nisan 2001 tarihi itibarıyla

Yarım gün	Tam gün	Toplam
814	3.691	4.505

Kaynak: Ulusal İstatistik Kurumu, 2001 Nüfus Sayımı Verileri - Türkiye doğumlulara ait ayrıntılı tablolar

Çalışan vatandaşlarımızın toplamının 18.179 olduğu dikkate alındığında, serbest çalışan vatandaşlarımızın oranının tüm çalışanların %20'sine tekabül ettiği görülmektedir. Güncel olmayan resmi veriler üzerinden tahmini Türk nüfusu (250.000) esas alınarak yapılan bir yansıtma, kendi namına çalışan Türk nüfusun sayısının 17.000 civarında olduğu söylenebilir. Nitekim Türk Restoranları ve Süpermarketleri Ulusal Birliği (UTRESÜB - National Association of Turkish Restaurants, Takeaways and Supermarkets-NARTS), İngiltere'de kendilerine kayıtlı 17.000 işletme olduğunu belirtmektedir. UTRESÜB'e kayıtlı 17.000 işletmenin her birinde sadece 1 vatandaşımızın çalıştığı varsayıldığında -kaldı ki işletmelerde birden fazla sayıda Türk vatandaşımızın çalıştığı gözlenmektedir- resmi verilere yansıtma yoluyla yapılan tahminlerin abartılı olmadığı görülmektedir.

1970'li ve 1980'li yıllarda İngiltere'de ağırlıklı olarak tekstil endüstrisinde çalışmakta olan vatandaşlarımız, diğer batı ülkelerinde olduğu gibi İngiltere'de de tekstil endüstrisinin çökmesiyle birlikte kendi namına çalışmaya yönelerek restoran, kebab dükkânı, kahvehane, süpermarket, taksi işletmesi gibi işyerleri işlettikleri, bunun yanı sıra Kuzey Londra'da Türkler tarafından işletilen hazır giyim, oto tamirhanesi, nalburiye ve kuyumcu gibi işyerleri de bulunduğu gözlenmektedir.

Londra Yerel Yönetimi tarafından yaptırılan ve 2009 yılı Nisan ayında yayınlanan bir raporda, 2005-2006 Dönemi Nüfus Araştırmasına göre, Türkiye doğumlu çalışma yaşındaki nüfusun % 35'i kendi namına çalışmakta iken bu oranın İngiltere nüfusunda % 13 olduğu belirtilmekte ve aşağıda yer alan yorumlar yapılmaktadır.

Londra Yerel Yönetimi tarafından yaptırılan ve 2009 yılı Nisan ayında yayınlanan bir raporda, 2005-2006 Dönemi Nüfus Araştırmasına göre, Türkiye doğumlu çalışma yaşındaki nüfusun % 35'i kendi namına çalışmakta iken bu oranın İngiltere nüfusunda % 13 olduğu belirtilmekte ve aşağıda yer alan yorumlar yapılmaktadır.

"Kendi namına çalışanların bir kısmı zenginleştikçe toplumun sosyo-ekonomik durumu da gelişmiş ve bazı restoran ve süpermarket zincirleri ortaya çıkmıştır. Bu tür işletmeler daha ziyade aile işletmesi niteliğinde olup çocukların işi devralma beklentisi vardır. Ancak Türk girişimcilerin daha farklı ekonomik imkânlardan faydalanmadan sadece aile kaynaklarına yönelmesi hususunda da endişeler bulunmaktadır.

Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

2012 yılında, tam zamanlı çalışan yetişkinler için ortalama haftalık brüt ücretler 506 sterlin olarak kaydedilmiştir. Bu rakamlar, tam gün çalışan yetişkin erkekler için 546 sterlin, kadınlar için 499 sterlin olarak gerçekleşmiştir.

Yarım gün çalışan yetişkinler için ortalama haftalık brüt ücretler 155 sterlin (kadınlar için 158 sterlin, erkekler için 146 sterlin) olarak gerçekleşmiştir.

Tam gün ya da yarım gün çalışma dikkate alınmadığında ortalama haftalık brüt ücretler 405 sterlin olarak kaydedilmiştir.

2011-2012 vergi yılında tam gün çalışanlar için ortalama yıllık brüt ücret 26.500 sterlin olmuştur. Bu rakam erkekler için 28.700 sterlin, kadınlar için 23.100 sterlindir.

2012'de tam gün çalışanlar için ortalama saatlik ücret 12.76 olarak gerçekleşmiştir. Erkeklerde bu rakam 13,27 sterlin iken, kadınlarda 12,00 sterlin olmuştur.

İngiltere'de saatlik asgari ücret miktarları yıllar itibarıyla aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Yıl	21 yaş ve üzeri (Sterlin)	18-20 yaş (Sterlin)	18 yaş altı (Sterlin)	Çıracak (Sterlin)
2012 (1 Ekim 'den itibaren)	6,19	4,98	3,68	2,65
2011	6,08	4,98	3,68	2,60
2010	5,93	4,92	3,64	2,50

İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

Aralık 2012 – Şubat 2013 dönemi itibarıyla

	Kadın		Erkek		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Ülke Geneli					2,56 milyon	7,9
Yabancı						
Türk*	2.043	13,3	2.910	8,2	4.953	9,7

*Türkiye doğumlulara ait veriler Mart 2011 tarihi itibarıyla geçerlidir.

1.9.3. SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIMLAR

1.9.3.1. Önemli Olaylar ve Gelişmeler

Sosyal Güvenlik Yardımları Sahteciliğine Karşı Önlemler

"Birlikte yaşama" izlenimi vererek haksız yardım alanlara yeni düzenlemelerle ağır cezalar getirileceği açıklanmıştır. Çalışma ve Emeklilik Bakanlığı'ndan, tek başına yaşayan ebeveyn olduklarını beyan ederek "Gelir Desteği Ödeneği" ve "İşsizlik Yardımı" alan, ancak başka biriyle karı- koca olarak yaşayanların, vergi mükellefleri açısından yaklaşık 100 milyon sterlinlik bir yük getirdiği ve bunun en yaygın karşılaşılan sahtecilik türü olduğu belirtilmektedir. Aşağıda belirtildiği gibi Sosyal güvenlik reformu tasarısındaki bazı düzenlemelerle, sahteciliğe ağır cezalar getirileceği açıklanmıştır:

- 350 sterlin veya kişiye fazla ödenen kısmın %50'sinden yüksek olacak kadar idari para cezası ile 4 hafta yardımdan mahrum bırakma,
- Mahkûmiyetle sonuçlanan suçlarda, ilk suç için 13 hafta, ikinci suç için 26 hafta ve üçüncü suç için 3 yıl boyunca yardımdan mahrum bırakma,
- Ciddi ve örgütlü yardım sahteciliği veya kimlik sahteciliğinde doğrudan 3 yıl yardımdan mahrum bırakma,
- Yardım alanın ihmalkârlığı veya hatası nedeniyle yapılan fazla ödemelerde 50 sterlinlik yeni bir para cezası.

Bu kapsamda, 8 Mayıs 2012 tarihinden itibaren, yardım alanında sahtecilik yapanlara herhangi bir dava açılmaksızın, asgari 350 sterlin olmak üzere, 2.000 sterline kadar ceza verilebileceği açıklanmıştır. Yukarıdaki diğer cezaların da ilerleyen tarihlerde yürürlüğe gireceği açıklanmıştır.

“Evrensel Kredi” sisteminin de yardımlardaki sahtecilik ve yanlışları azaltacağı açıklanmaktadır. Şu anda ödenmekte olan yardımların özel olarak çalışan 1.000 personel tarafından ayıklandığı, böylece 2013 yılında “Evrensel Kredi” sistemine girecek yardım taleplerinin sahtecilikten arındırılmış olacağı belirtilmektedir. Açıklanan rakamlara göre, Nisan 2010 ile Mart 2011 arasında sahtecilik ve hatalar nedeniyle 3,2 Milyon sterlin kaybedildiği belirtilmiştir. Bu rakamın 1,2 milyon sterlini sahtecilik, 1,3 milyon sterlini hak sahibi hatası ve 0,8 milyon sterlini ise kurum hatasından oluşmaktadır.

İşsizlik Ödeneği İhlallerine Karşı Yeni Düzenlemeler

22 Ekim 2012 tarihinde getirilen yeni düzenlemelere göre, “İşsizlik Ödeneği” alan, ancak aktif bir biçimde iş aramayan ya da kendilerine önerilen işleri geri çevirenler için yeni yaptırımlar getirilmiştir. Daha önceki duruma göre, sorumluluklarını yerine getirmeyenler bir hafta ile 6 ay arasında değişen sürelerde, “İşsizlik Ödeneği”nden mahrumiyet de dâhil olmak üzere, çeşitli yaptırımlara maruz kalmaktaydılar. Getirilen yeni kurallara göre ise, küçük ihlaller için 4 hafta, ciddi ve tekrarlayan ihlaller için 3 yıla kadar yaptırımlar uygulanabilecektir. Rakamlara göre, 2011 yılında 495.000 kişiye yaptırım uygulanmış olup bunlardan 72.000'i kendilerine yapılan iş önerilerini geri çevirenlerden oluşmaktadır.

İş Sağlığı ve Güvenliğinde Yeni Düzenleme

6 Nisan 2012 tarihinden itibaren işverenlerin, 7 gün ya da daha az işten uzak kalmalarına neden olacak şekilde yaralanan işçilerin durumlarını Sağlık ve Güvenlik İdaresi'ne bildirme yükümlülüğü kaldırılmıştır. Daha önceki düzenlemede, işçiyi 3 gün normal çalışmasından uzak tutan yaralanmalar rapor edilmek zorundaydı.

Yaralanmaların, Hastalıkların ve Tehlikeli Olayların Bildirilmesi Yönetmeliği'ndeki bu değişikliğin raporlarda % 30 azalmaya neden olacağı tahmin edilmektedir. Yılda 30.000 rapora tekabül eden bu azalmanın, işletmelere yılda 10.000 saat kazandıracağı bildirilmektedir. Ayrıca, kazayı rapor etme süresi de 10 günden 15 güne çıkarılmıştır.

Yalnız Yaşayan Ebeveynlere İlişkin Düzenleme

Yalnız yaşayan ebeveynlerin yardımlara bağlı olarak hayatlarını sürdürmek yerine, daha erken iş aramaya başlamalarını amaçlayan düzenlemeler, 21 Mayıs 2012 itibarıyla yürürlüğe sokulmuştur. “Gelir Desteği Ödeneği” alan ve 5 yaş ve üstünde çocuğu olan yalnız ebeveynler, bu tarihten itibaren Gelir Desteği Ödeneği almayı bırakarak, “İşsizlik Ödeneği” almaya başlayacaklardır. İşsizlik Ödeneği alanlara iş bulma konusunda daha fazla destek sağlanmaktadır. Düzenleme öncesinde çocuklar için geçerli olan yaş sınırı 7 olarak düzenlenmişti.

İstatistiklere göre İngiltere'de 1,8 milyon çocuk, hiç bir aile üyesinin çalışmadığı evlerde yaşamakta, 600.000 yalnız ebeveyn ise “Gelir Desteği Ödeneği” almaktadır. Hükümet yalnız ebeveynli aileleri desteklemek için yılda 6 milyar sterlinden fazla harcama yapmaktadır. Çalışmayan bir anne veya babayla yaşayan bir çocuğun yoksulluk içinde olması ihtimalinin, yarım gün veya tam gün çalışan bir anne veya babayla yaşayan çocuğa göre, sırasıyla üç kat ve beş kat daha fazla olduğu ifade edilmektedir.

Diğer yandan, “Evrensel Kredi” sistemi altında yaklaşık 80.000 aileye daha çocuk bakım yardımı ödeneceği açıklanmıştır. Mevcut sistemde bu destek türü için harcanmakta olan 2 milyar sterline ilaveten, Evrensel Kredi altında ilave 300 milyon sterlin daha ayrılacaktır. Şu anda çocuk bakım desteği 16 saat ya da daha fazla çalışanlar için mevcutken, yeni sistemde asgari çalışma saati şartı kaldırılacaktır. “Evrensel Kredi” sistemi 2013 yılında uygulanmaya başlayacaktır.

Sosyal Güvenlik Sistemine İlişkin Genel Bilgiler

İngiltere'de geniş kapsamlı ve devlet tarafından idare edilen sosyal güvenlik rejimi tüm toplumu içermektedir. Prim katkısına dayalı ödenekler (contributory) olduğu gibi, prime dayalı olmayan (non-contributory) ve gelire bağlı (income-related) olarak verilen ödenekler de bulunmaktadır.

Prime dayalı ödenekler ve bunların idaresi işçi ve işverenlerden gelire bağlı olarak alınan zorunlu primlerle finanse edilen "Ulusal Sigorta Fonu" (National Insurance Fund) tarafından sağlanmaktadır. Ödenekler yaşlılık, geride kalan hak sahipleri, hastalık, analık ve işsizlik bakımından gruplandırılmakta olup ağırlıklı olarak sabit oranlıdır. Özellikle emekli aylığında olmak üzere bazı prime dayalı ödeneklerde kazanca bağlı bir unsur da (earnings related component) söz konusu olabilmektedir.

Prime bağılı olmayan (non-contributory) ödenekler genel vergilerden karşılanır ve bireysel koşullara bağılıdır (özürlü olma, çocuk sahibi olup olmama vb.).

“Kira Yardımı (Housing Benefit)”, “Çalışmayanlara Gelir Desteği (Income Support)” ve emekli aylığı bağlanma yaşının altında olup geçim sıkıntısı içinde bulunanlara 60 yaşından sonra verilen “Emeklilik Kredisi (Pension Credit)” gibi gelir durumu esas alınarak (income related) verilen ödenekler ise asgari geçim güvencesi sağlama (safety net) amacıyla verilmekte olup genel vergilerden finanse edilir. Ulusal Sağlık Hizmetleri (USH-National Health Service-NHS) evrensel sağlık hizmeti sağlamaktadır. Vergilerden ve Ulusal Sigorta Fonu (USF-National Insurance Fund) tarafından finanse edilen UHS'den İngiltere'de yaşayan herkes prim ödemeksizin yararlanmaktadır.

İngiltere'de devlet emekliliği yanı sıra işyeri emekliliği ve bireysel emeklilik gibi ikinci ayak emeklilik sistemleri de mevcuttur.

İşgöremezlik Ödenekleri

Bu ödenekler, 13 Nisan 1995'te yürürlüğe giren ve çalışma gücü olmayan ve prim ödeme koşullarım yerine getiren kişilere verilen işgöremezlik ödeneği (Incapacity Benefit) ile “İleri Derece İşgöremezlik Yardımı”nı (Severe Disablement Allowance) kapsamaktadır. 27 Ekim 2008 tarihinde uygulamasına başlanan "İstihdam ve Destek Ödeneği" (Employment and Support Allowance), “İşgöremezlik Ödeneği”nin (Incapacity Benefit) yerini almıştır. Bu tarihten önce malul olanlar değişiklikten etkilenmeyecek, ancak bu tarihten sonra işgöremez duruma düşenlere “İşgöremezlik Ödeneği” yerine “İstihdam ve Destek Ödeneği” verilecektir. Söz konusu ödeneğin işgöremez durumda olmakla birlikte çalışma kapasitesinin bir kısmını koruyanlar ve tamamen kaybedenler için farklı kategorileri bulunmaktadır.

Maluliyet Yaşam Yardımı: 1 Nisan 1992 tarihinden itibaren yürürlükte olan ve 65 yaşından önce malul olan ve bakım yardımına ya da hareket edebilmek için yardıma ihtiyacı olan çalışma yaşındaki kişilere verilen bir ödenektir.

İş Kazası Maluliyet Ödeneği: 5 Temmuz 1948 tarihinden itibaren yürürlükte olan ve iş kazası veya meslek hastalığına bağılı olarak malul duruma düşen kişilere verilen bir ödenektir. 1 Ekim 1986'dan itibaren % 14'ün altındaki maluliyet oranı tespit edilenler ödenekten yararlanamamaktadırlar.

Bakım Yardımı: 6 Aralık 1971'den itibaren 65 yaşın üzerinde fiziksel veya zihinsel olarak ciddi mağduriyeti bulunan ve ciddi bakıma veya denetime ihtiyacı bulunanlara verilen ödenektir.

Bakıcı Ödeneği: 5 Temmuz 1976 tarihinden itibaren ciddi mağduriyeti olan kişilere haftada en az 35 saat bakmakta olan kişilere ödenmektedir.

Gelir Desteği: 11 Nisan 1998'den itibaren 16-59 yaşlan arasında haftada 16 saatten az çalışan ve ihtiyaçlarını karşılayacak yeterli gelir elde edemeyen kişilere ödenmektedir.

Kira Yardımı: Düşük ücretli kişilere çalıştıkları veya çalışmadıkları dönemlerde kiraladıkları ev için verilen gelire dayalı ödenektir.

Belediye Vergisi Yardımı: 1 Nisan 1993 yılından itibaren, gelire bağlı olarak ödenen ve kira yardımına benzer şekilde hesaplanan, düşük gelir sahibi kişilerin belediye vergilerini ödemelerine yardımcı olmak üzere verilen ödenektir.

Kamu Temel Emeklilik Aylığı: 65 yaşını tamamlayan, yeterli prim ödeme koşulunu yerine getirmiş kişilere ödenen emekli aylığıdır.

Emeklilik Kredisi: Ekim 2003 itibarıyla emeklilik döneminde yoksulluğu önlemek üzere getirilen ve 60 yaşın üzerinde yoksul ve düşük emekli aylığı alması beklenen veya 65 yaşın üzerinde düşük aylık sahibi kişilere verilen ödenektir.

Dulluk Yardımları (Kadın): 6 Temmuz 1948'ten beri yürürlükte olan bu ödenekler, 11 Nisan 1988- 8 Nisan 2001 tarihleri arasında dul kalan kadınlara ödenmektedir. Aşağıda hakkında bilgi verilen "Ölüm Yardımları" bunların yerine geçmiştir.

Eski düzenlemede bulunan yardımlar şöyledir:

- Dul Parası (Widow's Payment): Eşin ölümünden itibaren 3 ay içinde talep edilebilen bir defada 1000 sterlin olarak ödenen yardımdır.

- Dul Ana Ödeneği (Widowed Mother's Allowance): Bağımlı çocuğu olan kadınlara verilen ödenektir.

- Dul Aylığı (Widow's Pension): Kocanın ölüm tarihinde 45-65 yaş arası olan, bağımlı çocuğu olmayan kadınlara 65 yaşına gelen kadar haftalık olarak ödenen paradır.

Ölüm Yardımları (Dul Kadın/Erkek Eş): 9 Nisan 2001 tarihi itibarıyla dulluk yardımlarının yerini alan ve 9 Nisan 2001 tarihinde veya sonrasında dul kalan eşe (erkek veya kadın) ödenen ödeneklerdir. Üç çeşit ölüm yardımı vardır:

- Dul Parası (Bereavement payment): Bir defada ödenen sabit miktar

- Dul Ebeveyn Ödeneği (Widowed Parent's Allowance): Bağımlı çocukları olan dullara ödenen miktar

- Dul Ödeneği (Bereavement Allowance): Bağımlı çocuğu olmayan dullara 52 hafta boyunca ödenir.

Yasal Analık: İstihdam edilen hamile bayanlara, 26 hafta sürekli istihdam edilmiş olma koşuluyla, işverenleri tarafından 39 haftaya kadar ödenen ödenektir. İşverenler bu ödeneğin % 92'sini devletten geri alırlar.

Yasal Babalık Ödeneği: Çocuk sahibi olan biyolojik babaya veya çocuk sahibi olan kadının eşine ya da hayat arkadaşına, 26 hafta çalışmış olma koşuluyla, çocuk yetiştirme sorumluluğunun bir unsuru olarak bir veya arka arkaya 2 haftaya kadar işveren tarafından verilen bir ödenektir.

Yasal Evlat Edinme Ödeneği: 26 hafta süreyle çalışmış ve bir kurum vasıtasıyla evlat edinmiş olma halinde, 39 haftaya kadar işveren tarafından verilen ödenektir. Yasal Analık Ödemesi ile aynı oranlarda verilir

Çalışana Destek Ödeneği: Gelir düzeyi düşük işlerde çalışanların kazançlarını artırmaya yönelik olarak verilmektedir. 16 yaşın üzerinde bekâr, birlikte yaşayan evli veya evlilik olmaksızın birlikte yaşayan ve ücretli işte çalışan kişiler yıllık hane gelirlerine bağılı olarak ihtiyaç testine tabi olan bu sosyal yardım ödeneğinden yararlanabilirler. Vergi Kurumu tarafından idare edilen bu ödenek genel vergilerden finanse edilir.

Aile Yardımlarıyla (Çocuk Paraları) İlgili Bilgiler: Çocuk ödeneği (Child Benefit), en büyük çocuk için haftalık 20,30 sterlin, diğer her bir çocuk için ise 13,40 sterlidir.

Çocuk Vergi Kredisi (Child Tax Credit) ise gelir düzeyi düşük çocuklu aileleri desteklemeye yönelik bir sosyal yardımdır. Bir veya daha fazla sayıda çocuk sahibi olanlar gelir seviyelerine veya özürlü çocukları olup olmaması gibi faktörlere bağlı olarak (2012-2013 vergi yılı için) yıllık 545-2.950 sterlin arasında değişen bu ödenekten yararlanabilirler.

Çalışma ve Emeklilik Bakanlığı, Kraliçe II. Elizabeth'in 60 yıl önce tahta çıkmasından bu yana İngiliz toplumunun yapısında meydana gelen değişikliklere ilişkin verileri yayımlamıştır. Bu verilere göre, son 60 yılda emeklilerin sayısı iki katına çıkmış, 100 yaşına kadar yaşayan İngiliz sayısı 44 kat artmış ve yaşam süresi ortalama olarak 10 yıl uzamıştır.

1952 yılında emeklilerin sayısı 6,8 milyon iken bu sayı 5,6 milyon artarak bugün 12,4 milyona ulaşmıştır. Emeklilerin nüfusa oranı 1952'de %14 iken, bu oran bugün %6 artmıştır. Aynı yıl yüz yaşında veya daha yaşlı olanların sayısı 300 iken bu sayı 13.120'ye ulaşmıştır. 1952 yılında doğan bir erkek çocuğunun 78, bir kız çocuğunun 83 yaşına kadar yaşaması beklenmekteydi; 2012 yılında doğan bir erkek ve kız çocuğunun sırasıyla 91 ve 94 yaşına kadar yaşaması beklenmektedir.

Bu rakamlara işaret eden Emeklilik Bakanı Steve WEBB emeklilik yaşının 2028 yılına kadar 67'ye çıkarılacağını ve emekli aylığının da basitleştirilerek tek-katmanlı hale getirileceğini ifade etmiştir.

1952 yılında devletten emekli aylığı alanların sayısı 5 milyondan daha azken, bugün 11,5 milyon kişi emekli aylığı almakta, buna ilaveten yurtdışında yaşayan 1 milyon civarında emekli bulunmaktadır. 1952 yılında emekli aylığı miktarı haftalık 1 sterlin 12s idi ve postaneden emekli defteri ile alınabiliyordu. Devlet emekli aylığı bugün haftalık 107,45 sterlin olup, doğrudan kişisel hesaplara tercihe göre haftalık, 15 günlük ve aylık olarak ödenebilmektedir. Diğer yandan 86 yaş ve üzerinde olan çok az kişinin çalışmaya devam ettiği açıklanmıştır. Rakamlara göre, bugün 65 yaş ve üzerinde olan 350.000 kadın ve 540.000 erkek çalışmaktadır. 1952 yılında 65 ve üstü kadınların %1,5'i işgücüne dâhilken bu oran bugün %6,5'a yükselmiştir.

1.9.3.2. Mevzuat Değişiklikleri ve Önemli Yargı Kararları

Londra'da Yaşayanlara İlave Kira Yardımı

2012 yılı Şubat ayında, Hükümet'in Londra'ya bağlı belediyelere, özel sektörden ev kiralayıp kira yardımı alan kişilere yardım etmek üzere 5,9 milyon sterlinlik ilave yardım tahsis ettiği açıklanmıştır. Açıklanan fonun, 2015 yılına kadar yeni kira yardımı düzenlemelerine geçiş sürecini kolaylaştırmak üzere hazırlanan 49 milyon sterlinlik paketin bir parçası olduğu belirtilmektedir.

Fonun kiracıların ve belediyelerin ev sahipleriyle yapacakları pazarlıklara ve daha uygun evler bulunmasına yardımcı olması beklenmektedir.

Sosyal Güvenlik Reformu Kanunu

İngiltere'de son 60 yılın en büyük reformları olduğu ifade edilen değişiklikleri hayata geçiren sosyal güvenlik reformu yasa tasarısı 8 Mart 2012 tarihinde yasalaşmıştır. Değişikliklerle milyonlarca hane halkının hayatlarının değişeceği, toplumda en zor durumda olanlara daha fazla destek sağlanacağı, 2,8 milyon düşük ve orta gelirli hane halkının durumlarının iyileşeceği, 900.000 yetişkin ve çocuğun Evrensel Kredi sistemi ile yoksulluktan kurtulacağı iddia edilmektedir.

Evrensel Kredi sistemi, gelir testine dayalı karmaşık yardımların yerine tek bir yardım sistemi olarak Ekim 2013'te yürürlüğe girecektir. Yeni sistemin temel amacı insanların yardımlara dayalı bir hayat sürmelerini engelleyerek onları çalışmaya yönlendirmektir. Yardımlardan elde edilecek gelir hiçbir şekilde çalışmadan elde edilen gelirden daha fazla olmayacaktır.

Reformlar kapsamında ayrıca bir hane halkının haftada 500 sterlinden fazla yardım almasının önüne geçilmesi, Maluliyet Yaşam Yardımının yerine Kişisel Bağımsızlık Ödeneği getirilmesi, yardım dolandırıcılığına daha ağır cezaların getirilmesi ve sosyal konut yardımlarıyla ilgili yeni kriterler getirilmesi planlanmaktadır.

2012 – 2013 Yılı Bütçesi

Maliye Bakanı George OSBORNE tarafından 21 Mart 2012 tarihinde açıklanan bütçede sosyal koruma harcamalarına 207 milyar sterlin ayrılmıştır. Toplam harcamaların 683 milyar sterlin olduğu bütçede Sosyal Koruma en büyük paya (%30,30) sahip durumdadır. Ancak Hükümet bu alanda geçen yılın bütçesinde yapmış olduğu 11 milyar sterlinlik kesintiden sonra bu yıl da 10 milyar sterlinlik bir azaltmaya gitmiştir. Maliye Bakanı önümüzdeki beş yıl içinde sosyal güvenlik harcamalarının bütün harcamaların üçte birini oluşturacağını ifade ederek bu azaltmaların devam etmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Yeni bütçede vergiden muaf kazanç eşiği 8.105 sterline çıkarılmıştır. İngiltere'de vergiden muaf kazanç yaş gruplarına göre farklılaşmaktadır. Söz konusu eşik 65-74 yaş grubu için 10.500, 75 yaş üstü için 10.660 sterlin olarak belirlenmiştir. 65 yaşından küçükler için geçerli olan eşik Nisan 2013'ten itibaren 9.205 sterline yükseltilmiştir. Ancak Hükümet 2013'ten itibaren 65 yaş ve üstünde olanlar için vergiden muaf kazanç eşiğinin 2012 yılı oranlarında dondurulacağını ve 5 Nisan

2013'ten sonra 65 yaşını dolduranların ise fazladan bir muafiyetleri olmayacağını, bu kişiler için 65 yaş altına uygulanan oranların geçerli olacağını açıklamıştır. 4,41 milyon kişinin bu değişikliklerden olumsuz etkileneceği ve 2013-14 vergi yılında bir emeklinin ortalama 83 sterlin kaybı olacağı, 5 Nisan 2013'ten sonra 65'ine girenlerin ise ekstra vergi muafiyetinden mahrum kalacak olmaları nedeniyle en çok etkilenecek grup olacakları ve ortalama 285 sterlin kayba uğrayacakları belirtilmektedir. Hükümetin bu tedbirle Haziran 2016'ya kadar 3,5 milyar sterlinlik bir tasarruf sağlayacağı belirtilmektedir.

Geliri 30.000 sterlinden fazla olan emekliler için ekstra muafiyet olmadığından 65 yaş altı oranlara tabidirler. Dolayısıyla bu grup bu değişikliklerden etkilenmeyecektir. Ayrıca gelirleri sadece temel emekli aylığından oluşanlar da zaten belirtilen eşğin altında kaldıklarından vergi ödememektedirler. Vergi ödemeyen bu grup bütün emeklilerin %50'sini oluşturmaktadır. Değişiklik muhalefetten büyük tepki almış ve kamuoyunda "nine vergisi" olarak adlandırılmıştır.

Bütçede "çocuk yardımı" ile ilgili bir değişiklik de getirilmiştir. Buna göre Ocak 2013'ten itibaren ebeveynlerden birinin yıllık geliri 50.000 sterlinin üzerine çıkan ailelerde çocuk yardımı azaltılacaktır (eşğin üzerindeki her 100 sterlin için 51 oranında). Ebeveynlerden birinin 60.000 sterlinden fazla kazanması halinde ise çocuk yardımı kesilecektir. Gelir durumuna bakılmaksızın evrensel olarak ödenen çocuk yardımı, bu düzenlemelerle gelire tabi bir yardıma dönüşmüş olacaktır.

2012 bütçesi ile teyit edilen diğer bir husus da 2016 yılından itibaren haftalık 140 sterlin tutarında sabit oranlı bir devlet emeklilik aylığının getirilecek olmasıdır. Hükümet ayrıca emeklilik yaşının da yaşam süresindeki artışa bağlı olarak gözden geçirilmeye devam edileceğini açıklamıştır.

Sosyal Yardımlarda Artış Yasa Tasarısı

Sosyal Yardımlarda Artış Yasa Tasarısı 20 Aralık 2012 tarihinde Parlamenta sunulmuştur. Tasarıya göre çalışma yaşında olan sigortalılara verilen yardımlar ve ödeneklerde 2016 yılına kadar sadece %1'lik bir artış yapılabilecektir.

Bakım Yardımı, vergi kredilerinin işgöremezlik nedeniyle verilen kısımları, Maluliyet Yaşam Yardımı, İstihdam ve Destek Ödeneğinin destek bileşeni gibi bakıcılara verilen yardımlar veya işgöremezlik yardımlarındaki artışlar ise enflasyona göre yapılmaya devam edilecektir. Değişikliklerin 2015-16 vergi yılına kadar 1,9 milyar sterlin tutarında tasarruf sağlayacağı ifade edilmektedir.

Yardım Tavanı Uygulaması

Çalışma ve Emeklilik Bakanlığı yardım tavanı uygulamasının Londra'da bulunan dört belediyede 2013 Nisan ayında başlayacağını teyit etmiştir. Bromley, Croydon, Enfield ve Haringey'de başlatılacak olan uygulama yaz ayları boyunca tüm ülkeye yayılacaktır. 2013 yazına kadar uygulamanın tüm ülkede yürürlükte olması planlanmaktadır.

Uygulamaya göre bir kişinin alabileceği yardım miktarı, vergi ve primler düşüldükten sonraki ortalama kazanç miktarı olan haftalık 500, yıllık 26.000 sterlin ile sınırlanacaktır. Uygulama sadece İşsizlik Yardımı, Gelir Desteği Ödeneği, İstihdam ve Destek Ödeneği, Çocuk Yardımı, Çocuklu Aile Destek Kredisi gibi yardımlardan elde edilen gelirlerin toplamı için geçerli olacaktır. Aile bireylerinden birisi Maluliyet Yaşam Yardımı ya da İstihdam ve Destek Ödeneğinin destek bileşenini alıyorsa veya savaş gazisi ise hane halkları tavan uygulamasından muaf olacaktır. Çalışma hayatının dışında olup yardım alanları çalışmaya teşvik etmek amacıyla, bir aile üyesi Çalışana Destek Ödeneği alan aileler de tavan uygulamasından muaf olacaktır.

İşletme Emekli Aylığına Otomatik Kayıt Uygulaması

Uygulama Ekim 2012'de yürürlüğe girmiştir. Ekim ayından itibaren büyük işletmelerle başlamak üzere işverenler, sistemi tercih eden çalışanlarının işletme emekli aylıkları için ödeme yapmaya başlamışlardır.

Yeni sistemde işverenler, kişinin kazancının %3'ü, çalışanlar %4'ü kadar prim öderken, devlet de kişinin kazancından alınan vergiden %1 oranında yapacağı indirimini işletme emekli aylığına aktaracaktır. İsteyen çalışanlar bu sistemin dışında kalabileceklerdir. Otomatik kayıt her 3 yılda bir tekrar edilecek ve çalışanlar aynı seçeneğe sahip olacaklardır.

1.9.3.3. Sayısal Veriler

Aktif/Pasif Sigortalı Sayısı ve Oranı

Vergi yılları itibarıyla ulusal sosyal sigorta numarası alan vatandaşlarımızın sayısı aşağıda sunulmuştur:

Dönem	Sayı
Ocak 2002 - Mart 2002	1.000
2002-2003	4.520

2003-2004	5.100
2004-2005	4.280
2005-2006	4.060
2006-2007	4.850
2007-2008	5.420
2008-2009	5.950
2009-2010	4.940
2010-2011	5.950
2011-2012	3.590
Toplam	49.660

Kaynak: Çalışma ve Emeklilik Bakanlığı'nun çalışmak üzere İngiltere sigorta numarası alan yabancılara dair 2002 yılından beri yayınlanmakta olan istatistikleri.

Sigorta Kolları İtibariyle Ödenek Alanların Sayısı Ağustos 2012 tarihi itibarıyla

Ödenek türü	Yardım Miktarı (Sterlin/Haftalık) Asgari-Azami	Yararlanan Sayısı (2012) (*)
İşsizlik Yardımı	56,25 - 111,45	1,47 milyon
İşgöremezlik ödenekleri		
- İstihdam ve Destek Ödeneği	56,25 - 111,45	2,55 milyon
- İşgöremezlik ödeneği	74,80 - 99,15	1,286 milyon 1,053 milyon
- İleri derecede maluliyet ödeneği	69,00	212 bin
Maluliyet Yaşam Yardımı	20,55 – 77,45	3,27 milyon
İş Kazası Maluliyet ödeneği	31,62 - 158,10	319.750 (Haziran 2012)
Bakım Yardımı	51,85 - 77,45	1,56 milyon
Bakıcı Yardımı	58,45	614 bin
Gelir Destek Ödeneği	56,25 - 111,45	1,30 milyon
Kira Yardımı	86,91 (ort.)	5,05 milyon (Kasım 2012)
Belediye Vergisi Yardımı	15,69 (ort.)	5,90 milyon (Kasım 2012)
Kamu Temel Emeklilik Aylığı	107,45	12,8 milyon
Emeklilik Kredisi	142,70	2,52 milyon
Dulluk Yardımları (Kadın eş için)		37 bin (toplam)
Dul Ana Ödeneği	105,95	4 bin
Dulluk Aylığı (Widow's Pension)	105,95	33 bin
Ölüm Yardımları (kadın/erkek eş için)		66 bin (toplam)
Dulluk Ödeneği -Tek seferde ödenir-	2.000 sterlin	-
Dul Ebeveyn Ödeneği	105,95	45 bin
Dulluk Aylığı	105,95	21 bin
Analık Yardımı	135,458	İstatistikler mevcut değildir
Yasal Analık Ödeneği	135,458	İstatistikler mevcut değildir
Yasal Babalık Ödeneği	135,458	İstatistikler mevcut değildir
Yasal Evlat Edinme Ödeneği	135,458	İstatistikler mevcut değildir
Yasal Hastalık Ödeneği	85,85	İstatistikler mevcut değildir

Kaynak: İngiltere Çalışma ve Emeklilik Bakanlığı 2012 istatistikleri

(*) Ödeneği hak etmek için gerekli olan kazanç eşiği haftalık 30.00 sterlidir.

Tablonun değerlendirilmesinde aşağıdaki hususlar dikkate alınmalıdır:

- Bir kişi aynı kategoride (örneğin maluliyet) birden fazla ödenekten yararlanabilmektedir. Bu nedenle ödeneklerden yararlananların toplamını vermek mümkün değildir.
- İngiltere'de ödeneklerin miktarını belirlemede kişinin bekâr, evli olduğu, yaşı, çocukları olup olmadığı vb. çok sayıda faktör dikkate alınmakta, bu da ödenek miktarlarının yararlanan kişinin koşullarına göre büyük farklılıklar göstermesine neden olmaktadır. Bu nedenle, ödenek miktarları verilirken azami ve asgari miktarlar belirtilmiştir. Azami/asgari miktarlara ilaveten kişilerin mağduriyet durumuna göre çeşitli prim ilaveleri de yapılabilir.

Sosyal Güvenlik Primi Oranları

Sosyal Güvenlik Sistemlerinin Finansmanı

İngiltere'de sosyal sigortanın karşılığı ulusal sigortadır. İşçi ve işverenlerden alınan primler sigorta kollarına göre (sağlık, analık, v.b.) ayrılmadan doğrudan Ulusal Sigorta Fonunda (National Insurance Fund) toplanmaktadır. Sigortalı kişiler tüm prime dayalı ödenekler için Fona tek (global) bir katkı payı ödemektedirler. Anılan fon, yüksek işsizlik dönemlerinde olduğu gibi belli ödenekleri ödemekte yetersiz kalırsa genel vergilendirmeden transferler yapılmakta, fazla vermesi halinde ise Fonda birikmektedir. Sosyal yardım ödenekleri dâhil prime dayalı olmayan ve vergilerden finanse edilen ödenekler ise bazı ihtiyaç gruplarına verilmektedir. Bu ödeneklerin verilmesinde, mağduriyet veya kaynakların düzeyi kıstas olarak alınmaktadır.

Primli ödeneklerin tutarı ve ilgili idari masraflar, her yıl tamamen Ulusal Sigorta Fonundan karşılanır. Belli bir seviyenin üzerinde geliri olan çalışanların prim ödeme mükellefiyetleri vardır. Bu gelir, Nisan 2012 itibarıyla haftada 144 sterlin olarak belirlenmiştir. İşverenlerin ise, yine Nisan 2012 itibarıyla, çalıştırdıkları işçilerin 144 sterlinin üzerinde gelir elde etmeleri halinde prim ödeme mükellefiyeti bulunmaktadır. Kendi namına çalışanlar ise kazançlarına göre katkıda bulunurlar. Çalışmayanların gönüllü ödeme yapmalarına imkân veren bir sistem mevcut olup hastalar ve işsizler için prim kredileri verilir, bir başka ifadeyle emekliliğe esas primler ödenmiş kabul edilir.

Nisan 2012-Nisan 2013 dönemi itibarıyla

Çalışanların Ulusal Sigorta Primleri	
Haftalık Kazançlar	Kazançların Yüzdesi (%)
107 sterlinin altında	Prim kesintisi yok
107-144 sterlin	Prim kesintisi yok ancak ödenek hakkı var
144.01-817 sterlin	Kazancın % 12'si
817 sterlinin üzeri (Üst Kazanç Limiti)	Tüm kazançların % 2'si

Çalışanların haftada 144 sterlinin altında gelir elde etmeleri halinde prim ödeme mükellefiyetleri bulunmamakla birlikte haftada 107-144 sterlin arasında gelir elde edenler ödeneğe hak kazanacak şekilde prim ödemiş sayılırlar.

Nisan 2012-Nisan 2013 dönemi itibarıyla

İşverenlerin Ulusal Sigorta Primleri	
Haftalık Kazançlar	Kazançların Yüzdesi (%)
144 sterlinin altında	Prim kesintisi yok
144,01-817 sterlin	% 13,8
817 sterlinin üzeri	% 13,8

Kendi namına çalışanlar ise, yıllık kazançlarının 5.595 sterlinden fazla olması halinde, haftada 2,65 sterlin tutarında sabit oranlı bir katkı payı ödemektedirler. Buna ilaveten, yıllık kârları 7.605 sterlin ile 42.475 sterlin arasında olan kişiler % 9 oranında kazançla bağlı bir prim ile 42.475 sterlinin üzerindeki her türlü karları için ilave bir % 2 primi ödemek zorundadırlar.

Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

Çalışma ve Emeklilik Bakanlığı, Uluslararası Emeklilik Merkezi’nden edinilen bilgiye göre, 2012 yılı itibarıyla İngiltere, Türkiye’de ikamet eden 2.000 civarında kişiye devlet emekli aylığı ve diğer ödenekleri transfer etmiştir. Söz konusu ödenekler İngiltere sigorta sistemine kayıtlıdır ve Türkiye’de ikamet eden tüm sigortalılara ait olup, vatandaşlık temelinde kayıtlar bulunmamaktadır.

1.9.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

1.9.4.1. Sayısal Veriler

Okula Devam Eden Türk Çocuklarının Sayısı ve Devam Ettikleri Okullara Göre Dağılımı

İngiltere'de 2001 nüfus sayımında, Türkiye doğumlu nüfus (2001 resmi rakamlarına göre 52.893) içinde öğrencilerin sayısı 5.330 olarak verilmektedir. Ancak İngiltere'de yaşayan Türk nüfusunun 2001 nüfus sayımındaki rakamların en az 3 misli olduğu tahmin edilmektedir. Eğitim Müşavirliğimizin tahminlerine göre İngiltere'de yaşayan zorunlu öğretim çağında (5-16 yaş) öğrenci sayısı Kıbrıslı Türkler dâhil 30.000'den fazladır. Okula devam eden Türk çocuklarının sayısı ve devam ettikleri okullara göre dağılımı itibarıyla istatistiki bilgiler bulunmamaktadır.

Türk Dili ve Kültürü Derslerine Devam Eden Çocukların Sayısı

Londra Eğitim Müşavirliği'nin kayıtlarına göre 2012 yılı sonu itibarıyla İngiltere'de toplam 37 Türk Dernek Okulu ile 42 İngiliz Okulu bünyesindeki Milli Eğitim Bakanlığı kadrolu 27 öğretmenimizin görev aldığı hafta sonu okullarında Türk ve yabancı öğrencilere eğitim verilmektedir. İngiltere'de ayrıca "Maraton" ve "Axis" adlı vakıflara bağlı "Wisdom Primary" ve "Secondary" adında tamgün eğitim veren iki özel okul faaliyet göstermektedir. Türkçe eğitim veren dernek ve özel okullar ile İngiliz okulları bünyesinde verilen hafta sonu kurslarına 2012 yılında yaklaşık 4.500 Türk öğrenci kaydolmuştur.

Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

İngiltere'deki, yükseköğretim kurumlarında bulunan lisans ve yüksek lisans programlarına 2012 yılında Türkiye'den özel ve burslu olmak üzere toplam 1.500 öğrenci gelmiştir. Türkiye'den özel imkânlarıyla lisans düzeyinde 600, yüksek lisans ve doktora düzeyinde ise 250 öğrenci gelirken, burslu olarak toplam 650 öğrenci yüksek lisans ve doktora düzeyinde eğitim görmüştür.

Mesleki Eğitim Görenlerin Sayısı

İngiltere'de mesleki eğitim gören Türk gençlerinin sayısına dair istatistikî bilgiler mevcut değildir. Londra Eğitim Müşavirliği'nin kayıtlarına göre, 2008 yılı itibarıyla "Meslek Yüksek Okulları"nda

(Vocational Qualifications Colleges) 40 dolayında öğrenci eğitim görmektedir. Ancak 2012 yılı itibarıyla veri mevcut değildir. Yukarıda verilen rakam sadece Türkiye'de lise eğitimi tamamladıktan sonra gelen ve askerlik ertelemesi için Eğitim Müşavirliği'ne başvuruda bulunan Türk öğrencilerine ait olduğu için mesleki eğitim gören Türk gençlerinin tamamının sayısını yansıtmamaktadır. Lise dengi mesleki eğitim okullarında öğrenim gören Türk çocuklarının sayısının çok daha fazla olduğu tahmin edilmekle birlikte, bu kişilerin kayıtlarının bulunmaması nedeniyle kesin sayılan belli değildir.

1.9.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM

1.9.5.1. Mevzuat Değişikliği ve Önemli Yargı Kararları

Göç Politikalarının Hedefi

Göçten sorumlu Bakan Damien Green, sadece en başarılı ve en iyi göçmenlerin İngiltere'ye gelmesini teşvik eden seçici bir göçmenlik sisteminin oluşturulacağını bir kez daha teyit etmiştir. 2 Şubat 2012 tarihinde yaptığı açıklamada, şu anda yürürlükte olan "puana dayalı sistem" in yerini göçmenlerin İngiltere'ye katkısının kontrol edileceği "katkıya dayalı sistem" e bırakması gerektiğini ifade eden Green, İngiltere'deki okullardan mezun olmuş yabancı girişimciler için yeni bir göç kanalı oluşturulacağını da teyit etmiştir. Bu kişiler, İngiltere'deki eğitimleri sırasında yenilikçi girişimcilik deneyimleri olan ve işle ilgili fikirlerini geliştirmek için İngiltere'de kalmak isteyen yabancı öğrencilerdir. Hükümet ayrıca kısa dönemli ziyaret için gelen işadamları ve sanatçılar için de göç sisteminin geliştireceğini açıklamıştır.

Öğrenci Vizelerinde Değişiklik

6 Nisan 2012 tarihinden itibaren yürürlüğe giren yeni düzenlemelere göre, ise üniversiteden mezun olduktan sonra İngiltere Sınır Ajansı (UKBA) tarafından onaylanan bir işverenden, yıllık en az 20.000 sterlin kazandıracak nitelikli bir iş teklifi alan öğrencilerin İngiltere'de kalmaya ve çalışmaya devam edebilecekleri açıklanmıştır.

Yeni kurallara göre;

- Dünya standartlarında yenilikçi fikirler üzerinde çalışan, bu nedenle İngiltere'de kalmak ve bu fikirlerini geliştirmek isteyen, ancak Küme (Tier) 1 (Girişimci) göç kanalının gereklerini yerine

getiremeyen öğrenciler için 1000 kişi kapasiteli Mezun Girişimci adında yeni bir göç kanalı açılmıştır.

- Yaptıkları işe yatıracak 50.000 sterlin tutarında kaynaklan olan girişimciler ve küçük işletme yöneticileri eğitimlerinden sonra İngiltere'de kalabilecektir.
- Öğrencilerin ve çalışan göçmenler ile ailelerinin İngiltere'de kaldıkları sürede yaşamlarını sürdürmek üzere sahip olmaları gereken para miktarı, 2008 yılından bu yana ilk defa artırılmıştır.
- Lisans düzeyinin altındaki öğrenciler için ayrılan iş kontenjanı üçte bir oranında azaltılacak, böylece bu öğrencilerin çalışmak için değil eğitim almak için İngiltere'ye gelmeleri sağlanacaktır. Ayrıca lisans düzeyinde eğitimin süresi genel olarak 5 yıllla sınırlandırılmıştır.

Daha önceki kurallara göre öğrenciler eğitimlerini tamamladıktan sonra Küme () 1 (Eğitim Sonrası Çalışma) kategorisinde 2 yıl boyunca çalışabilmekteydi.

Biyometrik Oturma İzinleri

29 Şubat 2012 tarihi itibarıyla İngiltere'de 6 aydan fazla kalmak için başvuran İngiltere'deki bütün başvuru sahiplerinin biyometrik ikamet izni almaları şartı getirilmiştir. Bu kural, sınırsız ikamet izni olarak da bilinen oturma izni başvuruları ve sığınmacılar için de geçerlidir. Bu tür bir izin almak için başvuranların parmak izleri ve yüz resimlerini içeren biyometrik bilgilerini kaydettirmeleri gerekmektedir.

Diğer yandan, Kasım 2008'den bu yana 650.000 biyometrik ikamet izninin verildiği açıklanmıştır. Biyometrik izinler, kaçak göç ve kaçak çalışmayla mücadelede önemli bir adım olarak görülmektedir.

Bazı Vize Sınıfları İçin Yeni Fon Miktarları

15 Mart 2012 tarihinde Parlamenta sunulan İçişleri Bakanlığı Tebliği'nde öngörülen değişikliklere göre 14 Haziran 2012 tarihinden itibaren yapılacak Küme 2, Küme 1 ve Küme5 vize başvuruları için başvuru sahibinin hesabında bulundurması gereken para miktarları artırılmıştır.

Göç Mevzuatında Yapılan Değişiklikler

15 Mart 2012 tarihinde Parlamentaoya sunulan İçişleri Bakanlığı Tebliği'nde öngörölen değişikliklerin çoğu 6 Nisan 2012 tarihinde yürürlöğe girmiştir.

Küme 1 (Yüksek Nitelikli Göçmenler)

- Küme 1 (Mezuniyet sonrası çalışma) kanalının kapatılması
- Yeni Küme 1 (Mezun Girişimci) kanalının açılması
- Küme 1 (Mezun Girişimci) kanalı veya Küme 1 (Mezuniyet sonrası çalışma) kanalından Küme 1 (Girişimci) kanalına geçişte yeni koşulların getirilmesi
- Küme 1 (İstisnai Yetenek) kanalına ayrılan yıllık 1000 kişilik kotanın gelecek iki yıl için yenilenmesi

Küme 2 (Nitelikli İşçiler)

- Toplam geçici vize süresinin 6 yıla sınırlanması (6 Nisan 2011 'den sonra girenler için)
- Nisan 2016'dan itibaren İngiltere'de yerleşmek isteyen Küme 2 (Genel) kanalı göçmenleri ve sporcular için, yapılan işten 35.000 sterlinlik asgari ücret veya söz konusu iş için belirlenecek uygun asgari ücret kazanma şartının getirilmesi (Doktora seviyesinde eğitimli olanlar ile ihtiyaç duyulan işler listesindeki işleri yapanlar muafır)
- Bütün Küme iki kanalları için bir bekleme süresinin getirilmesi. Küme 2 göçmenleri vizelerinin bitiminden itibaren yeniden bu vize türüne başvurmak için 12 ay beklemek zorunda olacaklardır.
- Üniversite mezunlarının Küme 2 vizesine geçmeleri için yeni düzenlemelerin getirilmesi.

Küme 4 (Öğrenciler)

Mart 2011'de açıklanan değişikliklerin son aşamasının yürürlöğe girmesi kapsamında;

- Başvuruda bulunmuş ancak henüz değerlendirmeye alınmamış destekçiler (sponsor) için geçici limitin genişletilmesi
- Lisans düzeyinde eğitimde harcanacak süreye limit getirilmesi
- İşe yerleştirme sınırlamalarının artırılması

Küme 5 (Geçici İşçiler)

- Geçici işçilerin kalış sürelerinin 12 ay ile sınırlandırılması. staj, iş deneyimi ve gençlik değişim programları da etkilenecektir.

- Küme 5 yaratıcı işler ve spor alt kategorisinde giriş yapan ve devamlı bir kadroya yerleşmeyen sporcuların misafir olarak ve yayın amacıyla vize almalarına müsaade edilecektir.

Bütün vize sınıflarına (Küme 1-5) uygulanan ortak değişiklikler ise şöyledir:

- Küme 2, 4 ve 5'teki göçmenlerin çalışmaya veya eğitime başlamaması, çalışmalarını veya eğitimlerini durdurması durumunda vize süresinin kısaltılması zorunlu hale getirilmiştir. Destekçinin, göçmenin vize amacına uygun davranmadığını bildirmesi durumlarında da geçerli olacaktır.

- Kısaltma için gereken eşik 6 aydan 60 güne indirilmiştir.

- Hesapta bulundurulması gereken para miktarları arttırılmıştır.

Ziyaretçi Sınıfı

- Yeni Ziyaretçi sınıfı, İngiltere'ye davet edilen az sayıda profesyonelin, sanatçının, eğlence sektörü mensubunun ve sporcunun en fazla 1 ay süreyle ücret karşılığı faaliyet göstermelerine imkân sağlayacaktır.

Yabancı Ev Hizmetlileri

- Yabancı ev hizmetlileri (YEH) sadece beraber geldikleri veya sonradan gelip emrinde işe girdikleri işveren için çalışacaklardır.

- Bu sınıftaki göçmenlerin oturma izini için başvurma hakları kaldırılmıştır.

- Bu sınıftaki göçmenlerin işverenleri için iş ilişkisini belgeleme zorunluluğu getirilmiştir

- 5 Nisan 2012 tarihinde veya daha önce başvurmuş olanlar için başvuru tarihindeki kurallar geçerli olacaktır.

- YEH sınıfındaki göçmenlerin İngiltere'de ziyaretçi olarak bulunan işveren için çalışması sınırlandırılmıştır. Bunlar için süre en fazla altı ay veya işverenin vize süresinden kısa olanı ile sınırlandırılacaktır.

- Diplomatlar için çalışan ev hizmetlilerinin kalış süresi en fazla 5 yıla kadar ve bir seferde 12 ay süre ile uzatılabilecektir. Diplomatın görev süresi 5 yıldan kısa ise bu süre dikkate alınacaktır.

Küme 1 (Mezuniyet Sonrası Çalışma) Kanalının Kapatılması

Küme 1 (Mezuniyet Sonrası Çalışma) kanalı 6 Nisan 2012 itibarıyla kapatılmış olup, bu kategoriden yeni başvuru kabul edilmeyecektir. İngiltere'de bir üniversiteden mezun olup ikamet ve çalışma izni almak isteyenlerin kendilerine uygun diğer sınıflardan vize başvurusu yapmaları gerekmektedir.

2012 - 2013 Vergi Yılı İçin Yıllık Küme 2 Göçmen İşçi Sayısı

Göç Danışma Kurulu'nun Ekim 2011 tarihli raporunu dikkate alan Hükümet, Nisan 2012'de, Küme 2 (Nitelikli İşçi) sınıfı için aşağıdaki düzenlemeleri yapmıştır.

- Küme 2 (Genel) sınıfındaki mevcut limit 2014 yılına kadar korunmuş ve sayı 20.700 olarak belirlenmiştir.

- Çalışmak isteyen yabancılardan talep edilen nitelik düzeyi artırılabilecektir. Buna göre, orta kademedeki yöneticilik içeren bilgi teknolojisi teknisyenliği ve güvenlik müdürlüğü gibi işler bundan böyle göçmenlere açık olmayacaktır. Ancak mimarlık, öğretmenlik ve kimya mühendisliği gibi yüksek nitelikli mesleklerde göçmen işçiler çalışmaya devam edebilecektir.

- Yüksek ücretli ve doktora seviyesindeki işler için ilan verme kuralları da rahatlatılacaktır. Şirketler bu tür işler için Kamu İstihdam Kurumu (JobCenter Plus) aracılığıyla ilan vermek zorunda olmayacak, ancak daha geniş bir biçimde ilan verme yükümlülükleri devam edecektir.

Göçmen işçiler, daha önce olduğu gibi lisans düzeyinde işlerde istihdam edilmek, orta düzeyde İngilizce konuşmak ve belirli ücret ve istihdam koşullarını sağlamak durumundadırlar. Yıllık

150.000 sterlin ve daha fazla maaşla çalışacak olanlar için ise herhangi bir limit söz konusu olmayacaktır.

Aile Ziyareti Vizesi Başvurularında Temyiz Hakkı

18 Haziran 2012 tarihinde Parlamenta sunulan ve aile ziyareti vizesi temyiz hakkını sınırlayan Göç Temyizleri (Aile Ziyaretçisi) Düzenlemeleri 9 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Mevzuat değişiklikleriyle “aile” ve “destekçi” tanımları daraltılmış olup, kuzen, amca/dayı, teyze/hala ve yeğenini veya İngiltere'de oturma izni sahibi, mülteci veya insani koruma statüsünde olmayan bir akrabasını ziyaret için başvuranlar tam temyiz hakkına sahip olmayacaklardır. Ret cevabı alan başvuru sahipleri sadece insan hakları ve ırk ayrımcılığını gerekçe göstererek temyize gidebileceklerdir. Bu değişiklikler sadece vize verilmeyen ziyaretçilerin temyiz hakkını kapsamakta olup, ziyaretçi vizesi almak için gerekli şartlarda bir değişiklik yapılmamıştır.

11 Mayıs 2012 tarihinde yayımlanan “Suç ve Mahkemeler Yasa Tasarısı”nda yer alan bir hükme göre ise aile ziyareti amacıyla vize başvurusunda bulunan herkes için temyiz hakkı kaldırılacaktır. Parlamento'da yasalaşması ve Kraliyet onayı alması gereken değişikliğin 2014 yılına kadar yürürlüğe girmesi beklenmektedir.

Aile Vizesine İlişkin Değişiklikler

Hükümet tarafından 11 Haziran 2012 tarihinde duyurulan ve Avrupa İktisadi Alanı (AİA) dışındaki ülkelerden aile vizesi kanalıyla İngiltere'ye gelmek veya yerleşmek için başvuranlar için geçerli olan göç mevzuatındaki değişiklikler, 9 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe girmiş olup, kısaca aşağıda özetlenmiştir.

- Yeni bir asgari gelir eşiği belirlenmiştir. Buna göre; AİA dışındaki ülkelerin vatandaşı olan nikahlı/nikahsız eşinin veya nişanlısının İngiltere'de yerleşmesini isteyenlerin kazançlarının yıllık en az 18.600 sterlin, eşle birlikte bir çocuğun getirilmesi durumunda 22.400 sterlin olması ve ilave her bir çocuk için 2.400 sterlin daha fazla kazanç gösterilmesi gerekecektir.

- Gerçek ve gerçek olmayan ilişkilerin belirlenmesinde görevli kuruluş (Sımr Ajansı) çalışanlarına yardımcı olmak üzere rehberler hazırlanacaktır.

- Oturma için gerekli deneme süresi iki yıldan beş yıla çıkarılacaktır
- İngiltere dışında en az 4 yıl birlikte yaşayan çiftlerden İngiltere'ye yerleşmek isteyen eşe bekleme olmaksızın oturma izni verilmesi uygulamasına son verilerek, 5 yıllık deneme süresini tamamlamaları istenecektir.
- Ekim 2013'ten itibaren oturma için başvuranların “Birleşik Krallık'ta Yaşam Testi”ni geçmeleri ve muafiyet sahibi olanlar dışında B1 seviyesinde İngilizce konuşma ve anlama belgesi sunmaları talep edilecektir.
- Bakmakla yükümlü olunan yetişkin ve yaşlıların İngiltere'ye yerleşmesine ancak yaş, hastalık veya maluliyet nedeniyle İngiltere'de yaşayan bir akrabalarının uzun dönemli bakımına muhtaç olduklarını gösterebilmeleri durumunda izin verilebilecektir. Ancak bunun için başvuru İngiltere'de bulunurken bir başka vize sınıfından geçiş yaparak değil, İngiltere dışından yapılacaktır.

Oturma için aile üyelerinin İngiltere'de geçirmesi gereken sürelerle ilgili yapılan ve 9 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren değişiklikler, İngiliz vatandaşlarının, İngiltere'de oturma izni sahibi, mülteci veya insani koruma statüsünde olan birinin eşlerini kapsamaktadır.

Buna göre 8 Temmuz 2012 veya daha önce vizeye başvurup bu talepleri kabul edilenlerin süresiz ikamet iznine başvurmaları için 2 yıl İngiltere'de bulunmuş olmaları gerekmektedir. Bu tarihlerden sonra başvuran ve 5 yıllık aile vizesi alanların süresiz ikamete başvurmaları için 5 yıl İngiltere'de bulunmuş olmaları gerekecektir. İlk başvuruda 2,5 yıllık vize verilecek, ikinci 2,5 yıl için ise yeniden başvurmak gerekecektir.

Vize Kurallarında 1 Ekim 2012'den İtibaren Yürürlüğe Giren Değişiklikler

Vize süresi dolduktan sonra 28 günden fazla İngiltere'de kalan kişilerin yapacakları uzatma başvuruları reddedilecektir. 9 Temmuz 2012 tarihi itibarıyla aile vizelerinde uygulanmaya başlayan bu kural, 1 Ekim'den itibaren puana dayalı göç sisteminin diğer kategorilerinin yanı sıra çalışma, öğrenci ve ziyaretçi vizelerine de uygulanmaya başlanmıştır. 28 günlük süreden sonra İngiltere'de kalmak isteyenler ise önce ülke dışına çıkıp, tekrar vizeye başvurmak durumunda kalacaklardır.

Göçmenlik Kurallarına İlişkin Yüksek Mahkeme Kararı

İngiliz Yüksek Mahkemesi 18 Temmuz 2012 tarihli Alvi kararında, bir vize başvurusunun reddedilmesine yol açan her şartın, 1971 tarihli Göç Yasası'nın 3(2). maddesi gereğince bir "kural" olduğuna, dolayısıyla Parlamento tarafından da onaylanması gerektiğine hükmetmiştir. Kararın ardından İçişleri Bakanlığı, "Göçmenlik Kuralları"nda yaptığı değişiklikleri 19 Temmuz ve 5 Eylül tarihlerinde Parlamento'ya getirmiştir. Bundan sonra yapılacak bu türden değişikliklerin de Parlamento'nun onayına sunulacağı ifade edilmiştir.

Yıllık Net Göçte Azalma

Ulusal İstatistik Kurumu'nun Aralık 2012'de açıkladığı rakamlara göre net göç rakamı Mart 2011 ile Mart 2012 arasındaki bir yıllık dönemde 242.000'den 183.000'e gerilemiştir. Düşüşün temel nedeninin ise İngiltere'de eğitim gören yabancıların sayısındaki azalma olduğu belirtilmiştir.

Net göç sayısını düşürmeyi, göç politikalarının ana unsuru haline getiren Hükümet, bu sayıyı yüz binin altına geriletmeyi hedeflemektedir. Net göç 2008-2009 döneminden bu yana ilk defa 200.000'in altına düşmüştür.

Hükümet, açıklanan rakamların göçün tekrar kontrol altına alınmaya başladığını gösterdiğini ifade ederken, göçü on binlere düşürme hedefi koalisyon ortakları ve muhafazakârların bir kısmında rahatsızlığa sebep olmuş, bu politikaların yabancı öğrencilere yanlış mesaj verdiği ve ekonomik iyileşmeyi engellediği eleştirileri yapılmıştır.

İlk Derece Mahkemesinin Metin KALKAN Kararı

İngiltere'de İlk Derece Mahkemesi Göç ve İltica Dairesi (First-tier Tribunal - Immigration and Asylum Chamber), 17 Temmuz 2012 tarihli oturumunda, Türkiye'de ayakkabı boyacılığı yapan ve mesleğini İngiltere'de sürdürmek isteyen, bunun için Avrupa Topluluğu Ortaklık Anlaşması çerçevesinde İngiltere'nin İstanbul Başkonsolosluğu'na yaptığı başvurusu reddedilen Metin KALKAN adlı vatandaşımızın avukatları aracılığıyla yapmış olduğu itirazı değerlendirerek, adı geçen mesleğini İngiltere'de icra etmesinin önünde bir engel bulunmadığına ve başvurusunun reddedilme gerekçelerinin yerinde olmadığına hükmetmiştir. Gerek Türkiye'deki ulusal medyada, gerekse İngiltere'deki yerel Türk medyasında geniş yer bulan kararın, Ortaklık Hukuku

çerçevesinde yapılacak işin niteliğinin ve büyüklüğünün başvurunun reddi için haklı bir gerekçe oluşturmayacağını göstermesi açısından önem taşıdığı düşünülmektedir.

Metin KALKAN 4 Ağustos 2011 tarihinde mesleğini İngiltere'de sürdürmek üzere Türkiye'de adı geçen Başkonsolosluğa başvurmuş, Türklerin yoğun olarak yaşadığı Kuzey Londra'da mesleğini icra edeceğini, yıllık 12.000 ila 18.000 sterlin arasında kazanabileceğini beyan ederek bankadaki hesabında 5.000 sterlin tutarında kaynağı olduğunu gösteren bir banka makbuzu ibraz etmiştir. Ancak adıgeçenin başvurusu, gezici ayakkabı boyacılığı konusunda yeterli tecrübesi olduğuna ikna olunmadığı, İngiltere'de işi nasıl yürüteceğine ilişkin yeterince araştırma yapmadığı, İngilizce'sinin yetersizliği, banka hesabında sadece 5.000 sterlin tutarında kaynak görüldüğü ancak paranın kaynağının belli olmadığı ve İngiltere'de başka bir işe girmeden sadece mesleğini sürdürerek geçimini sağlamasına yetecek kadar gelir elde edebileceğini temellendiremediği gerekçeleriyle vize memuru tarafından 7 Eylül 2011 tarihinde reddedilmiştir. KALKAN'ın avukatları (KC Law Avukatlık Şirketi) tarafından 15 Eylül 2011 tarihinde karara yapılan itiraz 17 Temmuz 2012 tarihli duruşmada görülmüştür.

Mahkeme, vize memurunun ret gerekçelerini yetersiz bulmuştur. Mahkeme, Katma Protokol'ün 41(1) maddesine de atıfta bulunmak suretiyle, ayakkabı boyacılığının sermaye yoğun bir iş olmadığını, adıgeçenin Türkiye'de bahse konu işi yaptığına kani olduğunu, bekâr ve bakmakla yükümlü kimsesi olmadığı için banka hesabındaki miktarın işi başlatmak için yeterli olduğunu, Londra'da kazanmayı planladığı geliri ayakkabı boyacılığı yaparak elde etmesinin mümkün olduğunu, İngilizce'sinin yetersizliğinin çalışacağı bölge de göz önüne alındığında bir engel teşkil etmeyeceğini belirterek, İngiltere'de 1973 yılında geçerli olan göç mevzuatı gereği adıgeçene bir yıllık vize verilmesi gerektiğine hükmetmiştir.

1.9.5.2. Sayısal Veriler

Birleşik Krallık Uyuğuna Geçen Vatandaşlarımızın Yıllar İtibariyle Sayısı

Yıl	Sayı
2009	7.207
2010	4.630
2011	3.627

Türkiye Doğumluların İngiltere'ye Geliş Yıllarına Göre Dağılımı

İngiltere'ye geliş yılı	Sayı
1961'den önce	604
1961-70	1.558
1971-80	4.522
1981-90	13.349
1991-2000	32.276
2001-03	13.316
2004-06	10.714
2007-09	10.025
2010-11	4.751
Toplam	91.115

Tabloda yer alan veriler değerlendirildiğinde özellikle 1991 yılından sonra İngiltere'ye yerleşen vatandaşlarımızın sayısında çok büyük bir artış olduğu, bu eğilimin son on yıllık (2001-2011) süreçte azalmadığı tersine artış gösterdiği görülmektedir.

Açıklanan diğer bir veriye göre ise vatandaşlarımızın % 66,8'i İngiliz pasaportuna sahiptir. İngiltere'de Türkçe konuşanların sayısı 99.423 olarak belirlenmiş olup, bunların 29.884'ü İngilizce'yi hiç ya da iyi derecede konuşamazken, 69.539 kişi ise iyi ya da çok iyi derecede İngilizce konuşabilmektedir.

Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Dernek Türü	Sayı
Üst Kuruluşlar	1
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	2
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	76
Toplam	79

2012 yılı sonu itibarıyla İngiltere genelinde faaliyet göstermekte olan toplam Türk derneği sayısı Türkiye Cumhuriyeti Londra Büyükelçiliği Konsolosluk Şubesi'nin kayıtlarına göre 70'e ulaşmıştır. Bunların 16'sı 2002 yılında oluşturulan "İngiltere Türk Dernekleri Federasyonu" nun üyesidir.

Son birkaç yıldır İngiltere'de nispeten daha genç ve iletişim teknolojilerini yoğun olarak kullanan vatandaşlarımızın ihtiyaçları temelinde kurdukları bazı iletişim ağlarının etkin faaliyetler ile geniş kitlelere ulaşmaya başladıkları dikkat çekmektedir. Örneğin Pro-Net isimli kuruluş profesyonel mesleklerde çalışanlara, Biz-Net isimli iletişim grubu kendi namına çalışanlara, NOS ise öğrencilere yönelik çeşitli bilgilendirme faaliyetleri düzenleyerek özel grupların özel sorunlarına ve ihtiyaçlarına yönelik bilinçlenmeyi artırmayı amaçlamaktadır. Söz konusu iletişim ağı grupları, faaliyetlerini internet ortamında duyurmakta, ayrıca faaliyetleri için Türk iş sahiplerinin mali destekçilik yapmalarını sağlamaktadır.

Vatandaşlarımızın Genel ve Yerel Yönetimlere Katılımlarıyla İlgili Sayısal Bilgiler

İngiltere'de Parlamento seçimlerine aday ve seçmen olarak katılmak için İngiliz vatandaşı olma şartı bulunmaktadır. Yerel seçimlerde ise İngiliz vatandaşlarının yanı sıra AB üyesi ülkeler ve İngiliz Uluslar Topluluğu ülkelerinin İngiltere'de yerleşik vatandaşları da seçme ve seçilme hakkına sahiptirler. Bu durumda İngiliz vatandaşlığını almadıkları sürece Türk vatandaşlarının siyaset alanında yer alması imkânları kısıtlıdır. Bununla birlikte, uygulamada, devamlı çalışma ve oturma iznine sahip bazı vatandaşlarımızın kendilerinden belge talep edilmeden, beyanları esas alınarak seçmen kütüklerine kaydedilmesine bağlı olarak mahalli seçimlerde oy kullanabildikleri de gözlenmektedir.

İngiltere'de Parlamenter sistemin üst kanadım oluşturan Lordlar Kamarası'na tarihte ilk kez Türk (Kıbrıs) kökenli bir atama yapılmıştır. Liberal Demokrat Parti tarafından 28 Mayıs 2010 tarihinde Lordlar Kamarası'na atanan Barones Meral Ece, 15 Temmuz 2010 tarihinden bu yana görevini sürdürmektedir.

2010 yılının Mayıs ayında ise genel seçimlerin yanı sıra Londra'nın bazı bölgeleri ve çeşitli şehirlerde yerel seçimler yapılmıştır. Sözkonusu seçimlerde 6 Türk kökenli milletvekili aday, 55 Türk kökenli belediye meclisi üyesi aday yarışmıştır. Seçimlerin sonucunda ise parlamentoya herhangi bir Türk kökenli milletvekili dâhil olamazken, 10 Türk kökenli aday ise belediye meclisi üyesi olmayı başarmıştır. İşçi Partisi'nden Ahmet KARAHASAN, Ahmet ÖYKENER, Ayfer ORHAN, Yasemin BRETT, Ali BAKIR, Yusuf ÇİÇEK, Tahsin İBRAHİM, Alev CAZİMOĞLU seçimlerde başarılı olurken, Muhafazakâr Parti'den Doğan DELMAN ve Ertan HÜRER belediye meclisi üyesi olmaya hak kazanmıştır. Daha önceki dönemlerde seçilenlerle beraber belediye meclislerinde 17 Türk kökenli temsilci bulunmaktadır.

İngiltere'deki Türk toplumunun Türk adayların yanı sıra, kendilerine yönelik hizmet vaadinde bulunan İngiliz adaylara da oy verdikleri gözlenmektedir. İngiltere Türk toplumu içindeki gençlerin eğitim ve siyasi bilinçlenme seviyesinin artmasına paralel olarak vatandaşlarımızın önümüzdeki yıllarda siyasi temsil açısından daha elverişli bir konuma gelebilecekleri değerlendirilmektedir. Bu itibarla, Türk toplumu içindeki örgütlenme düzeyinin güçlendirilmesinin önem arz ettiği düşünülmektedir.

1.9.6. İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR / İKİLİ İLİŞKİLER

1961 tarihli Türkiye - İngiltere Sosyal Güvenlik Sözleşmesini Tadil Eden Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Büyük Britanya ve Kuzey İrlanda Birleşik Krallığı Hükümeti Arasındaki Sosyal Güvenlik Sözleşmesi ve eki Sağlık Bakımı Protokolü, 20 Aralık 1999 tarihinde Londra'da imzalanmış ve ülkemiz tarafından 07.08.2003 tarih ve 2003/6019 sayılı Bakanlar Kurulu karar ile onaylanarak 16.09.2003 tarih ve 25231 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış olmakla birlikte, iki ülke arasında gerekli sağlayacak nota teatilerinin yapılmamış olması nedeniyle henüz yürürlüğe girmemiştir.

Sözleşme'nin yürürlükle ilgili 34. maddesinde, Sözleşme'nin onay belgelerinin teati edildiği ayı takip eden üçüncü ayın birinci günü itibarıyla yürürlüğe girmesi öngörülmektedir. İngiltere,

Sözleşme'nin onaylanabilmesi için imzalandığı tarihten itibaren İngiliz sosyal güvenlik mevzuatında yapılan değişikliklerin de bir nota teatisi yoluyla Sözleşme'ye yansıtılmasını talep etmiştir. Türk tarafı ise, Sözleşme'nin Türkiye'de onay sürecini tamamlamış olmasından dolayı İngiltere sosyal güvenlik mevzuatında yapılan değişikliklerin nota teatisi ile Sözleşme'ye dercedilmesi halinde, değiştirilmiş Sözleşme'nin tekrar Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulmasının gerekeceğini, bunun yerine Sözleşme'nin İngiltere tarafından imzalandığı şekilde onaylanarak her iki ülke bakımından da yürürlük işlemlerinin tamamlanmasının daha uygun olacağını ve ikili sözleşme yürürlüğe girdikten sonra, sosyal güvenlik mevzuatı değişikliklerinin bilahare müzakere edilerek Sözleşme'ye yansıtılabileceğini bildirmiştir.

Türkiye-İngiltere Sosyal Güvenlik Sözleşmesi'nin, her iki ülke mevzuatında bilahare yapılan değişiklikler yansıtılmaksızın imzalandığı haliyle yürürlüğe girmesine dair Türk tarafı görüşlerinin İngiltere Çalışma ve Emeklilik Bakanlığı'na iletilmesini takiben anılan kurumdan alınan cevabi yazıda, Sözleşme'nin ilave bir anlaşma yapılmaksızın yürürlüğe girmesini sağlayacak bir yöntem önerilmiştir. İngiltere'nin önerisi, Türk tarafının takdirlerine sunulmuş olup, -sonuç beklenmektedir.

Anılan Sözleşme'nin henüz yürürlük kazanmamış olması nedeniyle halen İngiltere Türkiye arasındaki sosyal sigorta işlemleri 1961 Sözleşmesi'ne göre yapılmaktadır. 1961 Sözleşmesi sağlık yardımlarını içermemektedir. Oysa değiştirilmiş Sözleşme'nin yürürlüğe girmesi halinde iki ülke vatandaşlarının geçici olarak birbirlerinin ülkelerinde buldukları sürelerde sağlık yardımlarının yapılarak ücretin diğer taraf sigorta sisteminden tahsil edilmesi imkânı doğacaktır.

1.9.7. DİĞER ÖNEMLİ GELİŞMELER

AB – Türkiye Ortaklık Anlaşması İhlalleri: İngiltere'de sınırsız ikamet ve çalışma iznine sahip olan vatandaşlarımız sosyal güvenlik haklarından İngiliz vatandaşları ile eşit koşullarda yararlandıkları halde, süreli oturma ve çalışma iznine sahip vatandaşlarımızın, vizelerinde yer alan "bu vize kamu fonlarına erişim imkânı vermez" şerhinden dolayı özellikle vergilerden karşılanan bazı sosyal yardım ödeneklerinden (çocuk parası, sosyal yardıma dayalı işsizlik ödeneği v.b.) İngiltere vatandaşlarıyla eşit koşullarda yararlanamadıkları müşahede edilmektedir. Bu durumun, AB Adalet Divanı'nın SÜRÜL Kararı'na aykırı olduğu düşünülmektedir. Bu çerçevede, bir taraftan ilgili makamlarla temaslar kurularak uygulamadaki ihlallerin ortadan kaldırılması yolundaki baskıların artırılması, diğer taraftan vatandaşlarımızın bu konular hakkında bilgilendirilerek yargı yoluyla hak aramaya teşvik edilmeleri yönündeki çalışmalar sürdürülmektedir.

1.10. AVUSTRALYA

1.10.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

Eylül 2012 itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk
Erkek	11.265.773	2.630.070	38.982
Kadın	11.519.727	2.737.420	36.815
Toplam	22.785.500	5.367.490	75.797

Kaynak: Avustralya İstatistik Kurumu (ABS)

Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Eylül 2012 itibarıyla

	0 – 14	15 – 24	25 – 64	65 ve yukarı
Erkek	7.274	7.479	22.310	1.919
Kadın	6.977	6.697	21.288	1.853
Toplam	14.251	14.176	43.598	3.772

Kaynak: ABS

Vatandaşlarımızın Eyaletlere ve Bölgelere Göre Dağılımı

Eylül 2012 itibarıyla

Eyalet/Bölge/İdari Yapılanma	Başkent	Toplam
Yeni Güney Galler (NSW)	Sidney	37.520
Viktorya	Melburn	31.750
Queensland	Brisbane	2.735
Batı Avustralya	Perth	1.894
Güney Avustralya	Adelaide	1.515
Tazmanya	Hobart	272
Kuzey Bölgesi	Darvin	77
Avustralya Başkent Bölgesi	Canberra	34
Toplam		75.797

Kaynak: ABS, 2011 Nüfus Sayımı

Vatandaşlarımızın Diğer Yabancılarla Sayısal Mukayesesi

Doğum ülkesi	Toplam sayı
Nepal	29.589
Sudan	26.199
Güney Kore	100.255
Afganistan	26.527
Tayland	53.393
Hindistan	340.604
Pakistan	31.277
Tayvan	38.025
Bangladeş	28.179
Japan	52.111
Endonezya	73.527
Çin	379.776
Singapur	58.903
Hong Kong	90.295
Irak	48.348
Zimbabve	31.779
Malezya	135.607
ABD	83.996
Iran	33.696
Kanada	44.118
Güney Afrika	155.692
Fransa	30.631
Yeni Zelanda	544.171
Filipinler	177.389
Papua Yeni Gine	31.225
Rusya	22.804
Fiji	62.778
Burma	22.173
Sri Lanka	92.243
Kamboçya	31.397
Vietnam	210.803

Türkiye	39.989
İrlanda	72.378
Moritus	27.026
Şili	28.574
Lübnan	90.395
Bosna Hersek	37.470
İngiltere	1.192.878
Sırbistan	42.064
Makedonya	49.704
Mısır	41.163
Polonya	58.447
G.Kıbrıs	20.910
Hırvatistan	68.319
Almanya	128.558
Hollanda	88.609
Malta	48.870
Macaristan	22.660
Yunanistan	127.195
İtalya	216.303
Ülke dışında doğanlar toplamı	5.993.945
Avustralya'da doğan toplamı	16.334.902
Toplam	22.328.847

Kaynak : ABS

Doğan, Ölen, Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

2012 yılı itibarıyla

		Doğan	Ölen	Evlenen
Melburn Başkonsolosluğu Görev Bölgesi	1.250	220	25	
Sidney Başkonsolosluğu Görev Bölgesi	1.420	230	30	
Toplam	2.670	450	55	

Kaynak: Türkiye Cumhuriyeti Melburn ve Sidney Başkonsoloslukları kayıtları

1.10.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

1.10.2.1.Önemli Olaylar ve Gelişmeler

Avustralya ekonomisi, 2011 yılının ilk çeyreğinde yaşanan doğal felaketlerden dolayı yavaşlamış olmasına karşın, yıl ortalarında toparlanarak, beklentilerin üzerinde büyüme kaydetmiştir. (%2,2). Yüksek ticaret haddinin pozitif gelir etkisiyle birlikte, yüksek maden talebinin desteklediği güçlü yatırım ve ihracat, yüksek döviz kuru ve mali düzenleme faaliyetlerinin olası negatif etkileri telafi edilmiştir. İşsizlik düşük düzeyde kalmış, temel enflasyon oranı Merkez Bankası hedef aralığının üzerinde gerçekleşmiştir (%3,5). Bununla birlikte, 2011 yılında Avustralya ihracatı rekor bir artış göstermiş ve dış ticaret fazlası sağlanmıştır.

Diğer taraftan, Avustralya'nın nüfusu yaşlanmakta, 2050 yılında 65 yaşın üzerindeki her Avustralyalı'ya (pasif sigortalıya) karşılık sadece 2,7 çalışma çağında Avustralyalı (aktif sigortalıya) olacağı öngörülmektedir. Yani, giderek çok daha az sayıda çalışan Avustralyalı'nın gelir kazanacağı ve çok yaşlı ve çok genç olanları desteklemek için vergi ödemesi yapacağı tahmin edilmektedir.

Bu nedenle, Avustralya'nın herkes için fırsat sağlayacak bir ulus olarak daha müreffeh ve verimli olması hedeflenmektedir. Verimlilik artışının daha sıkı ve akıllı çalışma anlamına geldiği, en modern donanım ve teknolojiyi kullanmanın, yüksek eğitilmiş, yüksek vasıflı işgücü anlamına geldiği ve mümkün olan en iyi yönetim uygulamalarını kullanmayı gerektirdiği değerlendirilmektedir.

Bu çerçevede, 21. yüzyılda verimlilik artışının eğitim ve yenilikle sağlanabileceği, üniversite ve mesleki eğitim sistemleri aracılığıyla en hızlı verimlilik artışının gerçekleştirileceği vurgulanmaktadır. Hükümetin yeni ekonomik reform programında, beceri yaratılmasını, ve ekonomide kapasite artırımına yönelik altyapı yatırımlarının geliştirilmesi için büyük yatırımların ve küçük işletmelerin desteklenmesini hedefleyen teşvikleri artırdığı görülmektedir. Bu bağlamda yeni reform programının dokuz önceliği; mali düzenlemenin sağlanması; beceri ve yaratıcı yetenek eksikliklerinin giderilmesi; altyapı kısıtlarının kolaylaştırılması; karbon üzerine bir fiyat konulması; sorunsuz bir ulusal ekonomi yaratılması; sosyal hizmet verimliliğinin geliştirilmesi; ulusal sağlık reformu; ticaret politikasının etkinleştirilmesi ve vergi reformunun yapılması, olarak kaydedilmektedir.

2011 – 2012 Bütçe Yılı'nda farklı endüstrilerin ihtiyaçlarına cevap verebilmek için mesleki eğitim sisteminin reformu da dahil olmak üzere kapsamlı bir beceri oluşturma programının hazırlandığı, ayrıca iş yaratıcı teşviklerin artırılması ve iş aramayı güçlendirerek, işgücüne katılımı artırmak için

tasarlanan önlemlerin alındığı vurgulanmaktadır. Bu durumun, Avustralya ekonomisinin açık ve rekabetçi olmasını sağlamak için rekabet politikasının sürdürülmesi, reform sürecinin en son oluşumu olduğu kaydedilmektedir. Ancak Avustralya'nın gayri safi yurtiçi hasılasının üçte birinden fazlası kamu sektöründe oluşturulmaktadır. Şeffaflık, sağlık ve eğitim hizmetlerinde kalite iyileştirmeleri için güçlü teşviklerin yaratıldığı kaydedilmektedir. Ayrıca, yaşlanan nüfusa bağlı olarak sağlık hizmetlerinin finansman maliyetinin sürekli artması nedeniyle, yakın gelecekte eyalet bütçelerinin sağlık harcamalarının daha da artması beklenmektedir.

1.10.2.2.Sayısal Veriler

Aktif Nüfus/İşgücü Sayıları ve Oranları

Doğum Ülkesine Göre Seçilmiş Ülkeler

2006 yılı itibarıyla

	Lübnan	Irak	Türkiye	İran	İsrail	Suriye	Avustralya
İşgücüne katılım oranı	%	%	%	%	%	%	%
Erkek	60.5	53.6	61.0	67.5	76.3	62.4	72.6
Kadın	26.7	24.4	34.3	50.1	60.5	28.0	59.8
Toplam	44.2	39.7	48.0	59.2	69.2	44.7	66.0
İşgücü piyasasında olmayan nüfus oranı							
Erkek	36.8	43.9	36.6	30.8	22.3	35.4	25.9
Kadın	70.1	73.2	63.0	47.9	37.2	69.1	38.5
Toplam	52.9	57.8	49.4	38.9	29.0	52.7	32.4
Tam gün istihdam edilen nüfus oranı							
Erkek	35.3	26.1	40.0	43.4	55.0	38.1	53.0
Kadın	10.9	9.5	15.8	22.5	25.4	11.3	27.4
Toplam	23.5	18.2	28.2	33.4	41.7	24.2	39.8
İşsizlik oranı							
Erkek	11.8	21.4	9.8	11.4	5.2	10.9	5.0
Kadın	12.7	24.4	13.3	12.0	6.5	14.2	4.8
Toplam	12.1	22.3	11.0	11.7	5.8	12.0	4.9

Kaynak: ABS 2006 Nüfus sayımı verileri

Çalışan Vatandaşlarımızın Eyaletlere ve Bölgelere Göre Dağılımı

30 Aralık 2012 itibarıyla

Eyaletler	Erkek	Kadın	Toplam sayı
Viktorya	12.150	6.586	18.736
Yeni Güney Galler	9.240	6.186	15.426
Queensland	662	286	948
Batı Avustralya	320	230	550
Güney Avustralya	226	169	395
Diğer	128	74	202
Toplam	22.726	13.531	36.257

Kaynak: 2006 ve 2011 Nüfus sayımı ve ABS 2012 yıllık nüfus artış oranı %1.8 göz önüne alınarak hesaplanmıştır. Çifte vatandaşlığa sahip olanlar da dahildir.

Çalışan Vatandaşlarımızın İşkollarına Göre Dağılımı

30 Aralık 2012 itibarıyla

İşkolu	Çalışan İşçi Sayısı
Tarım, Orman, Balıkçılık, Madencilik	1.285
İmalat Sanayi	7.968
İnşaat	2.395
Toptan ve Perakende Ticaret	5.566
Ulaştırma ve Depolama Hizmetleri	2.458
İletişim Hizmetleri	870
Banka, Sigorta, Finans	3.270
Kamu Yönetimi, Savunma	650
Eğitim, Sağlık Hizmetleri	2.660
Diğer	2.470
Bağımsız Çalışanlar	6.665
Toplam	36.257

Kaynak: 2006 ve 2011 Nüfus sayımı ve ABS 2012 yıllık nüfus artış oranı %1.8 göz önüne alınarak hesaplanmıştır. Çifte vatandaşlığa sahip olanlar da dahildir.

Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

Avustralya’da vatandaşlarımıza ait küçük ve orta ölçekli firma, işletme ve kuruluşların sektörel dağılımı

2011 yılı itibarıyla

Müteahhitlik- Mühendislik-İnşaat-Peyzaj	320
Gıda sektörü	560
Otomotiv	190
Hukuk hizmetleri- Mali hizmetler ve diğer danışmanlıklar	160
Haberleşme- Basın Yayın-Fotoğraf	92
Sanayi	75
Tekstil	94
Sağlık	85
Müzik ve sanat	71
Eğitim	26
Sosyal hizmetler	75
Diğer ticari işletmeler	355
Toplam	2.103

Kaynak: Altın Rehber 2011

Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Avustralya’da asgari ücret uygulaması bulunmaktadır. 1 Temmuz 2012 tarihi itibarıyla asgari ücret aylık brüt 2.627,73 Avustralya doları, haftalık brüt 606,40 Avustralya doları ve saatlik brüt 15.59 Avustralya dolarıdır.

İşkolları İtibariyle Ortalama Aylık Brüt Ücretler

2012 yılı Haziran ayı itibarıyla

İşkolları	Yıllık Brüt Ortalama Ücret (Av.Doları)	Aylık Brüt Ortalama Ücret (Av. Doları)
Madencilik, Gaz ve Petrol	163.540	13.628
Üst Düzey Yöneticilik	136.554	11.380
Mühendislik	120.625	10.052
Bilim sektörü	115.039	9.587
İnşaat	111.150	9.263
IT-Telekomünikasyon	100.194	8.350
Pazarlama	97.463	8.122
Sağlık ve sağlık bakımı	92.300	7.692
Bankacılık ve Mali Hizmetler	88.898	7.408
Muhasebe	85.540	7.128
Medya, Reklamcılık, Eğlence	82.872	6.906
Kamu Yönetimi ve Savunma Hizmeti	79.737	6.645
Üretim Sektörü	77.059	6.422
Emlakçılık Sektörü	76.026	6.336
Ulaştırma Sektörü	71.244	5.937
Otomotiv Sanayi	67.918	5.660
Eğitim ve Öğretim	63.653	5.305
Seyahat ve Turizm	54.018	4.502
Diğer Hizmetler	58.183	4.849
İşkolları Ortalaması	91.684	7.640

Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri

Toplu İş Uyuşmazlıkları

2011 yılı Mart ayı itibarıyla

Yıllar	Uyuşmazlık başına kaybedilen iş günü sayısı	Uyuşmazlık sayısı	Katılan işçi Sayısı '000	Kaybedilen İşgünü sayısı '000
2006	656	202	122.7	132.6
2007	368	135	36.0	49.7
2008	1.110	177	172.9	196.5
2009	562	236	89.3	132.7
2010	558	227	54.8	126.6

Kaynak: Avustralya'da İş Uyuşmazlıkları-Mart 2011 (Industrial Disputes, Australia, March 2011-6321.0.55.001)

İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

30 Aralık 2010 itibarıyla

Bölge	Toplam Çalışan	İşsiz Sayısı	Toplam İşgücü	İşsizlik Oranı (%)	İşgücüne Katılım (%)
Avustralya'da doğanlar	8.430.500	418.400	8.848.900	4.7	69.3
Avustralya dışında doğanlar	3.121.400	159.000	5.231.600	4.8	62.7
Okyanusya ve Antarktika	440.300	25.500	465.800	5.5	77.7
Kuzey-Batı Avrupa	875.400	34.900	910.300	3.8	60.6
Güney ve Doğu Avrupa	296.800	8.700	305.500	2.8	40.9
Kuzey Afrika ve Orta Doğu	137.300	18.600	155.900	11.9	50.5
Türkiye'nin içinde bulunduğu Kuzey Afrika ve Orta Doğu (Lübnan hariç)	101.100	15.300	116.400	13.1	51.7
Güney Doğu Asya	340.900	14.800	355.700	4.2	76.4
Amerika	146.700	6.400	153.000	4.2	70.6
Diğer	3.300	300	3.600	8.8	67.6

Kaynak: ABS (<http://www.abs.gov.au/AUSSTATS>)

Not: Türkler Avustralya istatistiklerinde diğer Kuzey Afrika ve Orta Doğu ülke vatandaşları ile birlikte ele alınmaktadır.

1.10.3. SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIMLAR

1.10.3.1.Mevzuat Değişiklikleri ve Önemli Yargı Kararları

2013 yılından itibaren geçerli olan değişiklik ile en küçük çocukları 8 yaşına gelenler, tek ebeveyn ödemesi değil, işsizlik parası almaya başlayacaklardır. Yeni düzenleme 2013 yılı Ocak ayında başlamıştır. Bu durumdan etkilenecek kişilere yapılan ödemelerde haftalık oranında 56,00 Avustralya Doları tutarında bir düşüş gerçekleşmiştir.

1.10.3.2.Sayısal Veriler

Sigorta Kolları İtibariyle Ödenek Alanların Sayısı

2011 – 2012 yılları arası itibarıyla

Sigorta kolları ve rejimleri	Genel
Yaşlılık	2.282.600
Maluliyet	827.460
Dul Ödeneği	27.028
Bakım ödeneği	549.638
Bakım yardımı	205.560
Aile vergi yardımı	1.711.000
Ebeveyn ödeneği	125.000

Kaynak: Avustralya Sosyal Güvenlik Hizmetleri Kurumu (Centrelink)

Sosyal Güvenlik Primi Oranları

Federal Hükümetin sorumluluğunda olan sosyal güvenlik hizmetleri vergilerle finanse edilmektedir.1991 tarihli Sosyal Güvenlik Yasası'na göre, Avustralya sosyal güvenlik aylık, yardım ve ödenekleri, ülkede ikamet eden herkesi kapsamaktadır. Çalışanlar ve işverenlerden “İş Kazası Sigortası” kapsamındaki bazı hizmetler ile “Özel Sağlık Sigortası” ve 1991 yılında yürürlüğe giren “Ek Emeklilik Sigortası” dışında herhangi bir prim alınmamaktadır.

İş Kazası Sigortası: İşverenlerce ödenen primlerden meydana gelmektedir. İş kazası sigortası federal düzeyde düzenlenmediği için eyaletten eyalete değişiklik göstermekte olup, en az prim

Queensland Eyaleti'nde ödenmekte, bunu %1.338 oranı ile Viktorya Eyaleti takip etmektedir. Ancak bu oran bir sanayi kolundan diğerine değişebildiği gibi, işverenin performansına göre de değişiklik göstermekte, örneğin yüksek performansı olan bir işveren diğerlerine göre daha az prim ödeyebilmektedir.

Prim hesaplamalarında aşağıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurulmaktadır:

- İşçiye ödenen toplam ücret,
- İş yerinin büyüklüğü,
- Sanayi kolu için belirlenmiş en üst prim oranı,
- İşçilerin talepleri sonucu ortaya çıkacak muhtemel masraf miktarı ve
- Yapılan işin tehlike derecesine göre İş Kazası Sigortası Kurumu tarafından belirlenen oran.

Prim miktarı hesaplandıktan sonra KDV eklenmektedir.

Ek Emeklilik Sigortası: 1992 tarihli Ek Emeklilik Güvencesi Yasası'na göre tüm işverenlerin tam gün, yarım gün veya ara sıra çalışan kimselerin de bulunduğu işletmelerin yöneticileri de dahil olmak üzere, istihdam ettikleri tüm çalışanlar için asgari düzeyde ek emeklilik sigortası primi ödemesi gerekmektedir.

1 Temmuz 2002 tarihinden itibaren ise en düşük prim oranı işçinin kazancının %9'u olarak belirlenmiştir.

Özel Sağlık Sigortası: Avustralya vatandaşları, ulusal sağlık sisteminin (Medicare) yanında, bu sistem tarafından karşılanmayan tedaviler için ya da daha iyi hizmet almak üzere özel sağlık sigortası da yaptırabilmektedirler.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik yardımı	İki haftalık (Av. Doları)
Bekar çocuksuz	489.70
Bekar çocuklu	529.80
Bekar 60 yaş üstü	529.80
Eşli, eşlerin her birine	442.00

İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Veriler

Avustralya'da iş güvenliği ve iş kazası sigortası hizmetleri federal düzeyde düzenlenmemiş olup, eyaletlerin sorumluluğuna bırakılmıştır. Bu doğrultuda her eyalette ayrı bir yasal düzenleme ve kurum bulunmaktadır. Her eyalette İş Kazası Sigortası Kurumu ya da İşyeri Güvenliği Kurumu adıyla oluşturulan kurumlar işçi sağlığı ve iş güvenliği ile ilgili hizmetleri sunmaktadır.

Aile Yardımları ile İlgili Sayısal Bilgiler ve Aile Yardımlarının Miktarı

Avustralya'da aile yardımları çeşitli ödemeler yoluyla yapılmaktadır.

Aile Vergi Ödeneği: Avustralya'da ikamet eden, 21 yaşın altında olup, aileye bağımlı olan veya 21-24 yaş arasında olup tam gün eğitime devam eden çocuğu olan ailelere geçinmek için değil, ailenin gelirine ek olarak ödenir. Ailenin gelirine bağlıdır, düşük gelirli olan ailelere yapılan ödeme daha fazladır.

Doğum ödeneği: Doğum yapan anneye bir defada ödenir. Birden çok doğum halinde ödeme her bir çocuk için yapılır. Gelire değil, ikamete bağlıdır.

Çocuk bakım ödeneği: Okul saatleri dışında, gündüz bakım evlerinde bakım hizmeti alan ailelere çocuklarının masraflarına katkı olarak ödenir. Ailenin gelirine ve mal varlığına değil, ikamete bağlıdır.

Ebeveyn ödeneği: 6 yaşın altında çocuğu bulunan ve yeterli geliri olmayan ailelere (anne veya babadan sadece birine) verilir, 1 Ocak 2011 tarihinden itibaren yeni ebeveyn yasası ile çalışan anne veya babadan sadece biri işyerinden ücretli ebeveyn iznine ayrılabilir. İkamete bağlıdır.

Öksüz/Yetim aylığı: Anne ve babasının ölümü veya birinin ölümü sonucu öksüz/yetim kalan, 16 yaşın (okumaktaysa 21 yaşın) altındaki çocukların bakımı için verilir. Ailenin geliri ve mal varlığına bağlı değildir, ikamete bağlıdır.

Çocuk Parası Miktarları

2012 Yılı itibarıyla

	Ailelere Vergi Yardımı -A Sınıfı İki Haftalık Tutar (Av\$)	Ailelere Vergi Yardımı – B Sınıfı İki Haftalık (Av\$)	Çocuk Bakım Yardımı (7 yaşın altı ve okula gitmeyen) Aylık (Av\$)	Gençlik Yardımı (16-24 yaş arası tam gün genel eğitim veya çıraklık eğitimi alan) İki Haftalık (Av\$)	Yetim Aylığı
18 yaş altı her çocuk	54.32			220.40	
18-21 yaş arası her çocuk	78.80				
5 yaş altı her çocuk		144.34			
5-15 yaş arası (veya tam gün eğitim alıyorsa 16-18 yaş arası) her çocuk		100.66			
Onaylı bakım			195.00		
Kayıtlı bakım			141.27		
18 – 24 yaş arası her çocuk				265.00	
16 yaşın altındaki (eğitimde ise 21) çocuklar					57.20

Çocuk Parasından Yararlanan Çocuk ve Aile Sayısı ile Ödenen Miktarlar

Çocuk parası ve aile yardımı gibi ödemeler Avustralya dışına yapılmamaktadır. Dolayısıyla Türkiye'deki çocuklara ödenen bir yardım, ödenek vb. bulunmamaktadır. Avustralya içinde yapılan ödemelerde ise etnik kökene göre bir kayıt tutulmamaktadır.

Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

Ülkemiz ile Avustralya arasında İkili Sosyal Güvenlik Sözleşmesi olmadığı için, Türkiye’de ikamet ederken yaşlılık aylığı almaya hak kazanabilmek için:

- Yaşlılık aylığına Avustralya’da ikamet ederken başvurmak,
- Yaşlılık aylığı hak etme yaşına gelmeden önceki son iki yıl süresince Avustralya’da ikamet etmiş olmak,
- Emekli aylığına hak kazandıktan sonra Avustralya dışında ikamet etmeye başlamak, gerekmektedir.

- Ayrıca, 16-65 yaş aralığında 25 yıl Avustralya’da ikamet etmekle tam emekli aylığına, 25 yıldan (2014 yılından itibaren bu süre 35 yıla çıkarılacaktır) daha az ikamet etmekle ise orantısız azaltma yoluyla hesaplanan emekli aylığına hak kazanılabilmektedir.

- Türkiye’de ikamet ederken geçmiş çalışmalarına istinaden Avustralya emekli aylığı talebinde bulunulamamaktadır.

- Türkiye’de ikamet ederken emekli aylığı talebinde bulunabilmek için, tekrar Avustralya’ya dönmek ve en az iki yıl Avustralya’da ikamet etmek zorunludur.

Avustralya Sosyal Güvenlik Hizmetleri Kurumu’nun (Centrelink), Uluslararası İlişkiler Dairesi’nden sağlanan 2011 yılı verilerine göre, halen Türkiye’de ikamet eden vatandaşlarımızdan 950 kişi yaşlılık aylığı almaktadır.

2004 yılından önce Avustralya’dan maluliyet aylığı alırken Türkiye’ye kesin dönüş yapanlar bir daha Avustralya’ya geri dönüş yapmazlarsa maluliyet aylıklarını almaya devam ederler. Ancak 2004 yılı sonrası maluliyet aylığı Avustralya dışında, ikili sözleşme olmayan ülkelerde en fazla 6 hafta ödenmekte olup, bu süreden sonra kesilmektedir. Yukarıda anılan daireden alınan 2011 yılı verilerine göre 2004 yılı öncesi maluliyet aylığı hakkı ile giden vatandaşlarımızın sayısı 720’dir. Yeni katılım olmadığı için bu sayı yıllar içinde giderek azalacaktır.

1.10.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

1.10.4.1.Önemli Olaylar ve Gelişmeler

Avustralya altı eyalet ve iki bölgeden oluşan federal bir eğitim sistemine sahiptir. Eğitim sistemi ilkokul, ortaokul ve liseler, mesleki ileri teknik eğitim ve gelişim okulları (TAFE- Technical and Further Education) ve üniversitelerden oluşmaktadır. Avustralya'da üniversite öncesi eğitim, bir yıl anaokulu ve onu takiben 12 yıllık ilkokul ve ortaöğretim (ortaokul ve lise) olmak üzere toplam 13 yıldır. Avustralya'da mecburi eğitim süresi ise 10 yıldır. Eğitimle ilgili sorumluluk federal devlet ve yerel hükümetler tarafından birlikte üstlenilmektedir. Avustralya'da okulların idaresi ve ödeneği de dahil olmak üzere ilk ve orta öğretimden esas itibarıyla eyalet ve bölge hükümetleri sorumludur. Federal hükümet, finansal desteğin yanı sıra, Avustralya genelinde eğitim ve öğretim alanında ulusal eğitim bütünlüğünün ve tutarlılığın geliştirilmesi amacıyla müdahil olmaktadır.

Avustralya Federal Hükümeti, ilköğretime başlamadan önceki bir yılda, haftada 15 saatten yılda 40 hafta olmak üzere, üniversitelerin dört yıllık okul öncesi eğitim bölümlerinden mezun olmuş öğretmenlerin verdikleri anaokulu eğitimini ülke genelinde sağlamayı öngörmektedir. Bu kararın 2013 yılı ortalarına kadar tamamen uygulanmaya geçmiş olması planlanmaktadır.

1.10.4.2.Sayısal Veriler*

Avustralya okul sistemi, devlet okulları ve özel okullardan oluşmaktadır. Pek çok özel okul, dini veya etnik gruplarla işbirliği içinde kurulmaktadır. Avustralya'da bulunan okul sayısı son 10 yılda azalış göstermiş ve 2000 yılında 9.600 olan okul sayısı, 2010 yılında 9.435 olmuştur. Bu okulların 6.705'i (%71) devlet okulu, 1.020'si (%11) bağımsız, 1.710'u (%18) da Katolik olmak üzere özel okuldur. Toplam öğrenci sayısı ise 2011 yılı itibarıyla, 3.541.809 olarak açıklanmıştır. Bu öğrencilerin %65.4'ü devlet okullarına, %34.6'sı ise Katolik ve bağımsız özel okullara devam etmektedir.

*Kaynak: 1-Avustralya Ülke Raporu 2010 (Australian Country Background Report 2010) - 2-ABS 4221.0 Avustralya'da Okullar 2011 (-ABS, 4221.0 - Schools, Australia, 2011)

Avustralya'da yüksek eğitim (HED), meslek eğitimi (VET-Vocational Education and Training), İngilizce eğitimi (ELICOS) için okullara kayıt yaptıran tüm yabancı öğrenci sayısı, 2012 Nisan ayı itibarıyla 368.988 olarak açıklanmıştır. Ancak Avustralya dolarının değerinin yüksek seyretmesi, ülkenin göçmen politikasındaki değişiklikler ve Avustralya'nın eğitim sektöründeki rakiplerinin

rekabet gücünün artması gibi nedenlerden dolayı kayıt yaptıran yabancı öğrenci sayısında bir önceki yıla göre %7.8 oranında bir düşüş kaydedilmiştir. Yabancı öğrenci sayısı ve eğitim gelirleri Avustralya ekonomisi için büyük önem arz etmektedir. 2010/2011 öğretim yılında yabancı öğrencilerin ülke ekonomisine katkısının 16.3 milyar Avustralya doları olduğu kaydedilirken, aynı değer 2012 yılı için 19.3 milyar Avustralya doları olduğu belirtilmektedir.

Kaynak: 1-ABS Avustralya'da Toplumsal Eğilimler Aralık 2011 (Australian Bureau of Statistics\Australian Social Trends December 2011) 2-Uluslararası Öğrencilere İlişkin Aylık Okul Kaydı Verileri Nisan 2012 Monthly Summary of International Student Enrolment Data-Australia-YTP April 2012)

Okula Devam Eden Türk Çocuklarının Sayısı ve Devam Ettikleri Okullara Göre Dağılımı

Avustralya'da Türkiye'den gönderilen öğretmen bulunmamaktadır. Öğretmenler mahallinden görevlendirilmektedir. Avustralya Eğitim Bakanlığı'nca mahallinden görevlendirilen Viktorya Eyaletinde 90 civarında, Yeni Güney Galler (NSW) Eyaletinde 70 civarında Türk öğretmen yarım gün olarak görev yapmaktadır. Özel Türk eğitim kurumlarınca tam gün istihdam edilen Türk öğretmenler bu sayıya dâhil değildir.

Avustralya'da bulunan vatandaşlarımızın çocuklarından oluşan ilk-orta-lise-üniversite ve Türk Dili okullarında olmak üzere, değişik düzeyde eğitim programlarına devam eden 15.000 civarında öğrencimiz bulunmaktadır.

Türk Dili ve Kültürü Derslerine Devam Eden Çocukların Sayısı

Türk öğrencilere Türkçe ve Türk Kültürü dersleri, müfredatında seçimsel ders olarak Türkçe dersi bulunan hafta içi devlet okullarında, hafta sonu devlet okullarında ve devlet veya yerel yönetimlerce desteklenen hafta sonları dernek okullarında verilmektedir.

Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Türkiye'den gönderilen 1 800 civarında öğrenci, Avustralya'daki üniversitelerde lisans ve lisans-üstü eğitim görmektedirler.

1.10.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM

1.10.5.1. Mevzuat Değişikliği ve Önemli Yargı Kararları

Avustralya bir göçmen ülkesidir. Nüfus artış hızı yavaş olduğundan (% 1,3) ve yaşlıların aktif nüfus içindeki oranı giderek arttığından, işgücü açığını yerel kaynaklardan karşılayamayan Avustralya'da genç işgücüne olan gereksinim her geçen yıl daha da artmaktadır.

Avustralya'da göç ve vatandaşlık için yasa düzenlemek Federal Meclis'in yetkisindedir. Göç ve Vatandaşlık Bakanı, göç ve vatandaşlık politikası ile hukukunu idare etme sorumlulukları verilen Bakan'dır. Bakan bu görevi Göç ve Vatandaşlık Dairesi aracılığı ile yürütmektedir. Avustralya Göç Programı, ırk ve din ayrımcılığı yapmayan bir siyaset izlemektedir. Her ülke vatandaşı, etnik kökeni, cinsiyeti, rengi ne olursa olsun göçmen olarak başvurabilir ve göçmenlik başvurusunun değerlendirmesinde, kişinin Göçmen Yasası'nda yer alan koşulları yerine getirip getirmediğine bakılır.

Avustralya'ya göç etmek amacıyla yapılan başvuruların hepsi, Göç Yasası ve yönetmeliklerinde yer alan koşullara göre değerlendirilir. Değişik vize çeşitleri için değişik kıstaslar bulunmaktadır. Bu kıstaslar Avustralya'nın ulusal çıkarlarının ve ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için oluşturulmuştur. Kıstaslara hükümet karar verir ve bir yıllık program çerçevesinde kaç kişinin göçmen olarak alınacağını belirler. Göçmen seçimini yöneten siyaset ve mevzuat tüm başvuranlara eşit olarak uygulanır. Göçmen siyaseti kıstasları, Avustralya'nın ihtiyaçlarını karşılayan ve başarılı bir yerleşim potansiyeli taşıdığına inanılan başvuru sahiplerini seçmek üzere geliştirilmiştir. Her bir göçmen sınıfı için ayrıntılı kurallar vardır ve her bir başvuru tek tek değerlendirilerek seçim yapılır.

Avustralya bir plan çerçevesinde her yıl 150 binden fazla göçmen almaktadır. 2010 – 2011 Mali Yılı'nda toplam 187.450 göçmen alınması planlanmış olup, bunun 125.850'si nitelikli göçmenlerden, 58.600'ü aile birleşimi yoluyla gelenlerden ve kalanı da insani nedenlerle alınan göçmenlerden oluşmaktadır. Göçmen kabul programı, Avustralya ekonomisine katkı verebilecek nitelikli göçmenleri hedef almaktadır. Bu program çerçevesinde ülkeye alınacak göçmenlerin genç olmaları, mesleğinde iş deneyimine ve yeterli İngilizce dilbilgisine sahip olmaları istenmektedir.

Nitelikli göçmen alımı serbest başvuru ve davet yoluyla yapılmaktadır. Davet yoluyla alınacaklar bir işveren, eyalet bölge yönetimi veya Avustralya'daki bir yakını tarafından davet edilmektedirler. Aile birleştirme programı çerçevesinde alınacak olanlar ise Avustralya'daki yakınları ile aile bağları

dikkate alınarak seçilmektedir. Özel uygunluk aranan göçmenler ise daha önceden Avustralya’da ikamet etmiş, ancak Avustralya vatandaşlığını almamış olanlardan, Avustralya’ya sürekli oturma hakkı almak üzere dönmek isteyenler için uygulanan vize rejimine tabidirler.

Göçmenler; Avustralya’ya daimi ikamet veya vatandaşlık kıstasları veya vasıf, yaş, beceri, sermaye, iş zekâsı gibi unsurlar temelinde seçilebilmektedirler. Tüm başvuru sahipleri göçmen mevzuatı gereğince belirlenen sağlık kıstasını da yerine getirmek zorundadır. Eğer bir kişi Avustralya’nın seçim kıstaslarını karşılıyorsa ve belli bir sınıf için tahsis edilmiş belli sayıda vize hükümet tarafından öngörülmemişse, göçmen olarak seçilmek için eşit şansa sahiptir.

2011 - 2012 Göç Programı Kısa Özeti

Göç programı, Yeni Zelanda vatandaşlarına verilen vize ile İnsani Program çerçevesinde verilen vizeler dışındaki vizeler için hazırlanmaktadır.

Avustralya İstatistik Kurumu tarafından 2010 Eylül sonu itibarıyla net göçün 185.800’e düştüğünü tahmin edilmektedir. Bu 2008-2009 yılında ulaşılan zirvenin yarısı kadar düşüş anlamına gelmektedir. Böylelikle 2011-2012 yılı için daha ılımlı bir artış için imkanı doğmuştur.

2011-12 Göç Programı’nda, göçmen sayısı bir önceki döneme göre 16.300 kişi arttırılarak 185.000 seviyesinde belirlenmiştir.

Belirlenen sayının çoğu vasıflı göçmen statüsü için ayrılmıştır. Güçlü istihdam büyümesi ve iş piyasası koşullarının istikrarı için vasıflı göçmen ihtiyacı artmakta olup, hedef bu vasıflı göçmenlerin bulunmasına yardımcı olmaktır. 2011–12 Göç Programı bölgesel alanlara tahsis edilmiş vize sayısı içermektedir. Programda bölgesel işverenleri vasıflı göçmenleri işe almaya özendirici teşvikler de bulunmaktadır.

1.10.5.2.Sayısal Veriler

Avustralya Uyuşuna Geçen Vatandaşlarımızın Sayısı

Yıl	Sayı
2011 – 2012 yılları arasında	347

Kaynak: Göçmen ve Vatandaşlık Dairesi Verileri

Avustralya Uyuşuna Geçen Vatandaşlarımız ile Diğer Yabancıların Sayısal Mukayesesi

Önceki Vatandaşlık	Sayı
Afganistan	889
Bangladeş	1.183
Brezilya	646
Burma	754
Kamboçya	420
Kanada	835
Çin	6.876
Kolombiya	393
Mısır	448
Fiji	878
Fransa	580
Almanya	843
Hindistan	10.076
Endonezya	882
İran	1.024
Irak	1.103
İrlanda	1.145
İtalya	513
Kenya	293
G. Kore	1.570
Lübnan	789
Malezya	1.487
Mauritius	331

Nepal	589
Hollanda	390
Yeni Zelanda	3.458
Pakistan	990
Filipinler	5.592
Polanya	307
Rusya	498
Singapur	577
Güney Afrika	4.206
Sri Lanka	1.671
Sudan	913
Tayvan	444
Tayland	1.125
Türkiye	347
İngiltere	16.401
ABD	1.356
Vietnam	1.929
Zimbabve	1.143
Belirtilmemiş	1.074
Diğerleri	7.215
Toplam	84.183

Kaynak: Göçmen ve Vatandaşlık Dairesi Verileri

Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

Türk Derneklerine İlişkin Sayısal Bilgiler

Avustralya'da, çoğunluğu Melburn ve Sidney'de olmak üzere, vatandaşlarımız tarafından kurulan çok sayıda Türk Dernekleri bulunmaktadır. Yeni Güney Galler Eyaleti'nin (NSW) başkenti Sidney'de Sidney Türk Kuruluşları Konseyi ve Sidney İş Adamları Derneği başlıca Türk kuruluşlarındandır. Viktorya Eyaleti'nin başkenti -Melburn'da faaliyet gösteren Türk İşadamları Dernekleri, Moreland Türk Derneği, Avustralya Türk Medya Grubu, Viktorya Türk Öğretmenler Derneği, Meadow Heights Türk Kadınlar Derneği, Avustürk Karadeniz Kültür Derneği, Avustralya Denizlililer Cemiyeti, Broadmeadows Türk Yaşlılar Derneği, Meadow Heights Türk Yaşlılar

Derneği, Osmanlı Köyü Yaşlılar Evi ve Diyanet İşleri Başkanlığı'nca görevlendirilen din görevlilerinin bulunduğu camiler çerçevesinde faaliyet gösteren Türk-İslam derneklerinin, gerek Türkiye Cumhuriyeti Kanberra Büyükelçiliği ile Sidney ve Melburn Başkonsoloslukları, gerekse yerel makamlar nezdinde faaliyetlerinin olduğu gözlenmektedir.

2012 Yılı itibarıyla

Dernek Türü	Sayı
Üst Kuruluşlar	1
Dini Hizmet Amaçlı Dernekler	21
Sosyal ve Kültürel Amaçlı Dernekler	68
Spor Dernekleri	2
Diğerleri	-
Toplam	92

Vatandaşlarımızın Genel ve Yerel Yönetimlere Katılımlarıyla İlgili Sayısal Bilgiler

Avustralya'da yaşayan vatandaşlarımız yoğun olarak Viktorya ve Yeni Güney Galler eyaletlerinde ikamet etmekte ve çalışmaktadırlar. Federal Meclis'te henüz Türk kökenli bir temsilci bulunmamaktadır. Ancak Türk kökenli iki milletvekili Viktorya Eyalet Meclisi'ne seçilmiştir. Diğer Eyalet Meclisleri'nde de henüz Türk kökenli temsilci yoktur.

Viktorya Eyaleti Meclisi'nde bulunan ve Ağustos 2010 seçimlerinde İşçi Partisi adayı olarak seçime giren Adem Kubilay SOMYÜREK ve Hamdi EREN Melburn'dan yeniden milletvekili seçilmişlerdir. Viktorya Eyaleti Meclisi'nde bir milletvekilinin siyasetten çekilmesi ile boşalan, Türkler'in yoğun olarak yaşadığı Broadmeadows semti milletvekilliği için ara seçim yapılmış ve bağımsız olarak Türk kökenli aday Celal şahin % 20 oranında oy almış, ancak seçilememiştir.

Türk kökenli Oscar ztrk YILDIZ ise Melburn'da Moreland Belediyesi Başkanı olarak görev yapmaktadır.

2012 Yılı itibarıyla

Eyalet Meclisleri	2
Yerel Yönetimler	1
Toplam	3

1.10.6. İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR / İKİLİ İLİŞKİLER

1.10.6.1. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Alanlarında Ülkemiz ile Avustralya Arasındaki Akdi Durum

İşgücü Anlaşması

Türkiye ile Avustralya arasında Türk vatandaşlarının Avustralya'da çalışma ve ikametlerini düzenleyen İşgücü Anlaşması 5 Ekim 1967 tarihinde imzalanmış ve anlaşma, 10 Şubat 1968 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Anlaşma ile Türk işçilerinin seçimi, seçilen işçilerin ve ailelerinin nakilleri, ikametleri ve işe yerleştirilmelerine ilişkin ayrıntılar düzenlenmiştir. Anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle birlikte iki ülke yetkili kurumlarınca seçilen Türk işçileri, 1968 yılının Ekim ve Kasım aylarından itibaren kabileler halinde Avustralya'ya gelmeye başlamışlardır.

Sosyal Güvenlik Anlaşması

Çalışmak üzere Avustralya'ya gelen Türk işçilerinin sayısının giderek artması üzerine, çalışanların sosyal güvenlik haklarını teminat altına almak gereği doğmuştur. Bunun üzerine sosyal güvenlik konusunda iki ülke arasındaki ilişkiler 1970'lerde başlamış ve ikili Sosyal Güvenlik Anlaşması 4 Kasım 1972 tarihinde imzalanmıştır.

İki ülke arasında kazanılmış sosyal güvenlik haklarının karşılıklı olarak transferini öngören bu anlaşma, Türkiye'den Avustralya'ya herhangi bir transferin gerçekleşmemesi ve Avustralya sosyal güvenlik mevzuatında yapılan değişiklikler nedeniyle fiilen uygulanamaz hale geldiğinden, 1 Temmuz 1991 tarihinden geçerli olmak üzere 30 Haziran 1991 tarihinde tek taraflı olarak Avustralya Hükümeti tarafından feshedilmiştir.

Türkiye-Avustralya arasında yeni bir sosyal güvenlik anlaşması hazırlık çalışmaları teknik düzeyde Mayıs 1994 yılında Ankara’da, daha sonra Sidney’de yapılan görüşmeler ile başlatılmış ve bu görüşmelerde tarafların hazırladıkları taslak metinler müzakere edilmiştir.

5 Şubat 1996 tarihinde Avustralya tarafının, kendi mevzuatında yapılan yeni değişiklikler nedeniyle, daha önce sundukları metin yerine mevcut değişiklikleri yansıtan yeni bir metin üzerinde ikinci tur müzakereye başlanmasının uygun olacağını bildirmesi üzerine çalışmalara ara verilmiştir.

Avustralya tarafı 4 Eylül 1998 tarihinde bir anlaşma taslağını Türkiye’ye göndermiş, Türkiye de bu taslağa karşı “Avrupa Konseyi Sosyal Güvenlik Tip Sözleşmesi”ni temel alan bir anlaşma taslağı hazırlayarak taslak metni 2000 yılında Avustralya tarafına göndermiştir. Ancak daha sonra herhangi bir gelişme kaydedilmemiştir.

1.11. SUUDİ ARABİSTAN

1.11.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2012 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk
Erkek	16.041.361	6.297.735	110.000
Kadın	12.334.994	2.672.935	20.000
Toplam	28.376.355	8.970.670	130.000

Kaynak: SAMA (Suudi Arabistan Merkez Bankası) 48. Raporu, Tablo : 28

Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

	Yaş Grupları					Toplam
	0 - 14	15 - 29	30 - 45	45 - 65	65 ve yukarı	
Erkek	6.200	22.600	60.000	20.000	1.200	110.000
Kadın	5.800	6.500	5.750	1.900	50	20.000
Toplam	12.000	25.000	61.750	30.000	1.250	130.000

Kaynak : Riyad Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği tahminleri.

Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

Riyad Bölgesi	Sayı
Riyad ve çevresi	30.000
Dammam, Dahran, Khobar ve çevresi	10.000
Burayda, Uneyza ve çevresi	7.000
Skaka, Ar'ar, Hail ve çevresi	8.000
Toplam	55.000

Kaynak : Riyad Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Cidde Bölgesi	Sayı
Cidde	25.000
Mekke ve Taif	25.000
Medine ve çevresi	10.000
Tebük	5.000
Abha ve Khamis – Muşyat	5.000
Baha, Najran ve Jizan	5.000
Toplam	75.000

Kaynak : Cidde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliğimizin

Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

Uyruğu	Toplam (*)
Hindistan	2.000.000
Pakistan	1.500.000
Filipin	1.400.000
Yemen	1.000.000
Mısır	1.000.000
Nepal	400.000
Bangladeş	400.000
Endonezya	250.000
Ürdün	150.000
Sri Lanka	150.000
Türkiye	130.000
Suriye	100.000
Filistin	100.000
Diğerleri	390.670
Toplam	8.970.670

Doğan, Ölen, Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

	Doğan	Ölen
Riyad	186	14
Cidde	518	33
Toplam	704	47

Kaynak : T.C. Riyad Büyükelçiliği ile Cidde Başkonsolosluğu (2012)

Yukarıda belirtilen ölen vatandaşlarımızın sayısı ülkede mukim vatandaşlarımıza aittir. Bu rakamın dışında 106 vatandaşımız ise hac ve umre ibadeti sırasında hayatını kaybetmiştir.

Evlenen (Nikah) Sayısı	Riyad	Cidde	Toplam
Türk – Türk Evliliği	16	15	31
Türk - Yabancı Evliliği	2	72	74

Kaynak :T.C. Riyad Büyükelçiliği Konsolosluk ile Cidde Başkonsolosluğu kayıtları.

1.11.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

1.11.2.1.Önemli Olaylar ve Gelişmeler

2012 yılı içinde çalışma ve istihdam alanında önemli bir gelişme yaşanmamakla birlikte, 2011 yılında yürürlüğe giren Nitakat ve Hafız uygulamalarının geliştirilmesine yönelik tasarruflarda bulunulmuştur.

2012 yılında da kamuoyunda Suudi Arabistan vatandaşları için asgari ücret uygulanmasına yönelik tartışmalar devam etmiştir. Çalışma Bakanlığı, işyerlerinde istihdam edilecek Suudlu çalışan için verilecek asgari ücreti 3000 SAR olarak belirlemiş, bunun altında ücret verilmesini yasaklamamakla birlikte, 3000 SAR'nin altında ücretle Suudlu istihdam eden işyerinin istihdam ettiği bu kişinin Nitakat kapsamında yarım olarak değerlendirileceği, bir kişinin tam olarak değerlendirilebilmesi için ise en az 3000 SAR ödenmesi gerektiğini ilan etmiştir.

Çalışma Bakanlığı'nın raporunda, (H. 1432 - 1433) 2011-12 yıllarında ülke genelindeki Çalışma Bürolarına (Mekteb al-Amel) iş talebiyle başvuruların sayısının 54.569 kişi olduğu, daha önceden Bürolara başvurduğu halde işe yerleştirilemeyenlerle birlikte halen kayıtlı iş talep edenlerin sayısının 77.193 kişi olduğu belirtilmektedir. 2012 yılı içerisinde Hafız programının uygulanmasına ilişkin tartışmalar da yaşanmıştır. Programın uygulanmasına başlandığı sıralarda, Sosyal Sigorta Kurumu'ndan aylık alanların bazılarının aylıklarının, Hafız programı kapsamında ödenen 2000 SAR'nden daha az olduğu anlaşılmış ve bunların aylık miktarları yükseltilmiştir.

1.11.2.2.Mevzuat Değişiklikleri ve Önemli Yargı Kararları

Suudi Arabistan'da 2012 yılı içinde ülkede bulunan tüm yabancıları, dolayısıyla vatandaşlarımızı da ilgilendiren yalnızca bir tane önemli mevzuat değişikliği olmuştur.

İkamet izni almak isteyen yabancılardan alınan harç tutarı 100 SAR'nden 2.400 SAR'ne çıkarılmıştır. Aslında oturma izni alınmasına ilişkin işlemlere dair masrafların yürürlükte olan İş Kanununa göre işveren tarafından ödenmesi gerekmektedir. İşletme çalıştıran vatandaşlarımız, bu karardan olumsuz yönde etkilenmişlerdir. Ayrıca, uygulama başladığından bu yana ülke vatandaşı olan işverenler de, maliyetlerinin yükselmesine neden olan bu karara karşı olduklarını belirtmektedirler.

1.11.2.3.Sayısal Veriler

Aktif Nüfus/İşgücü Sayıları ve Oranları

	Kadın		Erkek		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Suudlu	870.008	38	1.448.231	62	2.318.239	100
Yabancı	160.258	2	6.763.117	98	6.923.375	100
Türk	-	-	110.000	100	110.000	100
Genel Toplam	1.030.266	11	8.321.348	89	9.351.614	100

İstihdam Oranları

Sayı	Kadın	Oran(%)	Erkek	Oran(%)	Toplam	Oran(%)
Suudlu	401.846	23	1.361.738	77	1.763.584	100
Yabancı	155.368	2	6.860.682	98	7.016.050	100
Türk			110.000		110.000	

Kamuda İstihdam (2011)

Suudlu			Yabancı			Toplam
Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	
616.748	302.360	919.108	37.128	41.902	79.030	998.138

Özel Sektörde İstihdam (1432 – 1433 H, 2011 – 2012 M)

Uyruğu	Suudlu			Yabancı			Toplam		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
Sayı	744.990	99.486	844.476	6.823.554	113.466	6.937.020	7.568.544	212.952	7.781.496
Cinsiyet Oranı	88,22	11,78	100	98,36	1,64	100	97,26	2,74	100
Oran	9,57	1,28	10,85	87,69	1,46	89,15	97,26	2,74	100
Uyruk Oranı	9,84	46,72	10,85	90,16	53,28	89,15	100	100	100

Kaynak: SA Çalışma Bakanlığı 2011 Yılı İstatistikleri, Sayfa: 111

Çalışan Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Yaş Grubu	Erkek	Toplam
20 Yaşın Altı	300	300
20-25 Yaş Arası	1.400	2.400
25-30 Yaş Arası	5.000	5.000
30-35	16.000	16.000
35-40	20.000	20.000

40-45	25.000	25.000
45-50	35.000	35.000
50-55	5.000	5.000
55-60	1.000	1.000
60-65	250	250
65 Yaş Üzeri	50	50
Toplam	110.000	110.000

Çalışan Vatandaşlarımızın Çalışma Dairelerine/ Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

Riyad Bölgesi	Sayı
Riyad ve çevresi	25.000
Dammam, Dahran, Khobar ve çevresi	9.000
Burayda, Uneyza ve çevresi	6.000
Skaka, Ar'ar, Hail ve çevresi	7.000
Toplam	47.000

Kaynak : Riyad Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği tahminleri.

Cidde Bölgesi	Sayı
Cidde	21.000
Mekke ve Taif	21.000
Medine ve çevresi	8.000
Tebük	4.000
Abha ve Khamis – Muşyat	4.500
Baha, Najran ve Jizan	4.500
Toplam	63.000

Kaynak : Cidde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliğimizin tahminleri.

Çalışan Vatandaşlarımızın İşkollarına Göre Dağılımı

İşkolları	Çalışan Sayısı
İnşaat	20.000
Tarım, Orman, Balıkçılık	300
Maden	100
İmalat Sanayi	500
Enerji, Su	100
Ticaret, Oto Tamirciliği	25.000
Gastronomi	35.000
Ulaştırma ve İletişim	100
Emlak	---
Eğitim, Öğretim	400
Ev Hizmetleri	---
Kamu İdaresi, Sosyal Hizmetler	20
Diğer	28.480
Toplam	110.000

Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

Ülke mevzuatı yabancıların kendi nam ve hesaplarına iş kurmalarına izin vermediğinden, resmi anlamda serbest çalışan vatandaşımız bulunmamaktadır. Ancak, görünüşte bir kefil yanında belli bir ücreti öngören bir iş sözleşmesine dayanarak çalışan, marangoz, aşçı, tamirci, berber, servis işletmeciliği v.b. mesleklerdeki vatandaşlarımız, ya işyerlerini kefilleri ile gayri resmi bir ortaklık anlaşması ile işletmektedirler; ya da kendi adlarına işletip kefillerine aylık muayyen bir miktar ödemektedirler.

Diğer taraftan son zamanlarda sayıları az da olsa, yabancı yatırımcı imkanlarından yararlanarak işletme çalıştıran vatandaşlarımız da bulunmaktadır. Ancak gerek yukarıda belirtildiği şekilde, gerekse yabancı yatırımcı statüsünde bağımsız çalışan vatandaşlarımızın ve firmaların sayısı tam olarak bilinmemekte, toplam çalışanlar içinde %25-30 gibi bir oranda oldukları tahmin edilmektedir.

Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Suudi Arabistan’da asgari ücret uygulaması bulunmamaktadır.

Özel Sektörde Mesleklere Göre Ortalama Ücretler

İşkolu	Suudlu		Yabancı	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
Yöneticiler	9.959,13	4.215,18	3.826,96	1.393,81
İnsani, Teknik ve Bilimsel Alanlarda Teknikerler	10.788,95	4.474,06	3.405,05	3.535,98
İnsani, Teknik ve Bilimsel Alanlarda Teknisyenler	4.267,80	2.150,68	1.746,04	2.029,96
Yazım	5.441,60	3.178,18	2.164,72	3.172,37
Satım	3.019,45	2.044,73	1.402,25	1.972,92
Hizmetler	4.727,66	2.318,03	737,10	587,48
Tarım, Hayvan Yetiştiriciliği, Kuş ve Avcılık	2.693,10	1.783,22	547,61	558,82
Gıda Sanayiinde, Kimyasal ve Endüstriyel İşlerde Çalışanlar	5.192,14	1.917,30	795,36	712,62
Yardımcı Temel Mühendislik İşleri	5.684,66	3.073,53	743,65	759,92
Toplam	5.686,60	2.824,28	938,62	1.528,22

Kaynak: SA Çalışma Bakanlığı 2011 Yılı İstatistikleri, Sayfa: 116

Özel Sektörde Faaliyet Alanlarına Göre Ortalama Ücretler

İşkolu	Suudlu		Yabancı	
	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın
Tarım, Orman, Kara ve Balık Avcılığı	3.904,11	2.387,25	566,23	137,77
Madencilik, Petrol, Gaz ve Kıymetli Taş Çıkarma	16.064,97	1.6317,93	3.811,39	4.578,90
Dönüşüm Sanayileri	5.956,70	2.189,66	1.047,45	661,39
Elektrik, Gaz ve Su	9.547,99	2.729,65	2.882,33	5.049,16
İnşaat ve Bina	3.269,71	2.229,92	857,02	626,83

Toptan ve Perakende Ticaret	3.735,42	2.401,67	1.019,99	1.032,96
Taşıma, Depolama ve Ulaşım	3.868,85	2.274,51	851,13	1.951,03
Mal, Sigorta, Emlak ve Yapım Hizmetleri	8.804,57	6.778,78	2.918,67	1.460,93
Bireysel, Toplumsal ve Kitle Hizmetleri	6.355,60	2.398,60	1.126,49	2.193,05
Toplam	5.686,60	2.824,28	938,62	1.528,22

Kaynak: SA Çalışma Bakanlığı 2011 Yılı İstatistikleri, Sayfa: 117

Kamuda Ortalama Ücretler (SAR)

		Derece, Düzey, Grup	Ortalama Ücret
Genel	Asgari	1	3.945
	Azami	15	24.750
Hizmetler	Asgari	31	3.750
	Azami	33	6.130
Eğitim	Asgari	1	8.440
	Azami	6	17.065
Yargı	Asgari	Hakim Yardımcısı (A)	10.320
	Azami	Mahkeme Başkanı	42.320
Öğretim Üyesi (Üniversitelerde ya da eşit düzeyde)	Asgari	Asistan	9.555
	Azami	Profesör	23.565
İnceleme Kurulu Üyeliği ve Genel Savcılık	Asgari	Soruşturma Teğmeni	7.380
	Azami	Başkan Vekili	33.065
Sağlık	Asgari	Sağlık Görevlisi	10.350
	Azami	Profesör Doktor	38.830

Kaynak : SAMA 48. Yıllık Raporu. (Sayfa, 176)

Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri

SA'da sendika ve meslek örgütü gibi örgütler bulunmamaktadır. Ancak işverenlerin örgütlendiği ve yöneticilerinin seçimle işbaşına geldiği ticaret odaları vardır. İş uyuşmazlıkları, önce Mekteb al-Amel denilen Çalışma Bürolarına iletilmektedir. Burada uzlaşma sağlanamazsa, sırasıyla İşçi Uyuşmazlıklarını Gidermek İçin İptidai Komisyonlar ve Yüksek Kurullar'a havale edilmektedir.

Çalışma Bürolarında (Mekteb al-Amel) tarafların rızası ile sonuçlanan uyuşmazlıklar:

Yıllar	Uyuşmazlık	İş Kazaları
2007 / 2008	11.726	1.621
2008 / 2009	14.579	1.618
2009 / 2010	13.343	2.403
2010 / 2011	11.431	1.371
2011 / 2012	18.068	1.122

Kaynak: SA Çalışma Bakanlığı 2011 Yılı İstatistikleri, Sayfa: 86

İptidai Komisyonlar ve Yüksek Kurullarda Sonuçlandırılan Uyuşmazlıklar

Yıllar	İptidai Komisyonlarda Sonuçlandırılan Uyuşmazlıklar	Yüksek Kurullarda Sonuçlandırılan Uyuşmazlıklar
2007 / 2008	5.855	1.676
2008 / 2009	7.162	1.828
2009 / 2010	8.100	1.726
2010 / 2011	8.387	3.134
2011 / 2012	8.628	2.394

Kaynak: SA Çalışma Bakanlığı 2011 Yılı İstatistikleri, Sayfa: 90

2011 – 2012 yıllarında Bakanlık tarafından çalışanlarının şikayetlerine kayıtsız kalan 557 işyerinin bilgisayarda yürütülen işlemlerinin durdurulduğu, bunlardan 469 işyerinin ise vaki şikayetleri giderici tedbir almalarından dolayı işlemlerinin yeniden başlatıldığı ve 31 işçiye işverenden (kefil) muvafakat almaksızın işveren (kefil) değiştirme imkanı tanındığı belirtilmektedir. SA’da, sendika kurmak, grev, lokavt gibi eylemlerde bulunmak yasaktır ve bireysel iş sözleşmelerinin dışında toplu iş sözleşmesi yapılmamaktadır.

Çalışan Vatandaşlarımızın Diğer Yabancı Çalışanlarla Sayısal Mukayesesi

Uyruğu	Toplam (*)
Hindistan	1.600.000
Pakistan	1.200.000
Filipin	1.100.000

Yemen	800.000
Mısır	800.000
Nepal	300.000
Bangladeş	300.000
Endonezya	200.000
Ürdün	100.000
Sri Lanka	100.000
Türkiye	110.000
Suriye	90.000
Filistin	90.000
Diğerleri	243.375
Toplam	7.033.375

İş Teftişi

SA Çalışma Bakanlığı'nın 2011 Yılı Raporuna göre 1432 – 1433 (2011 – 2012) yıllarında toplam 96232 teftiş yapıldığı ve 24991 işçiyi ilgilendiren 2946 davaya bakıldığı belirtilmektedir.

Yıllara ve niteliğine göre iş teftişi miktarları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Teftiş Yılı	Kapsamlı		Özel		İzleme		İhtisas		Toplam
	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	Sayı	Oran	
2007 / 2008	34.101	72	10.925	23	1.749	4	574	1	47.349
2008 / 2009	37.938	69	13.932	25	3.091	6	224	0	55.185
2009 / 2010	44.101	66	17.653	26	4.638	7	282	0	66.674
2010 / 2011	52.446	58	26.954	30	9.800	11	848	1	90.048
2011 / 2012	48.989	51	31.081	32	8.931	9	7.231	8	96.232

Kaynak: SA Çalışma Bakanlığı 2011 Yılı İstatistikleri, Sayfa: 78

İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları*

Çalışma Bakanlığı'nın yayınlamış olduğu istatistiklere göre 2012 yılında Hafız'e (Teşfik) uygulaması kapsamında 97.360'ı erkek, 533.989'u kadın olmak üzere toplam 631.349 kişi işsizlik yardımı alabilmek için başvurmuş, bunlardan 86.493'ü erkek, 468.162'si kadın olmak üzere toplam 554.655 kişiye ödeme yapılmıştır.

*Kaynak: SA Çalışma Bakanlığı 2011 Yılı İstatistikleri, Sayfa: 23, 2)

İşsiz Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Suudi Arabistan'da uygulanmakta olan Kefalet Sistemi işsiz yabancıların ülkede kalmalarına imkan tanımamaktadır. İş sona eren yabancıların ülkesine dönüş işlemleri işveren tarafından yaptırılmakta, dolayısıyla iş bitiminde, ya da işveren tarafından işine son verilmesi durumunda yabancı kendi ülkesine dönmek zorunda bırakılmaktadır. Ayrıca işverene/işyerlerine işin durumuna göre yabancı çalıştırma kontenjanı (kotası) verildiğinden yabancıların ülkesine dönüşü sağlanmadığı sürece yerine yeni yabancı işçi istihdam edilememektedir.

İşsiz sayısına dahil olan yabancıların çoğunluğunu, işvereni (kefili) ile sorunu olan, hukuki anlaşmazlıktan dolayı mahkeme süreci devam eden, ya da işyerinden ayrılarak gününbirlik işlerde çalışanların teşkil ettiği tahmin edilmektedir. Bu bağlamda vatandaşlarımız arasında da işsizlik yok denecek kadar azdır.

1.11.3. SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIMLAR

1.11.3.1.Önemli Olaylar ve Gelişmeler

S.Arabistan ile ülkemiz ya da başka bir ülke arasında sosyal güvenlik anlaşması bulunmamaktadır. Ayrıca, bu ülkedeki diğer bütün yabancılar gibi, vatandaşlarımız da yaşlılık, maluliyet ve ölüm sigortaları bakımından S.Arabistan Sosyal Sigorta Yasası kapsamı dışındadır. İş kazası ve meslek hastalığı dışında bir sebeple sürekli iş göremez durumuna düşenlerin hak edebilecekleri bir yardım bulunmadığı gibi ülkedeki hizmet süresine dayanarak kısmi de olsa bir yaşlılık aylığı talep edilememektedir.

Suudi Arabistan’da 11 Mart 1987 tarihinde çıkarılan Kraliyet Kararı gereğince tüm yabancılar sosyal güvenlik sisteminin dışına çıkarıldığından, Türk vatandaşları için de uzun vadeli sigorta kolları için sigorta primi ödenmemektedir. Kısa vadeli sigorta kolları için toplam yabancıların içinde kaç vatandaşımız adına prim ödendiğinin tespiti mümkün olamamıştır.

1.11.3.2. Sayısal Veriler

Aktif/Pasif Sigortalı Sayısı ve Oranı

Yıllar	Aktif Sigortalı		
	Yerli	Yabancı	Toplam
2007	753.890	2.995.685	3.749.575
2008	765.224	3.265.922	4.031.146
2009	790.322	3.600.115	4.390.447
2010	852.039	3.936.236	4.788.275
2011	1.034.192	4.392.233	5.426.425

S. Arabistan’da Sosyal Güvenlik Alanında Hizmet Veren Kurumlar

Sosyal Sigortalar Genel Kurumu (GOSI): Kendi Yasası gereği en geniş kapsamlı hizmet veren ve Genel Merkezi Riyad’ta bulunan Kurum, ülke genelindeki 21 taşra bürosuyla en gelişmiş teknolojiden yararlanarak iştirakçisine hizmet vermekte olup, Suudi Arabistan’ın en zengin kurumları arasında sayılmaktadır. 2011 yılı itibarıyla 5.255.626’sı özel sektörde, 170.799’u kamuda olmak üzere işbaşındaki sigortalı sayısının 5.426.425 olduğu Kurum’un 1432 H. (2011 M.) Yıllık Raporu’ndan tespit edilmiştir.

Son yıllarda ülkede devam eden özelleştirme politikası ve devletçe verilen desteklerle birlikte kuruma prim ödeyenlerin sayısında belirgin bir artışın sağlandığı görülmektedir.

Sigortalıların Bölgelere Göre Dağılımı (2011)

İşyeri	Sayı	% Oran
Riyad Bölgesi	1.842.099	34,0
Doğu Bölgesi	1.016.297	18,7
Mekke Bölgesi	918.274	16,9

Sigortalıların Ücretlerine Göre Dağılımı

Ücret	Sayı	% Oran
500 SAR'dan az	1.162.177	21,4
500 - 999 SAR	1.702.315	31,4
1000 - 2999 SAR	1.611.047	29,7
3000 – 9999 SAR	698.452	12,9
10000 ve yukarısı	252.434	4,7

Kaynak : (*) GOSI Hicri 1432 (2011 M) Yılı İstatistik Raporu.

Yukarıda belirtildiği üzere, Suud hükümeti 1987 yılında aldığı bir Kraliyet kararıyla ülkede çalışan tüm yabancıları uzun vadeli sosyal sigorta kapsamı dışına çıkartmıştır. Bu tarihe kadar ülkede sigorta kapsamında çalışan yabancılar maaşlarından kesilen % 5 sigorta primleri 1988'den beri geri ödenmektedir.

SA'da oturma iznine sahip yabancılar, yaşlılık, malullük ve ölüm sigortaları bakımından Suudi Sosyal Sigortalar Yasası kapsamı dışında tutulmaktadır. SA Sosyal Sigortalar Yasasının sadece iş kazaları ve meslek hastalıkları ile ilgili hükümleri ülkedeki yabancılar da uygulanabilmektedir. Bunun için de yabancı işçinin işvereni (kefili) tarafından Suudi Sigorta İdaresine kaydının yapılması gerekmektedir.

Sigortalı olmayanlardan iş kazası veya meslek hastalığı sonucu vefat edenlerin geride kalan hak sahiplerine işveren tarafından 27.000 SAR'lık nakdi meblağ ödenmesi söz konusudur. Kaza sonucu daimi işgöremezlik bahis konusu olduğunda, ilgili yasalarla belirlenmiş bir tazminat da ödenebilmektedir.

Sosyal Güvenlik Kurumu

1962'de kurulan Kurum, bir süre hizmet sunduktan sonra Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığına bağlanmıştır. Bakanlar Kurulu tarafından alınan 22.03.2004 tarihli bir kararla anılan Bakanlığın, Çalışma Bakanlığı ve Sosyal İşler Bakanlığı olarak iki ayrı bakanlığa ayrılmasından sonra Sosyal Güvenlik Kurumu bu defa Sosyal İşler Bakanlığı'na bağlanmıştır. Halen mezkûr bakanlığa bağlı olarak ülke genelinde 78 taşra il müdürlüğüyle hizmet veren Kurum'un amacı fakir ve muhtaç olan aile fertlerine yardım sağlamak, bu durumda olanları fakirlik ve yoksulluğa karşı sürekli bir şekilde korumak ve toplumun birer parçası olan bu gruplara insanca yaşamayı sağlamaktır. Sağladığı destek;

a) Maaş bağlananlar:

- Yaşlılık ve diğer sebeplerden iş göremezler
- Yetimler, babası kayıp veya bilinmeyen çocuklar
- Kimsesiz kadınlar

b) Nakdi Yardım yapılanlar:

- Geçici iş göremezlik yardımı
- Tutuklu ailelerine yardım
- Ferdi afetlere maruz kalanlar
- Acil maddi yardımlar
- Terk edilmiş bakıma muhtaçlar
- Özel şartlardan dolayı yardım almaları gerekenler.

Sosyal İşler Kurumu

Sosyal İşler Kurumu'nun amaçları ve sunduğu hizmetler özet olarak;

- Sosyal koruma kurumları kapsamında bulunanlara sosyal korumayı sağlamak,
- Toplumun artan ihtiyaçlarını karşılamak için sosyal kalkınma amaçlı eylem ve projeleri desteklemek,

- Fakir ve muhtaç olan fert ve ailelere kendi doğal ortamlarında kalmalarını sağlayarak sosyal korumalarını temin etmek,
- Toplumda yardımlaşma faaliyetlerini güçlendirmek ve gerekli desteği sağlamak için sebat göstermek ve bu konuda faaliyet gösteren hayır ve yardımlaşma kurumlarının yardımlarını yaygınlaştırmak ve bu tür kurumları geliştirmek,
- Sosyal İşler politikaları ve amaçlarına uygun, sosyal ve ekonomik kalkınma faaliyetlerinde özel sektörün payını güçlendirmekte devamlılık sağlamak,
- Sosyal bilinçlendirme programlarına ağırlık vermek,
- Etkin ve eşit bir şekilde görevlerini ifa etmek için sosyal sektörlerin kabiliyetlerini arttırmak,
- Sosyal çalışma ve araştırmalar için uzun vadeli planlar koymak, sosyal yeniliklere göre öncelikleri belirlemek,
- Akli dengesizlik ve bedensel nedenlerle, ya da sosyal ve ekonomik sorunlar yaşayan atıl işgücünün üretken işgücüne çevrilmesini sağlamak,
- Analık ve çocuklara gerekli yönlendirmeler yapılarak korunmalarına yönelik kültürel, sağlık, sosyal ve ekonomik projeler hazırlayarak uygulanmasını sağlamak.

Kurum ayrıca, özel sektör tarafından hazırlanan programları da desteklemektedir. Öte yandan Kurum tarafından Alternatif Koruma adı altında, kimsesiz ve bakıma muhtaç çocukları topluma kazandırma, aile edindirmeye yönelik programlar çerçevesinde, uygun bir sosyal bakım merkezine yerleştirme, ya da bu çocukların bakımını istekli olarak üstlenmeyi arzulayan ailelere teslim etme hizmeti verilmektedir.

Bu ailelere:

- 0 - 6 yaş arası çocuklar için aylık 1000.-SAR
- 6 yaş ve yukarısı için aylık 1200.- SAR
- Okula devam edenler için aylık 2400.-SAR

nakdi yardımlar yapılmaktadır.

Suudi Emeklilik Kurumu

SA'da ilk emeklilik sistemi 1943 yılında Maliye Bakanlığı'na bağlı olarak "Emeklilik Maaşı İdaresi" adı altında kurulmuştur. 14.08.1958 tarih 21/1/271 Sayılı Kraliyet kararıyla İdarenin adı

“Emeklilik Kurumu” olarak değiştirilmiş; Maliye Bakanlığından ayrılarak idari ve mali bakımdan bağımsız bir kuruluş olarak devlet memuru emeklileriyle asker emeklilerine hizmet vermeye devam etmektedir. Başında bir Guvernör bulunan Kurum’un İdare Heyetine Maliye Bakanı başkanlık etmektedir.

SA Emeklilik Kurumu, emeklilerine daha iyi hizmet vermek, emeklilik iřlerini daha sűratli ve dűzenli bir řekilde sonuçlandırmak ve emeklilięi hak edecekleri tespit etmek amacıyla Sivil Hizmetler Bakanlıęı ve Askeri Birimlerle koordineli hareket etmektedir. Halen anılan Kurum bir milyon kadar kiřiye hizmet vermektedir.

Zorunlu Sağlık Sigortası

Yukarıda sıralanan sosyal gűvenlik kurumları dışında Sağlık Bakanlığı’na bağlı olarak 1999 yılında Kralın onayından geçerek, altyapısı tamamlandıktan sonra aşamalı olarak yűrűrlűęe girmek űzere çıkan “**Sağlık Sigortası İşbirliği Yasası**”, Suudi Arabistan’da çalışan tűm yabancılar ile bunların aile fertlerini sağlık sigortası kapsamına almayı amaçlamaktadır. Yasa Suud vatandaşları ile űlkede yaşayan ikameli, çalışma műsaadeli yabancılar ile eř ve çocuklarına işkazası ve meslek hastalığı tanımına girmeyen normal hastalık hallerinde tıbbi yardım yapılmasını, ya da hastalık űdeneęi verilmesini hedeflemektedir.

Sűz konusu Kanunun uygulanmasına yűnelik “Tűzűk” ile saęlık sigortasından yararlanacak kiřilere verilecek “Saęlık Sigortası Karneleri”, Saęlık Sigortası Konseyi tarafından řekillendirilmiřtir. Buna gűre, Saęlık Sigortası Karnesine sahip kiřiler saęlık muayenesi, ařı ile ana ve ocuk saęlıęı gibi űnleyici uygulamalar, gerektięi hallerde laboratuvar incelemeleri ve rűntgen, doęum, ameliyat ve yatakta tedavi, protez ve tel takma hariç, her tűrlű diř tedavisi gibi temel hizmetlerden yararlanabilirler

Sűz konusu yasa I. ařamada 500 ve daha yukarı, II. ařamada 100-500 arası ve III. ařamada ise 1-99 arası yabancı istihdam eden iřveren ve kefillerde çalıřanlar ile refakatlerinde olan aile fertlerine uygulanmasını dűzenlemiř ve tűm ařamaların yűrűrlűk sűreci tamamlanmıřtır.

SA’da çalışmakta olan vatandaşlarımızın bűyűk kısmı (% 80) 3. aşamada yer almaktadır. Ancak Műřavirlięimize intikal eden bilgilerden halen sağlık sigortası kapsamına alınmayan birçok vatandaşımızın bulunduğu bilinmektedir. Suud makamları uygulamanın tűm yabancıları kapsaması için gerekenin yapıldığını ve pek yakında tűm yabancıların sağlık sigortası kapsamına alınacağını ifade etmektedirler.

Sağlık Sigortası uygulaması 4 grubu kapsamaktadır. (Küçükten büyüğe doğru)

C Grubu : Kişi başına ödenecek yıllık meblağ 850 SAR olup, ülkede ikamet eden yabancı işçiler ve ailelerinin büyük bölümü bu grup kapsamındadır.

B Grubu : Kişi başına ödenecek yıllık meblağ 990 SAR'dir.

A Grubu : Kişi başına ödenecek yıllık meblağ 1350-1450 SAR arasındadır.

VIB Grubu : En üst grup olup kişi başına ödenecek ortalama meblağ 2000 SAR'dir.

Yasa, ülke genelinde tüm yabancı çalışanların eş ve çocuklarını da kapsamaktadır. Söz konusu uygulamadan kaçan veya kefaletinde çalışanları zorunlu sağlık sigortası kapsamına almayanların işgücü talepleri karşılanmadığı gibi haklarında yasal işlemler yapılmaktadır. SA'da çalışmakta olan vatandaşlarımızın büyük kısmının (% 80) C grubunda yer aldığı tahmin edilmektedir.

Suudi Arabistan genelinde sigorta alanında hizmet veren firmalar arasında halen 25 kadar sigorta firması Sağlık Bakanlığından aldığı yetki belgesiyle yabancılar ile bunların eş ve çocuklarına sağlık hizmeti vermektedir.

Ülkede uygulanan sigorta kolları

• Maaşlar Kolu

Sadece Suudlu vatandaşlara uygulanır. Prim ödeme oranları ücretin % 18'i olup, bu oranların % 9'u işverenden, % 9'u da işçiden kesilmektedir. Bu kolun sunduğu hizmetler :

- Emeklilik maaşı
- Mesleki olmayan iş göremezlik maaşı
- Dul – Yetim maaşı
- 60 yaş öncesi maaş
- Emeklilik süresini doldurmayanlara hak kazanma yardımı
- Emekli maaşı alıp yeniden işe başlama hükmü
- Toptan ödeme tazminatı
- Evlilik yardımı

• İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları Kolu

İş Kazalarına maruz kalanlara uygulanır. Suudlu ve yabancılar arasında bir ayırım yapılmamaktadır. İş kazası geçirenlere ve meslek hastalığına maruz kalanlara yapılan yardımlar:

- Sağlık yardımı
- Para (nakdi) yardımı
- Sürekli işgöremezlik yardımı
- Sürekli kısmi iş göremezlik yardımı
- Ölüm ve cenaze yardımı

• İsteğe Bağlı Sigortalılık

1. Kendi nam ve hesabına hiç bir işverene bağlı olmaksızın çalışanları; hizmet alanında kendi hesaplarına ya da ortaklaşa herhangi bir tarımsal, sanayi ve ticari alanlarda faaliyet gösteren zanaatkarları; ülke dışında çalışanlar ile Suudi çalışma mevzuatına tabi olmayıp uluslararası ve yabancı kurumlarda çalışanları kapsamaktadır.
2. İş mevzuatı uyarınca ilişkisi kesilenleri kapsamaktadır.

İsteğe bağlı emeklilik için 1-40 kadar gelir dilimi basamakları belirlenmiş olup iştirakçi tercih edeceği gelir dilimine göre aylık prim ödemekle yükümlüdür. Başka bir ifadeyle asgari aylık gelir dilimi 1200 SAR (1.dilim); en üst aylık gelir dilimi ise (40. dilim) 45.000 SAR olarak belirlenmiştir. İsteğe bağlı emeklilik için başvuruda bulunan kişi aylık gelirini hangi dilime göre seçerse seçtiği aylık gelirin % 18'ini prim olarak ödemek zorundadır. Verilen hizmetler aşağıda belirtilmiştir.

- Emeklilik maaşı
- Erken emeklilik maaşı
- Mesleki olmayan iş göremezlik maaşı
- Dul - Yetim maaşı

Sigorta Kolları İtibariyle Ödenek Alanların Sayısı

Sosyal Sigortalar Genel Kurumu'nun yayınlamış olduğu istatistiklere göre Kurum'dan 1432 H. (2011 M.) yılında maaş ve ödenek alanlara ilişkin bilgiler aşağıda sunulmuştur:

Kendisine peşin ödeme yapılan kişi sayısı : 12.480

Aylık Bağlananlar

	Sayı	Miktar (SAR)
Yaş Haddinden Emekli	1.210	24.495.634,48
İşkazası Dışında Malüliyet	3.605	16.734.101,33
Vefat Edenlerin Aile Fertleri	12.702	265.743.878,8
Toplam	17.517	306.973.614,6

Evlilik ve Cenaze Yardımı Alanlar

Evlilik Yardımı		Cenaze Yardımı	
Sayı	Miktar (SAR)	Sayı	Miktar (SAR)
3.332	36.177.007	12.566	23.027.487

Sosyal Güvenlik Prim Oranları

Sigorta Kolları	İşçi Payı	İşveren Payı	Devlet Katkısı	Toplam
Uzun Vadeli	% 9	% 9	0	% 18
Kısa Vadeli	% 0	% 2	0	% 2

Sosyal Sigortalar Kanunu, Madde: 18

İşsizlik Ödeneği

Suudi Arabistan'da işsizlik ödeneği alma şartları aşağıda açıklanmıştır:

Suudi Arabistan (SA) vatandaşı olmak, veya SA vatandaşı olan bir anneden doğmuş olmak

- 1- 20 yaşından küçük, 35 yaşından büyük olmamak
- 2- Çalışmaya muktedir olmak
- 3- Özel sektörde ya da kamu sektöründe çalışıyor olmamak
- 4- Eğitim ya da mesleki eğitim alanında öğrenci veya eğitim alan olmamak
- 5- Herhangi bir ticari faaliyette bulunuyor olmamak (Yani adına faaliyet gösteren bir firmanın olmaması; sanayi, ziraat, hizmet ve zanaat alanlarında faaliyet gösteren bir ticari faaliyet için işletme ruhsatı alınmış olunmaması veya böyle bir amaçla başvuru yapılmış olunmaması;

- başvuruda bulunanın (anne-babası, eşi, erkek ve kız çocukları hariç) kefaletinde çalışan bir yabancının olmaması;
- 6- 2000 SAR veya daha fazla miktara eşdeğer geliri olmamak. Bu, işsizlik ödeneği talebinde bulunulan tarihten geriye doğru 12 aylık süre için ortalama gelir gibi hesaplanır.
- 7- Emekli aylığı almayı hak etmiş olmamak
- 8- İşsizlikle ilgili herhangi bir ödeme ya da tazminatı hak etmemiş olmak
- 9- İşsizlik ödeneği talebinde bulunulan tarihten geriye doğru 12 ayın en az 10 ayında SA'da ikamet etmiş olmak
- 10- Herhangi bir sosyal koruma programından veya buna benzer bir uygulamadan yararlanıyor olmamak.
- 11- İşsizlik ödeneği talebinde bulunmadan önce aşağıdaki süreleri geçirmiş olmak :

- a) Mesleki Eğitim, Genel Lise veya Dengi Okul, Lisans, Lisansüstü Eğitim diplomalarının alındığı tarihten itibaren en az altı ay,
- b) Mesleki Eğitim ya da Eğitim süresi içinde devlet tarafından ikramiye almayı hak etmeyenler için bu eğitimi bırakma tarihinden itibaren en az altı ay,
- c) Mesleki Eğitim ya da Eğitim süresi içinde devlet tarafından ikramiye almaya hak kazananlar için bu eğitimi bırakma tarihinden itibaren en az bir yıl,
- d) Özel sektör ya da kamu sektöründe çalışılmışsa iş ilişkisinin sona erdiği tarihten itibaren en az üç ay.

Suudi Arabistan'da işsizlere yalnızca 2012 yılında yukarıda belirtilen şartlara göre ödeme yapılacağı açıklanmış ve söz konusu şartları taşıyanlara 12 ay boyunca 2.000 SAR ödenmiştir. Ancak uygulamanın devam edip etmeyeceğine dair bir açıklama yapılmamıştır.

İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Veriler

2011 yılı itibarıyla

Uyruğu	İş Kazası	Meslek Hastalığı
Yerli	4.357	Bilinmiyor
Yabancı	71.468	Bilinmiyor
Türk	Bilinmiyor	Bilinmiyor
Toplam	75.825	Bilinmiyor

Aile Yardımları ile İlgili Sayısal Bilgiler ve Aile Yardımlarının Miktarı

1. Çocuk Parası Miktarları

Suudi Arabistan'da yetimler ile tutuklu ve hükümlülerin çocuklarının dışında çocuk parası ödemesi yapılmamaktadır.

2. Sosyal Yardımlar

SA'da hayır kurumlarının dışında periyodik sosyal yardım veren kuruluş bulunmamaktadır. Hayır kurumlarının yaptığı yardımlar da, kendi imkanlarına ve kuruluş amaçlarına göre değişmektedir.

Türkiye'de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

Yukarıda belirtildiği üzere, tüm yabancılar gibi vatandaşlarımız da 11.03.1987 tarihli Kraliyet Kararı ile sosyal güvenlik kapsamının dışına çıkarıldıklarından Türkiye'de ikamet eden vatandaşlarımıza kısa vadeli sigorta kollarına ilişkin ödemeler dışında herhangi bir ödeme yapılmamaktadır.

Suudi Arabistan'da çalıştığı sırada iş kazası sonucu malül kalanların kendilerine ve vefat edenlerin hak sahiplerine önceden kalma uygulamalar çerçevesinde aylık ödemesi yapılmaktadır. Ancak bu vatandaşlarımızın sayısı ve almış oldukları aylıklar konusunda Müşavirliğimizde herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Sosyal Sigortalar Kurumu da bu şekilde ödeme yaptığı kişileri uyruğuna göre belirtmediğinden Türk vatandaşlarının sayısı tespit edilememektedir.

1.11.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

1.11.4.1.Sayısal Veriler

Okula Devam Eden Türk Çocuklarının Sayısı ve Devam Ettikleri Okullara Göre Dağılımı

Okulun Adı	Kız Öğrenci	Erkek Öğrenci	Toplam
Riyad Uluslararası Türk Okulu	875	964	1.839
Cidde Uluslararası Türk Okulu	919	839	1.758
Medine Uluslararası Türk Okulu	497	602	1.099
Tebûk Uluslararası Türk Okulu	245	231	476
Taif Uluslararası Türk Okulu	119	140	259
Dammam Uluslararası Türk Okulu	120	113	233
Abha Uluslararası Türk Okulu	94	98	192
Mekke Uluslararası Türk Okulu	90	127	217
Toplam	2.959	3.114	6.073

Kaynak : T.C. Riyad Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği 2012 kayıtları.

Halen Riyad, Cidde, Medine, Tebûk, Taif, Dammam, Abha ve Mekke okullarında toplam olarak, 6.073 öğrenci ve 318 öğretmen bulunmaktadır.

Türk Dili ve Kültürü Derslerine Devam Eden Çocukların Sayısı

Türk Dili ve Kültürü Derslerine devam eden öğrenci bulunmamakla birlikte, Suudi Arabistan vatandaşlarından gelen talepler doğrultusunda Büyükelçiliğimizin gözetiminde Türkçe kursları açılmaktadır. 2012 yılında bu kurslara toplam 13 kişi iştirak etmiştir.

Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Yüksek öğrenime 34 kayıtlı öğrenci devam etmektedir. Bunun yanında 12 civarında da herhangi bir kaydı olmayan öğrencinin yüksek öğrenimine devam ettiği tahmin edilmektedir.

Kaynak : T.C. Riyad Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği 2012 kayıtları.

Mesleki Eğitim Görenlerin Sayısı

Suudi Arabistan’da yabancılara mesleki eğitim imkanı tanınmamaktadır. Yurtdışından işçi getirtme şartlarında işçinin mesleği büyük bir önem arz etmektedir. İş Kanununda 3 aylık deneme süresi sadece işveren için tanınmış bir süredir ve bu süre içinde işçi istenilen işin gereğini yerine getirecek mahiyette değilse veya ibraz ettiği belgelerin gerçeği yansıtmaması halinde sözleşme süresi sona ermeden ülkesine gönderilmektedir.

Hafız uygulaması ile işe ihtiyacı olanlar tespit edilmiş ve bir kısmı mesleki eğitime yönlendirilmiştir.

Çalışma Bakanlığı’nın yayınlamış olduğu istatistiklere göre mesleki eğitime ilişkin rakamlar aşağıda sunulmuştur:

Mesleki Eğitim	Katılanlar	Mezun Olanlar
İdari Kurslar	219	219
Yardımcı ve Teknik Meslekler	1.305	1.305
İş Becerilerinin Geliştirilmesi	1.924	1.924
İngilizce Kursları Yıl İçi	17	3
İngilizce Kursları Yıl Harici	-	12
Riyad Yüksek İdare Enstitüsü	1	-
Toplam	3.466	3.463

Kaynak : SA Çalışma Bakanlığı 2011 Yılı İstatistikleri, Sayfa: 127

1.11.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM

1.11.5.1.Önemli Olaylar ve Gelişmeler

- Suudi Arabistan, işsizlerine iş bulabilmek için yabancı istihdamını azaltmak amacıyla bir dizi tedbirler almıştır. Nitekim, yaklaşık 10 yıl önce Sa’vede (işgücünün Suudileştirilmesi) ile başlayan uygulamalar, 2011 yılında Nitakat ile devam etmiştir. 2012 yılında yabancılardan alınan 100 SAR ikame ücretinin 2400 SAR’ne yükseltilmesi ise yabancı istihdamını caydırıcı bir başka unsur olarak değerlendirilmektedir.

- Rapor döneminde basında çıkan haberlerde, küçük işletmelerin mercak altına alındığı, yabancı istihdamının en çok bu işletmelerde gerçekleştiği, tüm küçük işletmelere en az bir Suudlu işgücü istihdamının zorunlu hale getirileceği haberleri yer almıştır. Vatandaşlarımızın çoğunluğu bu tarz küçük işletmelerde çalışmaktadır. SA'da yabancıların eşlerini ve çocuklarını ülkeye getirebilmeleri için eğitim ve gelir durumu birinci derecede göz önünde bulundurulmakta, bununla birlikte işverenin (kefilin) muvafakati istenmektedir.

Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

SA'da yabancıların örgütlenmesi yasaktır. Ancak resmi olmayan "Türkiye – Suudi Arabistan Çalışanları Birliği" adında bir örgüt faaliyet göstermektedir. Birlik sosyal paylaşım siteleri üzerinden üyeleri arasında haberleşmeyi yürütmekte, toplamış olduğu aidatlarla "İstiraha" adı verilen bir mekan kiralayarak bu mekanda, voleybol, tavla gibi turnuvalar düzenlemek suretiyle çeşitli etkinlikler gerçekleştirmekte ve bu yolla üyeleri arasındaki yardımlaşma ve dayanışmayı geliştirmeye çalışmaktadır. Birliğin 1000'den fazla kayıtlı üyesi olmakla birlikte düzenli aidat ödeyen 650 üyesinin olduğu yöneticileri tarafından ifade edilmektedir. Bu birliğin yanı sıra yine resmi olmayan ve iş adamlarından oluşan Türk İş Konseyi ile spor etkinlikleri düzenlemek üzere oluşturulmuş Türk Gücü adında iki örgüt daha faaliyet göstermektedir.

1.11.6. İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR/İKİLİ İLİŞKİLER

Ülkemiz ile SA arasında işgücü anlaşması, sosyal güvenlik sözleşmesi, işbirliği anlaşması veya protokolü, Bakanlığımız görev alanına giren konularda yürütülen ikili veya çok taraflı ortak proje bulunmamaktadır.

1.12. KUVEYT

1.12.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2012 tarihi itibarıyla

Genel Nüfus	Yabancı	Türk
3.697.000	2.171.929	3.500

Kaynak: Kuveyt Vatandaşlık Bilgileri İdaresi, 2012.

Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2012 tarihi itibarıyla

	0 – 15	16 – 25	26 – 65	65 yaş üstü	Genel Toplam
Erkek	400	400	1.390	10	2.200
Kadın	300	600	395	5	1.300
Toplam	700	1.000	1.785	15	3.500

Kaynak: Kuveyt Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Vatandaşlarımızın Yerleşim Bölgelerine Göre Dağılımı

31.12.2012 tarihi itibarıyla

Yerleşim Bölgesi	Kişi Sayısı
Kuwait-City	350
Hawalli	1.250
Ferwaniye	1.250
Jahra	250
Ahmedi	250
Diğer Yerleşim Birimleri	150
Genel Toplam	3.500

Kaynak: Kuveyt Büyükelçiliği Konsolosluk Şubesi ve Müşavirliğimiz.

Vatandaşlarımızın Diğer Yabancılarla Sayısal Mukayesesi

31.12.2012 tarihi itibarıyla

Uyruğu	Sayısı
Hindistan	653.223
Mısır	456.543
Bangladeş	189.461
Filipinler	144.633
Suriye	131.610
Pakistan	119.847
Sri Lanka	110.800
Etiyopya	74.097
Ürdün	53.141
Nepal	52.704
İran	42.795
Lübnan	41.775
Endonezya	17.716
Irak	15.167
Afganistan	13.470
ABD	13.045
Yemen	10.594
Kanada	6.482
Filistin	6.100
İngiltere	4.044
Türkiye	3.500
Çin	3.787
Sudan	3.783
Somali	3.612
Genel Toplam	2.171.929

Kaynak: Kuveyt İçişleri Bakanlığı, Göçmenlik İşleri Genel Müdürlüğü'nün 30.4.2012 tarihli açıklaması.

Doğan, Ölen, Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

31.12.2012 tarihi itibarıyla

		Evlenen	
Doğan	Ölen	Türk - Türk	Türk - Yabancı
75	4	-	18

Kaynak: Kuveyt Büyükelçiliği Konsolosluk Şubesi

1.12.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

1.12.2.1.Önemli Olaylar ve Gelişmeler

Kuveyt Ulusal İstatistik Bürosu'nun 2011 yılı Haziran ayı verilerine göre; özel sektörde çalışanların %62,16'sının ayda 180 Kuveyt Dinarı'nın (KD) altında ücret alırken, %22,7'sinin gelirinin 180 KD – 360 KD arasında ve sadece %15,4'ünün gelirinin ise 360 KD'nın üstünde seyrettiği anlaşılmaktadır. Öte yandan, “ARA Research & Consultancy” adlı özel araştırma şirketinin 2012 yılı Kasım ayında yayınlanan verilere göre; Kuveyt'te 400 KD aylık ücretin altında çalışanlar, düşük ücret grubunda sayılmaktadır. Ayrıca, “Bayt.com” adlı insan kaynakları sitesince yapılan araştırmada, Kuveyt'te 2012 yılında yabancılar için en iyi geliri sağlayan sektörlerin, sırasıyla; petrokimya, bankacılık ve finans ile bilişim alanları olduğu açıklanmıştır.

Kuveyt Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı'nın istihdam programının ana eksenini, istihdamın artırılması ve yerel işgücünün özel sektördeki payının yükseltilmesi oluşturmaktadır. Nitekim, 08 Şubat 2012 tarihinde açıklanan Ulusal İşgücü Düzenleme Programı (The Kuwaiti Manpower Restructuring Programme) kapsamında, sayılarının 19.000 civarında olduğu açıklanan işsiz Kuveyt vatandaşlarının özel sektördeki işlere yerleştirilmesi planlanmaktadır. Kamuda çalışan Kuveyt vatandaşlarının oranı % 75 civarında iken, özel sektörde çalışan Kuveytlilerin oranı % 6,2 düzeyindedir. Anılan Program çerçevesinde, Kuveyt vatandaşlarının daha çok özel sektörde çalışmalarının özendirilmesi amacıyla kıdem tazminatı uygulamasına geçilmesinin planlandığı açıklanmıştır.

Kuveyt'e birçok yabancıların ziyaretçi vizesiyle gelip, sonradan bu vizelerini çalışma vizesine dönüştürdüğü bilinmektedir. Hükümetin, işsizlik oranını düşük düzeyde tutmak için, çalışma

vizesi verilmesi işlemlerini asgari düzeye çekme çabalarına karşın, ziyaretçi vizelerinin kolaylıkla çalışma vizesine dönüştürülebilmesi nedeniyle, bu vize hamili yabancılar arasındaki **reel işsizliğin** hala varolduğunu söylemek mümkündür.

2010 tarihli Özel Sektör İş Yasasında asgari ücretin belirlenmesine ilişkin bir hükümün yer almaması nedeniyle Kuveyt’de uygulanan asgari ücretler konusunda özellikle temizlik işlerinde, benzin istasyonlarında vb. yerlerde çalışan işçilerin (yiyecek ve barınma işverene ait olmak üzere) aylık ücretlerinin 150 KD’ne kadar indiği gözlemlenmiştir.

Kuveyt Mülki Hizmetler Komisyonu, 2012 yılı Ağustos ayında yaptığı açıklamayla, başta kamu kesiminde olmak üzere, tüm açık iş pozisyonlarında öncelikle Kuveyt vatandaşlarının istihdam edilmesinin planlandığını ifade etmiştir.

Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığınca, Kuveyt vatandaşı kadınların çalışma yaşamı içerisindeki etkinliğini arttırmak amacıyla “Kadın Güçlendirme Projesi”nin yaşama geçirildiği açıklanmıştır.

Kuveyt’in yerli nüfusunun yaklaşık %51’inin 21 yaş altındaki çocuk ve gençlerden oluşması nedeniyle gençlere iş fırsatı yaratılması konusu sürekli olarak hükümetlerin gündemini işgal etmektedir. Ancak, kamu hizmetlerindeki gerek maaşların yüksekliği gerekse çalışma saatlerinin ve izin sürelerinin uygunluğu Kuveytli gençleri kamuda çalışmayı cazip hale getirmektedir.

1.12.2.2. Mevzuat Değişiklikleri ve Önemli Yargı Kararları

Kuveyt Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı Otomasyon Sistemi Başkanlığınca, 20 Mayıs 2012 tarihinden itibaren oturma izni alınması ve yenilenmesi işlemlerinin dijital ortamda yapılabileceği açıklanmıştır. Yeni uygulamayla, çalışma izni alınması ve yenilenmesi işlemleri için Çalışma Dairelerine gidilmesine gerek duyulmayacaktır.

Yabancı işçi ebeveyninin pasaportunun refakat hanesinde bulunan çocuklar için ziyaretçi vizesi ile oturma izni verilmesi uygulamasının sona erdiği Kuveyt makamlarınca 4 Haziran 2012 tarihinde açıklanmıştır.

Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı’nca 2012 yılı Kasım ayında yapılan bir basın açıklamasında, yabancıların çalışma izinlerinin süresi, çalışacakları şirketin ticari lisansının geçerlilik süresini aşamayacağı ifade edilmiştir.

1.12.2.3.Sayısal Veriler

Aktif Nüfus/İşgücü Sayıları

31.12.2012 tarihi itibarıyla

	Sayı
Ülke Geneli	2.110.000
Yabancı	1.810.000
Türk	2.000
Genel Toplam	2.110.000

Kaynak: İşçileri Bakanlığı, Göçmenlik İşleri Genel Müdürlüğü'nün 30/04/2012 tarihli açıklamasıyla Müşavirliğimiz verileri.

Kuveyt Hükümetinin, Dünya Bankası verilerine göre halihazırda %69 seviyesinde olan yabancı işgücü oranını %45 düzeyine düşürme çalışmaları kapsamında, niteliksiz işgücünün (unskilled labourers) ülkedeki kalış süresinin 6 yıl, yarı nitelikli işgücünün (semi-skilled employees) kalış süresinin ise 8 yıl olarak sınırlandırılmasına gayret ettiği görülmektedir.

Kuveyt'in önde gelen özel bankalarından biri olan Kuveyt Ulusal Bankası'nın (NBK) 23 Ekim 2012 tarihli ekonomik raporunda, ülkenin toplam (yerli + yabancı) işgücü sayısının son 1 yıl içerisinde % 6'lık bir artış kaydettiği belirtilmiştir.

Çalışan Vatandaşlarımızın Cinsiyete Göre Dağılımı

31.12.2012 tarihi itibarıyla

Erkek	Kadın	Toplam
1.800	200	2.000*

*Bağımsız çalışanlar hariç

Kaynak: Kuveyt Büyükelçiliği Konsolosluk Şubesi kayıtları ile Müşavirliğimiz.

Çalışan Vatandaşlarımızın İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

31.12.2012 tarihi itibarıyla

Yerleşim Bölgesi	Sayı
Kuwait City	200
Hawalli	750
Ferwaniye	700
Jahra	150
Ahmedi	100
Diğer Yerleşim Birimleri	100
Toplam	2.000

Kaynak: Kuveyt Büyükelçiliği Konsolosluk Şubesi ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği Kayıtları.

Çalışan Vatandaşlarımızın İşkollarına Göre Dağılımı

31.12.2012 tarihi itibarıyla

İşkolları	Çalışan Sayısı
İnşaat	300
Ticaret, Oto Tamirciliği	100
Eğitim, Öğretim	20
Diğer	1.580
Toplam	2.000

Kaynak: Kuveyt Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği.

Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

Kuveyt'te sayısının 1.000 civarında olduğu tahmin edilen bağımsız çalışan vatandaşlarımız; berberlik, kuaförlük, restaurant/lokanta işletmeciliği, inşaatçılık, oto tamirciliği, kaynakçılık, terzilik, mobilyacılık, taşımacılık gibi mesleklerde hem emeklerini hem sermayelerini katarak kendi nam ve hesaplarına işyerleri işletmektedir. Bir başka anlatımla, ülkedeki çalışanlarımızın önemli bölümü işletmecilik yapmaktadır.

Kuveytli ve Yabancı Çalışanların Mukayesesi

İşgücü verileri

Kuveyt İstatistik Kurumu'nun yayımladığı verilere göre, ülkede kamu sektöründe çalışanların sayısı toplam 331.333 olup, bunun 240.170'ini Kuveytliler, 91.163'ünü ise yabancılar oluşturmaktadır. Özel sektörde ise toplam 1.221.877 kişi çalışmakta olup, bunun 61.890'ı Kuveytlilerden, 1.159.987'si ise yabancılardan oluşmaktadır.

Ülkede 2012 yılında Kuveytli işsizlerin sayısı 19.061 olarak gerçekleşirken, bir önceki yıl bu sayı 20.573'dür.

Kaynak: Kuveyt İstatistik Kurumu

Özel sektörde çalışanlar

31.12.2012 tarihi itibarıyla

Yıl	Kuveytli			Yabancı		
	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam
2010	27.103	30.417	57.520	964.634	80.629	1.045.263
2011	29.101	32.334	61.435	1.015.799	87.567	1.103.366
2012	28.611	33.279	61.890	1.065.183	94.804	1.159.987

Kamu sektöründe çalışanların iş türüne göre dağılımı

30.06.2012 tarihi itibarıyla

	İdari	Genel	Teknik	Destek	Özel	Toplam
Kuveytli	518	226.781	444	2.461	9.966	240.170
Yabancı	0	6.906	32	34	84.191	91.163
Toplam	518	233.687	476	2.495	94.157	331.333

Kamu sektöründe çalışanların cinsiyete göre dağılımı

30.06.2012 tarihi itibarıyla

Uyruk	Cinsiyet		Toplam
	Kadın	Erkek	
Kuveytli	130.844	109.326	240.170
Yabancı	36.566	54.597	91.163
Toplam	167.410	163.923	331.333

Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

31.12.2012 tarihi itibarıyla

İşkolları	Aylık Asgari Ücret	Asgari Saat Ücretleri	Ortalama Aylık Ücretler
İnşaat	-	-	200 KD
Ticaret,Oto Tamirciliği	-	-	150 KD
Ulaştırma ve İletişim	-	-	200 KD
Eğitim,Öğretim	-	-	300 KD
Ev Hizmetleri	60 KD	0.133 KD	60 KD

Kaynak: Türk ve yabancı çalışanlar ve işverenlerle yapılan görüşmeler.

Ev işçileri ve güvenlik personeli haricinde Kuveyt'te özel sektörde asgari ücret uygulaması bulunmamaktadır.

1.12.3. SOSYAL GÜVENLİK BİLGİLERİ

1.12.3.1.Önemli Olaylar ve Gelişmeler

Yabancıların Sosyal Güvenliğini Düzenleyen Mevzuat

Ülkede sadece Kuveyt vatandaşları ile Körfez İşbirliği Konseyine üye ülke vatandaşları bütünlüklü bir sosyal sigorta sistemi kapsamındadır.

Körfez İşbirliği Konseyi ülkelerinde 01 Ocak 2006 tarihinden itibaren Ortak Sosyal Güvenlik Yasasının yürürlüğe girmesiyle; tüm üye ülkelerde ordu mensupları dahil olmak üzere kamu ve özel kesim çalışanları sosyal sigorta sistemi içerisinde yer almışlardır. Buna göre, *yaşlılık, iş göremezlik* ve *ölüm* sigorta kollarına ilişkin primlerin çalışılan ülkenin sigorta kurumuna; iş kazası ve meslek hastalıkları primlerinin ise vatandaşı olunan ülkenin sigorta kurumuna ödenmesi öngörülmektedir.

Kuveyt sosyal sigortalar mevzuatı uyarınca, yabancı çalışanlar (Körfez İşbirliği Konseyi vatandaşları hariç) uzun vadeli sigorta kolları kapsamı dışında tutulmuşlar, ücretlerinden herhangi bir kesinti yapılmamaktadır. Bu yönüyle, Kuveyt Sosyal Güvenlik Kurumu'nca çalışanlarımıza prim iadesinde bulunulması da söz konusu değildir.

Kuveyt'te, yabancılar sadece *genel sağlık sigortası* (medical insurance) kapsamı içerisinde. Ancak, Oman'da uygulandığı, gibi Kuveyt'te de yabancıların kamu sağlık sistemi üzerindeki yüklerinin azaltılması için, yabancı işgücü istihdam eden firmalardan, çalışanlarına özel sağlık sigortası yaptırmaları istendiği basında yer alan haberler arasındadır.

Sosyal Güvenlik Mevzuatı

1976 tarihli ve 61 sayılı Sosyal Güvenlik Yasası'nın (The Amiri Law, Decree No.61 of 1976) 2. maddesi ile 1980 tarihli Askeri Emeklilik Yasası'nın 1. maddesi uyarınca; ülkede sadece Kuveyt vatandaşları bütünlüklü bir sosyal sigorta sistemi kapsamında olup, bu sistem; sigortalıların, işverenlerin ve hazinenin katkılarıyla finanse edilmektedir. Kendi nam ve hesabına çalışan Kuveyt vatandaşları ise belli sınırlar içerisinde kendileri tarafından belirlenen sigorta prim miktarlarını yatırmakla yükümlüdür. Söz konusu katkıların toplanmasından ve sigorta ödemelerinin yapılmasından sorumlu kuruluş anılan Yasayla kurulan Kuveyt Sosyal Güvenlik Kurumu' (The Public Institution for Social Security) dur.

1988 tarihli ve 11 sayılı Karar (Legislative degree No.11 of 1988) ise, Kuveyt vatandaşlarının *yurt dışı hizmet borçlanması* hakkına ilişkin koşulları ve usulleri düzenlemektedir.

Öte yandan, bir refah devleti olan Kuveyt'te tüm Kuveyt vatandaşları; *analık yardımı, çocuk parası, işsizlik sigortası, kira yardımı, konut kredisi ve evlilik yardımı* vb. haklardan yararlanmaktadır. Bu yardımların finansmanı, Beveridge sisteminin ilkeleriyle uyumlu olarak devlet

bütçesinden karşılanmaktadır. Kuveyt'teki sosyal güvenlik sisteminin temel kurumlarından birisi de 1982 yılında kurulan Zekat Sandığı' (Zakat House) dır.

Sigortalı sayılanlar: Sosyal güvenlik sistemi, mesleğe bakılmaksızın Kuveyt'teki tüm vatandaşları kapsamaktadır.

Sigortalılık kapsamı:

- Kamu ve özel sektörde çalışanlar için yaşlılık, malullük, hastalık ve ölüm sigortası (1977 yılında yürürlüğe girmiştir)
- İş kazası sigortası
- Serbest çalışan vb. için yaşlılık, hastalık ve ölüm sigortası (1981-1986 yılları arasında isteğe bağlı, 1986'dan sonra ise zorunlu olarak yürürlüğe girmiştir)

Sosyal güvenlik sisteminin kaynakları: Kuveyt'te sosyal güvenlik sistemi; sigortalı, işveren ve devlet tarafından finanse edilmektedir.

İdari teşkilat: Sosyal Güvenlik Kamu Kurumu bağımsız bütçesi olan tüzel kişiliğe sahip bir kamu kuruluşu olup, Maliye Bakanlığı'nın denetimine tabidir.

Temel sistem

- Sigortalı:**
- Aylık kazancın % 5'i.
  - Prim hesaplamasında esas alınan asgari aylık kazanç 230 KD
  - Prim hesaplamasında esas alınan azami aylık kazanç 1.500 KD

Serbest çalışan:- Beyan edilen aylık gelirin % 5-15'i.

- Prim hesaplamasında esas alınan asgari aylık kazanç 200 KD
- Prim hesaplamasında esas alınan azami aylık kazanç 1.250 KD

İşveren:

- Ücretlerin toplamının % 10'u

- Prim hesaplamasında esas alınan asgari aylık kazanç 230 KD
- Prim hesaplamasında esas alınan azami aylık kazanç 1.250 KD

Destek sistemi

- Sigortalı:**
- Aylık kazancın % 5'i.
  - Prim hesaplamasında esas alınan asgari aylık kazanç 1.501 KD

Emeklilik yaşı:

Temel sistem:

- 50 yaş (2020 yılına kadar 55'e çıkarılacaktır) ve en az 15 yıl prim
- 48 yaş (erkekler ve evlenmemiş çocuğu olmayan kadınlar, 2020 yılına kadar 55'e çıkarılacaktır) ve en az 20 yıl prim
- 43 yaş (Evli kadınlar ve çocuğu olan kadınlar, 2020 yılına kadar 50'ye çıkarılacaktır) ve en az 15 yıl prim,
- Serbest çalışanlar için 65 yaş ve en az 15 yıl prim yada 55 yaş ve 20 yıl prim,
- Askeri personel için 50 yaş ve en az 15 yıl prim yada 45 yaş ve 20 yıl prim,
- Ağır işlerde çalışanlar için yaş sınırı olmaksızın en az 20 yıl prim (Engelli bir eşe yada çocuğa bakan kadınlar için en az 15 yıl prim)

Destek sistemi

Temel sistemdeki yaşlılık aylığı koşulları geçerlidir.

Sigortalıların sayısı ve ortalama ücret (KD) (Sivil çalışanlar) (31.3.2009 - 31.3.2012)

Yıl	Kadın		Erkek		Toplam	
	Ortalama ücret	Sayı	Ortalama ücret	Sayı	Ortalama ücret	Sayı
31.3.2009	504	129.772	754	115.852	622	245.624
31.3.2010	505	138.345	756	120.939	622	259.284
31.3.2011	506	145.953	757	126.251	622	272.204
31.3.2012	520	152.622	814	129.389	655	282.011

Not: 1 KD = 7.42924 TL

Emeklilerin sayısı ve ortalama yaşlılık aylığı (KD) (Bağımsız çalışanlar ve diğer)

Tarih	Kadın		Erkek		Toplam	
	Ortalama aylık	Sayı	Ortalama aylık	Sayı	Ortalama aylık	Sayı
31.3.2009	437	1.744	868	474	529	2.218
31.3.2010	431	2.008	878	494	519	2.502

31.3.2011	445	2.290	899	519	529	2.809
31.2.2012	451	2.545	920	534	532	3.079

Not: 1 KD = 7.42924 TL

Emeklilerin sayısı ve ortalama yaşlılık aylık (KD)

(Askeri sigorta)

Tarih	Ortalama aylık	Sayı
31.3.2009	1.159	12.626
31.3.2010	1.168	15.020
31.3.2011	1.170	15.674
31.2.2012	1.261	16.828

Not: 1 KD = 7.42924 TL

1.12.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

Okula Devam Eden Türk Çocuklarının Sayısı ve Devam Ettikleri Okullara Göre Dağılımı

Kuveyt Türk Okulu'na 144 öğrenci devam etmektedir. Bunun dışında kalan özel öğretim kurumlarına devam eden Türk öğrenci sayısının 10-15 civarında olduğu tahmin edilmektedir. Kuveyt'teki devlet okuluna yabancı öğrenciler kabul edilmemektedir.

Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Yüksek öğretime devam eden Türk öğrenci bulunmamaktadır. Bu durum Kuveyt Devlet Üniversitelerine yabancı öğrencilerin kabulünün oldukça zor olması yanında özel üniversite ücretlerinin yüksek olmasından kaynaklanmaktadır.

Mesleki Eğitim

Mesleki eğitimden yalnız Kuveyt vatandaşları faydalanabilmektedir.

1.12.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM

İşgücü piyasasının yapısal sorunları

22 milyon dolayında yabancının çalıştığı Körfez İşbirliği Örgütü'ne üye ülkelerde olduğu gibi Kuveyt'te de (nüfusuna oranla) önemli sayıda (2,167,000) yabancı işgücü istihdam edilmektedir.

Bununla birlikte, Kuveyt Dinarının, Amerikan Doları karşısında son yıllarda giderek değer yitirmesi, Kuveyt'in bir işgücü pazarı olarak çekiciliğinin belli ölçüde azalmasına yol açmıştır. Ülkedeki toplam işgücü arzı içerisinde vasıfsız işgücü sayısı oldukça fazladır.

İşgücü potansiyelinin etkin kullanımına ilişkin girişimler

İşgücünün Kuveytlileştirilmesi politikası ve özellikle bazı nitelikli işlerdeki işgücü açığı nedeniyle hükümet, yabancı işgücüne yönelmesinden önce, yerleşik işgücü potansiyelinden yararlanılması için önlemler almaya başlamıştır. İşgücünün Kuveytlileştirilmesi, işgücü piyasasının yapısal sorunlarının aşılmasında idealist fakat gerçekçiliği zayıf bir girişim olarak değerlendirilmektedir.

Kuveyt yasaları, Kuveyt'te çalışan yabancıların kendi namlarına iş kurmalarına olanak tanımamaktadır. Bu yönüyle, ülkede bir işyeri çalıştıracak vatandaşlarımızın bürokratik işlemleri kefilleri aracılığıyla yürütmeleri gerekmektedir. Yaygın olarak uygulanan usul ise ruhsat sahibi olan (hukuken yetki ve sorumluluk taşıyan) Kuveytli kefilin, işletmesini kira, kar payı veya hisse karşılığında bir yabancıya icar etmesidir.

Yabancıların çalışma yaşamını düzenleyen mevzuat

Körfez İşbirliği Konseyi ülkelerindeki ortak düzenlemeler

Körfez İşbirliği Konseyi'ne üye ülkelerde çalışma yaşamını düzenleyen değişik yasalar yürürlükte olmakla birlikte, bu ülkelerin tamamında yabancıların istihdamına ilişkin ortak uygulamalardan söz etmek mümkündür.

Bu kapsamda, gerek Kuveyt'te gerekse diğer üye ülkelerdeki vize ve ikamet rejimi, kefalet (sponsorluk) sistemi temeline dayanmaktadır. Diğer bir ifadeyle, bu ülkelerde çalışma ve oturma

izni alınması işveren (kefil) tarafından sağlanmaktadır. Gerçek kişiler yanında ticaret siciline kayıtlı tüzel kişiler de kefil olabilmektedirler.

Körfez ülkelerinin hemen hemen hepsinde, işçi-işveren arasındaki anlaşmazlıklarda Çalışma Bürolarına (S. Arabistan'daki adıyla Mekteb Al Amel, Kuveyt'teki adıyla Şu'un İçtimaiye) başvurulabilmekte, burada ihtilafın çözülememesi durumunda dava İş Mahkemesine intikal ettirilmektedir.

1.12.6. İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR/İKİLİ İLİŞKİLER

Ülkemiz ile Kuveyt arasında 30 Mart 2008 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuveyt Devleti Hükümeti Arasında İşgücü Değişimi Hakkında Anlaşma", 8 Nisan 2012 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

1.13. LİBYA

1.13.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

Genel ve Türk Nüfus

31.12.2012 tarihi itibarıyla

Genel	Türk
6.200.000	1.200

Kaynak: Trablus Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Vatandaşlarımızın İdari Yapılanmalara Göre Dağılımı

31.12.2012 tarihi itibarıyla

İdari Yapılanma	Toplam
Trablus Bölgesi	1.000
Bingazi Bölgesi	200
Genel Toplam	1.200

Kaynak: Trablus Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Doğan, Ölen, Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

31.12.2012 tarihi itibarıyla

Konsolosluk Görev Bölgesi	Doğan	Ölen	Evlenen
Trablus Bölgesi	29	7	26
Bingazi Bölgesi	3	2	3
Toplam	32	9	29

Kaynak: Trablus Büyükelçiliği ve Bingazi Başkonsoloslugu verileri

1.13.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

1.13.2.1.Önemli Olaylar ve Gelişmeler

Libya'da 2011 yılı başında meydana gelen iç savaş sonrası Cemahiriye sistemine son verilmiştir. 22 Kasım 2011 tarihinde Libya Geçiş Hükümeti'nin kurulmasıyla ülke ekonomisinde ciddi ve kayda değer toparlanma gözlenmektedir. Petrol üretimi kaos ve çatışma öncesi seviyelere yaklaşmıştır.

Business Monitor International'ın raporunda, 2011'de % 49,2 oranında küçülen Libya ekonomisinin, 2012'de dünyanın en hızlı büyüyen ekonomisi olarak % 58,9'luk bir büyüme kaydettiği bildirilmiştir.

Libya'nın yurtdışında dondurulan mal varlıklarının büyük bir kısmının serbest bırakılması ekonomik gelişmeye katkı sağlamıştır.

Libya'da 2012 yılında ekonomik alanda meydana gelen gelişmeler Türkiye-Libya arasında ekonomik ilişkilere de yansımıştır.

Türk Müteahhitlik Hizmetleri

1972-2012 yılları arasında Türk müteahhitlerin yurtdışında üstlendikleri işlerin ülkelere göre dağılımı incelendiğinde, Rusya Federasyonu'nun (% 16,8) lider konumunu sürdürdüğü, Rusya Federasyonu'nu Türkmenistan (% 12,9) ve Libya'nın (% 11,4) izlediği görülmektedir. Libya'da 2012 yılı sonuna kadar Türk müteahhitlerince toplam 27,8 milyar dolar değerinde proje üstlenilmiştir.

2011 yılında Libya'da meydana gelen iç çatışmalar süreci müteahhitlik hizmetlerini önemli ölçüde etkilemiştir. 22 Kasım 2011 tarihinde Libya Geçiş Hükümetinin kurulması sonrasında Türk müteahhitlik firmaları 2012 yılı içerisinde kısmen de olsa faaliyetlerini başlatmışlardır.

1.13.2.2.Sayısal Veriler

Aktif Nüfus/İşgücü Sayıları ve Oranları

Anılan ülkede işgücü verilerine ulaşamamakla birlikte, Türk işgücü sayısının 1.200 civarında olduğu tahmin edilmektedir.

Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

1- Libya'da uygulanmakta olan yasal asgari aylık ücret 450.-LD'dir.

2- İşsizlik parası uygulaması bulunmamaktadır.

3- Sosyal yardımlar ise;

- Aile içinde sakat çocuk bulunması halinde aile yarımı olarak, 150.-LD'ı
- Aile geçindiren ve dul kalan eşe 180.-LD'ı,
- Aile geçindiren yaşlılara 180.-LD'ı,
- Aile geçindirmeyen yaşlılara 130.- LD'ı

4- Çocuk Parası, her çocuk için 2 (iki) LD'ı şeklinde ödenmektedir.

Libya'da çalışan vatandaşlarımızın ortalama aylık ücreti 1000.- LD 'ı civarında olup, kalifiye bir Türk işçisinin aylık asgari ücreti, firmanın ücret politikası ve yapılan işin çeşidi/ mahiyetine göre 1.200 – 1.800.- LD 'ı arasındadır.

1.13.3. SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIMLAR

Yaşlılık, Maluliyet ve Dul/Yetim Aylıkları

Libya'da uzun vadeli sigorta kollarını düzenleyen ilk kanun 1957 yılında çıkarılmıştır. Bu alanda yürürlükte olan kanunlar: Emeklilik (1957), Sosyal Sigorta (1958), Sosyal Güvenlik (1980, yürürlük 1981), Maluliyet (1987). Bu kanunlar Askeri personel hariç Libya'da ikamet eden bütün kişileri kapsamaktadır. Askeri personel için ayrı bir sistem mevcuttur.

Primler

Sigortalı: Kazancın % 3,75'i. Sigortalının primleri aynı zamanda hastalık, hamilelik, doğum ve iş kazası yardımlarını da finanse etmektedir.

Bağımsız çalışan: Beyan edilen gelirin % 15,675'i. Primler aynı zamanda hastalık, hamilelik, doğum ve iş kazası yardımlarını da finanse etmektedir.

İşveren: Ücretler toplamının % 10,5'i. yabancı firmalar için % 11,25. Primler aynı zamanda hastalık, hamilelik, doğum ve iş kazası yardımlarını da finanse etmektedir.

Devlet: Kazançların % 0,75'i ve yıllık sübvansiyonlar.

Emeklilik yaşı

Erkekler 65 yaş, kadınlar 60 yaş, kamu görevlileri 62 yaş, tehlikeli ve sağlıksız işlerde çalışanlar 60 yaş.

Hastalık ve Analık

Libya'da hastalık ve analık kollarını düzenleyen ilk kanun 1958 yılında çıkarılmıştır. Halihazırda geçerli olan kanun ise 1981 yılında yürürlüğe giren Sosyal Güvenlik kanunudur.

Kapsam

- İşverenin sorumluluğu: Tüm çalışanlar nakdi yardım kapsamındadır.
- Sosyal sigorta: Bağımsız çalışanlar (nakdi yardımlar), çalışan ve bağımsız çalışanlar (tıbbi yardımlar).

Primler

Sigortalı: Nakdi yardımlar: Uzun vadeli sigorta primlerinden karşılanmaktadır.
Tıbbi yardımlar: Kazancın % 1,5'i.

Bağımsız çalışan: Nakdi yardımlar: Beyan edilen gelirin % 1,5'i.

Tıbbi yardımlar: Beyan edilen gelirin % 3,5'i.

İşveren: Nakdi yardımlar: Analık yardımlarının toplam maliyeti.
Tıbbi yardımlar: Ücretler toplamının % 2,45'i.

Devlet: Nakdi yardımlar: Bağımsız çalışanların gelirlerinin % 0,75'i.
Tıbbi yardımlar: Kazançların % 5'i.

İş Kazası

Libya'da iş kazası kolunu düzenleyen ilk kanun 1958 yılında çıkarılmıştır. Hâlihazırda 1981 yılında yürürlüğe giren Sosyal Güvenlik kanunu uygulanmaktadır.

Kapsam

İşverenin sorumluluğu: Tüm çalışanlar nakdi yardım kapsamındadır.

Sosyal sigorta: Bağımsız çalışanlar (nakdi yardımlar), çalışan ve bağımsız çalışanlar (tıbbi yardımlar).

Primler

Nakdi yardımlar: Uzun vadeli sigorta primlerinden karşılanmaktadır.

Tıbbi yardımlar: Hastalık ve analık sigorta primlerinden karşılanmaktadır.

İşsizlik

İşsizlik yardımına ilişkin yasal bir düzenleme bulunmamaktadır.

Sosyal Güvenlik Alanında Yaşanan Önemli Olaylar ve Gelişmeler

Libya'da çalışırken geçirdiği bir iş kazası sonucu malul olan ya da ölen vatandaşlarımızın geride kalan hak sahiplerine Libya Sosyal Güvenlik İdaresince bağlanan aylıkların ödenmesi, Libya'da meydana gelen rejim değişikliği sürecinde durmuştur.

Hak sahibi vatandaşlarımızın aylıklarının ödenmesi konusunda Libya idaresince istenen bilgi ve belgeler kuruma teslim edilmiş ve ödenmeyen tüm aylıkların transferinin gerçekleştirilmesi çalışmaları sürdürülmektedir.

1.13.4. İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR/İKİLİ İLİŞKİLER

Sosyal Güvenlik Sözleşmesi

20/03/1976 tarihinde imzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesi 01/10/1976 tarihinde, Sözleşme'nin uygulanmasına ilişkin İdari Anlaşma ise 20/01/1977 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

13/09/1984 tarihinde imzalanan ikinci Sosyal Güvenlik Sözleşmesi, 01/09/1985 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bakanlar Kurulu'nun 09/01/1985 tarih ve 3148 sayılı Kararı ile onaylanan 1985 tarihli Sözleşme, 11/03/1985 tarih ve 18691 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Bu Sözleşme'nin Uygulanmasına Dair İdari Anlaşma (22/09/1985 tarih ve 18876 sayılı RG), 09/08/1985 tarihinde imzalanmıştır.

Sözleşme çerçevesinde oluşturulan ve Sözleşmenin uygulanmasında karşılaşılan sorunları gidermek ve uygulamayı kolaylaştırmakla görevli “Türkiye-Libya Sosyal Güvenlik Teknik Komitesi” aralıklarla toplanmaktadır. Komite'nin IX. ve son toplantısı 22-26 Şubat 2010 tarihlerinde Ankara'da gerçekleşmiş, ancak bir sonraki toplantı Libya'daki iç karışıklıklar nedeniyle yapılamamıştır.

İşgücü Anlaşması

Türkiye-Libya İşgücü Anlaşması 5 Ocak 1975 tarihinde imzalanmıştır. Söz konusu Anlaşma 17/02/1975 tarih ve 7/9453 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla onaylanarak 13 Mayıs 1975 tarih ve 15235 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

1.14. KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

1.14.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

Aralık 2011 itibarıyla

Uyruğu	Erkek	Kadın	Toplam
Genel Toplam	150.483	135.774	286.257
KKTC. Toplam	94.578	95.916	190.494
Yalnız KKTC	67.140	69.222	136.362
KKTC-Türkiye	19.755	18.330	38.085
KKTC. Diğer	7.683	8.364	16.047
Türkiye	47.842	3.708	80.550

Kaynak: Devlet Planlama Örgütü (DPÖ) 2013 yayınları.

Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Aralık 2011 itibarıyla

	0 – 15	16 – 25	26 – 55	65 ve yukarı	Toplam
Erkek	6.430	12.411	22.609	1.871	43.321
Kadın	6.675	11.324	17.300	1.930	37.229
Toplam	13.105	23.735	39.909	3.801	80.550

Kaynak: Devlet Planlama Örgütü (DPÖ), Aralık 2011 Nüfus sayımından tahmini.

Vatandaşlarımızın İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

Aralık 2011 itibarıyla

Eyalet/Bölge / İdari Yapılanma (Bölge Adı)	Erkek	Kadın	Toplam
Lefkoşa	17.982	12.467	30.449

Gazimağusa	9.610	6.583	16.193
Girne	14.196	9.648	23.844
Güzelyurt	4.761	3.315	8.076
İskele	1.293	695	1.988
Genel Toplam	47.842	32.708	80.550

Kaynak: Devlet Planlama Örgütü (DPÖ)2012 yayınlar

Vatandaşlarımızın Diğer Yabancılarla Sayısal Mukayesesi

Aralık 2012 tarihi itibarıyla

Uyruğu	Erkek	Kadın	Toplam
Türkiye	47.842	32.708	80.550
Birleşik Krallık	1.848	1.843	3.691
Türkmenistan	665	1.095	1.760
Nijerya	987	292	1.279
İran İslam Cumhuriyeti	646	506	1.152
Pakistan	939	136	1.075
Bulgaristan	417	503	920
Azerbaycan	613	222	835
Diğer	1.948	2.553	4.501
Genel Toplam	8.063	7.150	15.213

Kaynak: DPÖ 2012 yayınları

Doğan, Ölen, Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

2010 - 2012 yılları itibarıyla

Yıllar	2010	2011	2012
Doğum / işlem sayısı	2.250	2.237	2.186
Ölen / İşlem sayısı	200	225	227
Akdedilen nikah sayısı / Evlenenler	178	950	163

Kaynak: Büyük Elçilik Konsolosluk Şubesi / Aralık 2012

1.14.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

1.14.2.1.Önemli Olaylar ve Gelişmeler

Muhaceret Affı

KKTC’de çalışma, ziyaret, öğrenci, ikamet ve iş kurma izni bitmiş olmasına rağmen ülkeden ayrılmayan ve cezalı duruma düşmüş yabancılar hakkında, Cumhuriyet Meclisinin 05/12/2011 tarihli oturumunda görüşülerek bazı değişikliklerle kabul ettiği ve 09/12/2011 tarihinden 06/02/2012 tarihine kadar 60 gün süreyle yürürlükte kalan kolaylık/muhaceret affı adı altında çıkarılan, “Yabancılar ve Muhaceret (Değişiklik) Yasasından, toplamda 9.543 kişi, vatandaşlarımızdan da 8.455 kişi yararlanmıştır. Aynı mahiyette, 2009 yılında dördüncüsü yapılan kolaylık/muhaceret affı yarasından kayıt dışı olarak çalışan 2.170 vatandaşımız yararlanmıştır.

1.14.2.2.Mevzuat Değişiklikleri ve Önemli Yargı Kararları

Yabancıların Çalışma İzinleri (Değişiklik) Yasası

Yabancıların kayıtdışı istihdamı ile ilgili olarak “kaçak işçi çalıştıran işverenlere beş asgari ücret tutatında idari para cezası” uygulanmasını öngören “Yabancıların Çalışma İzinleri Değişiklik Yasası” uygulamaya konulmuştur.

Kaynak : ÇSGB Dönem Raporları (2012)

1.14.2.3.Sayısal Veriler

Aktif Nüfus / İşgücü Sayıları ve Oranları

DPÖ tarafından 2011 yılı Ekim ayında gerçekleştirilen Hane Halkı İşgücü (HİA) sonuçlarına göre, KKTC’de sivil nüfus 266.087 kişi olarak tahmin edilmiştir. Söz konusu sivil nüfusun 130.680’i ilçe merkezlerinde, 135.407 kişisi ise bucak ve köylerde yaşamaktadır.

Yine, anılan kurum tarafından 2011 yılı Ekim ayında yapılan anket sonuçlarına göre; kurumsal olmayan çalışma çağındaki (15 ve daha yukarı yaştaki) nüfus 215.721 kişi olarak tahmin edilmiştir.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki 107.947 (%50.0) kişi ilçe merkezlerinde bulunmaktadır. 15 ve daha yukarı yaştakilerin %34,4'ü Lefkoşa' da, %23,8'i Gazimağusa' da, %24,1'i Girne' de, %10,2'si Güzelyurt' ta ve %7,5'i ise İskele'de ikamet etmektedir.

Yerleşim Yeri	15 Yaştaki Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus	İşgücü	İstihdam	İşsiz	İşgücüne Katılma Oranı (%)	İstihdam Oranı (%)	İşsizlik Oranı (%)	Genç Nüfusta İşsizlik Oranı(1) (%)
Lefkoşa	74.232	39.292	36 220	3.072	52,9	48,8	7,8	21,3
G.Mağusa	51.283	24.296	20 696	3.600	47,4	40,4	14,8	26,7
Girne	52.047	26.569	24 960	1.610	51,0	48,0	6,1	16,1
Güzelyurt	21.922	9.936	8 817	1.119	45,3	40,2	11,3	20,0
İskele	16.237	7.421	6 411	1.010	45,7	39,5	13,6	49,0
Toplam	215.721	107.514	97.103	10.411	49,8	45,0	9,7	23,1

Kaynak: DPÖ 2012

(1) 15-24 yaş grubunda olanlar.

Çalışan Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Ocak 2012 itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
20 Yaşın Altı	508	123	631
20-25 Yaş Arası	1.208	283	1.491
25-30 Yaş Arası	2.066	386	2.452
30-35	1.554	463	2.017
35-40	3.280	554	3.834
40-45	5.742	773	6.515
45-50	4.671	793	5.464
50-55	2.342	762	3.104

55-60	1.664	554	2.218
Genel Toplam	23.035	4.691	27.726

Kaynak: KKTC Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Çalışan Vatandaşlarımızın İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

Ocak 2012 itibarıyla

	KKTC	T.C	Diğer	Toplam
Lefkoşa	24.800	12.197	1.858	3.855
Girne	5.566	8.742	1.674	15.882
Magosa	7.857	4.273	210	12.240
İskele	1.614	1.086	146	2.746
Güzelyurt	186	874	2	2.768
Lefke	281	500	35	479
Genel Toplam	41.985	27.726	4.050	73.761

Kaynak: KKTC Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Çalışan Vatandaşlarımızın İşkollarına Göre Dağılımı

Ocak 2012 itibarıyla

İşkolları	Çalışan Sayısı
İnşaat	8.500
Tarım, Orman, Balıkçılık	5.200
Madencilik ve Taşocakları	1.700
İmalat sanayi	4.995
Enerji , Su	760
Ticaret, Oto Tamirciliği	2.960
Gastronomi	150
Ulaştırma ve İletişim	1.066

Eğitim, Öğretim	500
Ev Hizmetleri	1.895
Toplam	27.726

Kaynak : ÇSGB Çalışma Dairesi

Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

Ekonomi ve Turizm Bakanlığı Şirketler Mukayyitliği verilerine göre; Türkiye Cumhuriyeti mensubu kolektif + komandit nitelikli 681'i ticari, 632'si Limited şirket olmak üzere toplam 1.364 kadar ticari şirket bulunmaktadır. Ayrıca, 2.638 vatandaşımız şahıs olarak buradaki şirketlerin ortağı, Türkiye'de tescilli 217 şirketin de KKTC'de faaliyet gösteren şirketlerin ortağı durumundadır. Öte yandan Türkiye Cumhuriyeti tescilli bir sendika (MET-SEN), dört vakıf hissedarı, bir de Türkiye Cumhuriyeti tescilli bir dernek faaliyet göstermektedir. Şirketler Mukayyitliği verilerine göre, Türkiye Cumhuriyeti ve KKTC ortaklı şirketler, genel olarak, inşaat, bankacılık, otelcilik, sigortacılık, hizmet ve gıda sektörlerinde faaliyet göstermektedirler.

Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Asgari Ücret Tespit Komisyonu, 22 Ocak 2013 tarihinde gerçekleştirdiği toplantıda, brut asgari ücretin 1.300,- TL'den 1.415,- TL'ye yükseltilmesine karar vermiştir (Net : 1.121.-TL'den 1.231.-TL).

Asgari Ücret Tespit Komisyonu kararı uyarınca; saatlik asgari ücret 8,16 TL, günlük 65,30 TL, haftalık 326,50 TL olmak üzere aylık 1.415 TL olarak belirlenmiştir. Hizmet akdi ile çalışanların prime esas kazanç ortalaması, 2,185 - 2,555 TL arasında değişmektedir.

Kaynak: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, 2012

Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri*

KKTC'de 06.10.2011- 20.06.2012 tarihleri arasında değişik iş kollarına sahip, Petrol İş Sen, KTÖS, Dev-İş, El-Sen benzeri sendikalar tarafından, Kıbrıs Türk Petrolleri, 23 Nisan İlkokulu, Lefkoşa Belediyesi, Elektrik Kurumu, Girne Nüfus Kayıt Dairesi, Kooperatif Genel Müdürlüğü gibi Kurum/Kuruluşlara bağlı toplamda 27 işyerinde 82 gün süreyle grev gerçekleştirmişlerdir.

*Kaynak: ÇSGB Sendikalar Mukayyitliği

İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

DPÖ tarafından 2011 yılı Ekim ayında gerçekleştirilen anket (HİA) sonuçlarına göre, toplam işsiz sayısı 10.411'dir. Buna göre işsizlik oranı KKTC genelinde %9,7'dir. KKTC genelinde işsizlik oranı erkeklerde %8,0, kadınlarda ise % 13,1 olarak kaydedilmiştir.

15-24 yaş gurubundaki nüfusun işsizlik oranı %23,1 olarak belirlenmiştir. Buna göre :

	Kadın		Erkek		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Ülke Geneli	4 711	13,1	5 700	8,0	10 411	9,7

Kaynak: Çalışma Dairesi 2012.

* Yabancılar arasında işsizlik yok denebilecek durumdadır.

1.14.3. SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIMLAR

1.14.3.1.Önemli Olaylar ve Gelişmeler

Emeklilik Sistemleri

KKTC'de emeklilik sistemleri açısından 2008 yılına kadar devam eden çok parçalı ve dağınık yapı, 1 Ocak 2008'de yürürlüğe giren Sosyal Güvenlik Yasasıyla birlikte yerini tüm çalışanlar için norm ve standart birliği sağlayan tek çatılı bir yapıya terk etmiştir. Ancak, Sosyal Güvenlik Yasası, 1 Ocak 2008'den sonra ilk defa bir sosyal güvenlik sistemine dahil olan kişilere uygulandığı için, 1 Ocak 2008 öncesindeki çok parçalı yapı da devam etmektedir.

Farklı emeklilik sistemlerine dâhil olan kişilerin 9.000 gün (25 yıl) fiili prim yatırımı yapılması halinde geçerli olan emeklilik yaşları; Sosyal Sigortalar Yasası'nda 50 (1 Şubat 2012'de yürürlüğe giren yasa ile emeklilik yaşı 35 yaşından küçük olanlarda doğrudan; 35-45 yaş arasında olanlarda ise kademeli olarak 60'a çıkarıldı), Sosyal Güvenlik Yasası'nda 60, Devlet memurları için Emeklilik Yasası'nda 1987 sonrası göreve başlayan kamu görevlileri için 55'tir. 1987 öncesi göreve başlayan kamu görevlileri için ise yaş koşulu olmadan 10 veya 15 yıl hizmet koşulu emeklilik için yeterlidir.

Sosyal Sigortalar Affi

İşverenin ihmali yüzünden sigorta primleri ödenmemiş olan sigortalıların, borçlarını kapatabilmesi ve tekrar sosyal güvenlik şemsiyesi altına alınabilmesi için, mağdur çalışanlar ile prim ödeme güçlüğüne düşmüş kişi ve kurumlarına, gecikmiş prim ile gecikme zamlarını ödeyebilmeleri amacıyla çıkarılan Sosyal Sigorta Affi 2011 yılı Eylül ayında yürürlüğe girmiştir. Yasa kapsamında 29 Şubat 2012 tarihine kadar başvurular alınmış ve sigorta peşinatlarının son ödeme tarihi 30 Mart 2012 olarak belirlenmiştir.

Sosyal sigorta affi ile iki farklı ödeme planı öngörülmüştür. Bunlardan birincisi sigorta primleri ve gecikme zamlarının % 30'unun peşin ve geriye kalan primlerin % 70'inin de en çok 36 ay vade ile ödenmesidir. Bu durumda gecikme zamlarının % 70'i bağışlanmıştır. İkincisi ise, prim borçlarının tek bir defada ve peşin olarak ödenmesi seçeneğidir. Bu durumda ise 2000-2009 yılları arasındaki gecikme zammının %80 ve 2010 ile 2011 Haziran ayı arasındaki gecikme zamlarının %90'ı af kapsamına alınmıştır.

Sosyal Sigorta Affına 6.490 başvuru yapılmış olup, pek çoğu işyerlerine aittir. Bu başvuruların yaklaşık 10.000 kişiyi etkilediği tahmin edilmektedir.

Öte yandan, aftan yararlanmak için başvuranlardan yaklaşık 2.000 kişi (3.000-4.000 çalışanı etkilemiştir.) mali yükümlülüğünü de yerine getirmiş olup, bu yolla Sigortalar Dairesi'ne 20 Milyon TL giriş sağlanmıştır. Nitekim sadece SSK şubelerinden 2012 yılının ilk çeyreğinde yapılan tahsilat toplamında gözlenen yaklaşık 18,6 milyon TL'lik artış, bu durumu teyit etmektedir.

Kaynak : ÇSGB ve SSD, 2012 Raporları.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, gerçekleştirmekte olduğu uygulamalarında, çalışma hayatının ve sosyal yaşamın her alanında çağdaş, gelişmeye yönelik, sosyal barışı sağlayıcı, kalıcı ve sürdürülebilir politikalar üretme ve bu politikaları uygulama yönündeki temel prensipleri üzerinde çok yetersiz imkanlarla hizmet vermeye çalışmaktadır.

Ana Hizmet Birimleri :

- 1- Çalışma Dairesi,
- 2- Sosyal Sigortalar Dairesi
- 3- İhtiyat Sandığı Dairesi (Bağlı Kuruluş)
- 4- Sosyal Hizmetler Dairesi
- 5- Sendikalar Mukayyitliği ve bu birimlere bağlı ve her kaza da teşkilatlanmış şube amirlikleri olarak hizmet vermektedir.

Yukarıda belirtilen ana hizmet birimlerinden sadece İhtiyat sandığının işleyişi ülkemiz kurumlarından farklılık taşımaktadır.

İhtiyat Sandığı 34/93 sayılı yasa altında faaliyet göstermekte olup, bu fonu'nun amacı; 1963 olayları ile Kıbrıs Cumhuriyetinden dışlanan Türk Toplumunu çalışanlarının hiçbir ekonomik ve sosyal menfaat ve güvencesi olmadan çalışmak durumunda bırakılmaları sonucunda, "Geçici Türk Yönetimi" "1972 İhtiyat Sandığı Yasasını" hayata geçirmiştir. 1.12.1973 tarihinden beri yürürlükte olup, 1993 yılında günün şartlarına uygun olarak yapılan son değişikliklerle 34/93 İhtiyat Sandığı Yasası olarak isimlendirilmiştir.

Kanun koyucu, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde istihdam edilen müstahdemlere, işverenlere ve kendi nam ve hesabına bağımsız çalışanlara, sosyal güvencelerinin sağlanması ve emeklilik veya yaşlılık aylığı alma hakkı kazandıkları zaman yatırımlarına karşılık emeklilik ikramiyesi verilmesini amaçlamıştır. Fon, işçi işveren ve devlet temsilcilerinden oluşan bir Yönetim Kurulu tarafından yönetilmekte olup, 2008 sonrası çalışma izni ile gelen yabancılar bu fon'un sağladığı haklardan yararlanamamaktadır.

1.14.3.2.Mevzuat Değişiklikleri ve Önemli Yargı Kararları

Emeklilik Yaşının 60'a Yükseltilmesi

2011 yılı Aralık ayında KKTC Cumhuriyet Meclisi'nce kabul edilen Sosyal Sigortalar (Değişiklik) Yasası ile 1 Şubat 2012 tarihinden itibaren söz konusu Yasa kapsamına girenlerin emeklilik yaşı kademeli olarak 60'a yükseltilmiştir. Yasaya göre, 35 yaş ve altındaki herkes 60 yaşında emekli olabilecektir. 36-44 yaş arasında kademeli emeklilik öngörülmektedir. 45 yaşından büyük olanlar ise eski yasaya göre, 50, 55 ve 60 yaşlarında emekli olabilecektir.

Aşağıdaki tabloda farklı yaş grupları itibarıyla emeklilik yaşları yer almaktadır.

Yaş	50 yaş, 25 yıl prim şartı	55 yıl 15 yıl prim şartı	60 yaş 15 yıl prim şartı
44	51	56	60
43	52	57	60
42	53	58	60
41	54	59	60
40	55	60	60
39	56	60	60
38	57	60	60
37	58	60	60
36	59	60	60
35	60	60	60

Kaynak: ÇSGB 2012

Yasa ile prim oranları yeniden düzenlenmiş olup, işçi sigorta prim oranı %8'den %9'a, işveren sigorta prim oranı %10'den %11'e yükseltilmiştir. Hem işçi hem de işveren İhtiyat Sandığı kesintisi oranları ise %5'ten %4'e düşürülmüştür. İşverenin kendi adına ödediği sigorta oranı ise %15'ten %17'ye çıkarılmıştır. Öte yandan, çalışma gücünün üçte ikisini kaybedenlerin malulen emekli olabilmesi için en az 5 yıl prim ödemiş olma koşulu getirilmiştir. Bu şartı yerine getiremeyenler Çalışma Dairesi'nin Özürlüler Yasasından yararlandırılmaktadır.

Sosyal Sigortalar (Değişiklik) Yasası

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, "Sosyal Sigortalar (Değişiklik) Yasası ve Sosyal Güvenlik (Değişiklik) Yasasını" 1 Şubat 2012 tarihinde yürürlüğe koymuştur. Bahse konu yasalar ile, kadın sigortalılara ve özürlülere geçmişe nispetle önemli kazanımlar sağlanmıştır. Şöyle ki; Özürlü sigortalılardan yaş haddine bakılmaksızın, 25 fiili hizmet yılını dolduranlara emeklilik hakkı sağlamıştır. Kadın sigortalılara ise, daha önceki yasa ile veirilen doğum öncesi ve sonrası 6 şar haftalık doğum izni 8'er haftalık süreye çıkartılmıştır

1.14.3.3.Sayısal Veriler

Sosyal Sigortalar ile Sosyal Güvenlik Yasasına Tabi Aktif Sigortalıların Toplamı

2012 yılı itibarıyla

Bölgeler	KKTC Uyruklu	T.C.Uyruklu	Diğer	Toplam
Lefkoşa	25.018	12.842	1.932	39.792
Girne	5.687	8.798	1.714	16.199
Gazimağusa	7.953	4.324	217	12.494
İskele	1.633	1.004	153	2.790
Güzelyurt	1.905	833	157	2.895
Lefke	467	195	37	699
Toplam	42.663	27.996	4.210	74.869

Yukarıdaki tablolarda belirtildiği üzere KKTC de çalışma izinli çalışan vatandaşlarımızın sayısı, 23.035 erkek, 4.961 kadın olmak üzere toplam, 27.996'dır. Ülkede çalışan diğer yabancıların sayısı ise, 2.089'u erkek, 2.141'u kadın olmak üzere toplam 4.210'dur.

Aktif Nüfus/ İstihdam Verileri

2006 - 2012 yılları arası

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
İşgücü	101.366	99.149	101.104	104.490	106.117	108.160	110.323
İstihdam	91.815	89.787	91.223	91.556	93.498	95.706	97.685
İşsiz	9.522	9.361	9.881	12.941	12.619	12.454	12.638
GRY'de çalışanlar*	4.093	2.643	3.252	2.595			
İşgücüne Katılma Oranı %	53.2	50.2	50.1	49.9	49.6	49.5	49.3
İstihdam	48.2	45.4	45.2	43.7	43.7	43.8	43.7

Oranı (%)							
İşsizlik Oranı (%)	9.4	9.4	9.8	12.4	11.9	11.5	11,5

* Güney Kıbrıs Rum Yönetim

Aktif/Pasif Sigortalı Sayısı ve Oranı

17.12.2012 tarihi itibarıyla

Yıllar	Aktif Sigortalı	Pasif Sigortalı	Aktif/Pasif Oranı
2007	72.385	23.858	3.03
2008	72.942	24.763	2.95
2009	66.623	25.793	2.58
2010	70.331	27.042	2.60
2011	71.144	28.186	2.52
2012	74.869	29.357	2.55

Kaynak: ÇSGB/ SSD/2007-2012 verileri

Sigorta Kolları İtibarıyla Ödenek Alanların Sayısı

Aralık 2013 itibarıyla

Sigorta kolları ve rejimleri	Yararlananların sayısı
Bağımlı / Bağımsız Genel	
- Yaşlılık	21.945
- Maluliyet	1.154
- Ölüm (Dul, Yetim)	6.258
- İşsizlik	2.606

Kaynak: ÇSGB/ SSD/ 2012 verileri

Sosyal Güvenlik Prim Oranları

İşçi Sigorta prim kesintileri (73/2007 / Madde 5, Fıkra 1,2,3 ve 4)

Sigorta Kolları	İşçi Payı	İşveren Payı	Devlet Katkısı	Toplam
İş Kazası ve Meslek Hastalıkları Sigortası	-	Min: 05 Max: 6	-	Min: 05 Max: 6

Hastalık Sigortası	2,25	2,25	2	6,5
Analık Sigortası	0,5	0,5	-	1
Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortası	5,5	7	4	16,5
İşsizlik Sigortası	0,75	0,75	1,5	1,5
Toplam	9	Min: 11 Max: 16,5	6	Min: 26 Max: 31,5

Kendi nam ve hesabına çalışanlar ile İşveren durumundaki gerçek kişilerden kesilen sigorta prim oranları (73/2007- Madde 5, Fıkra 5,6 uyarınca)

Sigorta Kolları	İşveren	Devlet	Toplam
İş Kazası ve Meslek Hastalıkları Sigortası	Min: 0,5 Max: 6	-	Min: 0,5 Max: 6
Hastalık Sigortası	4,5	2	6,5
Analık Sigortası	1	-	1
Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortası	12,5	4	16,5
İşsizlik Sigortası	-	-	-
Toplam	Min: 18,5 Max: 24	6	Min: 24,5 Max: 30

Kaynak: KKTC / SS Dairesi 2012 verileri.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik ödeneğinin sigortalıya ödenecek günlük miktarı resmi aylık/asgari ücretin 1/75'i olarak uygulanmaktadır. 2012 yılı asgari ücret 1300 TL olup günlük miktar 17.33, sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu (3 kişiye kadar) her bir kişi için günlük miktarın %25'i kadar eklenmektedir.

İşsizlik Ödenekleri:

720 - 1799 gün işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı için **120** gün işsizlik ödeneği,

1800 - 5399 gün işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı için **156** gün işsizlik ödeneği,

5400 gün ve üzeri işsizlik sigortası primi ödemiş olan sigortalı için **180** gün işsizlik ödeneği ödenmektedir.

İşsizlik ödeneği süresi, sigortalının işsiz olarak ilk kaydını yaptırdığı tarihi takip eden 4. gününden itibaren 1 yıl içinde sürekli veya kesintili olarak verilmektedir.

İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Veriler

Aralık 2012 itibarıyla

	İş Kazası	Meslek Hastalığı	Toplam
Ülke Geneli	369	164 / Ölüm 10	533

Kaynak: KKTC/SS Dairesi 2012 verileri

Aile Yardımları ile İlgili Sayısal Bilgiler ve Aile Yardımlarının Miktarı

	2012 (TL)	01/01/2013 (TL)	Açıklama
Asgari Ücret	1.300	1.415.00	01/01/2013 tarihi itibarıyla
İşsizlik Ödeneği/Günlük	17.33	18.86	1415 /75 =18.86
Sigortalının Geçindirmekle Yükümlü Olduğu Kişi başı	4.33	4.71	18.86 %25 üç kişiye kadar
Eş, sigortalı için	21.66	23.57	18.86+4.71=23.57
Sigortalı + iki çocuk	25.99	28.28	18.86+4.71+4.71=28.28
Sigortalı, eş ve iki çocuk	30.32	32.99	18.86+4.71+4.71=32.99
Doğum Yardımları A (73/2007) Sosyal Güvenlik Yasasına Tabi Olanlar			10/03/2013 tarihinden geçerli
Gebelik	325.00	353.00	Asgari Ücretin %25' i kadar
Doğum	520.00	566.00	Asgari Ücretin % 40' ı kadar
Emzirme	520.00	566.00	Asgari Ücretin %40' ı kadar
Cenaze Masrafı ile Evlenme Yardımı	390.00	424.50	Asgari Ücretin % 30 kadarı
B (16/76) Sosyal Sigortalar Yasasına Tabi Olanlar için			
Gebelik	283.00	353.00	
Doğum	566.00	566.00	

Emzirme	566.00	566.00	
Cenaze Yardımı	210.00	424.50	
Gözlük /Çerçeve	65.00	120.00	
Gözlük Camı	50.00	80.00	
Evlenme Yardımı	2.600.00	2.830.00	Asgari Ücret x 2 =2830
Toptan Ödeme Yasa Md. 65			73/2007 SGK. ve 16/76 Sosyal Sigortalar Yasalarının uygulamasından temel ilkelere aykırı bir eşitsizlik vardır. İdare Meclisinin Kararının düzeltilmesi yoluna gidilmesinde henüz bir irade beyanı yoktur. Toptan ödemelerde de aynı eşitsizlik vardır. 73/2007 yasına tabi olanlara toptan ödeme yapılmasında hayat pahalılığı esas alınarak ödeme yapılmakta ise de 16/76 da böyle bir uygulama bulunmamaktadır.

1.14.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

1.14.4.1.Önemli Olaylar ve Gelişmeler

KKTC’de çalışan veya bulunan vatandaşlarımızın meslek okullarında okuyan çocuklarının; yerel mevzuattan kaynaklanan nedenlerle mezuniyet sonrasında kalfalık/çıraklık sınavlarına katılabilmeleri mümkün değilken, kişisel ve kurumsal başvurular neticesinde durum KKTC Milli Eğitim Bakanlığına iletilmiş ve ilgili tüzük üzerinde yapılan değişiklikle vatandaşlarımızın sınavlara katılabilmeleri mümkün hale gelmiştir.

1.14.4.2.Sayısal Veriler

KKTC’de 2012-2013 eğitim-öğretim yılında sekiz üniversite bulunmakta olup bunlar; Doğu Akdeniz, Girne Amerikan, Yakın Doğu, Uluslararası Kıbrıs, Lefke Avrupa Üniversitesi, ODTÜ Kuzey Kıbrıs Kampusu, İTÜ KKTC ve AKÜN Üniversiteleridir. 2007- 2008 eğitim öğretim yılında öğrenim gören öğrenci sayısı 43.489 olup, bunların 29.191’i Türkiye Cumhuriyeti, 10.660’ı KKTC uyruklu ve 3.638’ i de diğer ülke uyruklu öğrencilerden oluşmaktaydı. 2009 sonrasında ise, KKTC’de 90 ülkeden öğrenci öğrenimini sürdürmektedir.

Okula Devam Eden Türk Vatandaşları Sayısı ve Dağılımı

Okullar	KKTC	T.C.	T.C.-KKTC	Diğer	Toplam
Meslek Liseleri	2.296	766	-	27	3.089
Genel Liseler	5.112	1.452	6.564	110	6.674
Ortaokullar	5.677	3.080	8.757	280	9.037
Ana Sınıfı/İlköğretim Okulları	8.909	7.387	2.617	455	19.368

Kaynak: Lefkoşa Büyükelçiliği / Mili Eğitim Müşavirliği

Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2002 - 2012 yılları arası

Yıllar	DAÜ	YDÜ	LAÜ	GAÜ	ODTÜ (KKTC)	UKÜ	İTÜ	Toplam
2002-03	13.211	7.418	1.263	1.648	-	686	-	27.748
2003-04	13.938	8.106	1.560	2.354	-	1.346	-	30.605
2004-05	14.063	9.747	2.221	3.485	-	2.138	-	35.473
2005-06	15.091	10.843	2.997	4.898	376	3.444	-	41.865
2006-07	12.945	11.157	3.043	4.590	674	3.280	-	38.799
2007-08	14.556	15.385	3.406	5.093	1.024	4.025	-	43.489
2008-09	13.980	19.340	3.773	5.033	1.278	4.503	-	47.907
2009-10	12.418	1.630	3.349	5.051	1.486	4.714	-	43.328
2010-11	11.835	16.247	2.720	5.075	1.481	5.003	-	43.261
2011-12	12.272	16.756	2.597	6.676	1.614	6.272	35	46.222

Üniversitelere Devam Eden Öğrenci Sayıları 2012 - 2013 yılları arası

Üniversiteler	KKTC Uyruklu	T.C. Uyruklu	Diğer	Toplam
Doğu Akdeniz	2.712	6.986	3.938	13.636
Lefke Avrupa	360	2.361	582	3.303
Uluslararası Kıbrıs	849	4.902	2.221	7.972
Girne Amerikan	1.086	5.572	1.818	8.476
Yakın Doğu	6.703	10.397	2.942	20.042
Akdeniz Karpaz/ AKÜN 01/08/2012'de yüksek öğretim sektörüne katıldı	33	15	20	68
ODTÜ KKTC	138	1.642	122	1.902
İTÜ KKTC	2	93	0	95
Genel Toplam	11.883	31.968	11.643	55.494

1.14.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM

Bilindiği üzere, KKTC'nin uluslararası tanınma sorunu, bu ülkeye mal ve sermaye hareketini büyük ölçüde kısıtlamaktadır. Ancak, gerek KKTC'ye ve gerekse de bu ülkeden diğer ülkelere yönelik işgücü daha rahat hareket edebilmektedir. KKTC ile ülkemiz arasında 12 Ekim 2004'de imzalanan ve bu ülkede bulunan vatandaşlarımızın ikamet, çalışma ve sosyal güvenlik haklarının düzenlenmesine ilişkin "Protokol" gereği düzenlenen yasalar sonucunda bu ülkede kayıt dışı istihdamda önemli düşüş sağlanmıştır. KKTC ülkemizden öncelikle 1974 sonrasında "tarım işgücü" alanında göç almıştır. 2006 yılına gelindiğinde ise bu ülkedeki vatandaşlarımızın nüfusa oranı %27,5, diğer ülke vatandaşlarının oranı ise %3,2 düzeyine ulaşmıştır

KKTC – Güney Kıbrıs sınırlarının karşılıklı olarak 2003 yılında açılmasıyla birlikte, KKTC vatandaşlarının Güney Kıbrıs'ta çalışmaları kolaylaşmış, ücretlerin düzeyi de Güney Kıbrıs'ta çalışmayı cazip hale getirmişti. Güney Kıbrıs'ta çalışan KKTC vatandaşlarının sayısı; 2006'da 3.500, 2007'de 3.800'e ulaşmış ancak, 2010 yılında 2.200 kişiye kadar gerilemiştir. Günü birlik barkot ile Güney'de çalışanların sayısı ise 800-2000 arasında değişmektedir. Güney Kıbrıs'ta çalışan KKTC vatandaşlarının %55'i inşaat, %32'si hizmet, %11'i de imalat sektöründe istihdam edilmektedir.

1.14.5.1.Mevzuat Değişikliği ve Önemli Yargı Kararları

Çalışma İzinlerinin Dört Yıl İle Sınırlandırılması Çalışmaları (Tasarı)

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından, 2009 yılından bu yana “Yabancıları Çalışma İzinleri Değişiklik Yasası” üzerinde çalışılmaktadır. Bu değişiklikle, yabancılara 4 çalışma izni verilebilecek ve KKTC yurttaşlığının elde edilmesine ilişkin şartlar ağırlaştırılacaktır. KKTC yurttaşlığının alınabilmesi, diğer şartlarla birlikte öncelikli olarak 5 çalışma izni ve 6.’nın alınmış olması gerekmektedir.

1.14.5.2.Sayısal Veriler

KKTC Uyuğuna Geçen Vatandaşlarımızın Yıllar İtibariyle Sayısı

2010 – 2012 yılları itibarıyla

	2011	2012	Açıklama
KKTC vatandaşlığından T.C. vatandaşlığına geçenler	400	525	
T.C. vatandaşlığından KKTC vatandaşlığına geçenler		2.829	1993 yılından 2012 yılı Ocak ayına kadar olan sürede KKTC vatandaşlığına geçenlerin sayısı 5542 olmakla birlikte, 2012 yılında başlatılan çalışmaların 2013 yılında da devam etmesi durumunda bu rakamın daha da artacağı düşünülmektedir.

Kaynak : Büyükelçilik Konsolosluk Şubesi/ KKTC İçişleri Bakanlığı

Bulunulan Ülke Uyuğuna Geçen Vatandaşlarımız ile Diğer Yabancıların Sayısal Mukayesesi

KKTC yurttaşlığını kazanan yabancıların başında ülkemiz vatandaşları gelmektedir. Bulgaristan ve Pakistan vatandaşlarının da yurttaşlık talepleri kısmen karşılanmış olsa da diğer ülke vatandaşlarının kayda değer bir başvurusunun bulunmamaktadır.

Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

KKTC'ye göçmen veya işçi olarak gelip burada yerleşik hale geçmiş vatandaşlarımızdan pek çoğu siyasi niteliği de olan hemşerilik dernekleri kurarak örgütlenmişlerdir. Bunların dışında gaziler, göçmenler, emekli subaylar gibi vatandaşlarımız tarafından kurulan pek çok dernek faaliyet göstermektedir.

Vatandaşlarımızın Genel ve Yerel Yönetimlere Katılımlarıyla İlgili Sayısal Bilgiler

KKTC'de genel seçimlere katılarak millet vekili/bakan olmuş Karadeniz kökenli iki vatandaşımız ayrıca, belediye başkanı seçilen veya belediye meclislerinde görev yapan vatandaşlarımız da bulunmaktadır. Yabancıların seçme ve seçilme hakkına sahip olmaması nedeniyle KKTC'de "çalışma izni" ile çalışan vatandaşlarımızın siyasi faaliyetlerin içinde yer almaları yasa gereği mümkün değildir.

1.14.6. İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR/İKİLİ İLİŞKİLER

Sosyal Güvenlik Sözleşmesi 9 Mart 1987, Sosyal Güvenlik Ek Anlaşması 8 Ocak 1998, İşgücü Anlaşması 9 Mart 1987 ve İşbirliği Protokolü 30 Haziran 1999 tarihinde imzalanmıştır. Ayrıca mevcut Sosyal Güvenlik Anlaşması ile İşgücü Anlaşması'nın tadil çalışmaları sürdürülmektedir.

Bununla birlikte, 27-28 Haziran 2011 tarihlerinde Lefkoşa'da gerçekleştirilen Türkiye-KKTC Konsolosluk İstişareleri'nde, KKTC'deki idari kapasitenin artırılması ve iki ülke arasındaki çalışma ve sosyal güvenlik alanındaki sorunların daha etkin bir şekilde ele alınabilmesi için "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Çalışma, Sosyal Güvenlik ve İstihdam Alanlarında İşbirliği Anlaşması" taslağı üzerinde mutabakat sağlanmış olup, imzaya hazır hale getirilmiştir.

1.15. AZERBAYCAN

1.15.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

2012 yılı sonu itibarıyla

	Genel	Yabancı	Türk
2012	9.356.500 (1)	-	24.787 (3)
2011	9.235.100 (1)	* 466.446 (2)	43.846 (2)
2010	9.111.100 (1)	* 148.675 (2)	25.130 (2)

(1) A.C. Devlet İstatistik Komitesi verileri

(2) A.C. Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti verileri

(3) A.C. Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti ve Müşavirlik tahmini verileri toplamı

* Bu sayıya çalışma izni almadan çeşitli nedenlerle ülkede ikamet edebilen aslen Azerbaycan kökenli olan Gürcistan ve Rusya vatandaşları da dahildir.

Azerbaycan'da 2012 yılında 14.456 vatandaşımıza geçici oturma izni, 330 vatandaşımıza ise daimi oturma izni verilmiştir. Vatandaşlarımızdan 1 kişi ise Azerbaycan vatandaşlığına kabul edilmiştir. 2012 yılı itibarıyla Azerbaycan'da 14.787'si oturma iznine sahip toplamda 24.787 vatandaşımızın olduğu tahmin edilmektedir.

Vatandaşlarımızın Eyaletlere/Bölgelere/İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

2012 yılı itibarıyla

Yerleşim Birimi	Sayı
Bakü	20.537
Sumgayıt	930
Abşeron	850
Gence	800
Lenkeran	750
Nahçıvan	250
Şirvan	200

Ağdaş	190
Mingeçevir	100
Şeki	70
Guba	60
Şamahı	50
Genel Toplam	24.787

Kaynak: Dağılım Müşavirlik tahminidir

Vatandaşlarımızın Diğer Yabancılarla Sayısal Mukayesesi

2012 yılında Azerbaycan'da toplam 11.970 yabancıya çalışma izni verilmiş olup, bunlardan vatandaşlarımızın sayısı 6.708'dir.

Doğan, Ölen, Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

2012 yılı itibarıyla

Doğan	Ölen	Evlenen
380	17	390

Kaynak: T.C. Bakü Büyükelçiliği Konsolosluk Kayıtları

1.15.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

1.15.2.1.Sayısal Veriler

İstihdam ve Sigortalılık

2012 yılı itibarıyla

Çalışma izni verilen vatandaşlarımızın sayısı	6.708
Türk öğrenci sayısı	4.444
Oturma iznine sahip vatandaşlarımızın sayısı	14.787
Diğer (tahmini)	10.000
Toplam vatandaş sayımız	24.787

Çalışan Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

01.01.2006 tarihinden 31.12.2012 tarihine kadar bireysel kayıt sisteminde kayıtlı sigortalı çalışan vatandaşlarımızın toplam sayısı 8.021 kişidir. Bu vatandaşlarımızın toplam sayısı ve yaş gruplarına göre dağılımı: (Belirtilen yıllar arasındaki toplam sayı verilmektedir)

01.01.2006 - 31.12.2012 yılları arası

Yaş grupları	Kişi sayıları
30'a kadar	1.277
30-40	3.242
40-50	2.274
50-60	973
60 üstü	255
Toplam	8.021

Kaynak: A.C. Devlet Sosyal Müdafaa Fonu

Çalışan Vatandaşlarımızın Çalışma Dairelerine / Bölgelere / İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

Azerbaycan'da bulunan vatandaşlarımızın %80'den fazlası Bakü ve çevresinde çalışmaktadır.

Çalışan Vatandaşlarımızın İşkollarına Göre Dağılımı

01.10.2011 sonu itibarıyla Azerbaycan'da çalışan vatandaşlarımızın iş kollarına göre dağılımı:

İşkolları	Kişi
İnşaat	2.962
İmalat Sanayi	368
Eğitim	248
Madencilik sanayi	223
Toptan ve perakende ticaret; otomobil ve motosiklet tamiri	221
Turizm	100
Diğer	396
Toplam	4.518

Kaynak: A.C. Devlet İstatistik Komitesi

Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

Yabancıların Azerbaycan'da kendi nam ve hesabına çalışmaları hususunda, kanuni hiçbir kısıtlama bulunmamaktadır. Bu nedenle, sermayeden çok mesleki beceriyi gerektiren küçük ve orta ölçekli hizmet sektöründe faaliyet gösteren lokanta, mobilya, otomobil tamirhanesi, market, berber, kasap, PVC profil imalatı, değirmen, kahvehane işletmesi, ithalat-ihracat ve bu gibi birçok işyerleri Türk vatandaşları tarafından işletilmektedir.

Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Azerbaycan Cumhuriyetinde 2012 yılında ücretli çalışan işçilerin ortalama aylık ücretleri bir önceki yıla oranla % 9 artarak 396 AZN'ye yükselmiştir.

Madencilik sanayi, maliye ve sigorta faaliyetinde, mesleki, bilimsel ve teknik faaliyet, enformasyon ve iletişim, kamusal ve yardımcı hizmetlerin verilmesi ve inşaat sektöründe çalışan işçilere da yüksek ortalama aylık ücret ödenmektedir.

Azerbaycan'da yıllara göre asgari ücret miktarları:

1 Ocak 2007 tarihinden itibaren	40 AZN
1 Şubat 2007 tarihinden itibaren	50 AZN
1 Ocak 2008 tarihinden itibaren	60 AZN
1 Eylül 2008 tarihinden itibaren	75 AZN
1 Eylül 2010 tarihinden itibaren	85 AZN
1 Aralık 2011 tarihinden itibaren	93,5 AZN

Not: 26.11.2013 itibarıyla 1 AZN = 2,55 TL, 1,27 \$'dır.

Azerbaycan'da işkollarına göre ortalama aylık işçi ücretleri:

İşkolları	Ortalama Maaş- AZN
Ortalama	396,0
Madencilik sanayi	1.398,7
Maliye ve sigorta faaliyeti	1.055,5
Enformasyon ve iletişim	621,8
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyet	616,0
İnşaat	587,5
Kamusal ve yardımcı hizmetlerin verilmesi	549,1
Nakliyat ve ambar işletmesi	504,1
Kamu	452,5
Elektrik enerjisi, gaz, buhar vb. teçhizat	440,5
Turizm	404,0
İmalat Sanayi	398,8
Diğer alanlardaki hizmetler	363,2
Ticaret; nakliyat araçlarının tamiri	343,5
Eğitim	287,3
Su teçhizatı; kirli su ve atık arıtma	273,0
Gayrimenkul ile ilgili işlemler	255,6
Dinlenme, eğlence ve güzel sanatlar alanında faaliyet	211,3
Tarım/hayvancılık, ormancılık ve balıkçılık	201,0
Sağlık ve sosyal hizmetler	175,0

Kaynak: A.C. Devlet İstatistik Komitesi

İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

Azerbaycan'da 2012 yılı sonu itibarı ile çalışabilir nüfus 4.688.400 kişi olup nüfusun %50,1'dir. Bu çalışabilir durumdaki nüfusun 4.445.300'ü çalışan, 243.100'ü işsizlerden oluşmaktadır. 2012 yılı sonu itibarı ile resmi işsiz statüsü alanların sayısı 36.800'dür. Buna göre, resmi işsizlik oranı ise %0,79'dır. Toplam işsiz nüfusun çalışabilir nüfusa oranı ise %5,19 olarak gerçekleşmiştir.

Çalışabilir Nüfus	4.688.400
Çalışan Nüfus	4.445.300
İşsiz Sayısı	243.100
Kayıtlı İşsiz Sayısı	36.800
İşsizlik Oranı %	5,19
Resmi İşsizlik Oranı %	0,79

2012 yılında A.C. Emek ve Ahalinin Sosyal Müdafaası Bakanlığı Devlet Meşgullük Hizmetince bir işsiz kişiye aylık ortalama 208,7 AZN işsizlik aylığı bağlamış olup toplamda 3.619 kişiye 4.579.598 AZN miktarda ödeme yapılmıştır.

1.15.3. SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIMLAR

1.15.3.1.Sayısal Veriler

İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları Dağılımı

2012 yılında dört vatandaşımız yaralanmayla sonuçlanan iş kazası geçirmiştir.

Maluliyet, Yaşlılık, Dul ve Yetim Aylığı Alanların Sayısı

Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Sosyal Müdafaası Fonu verilerine göre; 2012 sonu itibarıyla ülkede 2.266.074 sigortalı, 1.272.136 emekli bulunmakta olup, bu emeklilerden, 800.547'si yaşlılık, 338.213'ü maluliyet, %10'u ise dul yetim aylığı almaktadır. 2012 yılında ortalama aylık emekli maaşı miktarı 152 AZN seviyesindedir.

Emekli maaşlarının taban seviyesi Cumhurbaşkanı tarafından belirlenmektedir. Yaşa göre emekli maaşının taban seviyesi 01 Eylül 2010 tarihinden itibaren 85 AZN olarak belirlenmiştir. 2012 yılında Ortalama aylık emekli maaşı miktarı 152 AZN olmuş, bu da ortalama aylık ücretin %38'dir.

Emekli maaşının bağlanması ve ödenmesi işlemleri Azerbaycan Cumhuriyeti Devlet Sosyal Müdafaası Fonu tarafından yürütülür. Sosyal ödenek ve yardımların bağlanması fonksiyonu ise

Azerbaycan Cumhuriyeti Emek ve Ahalinin Sosyal Müdafaası Bakanlığınca yürütülür. “Sosyal Ödenekler Hakkında” Azerbaycan Cumhuriyeti Kanununa göre, Azerbaycan Cumhuriyetinin vatandaşları bu Kanunla belirlenmiş şartlarla ve şekilde aylık ve bir defalık yardım almak hakkına sahiptirler.

Azerbaycan vatandaşları, Sosyal Ödenekler Hakkında Kanun uyarınca aylık ve/veya bir defalık yardım alma hakkına sahiptirler.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik ödenek ve yardımlarının bağlanması ve ödenmesine ilişkin işlemler, İstihdam Hakkında Kanun çerçevesinde Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı, Devlet Meşgullük Hizmeti (İstihdam Kurumu) tarafından yürütülmektedir.

Azerbaycan’da İşsizlik Sigortası yardımları iki şekilde ödenmektedir:

1- Hiç çalışmayanlar:

Hiç çalışmayanların yardımlardan yararlanabilmeleri için Azerbaycan İstihdam Kurumundan işsizlik statüsü almaları gerekmektedir. İşsizlik statüsü alanlara Bakanlar Kurulu Kararıyla belirlenmiş olan aylık ödenmektedir.

2- İşini kaybedenler:

İstihdam Kanunu gereğince (24. ve 25. maddeler) işsizlik statüsü alan kişilere, işsizliğin vuku bulmasından önceki 12 aylık dönemde, 26 haftadan az olmayan süre ile ücretli bir işte çalıştığı durumda, son çalıştığı işyerinde aldığı son 12 aylık ücret ortalamasının %70’ini ve ülke genelindeki ortalama ücret düzeyini geçmeyecek şekilde aylık bağlanmaktadır. Yardımların süresi 26 haftayı geçmemektedir.

Sosyal Yardımlar

Azerbaycan Cumhuriyeti Emek ve Ahalinin Sosyal Müdafaası Bakanlığınca ödenen prim karşılığı olmayan sosyal yardımların türü ve miktarı aşağıdaki gibidir:

Aylık yardımlar:

Yardımanın türü:	miktarı (AZN)
Yaşa göre yardım	55,0
Malullük yardımı: I derece malullere	60,5
II derece malullere	44,0
III derece malullere	38,5
Savaş gazilerine yardım	33,0
Yetim aylığı	45,0
Sağlık imkanları kısıtlı 18 yaşından küçük çocuklara yardım	60,5
Aile reisini kaybetmeye göre yardım	49,5
Bir yaşından küçük çocuğu olan düşük gelirli ailelere yardım	40,0
Şehit çocuklarına yardım	15,0

Bir defalık yardımlar:

Doğum yardımı	82,5 AZN
Defin yardımı	110,0 AZN

Ayrıca, 2006 yılının Temmuz ayından itibaren “yardıma muhtaç vatandaşlara devlet sosyal yardımı” (“ünvanlı devlet sosyal yardımı”) sistemi hayata geçirilmiştir. 01.02.2012 tarihi itibarıyla 123.328 aileye (550.042 kişiye) devlet sosyal yardım aylığı bağlanmış, kişi başına ayda 23,42 AZN (aile başına ortalama 104,47 AZN) ödenmiştir.

Zorunlu Devlet Sosyal Sigorta Prim Miktarları ve Sigorta Kapsamındaki Nüfus

Zorunlu sigorta primi gelire göre belirlenmektedir. Çalışanların sigorta priminin % 22'si işveren, % 3'ü çalışan tarafından ödenmekte olup, toplam prim miktarı % 25'tir. Bu sigorta primi sadece uzun vadeli sigorta kollarını kapsamaktadır.

Çalışan Nüfus	4.445.300
Sigortalı Sayısı	2.266.074
Emekli Sayısı	1.272.136
Sigortalı Kayıtlılık Oranı %	*51
Kayıtdışılık Oranı %	49
Aktif/Pasif Oranı %	**1,78
Sigorta Kapsama Oranı %	***37,8

* Sigortalı sayısı / Çalışan sayısı

** Sigortalı sayısı / Emekli sayısı

*** (Sigortalı s. + Emekli s.) / Toplam Nüfus

1.15.3.2. Mevzuat Değişiklikleri ve Önemli Yargı Kararları

- Azerbaycan'da emeklilerin sosyal güvenliğini güçlendirmek amacıyla ve "Emekli maaşları hakkında" A.C. Kanununun 29.2. maddesine uygun olarak 8 Şubat 2012 tarihinde A.C. Cumhurbaşkanı tarafından, emekli aylıklarının sigorta kısmının, ilgili yürütme organı tarafından açıklanan tüketim fiyatları indeksinin yıllık seviyesine (enflasyon oranı) uygun olarak artırılması kararlaştırılmıştır. Tüketim fiyatlarındaki indeksi bir önceki yıla oranla %7,9 olarak açıklanmıştır.
- A.C. Cumhurbaşkanınının 13.02.2012 tarihli kararıyla A.C. Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti Başkanı Arzu Rehimov yeni oluşturulan A.C. Seferberlik ve Askeri Hizmete Çağırış Devlet Hizmetinin Başkanı olarak atanmış, A.C. Devlet Migrasiya (Göç) Hizmeti Başkanlığına ise A.C. Serhat Kuvvetleri Komutanı Yardımcısı Firudin Nebiyev atanmıştır.
- Azerbaycan'da zor hayat koşullarında yaşayan kişilere (A.C. vatandaşları, Azerbaycan'da daimi oturumu olan yabancılar ve vatandaşlığı olmayan şahıslar) sosyal hizmet verilmesi alanında

devlet politikasının hukuksal, ekonomik ve kurumsal temellerini belirleyen ve bu alanda oluşan ilişkileri düzenleyen “Sosyal Hizmet Hakkında” A.C. Kanunu A.C. Cumhurbaşkanının 14.03.2012 tarihli kararıyla yürürlüğe girmiştir. Sosyal hizmetin amacı vatandaşların hayat seviyesini ağırlaştırarak, sosyo-psikolojik durumunu zorlaştıran, toplumdan tecrit olunmasına neden olan durumların önlemek, zor hayat koşulunun olduğu durumlarda ihtiyacı olan şahıslara sosyal hizmetin sunulmasının sağlanmasıdır.

- A.C. Cumhurbaşkanının kararıyla “İdareler (Kurumlar) Arası Elektronik Belge Dolaşımı sistemi Hakkında Tüzük” 04.09.2012 tarihinde onaylanmıştır. Buna göre, bazı kurumlar 01.06.2013 bazıları ise 01.01.2014 tarihi itibarıyla söz konusu sistemi kullanmaya başlayacaktır.
- 13.07.2012 tarihli 685 sayılı A.C. Cumhurbaşkanı kararıyla kurulmuş ve 05.09.2012 tarihinde Tüzüğü onaylanmış A.C. Cumhurbaşkanlığına bağlı Vatandaşlara Hizmet ve Sosyal Gelişmelerden Sorumlu Devlet Ajansı içinde yine A.C. Cumhurbaşkanı kararıyla “ASAN (kolay) hizmet” merkezleri oluşturuldu. “ASAN (kolay) hizmet” merkezleri devlet memurlarının vatandaşlarla ilişkilerde vatandaş memnuniyetinin sağlanması yönünde yeni yaklaşımın şekillenmesine, ülkede memur-vatandaş ilişkilerinin gelişmesine hizmet etmesi beklenmektedir. Merkezlerin etkinlik, şeffaflık, nezaket, sorumluluk ve rahatlık prensipleri temelinde faaliyette bulunması beklenmektedir.

Kurumlar tarafından yapılan aşağıdaki hizmetlerin bu merkezlerde gerçekleştirilmesi kararlaştırılmıştır:

- Vatandaşlık durumu belgelerinin kaydı;
- Noter faaliyeti;
- Nüfus cüzdanlarının verilmesi ve değiştirilmesi;
- Pasaportların verilmesi ve değiştirilmesi;
- Araba ehliyetlerinin değiştirilmesi;
- Mahkumluk hakkında belgenin verilmesi;
- Gayrimenkul işlemlerinin kaydı;
- Tüzel kişi ve gerçek kişi vergi ödeyenlerinin kaydı;
- Tüzel ve gerçek kişilere arşiv çıktılarının verilmesi;
- Gümrük beyanları, gümrük resmileştirmeleri için belgelerin kabulü;
- Yabancıların geçici ve daimi oturma izinlerine ilişkin belgelerin verilmesi;
- Toprak kadastro bilgilerine ilişkin belgelerin verilmesi;

- Emekli aylıklarının bağlanması;
Devlet kurumlarının tüm hizmetlerine ilişkin bilgi hizmetinin verilmesi.

Sağlık Bilgileri

A.C. Devlet İstatistik Komitesi verilerine göre; 31.12.2012 tarihi itibarıyla Azerbaycan'da 524 Hastane, 1.697 Poliklinik faaliyet göstermektedir.

Hastanelerde toplam 32.000 doktor, 57.900 hemşire görev yapmakta olup, ortalama olarak 10.000 kişiye 35 doktor ve 63 hemşire düşmektedir.

Azerbaycan'da zorunlu sağlık sigortası sistemi uygulanmamaktadır. Devlet hastanelerinde sağlık hizmetleri ücretsiz verilmektedir.

1.15.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

Azerbaycan'da eğitim hizmetleri 1993 yılında yürürlüğe giren Kanun çerçevesinde yürütülmektedir. 1995 yılında kabul edilen Anayasanın 42/b maddesine göre, Azerbaycan'da zorunlu eğitim 11 yıldır. İlkokula (iptidai mektep) başlama yaşı 6'dır. Azerbaycan'da üstün yetenekli öğrencilerin, sınıf atlamalarının yanında, ayrıca ihtisaslaştırılmış fen mekteplerinde de özel eğitim almalarına imkan sağlanmıştır. Bir işte çalışanlar ise akşam okullarında veya uzaktan eğitim yöntemleri ile öğrenim görebilmektedirler. Azerbaycan'da 1992'den itibaren merkezi test sınavı ile yükseköğrenime öğrenci yerleştirilmektedir. Yükseköğretim 4 yıldır. Azerbaycan'da aynı zamanda meslek yüksekokulu niteliğinde olan ve 2 yıllık eğitim veren Peşe Mektepleri de mevcuttur.

2012/2013 eğitim yılının başında Azerbaycan'ın 4.488 devlete ait ve 20 özel gündüz okullarında (ilk-orta-lise) 1,3 milyon öğrenci eğitim almaktadır. Eğitim yılının başında Azerbaycan'da 59 orta ihtisas eğitim müessesesinde 55.954 öğrenci, 51 üniversitede 145.584 öğrenci eğitim görmektedir.

1.15.4.1.Sayısal Veriler

Okula Devam Eden Türk Öğrenci ve Öğretmen Sayısı

Türk Öğrenci Sayısı (2012-2013 öğretim yılı)

Okul Düzeyi	T.C. vatandaşı öğrenci sayısı
İlk-Orta-Lise	1.429
Yüksek Öğrenim	3.015
Toplam	4.444

Türk Öğretmen Sayısı (2012-2013 öğretim yılı)

Fen	Öğretmen sayısı
Türkçe ve edebiyat	29
Din kültürü ve ahlak bilgisi	5
Toplam	34

Kaynak: T.C. Bakü Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği Kayıtları

1.15.5. İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR/İKİLİ İLİŞKİLER

İşbirliği Protokolü ve İşbirliği Anlaşması

Bakanlığımız ile Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı arasında 15 Aralık 1995 tarihinde İşbirliği Protokolü, 5 Mayıs 1997 tarihinde ise Bakanlıklararası İşbirliği Anlaşması imzalanmıştır.

Sosyal Güvenlik Sözleşmesi

17 Temmuz 1998 tarihinde Ankara'da imzalanan Türkiye-Azerbaycan Sosyal Güvenlik Sözleşmesi 9 Ağustos 2001 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

İdari Anlaşma

İki ülke arasında mevcut Sosyal Güvenlik Sözleşmesi'nin Uygulanmasına İlişkin İdari Anlaşma 6 Mayıs 2004 tarihinde Bakü'de imzalanmıştır.

Ek Sözleşme ve Ek İdari Anlaşma

Ülkemiz açısından, 1 Haziran 2000 tarihinde 4447 sayılı Kanunla yürürlüğe konulan işsizlik sigortasının mütekabiliyet esasları çerçevesinde, iki ülke arasında 1998 yılında akdedilmiş Sosyal Güvenlik Sözleşmesi'ne ve bu Sözleşme'nin uygulanmasına ilişkin İdari Anlaşma'ya dahil edilmesini sağlayan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Azerbaycan Cumhuriyeti Hükümeti Arasında 17 Temmuz 1998 tarihinde Ankara'da imzalanan Sosyal Güvenlik Sözleşmesi'nin Revizyonu ile İlgili Ek Sözleşme" ve Ek İdari Anlaşma 18 Eylül 2006 tarihinde Bakü'de imzalanmıştır.

İmzalanan Ek Sözleşme ile mevcut sözleşmeye işsizlik sigortası da dahil edilmiş, işsizlik yardımlarına hak kazanmak için her iki ülkede geçen sigortalı hizmet sürelerinin birleştirilmesi ve her iki ülke vatandaşlarına karşılıklılık (mütekabiliyet) ilkesi çerçevesinde işsizlik yardımlarından yararlanma imkanı sağlanmıştır.

Ayrıca, Türkiye-Azerbaycan Sosyal Güvenlik Sözleşmesi'nin imzalanmasından sonra Azerbaycan'da çalışma hayatı ve sosyal güvenlik sisteminde gerçekleştirilen düzenlemeler neticesinde anılan ülke kanunlarında meydana gelen isim değişiklikleri de yine ek sözleşme ile güncellenmiştir.

Türkiye-Azerbaycan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ortak Daimi Komisyonu

Bakanlığımız ile Azerbaycan Cumhuriyeti Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı arasında 5 Mayıs 1997 tarihinde Ankara'da Bakanlıklararası İşbirliği Anlaşması imzalanmıştır.

Azerbaycan heyetinin 2002 yılında ülkemize yaptığı gayri resmi ziyaret sırasında Bakanlıklar arasında mevcut İşbirliği Anlaşması'na işlerlik kazandırılması amacıyla Bakanlığımız ile Azerbaycan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı arasında "Türkiye-Azerbaycan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ortak Daimi Komisyonu" kurulması ve bir an önce faaliyetlerine başlaması

kararlaştırılmış olup, 2004 yılından bu yana yapılan Ortak Daimi Komisyon Toplantılarının yedincisi 12 Temmuz 2012’de Bakü’de gerçekleştirilmiştir.

Türkiye – Azerbaycan alışma Grubu Toplantıları

Türkiye-Azerbaycan alışma ve Sosyal Güvenlik Ortak Daimi Komisyonu 7. Toplantısı sonunda imzalanan Protokol’ün 5. maddesi gereğince, iki ÷lke arasında çalışma ve sosyal güvenlik hayatına ilişkin sorunların ve çözüm önerilerinin görüşülmesi ve ihtiyaç duyulacak yeni anlaşmaların hazırlanması amacıyla her iki taraf üst düzey yetkililerinin katılımıyla kurulan ve ilk toplantısı 8-10 Ağustos 2012 tarihleri arasında Ankara’da yapılan Türkiye-Azerbaycan alışma Grubu’nun ikinci toplantısı 5-7 Eylül 2012 tarihleri arasında Bakü’de gerçekleştirilmiştir.

1.15.6. DİĞER ÖNEMLİ GELİŞMELER

“A.C. Hükümeti ve T.C. Hükümeti arasında doğal gazın Türkiye’ye satışı ve Azerbaycan’dan gelen doğal gazın Türkiye’den transit geçişi hakkında ve doğal gazın Türkiye arazisinden nakledilmesi için müstakil boru hattının inşasına ilişkin” 25 Ekim 2011 tarihinde İzmir’de imzalanan Sözleşmenin onaylanmasına ilişkin A.C. Kanunu, A.C. Milli Meclisinden geçerek A.C. Cumhurbaşkanınının 20.11.2012 tarihli kararıyla onaylanmış ve 26.11.2012 tarihinde yayınlanmıştır.

Türk Şirketleriyle İlgili Sayısal Bilgiler

Faal Durumda Olan Türk Şirketlerinin Sayısı, Faaliyet Alanı ve Bölgelere Göre Dağılımı

Azerbaycan’da 2012 yılında vatandaşlarımızın sahip/ortak olduğu ve faaliyette bulunan tüzel kişi şirket sayısı 1220, gerçek kişi şahıs şirketi sayısı 465 olmak üzere, toplam da 1685’tir. Azerbaycan’da faaliyet gösteren iki Türk işveren kuruluşlarından, TÜSİAB’ın (Türk Sanayici ve İşadamları Beynelhalk Cemiyeti) 253, ATİB’in (Azerbaycan Türkiye İşadamları Birliği) 88 faal üyesi vardır.

Azerbaycan Ekonomisinin Genel Durumu

Azerbaycan ekonomisi, devletin halen ciddi bir ağırlığa sahip olduğu ve planlı ekonomiden pazar ekonomisine geçiş sürecinde olan bir yapıya sahiptir. Ülkenin ekonomik açıdan en büyük

zenginlikleri büyük petrol ve doğalgaz yatakları, tarıma elverişli topraklar ve SSCB döneminden miras kalan sanayi tesisleri ile sanayi altyapısıdır.

Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra ciddi bir daralma yaşayan Azerbaycan ekonomisine Ermenistan ile yapılan savaş ağır darbe vurmuştur.

Bağımsızlığın ilan edildiği 1991 yılından 1995'e kadar olan sürede % 60'lık bir daralma yaşanan ekonomide, Sovyetler Birliği dönemindeki pazarlarını ve devlet teşviklerini kaybetmiş olan plastik, kimyasallar ve imalat gibi birçok sektör yok olma seviyesine gelmiştir. Diğer taraftan tarım sektörünün ülke ekonomisindeki ağırlığı hızlı bir düşüş eğilimine girmiştir.

İlerleyen yıllarda enerji sektöründe kaydedilen büyüme sayesinde Azerbaycan ekonomisi yükselişe geçmiştir. Halen petrol ve doğalgaz sektörleri ülkedeki ekonomik büyümenin motoru olduğu gibi, yabancı sermayenin büyük bir kısmı bu sektörlerle gelmekte, ihracatın % 90'ını bu sektörler gerçekleştirmekte, kamu gelirlerinin büyük bir kısmı bu sektörlerden kaynaklanmakta ve döviz rezervlerindeki artış da yine bu sektörler vasıtasıyla sağlanmaktadır.

Son yıllarda küresel piyasalarda petrol ve doğalgaz piyasalarında fiyatların yükselmiş olması Azerbaycan'a büyük fayda sağlamıştır. Ancak tek bir sektöre aşırı derecede bağımlılık, Azerbaycan ekonomisini küresel piyasalardaki fiyat dalgalanmalarına karşı kırılgan hale getirmiştir. Bunu önlemek amacıyla Azerbaycan hükümeti, enerji dışındaki sektörlerin geliştirilmesi ve ekonomik yapının çeşitlendirilmesine öncelik vermektedir.

Son dönemlerde Azerbaycan'ın mali politikaları tamamıyla petrol sektöründeki büyüme ile desteklenerek, bu çerçevede altyapının geliştirilmesi, kamu maaşlarının ve sosyal güvenlik ödemelerinin artırılması, sağlık ve eğitim alanlarına yatırım yapılması gibi hedefler doğrultusunda daha fazla kaynak ayrılmaktadır.

Küresel krizin etkilerinin görüldüğü 2009 yılında dünyada GSYİH'de en çok büyüyen ülke % 9,3 ile Azerbaycan olmuştur. 2010 yılında Azerbaycan'ın büyüme oranı % 4,2 olarak gerçekleşmiştir. 2011 yılında ekonomi yavaşlamış ve sadece 0,2 oranında büyüme göstermiştir.

2000-2009 yılları arasında GSYİH'deki artış yıllık ortalama % 15,9 olmuş, 2009 yılında 43,1 milyar dolar olan GSYİH, 2010 yılında yaklaşık 50,2 milyar dolara ulaşmış, 2011 yılında ise 63

milyar dolar olmuştur. Azerbaycan'da 2012 yılında GSYİH bir önceki yıla göre %2,2 oranında artmış olup, 68,7 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2009 yılında % 6,1 seviyesinde olan işsizlik oranı, 2010 yılında % 5,63 olarak gerçekleşirken, 2011 yılında % 5,5, 2012 yılında % 5.19 olarak gerçekleşmiştir. 2010 yılında kişi başına düşen milli gelir 2009 yılına göre % 17 oranında artışla 5.640 dolar olarak kaydedilirken, 2011 yılında bu rakam 7.003 dolar olurken 2012 yılında 7.544 dolar olmuştur.

İnşaat sektörü; reel sanayi üretiminin hızla düşmesine rağmen konut inşası, kırsal altyapı çalışmaları ve ulaşım altyapısının iyileştirilmesi nedeniyle son yıllarda reel anlamda çok hızlı büyüme kaydetmiştir.

Hizmet sektörü de ulaşım ve iletişim alanlarında yaşanan gelişmeler nedeniyle hızlı bir şekilde büyümüştür. Milli gelirin %19,3'ünü teşkil eden bankacılık sektörü, tüm sanayi varlığının yarısından fazlasını oluşturan iki devlet bankası tarafından yönetilmektedir.

1.16. TÜRKMENİSTAN

1.16.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

Genel ve Türk Nüfus

31.12.2012 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Türk
Erkek	2.500.000	10.620
Kadın	2.400.000	1.380
Toplam	4.900.000	12.000

Kaynak: Aşkabat Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2012 tarihi itibarıyla

	0 – 15	16 – 25	26 – 65	65 yaş üstü	Toplam
Erkek	366	133	10.106	15	10.620
Kadın	290	90	993	7	1.380
Toplam	656	223	11.099	22	12.000

Kaynak: Aşkabat Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği, tahmini

Vatandaşlarımızın İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

31.12.2012 tarihi itibarıyla

İdari Yapılanma	Erkek	Kadın	Toplam
Aşkabat	7.020	1.380	8.400
Ahal Vilayeti	636	-	636
Balkan Vilayeti	2.436	-	2.436
Daşoğuz Vilayeti	300	-	300
Lebap Vilayeti	156	-	156
Mari Vilayeti	72	-	72
Genel Toplam	10.620	1.380	12.000

Kaynak: Aşkabat Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Doğan, Ölen, Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

31.12.2012 tarihi itibarıyla

Başkonsolosluk Görev bölgesi			Evlenen	
	Doğan	Ölen	Türk – Türk	Türk – Yabancı
Türkmenistan	208	63	1	330

1.16.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

1.16.2.1.Önemli Olaylar ve Gelişmeler

Türkmenistan’da sürekli ikamet eden yabancı ülke vatandaşları, işletme, müessese ve kuruluşlarda memur veya işçi olarak çalışabilmekte, ayrıca Türkmenistan vatandaşları için tespit edilen usul ve esaslar çerçevesinde başka çalışma faaliyetlerinde de bulunabilmektedirler.

Türkmenistan’da geçici ikamet eden yabancı ülke vatandaşları, ülkede bulunma amaçlarına uygun olması şartıyla ve yaptıkları iş türü Türkmenistan yasalarına ters düşmemesi koşuluyla çalışma faaliyetlerinde bulunabilmektedirler.

1.16.2.2.Sayısal Veriler

Çalışan Vatandaşlarımızın Yıllar İtibarıyla Sayısı

Yıllar	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Toplam	5.000	6.000	7.000	7.000	8.500	10.770

Kaynak: Dışişleri Bakanlığı ve Aşkabat Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Çalışan Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2012 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
15 – 24	23	-	23
25 – 55	10.257	150	10.407
56 – 65	330	-	330
65 Yaş Üzeri	10	-	10
Toplam	10.620	150	10.770

Çalışan Vatandaşlarımızın İşkollarına Göre Dağılımı

31.12.2012 tarihi itibarıyla

İşkolları	Çalışan Sayısı
İnşaat	8.616
Tarım, Orman, Balıkçılık	25
İmalat Sanayi	45
Enerji, Su	400
Ticaret, Oto Tamirciliği	120
Ulaştırma ve İletişim	55
Eğitim, Öğretim	80
Gıda	53
Tekstil	241
Mobilya	25
Diğer	1.110
Toplam	10.770

Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

Türkmenistan`da Türk sermayeli 30-40 civarında faal firma bulunmaktadır. Türk firmaları enerji, inşaat, tekstil, içecek, bankacılık, sağlık sektörü, kâğıt sanayi, gıda, turizm, taşımacılık, petrol, petrol ürünleri, oto tamir servisi, lokantacılık, boya ve perakende satış alanında yatırım yapmışlardır.

Türk firmaları özellikle tekstil alanında büyük projelere imza atmışlar ve kurdukları modern tekstil tesisleri ile Türkmenistan`da tekstil sanayinin temelini oluşturmuşlardır. Türk yatırımları, Türkmenistan`ın ihracat potansiyelinin artmasına önemli katkıda bulunmuştur. Özellikle tekstil yatırımları sayesinde daha önceleri pamuğun tamamını ihraç eden Türkmenistan, Orta Asya`nın tekstil ve hazır giyim merkezine dönüşmüştür. Bu sektörde üretilen ürünler Rusya gibi geleneksel pazarların yanında ABD, Japonya gibi gelişmiş ülke pazarlarına da ihraç edilmeye başlanmıştır.

Üretim tesislerinin yanı sıra hizmet sektöründe de Türk sermayesi ile açılmış bir alışveriş merkezi ve bir hastane mevcuttur. Türkmenistan`da Türk yatırımları 1 milyar dolar civarındadır.

Türkmenistan’da Türk Müteahhitlik Hizmetleri

Türk Müteahhitlik firmaları Türkmenistan’da şimdiye kadar 27,2 milyar dolar değerinde 647 proje üstlenmişlerdir. Sadece 2010 yılında 4,6 milyar dolar değerinde 56 iş alınmış ve bu rakamlar ile Türkmenistan 2010 yılında en çok iş üstlendiğimiz ülke olmuştur. 2011 yılında ise 3,4 milyar dolar tutarında 63 iş alınmıştır. Böylelikle Türkmenistan, 2011 yılı itibariyle Rusya’nın hemen ardından en çok iş üstlendiğimiz ikinci ülke olmuştur.

2012 yılında Türk müteahhitlerimiz, Türkmenistan’da yaklaşık 4,9 milyar dolar değerinde projeler üstlenmişlerdir.

Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

Türkmenistan’da Uygulanan Asgari ve Ortalama Ücret

1 Ocak 2011 tarihinden itibaren, devlet daireleri, devlet ve özel şirket ve kurul çalışanlarının ortalama aylığı ayda 350 Yeni Türkmen Manatı (123\$) olup, işletme bazında bazı çalışanlara asgari ücretten daha az bazılarına daha fazla ücret verilerek çalışan sayısı ile asgari ücret aritmetik ortalamasının tutturulması asgari ücret uygulaması açısından yeterli bulunmaktadır.

İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

2012 yılı sonu itibarıyla işsiz sayısı 882.000’e ulaşmış olup, işsizlik oranı %18 olarak gerçekleşmiştir.

1.16.3. SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIMLAR

Türkmenistan Sosyal Güvenlik Bilgileri

Türkmenistan Emeklilik Kanunu, vatandaşlarının emeklilik şartlarını, hesaplanma ve ödeme şeklini belirler.

Söz konusu Kanun’un 1 inci maddesi, *“Türkmenistan vatandaşlarının emeklilik teminatı, gönüllü emeklilik sigortasına istinaden gerçekleştirilmektedir.”* şeklinde ifade edilmiştir.

Emeklilik Fonu finansman kaynakları, söz konusu Kanunun 6 ncı maddesinde *“Emekliliğin finansman kaynakları, vatandaşların emeklilik hesabında bulunan emeklilik sigorta ödemeleri ve onun yatırım geliri, devlet sosyal sigorta ödemeleri ile mevzuat gereğince yasaklanmayan diğer kaynaklardan oluşmaktadır.”* şeklinde yer almıştır.

Emeklilik yaşını belirleyen Kanunun 9 uncu maddesi *“62 yaşına gelen erkekler, buna dahil olarak, 58 yaşına gelen ordu mensupları, içişleri makamlarının yöneticileri ve alt bireyleri, 57 yaşına gelen kadınlar, buna dahil olarak, 55 yaşına gelen ordu mensupları, içişleri makamlarının yöneticileri ve alt bireyleri emeklilik hakkına sahiptir.”* şeklinde düzenlenmiştir.

Sosyal Güvenlik Sisteminin Sağladığı Yardım Türleri ve Miktarları

17 Temmuz 1998 tarihinde onaylanan, Türkmenistan’ın Devlet Yardım Parası Hakkındaki Kanunu, Yardım Paralarının Türü başlıklı birinci maddesi uyarınca aşağıda belirtilen yardım paraları ödenmektedir.

- a) Hamilelik ve doğum yapma durumlarında,
- b) Çocuk bakımı durumlarında,
- c) Geçici iş kaybı sebepleri durumunda,
- d) Sakatlık durumlarında (kısmen veya tamamen çalışma kabiliyetinin yitirilmesi),
- e) Ailenin bakımında sorumlu olan kişinin vefat etmesi durumunda,
- f) Sosyal yardım parası,

Türkmenistan Bakanlar Kurulu, yukarıda gösterilen yardım para türlerini değiştirme yetkisine sahiptir. Yardım parası vergilendirmeye tabii tutulmamaktadır. Bu yardımların minimum miktarları her yıl yeniden belirlenmektedir.

Kanun, yardımların finansman kaynaklarını şu şekilde sıralamıştır: Devlet sosyal sigorta paraları, şirket, kurum ve müesseselerin ödemeleri ile Türkmenistan devlet bütçesi.

1.16.3.1.Sayısal Veriler

Zorunlu emekli sigortası katkıları ve ödeme süresi

Ödeyen kişiler	Katkıya esas teşkil eden miktar	Katkının miktarı	Katkının ödeneceği tarih
İşverenler	Aylık ücret	20%	Her ay
Esnafklar kendileri için	Ortalama ücret	20%	Her ay
Esnafklarda çalışan personel için	Aylık ücret	20%	Her ay
Çiftçiler	En az aylık ücret	15%	6 ayda bir defa
Asker, annelik izni	En az aylık ücret	10%	Yılda bir defa
Ev hanımları	En az aylık ücret	15%	Her ay

Aile Yardımları ile İlgili Sayısal Bilgiler ve Aile Yardımlarının Miktarı

Ülkede çocuk yardım parası 75-95 manat olarak belirlenmiş olup, 3 yaşa kadar devam etmektedir. Kadınlar günü münasebetiyle ülkede kamu kurumlar ve kuruluşlarında çalışan kadınlara yönelik olarak yıllık bir defaya mahsus olmak üzere 40 manat miktarında ücret verilmektedir. Ayrıca ülkede Türkmen vatandaşlarına elektrik ücreti belli bir limitle ücretsiz sağlanmakta ve geriye kalan kısmı da düşük fiyattan verilmektedir. Diğer yandan doğalgaz ve su ücretsiz sağlanmaktadır.

1.16.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

Okula Devam Eden Türk Çocuklarının Sayısı ve Devam Ettikleri Okullara Göre Dağılımı

Aşkabat Büyükelçiliğimiz Eğitim Müşavirliği bünyesindeki İlkokul ve Anadolu Lisesi'nde eğitim görmekte olan Türk öğrencilerin sayısı 479, diğer lisans öncesi devlet okullarında okuyan Türk öğrencilerin sayısı 317 ve özel okullarda okuyan Türk öğrencilerin sayısı 10'dur. Ülkede, lisans ve yüksek lisans düzeyinde eğitim gören 52 Türk öğrenci vardır.

Büyükelçiliğimiz Eğitim Müşavirliği bünyesindeki okullarda 7'si idareci olmak üzere Bakanlıklararası Ortak Kültür Komisyonu kararıyla atanmış toplam 58 öğretmen görev yapmaktadır.

1.16.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM

Vatandaşlarımız Arasında Örgütlenme

Ülkede vatandaşlarımız tarafından kurulmuş herhangi bir dernek bulunmamaktadır.

1.16.6. İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR/İKİLİ İLİŞKİLER

Ülkemiz ile Türkmenistan arasındaki ilişkilerin geliştirilmesine katkı sağlaması yanında Bakanlığımız ile Türkmenistan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı arasında hukuki alt yapının kurulmasına, çalışma hayatı, sosyal güvenlik ve istihdam alanlarındaki ilişkilerin geliştirilmesine yönelik olarak “Türkiye Cumhuriyeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Türkmenistan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı Arasında Çalışma Hayatı ve Sosyal Güvenlik Alanında İşbirliği Anlaşması Taslağı” üzerindeki görüşmeler 19-20 Ağustos 2013 tarihlerinde Aşkabat'ta gerçekleştirilmiştir.

1.17. KAZAKİSTAN

1.17.1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

Genel ve Türk Nüfus

31.12.2012 tarihi itibarıyla

Genel	Türk
16.954.000	15.000*

Kaynak: Kazakistan İstatistik Kurumu.

*Astana Büyükelçiliği ve Almatı Başkonsolosluğu verilerine göre tahmini.

Vatandaşlarımızın İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

31.12.2012 tarihi itibarıyla

İdari Yapılanma	Sayı
Astana Büyükelçiliği Görev Bölgesi	3.697
Almatı Başkonsolosluğu Görev Bölgesi	7.142
Genel Toplam	10.839*

*Büyükelçilik ve Konsolosluk Kayıtlarında bulunan vatandaş sayısıdır. Kayıt yaptırmayanlarla birlikte yaklaşık 15.000 kişi olduğu tahmin edilmektedir.

Doğan, Ölen, Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

31.12.2012 tarihi itibarıyla

Konsolosluk Görev bölgesi	Evlenen			
	Doğan	Ölen	Türk - Türk	Türk - Yabancı
Astana	119	5	-	42
Almatı	213	-	-	196
Toplam	332	5	-	238

Kaynak: Astana Büyükelçiliği ve Almatı Başkonsolosluğu verileri.

1.17.2. ÇALIŞMA VE İSTİHDAM

Kazakistan, doğal kaynakların bolluğu ve teknik işgücüne olan ihtiyaç nedeniyle bir çekim merkezi haline gelmiştir.

Kazakistan'daki işsizlik oranı son 15 yılda düzenli olarak düşüş kaydetmiştir. 1999 yılında %13,5 olan işsizlik oranı, 2009 yılında %6,6'ya kadar gerilemiş ve 2012'de %5,3 olarak gerçekleşmiştir.

1.17.2.1. Mevzuat Değişiklikleri ve Önemli Yargı Kararları

Yabancı İşçi çalıştırılmasına ilişkin mevzuatta yapılan düzenlemeye göre daha önce 1/7 olan kota oranı 01 Ekim 2012 tarihinden itibaren 1/10 olarak uygulanmaya başlanmıştır. Yani her 1 yabancı işçi için 10 yerel işçi çalıştırma zorunluluğu bulunmaktadır. Bu durum kalifiye eleman gerektiren işlerde yatırımcı ve müteahhitlik firmalarını zor durumda bırakmaktadır.

1.17.2.2. Sayısal Veriler

İşgücü Sayıları

Kazakistan'daki yabancı iş gücünün önemli bir kısmını Türk işgücü oluşturmaktadır. Kazakistan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı'nın verilerine göre 2012 yılında Kazakistan'da 22.100 yabancı istihdam edilmiş olup, Türk işgücü ikinci sırada yer almaktadır. Türk işçilerinin yabancı işgücü içindeki oranı % 14,6'dır.

31.12.2012 tarihi itibarıyla

	Çalışan Sayısı
Ülke Geneli	8.507.100
Yabancı	22.100
Türk	3.227

Kaynak: Kazakistan Çalışma Bakanlığı

Çalışan Vatandaşlarımızın İdari Yapılanmaya Göre Dağılımı

31.12.2012 tarihi itibarıyla

Şehir	Sayı
Astana	1.420
Almatı	730
Atırau	400
Mangıstau	255
Diğer Bölgeler	422
Toplam	3.227

Kaynak: Kazakistan Çalışma Bakanlığı

Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

Kazakistan'da yaklaşık 2.000 vatandaşımız bağımsız olarak çalışmaktadır. Kazakistan'da bağımsız çalışan vatandaşlarımız ağırlıklı olarak, inşaat işleri, yapı malzemeleri imalat ve ticareti, küçük ve büyük işletmeler, perakende, ticaret ve hizmet sektörlerinde faaliyet yürütmektedir.

Kazakistan'daki Türk Yatırımları

Kazakistan'da; ayakkabı, deri, tekstil ve konfeksiyon, tarım, sağlık, inşaat, petrol ve kimya ile hizmetler (sağlık, otel ve lokanta işletmeciliği) sektöründe 1.800 civarında Türk firması kurulmuş olup, bunların yaklaşık 600'ü faaldir.

Ülkedeki Türk şirketlerinin faaliyetleri ticaret, telekomünikasyon, otel ve süpermarket işletmeciliği ile petrol ürünleri ve gıda imalatında yoğunlaşmıştır. Türkiye, Kazakistan'ın maden çıkarma sektöründe faaliyet gösteren 10 büyük yatırımcı ülkeden biridir.

Asgari ve Ortalama Aylık Ücretler

31.12.2012 tarihi itibarıyla

Asgari ücret (Aylık)	15.999 Tenge
Ortalama aylık ücret	98.736 Tenge

1 TL = 70,4442KZT

Kaynak: Kazakistan İstatistik Kurumu

İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

31.12.2012 tarihi itibarıyla

	Toplam	
	Sayı	%
Ülke Geneli	474.700	5.3*

Kaynak: Kazakistan İstatistik Kurumu

* Yabancılar hariç.

1.17.3. SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL YARDIMLAR

Bağımsızlıktan sonra Kazakistan'da sosyal güvenlik sisteminin yeniden yapılandırılması ihtiyacı oluşması neticesinde, eski dönemde sosyalist politikalara göre şekillenmiş olan sosyal güvenlik sisteminin daha çağdaş bir yapıya kavuşturulması için çeşitli reformlar gerçekleştirilmiştir.

Sosyal kalkınmaya odaklanılan 2030 Ulusal Kalkınma Programı kapsamında, Kazakistan'ın sosyal güvenlik sorunlarını çözmek amacıyla acilen yeni sosyal güvenlik politikalarının uygulamaya geçirilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Kazakistan Sosyal Güvenlik Kanunu'na göre sosyal güvenlik, "bireyi, toplum ve devletin karşılıklı sorumluluğunda" saymaktadır. Yapılan reformlar çerçevesinde vergiler düşürülerek net ücret düzeylerinin artırılması hedeflenmiştir. Geliri asgari ücretin altında olan aileler için yoksulluk sigortası uygulaması getirilmiştir.

Geniş halk kitlelerinin yaşam standardı yükseltilmeye çalışılmış ve sosyal yardımlar, işsizlik tazminatı, emeklilik sistemi, sağlık ve eğitim sistemi yeniden düzenlenmiştir. Bu bağlamda öncelikli olarak ekonomi güçlendirilmeye çalışılmıştır.

2004 yılında Kazakistan Devlet Sosyal Sigorta Fonu'nun kurulmasıyla sosyal güvenlik primleri bu fonda toplanarak hak sahiplerinin yaşlılık, maluliyet, iş kazası, analık sigorta kolları kapsamına dahil edilmeleri sağlanmıştır.

Sosyal güvenlik sisteminin yeni yapılanmasında tamamlayıcı emeklilik sistemlerine de yer verilmiş olup, sistem üç basamaklı hale dönüştürülmüştür. Birinci aşamada; tüm vatandaşlara eşit olarak sağlanan haklar ile doğum, sakatlık vb. yardımlar söz konusudur. İkinci aşamada; birikimli emeklilik sistemine geçiş ile sağlanan haklar oluşturulmuştur. Üçüncü aşama sosyal güvenlik hizmetlerinde, vatandaşların isteğine bağlı olarak sosyal prim kesintilerinin artırılarak, gönüllü tasarruflarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Böylece, Kazakistan vatandaşlarının sosyal güvenlik kurumlardan aldıkları gelirlerin gelişmiş ülkelerdekilerin seviyesine çıkarılması amaçlanmıştır.

1.17.3.1.Önemli Olaylar ve Gelişmeler

2012 yılı içinde emeklilik yaşının yükseltilmesi ile ilgili bir reform çalışması hazırlanmış olup, söz konusu çalışma Cumhurbaşkanı tarafından veto edilmiştir.

Sosyal Güvenlik Ödemeleri ve Prim Oranları

Yaşlılık Aylığı

Kazakistan'da emeklilik yaşı erkeklerde 63, kadınlarda 58 olup, prim gün sayısı her ikisi için de 12.600'dür.

Kazakistan'da tek bir Sosyal Güvenlik Prim oranı uygulanmaktadır. Brüt ücretin %10'u oranında prim kesilmektedir.

Aile Yardımları

İhtiyaç testi ve gelir testini yerine getiren Kazakistan'da ikamet eden vatandaşlar, mülteciler, vatandaş olmayanlar ve uyruksuzlar; engelli kişiler; tam zamanlı öğrenciler ve stajyerler; 80 yaş ve üstü kişiler; 7 yaşından küçük çocuklar aile yardımlarına hak kazanırlar.

1.17.3.2.Sayısal Bilgiler

Çocuk Parası Miktarları*

2012 yılı itibarıyla

	Çocuk yardımı	Çocuk Bakım Ücreti
1. Çocuk için	51.930 Tenge	9.521 Tenge
2. Çocuk için	51.930 Tenge	11.252 Tenge
3. Çocuk için	51.930 Tenge	12.983 Tenge
4. ve sonraki her çocuk için	86.550 Tenge	14.714 Tenge

1 TL = 70,4442KZT

Kaynak: Kazakistan Çalışma Bakanlığı

*Sadece ülke içinde ödenmektedir.

1.17.4. GENEL VE MESLEKİ EĞİTİM

1.17.4.1.Önemli Olaylar ve Gelişmeler

Kazakistan'da mesleki eğitim veren orta öğretim kurumları bulunmaktadır. Bu kurumlar ortaokul (9. Sınıf) sonrası 4 yıl süreli eğitim vermektedirler. Meslek Yüksek Okulları ise 2 yıl süreli eğitim vermektedir. Kazakistan'da mesleki eğitim veren okullara yönelik rağbet son derece düşüktür.

Kaynak: Astana Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği

1.17.4.2.Sayısal Veriler

Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

2012 yılı itibarıyla

Eğitim Düzeyi	Kız	Erkek	Toplam
Lisans Öğrencisi	71	232	303
Yüksek Lisans Öğrencisi	2	4	6
Doktora Öğrencisi	-	4	4
Toplam	73	240	313

Kaynak: Astana Büyükelçiliği Eğitim Müşavirliği

1.17.5. İŞGÜCÜ GÖÇÜ VE UYUM

Türk Müteahhitlik Hizmetleri ve Yatırımlar

2012 sonu itibarıyla inşaat firmalarımız Kazakistan'da 16,5 milyar dolar değerinde proje üstlenmiş olup, bu rakam toplam yurt dışı müteahhitlik hizmetlerinin % 6,8'ini oluşturmakta ve Kazakistan proje hacmi açısından 5. sırada yer almaktadır (Rusya, Türkmenistan, Libya ve Irak'tan sonra).

Astana'nın başkent olarak belirlenmesinden sonra bu şehirdeki inşaat projelerinin yaklaşık % 70'i Türk müteahhitler tarafından hayata geçirilmiştir.

1.17.6. İKİLİ VE ÇOK TARAFLI ANLAŞMALAR/İKİLİ İLİŞKİLER

Bakanlığımız ile Kazakistan Çalışma ve Halkın Sosyal Koruması Bakanlığı arasında Ortak İşbirliği Anlaşması 19 Ekim 2000 tarihinde Astana'da imzalanmıştır. Anılan Anlaşmanın ilgili maddesi hükmü çerçevesinde oluşturulan Ortak Çalışma Grubu I. Toplantısı 4-5 Mart 2005 tarihlerinde Astana'da gerçekleştirilmiştir.

Kazakistan'da İnşaat İşçileri İçin Eğitim Tesisi Kurulması

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Kazakistan Cumhuriyeti Hükümeti arasında "Kazakistan'da Kazak İnşaat İşçileri için Eğitim Merkezi Kurulmasına İlişkin İşbirliği Anlaşması" 24 Aralık 2010 tarihinde Ankara'da imzalanmış olup, sözkonusu Anlaşma 13 Ağustos 2011 tarihi itibarıyla yürürlüktedir.

**2. BÖLÜM: ULUSLARARASI KURULUŞLAR VE YABANCI
ÜLKELERLE YAPILAN SÖZLEŞME VE ANLAŞMALAR –
İLİŞKİLER İLE BUNLARIN UYGULANMASINA İLİŞKİN YARGI
KARARLARI**

2.1. ULUSLARARASI İLİŞKİLER

2.1.1. ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ (ILO)

2.1.1.1. ILO'nun Kuruluşu ve Amacı

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) sosyal adaletin sağlanması yoluyla dünyada kalıcı bir barışın gerçekleştirilmesi amacıyla 1919 yılında Versailles Barış Antlaşması ile kurulmuştur. Kuruluşundan itibaren Milletler Cemiyeti bünyesinde faaliyette bulunan ILO, 1946 yılından itibaren Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nın ilk uzmanlık kuruluşu olarak hizmet vermeye devam etmiştir.

ILO faaliyetleri son yıllarda dört stratejik hedefe yönelmiştir:

- Çalışmaya ilişkin temel ilke ve standartların teşviki ve uygulanması
- Kadın ve erkeklere saygın istihdam ve gelir elde etmede daha büyük fırsatlar yaratılması
- Herkese yönelik sosyal korumanın kapsam ve etkinliğinin geliştirilmesi
- Üçlü yapı ve sosyal diyalogun güçlendirilmesi

ILO'ya halen 185 ülke üyedir. Birleşmiş Milletler (BM) Teşkilatına üye olan ülkeler ILO Anasözleşmesinden doğan yükümlülükleri kabul ettiklerini bildirmeleri halinde ILO'ya üye olabilmektedir. BM'e üye olmayan bir ülke ise ancak ILO Genel Konferansı kararıyla üyeliğe alınmaktadır. Üyelikten çekilme ise ILO Genel Müdürü'ne yapılacak bir bildirimle mümkün olabilmektedir.

2.1.1.2. ILO'nun Yapısı ve Organları

Merkezi Cenevre'de bulunan ILO, her yıl Haziran ayında yapılan ve karar organı niteliği taşıyan Uluslararası Çalışma Konferansı, yürütme organı niteliğindeki Yönetim Kurulu ve Teşkilatın sekretarya hizmetlerini yürüten Uluslararası Çalışma Bürosu'ndan oluşmaktadır. Uluslararası Çalışma Bürosu'nun başında bir Genel Müdür bulunmaktadır. Daha önce Juan SOMAVIA tarafından yürütülen bu göreve 2012 yılında Guy RYDER (İngiltere) seçilmiştir.

Uluslararası Çalışma Konferansı, her bir üye ülkenin 2 hükümet, 1 işçi ve 1 işveren temsilcisinden oluşmaktadır. Bu temsilcilere Konferans gündemindeki konulara göre teknik danışmanlar da refakat etmektedir.

Uluslararası Çalışma Konferansı, çalışma yaşamıyla ilgili güncel sorunları tartışmakta, Sözleşme ve Tavsiye Kararlarından oluşan uluslararası çalışma standartlarını tespit etmekte, bu standartların üye ülkelerde uygulanmasını denetlemekte, üye ülkelerin katkılarıyla finanse edilen iki yıllık ILO Bütçesini kabul etmekte, iki yıllık ILO faaliyet programını belirlemekte ve her üç yılda bir Yönetim Kurulu üyelerini seçmektedir. Konferans çalışmaları, oluşturulan Komiteler eliyle yürütülmektedir.

Yönetim Kurulu, ILO'nun yürütme organı olup, Konferans gibi üçlü yapıya sahiptir. Yönetim Kurulu, yılda üç kez toplanmakta ve 28 Hükümet, 14 işçi ve 14 işveren olmak üzere toplam 56 üyeden oluşmaktadır.

ILO bünyesinde ayrıca, bir İdare Mahkemesi, Araştırma Merkezi ve İtalya'nın Torino şehrinde faaliyet gösteren Eğitim Merkezi bulunmaktadır.

2.1.1.3. Sözleşme Raporları

Ülkemizin onaylamış olduğu Uluslararası Çalışma Sözleşmelerinin ülkemizde uygulanmasına ilişkin ulusal raporlar, Uzmanlar Komitesi'nin gözlem ve doğrudan taleplerinin tercümelerinin yapılmasını takiben Bakanlık birimleri, Bakanlık dışı ilgili kurum ve kuruluşlar ile işçi, işveren ve meslek örgütlerine gönderildikten sonra derlenen bilgi ve belgeler değerlendirilmek suretiyle, İngilizce veya Fransızca dillerinden birinde hazırlanarak ILO'ya gönderilmektedir.

Ayrıca, bu raporların birer örnekleri de ILO Anasözleşmesi uyarınca işçi ve işveren kuruluşlarına gönderilmektedir.

2012 Yılında Uygulama Raporları Hazırlanan Sözleşmeler:

- 26 sayılı Asgari Ücret Belirleme Yöntemi Sözleşmesi
- 77 sayılı Gençlerin Tıbbi Muayenesi (Sanayi) Sözleşmesi
- 87 sayılı Sendika Özgürlüğü ve Sendikalaşma Hakkının Korunması Sözleşmesi
- 94 sayılı Çalışma Şartları (Kamu Sözleşmeleri) Sözleşmesi
- 95 sayılı Ücretlerin Korunması Sözleşmesi
- 98 sayılı Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı Sözleşmesi
- 99 sayılı Asgari Ücret Tespit Mekanizması (Tarım) Sözleşmesi
- 122 sayılı İstihdam Politikası Sözleşmesi
- 123 sayılı Asgari Yaş (Yeraltı İşleri) Sözleşmesi
- 152 sayılı Liman İşlerinde Sağlık ve Güvenliğe İlişkin Sözleşme

2.1.1.4. ILO'nun Standart Tesisi ve Denetim İşlevleri

ILO'nun temel amacı, asgari ve evrensel uluslararası standartları belirlemek suretiyle üye ülkelerdeki çalışma ve yaşam koşullarının iyileştirilmesidir. Bu standartlar uluslararası çalışma sözleşmeleri ve tavsiye kararları ile belirlenmektedir.. ILO'nun kuruluşundan bugüne kadar 189 Sözleşme ve 202 Tavsiye Kararı kabul edilmiştir.

Üye ülkelerin onaylamış oldukları Sözleşmeleri ne ölçüde uyguladıklarını izlemek üzere kapsamlı ve etkin bir denetim mekanizması oluşturulmuştur. Raporlara ve şikâyetlere dayanan iki tür denetim usulü bulunmaktadır.

Üye ülkelerin onayladıkları sözleşmelerle ilgili olarak ulusal mevzuat ve uygulamaları hakkında belirli aralıklarla ILO'ya gönderdikleri raporlara dayanan denetim sistemine göre, bu raporlar öncelikle Uzmanlar Komitesi tarafından incelenmekte ve tespit edilen aykırılıklar bir rapor halinde Konferansa sunulmaktadır. Konferansta oluşturulan Aplikasyon Komitesi ise bu raporda yer alan ülkelere bir kısmını Komitede sözlü savunma yapmaya davet etmektedir.

Ülkeler ayrıca, ILO tarafından zaman zaman henüz onaylamadıkları sözleşmelerle ilgili olarak da mevcut ulusal mevzuat ve uygulamaya ilişkin rapor vermeye davet edilirler.

Başvuru ve şikâyet hakkına dayanan denetim usulüne göre, şikâyet konusu, ilgili olduğu Sözleşmeye göre ya Sendikal Özgürlükler Komitesi'nde incelenmekte ya da Yönetim Kurulu'nda oluşturulan üçlü yapıda özel bir komitede ele alınmaktadır. Bu şikâyetler neticesinde, Yönetim Kurulu ilgili ülkeye Doğrudan Temas Misyonu gönderilmesine veya Soruşturma Komisyonu kurulmasına karar verebilmektedir.

2.1.1.5. Ülkemiz ile ILO İlişkileri

Türkiye'nin ILO ile ilişkileri 1927 yılına kadar dayanmaktadır. Ülkemiz Milletler Cemiyeti'nin üyesi olmadığı için o yıllarda ILO çalışmalarına gözlemci statüsüyle katılmış, 1932 yılında Milletler Cemiyeti'ne üye olduğunda ILO'nun da üyeliğini kazanmıştır.

Ülkemiz, ILO Yönetim Kurulu'nda 1948-51, 1954-57 ve 1996-99 dönemlerinde "Asil Üye", 1975-78, 1987-90 ve 2002-05 dönemlerinde ise "Yardımcı Üye" sıfatıyla yer almış ve kurul çalışmalarına katılmıştır.

Türkiye, aralarında temel çalışma haklarına ilişkin sekiz sözleşmenin de bulunduğu uluslararası çalışma sözleşmelerinden 56'sını onaylayarak ulusal mevzuatına katmıştır. Bu sözleşmelerden 52'si yürürlüktedir.

Onayladığımız her sözleşmeye ilişkin olarak ILO'ya düzenli aralıklarla ulusal uygulama raporları gönderilmektedir. Bu sözleşmelerden herhangi biriyle ilgili olarak ülkemizin Aplikasyon (Uygulama) Komitesi'ne alınması olasılığı göz önünde bulundurularak konferans öncesinde de hazırlık yapılmaktadır. Ülkemiz aleyhine ILO'ya yapılan şikâyetlere ilişkin hükümet görüşümüz de Genel Müdürlüğümüz tarafından hazırlanmaktadır.

101. Uluslararası Çalışma Konferansı Gündemi

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) her yıl hükümet, işçi ve işveren temsilcilerinin katılımlarıyla gerçekleştirilen konferanslarının 101.'si 30 Mayıs-14 Haziran 2012 tarihleri arasında Cenevre'de yapılmıştır.

Ülkemiz, Konferansa Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Faruk ÇELİK'in başkanlığında hükümet, işçi ve işveren kesimi temsilcilerinden oluşan bir heyetle katılmıştır.

Açılış ve Konferans Komiteleri

Konferans hükümet, işçi ve işveren temsilcilerinin 29 Mayıs 2012 tarihinde yaptıkları hazırlık toplantısını müteakip 30 Mayıs 2012 tarihinde Birleşmiş Milletler Binası Genel Kurul salonunda toplanarak resmen açılmış ve Konferans'ta ele alınacak teknik konuları görüşecek olan Komiteler oluşturulmuştur.

Konferans'ta ele alınan konular ve ilgili komiteler aşağıdaki gibidir:

- I.** ILO Yönetim Kurulu Başkanı'nın ve Uluslararası Çalışma Bürosu Genel Müdürü'nün Raporları,
- II.** Program ve Bütçe Görüşmeleri,

III. Sözleşme ve Tavsiye Kararlarının Uygulanmasına İlişkin Bilgi ve Raporlar (Standartların Uygulanması Komitesi),

IV. Sosyal Koruma Tabanları Konusunda müstakil bir Tavsiye Kararının kabulüne yönelik görüşmeler,

V. Genç İstihdamı Krizi,

VI. ILO'nun 2008 tarihli "Adil Küreselleşme için Sosyal Adalet Bildirgesi"nin ve 1998 tarihli "Çalışmaya İlişkin Temel Haklar ve İlkeler Bildirgesi"nin (Haziran 2010 tarihinde gözden geçirilmiş) izlenmesi çerçevesinde, Çalışmaya İlişkin Temel Haklar ve İlkeler Stratejik Hedefi Üzerine Tekrarlanan Görüşme,

VII. Myanmar'ın, Soruşturma Komisyonu'nun tavsiye kararlarına uyması için Konferans tarafından daha önceden alınan tedbir kararlarının değerlendirilmesi

Konferans, 30 Mayıs 2012 tarihinde Başkan ve Başkan Yardımcılarını seçerek çalışmalara başlamıştır. Konferans Başkanlığına Dominik Cumhuriyeti Başkan Yardımcısı Rafael Francisco de CASTRO, Başkan Yardımcılıklarına ise Hükümet Kesiminden Ürdünlü Rajab SUKAYRİ, İşveren Kesiminden İsviçreli Blaise MATTHEY ve İşçi Kesiminden Kenyalı Francis ATWALI seçilmişlerdir.

Genel Kurul 30 Mayıs'daki toplantısından sonra 6 Haziran 2012 tarihine kadar toplanmamış, ancak Komite çalışmaları 8 Haziran 2012 tarihine kadar devam etmiştir.

Genel Kurul Çalışmaları:

Genel Kurul'da görüşmeler 6 Haziran 2012 tarihinde başlamış ve 14 Haziran 2012 tarihinde sona ermiştir.

Yönetim Kurulu Başkanı, 2011-2012 dönemini içeren süreçte Kurul çalışmaları hakkında Konferansa bir rapor sunmuştur.

Uluslararası Çalışma Bürosu'nun Genel Müdürü her yıl Konferansa, güncel sosyal politika konularında sunduğu raporu 2012 yılında sunmayacağını ve 2011 yılında sunduğu "Yeni Bir Sosyal

Adalet Çağı” isimli raporun güncelliğinin devam ettiğini belirtmiştir. Ayrıca Genel Müdür, 2011 yılında olduğu gibi, 2012’de de işgal edilmiş Arap topraklarındaki çalışanların durumu konusunda bir rapor yayınlamıştır.

Genel Müdür, aynı zamanda 2010-2011 döneminde Uluslararası Çalışma Örgütü’nün program uygulamasına ve sağlanan başarılarla ilişkin bir rapor sunmuştur.

Bu raporlara ilişkin görüşmeler kapsamında hükümet, işçi ve işveren temsilcileri Genel Kurul’a hitap etmiştir.

Bakanımız Sayın Faruk ÇELİK 11 Haziran 2012 tarihinde yaptığı konuşmasına özetle, sosyal adaletin güçlü ekonomik büyüme ile birlikte ön planda tutulması gerektiğini belirterek başlamıştır. Sayın Bakan, küresel ekonomik krizin pek çok farklı sorunları da beraberinde getirdiğini, siyasi iradelerin bu sorunları giderici çözümler üretebildiği müddetçe halkları tarafından başarılı görüleceklerini ifade etmiştir.

Komite Çalışmaları

Bütçe Komitesi

Komite, Uluslararası Çalışma Örgütü’ne üye ülkelerin Örgüt’e ödedikleri katkı paylarına ait güncel durumlarını inceleyerek hazırlanmış olduğu cetveli sunmuş ve buna göre geçmiş yıllara ait borçlu ülkeleri belirlemiştir. 2012 yılı katkı paylarını ödeyemeyen ülkelerin yanı sıra 2011 yılına ve hatta daha evvelki yıllara ait katkı paylarını ödeyemeyen ülkeler de Komite’nin bilgisine sunulmuştur. Ülkemiz 2.232.267 İsviçre Frankı olan 2012 yılına ait katkı payının tamamını ödemiştir.

ILO’nun 2013 yılı bütçesine ilişkin olarak, ILO tarafından önerilen ve BM tarafından revize edilen, ülkelerin ödeyeceği katkı payına ait oranlar bir liste halinde açıklanmıştır. Buna göre Türkiye’nin katkı payı oranı değişmeyerek 2012 yılında olduğu gibi ILO bütçesinin % 0,617 oranında kalmıştır.

Standartların Uygulanması Komitesi

Standartların Uygulanması Komitesi, 117 hükümet, 46 işveren ve 13 işçi kesimi temsilcisi olmak üzere toplam 176 üyeden oluşmuştur. Komite Başkanlığını Brezilya hükümetinden Sergio Paixao PARDO, Başkan Yardımcılıklarını işveren kesimi adına İngiltere’den Christopher SYDER, işçi kesimi adına Belçika’dan Marc LEEMANS yürütmüştür.

101. Konferans'ta bir ilk yaşanmış, işçi ve işveren grubunun anlaşamaması sebebiyle 49 ülkeli geçici listede yer alan ülkelerden hiçbiri özel olarak görüşülmemiştir.

Sosyal Koruma Tabanları Komitesi

Konferansın 4. gündem maddesi olan "Sosyal Koruma Tabanları" konusunda kabul edilmesi öngörülen Tavsiye Kararı için oluşturulan Komite çalışmalarına hükümet kesimini temsil eden komite başkanı ile işçi ve işveren temsilcileri arasından seçilen birer başkan yardımcısının belirlenip oylamaya sunulması ile başlamıştır. Konferans boyunca toplam 16 oturum gerçekleştiren Sosyal Koruma Tabanları Komitesi 79'u hükümet, 38'i işveren ve 72'si de işçi temsilcisi olmak üzere toplam 189 üyeden oluşmuştur. Lüksemburg Hükümeti temsilcisi Jean FEYDER Komite Başkanı, Belçikalı işveren temsilcisi Kris DE MEESTER ile Yeni Zelandalı işçi temsilcisi Helen KELLY ise Komite Başkan Yardımcıları olarak seçilmiştir.

Komite Başkanı ve Başkan yardımcılarının seçiminden sonra Uluslararası Çalışma Bürosu'nun Komite'nin gündemini oluşturan raporları sunulmuş olup, Komite'nin çalışma usulleri belirlenmiştir. İlk oturumlarda, işveren ve işçi grupları, ülke grupları (Afrika, Avrupa Birliği) ve aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 24 hükümet temsilcisi söz almış ve ayrıca, ILO Genel Müdürü Juan SOMAVIA da bir konuşma yapmıştır.

Uluslararası Çalışma Bürosu tarafından Konferans'ın 2011 yılında gerçekleşen 100. Oturumunda sosyal koruma üzerine görüşmeler yapılmış ve ILO Yönetim Kurulu'nun sosyal koruma tabanlarına ilişkin bir tavsiye kararı almasına ilişkin karar metni kabul edilmiştir. Hazırlanan taslak metinler, 2012 yılında gerçekleşen 102. Konferans esnasında üye ülkelerin görüşlerine sunulmuştur. İşveren ve işçi örgütlerinden gelen yanıtların özetlerini ve Büronun yorumlarını içeren ikinci rapora ilişkin olarak üye ülkelerden gelen yorumlar sonucunda raporda muhtemel bir Tavsiye Kararının alınması konusunda geniş bir mutabakata varıldığına gözlemlendiği vurgulanmıştır.

Genel Kurul'da kabul edilen ve 24 maddeden oluşan Sosyal Koruma Tabanları Hakkında 202 Sayılı Tavsiye Kararı'nın içeriği özetle aşağıdaki konulardan oluşmaktadır:

- Yoksulluk, kırılganlık ve sosyal dışlanmayı önlemeyi veya azaltmayı amaçlayacak ve ulusal düzeyde tanımlanmış temel sosyal güvenlik teminatlarının sağlanması.
- Mümkün olan en kısa sürede, temel sosyal güvenlik teminatlarından oluşan Sosyal Koruma Tabanlarının kurulması ve sürdürülmesi.

- İhtiyaç sahibi herkese, yaşam boyunca ulusal düzeyde zaruri olarak tanımlanmış mal ve hizmetlere etkin erişimi birlikte temin eden temel sağlık hizmetlerinin ve gelir güvencesinin asgari düzeyde sağlanması.
- Sosyal Koruma Tabanlarının aşağıdaki asgari dört temel sosyal güvenlik teminatlarından oluşmasının sağlanması:
  - ✓ Analık hizmetleri de dâhil olmak üzere, yararlanılabilirlik, erişebilirlik, kabul edilebilirlik ve kaliteli olma ölçütlerine uyan temel sağlık hizmetleri gibi ulusal düzeyde tanımlanmış mal ve hizmetlerin tamamına erişim;
  - ✓ Beslenme, eğitim, bakım ve diğer gerekli mal ve hizmetlere erişim sağlayacak şekilde, çocuklar için en azından ulusal düzeyde tanımlanmış asgari seviyede temel gelir güvencesi;
  - ✓ Özellikle hastalık, işsizlik, analık ve maluliyet hallerinde, çalışma yaşında olup yeterli gelir kazanamayan kişiler için en azından ulusal düzeyde tanımlanmış asgari seviyede temel gelir güvencesi;
  - ✓ Yaşlı kişiler için en azından ulusal düzeyde tanımlanmış asgari seviyede temel gelir güvencesi.
- Sosyal güvenliğin genişletilmesi için ulusal stratejilerin oluşturulması ve uygulanması.

Sosyal Koruma Komitesi çalışmaları kapsamında Tavsiye Kararı metnini takiben bir de sonuç metni yayımlanmıştır. Söz konusu metinde, Sosyal Koruma Komitesi'nin kabul ettiği Tavsiye Kararı'nın uygulanmasına yönelik talepler yer almaktadır.

Genç İstihdamı Krizi Komitesi

Konferansın bir diğer gündem maddesi olan Genç İstihdam Krizi için oluşturulan Komite'nin başkanlığını Cezayir Hükümet Temsilcisi Nureddin BARDAD-DAİDJ, başkan yardımcılıklarını ise işveren grubu adına Suudi Arabistan İşveren Temsilcisi Noura Saleh ALTURKİ ile işçi grubu adına Bulgaristan İşçi Temsilcisi Plamen DİMİTROV yapmıştır.

Hükümet, işçi ve işveren temsilcilerinin katılımlarıyla 15 oturumda gerçekleşen Komite çalışmalarının ilk oturumu 31 Mayıs 2012 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Komite çalışmalarının ilk bölümünde aşağıdaki altı konu üzerinde görüşmeler yapılmıştır.

- Ekonomik ve Sektörel Politikalar
- Eğitim, Mesleki Eğitim, Beceri, Okuldan İşe Geçiş
- İstihdam Politikaları
- Genç Girişimciliği ve Bağımsız Çalışma
- Gençlerin Hakları
- Gelecekte Atılacak Adımlar

İlk oturumda Komite Başkanı ve yardımcıları seçildikten sonra Uluslararası Çalışma Örgütü'nün "Genç İstihdam Krizi: Harekete Geçme Zamanı" başlıklı raporuna ilişkin bir sunum yapılmıştır.

15. Oturumda ise hükümet, işçi ve işveren temsilcilerinin üzerinde mutabakata vardığı "Genç İstihdamına İlişkin Sonuç Kararı" kabul edilmiştir.

Çalışmaya İlişkin Temel Hak ve İlkeler Komitesi

Komite çalışmalarında aynı zamanda ILO'nun sekiz temel sözleşmesinin de konuları olan sendika özgürlüğü ve toplu pazarlık hakkının etkili kabulü; cebri çalışma ve angaryanın her türünün ortadan kaldırılması; çocuk işçiliğinin etkin biçimde yok edilmesi ve meslek ve istihdamda ayrımcılığın ortadan kaldırılması konuları ele alınmıştır. ILO'nun 1998 tarihli Çalışmaya İlişkin Temel Hak ve İlkeler Bildirgesi ve 2008 tarihli Adil Bir Küreselleşme için Sosyal Adalet Bildirgesi komite çalışmalarının temelini oluşturmaktadır. Komitenin ana amacı bir eylem planı oluşturmaktır. Katılımcı sayısı değişmekle birlikte Komite çalışmalarına 30 Mayıs 2012 ile 11 Haziran 2012 tarihleri arasında en az 119 (103 Hükümet temsilcisi, 5 işveren temsilcisi ve 11 işçi temsilcisi) en fazla 178 (94 hükümet temsilcisi, 24 işveren temsilcisi, 60 işçi temsilcisi) üye ülke katılımcısı iştirak etmiştir.

Komite'nin ilk oturumu, 30 Mayıs 2012 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Komite başkanlığına Avustralya'dan G. VİNES, başkan yardımcılıklarına işveren kesimini temsilen ABD'den E. POTTER ve Fransa'dan Y. VEYRİER seçilmiştir. Komite'nin başkan ve başkan yardımcılarının seçiminden sonra gündeme ilişkin olarak taslak program kabul edilmiştir. Taslak eylem planının temel önceliğini ILO'nun temel sözleşmelerinin evrensel boyutta imzalanmasına yönelik alınması gereken inisiyatifler, ülkelerle ortak programlar düzenlenmesi ve bu konuda ILO'nun imkânlarının koordinasyonu çerçevesinde, Komite'nin öncelikli tartışılan konularından birisini temel haklar ve ilkeler konusunda ortak çalışmalar yürütülmesi ve ILO'nun bu konuda yapması gerekenler oluşturmuştur. 8 temel ILO sözleşmesinin evrensel boyutta onaylanmasına yönelik amacın ILO'nun

temel öncelikleri arasında yer alması gerektiği vurgulanmış, onaylamanın yanında uygulamanın da önemine vurgu yapılmıştır.

Çalışmaya ilişkin temel haklar ve ilkeler konusunda üye ülkeler açısından temel sözleşmelerdeki eksikliklerin tamamlanması, konuyla ilgili belgelerin desteklenmesi ve çalışma hayatına ilişkin temel hak ve ilkelere dair yeni standartlar belirlenmesi bağlamında 2012-2016 yıllarını kapsayacak bir eylem planının kabulüne ilişkin Komite çalışmaları taslak metin üzerinde Konferans süresince 12 oturumda sürdürülmüştür.

Taslak eylem planında ana hatlarıyla çalışma hayatında temel hak ve ilkelerin evrensel olarak kabul görmesi, geliştirilmesi; herkes için ulaşılabilir olması; ulusal düzeyde tam anlamıyla uygulanması gerektiği; bu hak ve ilkelerin hayata geçirilmesinde ILO'nun temel sözleşmeleri yanında konuya ilişkin diğer belgelerinin de uyum ve koordinasyonunun gerekli olduğu değerlendirilmiş, etkin bir planlama ve yeterli kaynak sağlanmasının şart olduğuna, teknik işbirliği ve kapasitenin geliştirilmesinin zaruriyetine ve araştırma kapasitesinin güçlendirilmesi gerektiğine vurgu yapılmıştır.

Komite tarafından Genel Kurul'a sunulan taslak rapor, 13 Haziran 2012 tarihinde kabul edilmiştir.

Yıllar İtibariyle Ülkemizin Standartların Uygulanması Komitesi Gündemine Alındığı Sözleşmeler:

<u>Yıl</u>	<u>Sözleşme No. ve Konusu</u>
1981	94-Kamu Sözleşmelerinde Çalışma Şartları Hükümleri 95-Ücretin Korunması 119-Makinalardan Korunma
1982	95-Ücretin Korunması 119-Makinalardan Korunma
1983	95-Ücretin Korunması 98-Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı (<i>Özel Paragraf</i>) 111-İş ve Meslekte Ayırmacılık (<i>Özel Paragraf</i>) 119-Makinalardan Korunma
1984	98-Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı (Doğrudan Temas Misyonu istedik) 111-İş ve Meslekte Ayırmacılık

1985	95-Ücretin Korunması 98-Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı 111-İş ve Meslekte Ayırmıcılık
1986	98-Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı (<i>Listede yer almış, ancak sözlü görüşme olmamıştır</i>)
1987	98-Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı 111-İş ve Meslekte Ayırmıcılık
1988	98-Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı
1989	98-Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı 111-İş ve Meslekte Ayırmıcılık (<i>Özel Paragraf</i>)
1990	111-İş ve Meslekte Ayırmıcılık
1991	98-Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı 111-İş ve Meslekte Ayırmıcılık
1992	-
1993	98-Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı
1994	98-Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı
1995	26-Asgari Ücret Tesbit Usulü 98-Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı
1996	98-Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı
1997	87-Sendika Özgürlüğü ve Sendikalaşma Hakkının Korunması
1998	98-Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı
1999	-
2000	98 -Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı
2001	158 – Hizmet İlişisine İşveren tarafından Son Verilmesi
2002	122 – İstihdam Politikası
2003	-
2004	-
2005	87-Sendika Özgürlüğü ve Sendikalaşma Hakkının Korunması
2006	-
2007	87-Sendika Özgürlüğü ve Sendikalaşma Hakkının Korunması
2008	-
2009	87-Sendika Özgürlüğü ve Sendikalaşma Hakkının Korunması
2010	87-Sendika Özgürlüğü ve Sendikalaşma Hakkının Korunması
2011	87-Sendika Özgürlüğü ve Sendikalaşma Hakkının Korunması

2012 Mutabakat sağlanamadığından, hiçbir ülke sözlü açıklamada bulunmak için Komite'ye davet edilmemiştir.

2.1.2. AVRUPA KONSEYİ (AK)

Avrupa Konseyi aralarında ülkemizin de bulunduğu 13 ülke tarafından (Belçika, Danimarka, Fransa, Hollanda, İngiltere, İrlanda, İsveç, İtalya, Lüksemburg ve Norveç, Yunanistan ve İzlanda) kurulmuştur. Merkezi Strazburg'da bulunan AK' ya halen 47 üye ülke bulunmaktadır.

AK, savunma konuları dışında toplumun karşılaştığı tüm temel sorunlar ile ilgilenmektedir. Bunlar, insan hakları, hukuk alanında işbirliği, medya, eğitim, kültür, spor, gençlik, sağlık, yerel yönetimler, bölgesel planlama, çevre, aile ve sosyal güvenlik sorunlarıdır. Örgütün statüsünde ekonomik konularda da faaliyet gösterilmesi öngörülmekle birlikte, uygulamada bu alandaki çalışmalar sınırlı kalmaktadır.

AK'nin yukarıda belirtilen alanlardaki çalışmaları, genellikle sözleşme ya da protokol hazırlanması ile gerçekleşmektedir. Hâlihazırda AK tarafından hazırlanmış olan 194 Sözleşme ve 350 Protokol bulunmaktadır. AK Sözleşme ve Protokolleri, üye ülkelerin mevzuatlarının uyumlaştırılmasını, bu suretle Avrupa düzeyinde ortak normlar ve ortak bir hukuk düzeni oluşturulmasını amaçlamaktadır.

Bakanlığımızca katılım ve katkı sağlanan Avrupa Konseyi çalışmaları aşağıda özetlenmiştir.

2.1.2.1. Avrupa Sosyal Şartı ve Revize Sosyal Şart

Avrupa Sosyal Şartı (ASS) demokratik sistemlere tam işlerlik kazandırılabilmesini teminen, özellikle ekonomik ve sosyal alanlarda insan haklarının güvence altına alınmasını amaçlayan temel bir insan hakları sözleşmesidir.

Avrupa Sosyal Şartı, Avrupa Konseyi'nin insan hakları alanında kabul ettiği en önemli iki temel belgeden birini oluşturmaktadır. Birincisi 1950 tarihli İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi olup, medeni ve siyasi hakları düzenlemektedir. İkincisini oluşturan Avrupa Sosyal Şartı ise çalışma, sosyal güvenlik-sosyal refah, sağlık ve bunlarla ilgili diğer alanlarındaki temel insan haklarına ilişkin hükümleri içermektedir.

Avrupa Sosyal Şartı'nın öngördüğü denetim sistemi çerçevesinde Bakanlığımızca Şart'ın onayladığımız madde ve fıkralarının ülkemizde uygulanmasına ilişkin rapor hazırlanmakta ve hazırlanan ulusal raporlar Avrupa Konseyi'ne sunulmaktadır.

1961 tarihli Avrupa Sosyal Şartı toplam 19 madde ve 72 fıkradan oluşmaktadır. Avrupa Sosyal Şartı'nın 19 maddesinden 7'si temel (**çekirdek**) maddeler (**1, 5, 6, 12, 13, 16 ve 19**) olarak kabul edilmektedir. . Söz konusu maddeler aşağıda belirtilmiştir.

1. Madde : Çalışma hakkı

2. Madde : Adil çalışma şartları hakkı

3. Madde : Güvenli ve sağlıklı çalışma koşulları hakkı

4. Madde : Adil bir ücret hakkı

5. Madde : Örgütlenme hakkı

6. Madde : Toplu pazarlık hakkı

7. Madde : Çocukların ve gençlerin korunma hakkı

8. Madde : Çalışan kadınların korunma hakkı

9. Madde : Mesleki yönlendirme hakkı

10. Madde : Mesleki eğitim hakkı

11. Madde : Sağlığın korunması hakkı

12. Madde : Sosyal güvenlik hakkı

13. Madde : Sosyal ve tıbbi yardım hakkı

14. Madde : Sosyal refah hizmetlerinden yararlanma hakkı

15. Madde : Özürlü kişilerin bağımsızlık, toplumsal bütünleşme ve toplum yaşamına katılma hakkı

16. Madde : Ailenin sosyal, hukuksal ve ekonomik korunma hakkı

17. Madde : Çocukların ve gençlerin sosyal, hukuksal ve ekonomik korunma hakkı

18. Madde : Diğer Akit Taraf ülkesinde kazanç getirici bir işte çalışma hakkı

19. Madde : Göçmen işçiler ve ailelerinin korunma ve yardım hakkı

(Not: Koyu olarak yazılmış maddeler temel olan maddeleri göstermektedir.)

1961 tarihli Avrupa Sosyal Şartı, Ülkemiz tarafından 4 Temmuz 1989 tarihinde onaylanmış ve 24 Aralık 1989 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

5 Kasım 1990 tarihinde Roma'da düzenlenen İnsan Hakları Bakanlar Konferansı'nda alınan karar doğrultusunda; bir yandan kişisel, politik, ekonomik, sosyal ve kültürel olarak insan haklarının bütünlüğünü korumak, diğer yandan, Avrupa Sosyal Şartına yeni bir güç kazandırmak üzere, Şartın

kabulünden sonra meydana gelen sosyal değişiklikler de alınarak, Şart güncelleştirilmiş, 1988 tarihli katma protokolde yer alan haklar ile bir takım yeni hakları ihtiva eden yeni bir Sosyal Şart hazırlanmıştır. 1961 tarihli Avrupa Sosyal Şartı'nın yerine geçen Gözden Geçirilmiş (Revize) Avrupa Sosyal Şartı, 3 Mayıs 1996 tarihinde imzaya açılmış ve 1 Temmuz 1999 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Gözden Geçirilmiş (Revize) Avrupa Sosyal Şartı tek bir metin halinde 1961 tarihli Şart ile garanti altına alınan haklarla birlikte, 1988 tarihli Ek Protokol'ün içerdiği **4 hakkı** (*istihdamda fırsat ve muamele eşitliği hakkı, bilgi ve danışma hakkı, çalışma koşulları ve çalışma ortamının tespit ve iyileştirilmesinde yer alma hakkı ve yaşlıların sosyal korunma hakkı*) ve bunlara ilaveten **8 yeni hakkı** (*işe son verilmesinde korunma hakkı, işverenin iflas etmesi durumunda işçilerin taleplerinin korunma hakkı, onurlu çalışma hakkı, aile sorumluluğu taşıyan işçilerin fırsat eşitliğinden yararlanma ve eşit muamele görme hakkı, işletmede çalışan işçi temsilcilerinin korunma ve kendilerine tanınan kolaylıklardan faydalanma hakkı, toplu işten çıkarma yöntemlerine ilişkin bilgilendirilme ve danışılma hakkı, yoksulluk ve sosyal dışlanmaya karşı korunma hakkı ve konut hakkı*) ihtiva etmektedir.

Gözden Geçirilmiş (Revize) Avrupa Sosyal Şartı **31 madde** ve toplam **98 fıkra**'dan oluşmaktadır. Gözden Geçirilmiş (Revize) Avrupa Sosyal Şartının 31 maddesinden 9'u temel (**çekirdek**) maddelerdir. (**1, 5, 6, 7, 12, 13, 16, 19 ve 20**) Gözden Geçirilmiş (Revize) Avrupa Sosyal Şartı, 1961 tarihli Sosyal Şart'a göre iki yeni temel madde daha içermektedir (7. ve 20. Maddeler).

Ülkemiz tarafından 6 Ekim 2004 tarihinde imzalanan ve 27 Haziran 2007 tarihinde onaylanan Gözden Geçirilmiş (Revize) Avrupa Sosyal Şartı, ülkemiz açısından 1 Ağustos 2007 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunmaktadır.

Ancak anılan Revize Şart'ın;

- 2. maddesinin (Adil Çalışma Koşulları Hakkı), “en az dört haftalık ücretli yıllık izin sağlamayı” öngören 3. fıkrasına,
- 4 maddesinin (Adil Bir Ücret Hakkı), “Çalışanların kendilerine ve ailelerine iyi bir yaşam düzeyi sağlayacak ücret hakkına sahip olduklarını tanımayı” öngören 1. fıkrasına,
- işçi/memur ayırımı yapmaksızın tüm çalışanlar ile işverenlerin ulusal ve uluslararası örgütler kurma ve bu örgütlere üye olma özgürlüğünü öngören 5. maddesine (Örgütlenme Hakkı),

- tüm çalışanlar ile işverenlerin toplu pazarlık hakkını düzenleyen 6. maddesine (Toplu Pazarlık Hakkı)

ülkemizin kalkınmışlık düzeyi, sosyo-ekonomik şartları ve iç mevzuatımızdaki düzenlemeler dikkate alınarak çekince konulmuştur.

Ülkemiz, 1961 tarihli Avrupa Sosyal Şartı'nın, temel ve temel olmayan maddelerinin uygulanmasına ilişkin olarak 2012 yılı itibarıyla Avrupa Konseyi'ne 19 adet Ulusal Rapor sunmuştur.

2007 yılından beri konu grupları halinde sunulan Şart raporlarının 2013 yılında Avrupa Konseyi'ne sunulan ve 1 Ocak 2008-31 Aralık 2012 tarihlerini kapsayan 5. dönem Ulusal Raporumuzun maddeleri sağlık, sosyal güvenlik ve sosyal korumayı ele alan 2. Gruba ait olan;

Madde 3- Güvenli ve Sağlıklı Çalışma Koşullarına Sahip Olma Hakkı,

Madde 11- Sağlığın Korunması Hakkı,

Madde 12- Sosyal Güvenlik Hakkı,

Madde 13- Sosyal ve Tıbbi Yardım Hakkı,

Madde 14 - Sosyal Refah Hizmetlerinden Yararlanma Hakkı,

Madde 23 - Yaşlıların Sosyal Korunma Hakkı ve

Madde 30- Toplumsal Dışlanma ve Yoksulluğa Karşı Korunma Hakkına

dair hükümlerinin ülkemizdeki uygulanması, bu alanlarda mevzuatımızda meydana gelen değişiklikler ve bunlara ilişkin istatistik verileri içermektedir.

a) Avrupa Sosyal Şartı Hükümet Uzmanları Komitesi

Avrupa Konseyi üyesi ülkelerin temsilcilerinden oluşan Avrupa Sosyal Şartı ve Sosyal Güvenlik Kodu Hükümet Komitesi'nin, 125. dönem toplantısı 26-30 Mart 2012 tarihleri arasında; 126. dönem toplantısı ise 9-12 Ekim 2012 tarihleri arasında Fransa'nın Strazburg şehrinde gerçekleştirilmiştir.

Ülkemizin Genel Müdürlüğümüz uzmanlarınca temsil edildiği söz konusu toplantılarda, Avrupa Sosyal Haklar Komitesi (ASHK) tarafından yapılan hukuki incelemenin ardından ülkelerin Şart'a

aykırı mevzuat uygulamaları ele alınarak görüşülmüş, ilgili ülkelere yönelik yaptırımlar karara bağlanmıştır.

Anılan toplantılarda ülkemizin Şart'a uyumsuz bulunduğu çocuk, aile ve göçmen işçi haklarına ilişkin Şart'ın 7/1, 7/3, 7/4, 7/8, 16, 17/1, 19/4 ve 19/10 maddeleriyle ilgili savunma yapılmıştır.

b) Sosyal Uyum Komitesi (CDCS)

Sosyal Uyum Komitesi (CDCS), Bakanlar Komitesi'nden sonraki en üst düzey komite olup, Sosyal Uyum Genel Müdürlüğü (DG III) çatısı altında faaliyetlerini sürdürmektedir. Bakanlığımızdan Komiteye ülkemiz adına düzenli katılım sağlanmaktadır.

Bu kapsamda, Komite'nin 9-11 Mayıs 2012 tarihleri arasında gerçekleştirmiş olduğu 25. dönem toplantısına ve İstanbul Konferansı Uzman Memurlar Çalışma Grubu 4. toplantısına katılım sağlanmıştır. Bu toplantılarda, Komite ve Çalışma Grubu üyelerine İstanbul Konferansı hakkında bilgi verilmiştir.

Ülkemiz ev sahipliğinde 11-12 Ekim 2012 tarihlerinde İstanbul'da "Herkes için güvenli bir gelecek inşa etmek" konulu Avrupa Konseyi Sosyal Uyumdan Sorumlu Bakanlar 2. Konferansı gerçekleştirilmiştir. Konferansa, gözlemci statüsündeki ülkeler de dahil olmak üzere, toplam 40 ülke ile birçok uluslararası/uluslar üstü kuruluş ve AK'nın ilgili alt komitelerinden üst düzey yetkililerce katılım sağlanmış olup, Konferansta 250 civarında temsilci kaydedilmiştir.

c) Göçmen İşçilerin Hukuki Statüsü Hakkında Avrupa Sözleşmesi Danışma Komitesi (T-MG)

Göçmen İşçilerin Hukuki Statüsü Hakkında Avrupa Sözleşmesi Danışma Komitesi toplantıları 1984 yılı Nisan ayından bu yana yapılmaktadır.

Göçmen İşçilerin Yasal Statüsüne İlişkin Avrupa Sözleşmesinin en son periyodik raporu 1997'de hazırlanmış ve Sözleşmenin uygulanmasının izlenmesinden sorumlu Uzmanlar Komitesi toplantısı ise 26 Mart 2003 tarihinde yapılmıştır. Komite, uzun bir aradan sonra, 14. Toplantısını 22-23 Ekim 2009 tarihlerinde ülkemizin ev sahipliğinde Nevşehir'de gerçekleştirmiştir. Sözleşmenin 31 Aralık 2011 tarihi itibarıyla ülkemizde uygulamasına dair 9. ulusal raporumuz hazırlanarak 2012 yılı Nisan ayında Dışişleri Bakanlığına gönderilmiştir.

Göçmen İşçilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Avrupa Sözleşmesi'nin uygulanmasına ilişkin 8. dönem raporu 16-17 Haziran 2011 tarihlerinde İtalya'nın Başkenti Roma'da gerçekleştirilen ve Bakanlığımızca aktif katılım sağlanan 16. Danışma Komitesi toplantısında kabul edilmiş ve bilahare yapılan yazışmalar neticesinde nihai şekli verilmiştir.

ç) Sosyal Korumaya İlişkin Karşılaştırmalı Bilgi Sistemi (MISSCEO)

MISSCEO Sosyal Uyum Komitesi'nin (CDCS) bir alt komitesidir. AK Sosyal Korumaya İlişkin Karşılaştırmalı Bilgi Sistemi (MISSCEO) Komitesi, üye ülkelerin sosyal güvenlik mevzuat ve uygulamalarını karşılaştırmalı olarak incelemektedir.

Sosyal Korumaya İlişkin Karşılaştırmalı Bilgi Sistemi (MISSCEO) Komitesinin 2012 yılında 5-6 Temmuz 2012 tarihlerinde Hırvatistan'ın başkenti Zagreb'de yapılan toplantısına Bakanlığımızdan katılım sağlanmıştır. Ayrıca, MISSCEO için gerekli bilgiler Konsey'e sunulmuştur.

2.1.3. İKTİSADİ İŞBİRLİĞİ VE GELİŞME TEŞKİLATI (OECD)

İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı'nın (OECD), başta İstihdam, İşgücü ve Sosyal İşler Komitesi (ELSA) ve Yerel Ekonomi ve İstihdamın Geliştirilmesi Programı (LEED) olmak üzere, Bakanlığımız görev alanına giren konularda yürüttüğü çalışmalarını izlenerek, düzenlenen toplantılara merkezden veya Paris Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşaviriliğinden katılım sağlanmakta, ülkemiz mevzuatı ve uygulamaları ile diğer ilgili konularda istenilen bilgi, belge ve görüşler hazırlanarak OECD'ye iletilmektedir.

Bu kapsamda, OECD'nin İstihdam, İşgücü ve Sosyal İşler Komitesi, Sosyal Politika Çalışma Grubu toplantısı 29-30 Kasım 2012 tarihlerinde Paris'te yapılmış, söz konusu toplantıya Paris Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşaviri tarafından katılım sağlanmıştır. Toplantıda özetle, kriz dönemlerinde sosyal koruma sistemlerinin işleyişinin daha iyi değerlendirilmesi amacıyla, sosyal yardımlar ve sigorta ödenekleri konusunda 2010 yılında AB Komisyonu ile işbirliği içerisinde veri tabanı oluşturma çalışmalarına başlandığı ve çalışma sonuçlarının 2013 yılında yayınlanacağı belirtilmiş, aylıkların genel görünümü, entegre sosyal hizmetler ve çocuk bakımı maliyetleriyle ilgili diğer konular ele alınmıştır.

PIAAC olarak bilinen "Uluslararası Yetişkin Becerilerinin Ölçülmesi Programı" 15-65 yaş grubundaki yetişkinlerin eğitim durumları, eğitimlerinden edinmiş oldukları birikimleri, bu birikimlerin iş hayatına geçişte ne şekilde kullanıldığı ve eğitim sisteminin sosyo-ekonomik hayatın gereklerine ne şekilde yanıt verdiği hususlarında istatistiki bilgi toplanmasını ve karşılaştırılmalı değerlendirmelerde bulunulmasını amaçlamaktadır. Anılan Programın ikinci turuna ülkemiz adına Bakanlığımızdan 31 Aralık 2011 tarihi itibarıyla katılım sağlanmıştır. 1 Ocak 2012 tarihinde başlayan Program 5 yıl sürecektir. Programın yürütülmesinden Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanlığı sorumlu olup, Genel Müdürlüğümüz koordinasyonu sağlamaktadır.

2.1.3.1. G20 Platformu

Küresel ekonomik ve mali istikrarın sağlanması ve teşvik edilmesi için gayri resmi bir tartışma ve görüş alışverişi ortamı olan G20, 25 Eylül 1999 tarihinde gerçekleştirilen G7 Maliye Bakanları ve Merkez Bankası Başkanlarının Washington Toplantısı'nda G20 resmen ilan edilmiştir.

2.1.3.2. Üyeleri

Avrupa Kıtası'ndan G8 üyesi de olan 4 ülke (Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya). Afrika Kıtası'ndan Güney Afrika. Asya Kıtası'ndan Türkiye, Çin Halk Cumhuriyeti, Endonezya, Güney Kore, Hindistan, Japonya, Rusya ve Suudi Arabistan olmak üzere 8 ülke. Amerika Kıtası'ndan ABD, Arjantin, Brezilya, Kanada ve Meksika olmak üzere 5 ülke. İle Okyanusya Kıtası'ndan Avustralya ve Avrupa Birliği'nin de katılımıyla 20 üyeden oluşmuştur.

2.1.3.3. G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları Toplantıları

G20 Ülkeleri Devlet ve Hükümet Başkanlarının 24–25 Eylül 2009 tarihlerinde ABD'nin Pittsburgh kentinde gerçekleştirdikleri Zirvede, ülke liderleri, gelecekteki ekonomik büyüme için istihdama yönelik bir çerçeve oluşturulmasının önemi hakkında mutabık kalmışlardır. Ayrıca dünya ekonomisi tam sağlıklı bir yapıya, çalışanlar ise insan onuruna yakışır bir işe kavuşuncaya kadar çalışmalarına devam etme kararını vermişlerdir. Bu amaçla aynı Zirvede, 2010 yılı Haziran ayında Kanada'da gerçekleştirilecek Liderler Zirvesi öncesi Çalışma ve İstihdam Bakanlarının bir araya gelmesi kararı da alınmıştır.

G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları ilk toplantısı 19 Nisan 2010'da sosyal taraflarla yapılan görüşmelerle başlamış, 20-21 Nisan 2010 tarihlerinde gerçekleştirilen Bakanlar Toplantısında ülke liderlerine sunulan Tavsiye Kararlarının kabulüyle neticelenmiştir.

26-27 Eylül 2011 tarihlerinde Paris'te Fransa'nın dönem başkanlığında Çalışma ve İstihdam Bakanları 2. kez bir araya gelerek 3-4 Kasım 2011 tarihlerinde Cannes'da toplanacak ülke liderlerine Tavsiye Kararlarını hazırlamışlardır. Ayrıca Çalışma ve İstihdam Bakanları 2. toplantıları çerçevesinde, 26 Eylül 2011 tarihinde sosyal taraflarla görüşmelerde bulunmuşlardır.

G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları 3. Toplantısı 17-18 Mayıs 2012 tarihlerinde Meksika'nın Guadalajara şehrinde gerçekleştirilmiştir. Meksika Dönem Başkanlığı süresince Çalışma ve İstihdam Bakanları Toplantısı çalışmalarına paralel olarak genç işsizliği üzerinde G20 ülkeleri Kamu İstihdam Kurumlarının uzmanlarından oluşan İstihdam Görev Gücü çalışmalarını sürdürmüştür. Çalışmalar sonucunda, G20 Gençlik Stratejisi ve Nitelikli Çıracılık Temel İlkeleri Belgeleri hazırlanmıştır.

Çalışma ve İstihdam Bakanları Toplantısı sonucunda bakanlarca kabul edilen Bildirgede;

- Kaliteli istihdamın ve saygın işlerin sağlanması,
- Genç istihdamının desteklenmesi ve
- Sürdürülebilir kalkınma bağlamında, kaliteli istihdam yaratan kapsayıcı yeşil büyümenin teşvik edilmesikonularında karara varılmıştır.

Aynı kararlar, 18-19 Haziran 2012 tarihlerinde Los Cabos - Meksika'da gerçekleşen Liderler Zirvesinin sonuç bildirgesinde de desteklenmiştir.

Kısaca özetlendiğinde, G20 ülkeleri Liderleri,

- Makroekonomik kararların merkezine kaliteli/insan onuruna yakışır işlerin yerleştirilmesi,
  - Yaratılan işlerin işsizliği azaltması ve sosyal içermeyi desteklemesi,
  - Dezavantajlı grupların istihdamına özel ilgi gösterilmesi,
  - Gençlerin istihdamında okuldan-işe geçiş ve çıracılık uygulamalarının teşvik edilmesi ve
  - Çalışmaların sosyal taraflarla eşgüdümde götürülmesi
- hususlarını vurgulamışlardır.

Öte yandan 2015 yılında ülkemiz G20 dönem başkanlığını üstlenecek olup, 2014 yılı dönem başkanı Avustralya ile birlikte ülkemizin Eş başkanlık görevi başlayacaktır. 17-18 Mayıs 2012

tarihlerinde Guadalajara’da (Meksika) gerçekleştirilen G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları Toplantısı Sonuç Bildirgesi ekte yer almaktadır.

2.2. AVRUPA BİRLİĞİ İLE İLGİLİ GELİŞMELER

2012 yılında AB’ye Danimarka ile Güney Kıbrıs Rum Yönetimi dönem başkanlığı yapmıştır. Bu dönem itibarıyla kaydedilen gelişmelerden bazıları aşağıda yer almaktadır.

2.2.1. Danimarka AB Dönem Başkanlığının Politika Öncelikleri

Danimarka, AB Dönem Başkanlığı görevini 1 Ocak 2012 tarihinde Polonya’dan devralmıştır. 1973 yılında Avrupa Birliği’ne katılan Danimarka, yedinci kez AB Dönem Başkanlığı görevini üstlenmektedir. Danimarka AB Dönem Başkanlığı’nın politika öncelikleri dört başlık altında toplanmaktadır:

- Sorumlu Bir Avrupa

Avrupa’nın ekonomik ve finansal durumu özellikle de egemen olan borç krizi, Danimarka Dönem Başkanlığı süresince gündemin üst sırasında yer almıştır. 9 Aralık 2011 tarihinde düzenlenen AB Liderler Zirvesi’nde alınan mali disiplinin güçlendirilmesi ve ekonomik istikrarın sağlanmasına yönelik Avrupa Konseyi kararları önümüzdeki aylarda uygulanacaktır. Bu kararların amacı, AB Dönem Başkanı Danimarka’nın hedefleriyle paraleldir, “daha sorumlu bir Avrupa” hedefi politika öncelikleri arasında ilk sırada yer almaktadır. Danimarka, tüm üye ülkelerin kamu maliyesi konsolidasyonu için gereken tedbirleri almaları ve reformları hayata geçirmelerinin temini amacıyla kendi Dönem Başkanlığı süresince çabalarını daha etkin ve kapsamlı yeni ekonomik yönetim kurallarının ve daha güçlü mali düzenlemelerin uygulanması alanında yoğunlaştırmıştır.

- Dinamik Bir Avrupa

Tek Pazar’ın büyüme potansiyelinin geliştirilmeye devam edilmesi Danimarka Dönem Başkanlığı’nın ikinci hedefi olmuştur. Tek Pazar 2012 yılında 20. yılını kutlamıştır. Danimarka Dönem Başkanlığı, yenilikçi şirketlerin teşvik edilmesi ve daha yeşil ve sürdürülebilir büyümenin desteklenmesine yönelik çabalarını sürdürmüştür. Dönem Başkanlığı aynı zamanda,, AB genelinde araştırma ve yenilikçiliği desteklemek amacıyla 1 Ocak 2014 tarihinden itibaren yürürlüğe girecek olan “Horizon 2020 (Ufuk 2020) Araştırma ve Yenilikçilik Çerçeve Programı”nın hazırlıklarına

odaklanmıştır. Dönem Başkanlığı süresince, hem Dünya Ticaret Örgütü nezdinde, hem de özellikle Japonya, Hindistan, Kanada ve Tunus ile ikili ticaret anlaşmaları aracılığı ile Avrupa iş dünyası için yeni ticaret olanakları oluşturulması amacıyla çalışmalar yürütülmesini de hedeflemiştir.

- Yeşil Bir Avrupa

Ekonomik büyümenin kaynak ve enerji tüketimini artırmadan sağlanması öncelikli hedef olarak benimsenmiştir. Yeşil ve sürdürülebilir kalkınmanın teşviki için etkin bir gündem oluşturulması, Danimarka AB Dönem Başkanlığı'nın bir başka önceliği olmuştur. Yeşil büyümenin, tarım, balıkçılık, bütünleşme, ulaştırma ve Tek Pazar politikalarında yapılacak düzenlemelerle desteklenmesi hedeflenmiş, Rio +20 BM Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı hazırlıkları ile 7. Çevre Eylem Programı da Danimarka AB Dönem Başkanlığı için önemli gündem başlıkları arasında yer almıştır. Dönem Başkanlığı, kaynak ve enerji verimliliğinin artırılması için tedbirlerin alınmasına AB'nin temel enerji tasarrufunu 2020'ye kadar %20 oranına çıkarma hedefine destek amacıyla 2011 Avrupa Enerji Verimlilik Planı'nı takiben yeni enerji verimliliği yönetmeliği hazırlanması konusuna odaklanacaktır.

- Güvenli Bir Avrupa

-2014 Stockholm Programı'nın uygulamasının devamı Danimarka'nın Dönem Başkanlığı'nın adalet ve içişleri alanındaki en temel sorumluluğu olacaktır. Bu kapsamda üçüncü ülkelerden göçün daha iyi bir şekilde yönetilebilmesi için Güneydoğu Akdeniz ve AB'nin güney ve güneydoğu sınırındaki gelişmeler önem kazanmaktadır. AB Danimarka Dönem Başkanlığı Ortak Avrupa Sığınma Sistemi çalışmalarının 2012 yılı sonuna kadar tamamlanması için gösterilen çabalara destek verecek ve Sığınma Prosedürleri Yönetmeliği, Kabul Şartları Yönetmeliği, Dublin Düzenlemesi ve Eurodac Düzenlemesi'ne yapılması teklif edilen değişiklikler alanında somut sonuçlar alınması için çalışacaktır. AB Dönem Başkanlığı'nın öncelikleri arasında, Schengen sisteminin güçlendirilmesi ve bunun için Vize düzenlemesine bir koruma maddesi eklenmesi ile bir Schengen denetim ve gözetim mekanizması kurulması gibi tedbirler yer almaktadır.

2.2.2. AB'de Genişleme Politikası

AB Dönem Başkanlığını 1 Ocak 2012'de üstlenen Danimarka AB'nin genişleme politikasıyla ilgili bir durum değerlendirmesi yayımlamıştır. Genişleme politikasının AB'nin güvenliği ve küresel siyasi gücü açısından önemli olduğunu, ayrıca Tek Pazar'ın genişlemesinin de ticari faydaları

bulduğunu vurgulayan Danimarka, Dönem Başkanlığı görevini sürdüreceği altı aylık dönem içerisinde Türkiye ile iki başlıkta müzakerelere başlanmasının hedeflediğini de duyurmuştur.

2.2.3. Güney Kıbrıs Rum Yönetimi AB Dönem Başkanlığının Politika Öncelikleri

Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, 2012 yılının ikinci yarısında yürüttüğü AB Dönem Başkanlığı'nı 30 Haziran 2012 tarihinde Danimarka'dan devralmıştır. G. Kıbrıs'ın AB Dönem Başkanlığı için belirlediği gündem kapsamındaki ilk hedef Avrupa Birliği'nin daha verimli ve sürdürülebilir hale getirilmesi amacıyla 2014-2020 Mali Perspektifi müzakerelerinin ve bütçe hazırlıklarının tamamlanması olmuştur. Ortak Tarım ve Balıkçılık Politikası, Uyum Politikası ve Araştırma - Yenilikçilik Politikası için yasal çerçeve müzakereleri ile enerji politikası, ulaştırma ve telekomünikasyon konuları ve doğal kaynakların sürdürülebilir bir şekilde yönetimi de G. Kıbrıs AB Dönem Başkanlığı gündeminde yer almıştır. Dönem Başkanlığı'nın belirlediği ikinci öncelik alanı ise AB ekonomisinin daha iyi performans göstererek, büyüme tabanlı bir şekilde gelişiminin sağlanması olmuştur. G. Kıbrıs bu kapsamda AB ve üye ülke ekonomilerinin krizden çıkışında mali konsolidasyon ve büyümenin eş zamanlı olarak yürütülmesi için yeni çizilen yasal çerçevenin uygulanmasını teşvik edecek, Tek Pazar'ın derinleştirilmesinde özellikle KOBİ'lerin önemini vurgulayacak çalışmalar yapılmasına önem vermiştir.. Yine Tek Pazar alanında Dijital Tek Pazar ve Dijital Gündem de G. Kıbrıs dönem başkanlığında öne çıkmıştır..

G. Kıbrıs Dönem Başkanlığı'nın üçüncü gündem alanını AB'nin vatandaşlarını dayanışma ve sosyal bütünlük çerçevesinde daha iyi kapsayan, vatandaşlarıyla daha yakın bir birlik olması yolunda çaba sarf edilmesi oluşturmuştur. Bu çerçevede genç nüfus için iş olanakları yaratılması, Ortak Avrupa İltica Sistemi'nin 2012 sonuna kadar oluşturulması, Avrupa Faal Yaşlanma Yılı ve Nesiller arası Dayanışma Projeleri kapsamında sağlık, çocukların refahı, hastalıklarla mücadele, AB 2020 Stratejisi'ne sivil toplum, sosyal ortaklar ve yerel makamların katılımının desteklenmesi hedefleri öne çıkmıştır. G. Kıbrıs Dönem Başkanlığı'nın dördüncü gündem maddesini ise komşularıyla daha yakın ilişkiler içinde olan ve küresel düzeyde etkin bir Avrupa Birliği'ne yönelik çalışmalar oluşturmuştur. Akdeniz'deki komşularla ilişkilerin geliştirilmesi, genişleme kapsamındaki çalışmaların desteklenmesi ve gıda güvenliğinin iyileştirilmesi, AB'nin kalkınma taahhütlerinin yerine getirilmesi için ilerleme kaydedilmesi bu kapsamdaki hedefler arasında yer almıştır.

2.2.4. AB Konseyi Gayriresmi Zirve Toplantısı

30 Ocak 2012 tarihinde düzenlenen AB Konseyi Gayri resmi zirve toplantısında, büyüme ve özellikle gençler için istihdamın artırılması için acil önlemler alınması gerektiği hususunda anlaşmaya varılmıştır. Avrupa genelinde 23 milyondan fazla kişinin işsiz olduğu, büyüme oranları artmazsa işsizliğin yüksek seyretmeye devam edeceği, bireylerin istihdamda tutulması, “yeşil ekonomi” dahil iş yaratılması, niteliksel ve coğrafi yanlış eşleştirmenin önüne geçilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Üye ülkelerin istihdam, eğitim ve niteliklerle ilgili kapsamlı girişimler geliştirmeleri ve uygulamaları gerektiği belirtilmiştir. Her üye ülkenin kendi ulusal reform programını oluşturacağı, ulusal istihdam planlarında bu konuları ele alacakları, uygulamanın Avrupa Sömestri çerçevesinde denetime tabi olacağı vurgulanmıştır. Ücret dışı işgücü maliyetlerini azaltıcı önlemlerin düşük nitelikli işgücü ve gençlerin işgücü talebi üzerinde önemli etkisi olabileceği, asıl çabanın işgücü arzını artırıcı ve genç işsizliğini azaltıcı yönde ulusal düzeyde gösterilmesi gerektiği üzerinde önemle durulmuştur. Gençlerin ilk iş deneyimlerini ve işgücü piyasasına katılımlarını destekleyici çabaların artırılması, gençlerin mezuniyet sonrası kaliteli, eğitimin sürekli olduğu iş teklifleri almaları, stajyerlik ve çıraklık uygulamalarının sosyal tarafların desteği ile arttırılması, okulu erken bırakanların eğitime devam etmeleri için yeni çabalar gösterilmesi, gençlerin sınırlar arası istihdamda bulunmalarının kolaylaştırılması amacıyla EURES istihdam portalından tam olarak yararlanılması gerektiği ifade edilmiştir. Zirvede AB'nin, en yüksek genç işsizliğine sahip üye ülkelerle çalışması, fonları gençlerin istihdamı ve eğitim almaları için yeniden yönlendirmesi, Leonardo Da Vinci programı altında öğrencilerin dolaşımını arttırması, Avrupa Sosyal Fonundan iş kuranlar ve sosyal girişimcileri destekleyici programlarda çıraklık tipi programların oluşturulmasına, sınırlar arası işgücü mobilitesini mesleki niteliklerin karşılıklı tanınması AB kurallarının revizyonuyla, Avrupa Meslek Kartı (European Professional Card) ve Avrupa Nitelik Pasaportu (European Skills Passport) dahil EURES'in giderek güçlendirilmesi, göçmen işçiler için tamamlayıcı emeklilik haklarının edinimi ve muhafazasında ilerleme kaydedilmesine katkıda bulunması kararına varılmıştır. Ayrıca, Tek Pazar Yasası, Dijital Tek Pazar, küçük ve orta ölçekli işletmeler ve mikro işletmeler üzerindeki düzenleyici yükün azaltılması gibi hususların temel öncelik teşkil ettiği de belirtilmiştir. Özellikle küçük ve orta ölçekli işletmelerin ve ekonominin finansmanının artırılması üzerinde de önemle durulmuştur.

- AB ile Türkiye arasında vizelerin kaldırılması hedefine yönelik diyalogun başlaması için adımlar karşılıklı olarak atılmıştır. AB Daimi Temsilciler Komitesi (COREPER) vize serbestisi müzakerelerinin yürütülmesi amacıyla AB Komisyonu'na yetki verilmesi konusunda anlaşırken, Türkiye de AB ile geri kabul anlaşmasını paraflamıştır. AB Daimi Temsilciler Komitesi'ndeki

anlaşma sonucu karar AB Bakanlar Konseyi'nde de tartışılmadan onaylanmıştır. Türkiye ise AB'ye yasadışı yollardan giriş yapan üçüncü ülke vatandaşlarının geri kabulünü öngören anlaşmayı parafe etmiştir. Başlayacak süreçte ilk olarak AB Komisyonunun Ankara'ya bir eylem planı sunarak, müzakerelere ilişkin taleplerini iletmesine karar verilmiştir. Müzakerelerle Türk vatandaşlarına öncelikle vize kolaylığı, daha sonra ise tam anlamıyla vize serbestisi sağlanması amaçlanmıştır.

2.2.5. “Jobs for Europe” Başlıklı Konferans

6 – 7 Eylül 2012 tarihlerinde Brüksel'de düzenlenen “Jobs for Europe” başlıklı konferans, Avrupalı politika yapıcılara, sürekli artan orandaki işsizlik düzeyini ele alan en uygun istihdam politikalarını tartışma fırsatı sunmuştur. Konferansta işsizlik düzeyinin %11-%12 arasında artan eğilimde olduğu belirtilmiş, dünyanın diğer bölgelerinde de büyümede yavaşlama kaydedildiğinin altı çizilmiştir. İşsizlik düzeyinin özellikle bazı nüfus gruplarını, özellikle genç nüfusu daha olumsuz etkilemekte olduğu ve bazı ülkelerde sosyal istikrarı tehdit edici düzeye ulaştığı, mevcut borç krizi ve istihdam kriziyle birlikte mücadele edilmesi gerektiği vurgulanmıştır. 2012 yılının Nisan ayında Komisyon tarafından sunulan istihdam paketinin bu anlamda başarılı olup olamayacağı sorgulanmıştır. Pakette, ILO'nun da katkı ve yardımda bulunabileceği pek çok unsur yer almıştır.

Konferansta, verimlilik ve ekonomik durumla bağlantılı ücret ayarlamasının Avrupa ekonomisini eski hale getirip getiremeyeceği ve AB'ye üye ülkeler arasında rekabeti artırıp artıramayacağı sorgulanmıştır. İşletme düzeyinde toplu görüşmeye dayalı ücret farklılığı ilkesinin ümit verici bir önlem olduğu düşünülmektedir. Ücretlerdeki düşüşün tek başına ekonomik büyümeyi ve ihracatı artıramayacağı belirtilmiştir. Ücret ayarlamalarının ılımlı ve sosyal diyaloga dayalı olması ve bunun diğer önlemlerle desteklenmesi gerektiği belirtilmiştir. Mevcut veriler, ücretlerdeki azalmanın yeniden yatırımlara yansımadığını, işletmelerin karlarını artırmak için kullanıldığını ortaya koymuştur.

2.2.6. Avrupa Birliği – Türkiye İlişkileri

2.2.6.1. 2012 Yılı Türkiye İlerleme Raporu

Avrupa Birliği Komisyonu, 1998 yılından beri aday ÷lkelerin bir yıllık değerlendirmesi niteliğinde ilerleme raporları yayınlamaktadır. Komisyon'un Türkiye hakkında 2012 yılında yayınlamış olduğu ilerleme raporunda yer alan "İşçilerin Serbest Dolaşımı" başlıklı 2 no.lu ve "İstihdam ve Sosyal Politika" başlıklı 19 no.lu müzakere fasıllarında yer alan hususlar aşağıda yer almaktadır:

Fasıl 2: İşçilerin Serbest Dolaşımı

Rapora göre, İşgücü piyasasına erişim konusunda, herhangi bir ilerleme kaydedilmemiştir. Bununla birlikte Türkiye'nin, Avrupa İstihdam Hizmetleri Ağı'na (EURES) gelecekteki katılımıyla ilgili olarak, sınırlı ilerleme kaydedilmiştir. Türkiye İş Kurumu'nun (İŞKUR) bilgi teknolojileri (BT) altyapısını ve kapasitesini geliştirilmiştir. Sosyal güvenlik sistemlerinin koordinasyonu alanında sınırlı ilerleme kaydedilmiştir. Sosyal Güvenlik Kurumu'nun kapasitesi güçlendirilmiştir.

Raporda, Avrupa Sağlık Sigortası Kartı ile ilgili herhangi bir gelişmenin kaydedilmediğine yer verilmiştir.

Sonuç olarak, İşçilerin serbest dolaşımı alanında sınırlı ilerleme kaydedilirken Türkiye'nin gelecekte EURES'e katılması düşüncesiyle ve sosyal güvenlik sistemlerinin koordinasyonu konusunda kapasitesinin artırdığı değerlendirilmiştir.

Fasıl 19: Sosyal Politika ve İstihdam

Rapora göre, iş hukuku konusunda AB müktesebatıyla uyumlu bir ilerleme kaydedilmemiştir. Özellikle küçük işletmeler ve tarımda kayıt dışı çalışmanın yaygınlığı, yürürlükteki iş kanununun etkili bir şekilde uygulanmasını engellemeye devam etmektedir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın idari kapasitesinin artırılması amacıyla personel alımı devam etmektedir. Bakanlık, aynı zamanda çocuk işçiliği ile mücadelede ilerleme kaydetmiştir.

Yasal gelişmeler bakımından, iş sağlığı ve güvenliği alanında iyi düzeyde ilerleme kaydedilmiştir. 2012 yılının Haziran ayında Parlamento, İş Sağlığı ve Güvenliği konulu AB Çerçeve Direktifine

uyumu amaçlayan bir mevzuat onaylamıştır. Ancak, mevzuatın uygulanması temel bir sorun teşkil etmektedir. Kapasite artırma çabalarına rağmen, sosyal tarafların katılımının bulunmaması, işçilerin bu konuda bilinçli olmaması ve işverenlerin ihmalkârlığı özellikle kayıt dışı sektörde kötü sağlık ve güvenlik koşullarına yol açmıştır. Sağlık ve güvenlik konularıyla ilgili müfettişlerin sayısı ve kapasitesinin artırılması gerekmektedir. Kayıt dışı sektörü dikkate almayan resmi istatistikler, 2010 yılında 62,903 iş kazası kaydedildiğini bu sayının önceki yıllara kıyasla biraz azaldığını ortaya koymaktadır. İnşaat sektöründekor düzeyde ölümle sonuçlanan kaza kaydedilmiştir. Ölümle sonuçlanan kazaların toplam sayısı, AB ortalamasının oldukça üzerinde olup, iş kazası ve mesleki hastalıklara ilişkin veri toplama sisteminin tamamen işlemsel olması gerektiği değerlendirilmiştir. Küçük ve orta ölçekli işletmeleri hedefleyen eğitim ve rehberlik faaliyetlerinin yoğunlaştırılması ve ulusal düzeyde tüm riskli sektörlerle yaygınlaştırılması gerekmektedir.

Sosyal diyalog alanında sınırlı ilerleme kaydedilmiştir. Kamu görevlilerinin sendika kurmalarına ilişkin yeni kanun ilk defa bu sektörde toplu pazarlık uygulamasına yol açarak 2012 yılının Nisan ayında kabul edilmiştir. Son karar, kamu görevlileri sendikalarının güçlü eleştirileri arasında zorunlu hakem tarafından alınmıştır. Kanun, AB ve ILO standartlarının gerisinde kalmıştır.

Özel sektörü düzenleyen toplu iş ilişkileri kanun tasarısı halen TBMM onayını beklemektedir. Toplu pazarlığın yürürlüğe girebilmesi için yüksek baraj büyük ölçüde toplu sözleşme imkânını kısıtlamaya devam etmekte ve toplu pazarlık hakkının tam anlamıyla uygulamasını engellemektedir. Ayrıca, yetkililerin tüm sektörlerdeki çalışan sayısına ilişkin verileri paylaşmaması, aylardır herhangi bir toplu sözleşmenin sonuçlandırılmasını engellemektedir. Türkiye, önemli ölçüde grev hakkını engellemektedir. 2012 yılının Mayıs ayında Hükümet, sivil havacılık sektöründeki çalışanları da grev hakkından hariç tutan bir yasa kabul etmiştir. Bu temel hakkın kaybedilmesine karşı protestoların ardından 300'den fazla havaalanı çalışanı işten çıkarılmıştır. Çalışanları bu haklardan yoksun bırakan faaliyetlerin artışı, Türkiye'yi sendikal hakların tam anlamıyla AB ve ILO standartları ölçüsünde uygulamasından giderek uzaklaştırmaktadır. Türkiye, örneğin Savunma Bakanlığı'ndaki sivil memurlar gibi bazı sektörler ve mesleki kategorilerde sendika kurulamadığı için, sendika kurma veya sendikalara üye olma hakkını da oldukça sınırlandırmaktadır.

Sendikal hakların uygulanmasındaki zorluklar ve sınırlandırıcı yasal hükümler sonucu, sendikalaşma düzeyi ve toplu sözleşme kapsamı oldukça düşük kalmıştır. Bu oranın kayıtlı ücretli işçilerin %8'i olduğu tahmin edilmektedir. Ekonomik ve Sosyal Konsey, 2009 yılından bu yana toplanmamıştır.

İstihdam politikasına ilişkin bazı ilerlemeler kaydedilmiştir. İşsizlik oranı 2011 yılında %9'a düşmüş, küresel krizden etkilenmeden kurtulmanın ardından aşağı doğru bir eğilim izlemiştir. Genç işsizliği geçen yıldan bu yana önemli ölçüde düşmüştür. Ancak, istihdam kalitesi halen sorun olmaya devam etmektedir. Genel olarak, istihdam ve işgücüne katılım artmıştır. Ancak, bölgesel farklılıklar, güneydoğu bölgesinin aleyhine olacak şekilde katılım ve istihdam oranları bakımından sürmektedir. Kadınların işgücüne düşük katılımında kaydedilen artış düşük seviyelerde seyretmekte (2011 yılında kadınların işgücüne katılım oranı %28.8 olarak kaydedilmiştir) ve endişe vermeye devam etmektedir. .

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), kişisel kamu istihdam hizmetleri sunacak iş danışmanları istihdam ederek, personel düzeyini geliştirmeye devam etmektedir. 2011 yılında, kayıtlı işsizlerin yaklaşık %16'sı aktivasyon önlemlerine katılmıştır. Ancak, bu hizmetlerin en duyarlı gruplara ulaşmadığına ilişkin kaygılar mevcuttur. İşsizlik sigortasının sınırlı kapsamı ve hak etme koşullarının sınırlandırılmasının ele alınması gerekmektedir.

Türkiye, Kayıt dışı Sektörle Mücadelede ikinci Eylem Planı'nı (2011-2013) kabul etmiştir. Sosyal Güvenlik Kurumu, kayıtlı istihdamın artırılması çabalarını artırmış, kayıt dışı çalışmayı çeşitli araçlarla ortaya çıkarmıştır. Türkiye İstatistik Kurumu tarafından tespit edilen kayıt dışı çalışanların toplam istihdam edilenlere oranı %3.3 azalmıştır, ancak bu oran halen %40'a yakındır. Stratejik önlemlerin etkilerinin değerlendirilmesi ve denetimi zayıftır.

İşsizlik sigortası ve ücret garanti fonu gibi mekanizmalarında olduğu gibi işgücü piyasası politikalarına ilişkin bağımsız değerlendirmeler yapmak gerekmektedir. İstihdam politikalarına ilişkin AB ve Türkiye arasındaki politika tartışması devam etmekte, daha açık bir şekilde yapılandırılması ve artırılması gerekmektedir.

Avrupa Sosyal Fonu (ESF) hazırlıkları bakımından ilerleme kaydedilebilmiştir. İnsan Kaynaklarını Geliştirme Operasyonel Programının yönetiminden sorumlu olan Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, ilgili AB Fonları işlemlerinin finansal yönetimi, anlaşma imzalama ve teklif verme konularında akredite edilmiştir. 2011 yılında otomatik taahhüdün kaldırılması kuralı yoluyla hiçbir fon kaybedilmemiştir. Ancak, bir proje havuzunun oluşturulması sorun teşkil etmeyi sürdürmekte ve bu durum, fonların gelecekte kullanılamama riskini artırmaktadır. Daha etkili ve sürdürülebilir denetleme ve değerlendirme sisteminin kurulması gerekmektedir. Program düzeyindeki göstergeler dikkate alınarak, istihdam alanında tamamlanan işlemlerin değerlendirilmesine ve eğitime özel önem vermek gerekmektedir.

Sosyal içerme alanında sınırlı ilerleme kaydedilmiştir. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın tek bir çatı altında daha etkili sosyal hizmetler sunma çabası devam etmektedir. Ancak, sosyal yardım ve yoksulluğun azaltılması için net bir politika çerçeve çalışması henüz oluşmamıştır. Özellikle kırsal kesimdeki nüfus ve çocuklar yüksek yoksulluk riskiyle karşı karşıya kalmaya devam etmektedir. Çalışan yoksulluğu halen sorun oluşturmaktadır. Sosyal hizmetler ve kamu istihdam hizmetleri arasındaki bağın güçlendirilmesi gerekmektedir. İlgili bakanlıklar arasında işbirliği protokolünün imzalanması bu yönde olumlu bir adımdır. Engelliler ve yaşlılar için evde bakım hizmetleri artırılmaktadır. Engellilerin istihdam edilebilirliğinin artırılması bir sorundur. en duyarlı gruplara ulaşmak için hedeflenmiş politikalar da dahil olmak üzere politikaları değerlendirme, uygulama, denetleme ve şekillendirme kapasitesinin, geliştirilmesi gerekmektedir. Sosyal içerme ve sosyal koruma politikaları arasındaki politika tartışması devam etmektedir.

Sosyal koruma konusunda bazı ilerlemeler kaydedilmiştir. 2011 yılı Mayıs ayı ve 2012 yılı Mayıs ayı arasında aktif sigortalıların sayısı %9'dan fazla artmıştır. Sosyal güvenlik sisteminin kapsamı, aynı dönemde %84'den %86'ya yükselmiştir. Zorunlu genel sağlık sigortası sistemi, 2012 yılının Ocak ayından itibaren yürürlüğe girmiştir. Yeni sistem gelir testine dayalı olarak, devlet tarafından veya bireysel katkı payları yoluyla sağlık sigortasının kapsamını tüm nüfusa genişletmiştir. Yoksul vatandaşları kapsayan ancak adil dağılımla ilgili tartışmalara yol açan yeşil kart sistemi, nihayet ortadan kalkmıştır. Ancak, sosyal güvenlik sisteminin açıkları, büyük ölçüde artan sağlık harcamalarından dolayı artış kaydetmiştir. Emeklilik sistemi açığıyla mücadele etmek, aylıkların beyan edilmemesini önlemek ve aktif yaşlanma politikaları dahil sistemin etkinliğini artırmak amacıyla kayıt dışı çalışanları kayıt altına alma çabalarının artırılması gerekmektedir. Genel olarak Türkiye, sağlık sigortasının sürdürülebilirliği ve yeterliliğine ilişkin ilerleme kaydetmiştir. Bu alanda çabalar sürmelidir ve sosyal korumanın diğer ayakları için artırılması gerekmektedir.

Ayrımcılıkla mücadele konusunda ilerleme kaydedilmemiştir. Taslak mevzuat, müktesebat tarafından kapsanan tüm ayrımcılık biçimlerini ele almamaktadır.

Kadın ve erkekler arasındaki **fırsat eşitliği** konusunda bazı ilerlemeler kaydedilmiştir. Türk iş mevzuatı, şikayet mekanizmasının yokluğuyla birlikte işe alım sırasında ayrımcılık riskini artıran iş akdi öncesi durumlara uygulanabilir değildir. Çoğunlukla tarım sektöründe yaygın olan ücretsiz aile işçisi olarak istihdam edilen kadın ve erkeklerin sayısı arasındaki fark oldukça fazladır. Taslak Ulusal İstihdam Stratejisi'nde belirlenen kadın istihdamı hedefi (%35) yeterli değildir. İş ve aile yaşamı dengesini geliştirecek önlemler henüz tam anlamıyla yürürlükte değildir, mevcut olanlar cinsiyet eşitliği yaklaşımından ziyade, temelde kadına odaklanmıştır.

Eşit işe eşit ücret ilkesinin iş kanunu kapsamında olmayan sektörler için de tam uygulanmasının geliştirilmesi gerekmektedir. Sendikal faaliyet ile ekonomik ve siyasi karar almada cinsiyet eşitsizliği devam etmektedir. Zorla evlendirme, aile içi şiddet ve namus cinayetleriyle mücadelede daha fazla çaba sarf edilmelidir. Politika ve kanun yapımında tam anlamıyla cinsiyet eşitliği yaklaşımının kamu idaresinde geliştirilmesi gerekmektedir. AB müktesebatı tarafından öngörülen eşitlik kurumu oluşturulmamıştır ve bu alandaki hazırlıklar erken evrededir.

Sonuç olarak, Sosyal politika ve istihdam alanında tek düze olmasa da bir miktar ilerleme kaydedilmiştir. İdari kapasite ve sosyal güvenliğin kapsamı genişletilmiş, iş sağlığı ve güvenliği ile kamu görevlilerine yönelik sendikal mevzuat kabul edilmiştir. Ancak, işçiler ve kamu görevlileri için sendikal haklar AB ve ILO standartlarını karşılamamanın gerisine düşmektedir. Yoksulluğun azaltılmasına yönelik net bir politika çerçeve çalışmasının yürürlüğe konması, işgücü piyasası bölünmesinin azaltılması, kayıt dışı çalışmayla mücadele, kadın ve engelli vatandaşların istihdamının artırılması için daha fazla çabaya gereksinim vardır. Genel olarak yasal uyum orta düzeydedir.

2.2.6.2. Türkiye ile AB Arasındaki Pozitif Gündem

Türkiye ile Avrupa Birliği arasında tıkanma noktasına gelen ilişkilerin ivme kazanmasını hedefleyen “Pozitif Gündem” AB Bakanı ve Baş müzakereci Egemen BAĞIŞ ile Avrupa Komisyonu’nun Genişleme ve Komşuluk Politikasından Sorumlu Üyesi Ştefan FÜLE tarafından 17 Mayıs 2012 tarihinde resmen başlatılmıştır. Pozitif Gündem’in başlatılmasıyla ilgili olarak düzenlenen ortak basın toplantısında konuşan Bakan BAĞIŞ, müzakerelere açılmayan 20 fasıldan 17’sinin siyasi nedenlerle bloke edildiğini hatırlatarak Pozitif Gündem’in, Türkiye’nin üyelik sürecine yeni bir alternatif getiren bir süreç olmadığını vurgulamıştır. Egemen BAĞIŞ, Pozitif Gündem’in Türkiye’nin müzakere sürecine ivme kazandırmayı ve reform sürecini desteklemeyi hedeflediğini belirterek Türkiye’nin nihai ve kesin hedefinin AB üyeliği olduğunu yinelemiştir. Pozitif Gündem çerçevesinde vize, siyasi reformlar, enerji, terörle mücadele ve Avrupa Komisyonu’nda Türk uzmanların görevlendirilmesi gibi önemli konulardaki işbirliği mekanizmalarının güçlendirilmesinin öngörüldüğünü belirten AB Bakanı BAĞIŞ, tam üyelik hedefinden sapma olmadığını da önemle vurgulamıştır.

Egemen BAĞIŞ’ın açıklamalarından sonra söz alan Ştefan FÜLE de Pozitif Gündem’in süreci destekleyecek bir oluşum olduğunu belirterek müzakerelere yeni bir bakış açısı getirmenin ve iki

eşit ortak olarak yeni bir iletişim kurmanın mümkün olduğunu vurgulamıştır. Pozitif Gündem kapsamında dış politika alanında diyalog başlatılarak sivil toplum ile de etkileşime geçileceğini belirten FÜLE, söz konusu çabaların Türkiye'nin tam üyeliğine bir alternatif teşkil etmediğini de teyit etmiştir. Pozitif Gündem ile ilk etapta İş Kurma Hakkı ve Hizmet Sunumu Serbestisi, Şirketler Hukuku, Bilgi Toplumu ve Medya, İstatistik, Yargı ve Temel Haklar, Adalet, Özgürlük ve Güvenlik, Tüketicinin ve Sağlığın Korunması ile Mali Kontrol fasıllarında ortak çalışma gruplarının kurulacağını kaydeden FÜLE, bu sayede Türkiye'ye AB Müktesebatı'na uyum konusunda yoğun destek verileceğini de ifade etmiştir.

2.3. AVRUPA BİRLİĞİ ADALET DİVANİ KARARLARI

Bir veya Birden Fazla Üye Ülkede Çalışması Bulunan Türk Vatandaşlarının Sosyal Güvenlik Yardımlarının Türkiye'ye İhracıyla İlgili Soru Önergesi

Bir veya birden fazla üye ülkede çalışması bulunan Türk vatandaşlarının sosyal güvenlik yardımlarının Türkiye'ye ihracıyla ilgili olarak Avrupa Parlamenti Emine Bozkurt tarafından Komisyona iletilen soru önergesinde özetle C-485/07 sayılı ABAD Kararı ile 3/80 sayılı OKK'nın 6(1). Maddesinin doğrudan uygulanabilir olduğuna hükmedildiği, ancak uygulamada üye ülkelerin bunu yansıtmadığı, 3/80 sayılı OKK'nın yerini alacak taslak metnin bu kararı görmezden geldiği ve Türk işçilerinin kazanılmış haklarının elinden alınacağı ifade edilmiştir. Komisyon tarafından verilen yanıtta ise Komisyonun 1992 yılından bu yana AB vatandaşları için başka bir AB ülkesine ihraç edilemeyen bu tür yardımların Türkiye'ye de ödenmemesi gerektiğini önerdiği, diğer dokuz ortaklık anlaşmalarıyla aynı kurallara ulaşılmamasının hedeflendiği teklifte bu yardımı alanlar için yeni Ortaklık Konseyi Kararı yürürlüğe girene kadar geçiş hükmüne yer verildiği ifade edilmiştir.

Tayfun KAHVECİ, Osman İNAN (C-7/10 ve C-9/10) KARARI (29.03.2012)

Dava Konusu:

Tayfun Kahveci Türk vatandaşıdır ve 1999 yılında Hollanda'ya gelmiştir. Eşi ise, aynı şekilde Türk vatandaşı olup, Hollanda'da yaşayan ve yasal olarak işgücü piyasasına dahil olmuş olan bir Türk ailesinin çocuğu olarak dünyaya gelmiştir. Bayan Kahveci, 1999 yılının Temmuz ayında, aynı yıl içerisinde eşi yasal olarak Hollanda'ya gitmeden önce, Türk vatandaşlığını koruyarak Hollanda vatandaşlığını almıştır. Tayfun Kahveci'nin ikamet izni, eşi ile birlikte yaşamak koşuluyla bir çok

kez, son olarak ise 12 Mart 2009 tarihine kadar uzatılmıştır. Kahveci, 23 Ocak 2007 tarihinde altı yıl dokuz ay hapis cezasına çarptırılmış ve 20 Mart 2007 tarihinde Hollanda Adalet Bakanlığı Müsteşarlığı (Staatssecretaris) aldığı ceza nedeniyle kendisini istenmeyen kişi ilan etmiş ve kendisine verilen ikamet iznini iptal etmiştir. Tayfun Kahveci'nin bu karara yaptığı itiraz, eşinin Hollanda vatandaşlığına geçmesi ve dolayısıyla itirazını 1/80 sayılı OKK'nın 7. maddesine dayandıramayacağı gerekçesiyle reddedilmiştir. Bu yüzden kendisinin, bir üye ülkenin işgücü piyasasına yasal olarak dahil olmuş ve Türk vatandaşlığını korusa da o üye ülke vatandaşlığına geçmiş bir Türk işçisinin aile bireyi olarak kabul edilemeyeceği bildirilmiştir. Bu idari karara karşı Grovenhage mahkemesinde açılan dava üzerine Müsteşarlık davayı Hollanda Danıştay'na tışmıştır.

Avrupa Birliği Adalet Divanı'na sunulan benzeri bir davanın diğer tarafı olan Osman İnan da Türk vatandaşıdır. Babası H. İnan, 1993 yılından beri Türk vatandaşlığının yanı sıra Hollanda vatandaşlığına sahiptir. Yasalara uygun olarak 1999 yılında Hollanda'ya gelen Osman İnan'a aile birleşimi kapsamında verilen oturma izni, birkaç kez ve son olarak da 10 Haziran 2005 tarihine kadar uzatılmıştır. Tutuklanmasına kadar babasının yanında ikamet eden Osman İnan, 22 Mayıs 2007 tarihinde 7 yıllık hapis cezasına çarptırılması üzerine, anılan Müsteşarlığın 13 Kasım 2007 tarihli kararıyla istenmeyen kişi ilan edilmiştir. Osman İnan adlı vatandaşımızın davasının seyri de yukarıda bahsedilen Tayfun Kahveci'nin davasına benzer bir şekilde gerçekleşmiştir.

Her iki davada da kararın, Birlik Hukukunun yorumlanmasına bağlı olduğu görüşüne varan, davayı durduran Danıştay (Raad van Staate) Divan'dan, 1/80 sayılı OKK'nın 7. maddesinin, üye bir ülkenin düzenli iş piyasasına dahil olmuş, aynı zamanda Türk vatandaşlığını da muhafaza ederek o üye ülkenin vatandaşlığını alan bir işçinin aile bireylerine uygulanıp uygulanmayacağı konusunda ön karar başvurusunda bulunmuştur.

Karar:

Divan, 29 Mart 2012 tarihinde verdiği kararda (Kahveci/İnan C-7/10, C-9/10), 1/80 sayılı OKK'nın 7. maddesinin, kurallara uygun olarak üye bir ülkenin iş piyasasına kayıtlı olan ve Türk vatandaşlığını da koruyarak ev sahibi üye ülkenin vatandaşlığına geçmiş olan bir Türk işçisinin aile bireylerinin de bu hükmü dayanak gösterebilecekleri şeklinde yorumlanması gerektiğine hükmetmiştir.

Divan, böylece çifte vatandaşlığa sahip ve AB üyesi ülkede yaşayan Türklerin, Türk vatandaşı olan aile bireylerine ortaklık hukukundan kaynaklanan haklardan yararlanabilmelerinin yolunu açmıştır.

Kahveci/İnan Kararı, çifte vatandaşlık hususunu dikkate alan ABAD kararlarının ilki niteliğinde bulunmaktadır. Çünkü çifte vatandaşlıkta her devlet kendi vatandaşlığını esas almaktadır. Yani Hollanda'da yaşayan bir kişi çifte vatandaş ise, Hollanda açısından esas alınan vatandaşlık Türk vatandaşlığı değil, Hollanda vatandaşlığıdır.

Natthaya DÜLGER (C-451/11) KARARI (19.07.2012)

Dava Konusu

Turist vizesiyle 30 Haziran 2002 tarihinde Almanya'ya gelen Thailand vatandaşı Natthaya DÜLGER, 12 Eylül 2002 tarihinde Türk vatandaşı M. Dülger ile Danimarka'da evlenmiştir. Bay Dülger'in 1988 yılından beri Almanya'da süresiz ikamet izni bulunmaktadır. Dülger ailesinin bir arada yaşadığı esnada; Bay Dülger 01.10.2002 – 30.06.2004, 01.08.2004 – 08.06.2005, 01.03.2006 – 15.03.2008 ve 01.06.2008 – 31.12.2009 tarihleri arasında değişik işverenlerin yanında sosyal sigortaya tabi olarak çalışmıştır. Bu itibarla karar bakımından önem arzeden zaman dilimi içinde bay Dülger'in düzenli işpiyasasına dahil bir Türk işçisi olduğu tespit edilmiştir.

Bayan Dülger ise 18 Eylül 2002 tarihinde ilgili Alman meclizine ikamet izni başvurusu yapmıştır. Başvurusunda, evli olduğunu ve 1996 ile 1998'de Tayland doğumlu ve halen Tayland'da yaşayan iki çocuğu bulunduğunu bildirmiştir. Davacı Bayan Dülger, eşiyile birlikte evlilik birliğinin sürdürülmesi kapsamında süreli oturma izni almıştır. Hitamında birkaç kez uzatılan davacının süreli oturma izni, en son 10 Eylül 2008 tarihinde 26 Haziran 2011 tarihine kadar geçerli olacak şekilde düzenlenmiştir. Bayan Dülger halen 21 Haziran 2011 tarihinden beri geçici oturma iznine sahiptir.

Giessen İdare Mahkemesi, bayan Dülger'in evlilik tarihi olan Eylül 2002'den, ayrıldıkları Haziran 2009 tarihine kadar kesintisiz olarak bay Dülger ile birlikte yaşadığını tespit etmiştir. Davacının kızları 1 Temmuz 2006 tarihinde Almanya'ya gelmiştir. Daha sonra, 3 Temmuz 2009 tarihinde eşinden ayrılarak, iki kızıyla birlikte Friedberg'teki kadın sığınma evine taşınan Bayan Dülger, o günden beri sosyal yardım almaktadır. Bayan Dülger 3 Şubat 2011 tarihinde kocasından boşanmıştır.

Boşanma sonrasında davacı Bayan Dülger'e 9 Eylül 2009 tarihli yazı ile Wetteraukreis Yabancılar Dairesi tarafından, eşinden ayrıldıktan sonra eşinden bağımsız bir oturma izni hakkının doğduğu, ancak bu hakkın kendisinin ve çocuklarının geçimlerini güvence altına almasına bağlı olarak verileceği 4 Haziran 2010 tarihinden sonar da geçimini temin etmek için kamu kaynaklarına muhtaç

olmaya devam etmesi halinde kendisinin ve çocuklarının ikamet izinlerinin sonlandırılacağı ve ülkeyi terk etmelerinin isteneceği bildirilmiştir. Sadece kamu kaynaklarına bağlı olmaksızın geçimini sürdürdüğü takdirde, kendisine oturma izni verilebilecektir.

Bunun üzerine Bayan Dülger; Avrupa Birliği'ne üye bir ülkenin düzenli iş piyasasına dâhil olan bir Türk işçisinin aile bireyi olarak, kendisiyle birlikte en az üç yıl kurallara uygun bir şekilde ikamet ettiğini, oturma izni hakkının 1/80 sayılı OKK'nın 7(1). maddesinden kaynaklandığını, bu hükümde öngörülen aile bireylerinin Türk vatandaşlığına sahip olmalarının hiçbir öneminin bulunmadığını belirterek; 18 Eylül 2009 tarihinde Yabancılar İkamet Yasasının 4. maddesinin 5. fıkrasına göre kendisine oturma izni verilmesi talebiyle başvuruda bulunmuştur. İlgili yabancılar dairesi; bir Türk işçisinin sadece Türk vatandaşı olan aile bireylerinin bu hükümden yararlanabileceklerine işaretle, kendisinin 1/80 sayılı OKK'nın 7. maddesi uyarınca herhangi bir hakkı bulunmadığını ileri sürmüş ve oturma izni başvurusunu reddetmiştir.

Yabancılar Dairesinin bu kararına karşı yargıya başvuran davacı; dava gerekçesinde 1/80 sayılı OKK'nın 7. maddesinin vatandaşlık açısından özel şartlar içermediğini ileri sürerek; yabancılar dairesinin bu kararının kaldırılması ve kendisine oturma izni vermekle yükümlü kılınması talebinde bulunmuştur.

Mahkeme, davacının Tayland vatandaşı olması hasebiyle birliğe üye bir ülkenin düzenli iş piyasasına dahil olmuş bir Türk işçisinin aile bireyi olarak 1/80 sayılı OKK'nın 7. maddesine göre davacıya oturma izni hakkının doğabileceğinden hareketle; davayı durdurarak Avrupa Birliği Adalet Divanı'ndan: "Üye bir ülkenin düzenli iş piyasasına dahil olmuş bir Türk işçisiyle evli olan ve onun yanına taşınarak oturma izni aldıktan sonra üç yıldan fazla kesintisiz olarak onunla birlikte oturan bir Tayland vatandaşının, 1/80 sayılı OKK'nın 7(1). maddesinden doğan hakları, bu hükmün doğrudan geçerli olması nedeniyle, kendisine oturma izni hakkı doğuracağı sonucuyla dayanak gösterip gösteremeyeceğine" ilişkin sorunun cevaplanması isteminde bulunmuştur.

Karar:

Davayı ele alan Divan 19.06.2012 tarih ve C-451/11 sayılı kararında; 1/80 sayılı OKK'nın 7(1). maddesine göre, bu hükümde öngörülen hakkın kazanılmasının;

- ilgili kişinin ev sahibi üye ülkedeki düzenli iş piyasasına dâhil olan bir Türk işçisinin aile bireyi olması;

- bu aile bireyinin eşinin yanına taşınmasına bu ülkenin yetkili makamlarınca izin verilmiş olması ve aile bireyinin ev sahibi ülkede belirli bir süre kurallara uygun olarak ikamet etmiş olması şeklindeki üç şartın bir arada bulunmasına bağlı olduğunu;

1/80 sayılı OKK'nın 7(1). maddesinde, aile bireyi teriminin anlamının ve kapsamının belirlenmesinde, işçinin "aile bireyi" kavramının ne tarifine ne de üye ülkelerin haklarına açık bir atıfta bulunulduğunu, bu hükmün aile bireylerinin milliyetine dair herhangi bir şart koşmadığını;

Ayrıca, işçinin "aile bireyi" kavramının, onun kan akrabalığıyla sınırlı olmadığı hususunun daha önce Divan'ın içtihatları arasında yer aldığını;

Bu şartlar altında 1/80 sayılı OKK'nın 7. maddesinin 1. fıkrasındaki "aile bireyi" kavramının homojen olarak üye ülkelerde kullanılmasının sağlamak için, bu kavramın Avrupa Birliği hukuku alanında özerk ve tekdüze yorumlanması gerektiğini belirterek;

Giessen İdare Mahkemesi tarafından yöneltilen sorunun cevabının; 1/80 sayılı OKK'nın 7(1). maddesinin, Türkiye'nin dışında bir diğer üçüncü ülke vatandaşı olan bir Türk işçisinin aile bireyinin, bu hükümde öngörülen diğer bütün şartları yerine getirmesi şartıyla, ev sahibi ülkede bu düzenlemenin sağladığı haklardan yararlanabileceği şeklinde yorumlanması gerektiğine hükmetmiştir.

Böylelikle Divan, 1/80 sayılı Ortak Konseyi Kararı'nın 7(1). maddesi gereği Almanya'da iş piyasasına dahil bir Türk'ün birinci derece aile üyesinin Almanya'da en az üç yıl yasal ikamet etmesi halinde oturma hakkına sahip olacağına işaretler; 1/80 sayılı OKK'nın 7(1). maddesinin aile üyelerinin vatandaşlığı konusunda bir şart koşmadığını, dolayısıyla Türk vatandaşıyla evli üçüncü ülke vatandaşlarının da 1/80 sayılı OKK'nın 7(1). maddesindeki haklardan faydalanabileceklerine karar vermiştir.

Öte yandan Divan; Bayan Dülger'in eşinden boşanmadan önce 1/80 OKK'nın 7(1). maddesinde şart koşulan süre kadar Almanya'da ikamet ettiğini vurgulayarak, şimdi eşinden ayrılmış olmasının daha önce edindiği ve sabitleşmiş hakkını geçersiz kılamayacağını da belirtmiştir.

Atilla GÜLBAHÇE (C-268/11) KARARI (08.11.2012)

Dava Konusu:

Türk vatandaşı Atilla Gülbahçe 1997 yılı Haziran ayında bir Alman vatandaşıyla evlenmiş ve 8 Haziran 1998 tarihinde aile birleşimi çerçevesinde vize olarak Almanya'ya gelmiştir. Alman resmi makamlarınca kendisine Temmuz 1998'de oturma izni verilmiş ve bilahare bu izin Haziran 1999, Ağustos 2001 ve Ocak 2004'de uzatılmıştır. Buna ek olarak, adigeçene ilgili çalışma dairesi tarafından 29 Eylül 1998 tarihinde süresiz bir çalışma izni vermiştir.

Alman makamları 2005 yılı Temmuz ayında Türk vatandaşı Gülbahçe'nin 1 Ekim 1999 tarihinden beri eşinden ayrı yaşadığının öğrenilmesi üzerine; 29.08.2006 tarihli bir kararla kendisine verilen oturma iznini (Ağustos 2001 ve Ocak 2004) geriye dönük olarak iptal etmiştir. Hamburg şehir idaresinin görüşüne göre, evlilik birliği iki yıl sürmediği için Bay Gülbahçe'ye verilen ikamet izinleri hukuksuzdur. Buna ek olarak, Hamburg Şehir İdaresinin görüşüne göre Bay Gülbahçe aynı işveren nezdinde en az bir yıl çalışmış olmadığı için 1/80 sayılı Ortaklık Konseyi Kararının 6. maddesinin 1. fıkrasına göre bir uzatma da sözkonusu olmamaktadır.

Bay Gülbahçe'nin Hamburg İdare Mahkemesine açmış olduğu dava 03.07.2007 tarihinde reddedilmiştir. Ancak, Temyiz Mahkemesi 29.05.2008 tarihli kararıyla bunu değiştirmiştir. Temyizin görüldüğü Hamburg Yüksek İdare Mahkemesi'nin görüşüne göre; Bay Gülbahçe, iki yıllık evlilik birliği süresini doldurmadığı için 1/80 sayılı Ortaklık Konseyi Kararının 6. maddesinin 1. fıkrasını oturma izninin uzatılmasına dayanak gösteremez, ancak 1998 yılının Eylül ayında verilen süresiz çalışma izni dolayısıyla 1/80 sayılı OKK'nın 10(1). maddesiyle bağlantılı olarak, ABAD'ın ayrımcılığın yasaklanmasına ilişkin Avrupa Birliği'nin Tunus Cumhuriyeti ve Fas Krallığı ile imzalanan anlaşmalar kapsamında vermiş olduğu içtihatları dikkate alınarak oturma izni uzatılabilecektir.

Davayı Adalet Divanına sunan mahkeme, hem 2001 yılı Ağustos ayında hem de 2004 yılı Ocak ayında düzenli iş piyasasında bulunan Bay Gülbahçe'nin istihdamını sürdürme hakkının, sadece devletin meşru çıkarlarının korunması amacını taşıyan nedenlerden dolayı geri alınabileceği görüşünü taşımaktadır ki, böyle bir durum onun için sözkonusu değildir.

Hamburg şehir idaresi, Hamburg Yüksek İdare Mahkemesi'nin 29.05.2008 tarihli sözkonusu kararına karşı revizyona gitmiş ve anılan karar Federal İdare Mahkemesi'nin 08.12.2009 tarihli

kararıyla kaldırılarak, dava yeniden görülmek üzere Hamburg Yüksek İdare Mahkemesi'ne iade edilmiştir.

Önkarar talebinde mahkemenin bildirdiğine göre, Federal İdare Mahkemesi 1/80 sayılı OKK'nın 10(1). maddesinin ne geçmişe yönelik bir ikamet izni hakkı ne de belirli bir istihdamdan bağımsız ikamet hakkı doğuracağı görüşünü taşımaktadır. Anılan mahkemeye göre ikamet yasası yürürlüğe girmeden önce düzenlenmiş olan çalışma hakkı, onun yürürlüğe girmesinden önce 1 Ocak 2005 tarihinde sadece iç yönetim onayına tabi olarak geçerlidir. Öncelikle sekiz yıllık kesintisiz bir ikametten sonra süresiz çalışma izni verilmesini öngören 1980 yılında geçerli olan düzenlemeden farklı olarak, Alman vatandaşlarının eşlerine süresiz çalışma izin hakkı ilk olarak Eylül 1998 tarihinde yürürlüğe giren Çalışma İzinleri Tüzüğüyle tanındığından, böyle bir düzenleme 1/80 sayılı OKK'nın 13. maddesindeki "mevcut durumun korunması" prensibine karşı bir ihlal de oluşturmamaktadır.

Bu durumda Hamburg İdare Mahkemesi, görülmekte olan davaya ilişkin bir karar verilebilmesi için, AB hukukunun yorumlanmasına ihtiyaç bulunduğu görüşünü taşıdığından, yargılamaya ara vermiş ve Divandan; 1/80 sayılı OKK'nın 10. maddesinin; kendisine düzenli olarak oturma izni verilmiş olan, üye bir ülkede ikamet iznini aşan bir süreyle çalışan ve bütün bu süre zarfında, bu izinden kaynaklanan özellikle kamu düzeni, güvenliği ve sağlığı nedenleriyle devletin meşru çıkarlarının korunmasına aykırı olmayan haklarını kullanabilen bir Türk işçisinin bu izninin; ilgili üye devlet tarafından, bu iznin düzenlendiği tarihte yürürlükte olan yönetmeliğe atıfta bulunarak geriye dönük olarak iptal edilmesini yasaklayıp yasaklamadığı konusunda önkarar isteminde bulunmuştur.

Karar:

Avrupa Birliği Adalet Divanı verdiği kararında:

12 Eylül 1963 tarihinde Ankara'da bir tarafta Türkiye Cumhuriyeti, diğger tarafta AET üyesi devletler ve Topluluk tarafından imzalanan, Topluluk adına 23 Aralık 1963 tarih ve 64/732/EWG sayılı Konsey Kararıyla akdedilen, Kabul ve tasdik edilen Avrupa Ekonomik Topluluğu ile Türkiye arasında Ortaklık kurulmasına ilişkin Anlaşmaya göre oluşturulmuş Ortaklık Konseyi tarafından ortaklığın geliştirilmesi hakkında alınmış 19 Eylül 1980 tarihli ve 1/80 sayılı OKK'nın 6. maddesinin 1. fıkrasının; şayet işçi aldatma kastıyla hareket etmemişse ve geri alma işlemi 6(1). maddesinde belirtilen bir yıllık yasal istihdam döneminin akabinde gerçekleşmişse; bu Türk

işçisinin ikamet izninin, bu iznin düzenlendiği tarihteki ulusal hukuka göre bu iznin verilmesine bağlı nedenlerin ortadan kalktığı gerekçesiyle, ilgili ülkenin milli makamlarınca geriye dönük olarak iptal etmesini engellediğine hükmetmiştir.

3/80 sayılı Ortaklık Konseyi Kararına İlişkin Gelişmeler

➤ 1 Şubat 2012 tarihinde 3/80 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı'na ilişkin yapılan gayriresmi toplantı

AB Komisyonu İstihdam, Sosyal İşler ve Fırsat Eşitliği Genel Müdürlüğü ve Genişleme Genel Müdürlüğü yetkililerinin talebi üzerine 1 Şubat 2012 tarihinde 3/80 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı'na ilişkin yapılan gayri resmi toplantıya Avrupa Birliği Bakanlığı Müşaviri ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği temsilcisi ile Komisyon tarafından Daire Başkanı Jackie Morin, Jörg Tagger, Jahn Behrens ve Katarzyna Marzec katılmışlardır. Toplantıda, Komisyon yetkilileri AB içinde sosyal güvenliğin koordinasyonuna ilişkin 883/2004 ve 1231/10 sayılı Tüzükler ile getirilen yeni düzenlemeler çerçevesinde AB'nin üçüncü ülkelerle yaptığı akitlerde de değişikliklere gitme sürecinin başlatıldığını Fas, Tunus, İsrail, Cezayir, Hırvatistan, Makedonya ile yeni Ortaklık Konseyi taslak metinlerinin 2010 yılında kabul edildiğini ifade etmişlerdir.

Komisyon yetkilileri, 3/80 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı'nın yerini alacak yeni bir Ortaklık Konseyi Kararı'nın hazırlanmasına yönelik niyetlerinin bulunduğunu, söz konusu Kararla Uygulama Tüzüğü çıkartılamamış olan 3/80 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı'nın uygulamasından kaynaklanan sorunların giderileceğini, bu yeni Karar'la ayrı bir uygulama tüzüğüne ihtiyaç duyulmayacağını (one step document), Katma Protokol'ün 39. maddesi çerçevesinde hazırlanacak olan bu Karar'ın daha basit bir metin (simpler text) içerdiği, Karar'ın içeriğine ilişkin güncellemelerin bulunduğu, idari sürece ilişkin işbirliği mekanizması ve 1408/71 sayılı Tüzüğün yerini alan 883/2004 sayılı Tüzük paralelinde değişikliklerin öngörüldüğünü belirtmişlerdir.

➤ “AB Sosyal Güvenlik İşbirliğinin Dış Boyutları” Başlıklı Bildirim

Avrupa Birliği Komisyonu 30 Mart 2012 tarihinde “AB Sosyal Güvenlik İşbirliğinin Dış Boyutları” başlıklı bir Bildirim yayımlamıştır. Söz konusu Bildirim 'de, üçüncü ülke vatandaşlarının, sosyal güvenlik sistemlerinin parçalı yapısından dolayı AB ülkelerine girişte, AB ülkeleri arasında dolaşımında ve ayrılırken bir takım engellerle karşılaştıkları, bunun önüne geçmek amacıyla üye ülkeler arasında sosyal güvenlik alanında işbirliğinin artırılmasının hedeflendiği belirtilmektedir.

AB ile ülkemiz arasındaki 1970 tarihli Katma Protokol ve Türkiye-AB Ortaklık Konseyi'nin 3/80 sayılı Kararına da atıfta bulunulmakta, Katma Protokol'ün 39. maddesinde öngörülen Türk işçilerine yönelik sosyal güvenlik düzenlemesinin 3/80 sayılı Ortaklık Konseyi Kararıyla hayata geçirilmiş olduğu, bunun uygulanmasına yönelik mevzuatın çıkartılmamış olmasına rağmen, Avrupa Adalet Divanı kararlarıyla 3/80 sayılı Kararın AB hukuku açısından doğrudan uygulanabilir etkiye sahip bulunduğu ve bu şekilde Avrupa Adalet Divanı kararları ışığında Türk vatandaşları için yerleşmiş ortak bir AB sosyal güvenlik işbirliği uygulamasının zaman içinde yerleştiği de belirtilmiştir. ancak gelinen noktada 3/80 sayılı Kararın günümüz koşullarında yeterli olmadığı ve bu Kararı güncellemek üzere yeni adımların atılması gerektiği, nitekim Avrupa Adalet Divanı'nın Akdaş kararının da bu yönde olduğu ve Komisyon'un yeni teklifinde 883/2004 sayılı Tüzük'te yer alan "primsiz nitelikte özel nakdi yardımların ihraç edilmeyeceği" düzenlemesini de dikkate alacağı ifade edilmiştir.

AB Komisyonu İstihdam Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan ve 3/80 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı'nın (OKK) yerine geçmek üzere ülkemize önerilmesi için AB Konseyi'ne sunulan OKK taslağı ise <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0152:FIN:EN:PDF> <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2012:0152:FIN:EN:PDF>> adresinde yayınlanmıştır.

Türkiye, AB'ye hem yazılı olarak hem de izleyen toplantılarda bu yaklaşımın mevcut Türkiye/AB Ortaklık Hukuku kapsamında kabul edilemez olduğu görüşünü bildirmiştir.

➤ **4 Ekim 2012 Tarihli Konsey Kararı**

Türkiye'nin yukarıda açıklanan görüşüne rağmen tek taraflı olarak, 4 Ekim 2012 tarihli İstihdam, Sosyal Politika, Sağlık ve Tüketici Hakları Konseyi sırasında aldığı kararla, 3/80 sayılı Ortaklık Konseyi Kararının tadil edilmesi amacıyla AB Komisyonu tarafından başlatılan çalışma neticesinde tamamlanan taslak metin üzerinde AB Konseyi'nin siyasi mutabakat sağladığı bildirilmiştir.

Ancak, bu siyasi mutabakatın Türkiye/AB Ortaklık Konseyi Kararı olarak hayata geçirilmesi, bunun için Türkiye'nin kararı uygun görmesi gerekmektedir.

2.4. 2012 GUADALAJARA DEKLARASYONU

G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları Toplantısı Sonuç Bildirgesi Guadalajara, Meksika

17-18 Mayıs 2012

1. 2011 Eylül ayında Paris'te gerçekleştirilen son toplantımızdan bu yana, küresel ekonomide mütevazı bir canlanma yaşanmıştır. Bununla birlikte, bu vasat büyüme çoğu ülkede istihdam oranlarına yansımamış, (istihdam) kriz öncesi seviyesine geri dönmemiştir. Ülkelerimizin bazılarında işsizlik oranları ile kayıt dışı ve gayri muayyen (bir esasa dayanmayan) işlerde çalışanların sayısı dikkat gerektiren bir husus olmaya devam etmektedir. Uluslararası Çalışma Örgütü'ne göre (ILO), 2008 yılındaki durumla kıyaslandığında, küresel düzeyde 50 milyon civarında bir gerileme sözkonusudur.
2. Liderlerimiz tarafından Cannes'da açıklandığı üzere, “güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyüme çerçevesi bağlamında, büyümenin ve toplumsal güvenin yeniden sağlanmasına yönelik politikaların merkezinde istihdam yer almalıdır”. (Liderlerimiz) Pittsburgh'da, yeniden canlanmanın merkezine kaliteli işlerin yerleştirilmesi gerektiği hususunda da anlaşmaya varmışlardı. Bu taahhüdü tam olarak teyit eder ve kaliteli istihdam yaratılmasının bugün her zamankinden daha önemli olduğunu vurgularız.
3. Nisan 2010'daki Washington ve Eylül 2011'deki Paris toplantılarında, krizin sosyal ve istihdamla ilgili etkilerinin üstesinden gelme adına geliştirilen politik eylemlerin desteklenmesinin önemi konusunda anlaşmaya varmıştık. Paris'te, özellikle gençlere ve diğer hassas gruplara yönelik aktif istihdam politikalarının iyileştirilmesinin, ulusal olarak belirlenmiş sosyal koruma tabanlarının oluşturulması yoluyla sosyal korumanın desteklenmesinin, sosyal ve çalışma hayatına ilişkin hakların etkin bir şekilde uygulanmasının teşvik edilmesinin ve sosyal politikalar ile ekonomi politikaları arasındaki uyumun artırılmasının önemini vurgulamıştık. Aynı zamanda birbirini de destekleyen bu hedefler, güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyümenin temellerini oluşturmaları hasebiyle, hala yüksek öncelikli durumdadır.
4. Kaliteli işlerin yaratılması konusu, çözüm bulunması gereken en önemli sorunlarımızdan birisidir. Kaliteli istihdam, bireylerin yoksulluğun üstesinden gelmelerine ve toplumsal içermenin sağlanmasına yardımcı olan istikrarlı bir büyüme katkıda bulunmanın yanı sıra

gelir dağılımını da iyileştirir. Sosyal diyalog sayesinde birlikte hareket eden hükümetler, çalışanlar ve işverenler, bu hedeflerin desteklenmesine önemli bir katkı verebilir.

5. Kaliteli istihdamın teşvik edilmesi hususu, G20 ekonomileri açısından en büyük zorluklardan birisidir. Ekonomilerimiz çoğu açısından, işgücü piyasalarının karmaşık durumu, başta gençler ve diğer hassas gruplar olmak üzere, nüfusun belli bölümlerini ciddi bir şekilde etkilemektedir. Genç kadınlar ve erkekler arasındaki işsizlik oranları, toplam işsizlik oranlarının iki katına ulaşmakta; hatta bazı ülkelerde bu seviyenin de üstüne çıkmaktadır. Bu konudaki aciliyet, Eylül 2011'deki Paris toplantısında paylaşılmış ve Aralık 2011'deki kuruluşundan bu yana, iyi uygulama ve politika örneklerini temel alarak, gençlerin istihdamına yönelik stratejiler tanımlayan, G20 Hükümetlerarası İstihdam Görev Gücü'nün kurulmasına karar veren Liderlerimiz tarafından Cannes Zirvesi'nde de teyit edilmiştir.
6. Krizden çıkış yollarını bulma çabası, özellikle gelişim gösteren alanlarda, yenilikçi girişimler belirlememizi gerektirmektedir. Yeşil büyümenin, sürdürülebilir kalkınma bağlamında, kaliteli işlerin yaratılmasını, kapsayıcı ekonomik büyümeyi ve doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımını destekleyen bir araç olarak, potansiyelini ortaya çıkarmamız gerekmektedir.
7. Guadalajara'daki toplantımızda, kaliteli istihdam yaratacak politikaları, gençlerin istihdamını destekleyecek başarılı stratejileri ve yeşil büyümeyle bağlantılı işleri oluşturacak seçenekleri görüştük. Halledilmesi gereken sorunların önemli bölümü ülkeler tarafından paylaşılmasına rağmen, gerçekleştirilecek faaliyetlerin, ulusal şartları ve gerçekleri yansıtması gerekmektedir. Diyalogumuzdan aşağıdaki sonuçları çıkardık:

I- Kaliteli istihdam ve saygın iş yaratılması

8. Krizin G20 ülkeleri için farklı etkileri olmuştur. Çalışma ve İstihdam Bakanları olarak, kriz karşısında geliştirilen politikalarda oynadığımız rol, kayıtlı sektörlerde, insan onuruna yakışır ücretli ve sosyal güvenceli daha fazla kaliteli işin yaratılması açısından büyük öneme sahiptir. Bir yandan çalışanların haklarını korumak, diğer yandan da çalışanların istihdam olanaklarına daha fazla erişim sağlamalarını kolaylaştıracak şekilde, işgücü piyasalarının gerektirdiği becerileri kazanmalarını desteklemek de görevlerimiz arasındadır.

9. Saygın iş kavramı, yurttaşlarımızın daha iyi bir geleceğe yönelik umutlarını ifade eder ve yurttaşlarımız hayat standartlarının iyileştirilmesinde önemli bir rol oynar. İşgücü piyasasına girenlere, saygın bir iş sağlamanın koşullarının yaratılması, insanların, küreselleşmenin nimetlerinden daha adil bir şekilde yararlanabileceği, daha eşit bir toplumun temellerini atacaktır. Bu nedenle, istihdamın, sosyal korumanın, sosyal diyalogun ve çalışma hayatının temel ilkeleri ve haklarının gelişmesini desteklemeye devam etme konusundaki taahhüdümüzü bir kez daha teyit ederiz.
10. Bakanlar olarak bizler, iş fırsatlarını geliştirecek, mesleki eğitim sağlayacak, becerileri geliştirecek ve istihdam edilebilirliği arttıracak politikaları desteklemeye ve uygulamaya devam edeceğiz. Bu faaliyetler verimliliği arttıracak ve böylece güçlü ekonomik gelişmeye, yatırımların artmasına ve sosyal dayanışmaya katkıda bulunacaktır.
11. İşgücü piyasalarında fırsat eşitliğinin teşvik edilmesi büyüme ve gelişmenin temel ayağıdır. Bundan dolayı, bizler bireylerin istihdam edilebilirliğini arttıran, piyasa ihtiyaçları ile becerilerin uygun olmasını sağlayan, kamu istihdam hizmetlerini geliştirecek, cinsiyet perspektifini entegre edecek politikaları desteklemeye ve işyerinde her türden ayrımcılıkla mücadele etmeye devam edeceğiz.
12. Sosyal koruma sistemleri, kriz süresi boyunca ekonomik istikrarı sağlayıcı unsurlar olarak önemli rol oynamaktadır. Paris'teki toplantıda “güçlü sürdürülebilir ve dengeli ekonomik büyüme ve sosyal dayanışma için ulusal olarak tanımlanmış sosyal koruma tabanları”nın geliştirilmesi hususunda görüş birliğine varmıştık. Bu anlamda, etkin işgücü piyasaları ve etkin koruma arasında bir denge tesis etmek adına, sorumluluklarımız ve kaynaklarımız dahilinde, sosyal güvenlik sistemlerimizi iyileştiren politikalar geliştirilmesine katkıda bulunacağız. Ayrıca, gelişmekte olan ülkelerin ulusal olarak tanımlanmış sosyal koruma tabanlarını uygulayabilmesi için kapasite oluşturmada yardımcı olabilmek için G20 Kalkınma Grubu ile daha iyi bir eşgüdüm sağlayacağız. Bu açıdan, Paris'teki kararlarımızla da uyumlu olacak şekilde, uluslararası kuruluşlar arasında koordinasyon, iş birliği ve bilgi paylaşımı çabalarını mutlulukla karşılamaktayız. Paris'teki tavsiyelerimizin sonucunda ILO ve IMF arasında gerçekleşen ve diğer uluslararası örgütleri de içeren iş birliğini hoşnutlukla karşılamaktayız. Haziran 2012'de yapılacak olan Uluslararası Çalışma Konferansı'nda sosyal koruma tabanlarına ilişkin bir ILO tavsiye kararının benimsenmesini dört gözle beklemekteyiz.

13. Ülkelerimizden bazılarındaki önemli ölçüde kayıtdışı istihdamı ve bunun sonucu olan düşük verimlilik ile istihdamdaki kalitesizliği göz önüne alarak, kayıtlı işgücü piyasalarında katılımı arttıracak politikaları tasarlamalı ve uygulamalıyız. Aynı zamanda kayıtdışı sektörlerde çalışanların şartlarını geliştirmek adına yollar düşünmeliyiz. Bahsedilen bu ülkeler sosyal koruma tabanlarını daha etkin hale getirmeli daha önceden dışlanan çalışanları da kapsayacak şekilde genişletmelidir. Bu tedbirler kayıtdışı sektörden kayıtlı sektörlerle geçmeyi de kolaylaştıracaktır.
14. Liderlerimizin Cannes’da işaret ettiği gibi “ekonomik iyileşmenin önündeki anlık riskler karşısında geliştirilecek faaliyetler, güven tazeleyecek, küresel üretimi artıracak ve iş yaratacak, sürdürülebilir, geniş temelli reformlarla tamamlanmalıdır”. Yapısal reformlar, özellikle gençler ve diğer hassas gruplar için istihdamı bir öncelik olarak almalıdır. Aynı zamanda bunlar, kayıtdışı istihdam piyasalarından sosyal güvenlik ile adaletli ve insan onuruna yakışır bir kazanç sağlayan kayıtlı işgücü piyasalarına geçiş için bir mekanizma oluşturmalıdır. Bu reformlar işgücü piyasaları kuruluşlarının etkin bir şekilde çalışmasını da desteklemek üzere oluşturulmalıdır. Yapısal reformlar ayrıca, işgücü piyasalarında parçalanmaya ve kayıtdışına karşı koymada katkı sağlamalıdır. Bunlar ayrıca, üretimin ve gelirin artmasını da sağlayabilirler.
15. Yapısal reformların uygulanması işçilerin temel haklarını etkilememeli ve 1998 yılında kabul edilen ILO Çalışma Hayatının Temel İlkeleri ve Hakları Bildirgesi’ne kesinlikle uygun olmalıdır. Bu anlamda, bu temel ilkelerin teşvik edilmesine ve gerçekleştirilmesine yönelik bağlılığımızı teyit ederiz. Ayrıca 2008 Adil Küreselleşme için Sosyal Adalet Bildirgesi’ni ve Küresel İşler Paktını da desteklemekteyiz.
16. Sosyal, ekonomik, finansal, çevreye yönelik ve diğer konularla ilgili politikaların etkin kılınması ve kaliteli istihdam yaratılmasına yardımcı olması açısından, bunların ulusal ve uluslararası düzeyde uyumunun desteklenmesi devam ettirilmelidir. Uluslararası kuruluşlar arasındaki uyumun güçlendirilmesi de benzer şekilde önem taşımaktadır. Bu bağlamda, istihdamla ilgili ve sosyal konularda görev yapan çok-uluslu kuruluşların, mümkün olması halinde diğer uluslararası kuruluşlar tarafından savunulan ekonomik politikaların sosyal etkilerinin değerlendirilmesi amacıyla danışmanlığına olan desteğimizin altını çizmek istiyoruz. Çok boyutlu sorunların çözülmesinde destek talep eden ülkelere yardım edilmesi açısından, Güney-Güney İşbirliği de dahil olmak üzere, çok taraflı işbirliğinin geliştirilmesini memnuniyetle karşılıyoruz.

17. İşçi ve işveren örgütlerinin G20 Çalışma ve İstihdam sürecine verdikleri katkıyı ve girdiyi memnuniyetle karşılıyoruz. Adil bir Küreselleşme için Sosyal Adalet başlıklı ILO Bildirgesinde belirtildiği üzere sosyal diyalog, sınırlar içinde ve dışında çözümler elde etmede ve sosyal uyumun ve hukukun üstünlüğünün tesisinde gereklidir. Bu bağlamda, G20 Çalışma ve İstihdam Bakanları Toplantıları sürecinin bir parçası olarak sosyal taraflarımızla düzenli istişarelerde bulunmaya devam edeceğiz.

II- Gençlerin istihdamının teşvik edilmesi

18. Mevcut ekonomik şartlarda gençler uzun süreler yüksek oranda işsiz kalma veya eksik istihdam edilme riski ile karşı karşıyadır. Gençlerin uzun süre bu durumda kalmaları iş bulmalarını, beceri kazanmalarını veya bu becerileri sürdürmelerini güçleştirmektedir. Bu durumun potansiyel olarak, gençlerin ekonomiye tam olarak dahil olmalarını baltalamak ve dolayısıyla gerek bireyleri, gerek toplumlarımızı etkilemek suretiyle gençlerimiz üzerinde uzun süren etkileri olma ihtimali bulunmaktadır. Bu meselelerin önem arz etmesi nedeniyle, bu konuların ele alınmasındaki çabalarımızı yenileyeceğiz.

19. Gençleri becerilerle ve işgücü piyasası ihtiyaçlarına uygun eğitimle donatmak suretiyle gençlerin istihdam edilebilirliğinin, fırsat eşitliğinin, girişimciliğin ve iş yaratılmasının geliştirilmesini teşvik ederek gençlerimize verdiğimiz taahhüdü güçlendirmeyi kabul ediyoruz. Gençleri desteklemek amacıyla uygun olduğu takdirde aktif işgücü politikalarıyla birleştirilmiş sosyal koruma mekanizmalarını güçlendireceğiz.

20. Gençlerin istihdamına ilişkin olarak deneyimlerimizi paylaşmada ve uygun politika eylemleri belirlemede G20 İstihdam Görev Gücü'nün çalışmalarını onaylıyoruz. Politikalarımızı geliştirmede, Görev Gücü'nün tavsiyelerini (Ek'e bakınız), ulusal koşullarımıza ve ihtiyaçlarımıza göre uyarlayarak dikkate alacağız. Özellikle:

- Genç işsizliğin üstesinden gelinmesinde, gerekli durumlarda, G20 İstihdam Görev Gücü'nde müşahede edilen politika yönelimlerinden ve ortak deneyimlerden bir ya da daha fazla önlem ile ilgili olarak ulusal çabalarımızı yoğunlaştıracağız.
- Üst düzey yönlendirme, yeterli ücret ve düşük maaşların istismar edilmesinin önlenmesini sağlayacak nitelikli çıraklık sistemlerini geliştireceğiz ve gerektiğinde güçlendireceğiz.

- Başarılı bir okuldan işe geçiş sürecinin sağlanmasında etkili olduğu kanıtlanmış programları göz önünde bulunduracağız.
- Stajyerliği, hizmet içi eğitimi, çıraklığı ve mesleki deneyimi geliştireceğiz.
- Çıraklık programlarının planlanmasında ve uygulanmasında deneyimlerin paylaşılmasını teşvik edeceğiz ve sosyal taraflarımız arasındaki diyaloga imkân vermek suretiyle G20 ülkeleri çapında ortak ilkeleri belirlemede yöntemler araştıracağız.
- Uygun olduğu takdirde, kariyer rehberliği ve eğitim sunmak, iş deneyimini ve saygın işi geliştirmeye ağırlık vererek beceri kazandırmaya olanak sağlamak amacıyla diğer Bakanlıklarla ve paydaşlarla işbirliği yapmaya devam edeceğiz.
- Tavsiye ve mali destek sunulması, genç girişimcilere rehberlik edilmesi ve bu kişilerin hareketliliğine olanak sağlanması suretiyle genç girişimciliğini destekleyeceğiz.
- Genç istihdamı sorununun üstesinden gelmek için çabalayan ülkelerle birlikte, G20 ülkeleri tarafından yürütülebilecek en iyi uygulamalara dayalı gönüllü teknik işbirliği programlarını araştıracağız. Söz konusu programlar, karşılıklı olarak ve uygun olduğu takdirde uluslararası kuruluşlarla birlikte yürütülebilir.
- G20 ülkelerindeki gençlerin durumunu daha iyi anlamak ve politika geliştirilmesine yönelik bilgi verilmesi amacıyla nitel ve nicel verileri inceleyerek, özel durumumuzu ve çeşitliliği dikkate almak suretiyle, uygun görüldüğü takdirde ILO, OECD ve diğer uluslararası kuruluşların ulusal kurumlarımızla birlikte çalışmasını talep edeceğiz.
- Genç istihdamına yönelik ulusal girişimlerimizin uygulanmasını desteklemek amacıyla, ILO, OECD, diğer uluslararası kuruluşlar ve sosyal taraflarla birlikte çalışacağız.

III- Sürdürülebilir kalkınma bağlamında, kaliteli istihdam yaratan yeşil büyüme

21. Sürdürülebilir kalkınma bağlamında yeşil ekonomilere geçiş, sosyal eşitsizliklerin azaltılması ve saygın iş oluşturulması yolunda yeni fırsatlar açabilir. Yeni teknolojilere geçiş, yeni mesleklerin oluşmasına yol açacak ve mevcut işlere yönelik beceri gereksinimlerini değiştirebilecektir. Bu yeni teknolojilere başarılı ve adil bir geçiş, daha iyi bir işgücü piyasası bilgisini, eğitim sistemlerinin uyumlaştırılmasını ve işçilerin

becerilerinin geliştirilmesinde ulusal gerçeklere ve koşullara göre yeni yöntemler bulunmasını gerekli kılacaktır. Dolayısıyla, kapsamlı yeşil büyüme ile bağlantılı olan kaliteli istihdamın ekonomi politikasıyla uyumlu halde oluşturulmasının teşvik edilmesi amacıyla, Bakanlıklar ve hükümetin farklı kademeleri ve birimleri arasında ve sosyal taraflarla birlikte üst düzey bir işbirliğinin sağlanması gerekmektedir.

22. Aktif işgücü piyasası politikalarının, etkin iş arama hizmetlerine, uygun işgücü piyasası bilgilerine ve eğitim fırsatlarına erişimi sağlayarak değişen işgücü piyasasına karşılık vermesi gerekmektedir. Kamu istihdam hizmetleri ve diğer taraflar, arz ve talebi birleştirerek; bilgiyi eğitim fırsatlarına yayarak; yeşil büyümeden yararlanan işçilere yardım etmek için gereken becerilere ilişkin bir genel görünüm sağlayarak önemli bir rol oynamalıdır. Yeşil büyümeyi uygulama çalışmalarından kaynaklanan tedbirlerden etkilenenler için özellikle iş sağlığı ve güvenliğine önem verilerek, saygın bir işin sağlanması için adil bir geçiş düşünülmelidir.
23. Hükümetler, firmaların üretim ve örgütsel süreçlerini, kapsayıcı yeşil büyüme ile ilgili gereklilikleri karşılayacak şekilde uyarlamalarını teşvik etmelidir. Yeni yaratılacak ve var olan işler için en önemli kaynak olarak küçük ve orta büyüklükte işletmelerin, diğer faaliyetlerin yanı sıra, işçilerinin eğitim ve becerilerini geliştirme süreçleri yoluyla yeşil büyümenin bir parçası olmalarının sağlanmasına özel önem verilmelidir. Koşullar müsait olduğu takdirde, firmalar ve aynı zamanda ülkeler arasında yeşil teknolojinin uygun yollarla transfer edilmesi göz önünde bulundurulabilir.
24. Yeşil büyümenin kapsayıcı olması ve yoksulluğun ortadan kaldırılmasına ve sürdürülebilir kalkınmaya katkıda bulunması gerekmektedir. Sosyal diyalog, işyerlerinin, iş örgütlenmelerinin ve üretim yöntemlerinin yeşilleştirilmesinin teşvik edilmesine katkıda bulunmalıdır.
25. Bizler, uzun vadeli sürdürülebilir kalkınmayı ve özellikle gençler ve diğer hassas gruplar için kaliteli işlerin yaratılmasını destekleyen önümüzdeki Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Konferansı Rio+20'nin sonuçlarını heyecanla bekliyoruz.

IV- Geleceğe bakış

26. Bizler, bu Sonuç Bildirgesinde yer alan öneri ve girişimleri liderlerimizin dikkatine sunacağız. Özetle, ekonomik büyümenin, kaliteli istihdam temeline, yani kayıtlı, sosyal güvenlik kapsamında, yeterli gelirle birlikte iş yaşamından doğan hakların tam olarak korunduğu işlere dayandırılması gerektiğine inanıyoruz. Özellikle, ekonomilerimizin uzun vadeli sürdürülebilirliğini sağlamak üzere gençler ve diğer hassas gruplar için istihdam oluşturan ve okuldan işe geçişi kolaylaştıran politikaların teşvik edilmesi ihtiyacını vurguluyoruz. Sürdürülebilir kalkınma kapsamında kapsayıcı yeşil büyümenin, iş yaratılması ve onurlu iş için bir kaynak olabileceği ve yeni becerilerin elde edilmesini kolaylaştıracak politikaları gerektireceği kanaatindeyiz. Sonuç olarak nitelikli istihdamın yoksulluğun azaltılması ve sosyal içermeye katkıda bulunacağını düşünüyoruz.
27. Bizler, büyüme ve istihdam ile ulusal ve uluslararası düzeyde makroekonomik politikalar ve istihdam politikaları arasındaki politika uyumluluğunun önemini tekrar teyit ediyoruz. Bu sebeple, Liderlerimize büyüme ve istihdam arasındaki bağla ilgili olarak G20 Maliye, Çalışma ve İstihdam Bakanları arasında işbirliğini güçlendirmelerini tavsiye ediyoruz. Bu bağlamda; Güçlü, Sürdürülebilir ve Dengeli Büyüme için G20 Çerçevesi'nin iş yaratılmasına nasıl katkıda bulunabileceğine ilişkin uluslararası organizasyonlardan gelecek olan raporu önemsiyoruz.
28. Liderlerimizin, yüksek seviyedeki genç işsizliğinin günümüzdeki etkilerinin, gençliğin bugünkü durumunun ötesine geçtiğini kaydetmelerini istiyoruz: pek çok ülkedeki bugünkü yüksek genç işsizliği seviyeleri ve eksik istihdam ulusal sosyal koruma zeminimizin sürdürülebilirliğini ve yüksek verimlilik gerektiren büyümeyi sürdürebilmek için gereken beceri edinme hızını etkilemektedir.
29. Liderlerimizin dikkatini, G20 İstihdam Görev Gücü'nün iyi uygulama örneklerinin paylaşılması, istihdam piyasasının ihtiyaçlarını karşılamak için gereken vasıfları geliştirmek için alınan önlemler, gençler için uygun yönlendirme araçlarının önemi ve ulusal sosyal koruma zeminini sağlamaya yönelik fikirler hakkında yaptığı çalışmaya çekmek isteriz.
30. G20 İstihdam Görev Gücü'nün geçtiğimiz dönemde yapmış olduğu katkı düşünüldüğünde, Kasım 2012'de görev süresinin sona ermesinin ardından da genç işsizliği ile ilgili konularda araştırma yapmaya devam etmesini tavsiye ediyoruz. Ayrıca, (Görev Gücü'ne) iyi uygulama

örnekleri ile ilgili bulgularını ve forumunu güncellemesini öneriyoruz. Liderlerimize, görev süresinin bir yıl daha uzatılması ve 2013 yılında düzenlenecek Bakanlar toplantısına bilgi sunmak üzere hangi konuya odaklanacağına, Rusya Dönem Başkanlığı liderliğinde karar verilmesi konusunda destek vermelerini tavsiye ediyoruz.

31. ILO ve OECD'ye, diğer uluslararası kuruluşlardan gelen bilgilerle birlikte, G20 güçlü, sürdürülebilir ve dengeli büyüme ve iş yaratılması çerçevesiyle ilgili olarak verdiği katkı için teşekkür ederiz. Buna ek olarak, toplantılarımızın hazırlıklarına ILO ve OECD'nin sunduğu değerli katkıyı takdir ediyor ve bu kuruluşları çalışmamıza olan desteklerini sürdürmeye davet ediyoruz.

32. G20 Meksika Dönem Başkanlığı süresince sergilenen kapsayıcı, farklılıkları gözeten ve yapıcı sosyal diyalogun önemini takdir ediyoruz. Bu bağlamda, 2012 yılında gerçekleşecek L20 ve B20 toplantılarını memnuniyetle karşılıyoruz.

Bir sonraki toplantımızı, 2013 yılında Rusya Federasyonu Dönem Başkanlığı'nda gerçekleştirmeyi kararlaştırmış bulunuyoruz. Liderliği ve rehberliği için Meksika Dönem Başkanlığı'na teşekkürlerimizi sunarız. (Rusya'nın Dönem Başkanlığı'nı) memnuniyetle karşılıyor, Rusya ile birlikte yapıcı bir şekilde çalışmayı sabırsızlıkla bekliyoruz.

MERKEZ VE YURT DIŞI BİRİMLERİ ADRES REHBERİ

DIŞ İLİŞKİLER VE YURT DIŞI İŐŐİ HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Genel Müdürlük Adresi: İnönü Bulvarı No: 42 06100 Balgat / ANKARA

Telefon : (312) 296 60 00 (Santral)

Faks : (312) 215 23 12

e-mail : diyih@csgb.gov.tr

YURT DIŞI BİRİMLERİ

1. F. ALMANYA

Berlin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres : Rungestr. 9, 10179 Berlin - F. ALMANYA

Tel : 0049/30/278 96 85-0

Faks : 0049/30/278 96 85-8

E-mail : berlinmus@csgb.gov.tr

Berlin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres : Heerstr. 21, 14052 Berlin - F. ALMANYA

Tel : 0049-30-34153 95 Santral:0049-30-892 50 33/34

Fax : 0049-30-342 42 04

E-mail : berlinata@csgb.gov.tr

Frankfurt Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres : KENNEDYALLEE 115-117, 60596 Frankfurt Am Main- F. ALMANYA

Tel : 0049-69-77 88 41

Faks : 0049-69-77 80 41

E-mail : frankfurt@csgb.gov.tr

Mainz Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres : An der Karlsschanze 7, 55131 Mainz - F. ALMANYA

Tel : 0049/6131/ 83 39 93

Faks : 0049/6131/81202

E-mail : mainz@csgb.gov.tr

Hannover Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres : An der Christuskirche 3, 30167 Hannover - F. ALMANYA

Tel : 0049/511/7686545-48

Faks : 0049/511/17700

E-mail : hannoverataseлиgi@csgb.gov.tr

Hamburg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres : Mittelweg 13, Stock 3, 20148 Hamburg - F. ALMANYA

Tel : 0049/40/44809366

Faks : 0049/40/44809355

E-mail : hamburg@csgb.gov.tr

Düsseldorf Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres : Graf-Adolf-Str. 80, 40210 Düsseldorf - F. ALMANYA

Tel : 0049/211 35 94 69; 1795902

Faks : 0049/211 179 57 75

E-mail: dusseldorf@csgb.gov.tr

Karlsruhe Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres : Rintheimerstr. 82, 76131, Karlsruhe - F. ALMANYA

Tel : 0049/721/85 77 87

Faks : 0049/721/84719

E-mail: karlsruhe@csgb.gov.tr

Essen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres : Am Zehnthof 55, 45307 Essen- F. ALMANYA

Tel : 0049-201-79 33 40

Faks : 0049-201-78 47 79

E-mail: essen@csgb.gov.tr

Nürnberg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres : Regensburgerstr 69, 90478 Nürnberg - F. ALMANYA

Tel : 0049/911/ 26 01 66; 409 95 36

Faks : 0049/911/ 409 92 93

E-mail: nurnberg@csgb.gov.tr

Münster Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres : Lotharinger Str. 25-27, 48147 Münster - F. ALMANYA

Tel Santral: 0049/251/42492

Faks : 0049/251/43327

E-mail: munster@csgb.gov.tr

Stuttgart Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres : Kernerstr. 19/B, 70182 Stuttgart - F. ALMANYA

Tel : 0049/711/286 52 70

Faks : 0049/711/286 52 76

E-mail: stuttgart@csgb.gov.tr

Münih Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres : Goethe Str. 5, Stock 3, 80336 München - F. ALMANYA

Tel : 0049/89/55028848

Faks : 0049/89/55028849

E-mail: munih@csgb.gov.tr

Köln Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres : Luxemburger Str. 285, 50354 Hürth/Köln - F. ALMANYA

Tel : 0049/2233/76732

Faks : 0049/2233/76732

E-mail: koln@csgb.gov.tr

2. HOLLANDA

Lahey Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres : Jan Evertstraat 15, 2514 BS Den-Haag - HOLLANDA

Tel : 0031/70/362 02 82

Faks : 0031/70/362 01 17

E-mail: lahey@csgb.gov.tr

Rotterdam Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres : Westblaak 2, 3012 KK Rotterdam - HOLLANDA

Tel : 0031/10/4144052 Santral: 0031/10/4132270

Faks : 0031/10/4144052 - 4114417

E-mail: rotterdam@csgb.gov.tr

Deventer Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres : Keizerstraat 8, 7411 HG Deventer - HOLLANDA

Tel : 0031/570/611394

Faks : 0031/570/611394

E-mail: deventer@csgb.gov.tr

3. FRANSA

Paris Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres : 44, rue de Sèvres, 92100 Boulogne - Billancourt - FRANSA

Tel : 0033-1-46/990267

Faks : 0033-1-41/314076

E-mail: paris@csgb.gov.tr

Strazburg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres : 10, rue Auguste Lamey, 67000 Strasbourg - FRANSA

Tel : 0033-3- 88 /371427 Santral: 0033-3- 88/ 36 6910 /25

Faks : 0033-3-88/379739

E-mail: strazburg@csgb.gov.tr

Lyon Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres : 87, rue de Sèze, 69006 Lyon - FRANSA

Tel : 0033/472/74 26 73 Santral: 0033/472/ 83 98 40

Faks : 0033/478/24 86 75

E-mail: lyon@csgb.gov.tr

4. AVUSTURYA

Viyana Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres : Prinz-Eugen-Str. 40, A-1040 Wien - AVUSTURYA

Tel : 0043/1/505 78 06 Santral : 0043/1/505 25 10/71

Faks : 0043/1/505 57 83

E-mail: viyana@csgb.gov.tr

Bregenz Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres : Arlbergstr. 117, A-6900 Bregenz - AVUSTURYA

Tel : 0043/5574/47269

Faks : 0043/5574/42441

E-mail: bregenz@csgb.gov.tr

Salzburg Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres : Strubergasse 9, A-5020 Salzburg - AVUSTURYA

Tel : 0043/0662/442115 Santral: 0043/0662/442120

Faks : 0043/0662/4421334

E-mail: salzburg@csgb.gov.tr

5. BELÇİKA

Brüksel Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres : 4, rue Montoyer, 1000 Brüssel - BELÇİKA

Tel : 0032/2/513 31 28; 513 40 95

Faks : 0032/2/513 31 28

E-mail: bruksel@csgb.gov.tr

AB Nezdinde Türkiye Daimi Temsilciliği

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres : 4, rue Montoyer, 1000 Brükselles - BELÇİKA

Tel : 0032/2/25024836

Faks : 0032/2/25024836

E-mail: abmus@csgb.gov.tr

6. İSVİÇRE

Bern Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres : Lombachweg 33, CH-3006 Bern - İSVİÇRE

Tel : 0041 (0)31/351 06 29

Faks : 0041 (0)31/352 88 19

E-mail: bern@csgb.gov.tr

Zürih Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres : Weinbergstr. 65, CH- 8006 Zürich - İSVİÇRE

Tel : 0041 (0)44 363 93 13

Faks : 0041 (0)44 368 29 19

E-mail: zurih@csgb.gov.tr

BM Cenevre Ofisi Nezdinde Türkiye Daimi Temsilciliği

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres : 28 B. Chemin du Petit Saconnex,1211 Genève 19- İSVİÇRE

Tel : 0041/22/918 50 82 - 50 80

Faks : 0041/22/733 27 97 - 734 08 59

E-mail: ilo@csgb.gov.tr

7. AVUSTRALYA

Melburn Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres : Level 8, 24 Albert Road (P.O.Box 323), South Melbourne, Vic.3205-AVUSTRALYA

Tel : 0061/3/968 67 446; Santral: 0061/3/969 60 46

Faks : 0061/3/96822182

E-mail: melburn@csgb.gov.tr

8. İSVEÇ

Stokholm Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres : Dag Hammerskjölds Väg 20, 115527 Stokholm - İSVEÇ

Tel : 0046/8/664 42 88

Faks : 0046/8/663 55 14

E-mail: stocsgm@telia.com

9. İNGİLTERE

Londra Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres : Knightsbridge, Rutland Gardens, SW 7 1BW, London - İNGİLTERE

Tel : 0044/20/758 159 88

Faks : 0044/20/759 169 11

E-mail: londra@csgb.gov.tr

10. DANİMARKA

Kopenhag Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres : Vestagervej 16, DK 2100 København - DANİMARKA

Tel : 0045/391 801 25

Faks : 0045/391 833 88

E-mail: kopenhag@csgb.gov.tr

11. S.ARABİSTAN

Riyad Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres :P.O.Box : 94 390, Riyadh 11693 - S.ARABİSTAN

Tel :00966/1/4887954 Santral: 00966/1/488 01 01

Faks :00966/1/4887823

E-mail:riyad@csgb.gov.tr

Cidde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Ataşeliği

Adres : P.O.Box 70, Jeddah 21411- S.ARABİSTAN

Tel : 00966/ 2/ 665 48 73

Faks : 00966/2/ 284 09 45

E-mail: cidde@csgb.gov.tr

12. LİBYA

Trablus Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres : Turkish Embassy P.O.Box: 947, Tripoli - LİBYA

Tel : 00218/21/ 340 11 40

Faks : 00218/21/ 340 11 46

E-mail: trablus@csgb.gov.tr

13. KUVEYT

Kuveyt Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres : P.O.Box: 20627, Safat 13067 - KUVEYT

Tel : (00 965)252 30 49

Faks : (00 965)252 30 49

E-mail: kuveyt@csgb.gov.tr

14. KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ

Lefkoşa Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres : Bedrettin Demirel Cad. Lefkoşa - K.K.TÜRK CUMHURİYETİ

Tel : Santral: 0392/22/72314

Faks : 0392/22/85118

E-mail: lefkosa@csgb.gov.tr

15. AZERBAYCAN

Bakü Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres : Samed Vurğun Küçesi No: 94 Bakü - AZERBAYCAN

Tel : 0099412/449 95 03

Faks : 0099412/449 95 04

E-mail: baku@csgb.gov.tr

16. TÜRKMENİSTAN

Aşgabat Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres : Shevchenko No: 9 Ashgabat - TÜRKMENİSTAN

Tel : 0099312/ 27 35 38; 27 20 17

Faks : 0099312/ 27 35 38

E-mail: askabat@csgb.gov.tr

embassy.ashgabat@mfa.gov.tr

17. KAZAKİSTAN

Astana Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği

Adres : Kabanbai Batır Cad. 6/1, Astana - KAZAKİSTAN

Tel : 0077172/925870-71-72

Faks : 0077172/925874

E-mail: astana@csgb.gov.tr